Giovanni
Boccaccio
DEKAMERON

Giovanni Boccaccio

Dekameron

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Giovanni Boccaccio: *Dekameron* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Giovanni Boccaccio: *Dekameron* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Oversigt over fortællingerne

Første dag

1. fortælling
Hr. Cepperello narrer ved et løgnagtigt skriftemål en munk og dør, hvorefter han, der i levende live har været et højst elendigt menneske, bliver betragtet som en helgen og kaldet Sankt Cepperello.

2. fortælling
Jøden Abraham rejser på foranledning af Gianotto de Civigni til Rom, og vender efter at have set præternes fordærvelse tilbage til Paris og bliver kristen.

3. fortælling
Jøden Melkisedek afværger ved en fortælling om tre ringe en stor fare, som Saladin har beredt ham.

4. fortælling
En munk frelser sig fra en svær straf, der truer ham, ved, at han på en fin måde lader sin abbed vide, at denne har gjort sig skyldig i den samme forseelse som han selv.

5. fortælling
Markgrevinden af Montferrat tilbageviser ved et måltid høns og nogle snilde ord kongen af Frankrigs dårlige elskov.

6. fortælling
En lægmand skoser ved et kvikt indfald munkenes arge hykleri.

7. fortælling
Bergamino bebrejder på en fin måde hr. Cane della Scala et pludseligt anfald af gerrighed, idet han fortæller ham en historie om Primasseau og abbeden af Cluny.

8. fortælling
Guiglielmo revser ved et lystigt indfald Erminio de Grimaldis gerrighed.

9. fortælling
Kongen af Cypern bliver ved en dames hån fra en uduelig til en god regent.

10. fortælling
Mester Alberto fra Bologna gør ved et snildt svar en dame skamfuld, da hun vil skamme ham ud for hans kærlighed til hende.

2. dag

1. fortælling
Martellino anstiller sig lam og lader, som om han bliver helbredt af Sankt Arrigo, får prygl, da bedrageriet opdages, bliver grebet af øvrigheden og er nær ved at blive hængt, men slipper dog til sidst godt fra det hele.

2. fortælling
Rimaldo fra Asti bliver udplyndret af røvere og

søger tilflugt i Castel Guiglelmo, hvor han af en enke beværtes og holdes skadesløs for sit vanheld, hvorpå han atter frisk og sund fortsætter sin rejse.

3. fortælling

Tre unge mænd bortødsler deres gods og bliver fattige. En søstersøn til dem vender under håbløse forhold hjem fra England og træffer undervejs sammen med en hvidklædt abbed. Denne viser sig at være en datter af kongen af England, tager ham til gemal og gør atter hans morbrødre velstående.

4. fortælling

Landolfo Ruffolo mister sin formue og bliver korsar, falder i hænderne på nogle genuesere og lider skibbrud sammen med dem. Selv redder han sig på et skrin, fuldt af kostelige ædelstene, kastes i land på Korfu, hvor han bliver gæstfrit modtaget af en fattig kvinde, og vender rig tilbage til sin hjemstavn.

5. fortælling

Andreuccio af Perugia drager til Napoli for at købe heste. Der hjemsøges han tre gange i løbet af en nat af alvorlige uheld, men slipper godt fra det hver gang og venter tilbage til sin hjemstavn med en rubin.

6. fortælling

Fru Beritola mister sine to sønner, bliver fundet på en øde ø med to små gedekid og rejser til Lunigiano. Her træder en af hendes sønner i

tjeneste hos hendes herre, besover hans datter og bliver kastet i fængsel, imidlertid gør sicilianerne oprør mod kong Carlo, sønnen genkendes af sin moder og ægter sin herres datter. Broderen genfindes ligeledes, og begge anerkendes på ny i deres tidligere stand.

7.fortælling
Sultanen af Babylonien giver kongen af Algarbien sin datter til ægte og sender hende til ham, men ved forskellige uheld geråder hun i løbet af fire år på forskellige steder i hænderne på ni mænd. Endelig kommer hun tilbage til sin fader og sendes derfra på ny som urørt brud til kongen af Algarbien.

8. fortælling
Greven af Antwerpen går på grund af en falsk anklage i landflygtighed og får i England sine to børn anbragt hver på sit sted. Da han senere vender tilbage fra Irland finder han børnene i gode kår og drager som trosknægt til kongen af Frankrigs hær. Her opdages hans uskyld, og han genvinder sin tidligere stilling.

9. fortælling
Bernabo af Genua mister ved Ambrogiuolos bedrageri sin ejendom og vil lade sin uskyldige hustru dræbe. Hun undslipper og går klædt i mandsdragt i tjeneste hos sultanen, hvor hun genfinder bedrageren og derefter lader gå bud til

Bernabo om at komme til Alexandria. Bedrageren straffes, og selv drager hun, rig og atter klædt som kvinde, sammen med sin mand tilbage til Genua.

10. fortælling
Paganino fra Monaco røver hr. Ricciardo af Chinzicas hustru. Da ægtemanden får at vide hvor hun er, opsøger han parret og begærer sig hustru tilbage af Paganino, der også erklærer sig villig til at opfylde hans begæring, såfremt hans hustru giver sit samtykke. Hun vil imidlertid ikke vende tilbage til sin mand og bliver efter hr. Ricciardos død Paganinos hustru.

3. dag

1. fortælling
Masetto fra Lamporechio lader, som han er døvstum og bliver en gartner i et nonnekloster, hvor han siden hen bliver forvalter af nonnernes timelige velfærd og stifter familie.

2. fortælling
En staldkarl sniger sig til en dronnings gunst. Kongen kommer under vejr dermed, opsøger synderen og klipper en lok af hans hår, men fyren gør akkurat det samme med alle sine kammerater og slipper således fri for straf.

3. fortælling
En forelsket dame benytter sig af en brav munks

godtroenhed til at komme i forbindelse med den mand, der har tændt hendes hjerte i brand.

4. fortælling
Don Felice lærer frater Puccio, hvilken bod han skal gøre for at blive salig. Frater Puccio følger hans råd, og imens fordriver Don Felice tiden med hans kone.

5. fortælling
Zima forærer Francesco Vergellesi sin ridehest for at få lov til at tale med hans kone. Da hun tier stille, tager han selv ordet og svarer i hendes sted, og alt sker, som han har sagt.

6. fortælling
Ricciardo Minutolo er forelsket i Filippello Fighinolfis hustru, og da han ved, at hun er skinsyg på sin mand, bilder han hende ind, at denne har aftalt et stævnemøde i et bad den følgende dag med hans hustru. Damen begiver sig da også derhen, men opdager, at hun ikke har hengivet sig til sin mand, men derimod til Ricciardo.

7. fortælling
Tedaldo forlader Firenze af sorg over sin elskedes kulde. Nogen tid efter vender han tilbage, klædt i pilgrimsdragt, taler med hende, overbeviser hende om hendes vildfarelse, befrier hendes mand fra dødsstraf, forsoner ham med dem, der har anklaget ham for mord, og modtager derefter kærlighedens løn.

8. fortælling

Ferondo bliver ved et vidunderpulver bragt i en dyb søvn og bisættes som død. En abbed, der leger kæreste med hans kone, løfter ham ud af ligkisten og putter ham i et fangehul, hvor han ved sin opvågnen tror at være i Skærsilden. Siden slipper han fri og bliver snart efter begavet med en søn, som abbeden er fader til.

9. fortælling

Giletta fra Narbonne helbreder Frankrigs konge for en fistel og fordrer som belønning at blive gift med Bertrand af Roussillon. Denne, der modvilligt finder sig i sin skæbne, rejser af harme til Firenze, hvor han fatter kærlighed til en ung pige, men da han tror at have nået sine ønskers mål, får han at vide, at det er Giletta, han har favnet. Hun skænker ham imidlertid to sønner og bliver ham derved så dyrebar, at han beholder hende hos sig og ærer hende som sin hustru.

10. fortælling

Pigen Alibech bliver eneboerske, og munken Rustico lærer hende at kyse Djævelen ind i Helvede. Siden bliver hun nødt til at gifte sig med Neerbale.

4. dag

1. fortælling

Fyrst Tancredi af Salerno dræber sin datters elsker og sender hende hans hjerte i et guldbæger, hvorpå hun drikker gift og dør.

2. fortælling

Broder Alberto indbilder en dame, at englen Gabriel har fattet elskov til hende, og idet han derpå selv udgiver sig for englen Gabriel, opnår han gentagne gange damens gunst. Af frygt for at blive opdaget løber han bort fra hende og søger tilflugt hos en rar mand, der dagen efter klæder ham ud som vildmand og fører ham hen på Marcus Pladsen; men her bliver han genkendt og grebet af sine ordensbrødre, der slæber af sted med ham og spærrer ham inde.

3. fortælling

Tre unge mænd elsker tre søstre og flygter bort med dem til Kreta. Den ældste af pigerne dræber sin elsker af skinsyge, men den næstældste redder hendes liv ved at give sig hen til hertugen af Kreta. Da nu hendes elsker får dette at vide, dræber han hende og flygter bort med den ældste søster. Den tredje søster og hendes elskede bliver anklaget for mord, men det lykkes dem at bestikke fangevogteren og at nå Rhodos, hvor de dør i nød og elendighed.

4. fortælling

Gerbino angriber et skib tilhørende kongen af Tunis i den hensigt at bortføre prinsessen, skønt hans bedstefader kong Guiglielmo har givet sit ord på, at sådant ikke skulle ske. Skibets besætning dræber prinsessen hellere end at udlevere hende. Gerbino lader til gengæld alle folkene hugge ned,

men bliver til sidst selv halshugget på bedstefaderens befaling.

5. fortælling

Lisabettas brødre dræber hendes elsker. Han viser sig for hende i et drømmesyn og åbenbarer hende, hvor han ligger begravet. Hun finder hans lig, skærer hans hoved af og gemmer det i en urtepotte, som hun uophørligt væder med sine tårer. Hendes brødre tager den til sidst fra hende, og kort efter dør hun af sorg.

6. fortælling

Andreuola elsker Gabriotto. De fortæller hinanden en drøm, de har haft, hvorefter Gabriotto dør i sin elskedes arme. Mens hun med sin tjenestepiges hjælp bærer ham hjem til hans eget hus, bliver de grebet af bysvendene. Dommeren vil øve vold imod Andreuola, men hun viser ham kraftigt tilbage. Da hendes fader får det at høre, og hendes uskyld bliver bevist, får hun atter sin frihed. Derefter forsager hun verden og går i kloster.

7. fortælling

Simona elsker Pasquino. De holder stævnemøder i en have, hvor Pasquino dør efter at have gnedet sine tænder med et salvieblad. Da Simona blev fængslet og skal vise dommeren, hvorledes Pasquino er kommet af dage, gnider hun sine tænder med et salvieblad og dør ligeledes.

8. fortælling

Girolamo elsker Salvestra. Han lader sig overtale af sin moder til at drage til Paris, og da han så vender hjem derfra, finder han Salvestra gift. Han lister sig hemmeligt ind til hende og dør ved hendes side. I kirken dør Salvestra ved hans båre.

9. fortælling

Guiglielmo Rossiglione ombringer sin hustrus elsker, hvis hjerte han derpå giver hende at æde. Da hun får at vide, hvad hun har spist, styrter hun sig ned fra et højt vindue og slår sig ihjel, hvorpå hun begraves sammen med sin elsker.

10. fortælling

En læges hustru lægger sin tilsyneladende afsjælede elsker i en kiste, som to ågerkarle slæber af sted med. Da han vågner, bliver han grebet som tyv, men fruens tjenestepige forklarer for retten, at det er hende, der har lagt ham i kisten. Derved undgår han at blive hængt, mens de tyvagtige ågerkarle idømmes en pengebøde.

5. dag

1. fortælling

Kimon bringes til fornuft af en heftig kærlighed til Ifigenia, som han bortfører på havet. På Rhodos bliver han kastet i fængsel, men Lysimakus befrier ham, og de to røver så i forening Ifigenia og Kassandra midt under bryllupsfesten. De flygter bort til Kreta, hvor de tager kvinderne til ægte, og

da de siden hen kommer til rigdom og stor anseelse, bliver de atter kaldt hjem.

2. fortælling

Constanza elsker Martuccio Gomito, og da det forlyder, at han er død, bliver hun så fortvivlet, at hun ganske alene går i en båd, der af vinden drives til Susa. Derfra drager hun til Tunis, hvor hun genfinder den døde lyslevende, hvorpå hun giver sig tilkende for ham og gifter sig med ham. Martuccio, som imidlertid er blevet en rig mand, vender med Constanza tilbage til Lipari.

3. fortælling

Pietro Boccamazza flygter bort med Agnolella. De falder i hænderne på røvere, men den unge pige slipper heldigt bort igennem skovene og kommer til et slot. Senere lykkes det også Pietro at flygte, og efter forskellige hændelser kommer han til det samme slot, hvor han genfinder Agnolella og gifter sig med hende, hvorefter de begge vender tilbage til Rom.

4. fortælling

Ricciardo Manardi gribes af hr. Lizio di Valbona i samleje med hans datter, men da han ægter pigen, bliver han hurtigt gode venner med faderen.

5. fortælling

Guidotto fra Cremona overlader sin lille datter i Giacominos varetægt og dør. Da pigen vokser til og er flygtet til Faenza, bliver Giannole di Severino og

Minghino di Mingole forelskede i hende og kommer i strid om, hvem hun skal tilhøre. Så åbenbares det, at Giannole er pigens broder, hvorpå Minghino får hende til hustru.

6. fortælling

Gianni fra Procida overraskes i armene på en ung pige, som han elsker, men som ellers er kong Federigos ejendom. Begge blive bundet til en pæl for at brændes levende, men i sidste øjeblik bliver Gianni genkendt af Ruggieri dell' Oria, og denne formilder kongen og får de elskende gift med hinanden.

7. fortælling

Theodoro elsker sin husbond Amerigos datter Violante, gør hende frugtsommelig og bliver dømt til at hænges. Mens han føres til retterstedet og trakteres med piskeslag, bliver han genkendt af sin fader og sat i frihed, hvorefter han bliver gift med Violante.

8. fortælling

Nastagio degli Onesti bortødsler af kærlighed til en dame af slægten Traversari hele sin formue, men opnår dog ikke at gøre sig elsket af hende. På sin families indstændige opfordring drager han til Chiassi, hvor han ser en ridder holde jagt på en ung pige, dræbe hende og lade hende sønderslide af to hunde. Han beder sine slægtninge og den elskede til gæst og lader dem se den samme unge pige lide

samme behandling. Af frygt for en sådan skæbne indvilliger damen i at ægte Nastagio.

9. fortælling

Federigo degli Alberighi elsker en dame, uden at hun gengælder hans følelser. Da han har bortødslet hele sin formue i et overdådigt levned, har han ikke andet tilbage end en falk, som han giver sin elskede at spise, da hun kommer og besøger ham. Da hun erfarer dette bevis på hans kærlighed, skifter hun mening, gifter sig med ham og bringer ham stor rigdom i medgift.

10. fortælling

Pietro di Vinciolo går ud for at besøge sin ven Ercolano. Hans hustru indbyder imidlertid et ungt menneske til at besøge sig og skjuler ham, da Pietro uventet kommer hjem, under en hønsekurv. Pietro fortæller, at man hos Ercolano havde fundet en ung mand, som hans kone havde lokket til huse, og hans hustru dadler i stærke udtryk den bedrageriske kvinde. Til alt uheld kommer et æsel til at trampe på hånden af ham, der ligger under hønsekurven. Han skriger, Pietro løber til og afslører sin kones træskhed, men til sidst bliver de atter gode venner, og han tilfredsstiller uantastet sin unaturlige attrå.

6. dag

1. fortælling

En kavaler indbyder fru Oretta til en ridetur og

lover at fortælle hende noget morsomt. Da historien imidlertid keder hende, beder hun ham på en fin måde at blive forskånet for resten.

2. fortælling
Bageren Cisti får ved et kvikt svar hr. Geri Spina til at indse, at han er gået for vidt.

3. Fortælling
Fru Nonna de Pulci tilretteviser med et skarpt svar biskoppen af Firenze for en vovet bemærkning.

4. fortælling
Chichibio, Carrado Gianfigliazzis kok, formilder ved et kvikt svar sin herres vrede og afvender således den straf, der truer ham.

5. fortælling
Hr. Forese da Rabatta og maleren Giotto, der kommer hjem fra Mugello, gør gensidigt nar af hinandens frastødende ydre.

6. fortælling
Michele Scalza beviser nogle unge mænd, at Baroncierne er den fineste adelsslægt i verden, og vinder derved et aftensmåltid.

7. fortælling
Fru Filippa bliver af sin mand grebet i utroskab og ført for dommeren, men hun redder sig ved et fyndigt og vittigt svar og får tilmed loven forandret.

8. fortælling

Fresco advarer sin søsterdatter imod at se sig i spejlet, siden hun – som hun selv siger – ikke kan lide at se grimme mennesker.

9. fortælling

Guido Cavalcanti udslynger i høflige udtryk en grov spydighed imod nogle florentinske adelsmænd, der havde overrasket ham.

10. fortælling

Broder Cipolla lover nogle bønder at vise dem en fjer af englen Gabriel, men da han i sin kiste i stedet for fjerene finder nogle kul, bilder han dem ind, at det er de samme, som den hellige Laurentius blev stegt på.

7. dag

1. fortælling

Gianni Lotteringhi hører en nat, at der bliver banket på døren, og vækker sin kone. Hun bilder ham ind, at det er et spøgelse, der er på færde, og de går derpå ud og maner lyden bort ved en besværgelse.

2. fortælling

Peronella overraskes af sin mand og skjuler sin elsker i en vintønde. Da manden fortæller, at han har solgt tønden, siger hun, at *hun* har solgt den til en, der for øjeblikket ligger nede i den og undersøger, om den er hel. Da elskeren er krøbet

ud, får han manden til at skrabe den, mens han ugenert kæler for konen, og lader derpå tønden bringe hjem til sig.

3. fortælling
Broder Rinaldo har samleje med sin gudsøster. Hendes mand kommer hjem i det samme, men de fortæller ham, at munken har besvoret orme hos barnet, og den forklaring tager han for gode varer.

4. fortælling
Tofano lukker en nat sin kone ude. Da hun ikke får lov til at slippe ind, bilder hun ham ind, at hun springer i en brønd. Tofano iler hende til hjælp, men nu smutter hun ind i hans sted, lukker ham ude og skælder ham huden fuld.

5. fortælling
En skinsyg ægtemand ifører sig gejstligt ornat og tager sin kone i skrifte. Hun bilder ham ind, at hun er forelsket i en præst, der kommer og besøger hende hver nat, og mens ægtemanden stiller sig på lur bag døren, lader damen sin elsker komme ned til sig gennem taget og morer sig med ham.

6. fortælling
Mens fru Isabetta er sammen med sin elsker Leonetto, får hun besøg af Lambertuccio, der attrår hendes gunst, og da hendes mand kommer hjem, lader hun Lambertuccio løbe ud med draget dolk i hånden, som om han ville dræbe Leonetto, og

denne sidste bliver derefter beværtet og ledsaget til Firenze af ægtemanden.

7. fortælling
Ludovico åbner sit hjerte for fru Beatrice. Da hendes mand Egano kommer hjem fra jagten, sender hun ham ned i haven, hvor Ludovico, efter at have ligget hos Beatrice, går løs på ham og overdænger ham med prygl og skældsord.

8. fortælling
En mand bliver skinsyg på sin kone, og denne binder en tråd fast om sin store tå for således at komme i forbindelse med sin elsker. Manden opdager det, og mens han forfølger elskeren, bytter konen leje med en anden kvinde, som manden gennemprygler og skærer håret af, hvorpå han opsøger sine svogre, som skælder ham huden fuld, da det viser sig, at der ikke er et sandt ord i, hvad han siger.

9. fortælling
Nikostratos' hustru, Lydia, fatter kærlighed til Pyrrus, men denne vil ikke indlade sig med hende, førend hun har opfyldt de fordringer, han stiller til hende. Lydia udfører, hvad han forlanger, og fornøjer sig derpå med ham i påsyn af Nikostratos, som hun indbilder, at han har været offer for et sansebedrag.

10. fortælling
Tingoccio og Meuccio nærer ømme følelser for en

dame, der er den enes gudsøster. Tingoccio dør, men vender efter løfte tilbage til sin ven og fortæller ham om livet i den anden verden.

8. dag

1. fortælling

Gulfardo får for en bestemt sum penge lov til at sove hos Guasparruolos kone. Han låner først pengene hos Guasparruolo og overleverer dem siden i vidners nærværelse til damen, som derefter må tilstå for sin mand, at hun har modtaget beløbet.

2. fortælling

Præsten Varlungo ligger hos Bentivegnas kone og efterlader sin kappe som pant for den betaling, hun har forlangt. Senere låner han en morter hos hende, og da han sender den tilbage, forlanger han samtidig sin kappe, som han påstår at have givet til sikkerhed for morteren. Konen bliver nødt til at udlevere kappen og giver i tilgift en grovhed, der passede til lejligheden.

3. fortælling

Calandrino. Bruno og Buffalmacco drager til Mugnone for at lede efter den kostbare sten, som kaldes heliotrop. Calandrino tror at have fundet den og iler hjem med et helt læs sten. Da hans kone modtager ham med skænd, fordi han kommer for sent til måltidet, bliver han rasende og prygler

hende igennem. Siden fortæller han sine staldbrødre, hvad de ved meget bedre end han.

4. fortælling
Provsten i Fiesole elsker en enkefrue, der ikke gengælder hans følelser, og da præstemanden ligger hos pigen i den tro, at det er fruen selv, bliver han grebet på fersk gerning af biskoppen.

5. fortælling
To lystige fyre trækker benklæderne af en indskrænket dommer midt under selve retsmødet.

6. fortælling
Bruno og Buffalmacco stjæler et svin fra Calandrino, og ved en prøve, de anstiller med nogle ingefærpiller, lykkes det dem at bevise, at Calandrino selv har stjålet grisen. Ikke nok med det, tvinger de ham ydermere til at købe deres tavshed, for at fru Tessa ikke skal få noget at vide.

7. fortælling
En student elsker en enke, der er indtaget i en anden, hvorfor hun lader sin forsmåede bejler stå og fryse i sneen en hel nat. For at hævne sig udklækker studenten en list, hvorved han lokker enken i en fælde, så at hun et døgn igennem, splitternøgen, udsat for fluer, bremser og en bagende sol, må opholde sig på et fladt tårntag.

8. fortælling
Den ene af to omgangsvenner forfører den andens

kone. Da den bedragne ægtemand opdager det, hævner han sig ved at lukke forføreren inde i en kiste, på hvilken han derpå morer sig med hans kone.

9. fortælling
Lægen mester Simone, der gerne vil optages i en forening, hvis medlemmer går på kurs, bliver en nat af Bruno og Buffalmacco lokket ud på et ensomt sted og senere af Buffalmacco kastet ned i en møgkule.

10. fortælling
En sicilianerinde franarrer en købmand alle de penge, han har taget med til Palermo. Den bedragne kommer imidlertid senere tilbage igen, og under påskud af at have endnu flere varer med end første gang, låner han en sum penge af skøgen og efterlader som betaling ikke andet end værdiløst skrammel.

Niende dag

1. fortælling
Fru Francesca, der elskes af Rinuccio og Alessandro, men ikke bryder sig om nogen af dem, skaffer sig dem omsider fra halsen ved at forlange en bedrift af dem, som begge erklærer sig villige til, men som dog ingen af dem magter at udføre.

2. fortælling
En abbedisse farer op midt om natten for at gribe

en nonne på fersk gerning, men da hun har en præst hos sig, tager hun fejl i skyndingen og kaster præstens bukser på hovedet i stedet for sit slør. Da den brødefulde nonne bliver klar over fejltagelsen og gør sin foresatte opmærksom på det, slipper hun fuldstændig for straf og kan uforstyrret fortsætte samlivet med sin elsker.

3. fortælling

Bruno, Buffalmacco og Nello jager Calandrino skræk i blodet ved at få mester Simon til at indbilde ham, at han er frugtsommelig. Calandrino rykker ud med kalkuner og penge til spasmagerne og slipper for yderligere svangerskab.

4. fortælling

Cecco Fortarrigo bortspiller i Buonconvento ikke alene alle sine egne, men også sin herres, Cecco Angiulieris, penge; derpå løber han i bar skjorte efter denne sidste og siger, han har plyndret ham, og lader bønderne gribe ham. Endelig iører han sig hans klæder, sætter sig på hans hest og farer af sted, mens den anden stakkel bliver tilbage i det blotte linned.

5. fortælling

Calandrino forser sig på et skørt og betror sig til Bruno, der giver ham en amulet, som også viser sig at have den tilsigtede virkning, men hans kone bliver vidne til gavtyvestregerne og måler ham skæppen fuld.

6. fortælling

To unge mænd, Pinuccio og Adriano, bliver gæstfrit modtaget af en brav mand og overnatter hos ham. Pinuccio kryber over i sengen til datteren, mens Adriano af en fejltagelse får konen til sengekammerat. Pinuccio lægger sig bagefter af vanvare op i sengen hos manden og fortæller ham rub og stub i den tanke, det er vennen, han taler til. Det kommer til spektakler, men konen søger nu at rette på, hvad der er sket, ved at liste over i sengen til datteren, og herfra lykkes det hende ved forstandig tale at stille alle parter nogenlunde tilfreds.

7. fortælling

Talano di Molese drømmer, at en ulv sønderriver hans hustrus ansigt. Han beder hende være på sin post, men hun tager intet hensyn til hans advarsel, og drømmen går i opfyldelse.

8. fortælling

Snyltegæsten Biondello narrer sin kollega Ciacco, men denne forstår ikke spøg og betaler ham igen med renter.

9. fortælling

Kong Salomo spørges til råds af to unge mænd, af hvilke den ene gerne vil vide, hvordan han skal opnå at blive afholdt, mens den anden ønsker et middel til at tæmme sin ustyrlige hustru, den første får til svar, at han må beflitte sig på selv at

elske, og til den anden bliver der sagt: "Gå til Gåsebroen og bliv vis!"

10. fortælling

På Pietros anmodning indvilliger Donno Gianni i at omskabe hans hustru til en hoppe, men da heksemesteren skal sætte hale på hende, hindrer Pietro fuldbyrdelsen af hans forehavende og ødelægger derved hele besværgelsen.

10. dag

1. fortælling

En ridder, der tjener i den spanske hær, finder, at han ikke påskønnes tilstrækkeligt, men kongen svarer ham, at det er skæbnen, der er skyld i det, og beviser ham det på en snild måde, hvorpå han sender ham bort med rige gaver.

2. fortælling

Røverhøvdingen Ghino di Tacco tager abbeden af Cluny til fange, kurerer ham for et maveonde og frigiver ham. Abbeden vender tilbage til Rom, hvor han opnår, at Ghino får pavens tilgivelse og bliver udnævnt til hospitaliterridder.

3. fortælling

Natans rundhåndethed gør Mitridanes syg af misundelse, og han beslutter at ombringe genstanden for sine hadefulde følelser. Han møder ham uden at kende ham, aftaler sin mordplan med ham og træffer ham ganske rigtigt, som aftalt var, i

en kratskov, men nu kender han ham, går i sig selv og tilbyder ham sit venskab.

4. fortælling
Catalina opvækkes fra de døde af sin forsmåede bejler, som tager hende hjem med sig og i flere måneder plejer den elskede i sit hus for derefter at overgive hende og det drengebarn, hun har født, til hendes ægteherre, Niccoluccio Caccianimico.

5. fortælling
For at blive hr. Ansaldo kvit, forlanger fru Dianora, at han ved midvinterstid skal forære hende en sommerhave. Da hr. Ansaldo ved at forskrive sig til en troldmand viser sig i stand til at opfylde hendes ønske, forlanger hendes mand, at hun skal holde sit løfte. Denne højsindethed bringer hr. Ansaldo til at frafalde enhver fordring, og troldmanden følger hans smukke eksempel ved ligeledes at give afkald på den pengesum, som var ham lovet.

6. fortælling
Karl den Gamle, med tilnavnet Den Sejrrige, bliver heftigt forelsket i en purung jomfru, men går hurtigt i sig selv og sørger for at få både hende og søsteren godt gift.

7. fortælling
Kong Pietro besøger den elskovssyge Lisa og taler venligt til hende. Derpå formæler han hende med en fornem ung mand, kysser hende på panden og kalder sig siden altid hendes ridder.

8. fortælling

Sofronia mener at være Gisippos' hustru, men er i virkeligheden gift med Titus. Gisippos kommer elendig og forarmet til Rom og opsøger Titus, men denne synes ikke at kende ham, og i sin fortvivlelse herover erklærer han sig skyldig i manddrab. Titus genkender ham, og for at redde vennen tager han forbrydelsen på sin egen kappe, men nu melder den virkelige morder sig, og Octavian frifinder alle parter. Titus giver Gisippos sin søster Fulvia til ægte og deler sit gods med ham.

9. fortælling

Sultan Saladin hædres af Torello d'Istria. Senere bliver Torello taget til fange af Saladin og ført til Alexandria, hvor han giver sig til at opdrætte falke, og derved bliver han genkendt af sultanen, som giver ham oprejsning for, hvad han har døjet. Torello bliver syg af angst for, at hans hustru Adalieta skal have giftet sig igen, og føres ved trolddomskunst til Pavia, hvor han genkendes af Adalieta, som er i færd med at indgå et nyt ægteskab, men som nu kaster sig i Torellos arme og følger med ham hjem.

10. fortælling

Markgreven af Saluzzo gifter sig med en fattig bondepige ved navn Griselda, får to børn med hende og bilder hende ind, at han har ladet dem dræbe. Senere lader han, som om han er blevet ked af hende og har taget en anden hustru, og jager

Griselda bort i det blotte linned. Men da han trods alt finder hende tålmodig og from, får han hende mere kær end nogensinde og hædrer hende atter som sin retmæssige hustru.

Forfatterens forord

At øve barmhjertighed mod sorgfulde klæder enhver godt og kræves af alle, men mest dog af sådanne, som selv er blevet trøstede i modgangens dage, og sikkert har ingen i højere grad end jeg haft husvalelse behov og følt velbehag ved at blive trøstet, for lige fra min tidligste ungdom indtil den dag i dag har jeg båret på en utilfredsstillet kærlighed, hvis brand til tider har bragt mig fortvivlelse nær. I min overvældende sorg skaffede en vens trøsterige tale og morsomme underholdning mig så stor lindring, at det er min faste overbevisning, at det er hans skyld, jeg ikke døde. Men såsom det har behaget den evige Gud, at alt, hvad der fødes her på Jorden, skal forgå, blev også min kærlighed – som i den grad havde taget magten fra mig, at hverken gode forsætter, mine venners indtrængende forestillinger eller hensynet til den skam og fare, der var at frygte, formåede at bryde eller bøje den – lidt efter lidt mindre glødende, så at den til sidst efterlod det velbehag i sindet, som den føler, der på sin fart over kærlighedens dybe hav stadig beholder kysten i sigte. Men fordi min trængselstid er omme, har jeg dog ikke glemt de gode venner, der led sammen med mig, og erindringen om, hvad jeg skylder dem, vil bevares i min sjæl, så længe, jeg trækker vejret. Da nu taknemmelighed synes mig at være den ypperste af alle dyder, har jeg besluttet til gengæld for, hvad jeg modtog, at yde om ikke dem, der hjalp mig – for disses klogskab og gode livsvilkår trænger ikke til at forbedres – så dog andre, der har brug for det, den lindring, jeg formår. Hvad jeg er i stand til at byde, er ganske vist kun af ringe værd, men netop derfor er det mig magtpåliggende, at

hjælpen kommer, hvor nøden er størst, og ingen vil kunne nægte, at det smukke køn i langt højere grad end vi mænd fortjener og trænger til trøstende opmuntring!

Bundet til små stuer, ofte ledige og altid afhængige af forældres, brødres og ægteherrers forgodtbefindende, ængstes kvinderne hyppigt af mange slags tanker og må med blusel og bæven værne om deres hjerters søde hemmelighed, og enhver ved godt, hvor vanskeligt det er at dølge sin elskov, og med hvilken ringe modstandskraft særlig kvinderne er udrustede i så henseende. Når forelskede mænd nedbøjes af tungsind og mørke tanker, åbner der sig for dem mangfoldige midler til at jage de sorte sommerfugle på flugt. De kan more sig med venner, jage og fiske, fægte og gøre gymnastik, ride og spadsere, dyrke kunstinteresser, prøve lykken ved spillebordet eller give sig til at købslå. Kort sagt, de har tusinde udveje, så det er for dem en langt lettere sag end for de stakkels kvinder at få bugt med tungsindige griller. Det er derfor min agt til fornøjelse for det af skæbnen forurettede smukke køn at meddele hundrede historier, der under den sidste skrækkelige pest i Florens blev fortalte af et ærbart selskab bestående af syv damer og tre unge mænd. Mine læserinder vil af disse fortællinger kunne lære, både hvad de skal sky, og hvad de bør tragte efter, og desuden ofte få lejlighed til at trække på smilebåndet. Sker dette, og Gud give, det må ske – er hensigten nået, og De må ikke glemme at takke Amor, som ved at befri mig for sine lænker, satte mig i stand til at arbejde med Deres opmuntring og belæring for øje.

Oversætterens forord

Blandt verdenslitteraturens perler indtager Giovanni Boccaccios "Il Decamerone" (oversat: *De ti dages værk*) en lige så fremragende som ejendommelig plads. I modsætning til alle andre klassiske hovedværker er Dekameron nemlig så langt fra at være kedelig og svær at komme igennem, at den tværtimod ret hyppigt går til den modsatte yderlighed og i den grad lægger an på at fængsle læserens opmærksomhed, at man næsten kunne fristes til at ønske, forfatteren havde holdt en smule igen og ikke givet sin oprigtighedstrang slet så frie tøjler. Fortællingerne om gartneren i nonneklostret, broder Puccio, munken Rustico, det forheksede pæretræ og hoppen er således uden sidestykke i retning af ungdommelig, løssluppen kådhed og bør kun læses af folk, der er væbnede med et godt forråd af verdenserfaring og filosofi. Men ser man bort fra det mindre væsentlige og sammentrænger sin opmærksomhed om det virkelig værdifulde i Boccaccios monumentale værk, hvilken sund og forfriskende nydelse er det da ikke at læse disse mesterlige småfortællinger, der snart er mættede med den dybeste vemod snart sprudler af livsglæde, dristigt skælmeri, åndfuldhed og ætsende satire! Dekameron er som et mægtigt overflødighedshorn, fyldt til randen af gyldne smykker, perler og ædelsten. Rigdommen, der vælder os i møde, er så overstrømmende, at selv de største ånder – Shakespeare, Byron, la Fontaine, Moliére, Musset, Lessing, Burger og herhjemme Hertz og H. C. Andersen og mange flere – ikke har modstået fristelsen til at øse ideer af denne guldgrube. Den har dog så langt fra taget nogen skade af de mange fremmede

hænders indgreb, at den tværtimod den dag i dag synes at stråle med endnu større klarhed og glans, end da den første gang for snart seks hundrede år siden åbnede sine funklende skakter til fryd for alle uhildede læsere og til skræk og forargelse for hele datidens bundfordærvede, skinhellige kleresi.

S. Prahl.

Indledning

Her begynder Dekamerons første dag, på hvilken der under Pampineas forsæde fortælles om, hvad enhver har lyst til.

Skønne damer! Skønt jeres ømme medfølende hjerter ikke kan undgå at berøres pinligt af indledningen til et værk, på hvis første blade mindet om en dødbringende pest har ristet dybe spor, bør I dog ikke derfor lægge bogen fra jer af angst for en fortsat smertelig vandring mellem suk og tårer. Den grufulde begyndelse er som et stejlt og øde fjeld, fra hvis tinde den trætte bjergbestiger, efter en møjsommelig vandring, frydes ved synet af smilende, frodige sletter, og jo større anstrengelsen har været, desto mere henrykt vil han blive. Ligesom der efter sød kløe kommer sur svie, således er ofte sorgens port indgangen til glædens rige, og når jeg til en begyndelse rækker jer bitter bærme, er det kun for straks efter at vederkvæge jer med den liflige vin, jeg har i beredskab. Havde jeg kunnet nå mit mål på en mildere måde, ville jeg gerne have forsøgt det, men da pesten er en nødvendig basis for, hvad jeg har på hjerte, er det mig umuligt at skåne jer for efterfølgende beskrivelse.

I det Herrens år tretten hundrede og otte og fyrre efter Kristi fødsel, hjemsøgtes Italiens herligste stad, Firenze, af en dødbringende pestsyge, der – enten ved himmellegemernes indflydelse eller som straf for menneskenes synder – nogle år forud havde raset i Østerland for derpå, vandrende hastigt fra

sted til sted, bringende jammer over alt, at brede sig til Vestens lande. Alt, hvad man gjorde for at standse ondet, viste sig frugtesløst. Det hjalp ikke, at urenlighed og syge blev fjernet fra staden, og heller ikke nyttede ydmyge bønner, som fromme folk enten i optog eller på anden måde rettede til Gud. Ved forårstid brød ondet løs med fuld kraft, men under en anden form end i Orienten, hvor den sorte døds begyndelse viste sig ved voldsomt næseblod, mens den her gav sig udslag ved knuder, der kunne være så store som hønseæg, i lysken og armhulerne, hvorfra sygdommen snart bredte sig over hele legemet. Senere antog soten en anden skikkelse, og der viste sig (store og spredte eller små og tætte) sortbrune pletter på lårene og armene, og disse pletter var et lige så ubedrageligt dødstegn som knuderne. Lægerne, der ikke kendte sygdommens årsag, stod fuldstændig magtesløse, og næsten alle døde inden tre dage efter, at de nævnte tegn havde vist sig. Sygdommen var så smitsom, at man blot ved at røre en pestbefængts klæder kunne blive dødens bytte. End ikke dyrene gik ram forbi. Jeg var selv en dag vidne til, at nogle svin blev smittet og døde, hvilket gik sådan til, at en fattig mands pjalter var kastet ud på gaden, hvor de blev fundet af et par svin, som, efter disse dyrs skik, rodede i dem med trynen og dernæst greb fat med tænderne og rystede dem frem og tilbage, hvorpå de pludselig, som om de havde fået gift, tumlede livløse om mellem kludene, som de havde været så uheldige at få fat i. Der indtraf mange lignende uhyggelige tilfælde, som hos dem, der endnu var sunde, vakte en frygtelig angst for smitte, så at enhver kun havde sin egen frelse for øje og lod de syge skøtte sig selv. Nogle søgte midlet til redning i strengt mådehold, lukkede sig inde, morede sig med musik og

andre uskyldige adspredelser og søgte på den måde at holde den truende død borte og glemme omverdenens rædsler. Andre nærede derimod en ganske modsat opfattelse og påstod, at det klogeste, man kunne gøre, var at spise og drikke godt, slå gækken løs, synge og danse og gøre løjer med det hele, og uden at bekymre sig om de stakkels syge løb de letsindige mennesker rundt fra vinstue til vinstue, og når de fandt et herreløst hus, gik de uden videre derind og skaltede og valtede som de ville, hvilket let lod sig gøre, eftersom mange af lovens håndhævere var døde, så at de få, der var tilbage, ikke magtede at sætte sig i respekt. Adskillige fulgte en gylden middelvej og hengav sig hverken til frygtsom afholdenhed eller dumdristige udskejelser, men levede som sædvanlig uden at søge beskyttelse på anden måde end ved hyppigt at føre vellugtende blomster op til næsen for på den måde at værne sig mod den kvalmende peststank, der opfyldte staden. Andre rystede støvet af deres fødder og søgte at unddrage sig den dræbende svøbe ved at flygte ud i omegnen. Men hvordan man end bar sig ad, viste det sig dog, at alle midler var frugtesløse, og når de, som kun havde været optaget af egen frelse, blev ramt af sygdommen, fik de løn som forskyldt og mødte hos andre ganske den samme hensynsløse ligegyldighed, som de selv havde udvist.

Rædslen for smitte havde fordrevet enhver anden følelse, så at naboer og frænder skyede hinanden, og at brødre og ægtefolk gik hver til sit. Ja, der skete endda det forfærdelige, så utroligt det end lyder, at forældre vendte deres syge børn ryggen, flygtede fra dem og lod dem ligge hjælpeløse tilbage, som om de slet ikke kom dem ved. Kun trofaste venner (og dem var der ikke mange af) og højtlønnede, ukyndige tjenestefolk stod de

syge bi, hvilket i reglen indskrænkede sig til, at de rakte, hvad der forlangtes, og overværede dødens indtrædelse. Ofte blev de selv smittet og måtte lægge sig til at dø, lige som de havde modtaget betaling for deres arbejde. Vanskeligheden ved at få pleje gav anledning til den uhørte skik, at selv fornemme og unge damer ikke undså sig hverken at modtage pleje af mænd eller ved at blotte deres legemer i disses påsyn, så snart sygdommen krævede det, hvilket for manges vedkommende havde til følge, at de senere, når de blev helbredte, hengav sig til sanselige udskejelser. I det hele taget virkede pesten undergravende på de hidtil bestående forhold og vendte op og ned på alt. Den gamle skik, at den afdødes veninder og kvindelige pårørende samledes inde i huset og blandede deres tårer med den nærmeste families – mens de mandlige slægtninge og venner opholdt sig udenfor hjemmet for i procession, med vokskerter og fromme sange, at bære liget hen i kirken – eksisterede ikke mere. Kun de færreste modtog lige til det sidste kærlige hænders pleje, og mange opgav ånden uden et eneste vidne. Derimod genlød gaderne tidlig og silde af støjende munterhed og rå latter. Bedrestillede folks lig blev hentet af nogle usle personer, de såkaldte pestknægte, og blev bragt hen til den første, den bedste kirke, hvor gejstligheden i største hast uden mindste højtidelighed lod liget sænke ned i en eller anden grav, der var ledig. Mindrebemidlede og fattigfolk døde hver dag i tusindvis uden hjælp og pleje. Mange segnede døende om på gaden, og andre drog ubemærket deres sidste suk inden døre, så at først stanken af de forrådnede legemer røbede, at der var lig i huset. Ikke af medlidenhed, men af frygt for smittebærende dunster, slæbte naboerne – enten selv eller

med lejet hjælp de døde kroppe ud af husene og lod dem ligge udenfor dørene, indtil pestknægtene kom med deres bårer, eller i mangel heraf med et ganske simpelt bræt. Mange gange anbragtes flere personer på samme båre, og det hændte ofte, når præsterne bar krucifikset foran en enkelt båre, at undervejs stødte flere til, så at de i stedet for en enkelt fik seks eller otte – og endnu flere at begrave. Det kom så vidt, at tabet af et menneskeliv betragtedes med samme ligegyldighed, som om det kunne have været en ged, der var død, og selv de enfoldige lærte nu den kunst, som endda vise mænd har ondt ved at tilegne sig, så at enhver var forberedt på ulykkens komme og bar dens følger med ydmygt og tålmodigt sind. Da den indviede jord ikke formåede at rumme de mange døde, der hver time på dagen bragtes til alle byens kirker, gravede man, hvor som helst det lod sig gøre, favnedybe huller, hvor ligene ophobedes i hundredvis ligesom handelsvare i skibe lige op til randen, hvorpå hele bunken tildækkedes med et tyndt lag jord. Ikke alene i selve Firenze, men i alle de omliggende landsbyer rasede pesten med ustandselig magt. Ja endda de spredte gårde og hytter ramtes af svøben, og de stakkels fattige bønder opgav ånden i hobevis, uden pleje, uden tilsyn, på markerne og hjemme, dag og nat, ikke som mennesker, men som kvæg. Sløvhed, ligegyldighed og udsvævelser blev også her pestens uundgåelige følge. Alt arbejde blev skudt til side. Ploven og leen rustede i skuret. Okser og æsler, får og geder, høns og ænder, svin og hunde løb uden tilsyn omkring på markerne og bjergede føden, hvor de kunne finde den, og mange af dem kom, uden at blive drevet af nogen hyrde, næsten som om de var fornuftsvæsener, om aftenen tilbage, hvor de hørte hjemme.

For ikke at tale om de omliggende landsdele, døde der i løbet af tre måneder inden for selve Firenzes mure over hundrede tusinde mennesker, et antal, der beløb sig til langt flere end man havde troet, der rummedes i staden. Hvor mange skønne huse og paladser, vrimlende af festligklædte, ædelbårne herrer og damer, var nu ikke uddøde lige til den ringeste staldknægt! Hvor mange berømmelige slægter, godser og formuer kom ikke til at savne arvinger! Hvor mange kraftige mænd, blomstrende ynglinge og skønne damer sad ikke om morgenen, lyslevende og raske, ved deres slægtninges og venners side for om aftenen at vågne op i de dødes rige!

Det smerter mig at måtte dvæle så længe ved al denne vederstyggelige ødelæggelse, og jeg vil derfor springe over, hvad der i øvrigt kunne være at berette, og kun fortælle, at den ærværdige kirke Santa Maria Novella en tirsdag morgen tilfældigvis blev mødested for syv muntre og forstandige, smukke og dydige damer, der kendte hinanden enten som slægtninge, veninder eller naboersker, og af hvilke den yngste var atten år, og den ældste ikke over otte og tyve. Når jeg ikke nævner dem ved navn, er det, fordi flere af dem måske vil føle sig ubehageligt berørte ved at figurere i historier, som de har hørt på eller selv givet til bedste i disse dage, da gamle og unge ganske anderledes havde frit spillerum end nu om stunder, og desuden ville det være synd at give deres rygte til pris for de mange onde tunger, der her som over alt i verden finder tilfredsstillelse i at tilsøle det gode og rene med giftigt spyt. Jeg vil derfor give samtlige damer opdigtede navne og lade den ældste hedde Pampinea, den næste Fiammetta, den tredje Filomena, den fjerde Emilia, den femte Lauretta, den sjette

Neifile, den yngste Elissa. De var alle, som disse tider fordrede, iført sørgedragt, og efter at have overværet gudstjenesten gik de samtidig hen imod udgangen, og da de mødtes her, tog de plads i forhallen og gav sig til at tale indbyrdes om tidens jammer og elendighed. Da den hviskende samtale havde varet nogen tid, henvendte Pampinea ordet til dem alle og sagde:

"Det er en kendt sag, at man aldrig bør tage i betænkning at gøre, hvad man synes er rigtigt. Ingen hader sit eget legeme, men føder og vederkvæger det, og selvopholdelsesdriftens uafviselige krav er så almindeligt anerkendt, at man jo endda, når det sker i selvforsvar, har lov til at berøve et andet menneske livet. Det undrer mig derfor, at ingen af os er så fornuftig at gøre, hvad der under disse ulykkelige forhold vil være det eneste rigtige. Vor nærværelse her er ganske overflødig, da det jo ikke vedrører os, hvor mange lig der bliver begravet, og om de få munke, der er tilbage, synger deres messer i rette tid. Heller ikke kan det gavne nogen, at vi ved at have iført os sørgedragter bærer nedbøjethed og lidelser til skue. Når vi går igennem gaderne, møder vi bårer med døde, ryggesløse, berusede mennesker eller usle pestknægte, der tumler sig til hest og til fods og skråler råheder efter os, og når vi kommer hjem, betræder vi tærsklen med bange anelser om at gense dem, vi forlod raske og sunde, som pestens ufravristelige bytte. Hvor jeg går og står, føler jeg mig som jaget af furier, og jeg har aldrig en rolig time, hvad enten jeg er hjemme eller ude. Desuden har jeg hørt påstå, at alle, der endnu er i live, selv munkene i klostrene, hengiver sig til skamløse udsvævelser, og hvis dette (hvad jeg ikke tvivler om) virkelig forholder sig så, hvad har vi da her at gøre? Hvorfor bliver vi her? Hvad tænker vi på? Hvad

drømmer vi om? Er der nogen grund for os til at tro, at svøben vil have vanskeligere ved at nå os end så mange andre, der i en blomstrende alder dagligt rives bort af den grufulde død? Var det ikke langt bedre og klogere, om vi snarest muligt rystede peststøvet af vore fødder og tog ophold på vore herlige landejendomme, for på bedste måde at adsprede vort sorgbetyngede sind, uden selvfølgelig i nogen henseende at overskride fornuftens og velanstændighedens grænser? Ude på landet ser man grønne enge, bølgende kornmarker, skyggefulde skove, hvor fuglene kvidrer under løvet, og den herlige, vidtstrakte blå himmelhvælving, hvis skønhed højner og forfrisker tanken i samme grad, som synet af stadens kvalmfulde mure gør os nedbøjede og forknytte. I den frie natur er luften sundere, fødemidlerne bedre, og dødsfaldene på grund af bøndergårdenes spredte beliggenhed mindre overvældende end i de snævre gader, hvor husene ligger side om side. Ved at drage bort svigter vi ingen. Snarere kan vi selv betragte os som forladte, da vore venner og slægtninge lader os fuldstændig i stikken, ret som vi slet ikke hørte dem til. Som forholdene er, kan vi med en god samvittighed og uden selvbebrejdelse flygte fra dette sted, hvor døden raser, og jeg synes endda, det er vor pligt at gøre det. Altså finder jeg, at det vil være rigtigt, om vi snarest muligt vendte staden ryggen, hellere end ved en æreløs sløvhed, i fuldstændig uvirksomhed at afvente det øjeblik, da den truende død, vi alle frygter, tager os i favn."

Pampineas forslag blev modtaget med almindeligt bifald, og damerne begyndte allerede at aftale, hvordan det skulle sættes i

værk, da Filomena, som var meget forstandig, dæmpede begejstringen med følgende ord:

"Jeg nægter ikke, at Pampineas udtalelser har gjort indtryk på mig, men lad os dog endelig ikke handle overilet. Kvinden er nu en gang således skabt, at hun ikke egner sig til at stå alene, uden mandens støtte. Vi er lunefulde, egensindige, frygtagtige og mistænksomme skabninger, og jeg er bange for, at vor plan vil gå i stykker, inden vi endnu er nået halvvejs."

Elissa sluttede sig ganske til Filomenas opfattelse og mente ligesom hun, at det ville være dårskab at begive sig på vandring uden nøje at have overvejet, om det nu også var rigtigt.

Mens damerne talte sammen på denne måde, uden at opnå noget resultat, hændte det, at tre unge mænd – i hvis hjerter hverken tidens råhed, smerten over at have mistet slægt og venner, eller frygten for selv at dø, havde formået at kølne Amors lue – trådt ind i kirken. Den ældste hed Panfilo, den næste Filostrato og den yngste Dioneo. Ingen af dem var under fem og tyve år, og de var alle tre opvakte og belevne. Håbet om at få den at se, som hver især elskede, var så levende hos dem, at synet af dødens rædsler ingen magt havde over deres sind, og det traf sig så heldigt, at netop de tre damer, de elskede, befandt sig mellem de syv. Ikke så snart havde de med bankende hjerter hilst på de skønne, førend Pampinea udbrød:

"Lykken er os sandelig gunstig, for jeg er overbevist om, at disse forstandige og elskværdige herrer vil ikke vægre sig ved af bedste evne at hjælpe os med udførelsen af vort forehavende."

Neifile, som var en af dem, der vidste sig elsket af en af de unge mænd, blev blussende rød og svarede:

"For Guds skyld, Pampinea! Lad os dog ikke påtvinge de gode herrer vort selskab og bringe dem i ulejlighed for vor skyld. Det er jo en kendt sag, at de er forelskede i nogle af os, og jeg er bange for, at det ville skade vort rygte, hvis vi modtog deres ledsagelse."

Filomena misbilligede Neifiles skrupler og sagde:

"Du ængstes uden grund. Det har jo aldeles ikke noget som helst at sige, hvad folk tænker, når blot vor samvittighed er ren og ikke bebrejder os noget. Hvad mig angår, nærer jeg ingen betænkeligheder i så henseende og vil med glæde modtage den håndsrækning, vi trænger til, hvis den bliver os tilbudt."

Filomenas udtalelser slog ganske Neifiles indvendinger af marken og havde til følge, at man blev enige om at benytte lejligheden til at udføre, hvad Pampinea havde foreslået, og denne sidste gik straks hen til de unge mænd, der stod fordybede i beskuelsen af deres udkårne, og bad dem i alles navn om at hjælpe dem med at virkeliggøre deres plan, som hun derpå udviklede for dem. De unge mænd, troede først, hun holdt dem for nar, men da det gik op for dem, at det virkelig var alvor, erklærer de sig beredte, og for ikke at spilde tiden aftalte de straks med damerne, hvordan det hele skulle ordnes. I løbet af dagen blev alle tilberedelser truffet, og den følgende morgen tidlig drog damerne – ledsaget af nogle kammerpiger og de tre unge mænd med deres tjenere – ud af staden og nåede et par timer efter deres bestemmelsessted, et prægtigt slot, der lå højt oppe på en skovbevokset bakke, og i hvis umiddelbare nærhed der fandtes henrivende haver og brønde med herligt iskoldt vand. Efter at have beundret det store, smukke gårdsrum og kælderhvælvingerne, hvori der blev opbevaret et rigt forråd af

kostelige vine, vandrede selskabet gennem slottets skønne sale, der var smykkede med blomstervaser og kostbare malerier, ligesom også sovekamrene stod klar, vel udluftede og med opredte senge. Da alt var taget i øjesyn, tog Dioneo, der var en skælmsmester af første skuffe, således til orde:

"Smukke damer! Jeg ved ikke, hvorledes det har sig med *jer*, men for mit eget vedkommende må jeg tilstå, at al den bekymring, der tyngede mit sind, er sporløst forsvundet. Jeg er oplagt til på enhver måde at slå gækken løs, og hvis I er bange for, at jeres værdighed skal tage skade af min kådhed, vil jeg tilråde jer at sende mig bort straks, da jeg føler mig ude af stand til at lægge bånd på mit gode humør."

Disse ord var netop vand på Pampineas mølle, og hun svarede smilende:

"Vær ikke bekymret, Dioneo! Du skal nok få din lyst styret, for vi er jo kommet her i den udtrykkelige hensigt at lade alle sorger fare og more os efter bedste evne, men da der må være orden i al ting, foreslår jeg, at vi vælger et overhoved, som vi alle viser blind lydighed, og hvis pligt det er at drage omsorg for, at vort samvær bliver så fornøjeligt som muligt. For imidlertid ikke at give anledning til misfornøjelse, synes jeg, det vil være rigtigst, om vi ordnede det således, at vi dagligt skiftedes til at sidde ved roret. Hver aften kan så den, som har beklædt herskerværdigheden, udvælge sin efterfølger."

Disse ord vakte almindeligt bifald, og Pampinea kåredes enstemmig til at indtage forsædet den første dag, hvorpå Filomena løb hen til et laurbærtræ og flettede af dets løv en smuk krans, som for fremtiden blev båret af den, der indtog hædersplads en.

Pampinea, der nu var dronning, påbød tavshed, og efter at have ladet de tre tjenere og de fire kammerpiger kalde, bad hun dem høre nøje efter og sagde:

"For at alt kan bære præget af tilbørlig orden og akkuratesse, udnævner jeg herved Dioneos tjener, Parmeno, til hushovmester og overlader ham omsorg for og tilsyn med hele tjenerskabet, køkken og kælder. Panfilos tjener, Sirisco, skal være regnskabsfører og skatmester, og Filostratos tjener, Tindaro, skal gøre i stand på herrernes værelser. Filomenas pige, Licisca, og min egen, Misia, skal gøre tjeneste i køkkenet. Laurettas pige, Ghimera, og Fiammettas, Stratilia, skal holde selskabssalene og damernes sovekamre i orden, men hver især pålægger vi, hvad der så end sker, aldrig at bringe os andre nyheder end sådanne, der kan tjene til at forøge vor glæde."

Efter at have udstedt disse korte befalinger, gav Pampinea sit muntre lune frie tøjler og udbrød:

"Her er blomsterhaver, smilende enge og venlige steder i mængde, hvor enhver kan fylde lungerne med en luft, der er ren og mild som Guds ånde! Gå nu bort og mor jer, som I bedst kan, men alle må sørge for at være her tilbage om en time for at indtage vort første måltid."

De unge mænd og de unge damer gik nu sammen ud i haven, hvor de flettede blomsterkranse, talte sammen indbyrdes og sang elskovsviser, indtil de i rette tid indfandt sig i havestuen, hvor bordene stod dækket med skinnende duge, nyplukkede duftende blomster og bægre, der strålede som sølv. Efter at alle havde vasket hænderne med frisk kildevand, satte selskabet sig til bords og nød i stigende stemning og under vittig skæmt de mange lækre retter og fine vine, der serveredes af tjenerne med

upåklagelig flinkhed. Da man havde spist, greb Dioneo og Fiammetta deres lut og viola og spillede op til dans, og senere blev der sunget muntre og smukke sange, indtil dronningen fandt, at det var på tiden at sove middagssøvn, og sendte alle bort. Damerne og herrerne gik nu hver til deres værelser, der var pyntet med blomster og forsynet med fortrinlige senge, hvor de, efter at have klædt sig af, fandt ypperlig hvile.

Klokken tre mente dronningen, at de måtte have sovet tilstrækkeligt, og lod dem vække, hvorpå hele selskabet begav sig hen til en skyggefuld skoveng med højt, saftigt græs og tog plads i rundkreds, mens dronningen på ny henvendte ordet til sine undersåtter og sagde:

"Som I ser, står solen højt, det er trykkende varmt, og man hører intet uden cikadernes piben i oliventræerne. Det vil derfor være dårskab at søge andre steder hen. Her er en plet, hvor vi alle kan sidde, her er køligt og godt, og da vi har været så forsynlige at medtage skak- og brætspil, kan det næppe være vanskeligt for os at få tiden til at gå. Alligevel synes jeg, det vil være mere underholdende og selskabeligt, om vi fordrev tiden på anden vis, og jeg vil derfor foreslå, at vi morer os med at fortælle historier. Skulle mit forslag ikke behage jer, vil jeg lade det falde, og der er fra min side intet i vejen for, at vi adspreder os på anden måde."

Da hele selskabet havde udtalt, at man følte sig tiltalt af Pampineas forslag, tog denne atter ordet og fortsatte:

"Siden min plan vinder jeres bifald, vil jeg foreslå, at vi i dag ordner det således, at vi hver især fortæller, hvad der falder os ind."

Derpå henvendte hun sig til Panfilo, der sad ved hendes højre side, og opfordrede ham venligt til at gøre begyndelsen med en af de historier, han kunne, hvorpå Panfilo straks tog ordet og fortalte, som følger.

1. **dag**

1. fortælling

Hr. Cepperello narrer ved et løgnagtigt skriftemål en munk og dør, hvorefter han, der i levende live har været et højst elendigt menneske, bliver betragtet som en helgen og kaldet Sankt Cepperello.

Ret og sømmeligt er det, mine kære tilhørerinder, at ethvert menneskeligt foretagende begyndes i den herres ophøjede og hellige navn, der er alle tings ophav. Derfor agter jeg som den, der er udpeget til at indlede fortællingernes række, at begynde med at berette et eksempel på Guds vidunderlige førelse, for at vi derved kan befæstes i vor tillid til ham som en urokkelig klippe, og hans navn altid være lovet af os.

Det er åbenbart, at såsom denne verdens ting er forgængelige og dødelige, således er de både indefra og udefra underkastede lidelse, angst og møje og truede af mangfoldige farer, som vi, der lever i verden og udgør en del af dem, umuligt kan modstå eller afværge, om ej Guds særlige nåde dertil skænkede os kraft og indsigt. Denne nåde må man ej tro kan erhverves ved nogen lærdom eller fortjeneste af os, men den skænkes os frit af Guds kærlighed og vindes ved forbøn af dem, der en gang var dødelige, som vi, men som nu, efter at have fulgt Guds bud, mens de levede, for evigt er salige hos ham, og til hvem vi, ængstelige for at frembære vore bønner for den højestes åsyn, opsender vore ønsker om det, vi anser for gavnligt for os, som til fortalere, der af egen erfaring kender menneskets skrøbelighed. Og så meget klarere kan vi se Guds

kærlighed og godhed for os, som det vel ofte på grund af det menneskelige øjes udygtighed til at trænge ind i Guds ånds hemmeligheder hænder, at vi, hildede i falske forestillinger, til forbeder hos den højeste vælger en sådan, som for evigt er bandlyst fra hans åsyn, og at da han, for hvem intet er skjult, ikke desto mindre, seende mere på den bedendes rene hensigt end på hans uvidenhed og den anråbtes uværdighed, bønhører os, der har hans hjælp behov, som om den, vi vælger til forbeder, var salig for hans åsyn. Dette vil åbenbart kunne ses af den beretning, som jeg agter at fremføre – *åbenbart*, siger jeg, dog ikke efter Guds alvisdom, men efter menneskeligt omdømme.

Det er nu altså at berette, at da Musciatto Franzesi fra en rig og fornem købmand var blevet ridder og skulle drage til Toscana i følge med hr. Charles Udenland, kongen af Frankrigs broder, der hertil var indbudt og støttet af pave Bonifacius, betænkte han, at hans fordringer, som købmænds i almindelighed, var meget spredte og hverken let eller hurtigt kunne afvikles, og besluttede derfor at betro ordningen af sine sager til flere personer. Og for alting fandt han udvej, kun var han i tvivl om, hvem han skulle betro inddrivelsen af nogle penge, han havde til gode hos flere bourgognesere, og grunden til hans tvivlrådighed var den, at han vidste, at bourgogneserne var trættekære, ildesindede og uredelige mennesker, at han kunne ikke komme i tanker om nogen, som han anså for så stor en skælm, at han kunne stå sig mod bourgognesernes snedighed.

Efter at han længe havde tænkt frem og tilbage, randt ham dog omsider en vis hr. Cepperello da Prato i hu, som ofte havde

besøgt ham i Paris. Såsom denne mand var lille af vækst og pyntelig, og franskmændene ikke vidste, hvad Cepperello skulle sige, og troede det kom af "chapeau", der i deres mål betyder "krans", så kaldte de ham, fordi han som sagt var lille af vækst, ikke chapeau, men Ciappelletto, og som Ciappelletto var han kendt overalt, mens kun få kendte ham som hr. Cepperello.

Denne hr. Ciappellettos liv og karakter var som følger. Han var notar, men han ville have følt sig dybt beskæmmet, om det var hændt, at noget dokument af hans var blevet fundet ægte, og af den slags udstedte han på anmodning så mange det skulle være, og det hellere gratis, end han for høj betaling udstedte ægte papirer. Falsk vidnesbyrd aflagde han med stor fornøjelse på anmodning eller uden anmodning, og da der på den tid i Frankrig blev lagt stor vægt på eder, og han ikke var bange for at aflægge falske, vandt han altid enhver proces, hvor han blev kaldt til at sværge ved sin tro, at han talte sandhed. Han fandt den største fornøjelse i og gjorde sig al mulig umage for at stifte ufred eller forargelse mellem venner, slægtninge eller mellem hvem som helst, og jo mere ondt han så komme ud af det, des større var hans skadefryd. Når han blev opfordret til mord eller hvilken som helst anden forbrydelse, sagde han aldrig Nej, men slog villigt til, og flere gange havde han med egne hænder såret eller dræbt mennesker. Han var en stor gudsbespotter og svor og bandede for ingenting, for han var galsindet så godt som nogen. I kirken satte han aldrig sine ben, og om de hellige sakramenter brugte han de afskyeligste smædeord, men værtshuse og andre vanhellige steder besøgte han des hyppigere. Kvinder var han lige så forgabet i som hunde i kæppen; i en anden last derimod svælgede han værre end den

værste usling. Ved tyveri og røveri følte han ikke sin samvittighed mere trykket end en hellig mand ved at give en almisse. Frådser og drikker var han i den grad, at hans helbred nogle gange havde været slemt medtaget. Spiller var han også og svært dreven i at bruge falske terninger.

Men hvorfor bruger jeg så mange ord? Han var kort sagt den værste slyngel, der nogensinde har set lyset, og det var kun ved den nævnte Musciattos indflydelse og ansete stilling, at han i lang tid undgik straf, idet både private folk, som han ofte snød, og retten, som han altid snød, skånede ham for Musciattos skyld.

Denne Cepperello var det nu, som hr. Musciatto kom i tanker om, og da han meget vel kendte hans bedrifter, indså han, at han var den rette mand til at tage det op med de træske bourgognesere. Derfor lod han ham kalde til sig og sagde til ham:

"Kære Ciappeletto, som I ved, står jeg i begreb med at drage herfra, og da jeg her blandt andet har at gøre med nogle bourgognesere, der er fulde af svig, ved jeg ingen, til hvem jeg med større tryghed kan betro inddrivelsen af mine fordringer hos dem end til jer. Og da I for tiden intet har at gøre, lover jeg jer derfor, såfremt I vil besørge denne sag, at skaffe jer kongens gunst og desuden skænke jer en anstændig part af, hvad I måtte inddrive."

Ciappeletto, som var uden beskæftigelse og tarvelig forsynet med denne verdens goder og nu dertil så den mand rejse bort, som så længe havde været hans støtte og værn, fattede uden tøven og næsten nødtvungent sin beslutning og slog til. Efter at så aftale var blevet truffet dem imellem, og Musciatto var rejst,

begav Ciappeletto sig, forsynet med fuldmagt og kongeligt nådebrev, til Bourgogne, hvor næsten ingen kendte ham, og begyndte mod sin sædvane høfligt og med lempe der at udføre sit hverv og inddrive fordringer, ret som om han ville gemme vreden som en lækkerbisken til sidst.

Så hændte det imidlertid, at mens han befandt sig hos to brødre fra Firenze, der levede her af at låne penge ud mod rente, og som for Musciattos skyld viste ham megen opmærksomhed, blev han syg. De to brødre lod straks gå bud efter læger og antog tjenestefolk til at pleje ham, ligesom de sørgede for alt andet fornødent. Men al hjælp var forgæves. Den gode mand, der allerede var gammel og havde ført et uordentligt liv, blev, efter hvad lægerne sagde, dårligere og dårligere med hver dag, og det syntes at lakke stærkt mod enden. Dette følte de to brødre sig dybt bekymrede over, og en dag begyndte de at tale sammen om det helt nær ved det værelse, hvor hr. Ciappeletto lå syg.

"Hvad skal vi gøre med ham?" sagde den ene til den anden. "Vi er nu for hans skyld i den pinligste stilling. Hvis vi nemlig sender ham ud af huset, så syg som han er, vil det skaffe os megen ilde omtale på halsen og desuden være et åbenlyst tegn på ringe omdømme hos os, eftersom folk, der har set, at vi først har modtaget ham vel, og siden skaffet ham så omhyggelig pleje og betjening, nu vil blive vidne til, hvorledes han, dødssyg, pludselig blev kastet ud af vort hus, uden at han i nogen måde havde kunnet give os anledning til misnøje. På den anden side har han været så ryggesløst et menneske, at han sikkert ikke vil være at formå til at skrifte eller modtage kirkens sakramente, og hvis han dør uden skrifte, vil ingen kirke modtage hans lig,

og han vil blive kastet i kulen som en hund. Og selv om han skulle skrifte, er hans synder dog så store og så frygtelige, at det vil gå på samme vis, såsom det vil være umuligt at finde en præst eller en munk, der kan eller vil give ham syndsforladelse, og dør han uden syndsforladelse, bliver han ligeledes kastet i kulen. Og sker dette, vil folket her i staden, der dag ud og dag ind smæder os for vor håndtering, der forekommer dem ugudelig, og som også nok har lyst til at plyndre os, give sig til at skrige og råbe op: "Disse hunde til lombardere, som er bandlyst fra kirken, dem vil vi ikke mere tåle her!" De vil storme vort hus og måske ikke blot røve vort gods, men også forgribe sig på vore personer. Således er vi i alle tilfælde ilde stedte, om han dør."

Hr. Ciappeletto, der, som vi sagde, lå nær ved det værelse, hvor de talte således sammen, og havde en fin hørelse, således som det i almindelighed er tilfældet med syge, hørte, hvad der blev sagt om ham. Han lod dem derfor kalde til sig og sagde:

"Jeg ønsker ikke, at I for min skyld skal være bekymrede eller frygte for at komme i ulejlighed. Jeg har hørt, hvad I har talt om mig, og jeg er overbevist om, at det vil gå, som I siger, hvis sagerne fik det forløb, som I har tænkt jer, men de skal løbe ganske anderledes af. Jeg har i min levetid begået så mange synder mod Gud, at om jeg nu på mit dødsleje begår en ny, vil det hverken gøre fra eller til. Skaf mig derfor en from og hellig munk, den bedste, I kan finde, hvis der er nogen af den slags her, og stol så blot på mig, så skal jeg nok røgte både mine og jeres sager således, at alt skal blive godt, og I har grund til at være fornøjede."

De to brødre fandt rigtignok ikke stor trøst ved denne tale, men alligevel begav de sig til et munkekloster og bad om en from og viis mand, som kunne tage en lombarder, der lå syg i deres hus, til skrifte, og de fik da også med sig en gammel munk af fromt og rent levned, en stor mester i den hellige skrift og en meget ærværdig mand, der hos alle stadens indbyggere stod i stor anseelse for hellighed.

De førte ham da til den syge, og da han var blevet ført ind i det værelse, hvor hr. Ciappeletto lå, og havde sat sig ved hans seng, begyndte han først at trøste ham og spurgte ham så, hvor lang tid det var siden, han sidst havde skriftet. Hertil svarede hr. Ciappeletto, der aldrig før havde skriftet:

"Hellige fader, jeg plejer at skrifte mindst en gang om ugen, og mange gange gør jeg det oftere, men jeg må bekende, at siden jeg for otte dage siden blev syg, har jeg ikke skriftet, så store har de lidelser været, som sygdommen har voldt mig."

Så sagde munken:

"Min søn, du har handlet ret, og således må du også for fremtiden gøre. Skønt jeg ser, at siden du så ofte skrifter, vil jeg kun få ringe besvær med at udspørge og forhøre dig."

Hr. Ciappeletto svarede:

"Gode fader, sig ikke således. Jeg har aldrig skriftet så stadigt eller så ofte, at jeg ikke altid skulle ønske at aflægge et fuldstændigt skrifte over alle de synder, som jeg mindes at have begået fra den dag, jeg fødtes, indtil den stund, jeg skrifter, og derfor beder jeg jer, kære fader, udspørge mig lige så nøje om hver eneste ting, som om jeg aldrig havde skriftet. Og I må ikke skåne mig, fordi jeg er syg, for jeg foretrækker langt at mishage dette mit kød, end det til behag at gøre noget, hvorved jeg kan

fortabe min sjæl, som min frelser har genløst med sit dyrebare blod."

Disse ord behagede i høj grad den hellige mand og syntes ham at være bevis på et fromt sindelag, og efter at han rigeligt havde lovprist denne hr. Ciappellettos skik, begyndte han med at spørge ham, om han nogensinde havde syndet ved ukyskhed med nogen kvinde. Hertil svarede hr. Ciappeletto sukkende:

"Kære fader, på dette punkt blues jeg ved at sige jer sandheden, fordi jeg frygter at synde ved praleri."

Hertil svarede den hellige mand:

"Sig kun roligt sandheden, for hverken ved et skriftemål eller i noget andet tilfælde kan det være synd at tale sandhed."

Da sagde hr. Ciappeletto:

"Jeres ord beroliger mig, og jeg skal sige jer, hvordan det er. Jeg er lige så uskyldig, som jeg udgik af moders liv."

"Velsignet være du af Gud!" sagde munken. "Hvor vel har du ikke handlet. Og herved har du erhvervet dig så meget større fortjeneste, som du, om du havde villet, kunne have haft større frihed til at gøre det modsatte end vi og alle andre, der bindes af en ordensregel."

Herpå spurgte han ham, om han ved fylderiets last havde mishaget Gud, hvortil hr. Ciappeletto dybt sukkende svarede, at det havde han gjort og det mange gange. For da han foruden den faste, som fromme mennesker iagttog i fastetiden, plejede i det mindste de tre dage i ugen kun at nyde vand og brød, så havde han, især når han havde været udmattet ved bøn eller pilgrimsfart, drukket vand med samme velbehag og samme begær som det, hvormed drankere svælger i vin. Mange gange havde han dertil ønsket sig sådanne lækre salater, som

kvinderne laver, når de er på landet, og undertiden havde maden smagt ham mere, end han fandt det passende for én, der faster for sin sjæls frelses skyld, som han gjorde. Hertil sagde munken:

"Disse synder skyldes den menneskelige natur og er meget ringe, og derfor ønsker jeg, at du ej for den sags skyld mere end nødvendigt føler din samvittighed tynget. Ethvert menneske, om han er aldrig så hellig, hænder det, at efter lang faste smager det ham at spise, og efter drøje strabadser at drikke."

"Ak, gode fader," sagde hr. Ciappeletto, "I bør ej tale således for at trøste mig, for I må vel indse, at jeg forstår, at hvad man gør tit Guds behag, det bør man gøre helt ud og uden nogen sjælens modstand, og den, som gør anderledes, han begår synd."

Højligt tilfreds sagde munken:

"Det glæder mig, at du så nøje ransager dit hjerte, og end mere, at derved din samvittighed befindes ren og god. Men sig mig, har du syndet ved gerrighed og begæret mere, end ret var, eller beholdt, hvad du ej burde have beholdt?"

Hertil svarede hr. Ciappeletto:

"Gode fader, jeg vil nødigt, at I skal dømme efter, at jeg befinder mig i disse ågerkarles hus. Jeg har intet til fælles med dem. Tværtimod, jeg er kommet her for at formane og tugte dem og derved udrive dem af deres syndefulde håndtering, og jeg tror, at det ville være lykkedes mig, hvis Gud ikke havde hjemsøgt mig således. Men I må vide, at min fader ved sin død efterlod mig en stor formue, af hvilken jeg skænkede størstedelen til kirken. Siden har jeg for at ernære mig og for at kunne hjælpe de fattige drevet min lille handel og i denne

rigtignok efterstræbt gevinst, men hvad jeg har tjent, har jeg altid delt lige med de fattige, således at jeg til stadighed har givet dem den ene halvdel og kun anvendt den anden til mit eget tarv. Herudi har også min skaber således bistået mig, at jeg stadig har sanket større og større velstand."

"Heri har du handlet ret," sagde munken. "Men måske har du ofte ladet dig henrive til vrede?"

"Ak ja," svarede hr. Ciappeletto, "det må jeg bekende, at jeg meget ofte har gjort. Men hvordan skulle man kunne lade det være, når man hele dagen ser menneskene begå onde gerninger, synde mod Guds bud og foragte hans dom? Mange gange er det sket hver eneste dag, at jeg har ønsket mig død hellere end at leve og se på ungdommen jage efter forfængelige ting, sværge og bande, gå på værtshuse, forsømme kirken og således snarere vandre på verdens veje end på Guds."

Da sagde munken:

"Dette er en retfærdig vrede, for hvilken jeg for min del ikke vil pålægge dig nogen bod. Men skulle det måske være muligt, at vreden har forledt dig til at begå mord, eller til at skælde nogen for uærlig eller til nogen anden uret?"

Hertil svarede hr. Ciappeletto:

"Ak, bedste hr. munk! I synes mig at være en Guds mand. Hvor kan I da føre sådan tale? Hvis jeg havde huset så meget som den svageste tanke om at begå nogen som helst af de forbrydelser, I har nævnt, mener I så, jeg kunne tro, at Gud så længe skulle have hjulpet mig? Den slags er handlinger, der er røvere og mordere værdige, og så ofte jeg ser nogen sådan, har jeg altid sagt: Vorherre være din arme sjæl nådig!"

Så sagde munken:

"Velsignet være du, min søn! Men sig mig nu: Har du nogensinde båret falsk vidnesbyrd imod din næste eller talt ilde om nogen eller fra nogen borttaget ting uden ejermandens tilladelse?"

"Ak ja, hr. munk!" svarede hr. Ciappeletto. "Det må jeg bekende, at jeg har talt ilde om min næste. Jeg havde en gang en nabo, der aldrig bestilte andet end at prygle sin hustru på det skammeligste. Jeg talte da en gang ilde om ham for hans svigerforældre, så stor medlidenhed følte jeg med den stakkels kvinde, som manden, hver gang han havde fået en tår over tørsten, lavede til, så Gud må sig forbarme."

Da sagde munken:

"Nuvel, men du fortalte mig, at du var købmand. Sig mig, har du nogensinde bedraget nogen, således som købmændene plejer at gøre?"

"Ja visseligen, gode fader," svarede hr. Ciappeletto, "men hvem manden var, ved jeg ikke. Jeg ved blot, at én havde betalt mig nogle penge, som han var mig skyldig for klæde, jeg havde solgt ham, og disse penge lagde jeg i en skuffe uden at tælle dem efter. En god månedstid efter opdagede jeg, at der var fire styver mere, end der skulle være. Men efter at jeg havde beholdt dem over et år, for at give dem tilbage til ejermanden, men ikke set ham mere, gav jeg dem bort i almisse."

Munken sagde:

"Det var en bagatel, og du handlede ret i at gøre, som du gjorde."

Foruden disse spørgsmål rettede munken mange andre til ham, og dem alle besvarede hr. Ciappeletto på samme måde.

Da han nu ville skride til syndsforladelsen, sagde hr. Ciappeletto:

"Hr. pater, der er endnu en synd, som jeg ikke har bekendt for jer."

Munken spurgte ham, hvad det var for en synd, og han svarede:

"Jeg erindrer, at jeg en søndag aften lod min tjener gøre rent i huset og således ikke viste Herrens hellige dag den ærbødighed, jeg var den skyldig."

"Min søn," sagde munken, "dette er en sag af ringe vægt."

"Nej, nej," sagde hr. Ciappeletto, "sig ikke det, for søndagen bør man ære, fordi på denne dag opstod Vorherre fra de døde."

Da sagde munken:

"Nuvel, har du ellers forsyndet dig?"

"Ja, hr. pater," svarede hr. Ciappeletto, "en gang spyttede jeg af ubetænksomhed i Herrens hus."

Munken smilede da og sagde:

"Det er intet at være bekymret for. Vi kirkens mænd spytter der hele dagen igennem."

Da sagde hr. Ciappeletto:

"Deri begår I en stor usømmelighed, for intet sted sømmer det sig at holde så rent som det hellige tempel, hvor Gud tilbedes."

Kort sagt, sådanne synder skriftede han for munken i mængde, men til sidst begyndte han at sukke og derpå ynkeligt at græde, således som han kun alt for godt forstod at gøre, så snart det passede ham. Den fromme munk sagde da:

"Min søn, hvad fattes dig?"

Hr. Ciappeletto svarede:

"Ak, jeg ulykkelige! Hr. pater, jeg har endnu en synd på min samvittighed, som jeg aldrig har bekendt, så dybt blues jeg ved at bekende den. Hver gang jeg kommer til at tænke på den, græder jeg, som I ser, og det synes mig for vist, at Gud aldrig vil have barmhjertighed med mig for denne synds skyld."

Da sagde munken:

"Ti, min søn, ti! Hvad er det for en tale! Om alle de synder, som nogensinde er begået af alle mennesker, og alle de synder, som fra nu af og til verdens undergang skulle blive begået af den ganske menneskeslægt, om de alle sammen var samlede hos et eneste menneske, så er Guds miskundhed og godhed så stor, at han gerne, hvis synderen var så angergiven og sønderknust, som jeg nu ser dig, ville tilgive ham dem alle, når han skriftede dem. Sig mig derfor trygt, hvori du har forset dig."

Hr. Ciappeletto sagde da, stadig under stride tårer:

"Ak, kære fader, min synd er alt for stor, og næppe kan jeg tro, at Gud nogen stund vil forlade mig den, om ej jeres bønner formår noget til det."

Hertil sagde munken:

"Sig kun trøstigt frem, jeg lover dig at bede til Gud før dig."

Hr. Ciappeletto græd stadig og sagde intet, og munken formanede ham til at bekende. Efter at hr. Ciappeletto således, stadig grædende, en lang stund havde holdt munken hen, udstødte han endelig et dybt suk og sagde:

"Hr. pater, eftersom I lover at bede til Gud for mig, vil jeg bekende min synd for jer. Så vid da, at da jeg var en lille dreng, bandede jeg en gang af min moder," og da han havde sagt dette, brast han igen i voldsom gråd.

Munken sagde da:

"Ak, min søn, synes dette dig så svær en synd? Menneskene bander hele dagen af Gud, og dog tilgiver han gerne den, der angrer sin synd, og du tror ikke, at han vil tilgive dig? Græd ikke, fat mod! For visselig, om du havde været en af dem, der korsfæstede ham, ville han tilgive dig, så angergiven, som jeg ser dig nu."

Hr. Ciappeletto svarede da:

"Ak, gode fader, hvad siger I? Alt for ilde har jeg handlet og alt for svær en synd var det af mig at smæde min gode moder, som bar mig under sit hjerte dag og nat i ni måneder og så utallige gange siden har båret mig på sine arme, og hvis I ej beder til Gud for mig, vil jeg aldrig vinde tilgivelse."

Da nu munken var kommet til ende med sine spørgsmål, meddelte han hr. Ciappeletto syndsforladelsen og velsignede ham derpå i den overbevisning, at han var en meget from mand, for han troede fuldt og fast, at alt, hvad den syge havde sagt, var sandt, og hvor skulle vel også nogen kunne have tvivlet, når han hørte et menneske, der lå for døden, tale således?

Siden efter alt dette sagde han til ham:

"Hr. Ciappeletto, med Guds hjælp vil I snart være rask igen, men skulle det dog ske, at Gud kalder jeres velsignede og vel beredte sjæl herfra, vil I så give jeres samtykke til, at jert lig begraves i vort kloster?"

Hertil svarede hr. Ciappeletto:

"Ja gerne, hr. pater. Jeg vil endda nødig begraves noget andet sted, eftersom I har lovet at bede til Gud for mig, og desuden har jeg altid haft en særlig ærbødighed for jeres orden. Derfor

beder jeg jer også, når I kommer tilbage til jeres kloster, at sørge for, at Kristi sande legeme, som I denne morgen har indviet på alteret, bliver skikket hid, for skønt jeg ej er værdig til det, agter jeg dog med jeres tilladelse at modtage det og bagefter den sidste hellige olie, for at, selv om jeg har levet som en synder, jeg dog i det mindste kan dø som en kristen."

Den fromme munk sagde, at det var vel sagt, og det glædede ham, og han skulle snarest lade sakramentet komme til ham. Og således skete det.

De to brødre, der meget frygtede, at hr. Ciappeletto skulle bedrage dem, havde stillet sig bag en bræddevæg, der skilte det værelse, hvor den syge lå, fra et tilstødende. Her lyttede de og hørte og forstod med lethed alt, hvad hr. Ciappeletto sagde til munken, og flere gange morede de sig kosteligt over at høre ham skrifte sine synder, at de var lige ved at briste i latter, og de sagde til hinanden:

"Hvad er dog ikke dette for et menneske! Hverken alderdom eller sygdom eller frygt for døden, som han ser nærme sig, ja ej en gang frygt for den Gud, for hvis domstol han snart skal stedes for, har formået at rive ham ud af hans ondskab og give ham vilje til at dø anderledes, end han har levet!"

Men de havde hørt, at hans lig ville blive modtaget til begravelse i kirken, og om resten bekymrede de sig ikke.

Hr. Ciappeletto nød kort derpå nadveren, modtog, da hans tilstand i høj grad forværredes, den sidste olie og døde den selvsamme dag, han havde aflagt det fortræffelige skriftemål, kort efter vespertid. De to brødre aftalte da en anstændig begravelse for ham af hans egne midler, lod gå bud til klosteret om hans død, for at munkene efter skik og brug kunne komme

om aftenen for at holde vagt ved liget og om morgenen føre det til kirken, og ordnede så alt i denne anledning fornødent.

Da den fromme munk, som havde skriftet hr. Ciappeletto, hørte, at han var død, gik han på råd med klosterets prior, og efter at der var ringet til kapitel, meddelte han de forsamlede brødre, at den afdøde, som det fremgik af hans skriftemål, havde været en from mand, og i det håb, at Herren ved ham skulle udføre mangt et under, søgte han at overbevise dem om, at dette lig burde modtages med den største ærefrygt og andagt. Heri erklærede også i deres godtroenhed prioren og de andre munke sig enige med ham, og om aftenen begav de sig alle derhen, hvor hr. Ciappellettos lig lå, og holdt derved en stor og højtidelig vigilie. Men morgenen derpå gik de alle, iklædte messeskjorter og korkåber, med bønnebog i hånden og krucifikset foran sig, under sang af sted for at hente liget og førte det med stor pomp og højtidelighed til deres kirke, fulgt af næsten hele stadens befolkning, både mænd og kvinder.

Da det var blevet nedsat i kirken, gik den fromme munk, der havde skriftet hr. Ciappeletto, op på prædikestolen og begyndte at berette vidunderlige ting om ham, om hans liv, hans faster, hans kyskhed, hans enfold, uskyldighed og hellighed. Blandt andet fortalte han om, hvad hr. Ciappeletto under tårer havde skriftet for ham som sin største synd, og hvorledes han næppe havde været i stand til at få ham til at tro, at Gud ville tilgive ham, hvorpå han endte med at sætte tilhørerne i rette, idet han sagde:

"Ak, I af Gud forbandede, I skælder ved det mindste halmstrå, der kommer jer i vejen, både Gud og den hellige jomfru og alle hans engle!"

Desuden sagde han meget andet om den afdødes retfærdighed og renhed. Kort sagt, ved sin tale, hvortil egnens folk nærede fuld tillid, forstod han at indgyde alle de tilstedeværende en sådan ærefrygt for mandens hellighed, at da gudstjenesten var forbi, opstod der en stor trængsel, idet alle strømmede til for at kysse den dødes hænder og fødder. Alle klæderne blev revet af kroppen på ham, for den holdt sig for lykkelig, som kunne få fat blot på den mindste trævl. Hele dagen måtte de lade liget stå i kirken, for at alle kunne komme til at se og beskue det. Senere, da natten kom, blev det lagt i en marmorkiste og med al hæder bisat i et kapel, og allerede den følgende dag begyndte folket at valfarte dertil, at tænde lys og tilbede ham og senere at aflægge løfter til ham og ifølge disse løfter ophænge voksbilleder i kapellet. Ja, så stærkt voksede hans ry for hellighed og gudsfrygt, at der næppe var nogen, der i ulykke eller nød aflagde løfter til andre helgener end ham. Man kaldte og kalder ham endnu Sankt Ciappeletto og forsikrer, at Gud ved ham har gjort og dagligt gør mange undere for dem, der fromt vender sig til helgenen om forbøn.

Således levede og døde hr. Cepperello di Prato og blev en helgen, som I har hørt. Jeg vil ikke nægte muligheden af, at han kan være salig for Guds åsyn, for skønt hans levned var ugudeligt og ryggesløst, kan han dog på sit yderste have følt en sådan anger, at Gud måske har haft miskundhed med ham og optaget ham i sit rige. Men al den stund dette er skjult for os, slutter jeg af det, som er åbenbart, og mener, at han snarere befinder sig i Helvede, i Djævelens vold, end i Paradis. Og om så er, kan vi deraf erkende Guds store nåde imod os, idet han ej ser på vor vildfarelse, men på vor tros renhed, når vi på denne

måde til mellemmand vælger en fjende af ham i den tro, at han er Guds ven, og bønhører os, som om vi til forbeder hos ham havde valgt en sand helgen. Lader os derfor, på det at vi ved hans nåde sunde og friske må bevares under denne ulykke og i dette glade selskab, lovprise ham, i hvis navn vi har begyndt vort foretagende, og med ærefrygt vende os til ham i al vor nød og trang, visse på at blive bønhørte.

– Og her tav han.

2. fortælling

Jøden Abraham rejser på foranledning af Gianotto de Civigni til Rom, og vender efter at have set præsternes fordærvelse tilbage til Paris og bliver kristen.

Panfilos fortælling vakte på sine steder damernes latter og vandt helt igennem deres bifald, og da den var opmærksomt hørt til ende, befalede dronningen Neifile, der sad ved siden af Panfilo, at fortælle en ny og således fortsætte det begyndte foretagende. Hun, der ej mindre udmærkede sig ved høviske sæder end ved skønhed, svarede muntert, at det ville hun gerne og begyndte på følgende måde:

Panfilo har ved sin fortælling vist os, at Gud i sin nåde ikke regner os vore vildfarelser til last, når de skyldes uvidenhed om ting, vi ikke kan være vidende om, og jeg agter i min at vise, hvorledes Gud, der med langmodighed finder sig i deres synder, som både i ord og handling burde aflægge sandt vidnesbyrd om ham, derved, at han vender ondt til godt, åbenbarer os sin godhed på det usvigeligste. Dette kan da lære os med des større kraft at holde fast ved vor tro.

Således som jeg, mine damer, har hørt fortælle, levede der en gang i Paris en rig og anset købmand ved navn Gianotto di Civigni, en overmåde hæderlig og retskaffen mand, der drev en udstrakt handel med tøjer. Denne Gianotto nærede stort venskab for en rig jøde ved navn Abraham, der ligesom han selv var købmand og en brav hæderlig mand, og da han vel kendte jødens retskafne sind, gjorde det ham af hjertet ondt, at en så

god og vis mands sjæl på grund af vantro skulle fortabes. Han søgte derfor med venlige ord at overtale ham til at forlade den jødiske tros vildfarelser og omvende sig til den kristne tro, hvilken tro han kunne se bestandig gå fremad og vinde tilhængere som den, der var den ægte og sande, mens det på anden side var åbenbart, at hans egen tro gik tilbage og sygnede hen. Jøden svarede, at han ingen anden tro kunne anse for ægte og sand end den jødiske, at i den var han født, og i den ville han leve og dø, og intet skulle nogensinde få ham herfra. Gianotto lod sig dog ikke af sådant afslag afholde fra snart efter at bringe det samme emne på bane igen, idet han på sin ulærde vis, så godt eller ilde som købmænd i almindelighed forstår sligt, søgte at forklare ham, af hvilke grunde den kristne tro var bedre end den jødiske. Og skønt jøden var en stor mester i den jødiske lov, begyndte han dog til sidst at finde behag i Gianottos udviklinger, hvad enten det nu var det store venskab, han nærede for Gianotto, der bevægede hans hjerte, eller ord, som den hellige ånd lagde på den ulærde mands tunge; men alligevel holdt han hårdnakket fast ved sin tro og ville ikke lade sig omvende. Dog lige så standhaftigt han holdt ud, lige så standhaftigt blev Gianotto ved at bønfalde ham, så at jøden endelig, overvundet af så megen udholdenhed, sagde:

"Nuvel, Gianotto, du ønsker, at jeg skal blive kristen, og jeg er beredt til at opfylde dit ønske, så sandt som jeg med det første agter mig til Rom for der at se ham, som du siger er Guds statholder på jorden, og iagttage hans og hans brødre kardinalernes sæder og levevis, og hvis disse befindes således, at jeg tilsammen af dem og af dine ord kan forstå, at din tro er bedre end min, således som du har forsøgt at bevise mig, så

skal jeg gøre, hvad du beder mig om, men i modsat fald agter jeg at forblive jøde, som jeg er."

Da Gianotto hørte dette, blev han højlig bedrøvet og sagde ved sig selv:

"Spildt er nu min møje, som jeg mente mig så godt at have anvendt, at jeg troede, jeg havde omvendt ham, for hvis han rejser til Rom og ser præsternes forbryderiske og usædelige liv, vil han ikke forlade den jødiske tro, ja, hvis han allerede havde gjort det, ville han ganske sikkert atter vende tilbage til den."

Men til Abraham sagde han:

"Ak, kære ven, hvorfor vil du udsætte dig for så stor en møje og for så store udgifter, som det vil være for dig at drage herfra til Rom, for ikke at tale om, at der for en rig mand som dig er fuldt af farer både på havet og på landjorden? Tror du ikke, du her kan finde en præst, der kan døbe dig? Og hvis du måske nærer nogen tvivl angående den tro, som jeg forkynder dig, hvor finder du så større mestre og visere mænd i denne tro end her, til at give dig al kundskab og oplysning, du vil begære? Af disse grunde er efter min mening din rejse overflødig. Forestil dig, at præsterne i Rom er lige så gode mænd, som de, du her ser, ja endnu bedre, såsom de er nærmere den øverste hyrde. Jeg råder dig derfor, spar dig denne møje til en anden lejlighed, en valfart for eksempel, hvor jeg da måske vil gøre dig selskab."

Hertil svarede jøden:

"Jeg tror, at det forholder sig, som du siger, Gianotto; men, for at spare mange ord, jeg er fuldt og fast bestemt på at rejse did, om du ellers vil, at jeg skal gøre det, du har bedt mig så meget om; På anden måde gør jeg det aldrig."

Da Gianotto så, at han var fast besluttet, sagde han:

"Nuvel, rejs da med Gud," men i sit stille sind tænkte han, at Abraham aldrig ville blive kristen, når han havde set det romerske hof. Men da der intet var at tabe derved, slog han sig til tåls.

Jøden steg til hest og begav sig så hurtigt han kunne til Rom, hvor han fik en hædrende modtagelse af sine trosfæller og uden for nogen at nævne sit ærinde forsigtigt begyndte at give agt på pavens, kardinalernes og de andre prælaters og hoffolks sæder, og både efter hvad han selv, der var en meget skarpsindig mand, iagttog, og efter hvad han hørte af andre, var det ham klart, at de alle sammen fra den højeste til den laveste på det skændigste forsyndede sig ved vellyst, og det ikke blot den naturlige, men også den sodomitiske, uden at holdes tilbage hverken af samvittighedsnag eller undseelse, så at skøger og skørlevnere ved afgørelsen af enhver vigtig sag havde den største indflydelse. Desuden så han, at de alle som én var åbenbare frådsere, drankere og fyldebøtter, kort sagt mennesker, der fulgte deres drifter som umælende dyr og levede mere for bugens lyst end for noget andet, og ydermere fandt han ved nærmere efterforskning, at de tilmed var så havesyge og pengekære, at de for penge købte og solgte mennesker, ja, drev handel med hellige ting af hvilken art nævnes kan, både hvad der angik offer, beneficier og andre kirkelige handlinger, og disse forretninger drev de i større stil og brugte dertil flere agenter end der bruges i Paris ved handelen med klæde og andre varer. Åbenbar simoni benævnedes nidkærhed, og frådseri kaldte de faste, ligesom om Gud ikke skulle se både ordenes sande betydning og hjertets syndige tanker, men på menneskers vis lade sig narre af

tingenes navne. Alt dette og meget andet, som jeg skal fortie, mishagede på det højeste jøden, der var en mådeholden og sædelig mand, og da han mente, at han havde set nok, besluttede han at vende tilbage til Paris, og det gjorde han.

Så snart Gianotto erfarede, at han var ankommet, begav han sig til ham uden noget håb om hans omvendelse til kristendommen; dog stor glæde følte de begge ved gensynet. Da jøden så havde hvilet ud en dags tid, spurgte Gianotto ham, hvad han tænkte om den hellige fader, kardinalerne og de andre prælater. Hertil svarede jøden rask:

"Intet godt tænker jeg om dem, og ondt har de i vente af Gud alle sammen. Jeg siger dig, at hvis jeg har forstået at bruge mine øjne, findes der ikke hos nogen som helst af gejstlig stand det ringeste spor af fromhed, gudsfrygt, helligt levned eller noget sådant. Men vellyst, gerrighed og frådseri, svig, misundelse og hovmod og lignende og værre laster, hvis der ellers kan gives værre, syntes mig således at gå i svang der, og jeg holder Rom snarere for et Djævelens værksted end for en hellig by. Efter min mening synes jeres øverste hyrde (og med ham alle de andre) med al omhu, al snildhed og kunst at kappes om at tilintetgøre og udrydde af verden den kristne religion, skønt de tværtimod burde være dens grundvold og støtte. Men eftersom jeg nu ser, at *det* ikke sker, som de arbejder på, men at jeres tro i stedet herfor bestandig breder sig og stadig stråler med klarere lys, synes det mig åbenbart, at den opretholdes og støttes af den hellig ånd som en sandere og renere tro end nogen anden. Derfor siger jeg dig åbent, at skønt jeg før var fjendtlig sindet imod dine overtalelser og ikke ville lade mig omvende, så skal nu intet få mig fra at blive kristen. Lad os

derfor begive os til kirken, og lad mig blive døbt efter jeres hellige tros skik."

Gianotto, der havde ventet lige det modsatte resultat, blev ude af sig selv af glæde, da han hørte dette, og begav sig straks i følge med Abraham til Notre Dame i Paris og bad præsterne der om at give ham dåben. Da disse hørte Gianottos begæring, opfyldte de den straks. Gianotto stod fadder til Abraham og kaldte ham Johannes. Derpå lod han ham ved kyndige mestre undervise i vor tro, og Abraham var snart kyndig heri og levede siden som en agtet og navnlig for sin fromhed højt anset mand.

3. fortælling

Jøden Melkisedek afværger ved en fortælling om tre ringe en stor fare, som Saladin har beredt ham.

Da Neifile tav, og hendes fortælling var blevet rost af alle, begyndte Filomena efter dronningens ønske at tale således:

Neifiles beretning bringer mig til at tænke på den farlige stilling, hvori en gang en anden jøde befandt sig, og da her allerede er talt med skyldig respekt om Gud og vor tros sandhed, og det således ej turde være stridende mod sømmelighed, at vi nu stiger ned til menneskenes færd og virken, vil jeg berette jer følgende historie, som måske i fremtiden vil gøre jer mere duelige til at besvare de spørgsmål, der måtte forelægges jer. I bør da vide, elskværdige veninder, at ligesom dårskaben ofte river mange ud af lykkelige kår og bringer ham i den største elendighed, således frelser klogskaben den vise af den yderste fare og erhverver ham stor tryghed og fred. At dårskab i sandhed fører fra lykke til ulykke, ses af mange eksempler, som det ikke her er stedet at berette, såsom hver dag bringer mangfoldige sådanne for vort øje, men at snildhed er en hjælp i nøden, det vil jeg, som jeg har lovet, korteligen vise i følgende lille fortælling:

Saladin, hvis tapperhed var så stor, at den ikke alene havde gjort ham fra en fattig mand til sultan af Babylonien, men også skaffet ham mange sejre over saracenske og kristne konger, havde i flere krige og ved sit hofs pragt opbrugt alle sine skatte, og da han tilfældigt kom i trang for en meget stor sum penge,

stod han ganske rådvild og vidste ikke, hvorfra han skulle få pengene så hurtigt, som han havde brug for dem. Da kom han i tanker om en rig jøde ved navn Melkisedek, som i Alexandria lånte penge ud mod renter, og han tænkte ved sig selv, at denne mand måtte kunne tjene ham, hvis han ville. Men jøden var så gerrig, at han aldrig af fri vilje ville gøre det, og vold ville Saladin ikke anvende. Men nøden trængte ham, og efter at han havde grublet frem og tilbage over, hvordan han skulle formå jøden til at yde hjælp, besluttede han at tvinge ham, men på en måde, der dog gav ham et skin af ret.

Han lod ham derfor kalde til sig, modtog ham venligt, bød ham til sæde og sagde derpå:

"Velbyrdige og gode mand, jeg har af flere personer hørt sige, at du er meget vis, og at du især i guddommelige ting besidder megen indsigt. Derfor vil jeg gerne vide af dig, hvilken af de tre love du holder for den sande, enten den jødiske, den saracenske eller den kristne?"

Jøden, der virkelig var en vis mand, indså fuldt vel, at Saladin ved at forelægge ham dette spørgsmål søgte at lokke ham i en fælde, og han forstod også, at han ikke ville kunne prise nogen enkelt af de tre mere end de to andre, uden at sultanen opnåede sin hensigt. Altså opbød han al sin skarpsindighed for at finde et svar, der var således, at det ikke kunne fælde ham, og sagde derpå, da det nu pludselig faldt ham ind, hvad han burde svare:

"Stormægtige sultan, det spørgsmål, I forelægger mig, er ikke ilde, men for at besvare det således, som jeg kunne ønske, nødes jeg til at fortælle en lille historie, som I nu skal høre:

Jeg erindrer, at jeg ofte har hørt omtale, at der engang var en fornem og rig mand, der blandt andre dyrebare klenodier i sit

skatkammer forvarede en overmåde skøn og herlig ring. For at hædre denne ring, som dens skønhed og kostbarhed fortjente, og for at den stadig skulle forblive i hans efterkommeres eje, bestemte han, at den af hans sønner, som han skænkede ringen, og i hvis værge den fandtes ved hans død, skulle betragtes som hans arving og af de andre sønner hædres og æres som den fornemste. Den, som kom i besiddelse af ringen, traf den samme bestemmelse med hensyn til sit afkom, som hans forgænger havde gjort, og kort sagt, på denne måde gik ringen fra hånd til hånd gennem mange slægtled. Men til sidst kom den til en ejer, der havde tre sønner, der alle tre var smukke, dydige og ærede deres fader, og som han derfor elskede lige højt alle tre. De tre unge mænd, der kendte ringens kraft, og som alle gerne ville nyde hæder som familiens overhoved, bad faderen hver for sig, så indtrængende de formåede, om at han på sit yderste ville skænke ham ringen. Den gode mand, der elskede dem alle lige højt og ikke selv kunne udvælge den, til hvem han helst skulle betro ringen, gav dem alle tre løfte om ringen og grublede imens over et middel til at stille dem alle tilfreds. Han lod derfor hemmeligt en duelig mester forfærdige to andre ringe, der i den grad lignede den oprindelige, at endog han selv, der havde ladet dem gøre, næppe kunne kende den rigtige, og da døden nærmede sig, gav han hemmeligt alle tre sønner hver sin ring. Da disse nu efter deres faders død alle gjorde fordring på arv og hædersrang, og den ene bestred de andres ret, fremtog de alle tre som bevis for, at deres krav var retfærdigt, hver *sin* ring. Men da disse viste sig så ens, at det var umuligt at afgøre, hvilken der var den rette,

måtte tvisten om, hvem der var faderens rette arvtager, stå hen og henstår uafgjort den dag i dag.

Og således, stormægtige sultan, svarer jeg på det spørgsmål, I har rettet til mig angående de tre love, der af Gud, vor fader, er givet de tre folk. Hver tror sig at eje den sande arv, den sande lov og at gøre dens bud, men hvem der har ret, det er et spørgsmål, der ligesom det om ringene endnu står hen."

Saladin erkendte, at jøden ypperligt havde forstået at undgå den rævefælde, han havde lagt for hans fod, og besluttede derfor at åbenbare ham sit behov og se, om han ville hjælpe ham, og således gjorde han og fortalte ham også, hvad han havde haft i sinde at gøre, hvis han ikke havde svaret ham så snildt. Jøden hjalp beredvilligt Saladin med alt, og denne opfyldte punktligt sine forpligtelser, skænkede jøden prægtige gaver og behandlede ham til stadighed som sin ven og viste ham stor hæder og ære.

4. fortælling

En munk frelser sig fra en svær straf, der truer ham, ved, at han på en fin måde lader sin abbed vide, at denne har gjort sig skyldig i den samme forseelse som han selv.

Så snart Filomena havde sluttet sin beretning og tav, begyndte Dioneo, som sad ved siden af hende, uden at afvente nærmere ordre fra dronningen, fordi han af den hidtil fulgte rækkefølge kunne se, at turen nu var kommet til ham, at tale på følgende måde:

Mine skønne, om jeg ret har fattet alles hensigt, så er vi samlet her for at fortælle hinanden historier til gensidig moro. Derfor holder jeg for, at når der blot ikke handles mod dette formål, bør det stå enhver frit for at fortælle, hvad han mener bedst kan fornøje, således som jo også vor dronning nys har tilladt. Vi har hørt, hvorledes Abraham ved at følge Gianotto di Civignis råd frelste sin sjæl, og hvorledes Melkisedek ved sin åndsnærværelse reddede sine rigdomme af Saladins vold. I håb om jeres gunstige opmærksomhed skal jeg nu i korthed berette, hvorledes en munk listigt forstod at redde sig ud af en farlig stilling.

I Lunigiano, en egn ikke langt herfra, ligger et kloster, der fordum var rigere på hellighed og munke end nu er tilfældet. Der levede blandt andre en ung munk, hvis hede blod hverken faste eller vågen havde formået at kue. Da han en dag, mens alle de andre munke sov, vandrede alene om i nærheden af sin kirke, der lå meget afsides, hændte det, at han så en ung køn

pige, måske en datter af en af bønderne i omegnen, gå på marken der og samle urter. Næppe havde han fået øje på hende, før han heftigt bestormedes af kødeligt begær. Derfor nærmede han sig og gav sig i snak med hende, og hvordan nu det ene ord tog det andet, de blev enige, og han førte hende med sig til sin celle, uden at nogen mærkede det. Men mens han, henrevet af sit heftige begær, noget uforsigtigt skæmtede med hende, kom abbeden tilfældigvis forbi hans celle og hørte dæmpet latter og hvisken. For bedre at skelne stemmerne listede han sig da sagte hen til celledøren, og da han tydeligt hørte, at der var en kvinde derinde, var det hans første indskydelse at befale munken at lukke op. Men han besindede sig og besluttede efter modent overlæg at gå til værks på en anden måde, hvorfor han vendte tilbage til sit værelse og ventede på, at munken skulle gå ud.

Munken havde imidlertid, optaget som han var, haft ørerne med sig, og da han syntes, han hørte lyd af fodtrin fra sovesalen, var han sprunget op og havde kigget gennem et lille hul i døren og så da tydeligt abbeden stå og lytte udenfor, hvoraf han meget vel forstod, at denne måtte have hørt, at pigen var i hans celle. Højlig bedrøvet over dette, fordi han vidste, at en svær straf ville ramme ham for hans forseelse, lod han dog ikke pigen mærke sin uro, men tænkte hastigt frem og tilbage, om der dog ingen redning for ham var at finde. Så faldt en fin list ham ind, der, om den lykkedes, ville føre til det ønskede mål.

Han sagde til pigen:

"Jeg går nu lidt udenfor for at undersøge, hvordan du kan komme herfra uden at blive set. Hold dig imidlertid ganske stille her, til jeg kommer tilbage."

Derpå gik han hen og låsede døren efter sig, hvorpå han straks begav sig til abbeden, til hvem han afleverede nøglen, således som det var enhver munks pligt, når han gik ud, og sagde med roligt ansigt:

"Deres Højværdighed, jeg kunne ikke i morges få båret alt det ved hjem, jeg havde fældet. Derfor vil jeg nu med Deres tilladelse begive mig til skoven og hente resten."

Abbeden, der troede, at munken ikke havde mærket, at han var opdaget, gav ham gerne orlov og tog derpå nøglen for at skaffe sig nærmere underretning om den forseelse, munken havde begået.

Så snart han så sig alene, begyndte han at overveje, om han i alle munkenes nærværelse skulle åbne synderens celle og på denne måde gøre hans brøde åbenbar for dem, så at de senere ikke skulle kunne knurre imod ham, når han idømte munken straf, eller om han måske ikke hellere forinden burde lade pigen fortælle ham sagens nærmere sammenhæng. Og da det herved faldt ham ind, at det let kunne være en ung pige, og at det for hendes egen eller hendes faders skyld ville være synd og skam at stille hende blot i alle munkenes påsyn, besluttede han først at se efter, hvem det var, og siden overveje, hvad der videre burde foretages. Han gik da i al stilhed hen til cellen, åbnede døren, trådte ind og låste igen efter sig. Da pigen så abbeden træde ind, var hun nær ved at falde i afmagt og begyndte at græde af frygt og skam. Men hr. abbeden, så gammel han var, følte sig pludselig ved synet af den kønne unge pige lige så heftigt bestormet af kødeligt begær, som hans unge munk havde følt sig.

"I sandhed," sagde han til sig selv, "hvorfor skulle jeg ikke nyde glæden, når jeg kan få den? Sorg og besvær er altid til rede for et godt ord. Den kønne pige er her i klosteret, uden at nogen moders sjæl ved det. Kan jeg mage det så, at pigen føjer mig, hvorfor skulle jeg så ikke gøre det? Hvem skulle vel få det at vide? Ganske sikkert ingen, og hemmelig synd er halvt forladt. Et sligt tilfælde kommer måske aldrig igen, og jeg mener, at en fornuftig mand bør tage det gode, der falder i hans lod."

Under disse overvejelser havde han fuldstændig forandret den beslutning, med hvilken han var kommet, og gik nu hen til den små, begyndte venligt at trøste hende og tilstod hende til sidst rent ud sin attrå. Pigen, der hverken var af stål eller flint, gav snart efter og lod sig villigt bære hen på sengen, hvor den korpulente mand, af hensyn til hendes ungdom og spinkle legemsbygning anbragte hende oven på sig og forlystede sig en tid lang med hende.

Munken, der havde ladet, som om han gik til skovs, havde imidlertid gemt sig i sovesalen, og glad blev han, da han så abbeden gå alene ind i cellen. Da han hørte ham låse døren efter sig, forlod han forsigtigt sit skjul og sneg sig sagte hen til en sprække, gennem hvilken han så og hørte alt, hvad abbeden gjorde og sagde. Da nu abbeden syntes, han havde været længe nok hos pigen, låsede han hende atter inde og vendte tilbage til sit værelse. En stund efter hørte han skridt ude i gangen, og i den tro, at munken imidlertid havde været i skoven og just nu kom tilbage, satte han sig for alvorligt at foreholde ham hans synd og derpå lade ham sætte i fængsel for således ene at komme i besiddelse af det vundne bytte. Han lod ham altså kalde, tiltalte ham med strenge ord og vrede miner, samt

forkyndte ham hans straf. Munken svarede ham imidlertid straks:

"Deres Højærværdighed, jeg har endnu ikke været så længe i den hellige Benedikts orden, at jeg er i stand til at kende alle dens regler. Således har De endnu ikke lært mig, at munkene, ligesom de nøje bør overholde faste og vågen, ej heller må glemme at holde det svage køn over sig og understøtte det af bedste evne. Men da De har vist mig dette, lover jeg, at, hvis De tilgiver mig, skal De aldrig mere få grund til klage, og jeg skal altid bære mig således ad, som jeg har set Dem gøre."

Abbeden, der selv var en ualmindelig snu gammel ræv, forstod straks, at den snilde munk havde overlistet ham og set alt, hvad han havde gjort. Han undså sig derfor i bevidstheden om sin egen synd ved at tildele ham nogen straf, som han lige så godt selv havde fortjent, tilgav ham forseelsen, men befalede ham indtrængende at tie stille med, hvad han havde set. Derpå skaffede de uden opsigt pigen ud af klosteret, men det er troligt nok, at de senere hen ret ofte har ført hende samme vej tilbage.

5. fortælling

Markgrevinden af Montferrat tilbageviser ved et måltid høns og nogle snilde ord kongen af Frankrigs dårlige elskov.

Under Dioneos fortælling følte damerne først en smule undseelse, således som den blufærdige rødme, der farvede deres kinder, bar vidne om. Siden kunne de næppe bare sig for at le, og skottende fra den ene til den anden lyttede de smilende. Men da fortællingen var til ende, og de ved nogle små stikpiller havde ladet fortælleren høre, at det ikke anstod sig at byde slige saftige historier i dameselskab, vendte dronningen sig imod Fiammetta, der sad ved siden af Dioneo i græsset, og befalede hende at fortsætte efter sin tur. Fiammetta begyndte da med smilende og fornøjet ansigt:

Både fordi jeg billiger, at vi er kommet ind på ved eksempler at vise den store virkning af hurtige og træffende svar, og fordi – mens det hos en mand er tegn på skønsomhed, at han søger at vinde en kvinde af højere stand end hans egen – det hos en kvinde er tegn på klogskab, at hun forstår at forsvare sit hjerte mod at besnæres af elskov til en mand, der er fornemmere end hun selv – er jeg, mine skønne, kommet i tanker om, at jeg i den fortælling, som det er min skyldighed at berette, er i stand til at vise, hvorledes en ædelbåren frue både ved handling og ord forstod at værge sig mod sligt.

Markgreven af Montferrat, en mand af stor tapperhed og en kirkens bannerfører, var draget ud på et af de kristnes fælles

hærtog imod Østerlandene. En gang kom ved det franske hof hans tapperhed på tale på en tid, da kong Filip den Enøjede netop stod i begreb med at forlade Frankrig for at deltage i det nævnte korstog, og en ridder ytrede, at der intet herligere par fandtes under solen end markgreven og hans hustru; for ligesom *han* blandt mænd var berømt for alle ridderlige dyder, således var *hun* blandt kvinder frem for alle skøn og dydig. Disse ord gjorde et sådant indtryk på kongen, at han uden nogensinde at have set markgrevinden pludselig fattede en heftig elskov til hende og besluttede at indskibe sig i Genua til det togt, han agtede sig ud på, for at han således på rejsen over land til denne havn kunne have et rimeligt påskud til at aflægge grevinden et besøg, hvorved han håbede, at han i markgrevens fraværelse skulle få held til at nå sine ønskers mål. Og som han havde besluttet, så gjorde han. Hele sin hær sendte han forud og begav sig siden på vej, kun fulgt af nogle få adelsmænd, og da han nærmede sig markgrevens område, lod han gå bud til markgrevinden, at hun den følgende dag kunne vente ham til middag. Den kloge og skarpsindige frue lod straks svare, at hun følte det som en overordentlig ære at modtage kongen, og at han var velkommen. Men siden grublede hun i sit stille sind over, hvad det kunne betyde, at en så mægtig konge kom på besøg hos hende i hendes mands fraværelse, og hun tog ikke fejl, da hun kom til det resultat, at det var rygtet om hendes skønhed, der lokkede ham til. Da hun imidlertid, som den kloge dame hun var, var bestemt på at give ham en ærefuld modtagelse, lod hun de af sine mænd, der var blevet hjemme, kalde til sig og befalede dem, efter at hun havde rådført sig med dem, at sørge for alt fornødent. Men ordningen af taflet og

retterne ville hun selv varetage, og til den ende lod hun i al hast alle de høns, som var at finde i omegnen, bringe ned i køkkenet og gav sine kokke anvisning på, hvorledes de af dem alene til det kongelige gæstebud skulle tilberede forskellige retter.

På den fastsatte dag ankom kongen og blev modtaget af markgrevinden på den højtideligste og ærefuldeste måde, og hvor høje tanker han end af ridderens omtale havde fattet om hende, syntes hun ham dog i virkeligheden endnu meget skønnere, ædlere og finere, end han havde tænkt sig, så at hans attrå voksede i samme grad, som han fandt sin forventning overtruffet. Efter at han en stund havde hvilet sig i gemakker, der var udstyret med alt, hvad der hører til ved modtagelsen af så mægtig en konge, og da tiden kom til at spise, satte kongen og markgrevinden sig ved et bord, mens de andre alt efter deres stand blev betjent ved andre borde. De talrige retter, de sjældne og kostelige vine, men frem for alt synet af den skønne markgrevinde satte kongen i fortrinligt lune. Dog, idet den ene ret efter den anden blev båret ind, begyndte kongen højlig at undre sig, da han så, at disse, hvor forskellig deres tilberedning end var, dog alle var lavet af høns. Skønt nu kongen end vidste, at den egn, hvori han befandt sig, måtte være rig på allehånde vildt, og skønt han så betids havde meldt sin ankomst, at markgrevinden havde haft tid til at lade jage, tilbageholdt han dog sin levende forundring herover og ville blot give hende anledning til at udtale sig med hensyn til hønsene og sagde derfor, idet han med smilende åsyn vendte sig mod hende:

"Frue, udklækkes i dette land kun høner, ingen hane?"

Markgrevinden, der udmærket forstod hans mening og mente, at Gud nu efter hendes ønske havde givet hende en

bekvem lejlighed til at åbenbare, hvad hun tænkte, svarede, idet hun så frimodigt på kongen:

"Jo, Deres Majestæt! Men kvinderne, omend i klædedragt og udstyr noget forskellige fra andre, er her skabt af samme stof som andetsteds."

Da kongen hørte disse ord, forstod han vel meningen med hønsegæstebuddet og den skjulte betydning af hendes ord, og han indså, at ord ville være til ingen nytte overfor en sådan kvinde, og at vold ej heller kunne anvendes, hvorfor det ville være klogt af ham for hans egen æres skyld, ubesindigt som han havde ladet den dårlige lue flamme op i sig, brat at slukke den igen. Han opgav alt håb og afstod af frygt for et endnu skarpere svar fra videre forsøg på at overtale hende, og så snart måltidet var til ende, begav han sig skyndsomst bort, for ved sin hurtige afrejse at dølge de urene hensigter, hvormed han var kommet.

6. fortælling

En lægmand skoser ved et kvikt indfald munkenes arge hykleri.

Efter at alle havde lovpriset markgrevindens dyd og det snilde svar, hvormed hun havde vist kongen af Frankrig vintervejen, begyndte Emilia, der sad ved siden af Fiammetta, efter dronningens ønske muntert at tale således:

Også min fortælling skal handle om et vittigt og retfærdigt svar, nemlig et, hvorved en ærlig lægmand en gang beskæmmede en pengegrisk munk.

Altså mine kære tilhørerinder: Der levede for ikke længe siden i vor stad en minoritermunk, der som inkvisitor skulle holde øje med kætterske vildfarelser, og som, hvor meget han end anstrengte sig for at synes hellig og den kristne tro inderlig hengiven, var ikke mindre ivrig til at opsnuse folk med en godt spækket pengepung end folk, der var svage i troen. Under disse efterforskninger hændte det en gang, at han stødte på en hædersmand, der var rigere på penge end på forsigtighed, og som (just ikke af mangel på tro, men, for at tale rent ud, rimeligvis ophedet af vin og overstadig lystighed) i et muntert lag havde ladet sig forlyde med, at han havde en vin, der var så god, at vor frelser selv kunne få lyst til at drikke af den. Knapt var dette blevet indberettet til inkvisitoren, før han i betragtning af mandens store rigdomme og hans velspækkede pengepung også straks med største iver skyndte sig at skaffe ham en vældig proces på halsen, der dog mindre var beregnet

på at frelse kætteren fra vantro end på at fylde dommerens lommer med guld – hvad den også gjorde. Han lod derfor den brave mand stævne for sig og spurgte ham, om det var sandt, hvad han havde hørt fortælle. Manden svarede Ja og fortalte munken, hvorledes det hele var gået til. Den hjertensfromme inkvisitor, der frem for alt ærede Sankt Johannes' guldskæg, svarede:

"Således vil du altså gøre vor herre Kristus til en dranker, en ynder af gode vine, som om han var en *conciglione* eller en anden sådan fyldebøtte og krostuegæst? Nu vil du gerne med ydmyge ord fremstille sagen som ganske ubetydelig, men den er ikke så ubetydelig, som du synes at mene; hvis vi vil fare frem imod dig efter lovens bud, således som det er vor pligt, har du gjort dig fortjent til bålet."

Med disse og mange lignende ord og med vrede miner overfaldt han den stakkels mand, som om han havde været selve Epikuros, fornægteren af sjælens udødelighed. Og det lykkedes ham også snart at jage den anklagede en sådan skræk i livet, at han, for at blive behandlet med barmhjertighed, ved nogle mellemmænd lod munkens hænder smøre med Sankt Johannes' guldmundssalve, som hjælper udmærket mod farlige gerrighedsanfald hos gejstlige, især når det er en minoritermunk, der ikke må røre penge, der er angrebet. Endskønt Galenus nu i hele sin videnskab intetsteds omtaler denne salve, er den dog af overordentlig virkning, hvilket den også i dette tilfælde beviste ved, at den forvandlede det truende bål til et bodskors, og, ret som det gjaldt et korstog over havet, gav den fromme inkvisitor synderen et guldkors på sort bund for at gøre banneret så smukt som muligt. Desuden beholdt

han ham, selv efter at han rigtig havde modtaget pengene, nogle dage hos sig og pålagde ham til bod hver morgen at høre en messe i Santa Croce og ved middagstid at give møde hos ham, hvorefter han da den øvrige del af dagen havde frihed til at gøre, hvad han lystede.

Den bodfærdige udførte samvittighedsfuldt, hvad der var ham pålagt, og således skete det, at han en morgen hørte en evangelietekst, hvori følgende ord blev sunget: *I skulle få det hundredfold igen og skulle besidde et evigt liv.* Manden indprentede nøje disse ord i sin hukommelse, og da han efter befaling indfandt sig hos inkvisitoren, traf han just denne ved middagsbordet. Inkvisitoren spurgte ham, om han nu rigtigt den morgen havde hørt messe.

"Ja, herre," svarede manden straks.

"Har du mon ikke," spurgte inkvisitoren videre, "hørt noget, der har vakt din tvivl, og som du kunne ønske forklaring om?"

"Nej," svarede den brave mand, "jeg betvivler intet af, hvad jeg har hørt, men tror, at det er sandt alt sammen. Ganske vist hørte jeg noget, for hvis skyld jeg af hjertet beklagede og endnu beklager dig og de andre munke, når jeg betænker den sørgelige tilstand, som vil blive jeres lod i den anden verden."

Da sagde inkvisitoren:

"Og hvilket sted i evangeliet var det da, som bevægede dit hjerte til sådan medlidenhed med os?"

"Ak, herre," svarede den anden, "det var de ord i evangelium, som lyder: *I skulle få det hundredfold igen*."

"Således står der visselig skrevet," svarede inkvisitoren, "men hvorfor har det ord gjort dig så bekymret på vore vegne?"

"Det skal jeg sige dig, herre," svarede den gode mand. "Siden den tid, jeg begyndte at komme herhen, har jeg dagligt set, hvorledes der uden for klosterporten til de fattige uddeles snart en, snart to store kedler med suppe, der på forhånd som overflødig blev taget fra brødrene og dig. Hvis I nu i det andet liv hundredfold skal have alt dette igen, så må I jo nødvendigvis drukne i al den suppe."

Da nu alle de andre, som sad ved inkvisitorens bord, brast i latter, følte denne sig højst ilde berørt ved således at se munkenes smudsige hykleri ramt, og hvis det ikke havde været, fordi den første proces allerede havde sat en del ondt blod, ville han uden tvivl have skaffet den brave mand en ny proces på halsen, fordi han med vittige ord havde vovet at revse ham og de andre skælme. Nu bad han ham blot i sin ærgrelse tage sig for, hvad han lystede, men aldrig mere komme ham for øje.

7. fortælling

Bergamino bebrejder på en fin måde hr. Cane della Scala et pludseligt anfald af gerrighed, idet han fortæller ham en historie om Primasseau og abbeden af Cluny.

Emilias muntre fortælling fik dronningen og de andre til at le, og de roste alle den bodfærdiges vittige indfald, men efter at latteren var forstummet, og ro var indtrådt, begyndte Filostrato, hvis tur det nu var at fortælle, at tale på følgende måde:

Dygtigt gjort er det, mine damer, at træffe et mål, som ikke flytter sig, men næsten som et vidunder er dygtigheden hos den skytte at anse, der med sin pil formår at ramme et uformodet og pludseligt opdukkende mål. Præsternes og munkenes lastefulde og smudsige liv frembyder i sig selv så bekvemt et mål for spottelysten, at enhver, der finder for godt, uden vanskelighed kan ramme det med sine pile, og hvor meget jeg derfor end må prise den brave mand for det snilde svar, hvormed han skosede inkvisitoren for munkenes hyklede barmhjertighed, når de giver det til de fattige, som de ellers måtte kaste for svinene eller på møddingen, anser jeg dog en anden, som jeg nu i anledning af den foregående fortælling vil berette om, for langt mere at rose. Denne mand forstod nemlig at ærte hr. Cane della Scala, en rig og gavmild herre, for et hos ham ellers uvant anfald af gerrighed, idet han fortalte en munter historie, der, skønt den handlede om andre, udtrykte,

hvad han mente om sig selv og hr. Cane. Historien er, som følger:

Således som det mest strålende eftermæle beretter næsten over hele jorden, var hr. Cane della Scala, som lykken i mange ting var gunstig, en af de berømmeligste og gavmildeste herrer, som Italien har set siden kejser Frederik den Andens dage. Denne hr. Cane havde en gang besluttet i Verona at give en glimrende og pragtfuld fest, og allerede var der fra forskellige egne til nævnte by strømmet en mængde mennesker, især kunstnere af alle slags, da han pludselig, hvad nu grunden end må have været, skiftede sind og bad de ankomne gæster rejse hjem igen, de fleste med rige gaver. Kun en af dem, ved navn Bergamino, der var så dygtig og snild en fortæller, at ingen, der ikke havde hørt ham, kunne gøre sig en forestilling om det, blev tilbage i Verona, uden at der var sendt ham bud eller gaver, for han håbede, at det med tiden skulle blive ham til fordel. Men hr. Cane havde sat sig i hovedet, at enhver gave til Bergamino var dårligere anvendt end hvis den blev kastet i ilden, og ej heller værdigede han ham noget ord eller budskab. Da Bergamino efter nogle dages venten endnu ikke var kaldet til hr. Cane eller opfordret til noget hverv, der stod i forbindelse med hans kunst, og så, at udgifterne til opholdet i herberget for ham selv med tjenere og heste ville overstige hans evner, begyndte han at blive noget modfalden, men tøvede dog foreløbigt, da han ikke anså det for klogt at rejse endnu. Thi for på sømmelig vis at optræde ved festen havde han medbragt tre kostelige og skønne kjortler, som var blevet skænket ham af andre fornemme herrer; af disse havde han til en begyndelse givet værten, der ville have sin betaling, den ene, og nogen tid efter havde han, for at stille

ham tilfreds, måttet overlade ham også den anden, men han havde nu besluttet at afvente udgangen, så længe den tredje, som han allerede havde begyndt at leve på, slog til, og så rejse sin vej. Men så, mens han endnu tærede på den tredje kjortel, hændte det, at han en dag indfandt sig hos hr. Cane, mens denne sad ved bordet, og stod foran ham med nedslagne miner. Da hr. Cane så ham, sagde han, mere for at drille ham end fordi han brød sig om at høre, hvad han havde at sige:

"Nå Bergamino, hvad er det med dig? Du står der så modfalden, sig frem, hvad er der i vejen?"

Bergamino begyndte da uden at betænke sig et øjeblik, men lige så snildt, som om han havde betænkt sig længe, at berette følgende, på hans stilling vel passende historie:

"Velædle herre, I bør vide, at Primasseau var en overmåde kyndig mester i latin og dertil frem for nogen snild til at lave vers, og, om han end ikke var kendt personlig over alt, var hans ry dog nået så vidt, at man vanskelig skulle have truffet nogen, der af navn og berømmelse ikke vidste, hvem Primasseau var. Da han nu en gang befandt sig i Paris så fattig på gods, som han var det meste af sit liv, fordi de rige kun dårligt forstod at skatte hans snilde, skete det, at han hørte tale om abbeden af Cluny, der næst efter paven af alle prælater i Guds kirke skal være den, der har de største indtægter. Om denne berettede man ham vidundere af gavmildhed og gæstfrihed, hvorledes han altid holdt åbent bord, og hvorledes ingen, der kom til ham, blev sendt bort uden at være rigeligt beværtet, blot han meldte sig, når abbeden sad til bords, og da Primasseau, der fandt stort behag i at omgås udmærkede mænd og høje herrer, hørte dette, besluttede han at begive sig på vej for med egne øjne at se

denne abbeds pragtfulde hof, og spurgte derfor, hvor langt fra Paris han opholdt sig. Han fik herpå til svar, at abbeden for tiden befandt sig på et af sine godser et par mil uden for staden, og Primasseau tænkte, at når han brød op tidligt om morgenen, kunne han være på stedet ved middagstid.

Han erkyndigede sig nu nærmere om stedets beliggenhed, men da han ingen fandt, der havde ærinde derhen, blev han grebet af frygt for, at han ved et uheld skulle tage fejl af vejen og således blive forslået til et sted, hvor det ville være vanskeligt for ham at få noget at spise, og for at han i påkommende tilfælde ikke skulle komme til at lide nød, besluttede han at medføre tre brød, for vand, en drik, som han i øvrigt ikke rigtigt brød sig om, ventede han at finde over alt. Brødene stak han altså til sig og begav sig på vej, og så heldigt løb hans rejse af, at han endnu før middagstid nåede den gård, hvor abbeden opholdt sig. Efter at han nu var trådt indenfor, begyndte han at gå spejdende omkring over alt, og da han så den store mængde af dækkede borde, den vældige tilstilning i køkkenet og de øvrige forberedelser til måltidet, sagde han ved sig selv: Denne abbed er visselig så gæstfri en herre, som han har ord for! En stund efter, mens han endnu var beskæftiget på samme måde, lod abbedens ceremonimester, da tiden til at spise var kommet, bære vand rundt til håndtvætning, og da det var sket, satte alle sig til bords, og herved kom Primasseau ved et tilfælde til at sidde lige ud for døren til det gemak, hvorfra abbeden måtte komme, når han skulle ind i spisesalen.

Ved abbedens hof var det imidlertid den skik, at hverken brød, vin eller noget andet spiseligt eller drikkeligt blev rettet an, før abbeden havde sat sig til bords. Da bordene var dækket,

lod ceremonimesteren derfor abbeden melde, at maden var rede, så snart han behagede. Abbeden gav ordre til at åbne døren til spisesalen, og idet han så lige frem for sig, var Primasseau, som han ikke kendte af udseende, og som så dårlig nok ud i tøjet, tilfældigvis den første, hans blik faldt på. Knapt havde han fået øje på ham, før en uværdig og ham ellers fuldstændig fremmed tanke pludselig fo'r gennem hovedet på ham, og han sagde ved sig selv:

"På den slags folk skulle jeg øde min gode mad!"

Og dermed vendte han om, lod døren lukke efter sig igen og spurgte dem, der ledsagede ham, om ingen kendte den pjaltekræmmer, der sad ved bordet lige over for døren til hans værelse. Men de svarede alle Nej.

Primasseau, der var godt sulten, eftersom han jo havde rejst et godt stykke vej og for resten ikke var vant til at holde faste, ventede nogen tid, men da han så, at abbeden ikke kom, tog han et af sine tre medbragte brød frem og begyndte at fortære det. Abbeden befalede efter en stunds forløb en af sine mænd at se efter, om Primasseau var gået.

"Nej, herre," gav manden til svar, "tværtimod er han i færd med at spise et brød, som det lader til, han selv må have medbragt."

Abbeden sagde da:

"Godt, lad ham spise sin egen mad, for efter vor kan han slikke sig om næsen."

Helst havde han set, om Primasseau var gået af sig selv, for ligefrem at jage ham væk, syntes ham ikke ret passende. Men da Primasseau havde fortæret det første brød, og der endnu ingen abbed kom, tog han roligt fat på det andet, og dette blev

ligeledes meldt til abbeden, der igen havde ladet se efter, om han var gået. Til sidst begyndte Primasseau, da abbeden stadig udeblev, at tære på det tredje brød, og abbeden, der også fik melding om dette, begyndte at blive eftertænksom og sagde ved sig selv:

"Hvad går der egentlig af mig i dag? Hvorfra kommer denne gerrighed, denne vrangvilje? Og hvem er det så, der er årsag til det? Jeg har nu allerede i mange år ved mit bord bespist hvem som helst, der ville være min gæst, uden at gøre forskel på fornem eller ringe, fattig eller rig, købmand eller bandit. Mangfoldige gange har jeg med disse mine øjne set skælme sidde og sluge min mad, og aldrig er nogensinde en sådan tanke faldet mig ind som i dag ved synet at denne mand. Ingen ringe mand er det forvist, der har gjort mig så gerrig. Noget betydeligt må han være, skønt han ser mig ud som en døgenigt, siden det er faret mig i sind at hædre ham på denne måde!

Efter denne enetale begærede han at få at vide, hvem det var, og bluedes, da han hørte, at det var Primasseau, hvis ry længe havde været ham kendt, og som nu var kommet for med egne øjne at se, hvad han havde hørt berette om abbedens gæstfrihed. Så meget desto større ære viste han ham nu for at gøre sin forseelse god igen. Efter måltidet lod han ham iføre en kostbar kjortel, således som det anstod en mand af Primasseaus fortjenester; derpå skænkede han ham også penge og en ædel ganger, samt overlod det til ham selv, om han ville rejse eller blive. Senere vendte Primasseau, efter på det bedste at have takket abbeden for den ham beviste gunst, på hesteryg tilbage til Paris, hvorfra han var kommet til fods."

Hr. Cane, der var en klog herre, forstod ret vel, uden videre forklaring, hvad Bergamino mente, og svarede smilende:

"Du har meget snildt stillet mig din vanskæbne, dine fortjenester, og min gerrighed for øje, og hvad du ønsker af mig. Og i sandhed, aldrig er jeg blevet således overfaldet af gerrighed før nu med hensyn til dig, men jeg vil fordrive den med den kæp, du selv har givet anvisning på."

Og efter at han havde ladet Bergaminos regning i herberget betale, skænkede han ham en kostbar kjortel, dertil penge og en hest og henstillede for denne gang til hans frie vilje, om han ville rejse eller blive.

8. fortælling

Guiglielmo revser ved et lystigt indfald Erminio de Grimaldis gerrighed.

Ved siden at Filostrato sad Lauretta, som efter at Bergaminos list var blevet lovprist, og da hun så, at turen til at fortælle nu var kommet til hende, uden at afvente nogen befaling begyndte således smilende at tale:

Den sidste fortælling bevæger mig, kære veninder, til at berette for jer, hvorledes en anden mand, ligeledes en brav kunstner, ikke uden held revsede en købmand for hans gerrighed, og jeg håber, at skønt min fortælling noget ligner den foregående, vil den dog ikke være jer mindre velkommen for det, i betragtning af, at den ender lykkeligt.

Altså, i Genua levede der i længst forsvundne dage en velbyrdig mand ved navn Erminio de' Grimaldi, der efter den almindelige mening var rigere på gods og penge end nogen anden selv nok så rig privatmand, man på den tid kendte i Italien. Men ligesom han med hensyn til rigdom lod alle sine landsmænd langt bag sig, således overgik han også langt i gerrighed og gnieragtighed enhver anden gerrig og gnieragtig karl på den ganske jord. For ikke blot når det gjaldt om at bevise andre hæder, klemte han pengepungen til, men også med hensyn til sin ydre persons udstyr og pleje drev han – tvært imod hvad der ellers er skik blandt genueserne, der i almindelighed klæder sig rigt – det yderste kniberi, og ligeledes hvad angår spise og drikke. Af denne grund havde han, og det

ret velfortjent, i folkemunde mistet sit slægtsnavn Grimaldi og kaldtes i stedet for af alle Erminio Gnieren.

På den tid, da denne Erminio var beskæftiget med at skrabe sammen og forøge sit gods, begav det sig nu, at der til Genua ankom en brav kunstner ved navn Guiglielmo Borsiere, høvisk af sæder og højlig veltalende, meget forskellig fra folk af hans stand nu til dags, der til stor skam for de personers smag og gode sæder, der nu om stunder vil kaldes og betragtes som herrer og stormænd, snarere synes som umælende kvæg, der hører hjemme i den laveste elendigheds dynd og søle, end kunstnere, vante til at færdes i høje sale. For mens forhen kunstnere og farende folk havde til opgave og på ofrede al deres kraft på, at mægle fred, når der mellem herrerne var opstået fjendskab eller krig, at stifte ægteskaber, slægtskabs- og venskabsforbindelser, med munter skæmt og vittig tale at forfriske de trættes sind og bringe liv i de høje sale, samt med faderlig strenghed og skarp dadel at revse de slettes fejl, alt dette for kun en ringe løn, så er deres opgave nu til dags at bære sladder fra den ene til den anden, at udså tvedragt, at sige ondskabsfuldheder og spydigheder, at beskylde hinanden, falsk eller med rette, for al slags ondskab, skamløshed og ugudelighed, ved øretuderi og falsk smiger at forlede de gode og velsindede til lave og forbryderiske handlinger, og hos vore usle og ryggesløse stormænd nyder dén den største anseelse og hædres dén med de største gaver, der i ord og handling begår de største sletheder. I sandhed styrer dette vor tid til stor skam og vanære og er et åbenbart bevis for, at dyderne er veget fra jorden og har ladet de ynkværdige mennesker tilbage i lasternes sump.

Men for nu at vende tilbage til mit udgangspunkt, hvorfra retfærdig harme har fjernet mig noget længere, end jeg fra først havde tænkt mig, er det at berette, at nævnte Guiglielmo var velset og æret af alle stormænd i Genua. Da han nu havde opholdt sig nogle dage i staden og havde hørt meget om hr. Erminios gerrighed og gnieragtighed, fik han lyst til at se ham. Hr. Erminio, der rigtig godt kendte Guiglielmo Borsieres ry og trods sin gerrighed endnu havde en gnist af ædle følelser tilbage, modtog ham med smilende åsyn og venlige ord, og efter at have talt indgående om mangehånde forskellige emner, førte han sin gæst, stadig under samtale, i følge med nogle genuesere, der var på besøg hos ham, til et nyt hus, som han havde ladet udstyre smukt, og efter at han havde vist ham alt, sagde han:

"Ak, hr. Guiglielmo, I, som har hørt og set så meget, kunne I ikke nævne mig noget, som endnu aldrig før er set, og som jeg kunne lade male i festsalen i dette mit hjem?"

Da Guiglielmo hørte denne dårlige tale, svarede han:

"Velbyrdige herre, noget, som endnu aldrig nogen har set, tror jeg mig ikke at være i stand til at give jer anvisning på, med mindre det skulle være et nyseanfald eller sligt. Men om I ønsker det, skal jeg nævne jer en ting, som jeg tænker, at i hvert fald I aldrig har set."

"Og hvad kan det vel være?" spurgte hr. Erminio, der ikke ventede et svar som det, han fik.

Men Guiglielmo svarede uden betænkning:

"Lad Gavmildheden male."

Da hr. Erminio hørte dette svar, blev han pludselig grebet af så stærk en skam, at den formåede at omskabe hans karakter til

næsten ganske det modsatte af, hvad den indtil denne stund havde været, og han sagde:

"Ja, hr. Guiglielmo, jeg vil lade den male her således, at hverken I eller nogen anden skal med rette sige, at jeg aldrig har set eller kendt den."

Og så stor kraft var der i Guiglielmos ord, at Erminio fra denne dag blev den gavmildeste og gæstfrieste af alle stormænd, højere anset og æret både af medborgere og fremmede end nogen anden, der på den tid levede i Genua.

9. fortælling

Kongen af Cypern bliver ved en dames hån fra en uduelig til en god regent.

Der var ingen andre tilbage til at modtage dronningens befaling end Elissa, og uden at afvente den begyndte hun munter at tale således:

Tit og mange gange er det hændt, mine damer, at det, som hverken gentagende bebrejdelser eller mange straffe har formået at udrette, den virkning har ofte et tilfældigt – og end mere et med hensigt udtalt – ord haft kraft at øve over et menneske. Det gav os Laurettas beretning et slående bevis på, og også jeg agter ved en anden, meget kort fortælling at give jer et eksempel herpå, for gode fortællinger er altid nyttige og bør høres med opmærksomt sind, hvem end fortælleren monne være.

Der er altså at berette, at på den første konge af Cyperns tid, efter det hellige lands erobring ved Gotfred af Bouillon, hændte det, at en fornem dame fra Gascogne, som på tilbagerejse fra en pilgrimsfærd til det hellige land besøgte Cypern, blev overfaldet og forulempet af nogle stimænd. Højlig forbitret over dette besluttede hun at klage til selve kongen. Men man sagde hende, at det kun ville være spildt møje, for kongen var af så svag og umandig en karakter, at han langt fra at hævne uret, der overgik andre, endog med dadelværdig fejhed tålte utallige beskæmmelser, der tilføjedes ham selv, således at enhver, der var misfornøjet, frit turde give sin forbitrelse luft i hån og

smædeord. Da damen hørte dette, opgav hun alt håb om hævn, men for dog at nyde nogen trøst i sin kvide, besluttede hun alligevel at gå til kongen og håne ham for hans usselhed. Grædende trådte hun derfor frem for kongen og sagde:

"Herre, jeg kommer ikke til jer, fordi jeg skulle vente nogen hævn for den forsmædelse, jeg har lidt, men som oprejsning beder jeg jer fortælle mig, hvorledes I forstår at bære de krænkelser, som jeg hører tilføjes jer, for at jeg, undervist af jer, kan lære tålmodigt at skikke mig i den, der er overgået mig, og som jeg gerne, om jeg kunne – Gud er mit vidne – skulle afstå til jer, siden I så godt forstår at finde jer i sligt."

Kongen, der indtil da havde været dorsk og sløv, blev ved disse ord ligesom vakt til nyt liv og begyndte på det eftertrykkeligste at straffe den forsmædelse, der var tilføjet denne dame, og var fra denne dag en streng forfølger af enhver, der formastede sig til at krænke hans krones ære.

10. fortælling

Mester Alberto fra Bologna gør ved et snildt svar en dame skamfuld, da hun vil skamme ham ud for hans kærlighed til hende.

Da Elissa tav, var dronningen den sidste fortælling skyldig, og hun begyndte med kvindeligt snilde at tale således:

Ædle veninder! Ligesom i klare nætter stjernerne er himlens pryd, og om foråret blomsterne de grønne enges, således er de vittige indfald de gode sæders og den skæmtsomme samtales smykke. For deres kortheds skyld anstår de bedre os kvinder end mænd, fordi megen og vidtløftig tale, når den ikke er nødvendig, sømmer sig endnu mindre for kvinder end for mænd, men nu til dags er der få eller ingen kvinder, der forstår et vittigt ord eller, om hun forstod det, kan besvare det, og dette siger jeg til skam både for os og for alle vore medsøstre. For den snildhed, som kvinderne i gamle dage ejede, den bruger de nu ganske til at smykke deres krop, og den, der er udmajet i den mest pralende, brogede og med pynt overlæssede dragt, tror sig berettiget til langt større ære og hæder end andre, og glemmer, at et umælende kreatur, om nogen vil maje sig ud på denne måde, kunne bære langt mere stads og pynt end hun, og var og blev dog et umælende bæst. Jeg blues ved at sige dette, fordi jeg ikke kan laste mit køn, uden at jeg på samme tid må laste mig selv. Disse opstadsede, sminkede og brogede væsener står enten stumme og følelsesløse som statuer eller svarer, når de blive spurgt, således, at det var langt bedre, om de havde tiet, og

dertil vil give det udseende af, at deres mangel på evne til al samtale med dannede kvinder og mænd, kommer af deres sjælsrenhed; og deres enfoldighed kalder de ærbarhed, ligesom om kun den kvinde var ærbar, der ikke taler med andre end barnepigen, vaskerkonen eller med sin bagerske. Men hvis dette havde været naturens hensigt, således som de synes at bilde sig ind, ville den sikkert på anden vis have lagt en dæmper på deres snakkelyst. Sandt er det, at i denne henseende som i alle andre ting bør man give agt på tid og sted og på, hvem man taler med, for ret ofte hænder det vel, at den, kvinde eller mand, der med en spydighed vil bringe en anden til at rødme, men som ikke tilstrækkeligt havde taget mål af sine kræfter i forhold til en andens, ser sig selv ramt af den skam, der var tiltænkt modparten. For at I derfor nu må vide at vogte jer for sligt, og for at det mundheld, der er på alles læber, at i al ting kommer en kvinde til kort, ikke skal kunne anvendes på jer, vil jeg med denne fortælling, den sidste for i dag, som det er min skyldighed at give til bedste, indprente jer denne lære, for at I, ligesom I ved sindets dyder er forskellige fra andre, også i fine sæder må overgå alle.

Endnu er ej mange år forløbet, siden der i Bologna levede en ypperlig og over næsten hele verden berømt læge ved navn mester Alberto. Ja, måske lever han endnu den dag i dag.

Skønt denne mester Alberto var gammel og allerede nærmede sig støvets år, og skønt den naturlige varme næsten havde forladt hans legeme, skyede han dog ikke, så stor var hans sjæls adel, i sig at nære kærlighedens flamme, da han ved en fest havde set en overordentlig skøn enke, der efter nogles sigende skulle bære navnet Malgherida de' Ghisolieri. Hun

behagede ham såre, og lig en yngling følte han i sit gamle hjerte så varm en glød, at han ikke kunne sove roligt nogen nat, om han ikke dagen forud havde set den skønnes indtagende og lokkende åsyn. Således begyndte han at vise sig uden for hendes hus, snart til hest og snart til fods, som det syntes ham mest passende. Snart opdagede hun, og med hende flere andre damer, årsagen til hans gåen og kommen, og ofte gjorde de sig imellem hinanden lystige over, at en mand, så rig på år og erfaring, var forelsket, som om de troede, at kærlighedens skønne lidenskab kun kunne fæste bo og rummes i ynglinges tåbelige hjerter og ellers intetsteds.

Mester Alberto blev imidlertid ved at komme forbi, og således hændte det, at på en højtidsdag, da genstanden for hans kærlighed i selskab med nogle andre damer sad uden for sin dør, besluttede de alle at tiltale og med ære modtage mester Alberto, som de allerede så nærme sig på afstand, men siden ærte ham for hans dårlighed, og således gjorde de. Da han kom, rejste de sig alle, bød ham indenfor og førte ham til en sval gård, hvor de beværtede ham med ædel vin og bagværk. Men til sidst spurgte de ham med artige og spøgefulde ord, hvorledes han havde kunnet forelske sig i denne skønne dame, da han jo måtte vide, af hvor mange skønne, fornemme og høviske unge mænd hun var elsket.

Da mesteren mærkede, at man således i al høflighed havde ham til bedste, tog han et smilende ansigt på og sagde:

"Min frue, at jeg elsker, bør ikke kunne undre noget tænksomt menneske, og særlig at jeg har gjort jer til genstand for min kærlighed, fordi I er den værd. For ihvorvel efter naturens love hos gamle mænd savnes de kræfter, som kræves

til elskovs bedrifter, fattes de derfor hverken god vilje eller evne til at bedømme, hvem der er kærlighed værd. Snarere forstår den modnere af alder så meget bedre end ungdommen at bedømme sligt, som han i indsigt overgår denne. Det håb, der bevæger mig, gammel som jeg er, til at elske jer, der er elsket af så mange ynglinge, er følgende. Ofte har jeg været til stede, når damerne har gjort sig til gode med bønner og porrer. Og skønt der ved hele porren intet er, der duer, så er dog løget den mindst modbydelige og for smagen tåleligste del af den. Alligevel plejer nu alle damer, forført af en fordærvet smag, at beholde løget i hånden og blot spise bladene, der ikke blot intet er værd, men tilmed smager afskyeligt. Hvorledes kan jeg nu, ædle frue, vide, om I ej går frem på samme måde, når det gælder om at vælge en elsker? Men hvis I gør det, ville I vælge mig og afvise alle de andre."

Den ædle dame og de, der var i selskab med hende, rødmede en smule, og hun sagde:

"I har træffende og meget høvisk revset vort overmod. Dog er jeres kærlighed mig dyrebar, som en så vis og duelig mands kærlighed bør være det, og I kan derfor i alt, hvad der lader sig forene med min ærbarhed, råde over mig som jeres ejendom."

Efter at mesteren havde rejst sig med sit følge, takkede han damen, og smilende og under munter skæmt tog han afsked og drog bort.

Således blev damen, fordi hun ej havde taget rettelig mål af den, hun ville spotte, selv besejret i en kamp, i hvilken hun mente, hun ville blive den sejrende, og for sådan spe vil I, om I er vise, vel vide at vogte jer.

Allerede hældede solen imod vest, og heden var taget stærkt af, da de unge kvinders og de tre unge mænds fortællinger var til ende, og dronningen derfor smilende sagde til dem:

"Intet, kære veninder, står nu tilbage for min styrelse at udrette i dag, undtagen at give jer en ny dronning, der kan ordne dagen i morgen for sig selv og os til høvisk og sømmelig moro, og skønt dagens varighed rettelig er at regne til nattens frembrud, synes det mig dog bekvemmest, at vi lader den gamle dag ende og den ny begynde ved denne time, fordi ingen, der ikke tager sig nogen tid forud, passende kan træffe forholdsregler for den kommende dag, og på det, at de bestemmelser, som den ny dronning måtte tage for morgendagen, i tide kan forberedes. Og derfor vil til ære for Ham, i hvem alle ting lever, og til gavn for os, for denne følgende dag den unge Filomena med retfærd styre vort rige."

Med disse ord rejste hun sig op, tog laurbærkransen af sit eget hoved og satte den på den andens. Derpå hilste først hun, derpå de andre damer og sidst de unge mænd Filomena som dronning og erklærede, at de villigt ville underkaste sig hendes styrelse.

Filomena rødmede i begyndelsen en smule, da hun så sig kronet til dronning, men huskede de nys af Pampinea udtalte ord, og for at hun ikke skulle synes dum, fattede hun sig snart igen, stadfæstede først alle de embeder, Pampinea havde uddelt, traf alle de forberedelser, der på stedet kunne træffes, for den følgende dag og begyndte derpå således at tale:

Kære veninder, skønt Pampinea, bevæget snarere af sin godhed end af nogen fortjeneste hos mig, har gjort mig til dronning over jer alle, er jeg dog ikke til sinds ved ordningen af

vore anliggender kun at følge min egen lyst, men min og jeres tilsammen, og for at I kan vide, hvad der efter min mening bør gøres, agter jeg nu med få ord at forklare jer det. I kan da siden efter behag trække fra eller lægge til.

Hvis jeg da ikke tager fejl i min dom over den i dag af Pampinea fulgte fremgangsmåde, har den vist sig at være både hensigtsmæssig og til fælles moro, og derfor mener jeg, at så længe den ikke ved alt for langvarig brug eller af anden grund bliver os kedsom, bør der ej deri gøres nogen forandring. Efter at vi altså har besluttet at fortsætte i det begyndte spor, vil vi stå op herfra, spadsere en stund, og når solen er ved at gå ned, vil vi nyde vor nadver i den svale aftenluft, og efter nogle sange og anden gammen vil det være passende, at vi begiver os til hvile. I morgen tidlig vil vi stå op, mens det endnu er svalt, og ligesom i dag spadsere en stund, som det behager enhver bedst. Og til behørig tid vil vi, også efter denne dags skik, vende hjem til middagsmåltidet, derpå danse og til slut, når vi har rejst os fra hvilen, fortsætte med vore fortællinger, der synes mig at bringe os både stor glæde og nytte. Desuden vil jeg gøre noget, som Pampinea, fordi hun valgtes for sent til sin værdighed, ikke kunne gøre, nemlig trække en grænse for vore fortællingers område og forud angive jer denne, for at enhver kan have tid til at berede sig en smuk fortælling af dertil svarende indhold. Hvis I så synes, vil det da, fordi fra verdens begyndelse menneskene er blevet mange gange omtumlede af skæbnen og vil blive det til verdens ende, være opgaven for hver en af os at berette om, hvorledes et menneske, hjemsøgt af allehånde vanheld, til sidst imod al forventning er nået til en lykkelig udgang.

Damerne og herrerne priste alle lige højt denne foranstaltning og erklærede sig villige til at følge den. Kun Dioneo sagde, da de andre var forstummede:

"Ligesom alle de andre allerede har udtalt, således siger også jeg, min dame, at jer ordning er god og prisværdig, dog beder jeg om, at det som en særlig gunst må være mig tilstået og, så længe vort selskab består, være min ret, at jeg ikke ved denne ordning imod min vilje tvinges til at holde min beretning inden for det opgivne emne, men at valget står mig frit. Og for at ingen skal tro, at jeg udbeder mig denne gunst, fordi jeg ikke har tilstrækkeligt forråd af fortællinger rede, erklærer jeg mig på forhånd villig til altid at være den sidste til at fortælle."

Da dronningen kendte ham som en lystig selskabsbroder og derfor vel formodede, at han blot bad om dette, for at han ved en lattervækkende fortælling atter kunne opmuntre selskabet, når de var blevet trætte af de alvorlige, tilstod hun ham med de andres samtykke gerne denne gunst. Derpå rejste hun sig op fra sin plads, og damerne gik med langsomme skridt til en bæk, der med klart rislende vand og mellem stene og grønne urter flød igennem en af frodige træer overskygget dal. Her plaskede de med bare fødder og opsmøgede ærmer i vandet og drev en stund allehånde skæmt indbyrdes, og da måltidstimen nærmede sig, vendte de tilbage til slottet og nød med velbehag aftensmåltidet.

Da dette var endt, lod dronningen hente musikalske instrumenter og befalede, at en dans skulle begynde, og at mens Lauretta førte den an, skulle Emilia synge en sang, akkompagneret på lutten af Dioneo. Lydig mod dronningens

befaling begyndte da Lauretta en dans og førte den an, mens Emilia smægtende sang følgende sang:

Så er af egen skønhed jeg fortryllet,
at anden elskov aldrig
mig såre skal og ej mit hjerte drage.

Hver gang i spejlet jeg den skønhed skuer,
alt, hvad min hu står til, er da mit eje,
og intet nyt, ej noget fortids minde
kan mig fra denne søde lyst bortlokke.
Derfor jeg ved, at i mit hjerte tændes
en anden lue aldrig
at dåre mig og sind og sans betage.

Ej slukkes denne lue, når jeg længes
huldt af den søde ild at gennemglødes,
men når jeg byder det, den villigt flammer,
så huld, så sød, at ord det ej kan sige,
og at dens salighed, dens trolddoms styrke
den fattes aldrig
af den, hvem ej den samme lyst mon drage.

Og jeg, som hver gang, jeg den lue tænder,
men heftigt af dens vilde glød henrives,
jeg giver helt mig hen, mig helt forglemmer,
og alt, den loved, har den alt mig skænket.
Men endnu større fryd jeg ved den bringer
så stor, at aldrig
kan anden fryd så sind og sans betage.

Da denne sang var endt, i hvilken alle glade havde istemt, endskønt dens indhold gav nogle af dem meget at tænke på, og efter at de havde danset nogle danse endnu, besluttede dronningen, fordi allerede en del af den korte nat var forløbet, at afslutte denne dags værk. Hun lod tænde fakler og lys og bød, at enhver skulle gå til hvile til den følgende morgen, og alle efterkom hendes befaling og begav sig hver til sit gemak.

2. dag

Her begynder anden dag af Dekameron, på hvilken der under Filomenas styrelse berettes om folk, der efter at have været forfulgte af allehånde vanheld imod al forventning føres til en lykkelig udgang.

Solen havde allerede med sit lys bredt den nye dag over alt, og fuglene, der kvidrede yndefuldt på de grønne grene, bragte øret budskab herom, da også alle damerne og de tre unge mænd trådte ind i lunden og langsomt slentrende, og alt imens de bandt sig skønne kranse, i lang tid vandrede frem og tilbage i det dugvåde græs. For øvrigt bar de sig ad på denne dag ganske, som de havde gjort den foregående: efter at de havde spist, mens det endnu var køligt, og efter derpå at have danset en stund, gik de alle til hvile, og da de ved den niende time atter stod op, begav de sig til den friske eng og tog dér efter dronningens ønske plads omkring hende. Hun, der var skøn og indtagende, som hun sad smykket med laurbærkransen, tøvede først en stund, men efter at hun med blikket havde mønstret hele selskabet, befalede hun Neifile at indlede fortællingernes række. Og uden forsøg på at undskylde sig, begyndte Neifile muntert således at tale:

1. fortælling

Martellino anstiller sig lam og lader, som om han bliver helbredt af Sankt Arrigo, får prygl, da bedrageriet opdages, bliver grebet af øvrigheden og er nær ved at blive hængt, men slipper dog til sidst godt fra det hele.

Mange gange, mine kære tilhørerinder, er det sket, at den, der ville gøre sig lystig over andre og især over det, der er ærbødighed værd, selv har fået lov at stå tilbage med skammen og stundom også med skaden, og for nu at adlyde dronningens befaling og med min fortælling at begynde løsningen af vor opgave agter jeg at berette, hvordan det gik et bysbarn af os, i begyndelsen højst uheldigt, men siden imod al forventning godt.

Der levede for ikke lang tid siden i Trevisi en tysker ved navn Arrigo, en fattig mand, der ernærede sig som lastdrager, men som ikke desto mindre af alle var anset for en meget from og god mand. Derfor skete det, efter hvad trevisanerne forsikrer, hvad enten det nu er sandt eller ej, at i hans dødsstund begyndte alle klokkerne i Trevisis hovedkirke af sig selv at klemte, uden at nogen drog dem. Folk, der anså dette for et under, erklærede Arrigo for en helgen, og den hele by stimlede sammen omkring det hus, hvor hans lig lå, og bar det i optog, som om det var levningerne af en helgen, til hovedkirken, hvorhen de også førte halte, lamme, blinde og syge og værkbrudne af alle slags, for at de ved at røre liget atter kunne blive raske.

Under hele dette hurlumhej hændte det just, at der til Trevisi ankom tre bysbørn af os, af hvilke den ene hed Stecchi, den anden Martellino, den tredje Marchese, farende folk af den slags, der drager rundt hos de store herrer og morer gæsterne med alskens hokuspokus og abespil. De havde aldrig før været i Trevisi og undrede sig højligt over at se så mange mennesker på benene, og efter at de havde forhørt sig om, hvad der var på færde, fik de lyst til selv at gå derhen og se. De lagde derfor deres sager ind i et herberg, og Marchese sagde:

"Nå, det er altså meningen, at vi skal hen og se på denne helgen, men jeg forstår i grunden ikke, hvordan det skal gå til, for jeg har hørt, at torvet er fuldt af tyskere og andre væbnede folk, som stadens herrer har kommanderet derhen, for at der ikke skal blive spektakel, og desuden er kirken, efter hvad folk siger, så stuvende fuld af mennesker, at det næsten er umuligt for nogen at komme derind."

Men Martellino, der var meget nysgerrig, sagde:

"Det skal ikke hindre os, for jeg skal nok finde en måde, hvorpå vi kan slå os igennem til helgenen."

Marchese spurgte:

"Hvordan det?"

"Det skal jeg sige dig," svarede Martellino, "jeg stiller mig an, som om jeg var lam. Du støtter mig på den ene side og Stecchi på den anden, som om jeg ikke kan gå alene, og I lader, som om I vil føre mig derhen, for at helgenen kan gøre mig rask. På den måde vil alle, som ser os, give plads og villigt lade os slippe igennem."

Marchese og Stecchi syntes udmærket om denne plan. De forlod ufortøvet herberget og begav sig alle tre til et ensomt

sted, hvor Martellino således forvred hænder, fingre, arme og ben og desuden mund, øjne og hele ansigtet, at det var et frygteligt syn, og ingen, der så ham, kunne andet end tro, at han virkelig var værkbruden og lam på hele kroppen.

Efter at dette var gjort, begav de sig – Marchese og Stecchi på hver sin side af den falske værkbrudne – på vej til kirken, højst andægtige at se til og ydmygt bedende enhver, der spærrede dem vejen, om for Guds skyld at give plads. Folk efterkom også villigt deres bøn, og snart nåede de også under almindelig opsigt, mens råbet "Gør plads! Gør plads!" fulgte dem over alt, det sted, hvor den hellige Arrigos lig var nedsat. Her blev Martellino straks grebet af nogle af de omkringstående og lagt ovenpå liget, for at han formedelst dette kunne erhverve sundhedens nådegave, og da han havde ligget således nogen tid, opmærksomt iagttaget af alle de tilstedeværende, der var spændte på, hvad der ville komme ud af det, begyndte han omsider, drevet som han var til sligt komediespil, at rette den lille finger, derpå hånden, så armen, og til sidst havde hele kroppen atter sit sunde udseende.

Da folk så det, brød der sådan en larm løs til St. Arrigos pris, at den ville have overdøvet et tordenvejr.

Men nu hændte det sig hverken værre eller bedre, end at der i nærheden stod en florentiner, der meget vel kendte Martellino, skønt han ikke straks havde genkendt ham i den tilstand, i hvilken han var kommet; men da han så ham frisk og sund igen, opdagede han straks, hvem det var, og han begyndte at le og sagde ved sig selv:

"Ha, ha, den er god! Hvem skulle have troet, som han kom humpende, at han ikke virkelig var lam!"

Disse ord blev hørt af nogle trevisanere, og de spurgte straks:

"Hvad behager? Var han ikke lam?"

"Nej, såmænd om han var!" svarede florentineren. "Han har alle sine dage været lige så ret og rank som nogen af os, men som I selv har haft lejlighed til at se, forstår han sig bedre end nogen anden på sådant narreværk som at forstille sig, hvordan det skal være."

Da folk hørte dette, behøvedes intet videre. De trængte sig frem med magt og begyndte at skrige:

"Grib den forræder, den gudsbespotter, der kommer herhen og anstiller sig lam for at drive gøgl med os og vor helgen!"

Med disse ord greb de fat i ham, halede ham ned fra det sted, hvor han lå, trak ham i håret, sled klæderne af kroppen på ham og begyndte at bearbejde ham med næver og fødder, og enhver anså det for sin pligt at hjælpe med efter bedste evne. Martellino skreg:

"Nåde! Nåde! For Guds skyld!" og værgede sig så godt han kunne, men det nyttede ham alt sammen intet. Stimmelen omkring ham blev stadig tættere og tættere. Da Marchese og Stecchi så dette, forstod de nok, hvor dårligt sagerne stod, men de vovede ikke af frygt for deres eget skind at komme deres kammerat til hjælp og råbte lige så højt som alle de andre på hans død. Dog tænkte de i stilhed på et middel til at få ham ud af hænderne på mængden, der uden tvivl ville have revet ham i stykker, hvis Marchese ikke hurtigt havde fået en god idé. Da nemlig hele byvagten var opstillet udenfor, opsøgte han i al hast den officer, der havde den øverste kommando, og sagde:

"For Guds skyld, hjælp mig! Her er en skælm, der har stjålet en pung med godt og vel fem hundrede floriner fra mig. Jeg

beder jer, grib ham, for at jeg kan få min ejendom igen."

Ikke så snart havde han fået sagt dette, før en halv snes bysvende straks ilede derhen, hvor den arme Martellino blev friseret uden kam, rev ham, sønderslået og gennempryglet, ud af hænderne på mængden, som de havde haft det største besvær med at gennembryde, og førte ham op på rådhuset. Mange af dem, der mente sig forhånet af ham, gik med, og da de hørte, at han var anklaget for lommetyveri, påstod de, i den tanke, at det var den bedste måde at berede ham en slem skæbne på, at han også havde stjålet penge fra dem.

Da podestaens [Note 1)] dommer, der var en hårdhændet mand, hørte disse beskyldninger, førte han straks den anklagede mand afsides og begyndte at forhøre ham. Men Martellino svarede i en drillende tone, som om han regnede det hele for ingenting. Opbragt over dette lod dommeren ham binde til rebet og give ham et par forsvarlige dumpeture for at formå ham til at gå til bekendelse og siden hænge ham. Men da Martellino atter blev hejset ned, og dommeren spurgte ham, om det var sandt, hvad de andre beskyldte ham for, svarede han, da han så, at det var til ingen nytte, at han nægtede:

"Hr. dommer, jeg er villig til at tilstå sandheden for jer, men lad enhver, der anklager mig, sige, hvornår og hvor jeg har taget penge fra ham, så skal jeg siden bekende, hvad jeg har gjort og hvad ikke."

Dommeren svarede:

"Godt, lad gå da," og lod nogle af anklagerne kalde.

De trådte frem, og en forsikrede, at Martellino havde stjålet hans pung for otte dage siden, en anden for seks, en tredje for fire dage siden, og atter andre den samme dag.

Da Martellino hørte dette, sagde han:

"Hr. dommer, det er løgn i deres hals, alle sammen. For sandheden af, hvad jeg siger, kan jeg give jer det bevis, at jeg aldrig har været i denne by før for et par timer siden, og jeg ville ønske, at jeg aldrig nogensinde var kommet hertil. Knap var jeg ankommet, før jeg til min ulykke gik hen for at se på Sankt Arrigos lig, ved hvilken lejlighed jeg blev sådan trukket ved hårene, som I kan se på mig, og at det forholder sig, som jeg siger, det vil den skriver, fremmede melder sig hos, hans protokol og min vært rigtigt bevidne. Finder I så, at jeg har talt sandhed, beder jeg jer, at I ikke vil pine mig og lade mig henrette, således som disse ondskabsfulde mennesker begærer."

Mens sagerne stod således, blev Marchese og Stecchi, der havde hørt, at podestaens dommer fo'r hårdt frem imod Martellino og allerede havde ladet ham binde til rebet, meget bange for deres kammerats skæbne, og de sagde til hinanden:

"Det har vi gjort godt. Vi har slæbt ham fra asken i ilden."

De vandrede omkring i den største bekymring, men omsider fandt de på at gå til deres vært og fortælle ham, hvad der var sket. Værten brast i latter, da han hørte dem, men førte dem dog til en vis Sandro Agolanti, der levede i Trevisi og havde stor indflydelse på podestaen. Og efter at han havde fortalt denne mand, hvad det drejede sig om, og sammen med Marchese og Stecchi bedt ham om at antage sig Martellinos sag, gik Sandro, der også lo dygtigt, til stadens herre og anmodede om, at der måtte blive sendt bud efter Martellino, og det blev der. De, der blev sendt efter ham, fandt ham stående i den blotte skjorte foran dommeren, forfærdet og skælvende, fordi dommeren ikke ville høre noget som helst til hans forsvar. Ja, måske på

grund af et eller andet gammelt nag til florentinerne var dommeren fast bestemt på at lade ham hænge og vægrede sig endog hårdnakket ved at udlevere ham til podestaen, men omsider blev han dog meget imod sin vilje nødt til det.

Da Martellino trådte frem for podestaen og ordentlig havde berettet ham sagens sammenhæng, udbad han sig som den højeste nåde, at podestaen ville lade ham fare, for så længe han var i Firenze, sagde han, ville han bestandig føle strikken omkring halsen. Podestaen lo hjerteligt af hele denne historie, og han skænkede hver af dem en kjortel, men de vendte alle tre hele og i god behold tilbage til deres hjemstavn, efter at de således over al forventning heldigt var sluppet fra en stor fare.

2. fortælling

Rimaldo fra Asti bliver udplyndret af røvere og søger tilflugt i Castel Guiglelmo, hvor han af en enke beværtes og holdes skadesløs for sit vanheld, hvorpå han atter frisk og sund fortsætter sin rejse

Af Martellinos hændelser, således som Neifile fortalte dem, lo damerne overmåde, men blandt herrerne, mest Filostrato, der nu af dronningen fik befaling til at afløse Neifile, som han sad nærmest. Han begyndte også uden mindste tøven således:

Mine skønne, jeg agter at fortælle jer en historie, som netop nu falder mig ind, hvori der handles både om guddommelige ting og om menneskelig ulykke og elskov, og som jeg er overbevist om ikke kan være unyttig for nogen at høre, især for dem, der færdes på kærlighedens usikre veje, hvor den, der ikke har bedt den hellige Julianus' fadervor [Note 2)], selv om han får en god seng, dog ofte er ilde faren.

På markgrev Azzo af Ferraras tid altså, var en købmand ved navn Rinaldo fra Asti i forretningsanliggender kommet til Bologna, og da han efter at have ordnet sine sager atter befandt sig på hjemvejen, hændte det, at han på vejen imellem Ferrara og Verona stødte på nogle folk, der så ud som købmænd, men som i virkeligheden ikke var andet end landevejsrøvere og løse fugle, og dem var han uforsigtig nok til at indlade sig i samtale med og slå følge med. Da banditterne opdagede, at han var købmand, og formodede, at han måtte have penge hos sig, besluttede de ved den første, den bedste lejlighed at udplyndre

ham, men for at han ikke skulle fatte mistanke, talte de kun med ham som ordentlige og dannede mennesker om høviske og passende ting og viste sig i hele deres færd, så meget de formåede, venlige og ærbødige imod ham, så at Rinaldo, hvis hele følge bestod af en bereden tjener, anså det for et stort held at have truffet dem.

Mens de nu således drog af sted og passiaren, som det plejer at ske, drejede sig om mange forskellige emner, kom de også til at tale om de bønner, som menneskene opsender til Gud, og den ene af skælmene, der var tre i tal, sagde da, idet han vendte sig til Rinaldo:

"Og I, gode herre, hvilken bøn plejer I at bede, når I er på rejse?"

Hertil svarede Rinaldo:

"Jeg må tilstå, at jeg i slige ting er temmelig ukyndig, og at jeg ikke har noget stort forråd af bønner på rede hånd, for jeg er en mand af den gamle skole og lader denne verden gå, som den bedst kan. Dog plejer jeg, når jeg færdes på rejser, om morgenen, når jeg forlader herberget, altid at bede et fadervor og et Ave Maria for den hellige Julianus' faders og moders sjæle [Note 3)], og siden beder jeg til Gud og Sankt Julianus, at jeg den kommende nat må få et godt herberge. Nu har jeg i mine dage ofte nok på rejser været i stor fare, men er alligevel altid kommet lykkeligt derfra. Derfor nærer jeg også den faste tro, at den hellige Julianus, til hvis ære jeg beder denne bøn, har udvirket denne nåde for mig hos Gud, og hvis jeg ikke om morgenen havde bedt den, ville jeg tro det umuligt, at jeg om dagen kunne få en heldig rejse og om aftenen et godt kvarter."

Hertil svarede han, der havde spurgt:

"Har I også i dag bedt dette fadervor?"

"Ja vist," svarede Rinaldo, men den anden, der allerede vidste, hvad der ville ske, sagde ved sig selv:

"Din bøn hjælper dig en god støvle, for hvis alt går, som det skal, får du vist et dårligt herberg i nat."

Men derpå sagde han højt:

"Jeg har også rejst meget og dog aldrig bedt den bøn, skønt jeg ofte har hørt den berømme. Dog er det aldrig hændt mig, at jeg ikke har fået et godt herberg, og i aften kan vi måske få at se, hvem der får det bedste kvarter, enten I, der har bedt bønnen, eller jeg, som ikke har gjort det. Men i øvrigt plejer jeg i stedet for at bede *dirupisti* eller *l'intemerata* eller *de profundis* [Note 4)], der, efter hvad min bedstemoder plejede at sige, er af den største kraft og virkning."

Mens de således, mens de talte om forskellige emner, red hen ad vejen, pønsede de tre banditter kun på tid og sted til at udføre deres onde forehavende, og da de efter at være kommet forbi Castel Guiglelmo ved mørkets frembrud skulle til at sætte over en flod, tænkte de, at nu, da det allerede var sent, og de befandt sig på et ensomt sted, var lejligheden kommet, og de overfaldt ham og udplyndrede ham til skjorten, og da de red bort, sagde de:

"Gå nu og se, om din hellige Julianus kan skaffe dig et godt kvarter i nat. Vi skal nok klare os, det kan du være overbevist om."

Dermed satte de over floden og red bort.

Rinaldos tjener havde imidlertid, da han så sin herre blive overfaldet, af fejhed ikke blot intet gjort for at komme ham til hjælp, men havde straks vendt sin hest og sat afsted i fuldt

firspring tilbage i retning af Castel Guiglelmo, hvortil han nåede, efter at det allerede var blevet aften, og der søgte han sig nattekvarter uden at bekymre sig om videre.

Da Rinaldo, barfodet og i den blotte skjorte, så sig alene tilbage i mørket og kulden, tilmed i et vedholdende snevejr, begyndte han under tænderklapren og rystende over hele kroppen rådvildt at spejde omkring, om han kunne få øje på et tilflugtssted, hvor han kunne tilbringe natten uden at fryse ihjel. Men da krigen forud havde hærget disse egne, og alle huse var brændt ned, kunne han intet ly finde og satte, drevet af kulden, i løb af sted i retning af Castel Guiglelmo, i den tanke, at hvis han blot kunne nå inden for murene, skulle han nok finde en udvej, men i øvrigt uden at ane, at hans tjener også havde søgt tilflugt i byen, eller overhovedet at gøre sig nogen tanke om, hvor han var flygtet hen. Men trods sit hastværk blev han dog, da han befandt sig omtrent et par kilometer fra byen, overfaldet af mørket, så at da han nåede sit mål, var portene lukket og vindebroerne trukket op. Trøsteløs og bedrøvet over dette så han sig klagende om efter et sted, hvor han dog i det mindste kunne være i ly for sneen, og til alt held fik han øje på et hus, der ragede noget ud over bymuren, hvorfor han hurtigt besluttede under dette fremspring at afvente dagens komme. Der fandt han en dør, der rigtignok var lukket, men han satte sig ned på tærsklen i en smule gammel halm, som han havde skrabet sammen i nærheden, og brød ud i bitre klager mod den hellige Julianus, som han mente havde svigtet ham.

Men den hellige Julianus havde ikke svigtet ham, men var netop ved at berede ham et godt herberge. I denne stad boede nemlig en ung enke af skøn skikkelse, som markgrev Azzo

elskede som sig selv og holdt her til sin rådighed. Nu var tilfældigvis markgreven dagen i forvejen kommet dertil for at aflægge hende et besøg og havde til aftenen hos hende i al stilhed ladet berede et bad og et yppigt måltid. Da imidlertid alting var færdigt, og damen blot ventede på grevens ankomst, kom der til denne et bud med efterretninger, der nødte ham til straks at ride bort. Han lod derfor sin elskerinde melde, at hun ikke skulle vente ham, og begav sig skyndsomst på vej, og damen, der i begyndelsen var en smule fortrydelig og ikke kunne blive enig med sig selv om, hvad hun skulle gøre, besluttede omsider selv at stige i det for markgreven tilberedte bad, derpå spise til aften og siden gå til sengs.

Badekammeret lå imidlertid tæt ved den dør, den arme Rinaldo udenfor sad lænet op ad, og da damen var kommet i badet, kunne hun tydeligt udefra høre Rinaldos klagen og jamren, og hvordan tænderne klaprede i munden på ham. Hun kaldte derpå på sin pige og bad hende gå ovenpå og kigge ud over muren og spørge, hvad det var for en person, der sad uden for døren, og hvad han ville der. Pigen gik, og hjulpet af klarheden i luften så hun en mand sidde nedenfor barfodet og i det blotte linned og rystende, som sagt, over hele kroppen. Hun spurgte ham, hvem han var, og Rinaldo, der skælvede så stærkt, at han næppe kunne finde mælet, fortalte, så godt han formåede, hvem han var, og hvordan han var kommet til at sidde der, og endte med at bede så mindeligt, at hun dog ikke måtte lade ham sidde der hele natten og omkomme af kulde. Pigen vendte medynksfuld tilbage til sin frue og fortalte hende alt, og hun, der ligeledes fattede medlidenhed med den fremmede og mindedes, at hun til denne dør havde en nøgle,

der af og til havde været benyttet ved markgrevens hemmelige besøg, sagde:

"Gå og luk ham sagte ind. Her står dette måltid parat og venter på nogen til at nyde det, og husrum er her også nok af."

Pigen priste højlydt sin frues medlidende hjerte og gik så og lukkede den fremmede ind. Og da han befandt sig indenfor, og damen så, at han var næsten stiv af kulde, sagde hun til ham:

"Skynd jer, gode mand, og stig straks i dette bad, der endnu er varmt."

Rinaldo lod sig ikke dette sige to gange og følte sig så styrket af badets varme, at det var ham, som om han var vendt tilbage fra død til liv. Imidlertid havde damen ladet ham bringe nogle klæder, der havde tilhørt hendes kort i forvejen afdøde mand, og da han tog dem på, sad de, som om de var syet til ham, og mens han så ventede på, hvad damen videre ville befale ham, begyndte han at takke Gud og den hellige Julianus, fordi de havde frelst ham fra så uhyggelig en nat, som det tegnede til, og ført ham til så godt et nattekvarter, som dette så ud til at være.

Efter at damen imidlertid havde hvilet sig en stund, lod hun fyre en dygtig ild op i et af sine værelser, gik derind og forhørte sig om, hvordan det stod til med den fremmede. Hertil svarede pigen:

"Frue, han har nu klædt sig på, og han ser godt ud og synes at være en dannet og velbyrdig mand."

"Gå da," sagde så damen, "og kald ham her ind, og bed ham komme og varme sig ved ilden, og sig, han må spise til aften med, for jeg er sikker på, at han er fastende."

Da Rinaldo trådte ind i salen og fik øje på sin værtinde, så han straks, at hun var en dame af stand, og han hilste ærbødigt

på hende og takkede hende på det varmeste for den ham beviste velgerning. Damen, der på sin side fandt, at han ganske svarede til den beskrivelse, hendes pige havde givet af ham, modtog ham med venligt ansigt og lod ham tage plads ved sin side ved ilden og opfordrede ham til at fortælle om det vanheld, der havde ført ham dertil. Han fortalte hende alting omstændeligt, og da hun allerede, da Rinaldos tjener var kommet til byen, havde hørt om sagen, satte hun fuldstændig lid til hans beretning, og sagde ham, hvad hun vidste om hans tjener, og hvordan han den følgende morgen let kunne finde ham igen.

Imidlertid var aftensmåltidet blevet anrettet, og efter at de havde vasket deres hænder, satte Rinaldo sig efter damens ønske til bords med hende. Han var høj og velvoksen, smuk og behagelig af udseende, høvisk og vindende af væsen og en mand i sin kraftigste alder, og damen, der fandt ham overordentlig tiltalende og dårligt kunne holde øjnene fra ham, og hvis lyst desuden markgrevens forventede besøg havde vakt, var til sidst helt betaget af ham. Da måltidet var forbi, og de havde rejst sig fra bordet, rådførte hun sig derfor med sin tjenerinde, om hun ikke nu, da markgreven havde svigtet hendes forhåbninger, skulle benytte den gode lejlighed, som lykken havde skænket hende, og pigen, der vel mærkede, hvordan det stod til med hendes frue, rådede hende kraftigt til det. Damen vendte da tilbage til ilden, hvor hun havde forladt Rinaldo, så på ham med ømme blikke og sagde:

"Nå, Rinaldo, hvorfor så tankefuld? Er da en hest og nogle klæder så uerstattelige? Giv jer tilfreds, vær glad og tænk, at I er hjemme hos jer selv. Ja, jeg kunne vel sige noget mere. I de

klæder, I nu har på, og som har tilhørt min afdøde mand, ser I ud aldeles, som om I var ham selv, og vel tusinde gange i aften har jeg haft lyst til at falde jer om halsen og kysse jer, og havde det ikke været, fordi jeg var bange for, at I ikke skulle synes om det, havde jeg visselig også gjort det."

Da Rinaldo, der ikke var fra i går, hørte disse ord og så, hvordan den unge enkes øjne lynede, gik han hende i møde med åbne arme og sagde:

"Min frue, når jeg tænker på den elendighed, som I har revet mig ud af, står det mig klart, et det er jer, jeg skylder mit liv, og jeg føler, at det vil være en sort utaknemmelighed af mig, om jeg ikke i alle ting bestræbte mig for at være jer til behag. Følg derfor jeres lyst og tag mig i favn og kys mig, for hvad mig angår, vil jeg i sandhed hellere end gerne omfavne og kysse jer."

Mere behøvedes ikke. Damen, der helt blussede af attrå, kastede sig øjeblikkelig om halsen på ham, og efter at hun vel de tusinde gange under hede omfavnelser havde kysset ham og ligeledes var blevet kysset af ham, stod de op sammen og gik til sovegemakket, hvor de ufortøvet begav sig til sengs og i løbet af natten i fuldt mål tilfredsstillede deres lyst.

Men da dagen begyndte at gry, rejste de sig efter enkens ønske, og for at ingen skulle ane, hvad der var sket, gav hun ham nogle gamle klæder, bad ham fortie alt og lukkede ham ud gennem den samme lille dør, han var kommet ind ad, efter at hun forinden havde givet ham en pung med penge og derefter vist ham, hvilken vej han skulle gå for at finde sin tjener.

Da det dagedes helt, og portene blev åbnet, vandrede han, som om han kom langvejs fra, ind i staden og opsøgte det herberg, hvor hans tjener var taget ind. Da han havde fundet

det og atter iført sig sine egne klæder, der lå i vadsækken, og netop stod i begreb med at stige op på tjenerens hest, skete det, som ved et Guds under, at de tre stratenrøvere, som aftenen forud havde udplyndret ham, og som for en anden forbrydelse, de havde udført, var blevet grebet, blev ført ind i staden. Han fik da, efter at de var gået til bekendelse, sine klæder, sine penge og sin hest tilbage og mistede ikke andet end et par strømpebånd, som røverne ikke vidste, hvor de havde gjort af. Takkende Gud og den hellige Julianus steg Rinaldo derpå til hest og nåede rask og i god behold til sit hjem, men de tre skælme måtte allerede dagen efter dingle i galgen.

3. fortælling

Tre unge mænd bortødsler deres gods og bliver fattige. En søstersøn til dem vender under håbløse forhold hjem fra England og træffer undervejs sammen med en hvidklædt abbed. Denne viser sig at være en datter af kongen af England, tager ham til gemal og gør atter hans morbrødre velstående.

Damerne hørte med undren beretningen om Rinaldo fra Astis hændelser, og da den var endt, berømmede de hans fromhed og takkede Gud og den hellige jomfru, fordi de havde hjulpet ham i hans svære nød. Men mens de endnu smilende talte om den behagelige nat, han havde haft, gav Pampinea – der som den, der sad nærmest Filostrato, formodede, at det nu måtte være hendes tur at fortsætte, hvad det også i virkeligheden var – sig i sit stille sind til at tænke over, hvad hun skulle fortælle, og begyndte derpå efter dronningens befaling uden nølen smilende at tale:

Ædle damer, jo mere man taler om lykkens omskiftelser, desto mere bliver der for den, der ret vil lodde dens dyb, tilbage at sige om dette emne, og at det er således, bør ikke kunne undre nogen, der fornuftigt betænker, at alt det, som vi tåbeligt kalder vort eje, ligger i lykkens hånd og uophørligt efter dens hemmelige råd skifter og flyttes fra den ene til den anden, uden at det er os muligt at se den lov, den heri følger. Endskønt nu dette dagligt viser sig i alle ting og også kan ses af nogle af de foregående fortællinger, vil jeg dog, fordi vor dronning har

ønsket, at vi skal behandle dette emne, til de tidligere føje en ny historie, som jeg håber vil vinde bifald og ej vil være uden belæring for mine tilhørere.

Der levede fordum i vor stad en adelsmand ved navn hr. Tedaldo, som efter nogles mening tilhørte slægten Lamberti, men som andre påstod var en Agolanti, måske mest på grund af den nålemagerhåndtering, som hans sønner senere drev, ligesom Agolanti'erne altid har gjort og endnu gør. Men for nu at lade dette spørgsmål om, hvad slægt han tilhørte, stå hen, så var han efter sin tid en meget rig mand og havde tre sønner, af hvilke den ældste hed Lamberto, den næstældste Tedaldo og den yngste Agolante, der alle tre var smukke og stadselige ynglinge – skønt den ældste endnu ikke havde fyldt sit attende år – dengang ovennævnte rige hr. Tedaldo døde og efterlod dem som sine retmæssige arvinger al sin faste og rørlige formue. Da nu de unge mænd pludselig så sig så rige både på gods og klingende mønt, begyndte de, kun styret af deres øjeblikkelige lyst, uden mål og måde at bortødsle deres penge, holdt stort tjenerskab og mange kostbare heste, hunde og falke, gav det ene store gilde efter det andet, uddelte foræringer og foranstaltede turneringer og førte sig kort sagt ikke blot, som det anstår adelsmænd, men fulgte i alle ting deres ungdommelige lyster. Det varede heller ikke længe, inden dette liv begyndte at tære på den af deres fader efterladte formue, og da det begyndte at knibe med at få indtægterne til at holde trit med udgifterne, gav de sig til at sælge og pantsætte deres ejendomme, så at snart en og snart en anden gik fløjten, og før de så sig om, ejede de næsten intet mere. Da åbnede fattigdommen øjnene på dem, efter at rigdommen så længe

havde holdt dem tillukkede. Lamberto kaldte derfor en dag de to andre til sig og mindede dem om, i hvor ærefulde og rige kår først de selv og siden deres fader havde levet, forestillede for dem den store fattigdom, hvori de ved deres uordentlige liv havde styrtet sig, og formanede dem til sidst så indtrængende, han formåede, til, inden deres fattigdom blev end mere åbenbar, i fællesskab med ham at sælge den smule, de havde tilbage, og derpå drage ud af landet.

Således gjorde de. De forlod, i al stilhed og uden at tage afsked med nogen, Firenze og hvilede ikke, før de var i England. Der lejede de i London et lille hus og begyndte med resterne af deres formue at drive pengeforretninger, og da lykken var dem gunstig, og de var overordentlig nøjeregnende med, hvad de gav ud, havde de i løbet af få år samlet en god sum penge. Derpå rejste de den ene efter den anden tilbage til Firenze, hvor de købte den største del af deres tidligere ejendomme tilbage, erhvervede mange nye dertil og giftede sig. Imidlertid fortsatte de dog deres forretning i England og sendte derfor en søstersøn af dem, en ung mand ved navn Alessandro, dertil, for at han skulle varetage deres interesser.

Selv blev de i Firenze, men glemte nu i deres lykke den lære, deres selvforskyldte fattigdom én gang havde givet dem, og skønt de nu alle havde hustru og børn, begyndte de at leve mere ødselt end nogensinde. I de første år gik det nogenlunde, for alle købmænd havde den største tillid til dem og lånte dem beredvilligt så meget det skulle være, og dertil kom desuden de pengeforsendelser, der indløb fra Alessandro, som tjente store summer ved at låne penge ud til baronerne imod pant i deres borge og andre indtægtskilder.

Men mens de tre brødre således levede et ødselt liv, og, når de var i forlegenhed for penge, optog lån, idet de gjorde sikker regning på sendingerne fra England, skete det, at der ganske uventet i dette land udbrød en krig imellem kongen og en af hans sønner, og hele øen delte sig i to partier, idet nogle holdt med faderen og andre med sønnen. Ved denne krig kom alle borgene ud af hænderne på Alessandro, og intet af de andre partier ydede bedre sikkerhed. Dog blev han foreløbig i landet, for han håbede stadig, at der skulle blive fred imellem fader og søn, og at han da let skulle vinde tilbage, hvad han havde tabt. De tre brødre i Firenze nærede det samme håb og indskrænkede på ingen måde deres store udgifter, men optog stadig nye lån. Men da de nærede forhåbninger ikke i løbet af flere år blev til virkelighed, mistede de derved ikke blot deres medborgeres tillid, men blev endog på begæring af nogle af kreditorerne, der ville have deres penge, kastet i fængsel, og da det, de ejede, ikke var tilstrækkeligt til at dække hele gælden, måtte de blive dér. Hustruerne med deres små børn forlod byen og søgte i kummerlige omstændigheder deres ophold på landet, en hist og en her, uden anden udsigt for fremtiden end nød og elendighed.

Alessandro havde imidlertid i England flere år forgæves ventet på fred, men da han endnu ikke øjnede nogen udsigt til det, og hans ophold der syntes ham lige så livsfarligt som unyttigt, besluttede han at vende tilbage til Italien, og begav sig ganske alene på vej. Da traf det sig, at da han red ud af Brüssel, så han foran sig en hvidklædt abbed, der samtidig med ham forlod byen, ledsaget af mange munke, et talrigt følge og et stort tros. I abbedens nærhed red tre riddere af gammel og med

kongehuset beslægtet adel, og da de var bekendte af Alessandro, sluttede han sig til dem og blev modtaget med megen venlighed. Mens de således fortsatte deres vej, spurgte Alessandro dem sagte, hvad det var for nogle munke, der red forude med så mange tjenere, og hvorhen de agtede sig.

"Han, der rider forrest," svarede den ene af de to adelsmænd, "er en ung slægtning af os, der nylig er blevet valgt til abbed i et af Englands største klostre. Men, da han ikke endnu har den alder, indehaveren af denne værdighed efter loven må have, rejser vi nu sammen med ham til Rom for at bede den hellige fader, at han vil give ham dispensation med hensyn til alderen og derpå stadfæste ham i hans embede. Dog dette må endnu ikke omtales."

Undervejs red den unge abbed, som vi hver dag ser fornemme herrer gøre, snart foran, snart imellem sit følge, og således lagde han også en gang mærke til Alessandro, da han tilfældigt kom i nærheden af ham.

Alessandro var en ganske ung mand, smuk af skikkelse og udseende, dertil så høvisk og indtagende af væsen, som nogen kan være, og abbeden fandt også øjeblikkelig på en forbavsende måde så stort behag i ham som aldrig nogen før, kaldte ham til sig, indlod sig i samtale med ham og begyndte at spørge ham ud, hvem han var, hvorfra han kom, og hvorhen han agtede sig. Alessandro besvarede uforbeholdent alle hans spørgsmål og erklærede sig rede til af ringe evne at tjene ham i alle ting. Da abbeden hørte hans klare og forstandige tale og betragtede hans høviske væsen, fandt han endnu mere behag i ham og tænkte ved sig selv, at han trods sin ringe håndtering dog måtte være en mand af god byrd, og, opfyldt af medlidenhed med

ham for den modgang, han havde lidt, opmuntrede og trøstede han ham med venlige ord, for, sagde han, hvis han blot var en redelig mand, ville Gud forvist igen sætte ham på den samme plads, hvorfra lykken havde nedstyrtet ham, ja på en endnu højere. I øvrigt indbød han ham, da hans rejse gjaldt Toscana, og han selv skulle samme vej, til at slå følge med ham. Alessandro takkede abbeden for hans venlige ord og erklærede sig rede til at tjene ham i alt, hvad han ønskede.

Mens nu abbeden således fortsatte rejsen sammen med Alessandro, der i hans hjerte havde vakt helt nye følelser, hændte det, at selskabet nogle dage efter kom til en by, der var temmelig sparsomt forsynet med herberger. Men da abbeden netop ville standse her, lod Alessandro ham tage ind i et herberg, hvis vært var ham godt kendt, og sørgede for, at det mindst ubekvemme værelse i huset blev gjort i stand til ham. Alessandro, der i slige sager havde stor erfaring, var nemlig allerede blevet en slags hovmester hos abbeden, og indkvarterede nu hans følge, så godt det lod sig gøre, på forskellige steder i nabolaget.

Da abbeden imidlertid havde spist til aften, og det allerede var godt hen på natten, og alle havde begivet sig til hvile, spurgte Alessandro værten, hvor han selv skulle sove.

"Det ved jeg sandelig ikke," svarede værten, "du ser, at alle værelser er optaget, og kan selv overbevise dig om, at jeg og mine folk må sove på bænkene. Dog ligger der i abbedens kammer nogle kornsække. På dem kunne jeg nok rede dig et tarveligt leje, og hvis du vil tage til takke med lejligheden, kunne du jo sove der i nat, som du kan bedst."

Alessandro svarede:

"Hvordan skal jeg kunne få plads i abbedens kammer, der er så lille, at ingen af hans munke af den grund kunne ligge der? Havde jeg hørt dette her i tide, ville jeg have ladet et par munke sove på kornsækkene og selv lagt mig, hvor de nu har fået plads."

Derpå sagde værten:

"Men det lader sig nu ikke gøre nu, og du finder der, om du vil, det bedste leje i verden. Abbeden sover, og forhænget er trukket for, jeg skaffer dig i al stilhed en smule sengetøj, og du sover der."

Da Alessandro så, at det kunne lade sig gøre uden at falde abbeden til besvær, gik han også ind på det og lagde sig til rette, så sagte som han kunne.

Men abbeden, der var stærkt optaget af tanken om sin nye ven, sov ikke, og havde hørt alt, hvad der var foregået mellem Alessandro og værten, og hvorledes Alessandro havde listet sig ind på hans kammer og lagt sig til hvile, og han tænkte, glad over dette, ved sig selv:

"Gud har sendt mig en lejlighed til at opnå mit ønske. Hvis jeg lader den gå ubenyttet hen, vil det sikkert vare længe, inden den kommer igen."

Og fast besluttet på at benytte den, kaldte han med sagte røst Alessandro til sig og bad ham lægge sig ved hans side i sengen. Alessandro vægrede sig længe, men opfyldte til sidst hans anmodning. Straks lagde abbeden sin hånd på hans bryst og begyndte at kærtegne ham som elskovssyge piger bærer sig ad over for deres elskere. Alessandro undrede sig højligt over det og tænkte, at abbeden handlede således drevet af skændigt begær. Men abbeden, der gættede hans mistanke, lo sagte ad

det og afførte sig nu en lærredsskjorte, han havde på, og idet han greb den unge mands hånd, lagde han den på sin barm og sagde:

"Alessandro, forjag din tåbelige mistanke, og føl her, hvad jeg hidtil har skjult."

Alessandros hånd havde imidlertid på abbedens bryst opdaget to runde, faste høje, der ved berøringen ikke føltes anderledes end som elfenben, og knap havde han deraf indset, at abbeden var en kvinde, førend han, uden at afvente videre opmuntring, straks omfavnede hende og ville kysse hende. Men hun standsede ham med følgende ord:

"Inden du kommer mig nærmere, så hør først, hvad jeg har at sige dig. Jeg er, som du kan forstå, kvinde og ikke mand. Som jomfru har jeg forladt mit fædreland og var på vej til paven, for at han skal gifte mig bort. Til din lykke eller snarere til min ulykke blev jeg for nogle dage siden, da jeg så dig for første gang, så optændt af kærlighed til dig, at aldrig nogen kvinde har elsket en mand højere. Derfor har jeg besluttet, hellere at tage dig end nogen anden til mand, men vil du ikke have mig til hustru, så forlad mig straks og vend tilbage til din seng."

Skønt nu Alessandro ikke kendte hende, sluttede han dog af det selskab, hvori hun rejste, at hun måtte være rig og af fornem byrd, og at hun var smuk, sagde hans øjne ham. Han svarede derfor uden lang betænkning, at hvis hun ønskede det således, var det ham overordentlig kært. Hun rejste sig da op i sengen, gav ham en ring og lod ham give hendes sin tro foran et krucifiks, der stod på et lille bord. Derpå omfavnede de hinanden og sov sammen, til dagen gryede. Så stod Alessandro op, efter at de først havde aftalt, hvorledes de skulle forholde sig

for fremtiden, og vel til mode forlod han sagte kammeret, således som han var kommet, uden at nogen skulle erfare, hvor han havde sovet om natten.

Da det blev dag, begav abbeden sig atter på vej med sit følge, og efter adskillige dagsrejser ankom de omsider til Rom.

Da de havde hvilet sig nogle dage, begav abbeden i følge med de to riddere og Alessandro sig uden videre forberedelse til paven, hvor abbeden efter at have aflagt den skyldige hyldest, begyndte at tale således:

"Hellige fader, I ved bedre end nogen anden, at den, der vil leve retskaffent og ærbart, bør, så meget han kan, sky enhver anledning, der kunne friste ham til at handle anderledes. For at nu jeg, der ønsker at leve ærbart, kan være i stand til fuldkomment at gøre dette, er jeg flygtet fra min fader, kongen at Englands hof og har medført en del af hans skatte. Han ville gifte mig, ung, som jeg er, med kongen af Skotland, en ældgammel herre, men jeg begav mig på vej hertil, for at Deres Hellighed skulle bortgifte mig. Og hertil bevægedes jeg ikke så meget af kongen af Skotlands alder som af frygt for, at jeg, når jeg blev formælet med ham, i min ungdoms skrøbelighed skulle forsynde mig imod de guddommelige love og imod, hvad der anstod min kongelige æt. Men mens jeg nu rejste hertil i denne hensigt, har Gud, der bedst kender enhvers behov, i sin miskundhed tror jeg, ført mig den for øje, der efter hans vilje skal være min mand. Jeg mener hermed" (og i det samme pegede hun på Alessandro) "denne unge herre, som I ser her ved min side, hvis dyd og høviske sæder gør ham værdig til at ægte hvilken som helst kvinde, af hvor høj stand hun så er, selv om hans adelskab måske ikke er så berømmeligt som det kongelige

blods. Ham har jeg derfor udkåret mig, ham ønsker jeg til gemal, og aldrig vil jeg ægte nogen anden, hvad så end min fader eller andre må tænke om det. Derved er i virkeligheden selve hovedformålet med rejsen bortfaldet, men alligevel har jeg villet fuldføre den, dels for at besøge de hellige og ærværdige steder, denne stad er opfyldt med, og se Deres Hellighed selv, men til dels også fordi jeg ønskede for jer og for alle andre mennesker at kundgøre det ægteskab, som hidtil blot for Guds ansigt er blevet sluttet mellem Alessandro og mig. Jeg beder jer derfor ydmygt, at I vil lade det, der har behaget Gud og mig, også være jer til behag, og at I vil give os jeres velsignelse, for at vi med denne som pant på den herres bevågenhed, hvis statholder I er, kan leve og dø sammen, Gud og jer til ære."

Alessandro blev højligt forbavset, da han hørte, at hans trolovede var kongen af Englands datter, og hans hjerte fyldtes med stor glæde. Men endnu mere forbavsede blev de to riddere, og de harmedes i så høj grad, at havde de befundet sig hvilket som helst andet sted end i pavens nærværelse, ville de på stedet have givet deres forbitrelse luft imod den unge mand og måske også imod hans brud. På sin side undredes også paven over hendes dragt og over hendes beslutning, men da han indså, at det skete ikke kunne gøres ugjort, bestemte han sig til at opfylde hendes bøn. Frem for alt bestræbte han sig for at berolige de to riddere, hvis forbitrelse han havde mærket, og bragte atter det gode forhold i stand mellem dem og de trolovede, og siden anordnede han, hvad videre skulle foretages.

Da den for brylluppet berammede dag kom, og kardinalerne og mange andre fornemme personer efter hans indbydelse

samledes til en glimrende fest, lod han brudeparret træde frem, bruden, der i sit kongelige skrud så så skøn og indtagende ud, at alle priste hende i høje toner, og Alessandro, der, ligeledes prægtigt klædt, ikke lignede en ung mand, der havde givet sig af med at låne penge ud på rente, men snarere ved holdning og anstand tog sig ud som en kongelig prins, og som sådan behandledes han i virkeligheden også af de to riddere. Så lod paven dem højtideligt vie, og efter en pragtfuld og glimrende bryllupsfest afskedigede han dem med sin velsignelse.

Alessandro ønskede, og hans hustru gav sit samtykke til, at de fra Rom rejste til Firenze, hvorhen rygtet om disse begivenheder allerede var nået. Her blev de modtaget de med store æresbevisninger af befolkningen, og hun lod de tre brødre befri af fængslet efter at have tilfredsstillet alle deres kreditorer, og indsatte dem og deres hustruer i deres tidligere besiddelser. Efter således at have vundet alle for sig forlod Alessandro og hans brud Firenze, hvorfra de medtog Agolante, og da de ankom til Paris, blev de modtaget med ære af kongen. Derfra rejste de to riddere til England og anvendte deres indflydelse hos kongen så godt, at han tilgav sin datter og modtog hende og sin svigersøn med stor venlighed. Alessandro gjorde han snart efter til ridder og skænkede ham grevskabet Cornwallis. Og den nye ridder viste sig i besiddelse af så stor dygtighed og anvendte den så godt, at det lykkedes ham atter at forsone fader og søn. Dette bragte atter fred og ro i riget, og Alessandro vandt derved hele folkets kærlighed og gode vilje. Men Agolante reddede til fulde alt, hvad brødrene havde at fordre i England, og vendte overmåde rig tilbage til Firenze, efter at grev Alessandro først havde gjort ham til ridder. Grev Alessandro

levede siden med sin frue et ærefuldt liv og erobrede, som nogle ville hævde, dels ved sin egen klogskab og tapperhed, dels ved sin svigerfaders hjælp, Skotlands rige og kronedes til dets konge.

4. fortælling

Landolfo Ruffolo mister sin formue og bliver korsar, falder i hænderne på nogle genuesere og lider skibbrud sammen med dem. Selv redder han sig på et skrin, fuldt af kostelige ædelstene, kastes i land på Korfu, hvor han bliver gæstfrit modtaget af en fattig kvinde, og vender rig tilbage til sin hjemstavn.

Da Lauretta, der sad ved siden af Pampinea, så, at hun var til ende med sin fortælling, begyndte hun uden at afvente videre opfordring at tale således:

Skønne damer, ingen større gunst, synes mig, kan lykken skænke, end at en mand fra den dybeste elendighed hæves til kongelig værdighed, således som det efter Pampineas fortælling er hændt Alessandro. Men fordi nu enhver af os er skyldig at holde sin fortælling inden for det opgivne emnes grænser, vil jeg dog ikke undse mig ved at fremføre en beretning, der selv om den handler om dybere elendighed end Pampineas, dog langt fra ender så glimrende. Vel ved jeg, at i betragtning af denne strålende udgang vil min fortælling blive hørt med mindre opmærksomhed, men da jeg ingen anden har på rede hånd, må man have mig undskyldt.

Havbredden fra Reggio til Gaeta anses i almindelighed for den skønneste del af Italien, og her, i nærheden af Salerno, findes en høj kyststrækning, der af egnens befolkning kaldes Amalfi-åsen, og som er overstrøet med småbyer, haver og kilder og beboet af rige og driftige købmænd. Blandt disse stæder er

der en ved navn Ravello, der vel endnu har rige borgere, men næppe nogen så rig som Landolfo Ruffolo, der fordum levede inden for dens mure.

Trods sin rigdom synes Landolfo dog ikke, at han havde nok, men længtes efter at fordoble den, og da skete det, at skæbnen nær havde berøvet ham ikke blot alt, hvad han ejede, men også livet. Han købte nemlig, efter på købmandsvis at have anstillet sine beregninger, et overmåde stort skib, lastede det helt for egen regning med forskellige varer og fo'r med det ned til Cypern. Men her fandt han nylig ankomne skibe, der var lastet med samme varer som hans eget, og blev derfor nødt ikke blot til at sælge med tab, men næsten til at forære hele ladningen bort for blot at blive af med den, og han var herved omtrent i bund og grund ruineret. Tanken om, at han i kort tid fra en velstående mand var blevet fattig, gik ham så nær til hjerte, at han besluttede enten at dø eller ved sørøveri generhverve, hvad han havde tabt. Så snart han derfor havde fundet en køber til sit store skib, købte han for de penge, han havde fået ind herved og ved salget af varerne, et mindre, letbygget fartøj, egnet til korsarbrug, og udrustede og forsynede det med alt fornødent for dette formål, hvorpå han begyndte at tilegne sig fremmed gods, især tyrkernes. Og lykken var ham gunstigere i denne håndtering, end den havde været ham med hensyn til afsætningen af hans varer. Han blev ved at plyndre og opsnappede i løbet af et år så mange tyrkiske skibe, at han ved enden af året ikke blot havde genvundet, hvad han havde tabt som købmand, men endog en hel del mere. Hans tidligere uheld havde imidlertid gjort ham så forsigtig, at han, for ikke

på ny at komme i ulykke, blev enig med sig selv om, at han nu måtte have nok og ikke burde tragte efter mere.

Han besluttede altså at vende hjem med den erhvervede formue, og nu, da han var blevet forsigtig med hensyn til handelsforetagender, ville han ikke indlade sig på at omsætte sine penge i varer, men satte uopholdelig kursen lige hjemad med det samme fartøj, der havde hjulpet ham til hans gevinst. Han havde også allerede nået arkipelaget, da der en aften opstod en heftig scirocco, der ikke alene blæste imod ham, men dertil satte havet i et sådant oprør, at Landolfo med sit lille fartøj ikke kunne holde søen, men blev nødt til at søge ly bag en lille holm, der lå ved kysten.

Men til den samme havn tog kort efter, ligeledes drevet af uvejret, to store genuesiske karakker, der kom fra Konstantinopel, deres tilflugt, og da ejerne af disse skibe opdagede det lille fartøj og erfarede, hvem det tilhørte, besluttede de, der af rygtet kendte Landolfos rigdom og dertil af naturen var havesyge og pengegriske mennesker, at tilegne sig det. Til søs havde de allerede afskåret Landolfo, og, for nu også at spærre ham vejen til lands, landsatte de en del af deres folk og sendte dem velbevæbnede og forsynede med buer til et sted på kysten, hvorfra de kunne hindre enhver af Landolfos mænd, der ikke ville skydes ned, fra at gå i land. Så lod de sig bugsere af bådene, og dels herved, dels fordi strømmen var dem gunstig, lykkedes dét dem at snige sig så lydløst ind på Landolfos lille fartøj, at de i en håndevending havde entret og taget det. Landolfo selv førte de om bord på den ene af karakkerne, plyndrede så hans skib og borede det i sænk, og al hans jordiske ejendom var nu de klæder, han havde på kroppen.

Den næste dag, da vinden vendte sig, hejsede genueserne sejl og satte kursen mod vest. I begyndelsen gik det også smult nok, men hen ad aftenstid brød stormen løs igen, og søen gik højt, så at de to skibe blev skilt fra hinanden. Af vindens voldsomhed slyngedes det, som den arme Landolfo befandt sig på, i nærheden af øen Kefalonia imod en klippe, så at det blev fuldstændig knust og slået i stumper og stykker, som glas, der kastes mod en mur. Varer af alle slags, kister og planker, dækkede hele havet og i den bælgmørke nat begyndte alle de af de skibbrudne, der kunne svømme, at gribe efter og klamre sig fast til de genstande, der kom i deres nærhed. Blandt dem, der således kæmpede med bølgerne, var også den arme Landolfo, og skønt han dagen forud havde påkaldt døden og i tanken foretrukket den for at vende hjem så fattig, som han var, forfærdedes han dog nu, da han så den for sig, og klamrede sig ligesom de andre fast til en planke i det håb, at Gud, hvis han blot foreløbig kunne holde sig oven vande, skulle sende ham et middel til frelse, og således kastedes han hele natten igennem, ridende på planken, hid og did af vind og vover.

Da dagen endelig gryede, og Landolfo så sig omkring, øjnede han intet andet end himmel og hav og så et skrin, der til hans store forskrækkelse flere gange kom ham så nær, at han var bange for, at det skulle kastes imod ham og såre ham, hvorfor han også, hver gang det nærmede sig, af alle kræfter, der rigtignok var små nok, stødte det fra sig med hånden. Men hvordan det nu var eller ej, pludselig fo'r en hvirvelvind ned mod havet og traf skrinet så voldsomt, at det blev slynget imod planken, Landolfo sad på, og stødte denne og med den Landolfo ned i dybet. Da han havde arbejdet sig op igen, så han planken

så langt fra sig, at han var bange for, at han ikke skulle kunne nå den igen, hvorfor han vendte sig mod skrinet, der var ham temmelig nær, lagde sig med brystet på dets låg og holdt det på ret køl med armene, så godt det lod sig gøre. Og i denne stilling måtte han, tumlet hid og did af havet, uden mad, men af drikke mere, end han skøttede om, tilbringe hele den dag og den følgende nat, uden at se andet end himmel og hav eller ane, hvor han befandt sig.

Endelig på den tredje dag, hvad enten han nu førtes af Guds vilje eller af vind og vejr, drev han ind mod kysten af Korfu, gennemblødt som en svamp og med begge hænder klamrende sig hårdt fast til skrinet. Der stod en fattig kvinde beskæftiget med at skure og vaske sit køkkentøj med sand og saltvand, men da hun så Landolfo nærme sig kysten, og ikke vidste, hvad det kunne være for et uhyre, flygtede hun først skrigende og forskræmt, og den arme skibbrudne var så medtaget, at han hverken ved råb eller på anden måde var i stand til at give sig til kende som et menneskeligt væsen. Havet skyllede ham imidlertid i land, og konen kunne nu skelne kistens omrids, og da hun så nøjere til og opdagede armene, der lå hen over kisten, og derefter ansigtet, indså hun omsider sagens rette sammenhæng, og opfyldt af medlidenhed med mandens ynkelige tilstand gik hun nogle skridt ud i havet, der nu var blevet roligere, greb ham ved håret og trak ham med samt skrinet i land. Med stort besvær fik hun løsnet hans hænder fra skrinet, satte dette på hovedet af sin lille datter, der var med hende, og bar ham selv som et lille barn til sin hytte. Her lagde hun ham i et bad og gned og tvættede ham så længe med varmt vand, indtil den naturlige livsvarme og en del af de tabte

kræfter vendte tilbage til legemet. Da hun så syntes, at det var på tide, tog hun ham atter op af badet, vederkvægede ham med god vin og bagværk og plejede ham derpå i nogle dage, så godt hun formåede, indtil han atter kom til kræfter og genvandt bevidstheden. Men da syntes den gode kone, det var på tide at give ham skrinet, der havde været hans frelse, tilbage og sige ham, at nu måtte han sørge for sig selv, og således gjorde hun.

Landolfo, der havde tabt enhver erindring om skrinet, tog alligevel imod det, da den gode kone gav ham det, i den tanke, at selv om det ikke var meget værd, kunne det måske skaffe ham føden for en dag eller to. Dog, da han fandt det ganske let, opgav han atter næsten helt dette håb. Men da han, efter at hans værtinde var gået udenfor, brød det op for at se efter, hvad det indeholdt, fandt han det fyldt med ædelstene, både løse og i indfatning, og da han forstod sig en del på den slags, indså han straks deres store værdi, og da blev han atter ved godt mod og takkede Gud, der heller ikke nu havde villet forlade ham. Men da han i kort tid to gange var blevet ramt så hårdt af skæbnen og frygtede, at det kunne gå ham tredje gang på samme måde, besluttede han at gå meget forsigtigt til værks for at kunne føre disse kostbarheder hjem i behold. Til den ende indsvøbte han dem, så godt han kunne, i nogle klude og sagde til sin værtinde, at han ikke mere havde brug for skrinet, men bad hende gøre ham den tjeneste at beholde det og forære ham en sæk i stedet.

Den gode kone opfyldte gerne hans bøn, og han takkede hende på det bedste for den velgerning, hun havde vist imod ham, sagde hende farvel, tog sækken på skuldrene og lod sig sætte over til Brindisi i en båd. Herfra vandrede han til fods langs kysten til Trani, hvor han traf nogle klædehandlere, der

var bysbørn af ham. Dem fortalte han alle sine hændelser, dog uden at nævne noget til dem om skrinet, hvorfor de af ren barmhjertighed gav ham klæder og desuden lånte ham en hest. Så tog de afsked med ham efter at have skaffet ham rejseselskab til Ravello, hvor han sagde, han agtede sig han.

Først her troede han sig sikker og åbnede under tak til Gud, der havde holdt sin hånd over ham, sin sæk og fandt sig ved en nærmere undersøgelse af dens indhold, end han hidtil havde kunnet anstille, i besiddelse af så mange og kostelige ædelsten, at han ved salget af dem til deres værdi i handel og vandel, ja selv derunder, ville blive dobbelt så rig, som han havde været ved sin afrejse. Da han havde fundet en lejlighed til at afsætte dem, sendte han den gode kone på Korfu, der havde frelst ham af havet, til tak for den beviste velgerning en betydelig pengesum. På samme måde bar han sig ad over for de købmænd, der havde hjulpet ham i Trani, men resten beholdt han for sig selv og levede af det uden at indlade sig på videre handelsforetagender ærefuldt indtil sin død.

5. fortælling

Andreuccio af Perugia drager til Napoli for at købe heste. Der hjemsøges han tre gange i løbet af en nat af alvorlige uheld, men slipper godt fra det hver gang og venter tilbage til sin hjemstavn med en rubin.

Landolfos fund af ædelstene, begyndte Fiammetta, hvis tur det nu var at tale, minder mig om en historie, hvori der berettes om lige så store farer som i Laurettas, men som adskiller sig fra denne ved, at de begivenheder, der fortælles i den, i stedet for at strække sig over et tidsrum af måske flere år, foregår i løbet af en eneste nat.

Efter hvad jeg har hørt fortælle, levede der tidligere i Perugia en ung mand ved navn Andreuccio di Pietro, der var hestehandler af profession. Da han en gang havde hørt, at der var godt køb på heste i Napoli, besluttede han, der aldrig før havde været uden for sin hjemstavn, at drage derhen, stak femhundrede guldstykker i sin pung og gav sig på vej i selskab med nogle andre købmænd. Efter en søndag aften at have nået målet for sin rejse gik han den følgende morgen efter sin værts anvisning hen på markedet, hvor han også så en del heste, som han syntes godt om og bød på, men uden at kunne blive enig med deres ejere. For at man imidlertid ikke skulle tro, at han kun bød på skrømt og ikke virkelig var kommet for at købe, trak han flere gange, uerfaren og uforsigtig som han var, sin pung op af lommen og viste den frem, så at alle og enhver kunne se den. Nu traf det sig en gang, mens han således havde taget sine

penge frem, at en ung sicilianerinde, der var smuk at se til, men parat til for en ringe godtgørelse at føje enhver mand, uset af ham kom forbi og fik øje på hans pung. Straks sagde hun ved sig selv:

"Bare jeg kunne få fingre i de penge, det ville være rart!"

Og dermed gik hun videre. I selskab med denne unge pige var der imidlertid en gammel kone, der ligeledes var fra Sicilien, og så snart hun så Andreuccio, løb hun uden at bekymre sig om den unge pige hen til ham og omfavnede ham på det varmeste. Den unge pige så det nok, men sagde intet og standsede på afstand for at vente. Andreuccio, der imidlertid havde vendt sig imod den gamle kone, genkendte hende og hilste hjerteligt på hende. Hun lovede at komme hen til ham i herberget og fortsatte derpå efter en kort samtale atter sin vej, men Andreuccio blev ved at købslå om hestene, uden dog denne morgen at gøre nogen handel.

Pigen, der først havde fået øje på Andreuccios velspækkede pung og dernæst set hans bekendtskab med den gamle, pønsede på et eller andet middel til at få fingre i hans penge eller en del af dem og begyndte derfor forsigtigt at udfritte den gamle om, hvem den fremmede var, hvad ærinde han havde i Napoli, og hvorfra hun kendte ham. Den gamle gav hende da også lige så udførlig og nøjagtig besked om Andreuccios forhold, som han selv kunne have gjort, for hun havde tjent længe hos hans fader på Sicilien og senere i Perugia, og desuden fortalte hun, hvor hans logi var, og om formålet med hans rejse. Da den unge pige således havde skaffet sig nøje underretning om hans slægt og om dens medlemmers navne, grundede hun på denne kundskab en snedig plan, som hun

mente skulle føre hende til det ønskede mål. Så snart de kom hjem, gav hun den gamle ærinder at udrette for hele den dag, for at hun ikke skulle kunne gå til Andreuccio, og sendte siden, hen imod aften, et lille pigebarn, hun havde oplært til den slags tjenester, til det herberg, hvor Andreuccio var taget ind. Den lille traf ham tilfældigt stående alene udenfor porten og spurgte ham efter hr. Andreuccio. Da han svarede hende, at det netop var ham, trak hun ham afsides og sagde:

"Min herre, en fornem dame her i staden ville gerne, om I havde lejlighed, anmode jer om en samtale."

Da Andreuccio hørte denne besked og syntes, når han tænkte sig om, at han egentlig var en rigtig køn fyr, tænkte han, at damen måtte være forelsket i ham, som om der ikke skulle være andre pæne mandfolk i Napoli end han. Han svarede altså straks, at han var parat, og spurgte blot, hvor og hvornår damen ville tale med ham.

"Herre," svarede den lille, "hvis I havde tid at komme straks, venter hun jer i sin bolig."

Andreuccio fulgte da straks med pigebarnet uden at sige noget om det i herberget.

Efter at de havde vandret nogen tid, standsede de uden for den unge piges hus, der lå i et kvarter, der ikke netop havde det bedste ry på sig. Men Andreuccio, der ingen anelse havde om dette, trådte dristigt ind i huset i den tro, at han befandt sig på et højst ærbart sted og i en elskværdig dames hjem. Efter at så pigebarnet havde kaldt på sin frøken, idet hun råbte, "her kommer Andreuccio!" og mens han var i færd med at gå op ad trappen, så han sin værtinde træde frem på trappens øverste afsats for at modtage ham. Hun var endnu ganske ung, høj af

vækst og smuk af udseende, dertil overmåde smagfuldt klædt og smykket. Da Andreuccio nærmede sig hende, trådte hun ham i møde med åbne arme, slog dem om halsen på ham og dvælede ligesom overvældet af sine følelser nogen tid i denne stilling uden at sige et ord. Derpå kyssede hun ham grædende på panden og sagde med bevæget stemme:

"Ak, min Andreuccio, vær velkommen under dette tag!"

Men Andreuccio, der undrede sig højlig over så kærlig en modtagelse, stammede kun forlegent:

"Min frue, det glæder mig at gøre jeres bekendtskab."

Så tog hun ham ved hånden og førte ham ind i sin stue og derfra til sit kabinet, hvor der duftede herligt af roser, orange og andre essenser. Her så Andreuccio en elegant og med forhæng udstyret seng, en stor mængde af rige dragter, der efter skik og brug hang på stænger, dertil andre overmåde smukke og kostelige sager, hvorfor han i sin uerfarenhed følte sig fuldkommen overbevist om, at han befandt sig i en fornem dames hus.

Efter at de havde sat sig på en løjbænk, der stod ved sengen, begyndte hun at tale således:

"Jeg tvivler ikke på, at du, som ikke kender mig, og måske aldrig har hørt tale om mig, i høj grad undrer dig både over de kærtegn, hvormed jeg modtager dig, og også over mine tårer, men endnu mere vil du undre dig over, hvad du nu vil få at høre, nemlig at jeg er din søster. Men jeg siger dig, at efter at Gud har opfyldt min bøn, at jeg før min død må få en af mine brødre at se – ak, hvor inderligt ønsker jeg ikke at få dem alle at se; – forlader jeg med glæde livet, når som helst døden må banke på. Men måske har du aldrig hørt noget om dette, jeg skal derfor

fortælle dig, hvordan det hænger sammen. Pietro, din og min fader, boede, som du måske har hørt, i lang tid i Palermo og var og er endnu der af alle, som kendte ham, højt elsket for sin godhed og vennesælhed. Men blandt alle dem, der var ham hengiven, elskede min moder, en ædelbåren dame og enke, ham højere end nogen anden og blev uden at agte på sin faders eller brødres vrede så fortrolig med ham, at jeg, som du nu ser for dig, blev frugten af dette forhold, men da der snart efter indtraf begivenheder, der tvang Pietro til at forlade Palermo og vende tilbage til Perugia, forlod han mig som spædt barn og min moder, og har, så vidt jeg ved, efter den tid aldrig bekymret sig hverken om hende eller om mig. Hvis han ikke var min fader, ville jeg strengt taget dadle ham for denne færd, når jeg – for ikke at tale om den kærlighed, han burde have næret for mig som hans datter, der ikke var født ham af nogen tjenestepige eller ringe kvinde – tænker på den utaknemmelighed, han viste imod min moder, der ene og alene bevæget af kærlighed og tilmed uden at vide, hvem han var, havde betroet sig selv og alt, hvad hendes var, i hans hænder. Dog, hvad skulle det hjælpe? Fortids synder, især når de er af gammel dato, er langt lettere at dadle end at råde bod på. Nok er det, således gik det til. Han lod mig blive tilbage som et lille barn i Palermo, hvor jeg er vokset op og har boet indtil den seneste tid, og hvor min moder, der var en rig dame, giftede mig med en mand af fornem og ædel slægt, en girgentiner, der imidlertid efter mit og min moders ønske flyttede til Palermo. Men da min mand var meget guelfisk sindet, begyndte han at indlade sig i hemmelige underhandlinger med kong Carlo af Napoli. Inden imidlertid disse anslag kunne komme til udførelse, havde kong Federigo

allerede fået underretning om dem, og just som jeg gjorde mig forhåbninger om at blive den fornemste adelsdame, der nogensinde havde levet på denne ø, måtte vi flygte derfra. Vi tog således med os den smule, vi formåede – for lidt var det i forhold til, hvad vi ejede – forlod godser og slotte og flyede hertil, hvor kong Carlo har vist sig så taknemmelig imod os, at han for en del har erstattet os det tab, vi for hans skyld har lidt, og skænket os jordegods og slotte, ligesom han også vedblivende lader min mand, din svoger, tilflyde så store indkomster, at vi kan leve, som du ser. På denne måde er jeg kommet hertil, hvor jeg, takket være Gud, har fået dig, min elskede broder, at se."

Og med disse ord omfavnede hun ham på ny og kyssede ham under de ømmeste tårer på panden.

Da Andreuccio hørte denne historie så roligt og ligefremt fortalt af hende, dertil med stor tungefærdighed og uden mindste stammen, når han endvidere erindrede, at hans fader virkelig havde opholdt sig i Palermo, og han af egen erfaring kendte ungdommens tilbøjelighed til at indlade sig i elskovsforbindelser, når han endelig tog hendes ømme tårer, hendes omfavnelser og kys i betragtning, så satte han fuldkommen lid til hendes ord og sagde, da hun tav:

"Min frue, min forundring kan ikke andet end forekomme jer naturlig, når I hører, at enten har min fader, hvad nu årsagen end kan have været, aldrig talt om jer og jeres moder, eller at, hvis han har gjort det, har jeg i det mindste ikke hørt noget om det, så at jeg for min del ikke vidste mere om jer, end om I aldrig havde været til. Men jo mere jeg føler mig alene i verden, og jo mindre jeg havde kunnet håbe noget sådant, desto kærere

er det mig at have fundet en søster i jer. I sandhed, jeg ved ingen, han være af nok så høj stand, hvem I ikke burde være velkommen og dyrebar; hvor meget mere da ikke for mig, der kun er en ringe hestehandler? Én ting ville jeg dog gerne bede jer oplyse mig om, nemlig, hvorledes I har fået at vide, at jeg var her?"

Dertil svarede hun:

"I morges tidlig hørte jeg det af en gammel kone, som kommer en del her i huset, fordi hun, efter hvad hun siger, har tjent længe i Palermo og Perugia hos vor fælles fader, og havde jeg ikke fundet det mere passende, at du kom til mig i mit eget hus, end at jeg opsøgte dig i et fremmed, ville jeg allerede for længst have været hos dig."

Dernæst begyndte hun at spørge ham ud om hele hans slægt, og da hun nævnede hver enkelt ved navn, befæstedes Andreuccio stadig mere og mere i den tillid, som det havde været bedre for ham ikke at nære, og han besvarede samvittighedsfuldt alle hendes spørgsmål.

Da denne samtale havde været lang, og da heden var stor, lod pigen bære græsk vin og bagværk ind og skænkede rigeligt for Andreuccio. En stund efter rejste han sig for at tage afsked, idet han sagde, at han nu måtte gå for at komme tids nok til aftensmåltidet, men det ville hun slet ikke tillade, lod, som om hun blev højst bedrøvet over det, og sagde:

"Ak, nu indser jeg klart, hvor lidt du bryder dig om mig! Man skulle ikke tro det muligt: du er hos din søster, som du aldrig før i dit liv har set, og i hendes eget hus, hvor du straks ved din ankomst skulle være taget ind, og så vil du forlade hende og gå hen og spise i herberget! Du må endelig blive og spise hos mig;

selv om min mand ikke er hjemme, hvad jeg er meget ked af, skal jeg dog nok efter en kvindes ringe evne vise dig passende gæstfrihed."

Hertil sagde Andreuccio, der ikke vidste andet at svare:

"Jeg har jer så kær, som nogen kan have en søster, men hvis jeg ikke går hjem, vil de hele aftenen vente mig i herberget, og jeg gør mig skyldig i en uhøflighed."

Pigen udbrød da:

"Heldigvis har jeg her i huset et menneske, som jeg kan sende hen og sige, at man ikke skal vente dig! Skønt høfligere ville det være og ligefrem din pligt, om du sendte bud til dit selskab, at de skulle komme herhen og spise til aften, så kunne I siden, om du endelig vil gå herfra, følges ad hjem."

Andreuccio svarede, at sine kammeraters selskab brød han sig ikke om den aften, men siden hun ønskede det således, kunne hun efter behag råde over ham selv. Hun lod da, som om hun sendte bud til herberget, at man ikke skulle vente ham til aften, og efter at de havde passiaret en stund endnu om mangehånde emner, satte de sig til bords og nød et overdådigt aftensmåltid, som pigen listigt forstod at trække ud til helt hen på natten.

Da de omsider rejste sig, og Andreuccio ville begive sig hjem, erklærede hun, at hun ingenlunde ville tillade det. Napoli var ikke noget sted, hvor man kunne færdes trygt ved nattetid, allermindst en vildfremmed, og desuden havde hun ladet buddet sige i herberget, at man overhovedet ikke skulle vente ham hjem den nat. Andreuccio, der troede alt, hvad hun sagde, og i denne falske tro fandt stort behag i pigens selskab, gav da efter og blev. Altså fortsattes samtalen efter måltidet, og hun

sørgede, ikke uden bagtanke, for, at den blev lang, og først da en god del af natten var forløbet, tog hun afsked med Andreuccio, som blev tilbage i kammeret sammen med en lille dreng, der skulle vise ham til rette, hvis han ønskede noget. Selv gik hun med sine terner ind i et andet kammer.

Heden var stadig stor, og da Andreuccio så sig alene, trak han først frakken af, derpå benklæderne og lagde dem ved hovedgærdet. Så, da naturens krav gjorde det nødvendigt for ham at skille sig af med mavens overflødige indhold, spurgte han drengen hvor det kunne lade sig gøre. Drengen pegede på en dør i et hjørne og sagde:

"Der."

Andreuccio gik sikkert nok på benene hen til døren, men da han åbnede den og trådte udenfor, var han så uheldig at sætte foden på et bræt, hvis ene ende havde løsnet sig fra tværbjælken, hvorpå det hvilede, og sammen med brættet styrtede han ned. Dog, Gud var ham så heldig, at skønt han faldt fra en temmelig betydelig højde, kom han dog ikke til skade i faldet, kun blev han dygtig tilsølet af alt det snavs, stedet var opfyldt af. Men for at I bedre kan forstå både det, der er fortalt, og hvad senere følger, skal jeg nærmere beskrive dette sted. I en snæver gang, således som vi ofte ser mellem to huse, var der over to tværbjælker, der var anbragt fra mur til mur, blevet lagt brædder, således at der var dannet en slags veranda, og med et af disse brædder, der havde løsnet sig fra bjælken, var det, Andreuccio var styrtet ned. Da Andreuccio nu således befandt sig dernede på bunden af gangen gav han sig i sin forskrækkelse til at skrige efter drengen, men ingen dreng svarede ham, for så snart han havde hørt Andreuccio falde, var

han skyndsomt ilet ind til pigen for at berette hende, hvad der var sket. Hun sprang også straks til for at se, om Andreuccios klæder var der, men så snart hun havde fundet dem og med dem pengepungen og således så sig i besiddelse af det, hun havde haft sine garn ude efter, bekymrede hun sig ikke videre om Andreuccio og låste straks døren, som han var gået ud igennem da han faldt.

Da ingen svarede på Andreuccios kalden, begyndte han at råbe stærkere og stærkere, men det hjalp alt sammen intet, og skønt han nok før havde haft en anelse om bedrageriet, blev dog mistanken først nu til vished. Han klatrede altså over den lille mur, der skilte den smalle gang fra gaden, gik til gadedøren, som han kun kendte alt for godt, og råbte og buldrede og dundrede en god tid, men alt forgæves. Så, da han ikke længere kunne være i tvivl om sin ulykke, gav han sig til at klage og jamre sig og sagde:

"Ak, jeg elendige, som på så kort tid har mistet både en søster og fem hundrede gylden!"

På denne måde blev han længe ved og begyndte så på ny at dundre på døren og skrige op og gjorde derved sådan et spektakel, at mange af naboerne vågnede og, når de ikke længere kunne holde det ud, stod op. Imidlertid viste en tjenestepige, ganske søvndrukken at se til, sig i vinduet og råbte arrigt:

"Hvem er det, der banker dernede?"

"Kender du mig ikke igen?" svarede Andreuccio. "Det er jo Andreuccio, fru Fiordaliscos broder."

Men hun svarede:

"Min gode mand, hvis du har drukket for meget, så gå hjem og sov rusen ud, så kan du komme igen i morgen. Jeg ved ikke, hvad det er for en Andreuccio eller for anden snak, du kommer med. Gå din vej og lad os sove i fred."

"Hvadbehager!" sagde Andreuccio, "du forstår mig slet ikke? Det gør du dog vist alligevel, men lige meget, hvis sicilianske slægtskaber er af den slags, at de glemmes så let, så giv mig i det mindste mit tøj igen, som ligger deroppe, så skal jeg gerne gå."

Til svar lo pigen højt lige op i ansigtet på ham og sagde:

"Min gode mand, jeg tror, du drømmer," og i det samme smækkede hun vinduet i og trak sig tilbage.

Andreuccio, der nu klart så sagens sammenhæng, blev herved så forbitret, at hans harme grænsede til raseri, og han besluttede at tage tilbage med vold, hvad han ikke kunne få med det gode. Han greb en stor sten og begyndte med den langt voldsommere end første gang at dundre på døren. Men hans anstrengelser havde ingen anden virkning, end at naboerne, der allerede var vågnet og stået op af deres senge, opbragte over det vedholdende spektakel og i den tro, at han var en grov karl, der med tølperagtig tale ville gøre den stakkels pige fortræd, kom til deres vinduer og skreg i munden på hinanden, akkurat ligesom alle gadens hunde skælder på en fremmed hund:

"Hvad er det for en maner at komme her på denne tid af natten og genere de stakkels kvinder med din dumme snak! Gå Jer vej, min gode mand, og lad os sove i fred, og hvis I har noget at tale med hende om, så kom igen i morgen, men forstyr ikke vor nattesøvn!"

Nu kom også pigens kæreste, måske gjort dristig ved naboernes mellemkomst, til vinduet og skreg med grov og forbitret røst:

"Hvem der?"

Da Andreuccio ved dette råb så op, syntes han, skønt mørket forhindrede ham i at skelne tydeligt, at kunne se en grov og svær, sortskægget karl, der gabte og gned øjnene, som om han lige var stået op af sengen fra en dyb søvn. Ikke uden en vis frygt svarede manden:

"Jeg er broder til en dame, som bor her."

Men den anden ventede ikke, til Andreuccio havde talt ud, men skreg endnu mere rasende end før:

"Tag dig i agt, eller jeg skal komme ned og prygle dig, til du ikke kan røre et lem, dit elendige, drukne svin, for fuld må du jo være, sådan som du skaber dig," og hermed trak han sig tilbage og smældede vinduet i. Men nogle af naboerne, der vidste bedre besked om manden, sagde nu helt venligt til Andreuccio:

"For Guds skyld, min gode mand, hvis I ikke har lyst til at lade jer slå ihjel, så gå herfra i fred! Det er det bedste, I kan gøre!"

Og Andreuccio, som allerede den fremmedes stemme og udseende havde gjort forskrækket nok, blev ved disse menneskers medlidende ord endnu mere forfærdet, og fortvivlet og ude af sig selv over tabet af pengene begav han sig, så godt han formåede at orientere sig i mørket, på vej tilbage til herberget.

Imidlertid blev stanken, der udgik fra hans tøj, ham så ubehagelig, at han besluttede at søge ned til stranden for at vaske sig, og i den hensigt drejede han til venstre ind i en gade,

der kaldes Ruga Catalana. Her fik han kort efter øje på to mænd, der i nogen afstand kom ham i møde, medførende en lygte, og af frygt for, at det kunne være nogle af byvægterne eller andre ildesindede personer, smuttede han for at undgå dem ind i et forfaldent hus, som han så tæt ved. Men de to mænd fulgte ham lidt efter ind i det samme hus, som om dette var deres bestemmelsessted, og efter at den ene af dem havde lettet sig for en hel del jernværktøj, som han bar på skulderen, begyndte de sammen at undersøge det og talte imens allehånde om det.

Mens de endnu var i færd med denne undersøgelse, sagde den ene:

"Hvad er dog det? Her stinker jo, så Vorherre må sig forbarme!"

Med disse ord hævede han lygten noget, og de fik da begge øje på den stakkels Andreuccio og spurgte helt forundrede:

"Hvem der?"

Andreuccio tav, men de gik helt hen til ham med lygten og spurgte ham, hvad han gjorde der så tilsølet. Andreuccio fortalte dem da alt, hvad der var hændt ham, og de forstod let, hvor den slags kunne være overgået ham, og de sagde til hinanden:

"Dette her er sikkert sket hos Scarabone Buttafuoco."

Derpå sagde den ene til Andreuccio:

"Min gode mand, selv om du har mistet dine penge, må du dog ikke noksom takke din Gud for, at det er gået dig, som det er, for var du ikke faldet ned med det bræt, så kan du være overbevist om, at du ville være blevet myrdet, så snart du var faldet i søvn, og så var du på en gang blevet af både med pengene og livet. Men hvad hjælper det nu at klage! Du kan lige

så lidt få en styver tilbage af de penge, som du kan hente stjernerne ned fra himlen, men slået ihjel kan du nemt blive, hvis den karl får at vide, at du har sladret af skole."

Derefter rådslog de indbyrdes en stund og sagde så:

"Ser du, det gør os ondt for dig, men hvis du vil hjælpe os med noget, som vi netop har for, så tænker vi, du skal blive holdt mere end skadesløs for dit tab."

Andreuccio svarede i sin fortvivlelse, at han var parat.

Nu var der netop den dag blevet begravet en ærkebiskop af Napoli ved navn Filippo Minutolo, og liget var blevet prægtigt iklædt og havde på fingeren en rubin, der var over fem hundrede gylden værd, og det var den, de to mænd nu ville stjæle. De meddelte altså Andreuccio deres hensigt, og denne begav sig, ledet mere af vindesyge end af omtanke, på vej med dem. Mens de nu vandrede i retning af domkirken, sagde den ene, der ikke længere kunne udholde den stank, der udgik fra Andreuccio:

"Mon vi ikke på en eller anden måde kan få vasket ham her en smule af, så den afskyelige stank kan gå af ham?"

Dertil svarede den anden:

"Å jo, vi er her i nærheden af en brønd med et håndsving og en stor spand, der kan vi jo gå hen og få ham vasket i en fart."

Da de kom hen til brønden var rebet der også, men spanden var taget bort. De besluttede derfor at binde ham til rebet og fire ham ned i brønden; dernede skulle han så vaske sig, og når han var færdig, skulle han trække i rebet, for at de atter kunne hejse ham op. Således gjorde de også, men næppe havde de fået ham firet ned i brønden, før nogle vægtere, der var tørstige både af varmen, og fordi de havde været på jagt efter en synder,

kom til den samme brønd for at drikke, og så snart Andreuccios nye kammerater fik øje på dem, smurte de øjeblikkelig haser og slap bort, uden at nogen så dem. Imidlertid havde Andreuccio gjort sig færdig dernede og trak i rebet, og vægterne skilte sig af med deres træskjolde, våben og hjelme og begyndte at hejse til vejrs i den tanke, at spanden hang fyldt ved enden af rebet. Lidt efter nåede Andreuccio kanten af brønden og greb om den med begge hænder, men vægterne blev ved dette syn så forfærdede, at de uden at sige et ord slap taget og stak af det bedste, de havde lært. Andreuccio forstod ikke, hvad dette skulle betyde, og havde han ikke haft så godt fat, ville han sikkert være styrtet ned i brønden igen og have slået sig slemt, om han ellers var kommet derfra med livet. Men nu kravlede han frem og forbavsedes endnu mere, da han så de bortkastede våben, for han vidste, at hans kammerater havde været ubevæbnede.

I denne tvivl og uvished besluttede han sørgmodig over sin skæbne at forlade stedet, og uden at røre nogen af sagerne gik han sin vej, uden at vide hvorhen. Undervejs stødte han imidlertid igen på sine to staldbrødre, der var kommet for at hejse ham op af brønden og nu, da de fik øje på ham, forundrede spurgte ham, hvem der havde hjulpet ham op. Andreuccio svarede dem, at han selv ikke vidste det, og fortalte dem så nøjagtigt, hvad der havde tildraget sig, og om, hvad han havde fundet ved brønden. Deraf gættede de, hvordan sagen hang sammen, og fortalte ham leende, hvorfor de var flygtet, og hvad det var for folk, der havde hjulpet ham op.

Da det imidlertid var sent på natten, gik de uden at spilde tiden med videre forklaringer den lige vej til domkirken, hvortil de med lethed skaffede sig adgang. Snart efter stod de ved

bispens sarkofag, der var af marmor og meget stor, og med deres brækjern fik de det tunge låg lettet så meget, at en mand kunne klemme sig igennem åbningen. Så sagde den ene:

"Hvem kryber så derned?"

"Ikke jeg," svarede den anden.

"Og heller ikke jeg," sagde så den første, "det kan jo Andreuccio gøre."

"Nej, mænd om jeg gør," sagde Andreuccio.

"Hvadbehager!" skreg de to skælme, idet de vendte sig imod ham, "du vil ikke, siger du? Men du skal, eller også skal vi give dig på hovedet med disse jernstænger, til du hverken kan sige buh eller bæh."

Andreuccio føjede dem så af frygt for deres trusler, men da han var kommet ned i kisten, tænkte han ved sig selv: De har sendt mig herned for at snyde mig, for så snart jeg har udleveret dem alt og har min møje med atter at krybe ud af kisten, stikker de naturligvis af og lader mig stå tomhændet tilbage. Han besluttede derfor at sørge på forhånd for sig selv, og ihukommende den kostbare ring, han havde hørt gavtyvene tale om, trak han den af ærkebispens finger og stak den til sig. Derpå gav han dem krumstav, bispehue og handsker, klædte liget af til skjorten og rakte alting op til dem og sagde så, at nu var der ikke mere dernede. De andre forsikrede, at ringen måtte være der, og sagde, at han skulle søge over alt, men hvor meget Andreuccio end søgte og søgte, kunne han ikke finde den, og på denne måde holdt han dem hen en god stund. Men de to gavtyve, der stod udenfor, var lige så snedige som han, og da de så, at han ikke ville udlevere ringen bad de ham endnu en

gang se rigtig godt efter, slog jernstangen, der holdt låget oppe, fra, flygtede og lod ham alene tilbage, lukket inde i sarkofagen.

Hvordan Andreuccio blev til mode, da han mærkede dette, kan enhver let forestille sig. Ganske vist forsøgte han flere gange med hoved og skuldre at løfte kistens låg, men alle hans anstrengelser var forgæves, og til sidst segnede han, overvældet af fortvivlelsen, afmægtig om på ærkebispens lig, så at den, der i dette øjeblik havde set de to, skulle haft svært ved at sige, hvem der var mest død, ærkebispen eller han. Men da han atter kom til sig selv, begyndte han at fælde bitre tårer, idet han klarligt indså, at der ingen anden udsigt var for ham end enten, ifald ingen kom og åbnede kisten, dér at dø af sult og stank uden andet selskab end maddikerne i liget, eller også, hvis nogen kom og fandt ham, at blive hængt som tyv.

Mens han nu i sin fortvivlelse tumlede med slige tanker, hørte han fodtrin i kirken og stemmer af mange mennesker, og han formodede straks, at de var kommet i samme hensigt som han og hans staldbrødre, og hans rædsel voksede derved. Men da de havde åbnet låget og sat en stang for, kom de op at skændes om, hvem der skulle krybe ned i kisten, og ingen ville gøre det. Omsider, efter en lang trætte, sagde en præst:

"Hvad er I egentlig bange for? Tror I, han æder jer? De døde æder ikke levende mennesker. Nu kryber jeg derned."

Og med disse ord støttede han brystet imod kistens rand og svang med hovedet udadvendt benene indenfor, for således at lade sig glide baglæns ned. Da Andreuccio så det, rejste han sig op, greb fat i præstens ene ben og begyndte at hale i ham. Men næppe havde han begyndt, før præsten udstødte et vældigt skrig og med et sæt svang sig op af kisten, og derved

forskrækkede sine kammerater i den grad, at de alle sammen tog flugten, som om de havde hundredetusind djævle i hælene. Da Andreuccio så sagerne tage en lykkelig vending, som han aldrig kunne have ventet sig, sprang han ufortøvet op af kisten, som de havde ladet stå åben, og forlod kirken ad samme vej, som han var kommet. Efter at han med den omtalte ring på fingeren havde vandret nogen tid på lykke og fromme, kom han ved daggry til stranden, hvorfra det var ham let at finde vej til herberget, hvor hans selskab og værten hele natten havde været bekymrede for hans skyld. Da han fortalte dem, hvordan det var gået ham, gav værten ham det råd øjeblikkelig at forlade Napoli. Det gjorde han også og vendte tilbage til Perugia, efter at han, der var rejst ud i den hensigt at købe heste, i stedet for havde sat sine penge i en ring.

6. fortælling

Fru Beritola mister sine to sønner, bliver fundet på en øde ø med to små gedekid og rejser til Lunigiano. Her træder en af hendes sønner i tjeneste hos hendes herre, besover hans datter og bliver kastet i fængsel, imidlertid gør sicilianerne oprør mod kong Carlo, sønnen genkendes af sin moder og ægter sin herres datter. Broderen genfindes ligeledes, og begge anerkendes på ny i deres tidligere stand.

Både damerne og herrerne lo dygtigt ad Fiammettas fortælling om Andreuccios eventyr, og da den var færdig, begyndte Emilia efter dronningens befaling således at tale:

Tunge og brydsomme er lykkens mangehånde omskiftelser, og såsom man vanskeligt kan drøfte dette emne uden at ruskes op af den slummer, hvori man let luller sig, når lykken smiler, mener jeg, at hverken lykkelige eller ulykkelige bør fortryde at være tilhørere, fordi de første derved kan vinde belæring, de sidste trøst. Jeg agter derfor, skønt emnet har været behandlet så fortræffeligt i de foregående fortællinger, at fremføre en ny for jer, der, omend den ender glædeligt, dog handler om så lange og bitre lidelser, at jeg vanskelig kan tro, at de senere blide kår var i stand til at forjage mindet om dem.

I må da vide, kære tilhørerinder, at efter kejser Federigo den Andens død blev Manfredo kronet til konge af Sicilien, og at hos ham en adelsmand fra Napoli ved navn Arrighetto Capece, der var gift med en skøn og fornem dame, ligeledes af napolitansk

herkomst, stod i stor gunst og anseelse. Mens nu denne Arrighetto styrede øen, erfarede han, at Manfredo ved Benevent var blevet besejret og fældet af kong Carlo, og at hele kongeriget sluttede sig til denne sidste. Da han nu satte ringe lid til sicilianernes troskab og ikke ville tjene sin faldne herres fjende, gjorde han sig rede til flugt. Men da sicilianerne fik nys om hans hensigt, kastede de ufortøvet ham og mange andre af Manfredos tjenere og venner i fængsel og overgav fangerne og med dem herredømmet over øen til kong Carlo.

Fru Beritola, der under disse store omvæltninger ikke vidste, hvad der var blevet af Arrighetto, og som levede i stadig rædsel for, at han skulle lide overlast og skammelig behandling, forlod nu alle sine besiddelser og flygtede, frugtsommelig og forarmet, med sin otteårige søn Giusfredi på en båd til Lipari, hvor hun fødte en anden søn, som hun kaldte Scacciato. Derpå antog hun en amme eg indskibede sig med dem alle i en lille skude for at vende tilbage til sine slægtninge i Napoli. Men det gik anderledes, end hun havde tænkt, for fartøjet, hvis mål var Napoli, blev af stormvejr forslået til øen Ponza, hvor de løb ind i en lille vig for at afvente gunstigere vejr. Fru Beritola gik ligesom de andre i land på øen og opsøgte et ensomt og afsides sted, hvor hun satte sig ned og begræd sin Arrighetto, og det samme gjorde hun derefter hver dag, indtil det en dag, mens hun således var fordybet i sin sorg, hændte, at en sørøvergalej, uden at søfolkene eller nogen anden i tide opdagede det, sejlede ind i havnen, erobrede skuden og sejlede væk med dens besætning.

Da fru Beritola havde endt sin daglige klage, vendte hun som sædvanlig tilbage til stranden og, som hun troede, til sine børn,

men fandt ingen. I begyndelsen undrede hun sig derover, men derpå anede hun pludselig, hvad der var sket, og da hun så ud over havet, opdagede hun ganske rigtigt galejen, der endnu ikke var kommet langt bort, med den tagne skude på slæb. Da indså hun kun alt for vel, at hun foruden sin mand også havde mistet sine børn og måtte blive tilbage her ulykkelig, ensom og forladt, uden håb om nogensinde at genfinde nogen af sine kære, og segnede, idet hun kaldte højt på mand og børn, afmægtig om på stranden. Der var ingen, der med koldt vand eller med andre midler kunne kalde de svundne livsånder tilbage, og således kunne sjælen uhindret flakke om efter behag. Men efter at kræfterne var vendte tilbage til hendes stakkels legeme og med dem gråden og klagen, råbte hun på ny længe efter sine børn og søgte dem i hver hule på øen. Men da hun så, at hendes møje var forgæves, og natten begyndte at bryde frem, og da hun endnu i al sin angst og nød ej havde opgivet håbet, begyndte hun at blive bekymret for sig selv, forlod stranden og vendte tilbage til den hule, hvor hun plejede at græde og sørge.

Efter at hun her i angst og usigelig smerte havde tilbragt natten, følte hun sig den følgende morgen, da solen allerede havde stået på himlen i tre timer, således naget af hunger, såsom hun jo intet havde nydt den foregående aften, at hun måtte stille den med urter, og efter at hun havde endt dette magre måltid, hengav hun sig atter til sine sørgelige tanker. Mens hun endnu dvælede i disse, så hun ganske tæt ved en ged gå ind i en hule og noget efter komme ud igen og forsvinde i skoven. Hendes nyfigenhed blev herved vakt, og hun rejste sig og gik ind i hulen, hvorfra hun havde set geden komme, og fandt to små gedekid, der rimeligvis var født samme dag, og da

hun syntes, det var de to nydeligste og sødeste småtingester af verden, og da mælken efter hendes sidste nedkomst endnu ikke var udtørret i hendes bryst, tog hun dem forsigtigt op og lagde dem ved sin barm. De spæde dyr forsmåede ikke denne velgerning, men diede hende, som om hun kunne have været deres moder, og fra den stund gjorde de ingen forskel på hende og moderen, som fru Beritola efterhånden blev lige så fortrolig med som med kiddene. Den ædle frue syntes nu, at hun dog havde fundet noget selskab på dette øde sted og belavede sig på at leve der for altid af urter og rødder, klagende og grædende, hver gang hun måtte mindes mand og børn og sit tidligere liv.

Således levede da fru Beritola i flere måneder som markens vilde dyr, indtil det omsider hændte, at et skib fra Pisa søgte ind til dette sted og blev der i flere dage. På dette skib befandt sig en fornem herre, markgreve Currado af Malespini, der sammen med sin dydige og fromme hustru kom fra en pilgrimsfærd til alle de hellige steder, der findes i landet Puglia, og nu var på vej tilbage til hjemmet. For at fordrive kedsomheden foretog markgreven en dag i selskab med sin hustru og med nogle tjenere og hunde en udflugt til det indre af øen, og det hændte da, at Currados hunde ikke langt fra det sted, hvor fru Beritola opholdt sig, gav sig til at jage efter de to små gedekid, der nu var vokset godt op og sprang omkring og græssede. Dyrene flygtede, forfulgte af hundene, ind i hulen til fru Beritola, og da hun så dem således jaget, sprang hun op og greb en kæp, hvormed hun kyste hundene bort. Derved førtes Currado og hans hustru, der gik efter hundene, til hulen, og de forundredes højlig, da de fik øje på Beritola, der var blevet solbrændt og mager og næsten lodden, og endnu mere forbavset blev fru

Beritola ved synet af dem. Currado måtte efter hendes anmodning kalde hundene tilbage, men først efter mange bønner kunne de formå hende til at sige, hvem hun var, og hvad der havde førte hende herhen. Da hun udførligt havde forklaret dem hele sin stilling og de ulykker, der var overgået hende, og også meddelt dem sit grumme forsæt, græd Currado, der meget vel kendte Arrighetto Capece, af medynk. Derpå søgte han længe at overtale hende fra så grum en beslutning og tilbød at føre hende tilbage til hendes hjemstavn eller at beholde hende hos sig og hædre hende som en søster, og det så længe, indtil Gud sendte hende en bedre skæbne. Men da fru Beritola ikke ville modtage hans tilbud, forlod han hende, men lod sin hustru blive tilbage og bad hende sende bud efter mad og drikke til den fremmede, give hende, der var ganske pjaltet, en af sine kjoler at iføre sig og i øvrigt af al kraft søge at overtale hende til at følge dem.

Da den ædle dame så sig alene med fru Beritola græd hun først længe med hende over hendes ulykkelige skæbne. Så lod hun hente klæder og mad, men det var kun med den største møje hun formåede at bevæge fru Beritola til at iføre sig klæderne og nyde maden. Langt om længe lykkedes det hende også efter indtrængende bønner at overtale fru Beritola, der erklærede, at hun aldrig ville rejse noget sted hen, hvor hun var kendt, til at følge hende og hendes mand til Lunigiano i følge med de to gedekid og geden, der nu var vendt tilbage og til ikke ringe forundring for markgrevinden tillidsfuldt begyndte at springe op ad fru Beritola. Så snart det nu igen var blevet godt vejr, gik fru Beritola om bord på skibet sammen med Currado og hans hustru, og med dem indskibedes også geden og dens

kid, efter hvilke fru Beritola, hvis navn ikke var kendt af alle, blev kaldt Cavriuola. For gunstig vind nåede de snart mundingen af Magra, hvor de gik i land, og hvorfra de begav sig til Currados slot. Her blev så fru Beritola, klædt som enke, i markgrevindens tjeneste, og hun var altid venlig, mild og underdanig og elskede stadig sine geder og sørgede for deres føde.

Imidlertid var korsarerne, der havde røvet det skib, hvor fru Beritola havde været om bord, med samt hele dets besætning, ankommet til Genua. Her blev byttet fordelt mellem galejens redere, og det traf sig så, at blandt meget andet tilfaldt fru Beritolas amme med de to børn en vis hr. Gasparrino d'Oria. Denne sendte ammen og børnene hjem til sig for at bruge dem som tyende i husets tjeneste. Længe græd ammen, overmåde bedrøvet over tabet af sin frue og over den sørgelige stilling, hvori hun og de to børn var kommet. Men da hun omsider indså, at hendes tårer intet nyttede hende og at hun og børnene var og blev tyende, og da hun trods sin ringe stand var en klog og forstandig kvinde, slog hun sig til tåls, så godt hun formåede, og dertil faldt det hende ind ved nærmere overvejelse af den stilling, hvori de befandt sig, at hvis børnenes virkelige navne blev røbede, kunne det blive dem til fortræd. Da hun desuden ikke havde opgivet håbet om, at lykken før eller senere kunne vende sig, og børnene, om de forblev i live, genvinde deres tidligere stilling, besluttede hun ikke at åbenbare for nogen, hvem de var, før en god lejlighed frembød sig. Hun sagde derfor til alle, af hvem hun blev spurgt, at drengene var hendes egne, og hun kaldte den ældste, ikke Giusfredi, men Gianotto di Procido. Den yngstes navn derimod mente hun

ikke, hun behøvede at lægge skjul på. Dertil forklarede hun Giusfredi, så tydeligt hun formåede, hvorfor hun havde forandret hans navn, og for hvilke farer, han kunne udsætte sig, når det blev røbet, og hun nøjedes ikke med at sige ham dette en gang, men indprentede ham det atter og atter på mange måder, og drengen, der var opvakt, lagde sig ammens kloge ord på sinde.

Således levede de to børn og deres amme tålmodigt flere år hos hr. Gasparrino, usselt klædte og anvendte til de ringeste sysler i huset.

Da imidlertid Gianotto var blevet seksten år, og hans selvfølelse ikke længere kunne forenes med et tyendes stilling, forlod han, led ved sin lave stand, hr. Gasparrinos hus og tog tjeneste om bord på de galejer, der fo'r på Alessandria, og besøgte med dem mange lande, men uden at lykken var ham gunstig. Således forløb en tre-fire år, efter at han var flygtet fra hr. Gasparrino, og han var allerede vokset op til en smuk og statelig yngling og havde i mellemtiden erfaret, at hans fader, som han havde anset for død, endnu var i live, men holdtes i strengt fangenskab af kong Carlo, da han en gang under sin omflakken, fortvivlet over sin skæbne, kom til Lunigiano og her tilfældigvis trådte i tjeneste netop hos Currado Malespini, som han derefter tjente dygtigt og til hans tilfredshed. Her så han af og til sin moder, der tjente hos Currados frue, men hverken genkendte hun ham, eller han nogensinde hende, så meget havde alderen forandret deres udseende fra den gang, de sidst havde set hinanden.

Mens Gianotto således var i Currados tjeneste, begav det sig, at en datter af ham ved navn Spina, der ved sin mands, Niscola

da Grinanos død var blevet enke, vendte hun tilbage til sin faders hus. Hun var meget smuk og indtagende og dertil ikke mere end seksten år, hvorfor hun kastede sine øjne på Gianotto såvel som han på hende, og begge på det heftigste forelskede sig i hinanden. Denne kærlighed forblev ikke længe utilfredsstillet, og flere måneder gik hen, uden at nogen mærkede noget til deres forhold. Men herved blev de elskende alt for trygge og udviste mindre forsigtighed, end der kræves i slige sager, og således skete det, at en dag på en udflugt til en skøn og tætvoksende lund, fjernede den unge enke og Gianotto sig fra det øvrige selskab, og da de mente, de var kommet langt nok bort, tyede de til en skøn med urter og blomster bevokset plet, helt omsluttet af træer, og nød her hinandens kærtegn og elskov. Men mens de således i deres lyksalighed glemte alt andet og tiden svandt, blev de overrasket af Spinas moder og kort efter kom også Currado til.

Højlig forbitret over, hvad han havde set, lod Currado uden at sige et ord de to skyldige gribe og føre bundet til et af sine slotte og havde afsindig af harme og vrede til hensigt at lade dem dø en forsmædelig død. Også Spinas moder var højlig fortørnet over sin datters forseelse og mente, den fortjente den hårdeste straf, men hun kunne dog alligevel ikke tillade det, som Currado, efter hvad hun gættede af nogle ord, han lod falde, havde i sinde et gøre med de skyldige. Hun fulgte derfor skyndsomt efter sin vrede ægtefælle og bad ham, at han dog ikke i overilelse på sine gamle dage måtte blive sin datters morder eller plette sine hænder med en tjeners blod, men at han ville udtænke et andet middel til at slukke sin hævn, såsom at lade dem begge kaste i fængsel, for at de der i nød og

elendighed kunne begræde deres synd. Med sådanne og mange andre bønner bestormede den fromme dame sin husbond så længe, indtil han opgav sin beslutning om at dræbe de to, og i stedet for befalede, at de skulle indespærres hver på sit sted, omhyggeligt bevogtes og længe holdes i hårdt fangenskab, indtil han tog anden bestemmelse med dem. Som han bød, skete det også, og hvilket liv de to unge tilbragte i fængslet, nagede på en gang af sorg og sult, kan enhver let forestille sig.

Mens Gianotto og Spina således henslæbte livet i fængsel, og efter at allerede et år var forløbet, uden at Currado havde tænkt på, dem, skete det, at kong Piero af Raona i hemmelig forståelse med Giano di Procida, hidsede Sicilien til oprør og løsrev øen fra kong Carlo, hvilket Currado, der var ghibellinsk sindet, højlig glædede sig over. Da også Gianotto erfarede dette af en af de mænd, der bevogtede ham, sukkede han dybt og udbrød:

"Ak, jeg ulykkelige! I fjorten lange år har jeg flakket hjemløs om i verden og ikke ventet andet end dette, og just nu, da det indtræffer, sidder jeg i fængsel og kan ikke vente at komme ud af det før min død."

"Hvordan?" sagde fangevogteren, "hvad kommer det dig ved, hvad disse høje herrer foretager sig? Hvad har du at gøre på Sicilien?"

Gianotto svarede:

"Det er, som om mit hjerte skulle briste, når jeg tænker på min faders fordums stilling, for så lille jeg var, da jeg måtte flygte derfra, husker jeg dog, at han på kong Manfredos tid var herre over hele øen."

"Og hvem var da din fader?" spurgte fangevogteren.

"Min faders navn," svarede Gianotto, "kan jeg nu trygt åbenbare, da den ulykke, jeg frygtede at udsætte mig for ved at røbe det, alligevel er indtruffet. Han hed og hedder, om han endnu er i live, Arrighetto Capece, og mit navn er ikke Gianotto, men Giusfredi, og jeg tvivler ikke på, at hvis jeg kunne komme herfra tilbage til Sicilien, ville jeg der opnå en meget høj stilling."

Den gode mand indlod sig ikke i videre ordskifte med fangen, men så snart en lejlighed tilbød sig, meddelte han hele samtalen til Currado, og skønt Currado stillede sig an for fangevogteren, som om dennes beretning var ham ligegyldig, gik han dog uopholdelig til fru Beritola og spurgte hende venligt, om hun med Arrighetto havde haft en søn ved navn Giusfredi. Grædende svarede fru Beritola, at hvis den ældste af hendes to sønner endnu var i live, hed han således og måtte nu være henved toogtyve år.

Da Currado hørte dette, var han tilbøjelig til at tro, at fangen og denne Giusfredi virkelig var én og den samme person, og det faldt ham ind, at om det forholdt sig således, kunne han på en gang udføre et stort barmhjertighedsværk og udslette sin og sin datters vanære ved at give Gianotto hende til hustru. Han lod derfor i al hemmelighed fangen kalde til sig og udspurgte ham nøje om hele hans tidligere liv og da han derved af mange klare beviser så, at den unge mand virkelig var Giusfredi, Arrighetto Capeces søn, sagde han til ham:

"Giusfredi, du ved, hvilken svar uret du har tilføjet mig i min datters person, skønt det havde været din pligt som en tjener, som jeg behandlede godt og venligt, altid at forsvare og hævde hele husets ære, og sikkert ville de fleste, som du havde handlet

imod, som du har handlet imod mig, have ladet dig dø en forsmædelig død. Derfra frelste min mildhed dig, og nu, da det viser sig, at du, som du siger, er søn af en adelig fader og en adelig moder, er jeg, om du selv vil det, til sinds at gøre ende på dine lidelser og befri dig af det forsmædelige fangenskab, hvori du lever, og på en gang oprette såvel din som min egen ære. Som du ved, er Spina, som du har elsket med en øm, omend både for dig og hende upassende kærlighed, enke, og hendes hjemgift både stor og rig. Hvorledes hendes sæder er, og hvem hendes forældre er, ved du også. Om den stilling, du selv befinder dig i, skal jeg ikke tale. Jeg har da nu i sinde, om du selv ønsker det således, at gøre Spina, der uærbart var din elskerinde, til din hustru i tugt og ære, og siden kan du med hende blive hos mig så længe, det behager dig."

Vel havde nu fangenskabet tæret hårdt på Gianottos legeme, men hans medfødte ædle sindelag var ingenlunde derved blevet svækket, lige så lidt som den glødende kærlighed, han nærede til sin elskede, og skønt han inderlig ønskede det, som Currado tilbød ham, og skønt han befandt sig i hans vold, lod han dog intet af, hvad hans hjertes stolthed bød ham sige, være usagt, men svarede:

"Currado, hverken stræben efter magt eller begærlighed eller penge eller nogen anden bevæggrund har nogensinde bragt mig til forræderisk at tragte dig efter livet eller forgribe mig på dit gods. Din datter elskede jeg og elsker og vil altid blive ved at elske, og hvis jeg virkelig har syndet imod ærbarhedens love, så har jeg begået den synd, der altid er uadskillelig fra ungdommen, og hvis man ville udrydde den, måtte man samtidig udrydde al ungdom. Hvis derfor de gamle ville

mindes, at også de en gang har været unge, og hvis de ville måle andres synd med deres eget mål og omvendt, så ville min brøde ikke blive anset for så svar en synd, som du og andre vil gøre den til, og som ven har jeg begået den, ikke som fjende. Hvad du nu tilbyder dig at ville gøre, det har jeg altid ønsket, og havde jeg kunnet tro, at det kunne være blevet mig tilstået, ville jeg for længst have anholdt om det, og nu skal det være mig så meget mere kærkomment, som jeg aldrig havde kunnet vente noget sådant. Men hvis du ikke virkelig er således sindet, som du synes efter dine ord, så beder jeg dig om ikke at nære et forfængeligt håb hos mig, men lad mig føre tilbage til fængslet og lide der, så meget du lyster, for så længe jeg elsker Spina, vil jeg for hendes skyld altid elske dig og holde dig i ære, hvad du end må gøre med mig."

Currado undrede sig, da han hørte denne tale, og mente, at den vidnede om en ædel tænkemåde og en brændende kærlighed, hvorfor han fik ham end mere kær og omfavnede og kyssede ham. Derpå lod han uopholdelig og i al stilhed gå bud til Spina, der bleg og udtæret og svag, som hun var blevet af livet i fængslet, ikke lignede sig selv, lige så lidt som Gianotto. Da hun var lige så beredt som Gianotto, trolovede de to elskende sig da i Currados nærværelse efter skik og brug hos os. Nogle dage derefter holdt nu Currado det skete hemmeligt for alle og forsynede imidlertid de trolovede med alt, hvad de behøvede eller ønskede, men da han omsider fandt det på tiden at gøre det unge pars mødre delagtige i denne glæde, kaldte han sin hustru og Cavriuola til sig og sagde til den sidstnævnte:

"Hvad ville I sige, min frue, om jeg gav jer Jeres søn tilbage, gift med en af mine døtre?"

Hertil svarede fru Beritola:

"Blot så meget vil jeg formå at sige, at om jeg kunne stå i større gæld til jer, end jeg allerede gør, ville jeg da skylde jer endnu større tak, fordi I skænkede mig tilbage, hvad jeg har kærere end mig selv, og hvis I gav mig ham tilbage som jeres datters husbond, ville I halvt om halvt kalde det døde håb til live igen i mit hjerte," og da hun havde sagt dette, tav hun og brast i gråd. Da vendte Currado sig til sin hustru og sagde:

"Hvad vil du tænke, hustru, om jeg skænkede dig en sådan svigersøn?"

Hun svarede:

"Ikke blot en adelig svigersøn ville jeg byde velkommen, men selv en mand af den laveste herkomst, når blot det er din vilje."

"Nuvel," sagde da Currado, "jeg håber at kunne gøre jer den glæde om nogle dage."

Da Currado fandt, at de to unge mennesker havde genvundet deres tidligere udseende, og efter at han atter havde ladet dem klæde sig efter deres stand, spurgte han Giusfredi:

"Vil det ikke være dig kært og yderligere forøge din lykke, om du så din moder her?"

"Det synes mig utroligt," svarede Giusfredi, "at sorgen over de ulykker, der har truffet hende, kan have skånet hendes liv, men om det alligevel skulle være så, vil det være mig overordentlig kært, fordi jeg ved hendes råd kunne vente for en stor del at genvinde min høje stilling på Sicilien."

Derpå lod Currado de to mødre kalde, og disse bevidnede for den unge brud deres inderlige glæde over det skete, uden dog ret at begribe, hvad der kunne have bevæget Currado til en sådan mildhed, at han ville forene hende med Gianotto. Men da

fru Beritola, der mindedes, hvad Currado for nogle dage siden havde sagt til hende, opmærksomt betragtede den unge mand, var det, som om pludselig en hemmelig kraft vaktes til live hos hende og kaldte sønnens barnlige træk tilbage i hendes erindring, og i samme øjeblik kendte hun ham igen, og uden at afvente videre bevis åbnede hun favnen og kastede sig om halsen på ham. Men i overmålet af moderlig ømhed og fryd formåede hun ikke at mæle et ord og sank uden bevidsthed som en død til sønnens bryst. Skønt denne højlig undrede sig, idet han mindedes, at han ofte havde set hende på selve dette sted og aldrig genkendt hende, sagde hans hjerte ham dog, at det var hans moder, og idet han bebrejdede sig sin tidligere ligegyldighed trykkede han hende ømt til sit bryst og kyssede hende med tårer i øjnene. Da nu fru Beritola ved Spinas og hendes moders kærlige omsorg var blevet kaldt til live igen ved hjælp af koldt vand og andre midler, omfavnede hun på ny sin søn under mange tårer og kærlige ord og kyssede ham, fuld af moderlig ømhed, vel de tusinde gange, og han, på sin side, modtog hendes kærtegn med sønlig ærbødighed og glæde.

Men efter at gensynets første, frydefulde hilsener, til stor glæde og behag for de tilstedeværende, var blevet udvekslet, og efter at de to gensidigt havde fortalt hinanden alt, hvad der var hændt dem, sagde Giusfredi, da Currado til alles glæde havde forkyndt sine venner den nye slægtskabsforbindelse, der var blevet stiftet, at han agtede at fejre den med en stor og pragtfuld fest:

"Currado, I har allerede beredt mig megen glæde og i lang tid givet min moder et ærefuldt hjemsted, men jeg beder jer nu, at I for at sætte kronen på værket vil glæde min moder og mig og

forskønne min bryllupsfest ved dertil at indbyde og lade gå bud efter min broder, der lever som tyende hos Gasparino d'Oria, den mand, der, som jeg allerede har sagt, røvede ham og mig på et togt. Samtidigt beder jeg jer sende et andet bud til Sicilien, der kan skaffe os nøjagtig underretning om tilstanden og forholdene på øen og efterforske, om min fader er død eller levende, og om han lever, da i hvilken stilling han befinder sig, og derpå, når han har fået den søgte kundskab, vende tilbage."

Currado erklærede sig rede til opfylde Giusfredis bøn og sendte ufortøvet pålidelige folk til Genua og Sicilien.

Den mand, der var blevet sendt til Genua, opsøgte her hr. Gasparrino og bad ham indtrængende fra Currado, at han ville sende Scacciato og dennes amme til ham, og berettede ham dertil udførligt, hvad Currado allerede havde gjort for Giusfredi og hans moder. Hr. Gasparrino blev højlig forundret over dette budskab og sagde:

"Til visse er jeg rede til at tjene hr. Currado med alt, hvad der står i min magt: Jeg har virkelig nu i fjorten år her i mit hus haft det unge menneske, som du spørger efter, og også hans amme, og er villig til at sende dem begge til hr. Currado. Men advar ham fra mig imod at sætte alt for stor lid til denne Gianotto, der nu, efter hvad du siger, kalder sig Giusfredi, for han er mere forslagen, end Currado måske forestiller sig."

Efter disse ord lod han sendebuddet rigeligt beværte, men samtidig kaldte han i al hemmelighed ammen til sig og begyndte forsigtigt at udfritte hende. Og hun, der havde hørt om oprøret på Sicilien, og vidste at Arrighetto endnu var i live, og som derfor ikke længere nærede den frygt, hun hidtil havde haft, berettede ham omstændeligt, hvorledes alt var gået til, og

lod ham vide de grunde, der havde bevæget hende til at handle, som hun havde gjort.

Den nøje overensstemmelse mellem ammens udsagn og hvad Currados sendebud havde forklaret, bevirkede, at hr. Gasparrino begyndte at sætte lid til hendes ord, og da han, snu, som han var, havde ladet anstille adskillige undersøgelser, og alting tydede på, at sagen forholdt sig rigtig nok, bluedes han over den måde, han havde behandlet drengen på, og besluttede som oprejsning, og da han vel vidste, hvem Arrighetto havde været og var, at give Scacciato en elleveårig, meget smuk datter, han havde, til ægte og dertil en stor medgift. Efter at der derpå i denne anledning var blevet fejret en stor fest, indskibede han sig sammen med den unge mand, sin datter, Currados sendebud og ammen på en veludrustet galej og satte kursen til Lerici, hvor han blev modtaget af Currado, og hvorfra han med hele sit selskab blev ført til et nærliggende, Currado tilhørende slot, hvor den forestående fest efter bestemmelsen skulle fejres. Hvor stor moderens glæde var, da hun genså sin søn, hvor stor de to brødres glæde, med hvilken fryd de alle tre bød den tro amme velkommen, hvor hjerteligt Gasparrino og hans datter blev modtaget og han gengældte deres hilsener, hvorledes endelig alle glædedes sammen med Currado og hans hustru, hans børn og hans venner, det kan ikke udtrykkes med ord, og derfor overlader jeg til jer, mine damer, selv at forestille jer det.

Men på det, at glæden skulle blive fuldkommen, behagede det Gud, den gavmilde giver af alt godt, at der på samme tid kom gode tidender om Arrighetto Capeces stilling. For da ved den store fest alle gæsterne, mænd og kvinder, sad ved bordet, endnu ved den første ret, vendte det sendebud, der var rejst til

Sicilien, tilbage, og berettede blandt andet, at, mens Arrighetto holdtes fanget af kong Carlo, var folket, da oprøret mod denne var udbrudt, ilet til hans fængsel, havde dræbt fangevogterne, befriet fangen, gjort ham til deres høvding og siden under hans anførsel forjaget og dræbt franskmændene. Herved var han kommet i stor gunst hos kong Pietro, der havde gengivet ham alle hans besiddelser og værdigheder. Ham selv, tilføjede sendebuddet, havde Arrighetto modtaget på det ærefuldeste, og vist en overvættes glæde ved at høre fra sin hustru og sin søn, om hvem han siden sin fængsling ikke havde haft den mindste underretning. Dertil havde han udrustet et skib, der med flere adelsmænd om bord snart ville ankomme for at hente dem.

Sendebuddet blev modtages og hørt under almindelig fryd og jubel, og uopholdelig brød Currado og nogle af hans venner op for at drage de adelsmænd i møde, der var blevet sendt efter fru Beritola og Giusfredi, hilste hjerteligt på dem og førte dem til gæstebuddet, der endnu ikke var forbi. Her blev de modtaget af fru Beritola og Giusfredi og hele det øvrige selskab med den mest uskrømtede glæde, og de på deres side udtalte, før de satte sig til bords, at de havde det hverv at overbringe Currado og hans frue Arrighettos allervarmeste hilsen og taksigelse for de velgerninger, de havde bevist hans hustru og hans søn, og at han tillod dem at råde efter behag over ham og alt, hvad hans var. Derpå vendte de sig til hr. Gasparrino, hvis færd overfor Scacciato endnu ikke var deres herre bekendt, og erklærede sig overbeviste om, at så snart Arrighetto erfarede, hvad hr. Gasparrino havde gjort for hans søn, ville han takke ham lige så hjerteligt, som han nu takkede Currado.

Derpå satte de sig til bords og deltog glade i festen for de unge brude og deres brudgomme, og ikke blot denne dag varede festen, som Currado fejrede til sin svigersøns og sine andre pårørende og venners ære, men udstraktes også til de følgende dage. Men da den omsider var forbi, mente fru Beritola og Giusfredi, ligesom de øvrige, at det nu var tid at bryde op, og de tog derfor under mange tårer afsked med Currado, hans hustru og hr. Gasparrino, hvorpå de, medtagende Spina, indskibede sig og afrejste. Da de havde gunstig vind, nåede de snart Sicilien, hvor de alle sammen, både sønnerne og hustruerne, blev modtaget i Palermo af Arrighetto med så stor glæde, at det umuligt kan beskrives, og her skal de siden have levet i lang tid, lykkelige og taknemmelige mod Gud for de velgerninger, han havde bevist dem.

7. fortælling

Sultanen af Babylonien giver kongen af Algarbien sin datter til ægte og sender hende til ham, men ved forskellige uheld geråder hun i løbet af fire år på forskellige steder i hænderne på ni mænd. Endelig kommer hun tilbage til sin fader og sendes derfra på ny som urørt brud til kongen af Algarbien.

Næppe kunne Emilias fortælling have varet længere, uden at de unge damers medfølelse med fru Beritola ville have givet sig luft i tårer. Men så snart den var færdig, bestemte dronningen, at Panfilo skulle fortsætte, og han, der var det føjeligste menneske, begyndte da at tale således:

En vanskelig ting, mine elskværdige tilhørerinder, er det for os menneskebørn at vide, hvad der tjener til vort bedste, og deraf kommer det, således som vi ofte har lejlighed til at se, at mange mennesker i den tanke, at når de først var rige, ville de kunne leve trygt og uden bekymring, ikke blot i deres bønner anråber Gud om at hjælpe dem hertil, men også underkaste sig alskens møje og fare for at nå deres mål og så når de har nået det, er det måske kun for at finde døden for en havesyg arvings hånd, og disse mennesker levede ofte lykkelige og glade, før de begyndte at tragte efter rigdom. Andre, der ved tusinde blodige slag, over brødres og venners lig fra en ringe stand har banet sig vej til tronens højder og nu troede, de havde nået lykkens højeste tinde, så sig naget af mangfoldige bekymringer og sorger, ja måtte mangen gang sande til deres ulykke, at ved

kongens taffel lurer giften i det gyldne bæger. Mange så vi også, der med brændende begær attråede legemlig kraft og skønhed eller ofte kun pynt og stads, og som først da opdagede dårlige i deres attrå, når de indså, at den kun bragte dem lidelse og kummer, og for nu ikke særskilt at nævne hver eneste menneskelige lidenskab, vover jeg at påstå i al almindelighed, at det er umuligt at hengive sig til nogen sådan uden at udsætte sig for fare og lidelse, og derfor bør vi, om vi vil stå os vel, med nøjsomt sind modtage og besidde, hvad han, der alene kender vort behov og kan stille det, skænker os. Men da det nu er så, at mens mændenes attrå er af mangfoldig art, synder kvinderne fortrinsvis på én måde, nemlig i deres brændende attrå efter skønhed, således at de ikke nøjes med den, der er dem skænket af naturen, men ved allehånde kunstgreb søger at forhøje den, agter jeg at fortælle om, hvor stor en ulykke skønhed bragte en saracensk prinsesse, der for sin skønheds skyld i løbet af fire år måtte i brudeseng ni gange.

For mange år siden herskede der i Babylonien en sultan ved navn Beminedab, som lykken på mange måder havde vist sin gunst. Blandt sine mange børn havde han også en datter, som alle, der så hende, sagde var den smukkeste pige, de nogensinde havde set, og da han en gang ved et nederlag, han havde tilføjet en stor arabisk hær, der angreb ham, havde modtaget fortrinlig hjælp af kongen af Algarbien, skænkede han denne som en særlig gunst sin datter til ægte og indskibede hende med et stort følge af herrer og damer på et velarmeret og veludrustet fartøj, hvorpå han tog afsked med hende og befalede hende Gud i vold. Så snart vejret blev gunstigt, satte nu søfolkene sejl, forlod Alexandrias havn og havde i flere dage

en lykkelig rejse. Men da de allerede havde passeret Sardinien og troede sig nær ved rejsens mål, opstod der pludselig en dag ustadige og vekslende vinde, der var så voldsomme, at skibet, hvorpå den unge dame og søfolkene befandt sig, således kastedes hid og did, at de alle flere gange troede sig fortabte. I begyndelsen formåede dog søfolkene med anstrengelse af al deres kunst og flid at holde stand imod det rasende hav, men da stormen havde varet i to samfulde døgn, og den tredje nat brød frem, uden at uvejret havde lagt sig, men tværtimod var taget til, og de ikke mere vidste, hvor de var, og hverken ved beregning eller ved øjesyn kunne komme til kundskab om dette, såsom det var nat og himlen overtrukket med mørke skyer, mærkede de i nærheden af Mallorca, at skibet begyndte at knage i fugerne. Da der således ikke mere syntes at være nogen redning om bord, søgte enhver blot at komme derfra uden af bekymre sig om de andre, og da en båd var sat i vandet, styrtede skipperne sig i den, bestemte på hellere at betro sig til den end til det knagende skib, og med heftighed trængte snart efter hele den øvrige del af besætningen på, skønt de, der var kommet først, med knive i hænderne søgte at formene de senere kommende plads i båden. Men mens de således stredes for at undgå døden, blev de kun så meget hurtigere dens bytte, for da båden i den oprørte sø ikke kunne bære så mange mennesker, sank den, og alle, der var om bord i den, omkom.

Imidlertid drev skibet, som nu kun havde prinsessen og hendes kvindelige følge om bord – alle sammen i den grad omtumlede af uvejret og slået med rædsel, at de lå sanseløse hen – læk som det var og allerede halvt fuldt af vand, af sted for den rasende vind og løb til sidst med fuld fart ind på Mallorcas

kyst, og så stor var stødets voldsomhed, at skibet borede sig næsten helt ned i sandet i en afstand af knap et stenkast fra land, og hvor hårdt det end blev angrebet af bølgerne, blev det dog stående urokkeligt hele natten igennem. Da dagen omsider brød frem, og stormen havde lagt sig noget, hævede prinsessen, der næsten var livløs af skræk, hovedet og begyndte, svag som hun var, ved navn at kalde på den ene efter den anden af sit følge; men hun kaldte forgæves, for de, hun kaldte på, var alt for langt borte, og da hun heller ingen så, undrede hun sig højlig og begyndte at fyldes af angst. Med største besvær fik hun rejst sig op, og så da de damer, der hørte til hendes følge, og de andre kvinder ligge på dækket, men da hun gav sig til at kalde, snart på den ene, snart på den anden, fandt hun kun få i live; de andre var døde af sult og skræk. Dette forøgede yderligere hendes angst, men da hun ingen anden havde at stole på end sig selv, og nøden tvang hende, tog hun sig sammen og ruskede således i dem at kvinderne, hun havde fundet i live, at det omsider lykkedes hende at få dem på benene. Dog, da hun heller ikke af disse kunne få at vide, hvor mændene var, og hun så, at skibet stod på grund og var fuldt af vand begyndte hun sammen med dem at græde og klage bitterligt. Og de havde allerede nået den niende time, uden at de på stranden eller andetsteds havde set nogen, de kunne anråbe om hjælp.

Men henved denne tid skete det, at en adelsmand ved navn Pericone de Visalgo, der ledsaget af flere tjenere red hjem fra en af sine ejendomme, kom forbi, og da han fik øje på skibet, forstod han øjeblikkelig, hvad det betød, og befalede en af sine folk ufortøvet at gå om bord i skibet og melde ham, hvad han fandt der. Det lykkedes også manden, skønt kun med den

største møje, at komme om bord, og han så da her den unge prinsesse stå skælvende i forstavnen under skibssnablen, hvor hun sammen med de få overlevende havde skjult sig, og da disse fik øje på den fremmede, brast de i gråd og bønfaldt om barmhjertighed, men da de opdagede, at han ikke forstod dem og de heller ikke ham, forsøgte de ved fagter at gøre ham deres ulykke begribelig. Da nu manden, så godt det lod sig gøre, havde undersøgt forholdene, meldte han Pericone, hvad han havde set, og denne lod øjeblikkelig de skibbrudne og det kostbareste af, hvad der fandtes ombord, og som man kunne komme til, bringe i land og førte dem så til en borg, han havde. Efter at damerne her var blevet beværtede og havde hvilet ud, begreb han af deres rige udstyr, at det måtte være en meget fornem dame, han havde frelst, og forstod også snart af den ære, der vistes prinsessen af de andre, at skille hende fra disse, og skønt den unge pige var bleg og meget medtaget af strabadserne på havet, så Pericone dog straks, at hun var meget smuk, hvorfor han øjeblikkelig fattede den beslutning, såfremt hun var ugift, at gøre hende til sin hustru, og i modsat fald til sin elskerinde.

Pericone var en mand af vildt udseende og af heftige lidenskaber, og da han i nogle dage havde vist damen fortrinlig gæstfrihed, så at hun fuldstændig kom til kræfter igen, og han så, hvor overordentlig skøn hun var, blev han grebet af den heftigste attrå efter at besidde hende, skønt til hans store sorg hverken hun kunne forstå ham eller han hende, og han således ikke kunne få at vide, hvem hun var. Han forsøgte altså med forelskede og indsmigrende lader at bevæge hende til uden modstand at føje hans ønsker, men det var til ingen nytte, for

hun afviste bestemt enhver tilnærmelse fra hans side. Men derved flammede Pericones lidenskab blot så meget heftigere op, og da damen blev klar over dette, og hun efter nogle dages ophold på stedet af de der herskende skikke indså, at hun befandt sig mellem kristne og på et sted, hvor det ikke ville nytte hende at give sig til kende, selv om hun havde kunnet, syntes det hende klart, at, som sagerne stod, hun i længden enten med det onde eller det gode ville komme til at føje Pericones ønsker, og hun besluttede, stolt som hun var, at byde skæbnen trods. Hun forbød derfor sine opvartende damer, der nu kun var tre i tal, at åbenbare for nogen som helst, hvem de var, undtagen når de derved kunne vente sikker befrielse, formanede dem desuden på det indstændigste at bevare deres kyskhed og lod dem vide, at hun selv havde foresat sig, at aldrig skulle nogen nyde hendes elskov undtagen hendes mand, og hendes damer priste denne hendes beslutning og lovede, så vidt det stod til dem, at overholde hendes bud.

Men Pericone, der stadig havde det attråede mål – så nært og dog så fjernt – for øje, optændtes dag for dag heftigere af lidenskab, og da han så, at hans indsmigrende lader intet nyttede ham, besluttede han at bruge list og i nødsfald vold. Nu havde han nogle gange lagt mærke til, at den unge dame nød vin med velbehag, en nydelse, hun ikke var vant til, såsom hendes religion forbød den, og tænkte, at han kunne benytte denne hendes tilbøjelighed til at fange hende. Han lod derfor, som om han aldeles ikke brød sig om hendes hårdnakkede modstand, og foranstaltede en dag et gæstebud, hvortil også damen var indbudt, og mens det nu gik lystigt til, befalede han den page, der betjente hende, at blande flere vine sammen og

skænke deraf i hendes glas. Pagen udførte også nøje denne befaling, og hun, der ikke forstod at vare sig, drak mere af den søde drik, end der var gavnligt for hendes ærbarhed. Hun glemte alle de overståede lidelser, blev lystig, og da hun så nogle af damerne danse, som det var skik på Mallorca, opførte hun selv en dans efter sin hjemstavns skik. Da Pericone blev klar over dette, tænkte han, at han nu var nær ved det attråede mål, lod stadig flere retter bære ind og mere vin skænke i glassene og trak således gildet ud til langt hen på natten. Da endelig gæsterne tog afsked, fulgte han med den unge dame ind på hendes kammer og hun, der var ganske fortumlet af vin og troede, han var en af hendes terner, klædte sig uden mindste undseelse af i hans nærværelse og lagde sig til sengs. Pericone tøvede ikke med at følge hende, men slukkede straks alle lysene og lagde sig ved hendes side, hvorpå han omfavnede hende, og uden modstand fra hendes side begyndte han nu at nyde hendes elskov.

Men mens sagerne stod således, var skæbnen, ikke tilfreds med fra en konges brud at have gjort hende til en simpel adelsmands elskerinde, i færd med at berede hende en endnu grummere prøvelse. Pericone havde nemlig en broder ved navn Marato, der kun var 25 år gammel, dertil smuk og frisk som en rose. Så snart han havde set den unge dame, var han blevet heftigt forelsket i hende eg troede af hendes miner at kunne slutte, at han stod højt i hendes gunst. Han mente derfor, at det kun var det strenge opsyn, Pericone holdt over hende, der forhindrede ham i at opnå af hende, hvad han ønskede, og han fattede da en grum plan, som han ufortøvet bragte til udførelse. Det traf sig nemlig så, at der just på denne tid i stadens havn lå

et fuldt lastet skib, der tilhørte to unge skippere fra Genua og skulle afgå til Chiarenza i Romanien, og skibet var klart til at stikke i søen, så snart det blev gunstig vind. Med disse skippere aftalte nu Marato, at de den førstkommende nat skulle tage ham og den unge dame om bord, og så snart denne aftale var truffet og det begyndte at blive mørkt, begav Marato, der nøje havde overvejet, hvad han ville gøre, sig på vej, ledsaget af nogle pålidelige kammerater, som skulle hjælpe ham til at iværksætte hans plan, sneg sig ubemærket, da jo ingen var belavet på noget sådant, ind i Pericones hus og skjulte sig der. Hen på natten lukkede han så sine staldbrødre ind og førte dem til det værelse, hvor Pericone sov med sin elskerinde. Pericone myrdede de, mens han sov, truede damen med døden, hvis hun gjorde den mindste larm, og førte hende sammen med en stor del af Pericones ejendele i al hast, uden at nogen mærkede det, ned til stranden. Her gik Marato ufortøvet om bord med damen, mens hans kammerater vendte tilbage, og da det blæste en frisk og gunstig vind, hejste skipperne straks sejl og stak i søen.

Den unge dame sørgede i begyndelsen bittert både over sin første ulykke og nu over denne anden, men Marato forstod så vel at trøste hende, at hun snart vænnede sig til ham og glemte Pericone. Og allerede havde hun begyndt at slå sig til tåls, da skæbnen, ikke tilfreds med de ulykker, den allerede havde tilføjet hende, beredte hende en ny. På grund af hendes store skønhed, som vi allerede mange gange har omtalt, og hendes høviske væsen forelskede de to unge skippere sig nemlig så heftigt i hende, at de glemte alt andet for hende og kun tænkte på at tjene hende og behage hende. Imidlertid vogtede de sig nøje for, at Marato skulle mærke noget, og da de snart hver for

sig havde opdaget, hvordan det stod til med den anden, holdt de sammen en hemmelig rådslagning og blev enige om i fællesskab at sætte sig i besiddelse af genstanden for deres attrå, ret som om kærlighed kan deles mellem to, således som varer eller penge. Da de derfor en dag, da skibet sejlede af sted for en frisk brise, så Marato, der nøje vogtede sin skat og således stod i vejen for deres hensigter, stå i agterstavnen uden at ane noget ondt og se ud over havet, styrtede de efter fælles aftale løs på ham, greb ham bagfra og kastede ham i havet, og mere end en mil sejlede skibet, før nogen lagde mærke til, at Marato var forsvundet. Men da damen endelig erfarede, hvad der var sket, og så, at der ingen mulighed var for redning, lod hun atter skibet genlyde af klage og gråd. De to elskere ilede ufortøvet til og bestræbte sig af al magt, hvor dårligt hun end forstod dem, for ved blide ord og store løfter at berolige hende, der mere begræd sit eget tab end den dødes ulykke, og da de endelig efter mange og lange samtaler med hende troede, at de nogenlunde havde fået hende trøstet, forhandlede de indbyrdes om, hvem hun først skulle tilhøre. Men da begge ville være den første, og ingen enighed om dette kunne opnås imellem dem, kom de først i en heftig ordstrid, og da de under denne mere og mere ophidsedes, trak de knivene og gik rasende løs på hinanden, og da ingen af skibets besætning formåede at skille dem, endte kampen med, at den ene segnede død om på dækket, mens den anden vel forblev i live, men ikke uden at have modtaget mange og svære sår. Den unge dame var meget ilde til mode ved, hvad der var sket, for hun så sig nu ikke blot ene og uden støtte, men hun frygtede også for, at de to unge mænds venner og frænder skulle vende deres vrede imod

hende. Men den såredes bønner og deres snarlige ankomst til Chiarenza friede hende af denne fare.

I Chiarenza, hvor hun gik i land sammen med den sårede og tog ind i det samme herberg som han, bredte rygtet om hendes store skønhed sig øjeblikkelig over hele staden og kom også fyrsten af Morea, der netop opholdt sig i Chiarenza, for øre. Han fik lyst til at se hende, og da det var lykkedes ham, og han fandt hende endnu langt skønnere, end rygtet sagde, forelskede han sig straks så heftigt i hende, at han ikke kunne tænke på andet, og da han hørte, på hvilken måde hun var kommet til Chiarenza, besluttede han at sætte sig i besiddelse af hende. Mens han nu overvejede, hvorledes dette bedst kunne lade sig gøre, fik den såredes forældre nys om sagen, og uden videre omstændigheder sendte de på stedet pigen til fyrsten. Stor var naturligvis dennes glæde, men den unge piges glæde var ikke mindre, fordi hun tænkte, at hun således var undsluppet en stor fare. Men endnu mere forelsket blev fyrsten i hende, da han så, at hun foruden skønhed var i besiddelse af kongelig anstand, og da han deraf sluttede, at hun måtte være af fornem byrd, viste han hende megen hæder og behandlede hende ikke som en frille, men som sin retmæssige hustru. På denne måde lykkedes det ham efterhånden også at trøste hende, for når hun sammenlignede sine nuværende kår med de overståede trængsler, syntes hun, at hun nu var lykkelig, og hun blev atter glad, og hendes skønhed voksede således, at det var som om hele Romanien ikke kunne tale om andet.

Således nåede rygtet om hendes skønhed også hertugen af Athen, en ung, smuk og tapper herre, samt en ven og frænde af fyrsten, og han fik lyst til at se hende. Han lod derfor gå bud til

fyrsten, at han agtede at aflægge ham et besøg, således som han havde gjort flere gange før, og begav sig med et skønt og prægtigt følge til Chiarenza, hvor han fik en ærefuld og festlig modtagelse. Da nu efter nogle dages forløb talen faldt på den unge dames skønhed, spurgte hertugen, om hun da virkelig var så vidunderlig dejlig, som rygtet sagde. Hertil svarede fyrsten:

"Hun er endnu meget skønnere, men det ønsker jeg, at ikke mine ord, men dine egne øjne skal overbevise dig om."

Hertugen trængte nu ind på ham for at få ham til at opfylde sit løfte, og de begav sig sammen til hendes gemakker, hvor de fik en smilende og venlig modtagelse af damen, der i forvejen var underrettet om deres komme. Hun bød dem sætte sig, og de tog plads, en ved hver side af hende, men stor glæde kunne de ikke have af samtale med hende, eftersom hun kun forstod lidt eller intet af deres sprog. De måtte derfor lade sig nøje med at stirre på hende som på et naturens vidunder, og især hertugen slugte hende med øjnene uden at mærke den søde gift, han inddrak, og troede, at dette var ham nok og ganske tilfredsstillede ham. Men heri tog han højlig fejl, for da han på hjemvejen, efter at have taget afsked med fyrsten, fik tid til at tænke i ro, begyndte han at misunde fyrsten hans skat og syntes, at ingen var så lykkelig som han, der ejede så skøn en kvinde. Mangehånde stridende tanker fo'r igennem ham, men til sidst fik hans glødende attrå bugt med hans retskaffenhed, og han besluttede, at hvad det end skulle koste, ville han røve fyrsten hans lykke og selv nyde den, og forhippet som han var på at nå sit mål, kastede han alle hensyn og al redelighed over bord og tænkte fra nu af kun på svig og list.

Efter at han altså havde truffet en forræderisk aftale med en af fyrstens kammertjenere ved navn Kyriakos, lod han en dag i al hemmelighed heste og udrustning gøre i stand til toget, og da han om natten ankom til Chiarenza, lukkede den nævnte Kyriakos listelig ham og en af hans ledsagere, begge bevæbnede, ind i fyrstens gemak. Her fandt de damen sovende, men fyrsten stod med ryggen til dem ved et åbent vindue, der vendte ud til havet, for at afkøle sig på grund af den store hede. Hertugen, der i forvejen havde instrueret sin følgesvend om, hvad han havde at gøre, listede sig sagte gennem værelset hen til vinduet og stødte sin dolk så dybt i ryggen på fyrsten, at spidsen kom ud på den anden side. Derpå greb han hastigt liget og styrtede det ud gennem det åbne vindue. Paladset, der var meget højt, lå som allerede sagt ved havet, og nedenunder det omtalte vindue lå nogle huse, der var ødelagt af bølgernes angreb og derfor så godt som aldrig besøgtes af nogen. Således skete det, hvad da også hertugen på forhånd havde beregnet, at ingen opdagede eller kunne opdage nedstyrtningen af fyrstens lig. Imidlertid var heller ikke hertugens følgesvend ledig. Så snart han så, hvad der var sket, lod han, som om han ville omfavne Kyriakos, men kastede i det samme en strikke, som han til dette øjemed havde medbragt, om halsen på ham og trak så voldsomt til, at han ikke fik tid til at give en lyd fra sig. Snart kom også hertugen til, hvorpå de kvalte forræderen og lod ham gå samme vej som fyrsten.

Da dette var gjort, og hertugen så, at de hverken var blevet opdaget af damen eller af nogen anden, tog han et lys i hånden, gik hen til sengen med det, og blottede forsigtigt damen, der sov fast, og havde hun behaget ham før i påklædt tilstand, så

kom han nu i den syvende himmel ved synet af hendes skønne former. I den grad optændtes han af begær, at han uden tanke for den brøde, han havde begået, ja endnu rygende af den myrdedes blod, lagde sig i sengen ved siden af damen og omfavnede hende, der kun halvt vågnede, og i sin søvndrukne tilstand troede, det var fyrsten. Men efter at han havde ligget en stund ved hendes side og tilfredsstillet sit begær, stod han atter op, kaldte på nogle af sine folk, lod dem så sagte som muligt gribe damen og føre ud gennem den samme hemmelige dør, han selv var kommet ad. Så lod han hende stige til hest og begav sig sammen med sine staldbrødre i al tysthed på tilbagevejen. Snart var de også i Athen, men da hertugen var gift, førte han ikke damen ind i staden, men anbragte hende, der var dybt nedbøjet over det skete, på et herligt landsted, der lå ikke langt borte ved havet. Her havde han hende så boende i al hemmelighed og forsynede hende rigeligt og ærefuldt med alt, hvad hun behøvede.

Dagen efter, at den omtalte dåd var fuldbragt, ventede hofmændene lige til den niende time på, at fyrsten skulle stå op, men da han endnu ikke viste sig, åbnede de dørene, der kun var lukket til, men skønt de fandt buret tomt, gjorde de sig ikke videre bekymringer i den anledning, idet de tænkte, at fyrsten i al hemmelighed var rejst bort for nogle dage for at forlyste sig med sin skønne elskerinde. Således stod sagerne, da den følgende dag en vanvittig, der havde begivet sig ind imellem de ruiner, hvor fyrstens og Kyriakos' lig lå, fandt dette sidste og slæbte det efter sig ved strikken, hvorved liget med stor forundring blev genkendt af mange mennesker. Ved at snakke godt for den vanvittige formåede de ham til at føre dem derhen,

hvor han havde fundet det, og her fandt man da også til stor sorg for hele staden fyrstens lig, der med stor hæder blev bisat. Da man herpå lod anstille undersøgelse over, hvem der kunne have begået en så grufuld dåd, og ikke fandt hertugen, der var flygtet, formodede man, hvad jo også var tilfældet, at denne måtte have forøvet mordet og bortført damen. I al hast satte man da en broder til den myrdede til fyrste i hans sted og æggede af al magt den ny fyrste til hævn, og da denne også fandt den almindelige mening bekræftet ved flere omstændigheder, kaldte han sine frænder og venner, dertil vasaller fra forskellige lande til hjælp, og samlede i kort tid en anselig, mægtig og veludrustet hær, som han drog i leding med mod hertugen af Athen.

Også hertugen rustede sig, så snart han fik kendskab om dette, af al kraft til forsvar, og mange herrer kom til for at hjælpe ham, blandt andet sendte kejseren af Konstantinopel sin søn Konstantin og sin brodersøn Manuel med mange udvalgte folk til hans undsætning, og hertugen og endnu mere hertuginden, der var de to unge mænds søster og søskendebarn, modtog dem på det ærefuldeste. Imidlertid rykkede krigen dag for dag nærmere, og hertuginden greb da en dag en lejlighed, lod sine to unge frænder kalde, forklarede dem med mange ord og mange tårer hele sagens sammenhæng og beklagede sig bittert over den forsmædelse, hertugen tilføjede hende ved sin hemmelige, skønt for hende velkendte, elskovsforbindelse med en anden kvinde. Til sidst bad hun dem indtrængende om at gøre alt, hvad der stod i deres magt for at skaffe hende oprejsning og rive hertugen ud af det uhæderlige forhold. De to unge mænd vidste imidlertid meget godt,

hvorledes alt havde tildraget sig, og gjorde sig derfor ingen ulejlighed med videre at udspørge hertuginden, men søgte, så godt de formåede, at berolige hende og gav hende det bedste håb med hensyn til hendes bøn, hvorpå de tog afsked efter først at have skaffet sig underretning om, hvor den skønne opholdt sig. Da de nu ofte havde hørt damens vidunderlige skønhed berømme, fik de stor lyst til at se hende og bad derfor hertugen om at vise dem hende, og denne, der ganske glemte, hvilken skæbne han selv havde beredt fyrsten for hans føjeligheds skyld, lovede at opfylde deres bøn. Han lod derfor den følgende dag et prægtigt måltid anrette i haven til det landsted, hvor damen boede, og førte de to unge mænd og nogle andre venner derhen. Selskabet gik til bords, og Konstantin, der sad ved siden af damen, kunne ikke holde øjnene fra hende og tænkte ved sig selv, at han aldrig før havde set en sådan skønhed, og at man måtte undskylde hertugen og enhver anden, der for at eje hende gjorde sig skyldig i forræderi eller anden uhæderlig færd. Og mens han således lod blikket hvile på hende den ene gang efter den anden og for hver gang fandt hende skønnere, gik det ham aldeles, som det var gået hertugen. Han skiltes fra hende forelsket, opgav al tanke om krigen og pønsede blot på, hvorledes han skulle berøve hertugen hende, men skjulte omhyggeligt sin forelskelse for enhver.

Mens han således brændte af attrå, oprandt tiden til at drage ud mod fyrsten, der allerede nærmede sig hertugens land, og hertugen, Konstantin og alle de andre rykkede da efter den vedtagne plan ud af Athen mod grænsen for at hindre fyrstens videre fremtrængen. Her gjorde man holdt flere dage, og Konstantin, der ikke havde tanke for andet end den skønne, og

mente, at nu, da hertugen var fraværende, ville det være let for ham at sætte sig i besiddelse af hende, foregav for at få et påskud til at vende tilbage til Athen, at han var syg, og han fik da også orlov af hertugen og overgav sin kommando til Manuel. Da han var ankommet til Athen, begav han sig til hertuginden og ledte efter nogle dage samtalen hen på den forsmædelse, hun mente, hertugen tilføjede hende ved sin elskov til den fremmede kvinde, og sagde, at hvis hun ønskede det, kunne han let hjælpe hende i denne sag ved at røve damen fra hendes opholdssted og føre hende andetsteds hen. Hertuginden, der troede, at han gjorde dette tilbud for hendes og ikke for sin egen skyld, billigede fuldkommen hans plan, dog på den betingelse, at han gik således til værks, at hertugen aldrig fik at vide, at hun havde givet sit samtykke til det. Konstantin lovede også dette, og hertuginden gav ham da frie hænder til at handle, som han syntes bedst.

Konstantin lod da i al hemmelighed et lille fartøj udruste og sendte en aften dette, efter at have bemandet det med nogle af sine folk og instrueret dem om, hvad de havde at gøre, til et sted på kysten i nærheden af den skønnes opholdssted. Selv begav han sig med nogle andre til hendes slot og fik her en venlig modtagelse både af damen selv og hendes betjening. På hans anmodning fulgte hun ham, ledsaget af sine tjenere, ud i haven, men han førte damen – idet han foregav, at han på hertugens vegne havde noget at sige hende – afsides hen imod en låge, der gik ud til stranden. Her stod imidlertid nogle af hans folk parat. På et givet vink kom øjeblikkelig skibet til syne, og damen blev hastigt grebet og slæbt om bord. Derpå vendte Konstantin sig til hendes ledsagere og sagde:

"Ingen må røre sig eller give en lyd fra sig, hvis han ikke vil dø, for det er ikke min hensigt med dette at berøve hertugen hans elskerinde, men kun at gøre en ende på den forsmædelse, han tilføjer min søster."

Ingen vovede at svare på dette, og Konstantin gik om bord med sine folk, satte sig ved siden af den grædende skønne og gav ordre til at lægge årerne ud og ro til. Fartøjet mere fløj end flød af sted, og allerede den næste dag ved daggry ankom de til Ægina. Her gik de i land for at hvile, og Konstantin forlystede sig med damen, der græd over sin ulyksalige skønhed. Så gik de atter om bord og nåede efter nogle dage Kios, hvor Konstantin af frygt for sin faders vrede og for mulige forsøg på at berøve ham hans elskerinde besluttede at blive, idet han troede, at han her var sikker. I mange dage endnu begræd damen sin vanskæbne, men lyttede dog til sidst til Konstantins trøstegrunde og begyndte, som hun før havde gjort, at finde behag i, hvad skæbnen bød hende.

Mens alt dette tildrog sig, som fortalt er, kom Osbech, der på den tid var tyrkernes konge, ved et tilfælde til Smyrna, og da han der hørte, hvorledes Konstantin ovre på Kios, uden at have taget nogen som helst forholdsregler mod overfald, levede et vellystigt liv med en kvinde, han havde røvet, satte han en nat derover med nogle små bevæbnede fartøjer og gik i al stilhed med sine folk i land på øen, hvor de fleste blev overrasket på sengen og taget til fange, før de havde nogen anelse om, at fjenden var over dem, mens de få, der satte sig til modværge, blev hugget ned. Derpå hærgede tyrkerne hele øen med ild og sværd, bragte alt byttet og alle fangerne om bord og sejlede tilbage til Smyrna. Her så Osbech ved byttets mønstring den

skønne kvinde og erfarede, at det var hende, der var blevet fundet sovende og taget til fange sammen med Konstantin, og højlig indtaget i hende, gjorde han hende ufortøvet til sin hustru, fejrede sit bryllup med hende og levede derpå flere måneder i uforstyrret glæde med hende.

Endnu før dette tildrog sig, havde kejseren forhandlet med Basanus, kongen af Kappadocien, om at denne med hele sin hær skulle overfalde Osbech fra den ene side, mens han selv skulle angribe ham fra den anden, men forhandlingerne havde ikke kunnet komme til ende, fordi Basanus stillede visse fordringer, som kejseren fandt det mindre passende at gå ind på. Men da kejseren fik bud om sin søns skæbne, blev han overmåde bedrøvet og gik straks ind på, hvad kongen af Kappadocien begærede af ham, skyndte af al magt på denne for at få ham til at gå løs på Osbech og belavede sig til selv at angribe ham fra den anden side. Så snart Osbech fik nys om det, samlede han sin hær og drog ufortøvet ud mod kongen af Kappadocien, for at han ikke skulle få tid til at forene sig med sin forbundsfælle. Sin unge gemalinde lod han blive tilbage i Smyrna under opsigt af en betroet tjener og ven. Men i det slag, som kort efter blev udkæmpet mellem ham og kongen af Kappadocien, faldt han selv, og hele hans hær blev slået og splittet. Efter slaget begyndte Basanus dristigt at rykke frem mod Smyrna, og hele folket faldt fra tyrkerne og sluttede sig til ham som sejrherre.

Imidlertid havde Antiochus – således hed den tjener, i hvis varetægt Osbech havde betroet sin gemalinde – trods sin fremskredne alder, troløs imod sin herre og ven, på grund af hendes store skønhed forelsket sig i hende, og som den, der

forstod hendes sprog, havde han haft let ved at vinde hendes venskab, såsom hun jo nu allerede i flere år havde måttet leve som en døvstum uden at forstå nogen eller selv forstås af nogen. I den grad lykkedes det ham at indynde sig hos hende, at det ikke varede ret længe, inden alt hensyn til deres herre og konge, der var i leding, blev tilsidesat, og deres fortrolige forhold og venskab blev til elskov. Stor glæde nød således de to med hinanden i nogen tid, men da de erfarede, at Osbech var slået og faldet, og at Basanus nærmede sig plyndrende og hærgende, blev de enige om ikke at afvente hans komme, men samlede en stor del af, hvad der fandtes her af Osbechs skatte, og begav sig med disse i al hemmelighed til Rhodos. Her havde de imidlertid ikke boet længe, før Antiochus blev meget syg, og da netop på denne tid en ven af ham, en købmand fra Cypern, som han havde meget kær, var hans gæst, besluttede han at betro både sit gods og sin elskede i vennens varetægt. Da han derfor følte, at døden nærmede sig, kaldte han dem begge til sig og sagde:

"Jeg ser, at det ufejlbarligt lakker mod enden med mig, og det bedrøver mig, for aldrig har jeg haft så megen lyst til at leve som netop nu. En trøst har jeg dog, og det er den, at nu, da jeg dog må herfra, kan jeg dø i armene på de to mennesker, som jeg elsker højere end nogen anden her på jorden, nemlig dig, min kære ven, og denne kvinde, som jeg har elsket højere end mig selv fra det øjeblik, jeg lærte hende at kende. På den anden side bedrøver det mig at tænke på, at hun, når jeg er død, må blive tilbage her, fremmed, uden støtte og tilhold, som hun er, og endnu mere ville det gøre mig ondt, hvis jeg ikke havde dig her og følte mig overbevist om, at du for min skyld vil bære omsorg

for hende, som du vil bære omsorg for mig selv. Derfor beder jeg dig af mit ganske hjerte, at du, når jeg er død, vil tage dig af mit gods og af hende og handle således med begge dele, som du kan tænke vil bidrage til min sjæls ro. Men dig, min inderligt elskede, beder jeg, at du efter min død ikke vil glemme mig, på det at jeg hinsides graven kan prise mig lykkelig over at være elsket her på jorden af den skønneste kvinde, som naturen nogensinde har skabt. Hvis I vil love mig disse to ting, vil jeg gå trøstet og rolig herfra."

Vennen og elskerinden græd begge, da de hørte dette, og da de så, at den døende havde talt ud, gjorde de alt for at trøste ham og lovede ham højt og helligt at gøre, som han bad dem, hvis han skulle dø. Ikke længe efter afgik han ved døden og blev hæderligt stedt til hvile af de to efterladte.

Nogle dage efter, da den cypriotiske købmand havde besørget sine forretninger på Rhodos og stod i begreb med at vende tilbage på et lille katalonisk fartøj, der lå sejlklart i havnen, spurgte han den skønne dame, hvad hun nu ville gøre, eftersom han nu ikke kunne blive længere, men måtte vende tilbage til Cypern. Damen svarede, at hvis han så syntes, ønskede hun at følge med ham og håbede, at han for Antiochus' skyld ville agte og behandle hende som en søster. Købmanden svarede, at hendes ønske var en lov for ham, og for bedre at kunne beskytte hende mod fornærmelser, inden de nåede Cypern, udgav han hende for sin hustru. De gik da om bord, hvor de fik anvist en lille kahyt i agterstavnen, og for at der kunne være overensstemmelse mellem deres ord og handling, sov de sammen i den snævre seng, der var redt til dem. Men dette blev anledningen til, at det gik ganske anderledes, end de begge ved

afrejsen fra Cypern havde haft til hensigt. For mørket, lejligheden og sengevarmen, hvis forførelsesevne ikke er ringe, fik dem til at glemme deres venskab for den afdøde Antiochus, og henrevet af begær omfavnede de hinanden og holdt bryllup, endnu inden de havde nået Baffa, købmandens hjemstavn.

Da hun i nogen tid havde boet i Baffa hos købmanden, traf det sig, at der til denne by i et eller andet ærinde ankom en adelsmand ved navn Antigonus, som ved siden af stor bedagethed og endnu større kløgt kun ejede meget lidt af denne verdens gods, fordi lykken bestandig havde været ham imod i de mange foretagender, han havde udført i kongen af Cyperns tjeneste. Da han en gang på en tid, da købmanden var rejst til Armenien i forretningsanliggender, kom forbi hans hus, fik han tilfældigvis i et vindue øje på damen, hvis skønhed straks fangede hans opmærksomhed, og ved nærmere opmærksomhed forekom det ham endog, at han måtte have set hende før, men hvor kunne han på ingen måde komme på. Damen, der så længe havde været en kastebold for skæbnen, var nu nær ved den tid, da hendes ulykker skulle have ende, for så snart hun opdagede Antigonus, huskede hun, at hun tidligere havde set ham i Alexandria, hvor han den gang indtog en betydelig stilling i hendes faders tjeneste. Herved fattede hun pludselig håb om, at hun nu, da købmanden var fraværende, måske ved Antigonus' hjælp ville være i stand til at genvinde sin kongelige værdighed, og hun lod ham derfor kalde, så snart det lod sig gøre. Da han kom, spurgte hun ham undselig, om han ikke var Antigonus fra Famagosta. Antigonus bekræftede hendes spørgsmål og tilføjede desuden:

"Min dame, det forekommer mig, at jeg har set jer før, men det er mig umuligt at erindre hvor. Jeg beder jer derfor, hvis I ikke har noget imod det, at sige mig, hvem I er."

Da damen hørte, at det virkelig var ham, slog hun grædende armene om halsen på ham og spurgte efter en stunds forløb den højlig forundrede Antigonus, om han ikke før havde set hende i Alexandria. Næppe havde han hørt dette spørgsmål, før han øjeblikkelig genkendte, hende som Alatiel, sultanens datter, som man troede var omkommet på havet, og ville gøre det skyldige knæfald for hende, men hun holdt ham tilbage og bad ham sætte sig en stund hos hende. Antigonus gjorde, som hun bad, og spurgte hende ærbødigt, hvorledes, hvornår og hvorfra hun var kommet til Baffa, for i hele Egyptens land holdt man det for en afgjort sag, at hun allerede for flere år siden var omkommet på havet. Damen svarede:

"Give Gud, at det virkelig var sket således, hellere end at jeg skulle blive tvunget til at føre det liv, som jeg har ført, og jeg er overbevist om, at min fader vil tænke det samme, når han erfarer min skæbne."

Og ved disse ord brast hun på ny i gråd. Men Antigonus tog da på ny til orde:

"Min frøken, tab ikke modet, før der er grund til det. Om det behager jer, så fortæl mig om jeres hændelser, og hvordan I har haft det. Måske er alt gået således til, at vi med Guds hjælp kan finde en tilfredsstillende udvej."

"Antigonus," svarede den skønne, "så snart jeg så dig, var det mig, som om jeg så min egen fader, og drevet af den kærlighed, som jeg altid har båret til ham, åbenbarede jeg mig for dig, skønt jeg kunne have holdt mig skjult. Få mennesker er der i

virkeligheden, som jeg hellere end dig ville have set og genkendt, og derfor vil jeg for dig som for en fader åbenbare det, som jeg i min ulykkelige stilling altid har holdt skjult. Hvis du da, efter at have hørt min skæbne, ser en udvej til at skaffe mig min tidligere stilling igen, beder jeg dig handle derefter, men hvis du ingen udvej ser, beder jeg dig om, at du aldrig for nogen vil røbe, at du har hørt eller set det mindste til mig."

Efter disse ord fortalte hun ham under stadig gråd alt, hvad der var hændt hende, fra den dag, hun var strandet på Mallorca, indtil det øjeblik, han havde truffet hende. Antigonus græd af medynk, da han hørte denne beretning, men derpå sagde han, efter at have tænkt sig om en stund:

"Min frøken, da jeres navn og stand under alle jeres ulykker er forblevet skjult, kan jeg ganske sikkert ordne det sådan, at jeres fader får jer endnu mere kær end tidligere, og at kongen af Algarbien tager jer til gemalinde."

På hendes spørgsmål om, hvorledes det skulle gå til, forklarede han hende nøje, hvad der var at gøre, og for at intet ved smøleri skulle forsømmes, vendte han ufortøvet tilbage til Famagosta, hvor han begav sig til kongen og sagde:

"Nådige herre, hvis I så synes, kan I på en gang tillægge jer selv stor ære og uden stor bekostning skaffe mig, der er blevet fattig i jeres tjeneste, stor fordel."

Kongen spurgte, hvorledes dette kunne lade sig gøre, og Antigonus svarede ham:

"Sultanen af Babyloniens unge, skønne datter, om hvem det så længe har heddet sig, at hun var druknet, er i Baffa. For at bevare sin kyskhed har hun længe døjet ondt og befinder sig nu i stor nød og ønsker at vende tilbage til sin fader. Hvis I derfor

vil beslutte jer til at sende hende under mit opsyn til sultanen, ville det geråde jer til stor ære og mig til stor fordel, for jeg er overbevist om, at sultanen aldrig ville glemme en sådan tjeneste."

Højsindet erklærede kongen sig straks rede til at gøre, som Antigonus foreslog, og lod damen på ærefuld vis hente til Famagosta, hvor hun og hans dronning gav hende en hjertelig og glimrende modtagelse. På de spørgsmål, som kongen og dronningen rettede til hende om hendes hændelser, svarede hun med en opdigtet beretning, som Antigonus forud havde lært hende.

Efter nogle dages forløb sendte kongen hende på hendes begær med et prægtigt og udvalgt følge af herrer og damer under Antigonus' ledelse tilbage til sultanen, og jeg behøver vel ikke at fortælle med hvilken glæde hun blev modtaget af sin fader, og at også Antigonus og hele hendes følge fik en hjertelig modtagelse. Men da den unge prinsesse havde hvilet nogenlunde ud, ville sultanen vide, hvorledes det gik til, at hun endnu var i live, og hvor hun havde opholdt sig i al den tid uden nogensinde at lade ham høre fra sig. Da begyndte Alatiel, som udmærket havde bevaret Antigonus' lærdomme i hukommelsen, at tale således til sultanen:

"Kære fader, det kan vel være henimod den tyvende dag, efter at jeg havde taget afsked med jer, at vort skib, ført af sted af en rasende storm, drev ind på en kyst langt ude der i vest, og henved nattetid strandede vi tæt ved et sted ved navn Aigues Mortes. Hvad der blev af de mænd, der var på skibet, det ved jeg ikke og har aldrig erfaret det mindste om det. Kun det ved jeg, at da det blev dag, og jeg ligesom følte mig vakt til nyt liv, så jeg

på stranden en skare bønder, der allerede havde opdaget strandingen og var løbet til fra hele omegnen for at plyndre vraget, og kort efter blev jeg og to af mine damer slæbt i land og øjeblikkelig opsnappet af nogle unge mænd, der straks flygtede med mine to lidelsesfæller. Hvad der siden er blevet af disse, har jeg aldrig erfaret, men jeg selv, der gjorde modstand, blev overfaldet af to unge mænd, der trods min gråd og klage trak mig med sig ved håret. Imens de således slæbte af sted med mig, skete det imidlertid, at idet de passerede over en landevej for at føre mig ind i en tæt skov, kom der netop fire ryttere farende henad vejen, og ved synet af dem gav de to røvere øjeblikkelig slip på mig og smurte haser. De fire ryttere, der efter deres udseende at dømme lod til at være folk, der havde myndighed, red straks hen til mig og rettede adskillige spørgsmål til mig, og jeg gav også mangt et svar, men de forstod mig lige så lidt, som jeg havde forstået dem. Efter at de så havde holdt råd længe med hinanden, satte de mig op bag på den ene af hestene og førte mig til et nonnekloster af den slags, som de har blandt de kristne. Hvad mændene der må have forklaret, ved jeg ikke. Nok er det, jeg blev modtaget med megen venlighed og altid behandlet med agtelse, og der har jeg så med al andagt sammen med nonnerne tjent San Cresci i Valcava, som kvinderne på den egn sætter så højt. Da jeg havde levet en tid hos dem og nogenlunde lært deres sprog, spurgte de mig, hvem og hvorfra jeg var. Men jeg betænkte vel, hvor jeg befandt mig, og frygtede, at de, om jeg sagde sandheden, skulle forstøde mig som en fjende af deres tro, og svarede derfor, at min fader var en anset adelsmand på Cypern, og at jeg på rejsen til min trolovede på Kreta var blevet forslået af stormen og

havde lidt skibbrud. Så længe jeg var i klostret måtte jeg af frygt for værre ting i mangt og meget føje mig efter deres skik, og da derfor den øverste af nonnerne, som de kalder abbedissen, spurgte mig, om jeg ønskede at vende tilbage til Cypern, svarede jeg, at jeg intet hellere ville. Hun ville dog ikke straks, af omsorg for min ære, betro mig til nogen, der skulle til Cypern, og først for omtrent to måneder siden, da nogle gæve og ansete franskmænd, hvoraf den ene var en slægtning af abbedissen, sammen med deres damer ankom til klostret, og abbedissen erfarede, at de var på vejen til Jerusalem for at besøge den grav, hvor han, som de holder for Gud, blev begravet, efter at jøderne havde dræbt ham, anbefalede hun mig til deres velvilje og bad dem om at føre mig til min fader på Cypern. At beskrive, med hvor stor venlighed og agtelse de og deres fruer optog mig mellem sig og tog sig af mig, ville være for vidtløftig en sag. Lad det være nok, at vi gik om bord på et skib og nogle dage efter nåede Baffa. Da jeg ikke kendte et menneske her, var jeg i den største forlegenhed og vidste ikke, hvad jeg skulle sige til de gode folk, der ifølge det hverv, abbedissen havde givet dem, ville overlevere mig til min fader, men Gud havde barmhjertighed med mig og sendte mig i det øjeblik, vi gik i land, Antigonus i møde ved stranden. Straks råbte jeg ham an og sagde til ham på vort sprog, for at adelsmændene og deres damer ikke skulle forstå os, at han skulle tage imod mig som sin datter. Han forstod straks sagernes stilling, viste stor glæde over at se mig igen og beværtede efter ringe evne herrerne og deres damer. Derpå førte han mig til kongen af Cypern, der på en så ærefuld måde modtog mig og bagefter sendte mig tilbage til jer, at det umuligt kan beskrives. Skulle der endnu være

noget at tilføje, må Antigonus, som jeg ofte har fortalt hele min skæbne, berette det."

Antigonus vendte sig da til sultanen og sagde:

"Nådigste herre, jer datter har for jer omtalt det samme, som jeg har hørt såvel af hendes egen mund som af de folk, i hvis følge hun kom til Cypern. Kun en ting har hun ladet uomtalt. Og det har hun efter min mening gjort, fordi det ikke ret ville være passende, at hun selv talte om det. Jeg tænker herved på det, som de adelsmænd og damer, hun rejste med, fortalte mig om det ærbare og kyske levned, som hun har ført hos de fromme kvinder, og om hendes dyd og ædle sæder, og dernæst på, hvorledes disse brave mænd og kvinder græd og sørgede, da de måtte skilles fra hende og lade hende blive hos mig. Hvis jeg ville opremse for jer alt, hvad de sagde til mig om dette, ville ikke blot den hele dag, men selv natten være utilstrækkelig. Blot så meget vil jeg sige, at I efter disse menneskers udsagn og efter, hvad jeg selv har kunnet skønne, kan rose jer af, at I blandt alle kronede hoveder ejer den dydigste, skønneste og ærbareste datter."

Alt dette glædede sultanen ubeskriveligt, og han anråbte flere gange Gud om, at han nådigt ville forunde ham lejlighed til på værdig måde at vise sin taknemmelighed imod enhver, der har vist hans datter venlighed, og især mod kongen af Cypern, der på ærefuld vis havde sendt hende tilbage til ham. Nogle dage efter lod han prægtige gaver sende til Antigonus og gav ham derpå orlov til at rejse tilbage til Cypern, og kongen af Cypern takkede han både ved et brev og ved et særligt gesandtskab for alt, hvad han havde gjort for hans datter.

Efter alt dette ønskede sultanen at se den oprindelige plan virkeliggjort, nemlig at hans datter skulle formæles med kongen af Algarbien. Han skrev altså til kongen for at forklare ham sagens sammenhæng og opfordrede ham til at sende bud efter Alatiel, såfremt han endnu ønskede hende til hustru. Kongen af Algarbien blev overmåde glad ved dette brev, sendte et prægtigt gesandtskab til sultanen for at hente hans brud, og hun, der måske de tusinde gange havde ligget hos otte forskellige mænd, lagde sig ved hans side som jomfru og lod ham være i den tro, at hun var det, og siden levede hun længe lykkeligt med ham som dronning. Derfor siger også ordsproget: Kysset mund mister ikke sin kraft, men vinder den igen lige som månen.

8. fortælling

Greven af Antwerpen går på grund af en falsk anklage i landflygtighed og får i England sine to børn anbragt hver på sit sted. Da han senere vender tilbage fra Irland finder han børnene i gode kår og drager som trosknægt til kongen af Frankrigs hær. Her opdages hans uskyld, og han genvinder sin tidligere stilling.

Mange suk lød der fra damerne over den skønne sultandatters brogede hændelser, men da sukkene ved Panfilos sidste ord havde forvandlet sig til latter, og dronningen så, at hans fortælling nu var til ende, vendte hun sig mod Elissa og befalede hende at fortsætte med en ny, og Elissa tog da beredvilligt således til orde:

Vid er den mark, på hvilken vi i dag tumler os, og ej er der nogen af os, som ikke der kunne finde stof ikke blot til en, men til mangen fortælling, så rig har skæbnen gjort vor valplads på sælsomme og tunge tilskikkelser, og da det nu er min tur til at øse af dette uudtømmelige forråd, beretter jeg, som følger:

Da det romerske kejserdømme fra de franske var kommet i hænderne på tyskerne, opstod der mellem de to nationer et grumt fjendskab og en langvarig og forbitret krig. Som følge heraf samlede kongen af Frankrig og hans søn, både til forsvar for deres eget land og til angreb på fjenden, med opbydelse af hele rigets kraft og med frænders og forbundsfællers hjælp en vældig hær. Men førend de drog ud mod fjenden, indsatte de grev Walther af Antwerpen, en klog og besindig mand, og dertil

deres tro ven og tjener, til som statholder at styre hele Frankrigs rige i deres fraværelse, fordi de mente, at denne mand, skønt meget kyndig i krigskunsten, dog var mere skikket til fredens milde end til krigens grusomme gerning. Så begav de sig til hæren, og grev Walther begyndte med indsigt og forstand at bestyre det embede, der var ham betroet og rådførte sig herved i alle ting med dronningen og hendes svigerdatter, som han altid behandlede som herskerinder og overordnede, skønt de var betroet til hans varetægt og opsyn.

Grev Walther var en overmåde smuk mand på henved fyrre år og så vindende og behagelig af væsen som nogen adelsmand. Dertil var han den fineste og artigste ridder på sin tid og udmærkede sig desuden frem for alle ved sin omhu for sin ydre person. Hans hustru var død for nogle år siden og havde kun efterladt ham en søn og en datter, der begge var små. Således gik det til, at mens kongen og hans søn var fraværende på det omtalte krigstog, og greven imens ofte besøgte de to damers hof og talte med dem om rigets sager, kastede tronfølgerens gemalinde sine øjne på grev Walther, blev betaget på det varmeste af hans skønhed og indtagende væsen og forelskede sig hemmeligt på det heftigste i ham, og da han endnu var ungdommelig og i sin kraftigste alder og dertil uden hustru, mente hun, at det ville være let for hende at vinde hans genkærlighed. Kun hendes egen undseelse, tænkte hun, stod i vejen, og hun besluttede derfor at kaste denne fuldstændigt over bord og åbenbare ham sine følelser.

I denne hensigt sendte hun en dag, da hun var alene og fandt lejligheden passende, bud efter ham under påskud af, at hun ville tale med ham om andre ting, og greven, hvis tanker var

ganske andre steder henne end fruens, fulgte ufortøvet indbydelsen. På hendes anmodning satte han sig på en løjbænk ved siden af hende i et gemak, hvor de var ganske alene, men først da han to gange uden at få svar havde spurgt hende om grunden til, at hun havde ladet ham kalde, tog hun endelig, drevet af elskov og blussende af undseelse, således til orde med skælvende og stammende røst:

"Min dyrebare ven og herre, som en klog mand ved I sagtens, hvor stor skrøbelighed, der findes både hos mænd og kvinder og af forskellige grunde mere hos nogle end hos andre, og I forstår, at en retfærdig dommer derfor ikke bør dømme det samme fejltrin hos forskellige personer på en og samme måde. Hvem ville for eksempel nægte, at hvis en fattig mand eller en fattig kvinde, som måtte tjene deres brød i deres ansigts sved, lod sig lokke af elskovs lyst og gav efter for den, at de var så langt mere at dadle end en kvinde, der lever i rigdom og lediggang og kan få alt, hvad hun rækker hånden ud efter? Visselig ingen, og derfor mener jeg, at den kvinde, der er rig og ørkesløs, bør for en stor del være undskyldt, om hun lader sig hilde i elskovs garn, og helt fri for dadel bør hun være, hvis hun lader sin kærlighed falde på en klog og tapper mand. Eftersom nu begge disse undskyldninger efter min mening kan anvendes på mig, og der desuden er flere ting, der kan forlede mig til elskov, som for eksempel min ungdom og min mands fraværelse, er det kun rimeligt, at alt dette tjener til forsvar for min glødende kærlighed, jeg røber for jer, og hvis I heraf lader jer bevæge, som det bør sig for en vis mand, venter jeg, at I vil forunde mig jert råd og støtte i, hvad jeg beder jer om. I min mands fraværelse har jeg nemlig, ude af stand til at modstå

kødets fristelser og elskovens magt, der er så stor, at de stærkeste mænd, for ikke at tale om svage kvinder, mangfoldige gange har ligget under for den og fremdeles gør det hver dag, og i den overdåd og ørkesløshed, hvori I ser mig henleve mit liv, ladet mig besejre af kærlighedens tillokkelser og forelsket mig. Men skønt jeg tilstår, at hvis denne min svaghed blev kendt, ville den være usømmelig, mener jeg, at hemmelig, som den er og vil blive ved at være, er der så godt som intet dadelværdigt i den, og desuden har Amor været mig så nådig, at han ikke blot ikke har berøvet mig behørigt omdømme ved valget af den elskede, men også ydet mig sin kraftige bistand ved at udpege jer for mig som en mand, der var værdig til at elskes af en kvinde som mig. For hvis jeg ikke ser fejl, så er I den smukkeste, elskværdigste, behageligste og klogeste ridder som findes i Frankrigs rige, og dertil er I uden hustru, ligesom jeg nu kan siges at være uden gemal. Jeg besværger jer derfor ved den kærlighed, som jeg bærer til jer i mit hjerte, at I ikke vil nægte mig jer genkærlighed, men have medlidenhed med min ungdom, der i sandhed, som is ved ild, fortæres for jer skyld."

Ved disse ord brast hun således i gråd og hulken, at skønt hun ville fortsætte med sine bønner, kunne hun ikke komme videre i sin tale, og ligesom overvældet af sin bevægelse lod hun hovedet synke og lagde det sukkende til grevens bryst. Men greven, der var en hæderlig og retskaffen mand, begyndte strengelig at irettesætte hende for hendes dårlige kærlighed og stødte hende tilbage, da hun allerede var ved at kaste sig om halsen på ham, samt forsikrede hende med de helligste eder, at han hellere ville lade sig partere levende end tåle en sådan

forbrydelse mod sin herres ære hverken af sig selv eller af nogen anden.

Næppe hørte damen dette, før hun pludselig glemte sin kærlighed og udbrød i vildt raseri:

"Tølper af en ridder, tror I, I på den måde skal have lov at håne min attrå? Siden I vil tage mit liv, sværger jeg højt og helligt, at jeg vil tage jeres eller støde jer ud af menneskenes samfund!"

Og i det samme førte hun hænderne op til håret og bragte det helt i urede, rev sin kjole op foran og begyndte at skrige af alle kræfter:

"Til hjælp, til hjælp! Greven af Antwerpen vil tage mig med vold!"

Greven, der, hvor ren han end følte sin samvittighed, frygtede for, at misundelsen ved hoffet skulle bevirke, at der blev sat større lid til damens bagvaskelser end til hans egne forsikringer om uskyld, forlod skyndsomt paladset og ilede til sit hjem, og uden at give sig tid til andre forholdsregler, satte han sine to børn til hest, svang sig selv i sadlen og begav sig i største hast på vej til Calais. Imidlertid kom på damens råb en mængde mennesker ilende til, og da de fandt hende i den beskrevne tilstand, troede de ikke blot på hendes foregivende om grunden til hendes skrig, men mente også, at al grevens artighed og galanteri overfor damen kun havde været beregnet på at forføre hende. I huj og hast satte de øjeblikkelig efter greven for at arrestere ham, men da de nåede hans hus, var fuglen fløjet, og de måtte derfor lade sig nøje med at plyndre og ødelægge hans gods. Efterretningen om det forefaldne nåede også i sin forvanskede skikkelse til kongens og hans søns lejr, og

disse dømte, højligt fortørnede over en sådan frækhed, greven og hans efterkommere til evig landflygtighed og udlovede en stor belønning til enhver, der måtte udlevere ham død eller levende i deres vold.

Bedrøvet over, at han ved sin flugt havde måttet anklage sig selv, ankom grev Walther uden at give sig til kende for nogen og uden at blive genkendt, med sine børn til Calais, satte derfra over til England og begav sig, klædt som en fattig mand, på vej til London. Men førend han trådte inden for stadens mure, indprentede han omhyggeligt sine børn to ting, for det første, at de med tålmod måtte bære den fattigdom, hvori skæbnen uden deres skyld havde nedstyrtet dem samtidig med deres fader, og dernæst, at de, såfremt de havde livet kært, med største omhyggelighed måtte vogte sig for nogen sinde at røbe, hvis børn og hvorfra de var. Sønnen hed Ludvig og var ni år gammel. Datteren, der hed Violante, var syv år, og begge forstod, så vidt deres spæde alder tillod det, udmærket faderens lærdomme, således som de siden i gerningen viste. Til yderligere sikkerhed mente han desuden, det var bedst at forandre børnenes navne, og kaldte derfor drengen Pierrot og pigen Jeannette. Så begav de sig, alle fattigt klædte, ind i byen og begyndte at gå omkring og bede om almisse, således som vi ofte ser franske tiggere gøre hos os. Således skete det, at da de en morgenstund i denne hensigt tilfældigvis kom til en kirke, lagde en fornem dame, der var gift med en af den engelske konges marskaller, idet hun trådte ud af kirken, mærke til greven og hans to børn, netop som de var i færd med at bede om almisse. Damen spurgte greven, hvorfra han var, og om børnene tilhørte ham. Han svarede, at han var fra Picardiet, og

at han på grund af en vanartet søns ufærd var blevet nødt til at flygte fra hjemmet med disse to, som var hans yngste børn. Damen, der havde et medlidende hjerte, så nærmere på pigebarnet og syntes straks godt om hende, der var køn og smuk og velopdragen af væsen, og sagde:

"Min gode mand, hvis du intet har imod at lade denne din datter blive hos mig, vil jeg gerne tage hende til mig, siden hun ser så smuk ud, og hvis hun arter sig vel, vil jeg, når hun når en passende alder, skaffe hende en mand, som hun kan stå sig ved."

Greven, der blev meget glad over dette tilbud, tog straks imod det, overgav med tårer i øjnene barnet til damen og anbefalede det i hendes varetægt.

Da nu greven vidste sin lille pige forsørget og i gode hænder, besluttede han at forlade London, vandrede tiggende gennem landet og nåede omsider, yderst udmattet, fordi han ikke var vant til at rejse til fods, sammen med Pierrot til Wales. Her levede en anden kongelig marskal, der holdt stort hus og talrige tjenestefolk, og til hans gård tog greven og hans søn ofte deres tilflugt for at få et måltid. Således gik det til, at Pierrot kom i kast med marskallens og andre adelsmænds sønner, når de legede i gården, og i alle deres barnlige idrætter viste han sig jævnbyrdig med, om ikke overlegen over sine adelige legekammerater. Nogle gange skete det nu, at marskallen så til ved disse lege, og da den fremmede drengs udseende og væsen tiltalte ham, spurgte han, hvem det var, og fik til svar, at drengen var søn af en fattig mand, der stundom kom til gården for at bede om almisse. Så sendte han bud til greven med tilbud om at tage drengen til sig, og greven, som intet kunne være

mere kærkomment, skyndte sig at tage imod tilbuddet, hvor ondt det end gjorde ham at skulle skilles ved drengen.

Da greven således så både sin søn og sin datter forsørgede, ville han ikke længere blive i England, men satte derfra over til Irland, så snart han fandt en lejlighed, tog i Stamford tjeneste hos en greve, hos hvem han udførte alle de sysler, som påligger en tjener eller karl, og her blev han i lang tid under møje og besvær, uden at nogen genkendte ham.

Imidlertid voksede Violante, der nu hed Jeannette, hos den ædle dame i London i alder, skønhed og forstand og kom således i yndest hos damen, hendes gemal og enhver i huset og hos alle, der ellers kendte hende, at det var som et rent vidunder, og ingen var der, der så hendes fine og høviske sæder, uden at de tænkte, at hun var værdig til enhver hæder og udmærkelse. Som følge heraf besluttede damen, der havde modtaget hende af faderen og aldrig om hendes herkomst havde kunnet udforske mere end, hvad hun havde hørt af ham selv, at bortgifte hende fordelagtigt efter den stand, hun mente, hun tilhørte. Men Gud, der kender hvert menneskes værd, og så, at hun var af adelig byrd og uskyldig måtte lide for en andens synd, styrede det anderledes, for vi må tro, at han i sin nåde lod det, som siden hændte, ske, for at den adelbårne pige ikke skulle komme i hænderne på en ringe mand.

Damen, som Jeannette boede hos, havde med sin mand en eneste søn, som var inderlig elsket af begge forældre, ikke blot fordi han var deres søn, men også på grund af sit eget personlige værd, for han var frem for alle andre ædel og tapper og kløgtig, og dertil var han også smuk at se til. Denne søn, der var omtrent seks år ældre end Jeannette, forelskede sig således i

den skønne og yndefulde pige, at han ikke kunne se noget andet i verden end hende. Men da han troede, hun var af ringe herkomst, ikke blot vovede han ikke at begære hende til hustru af sine forældre, men skjulte endog af bedste evne sin kærlighed af frygt for, at de skulle bebrejde ham, at han havde forelsket sig under sin stand. Men netop med denne tvang nærede han sin lue langt mere, end om den havde været åbenbar, og således skete det, at han i overmålet af sjælelig lidelse blev alvorlig syg. Mange læger blev tilkaldt for at helbrede ham, men hvor opmærksomt de end iagttog symptomerne, formåede de alligevel ikke at udforske sygdommens virkelige beskaffenhed og tvivlede til sidst alle sammen om, at han nogensinde ville genvinde sit helbred. Den unge mands forældre sørgede herover så dybt og sank hen i et sådant tungsind, at det var en ren ynk at se, og ofte bad og bønfaldt de deres søn om, at han dog ville sige dem, hvad der var årsagen til hans onde, men han sukkede kun eller gav til svar, at han fortæredes indvendig.

Da hændte det en dag, just som lægen, en ganske ung, men i sin kunst velforfaren mand, var i færd med at føle den syges puls, at Jeannette, der for hans moders skyld omhyggeligt plejede ham, i et eller andet ærinde kom ind på det værelse, hvor den syge lå. Så snart den unge mand blev opmærksom på hende, blussede elskovens glød voldsomt op i hans hjerte, og hans puls begyndte at slå stærkere. Lægen mærkede straks forandringen og undrede sig, men tav for at se, hvor længe dette stærkere pulsslag ville vare. Næppe havde Jeannette igen forladt værelset, førend pulsen blev roligere. Da mente lægen, at han var kommet på spor efter sygdommens årsag, og lod lidt efter, mens han endnu stadig holdt den syge ved hånden,

Jeannette kalde tilbage under påskud af, at han ville spørge hende om noget. Hun kom straks, og var knap trådt ind i værelset, før den unge mands puls atter begyndte at slå stærkt, og ligesom forrige gang blev den normal, da hun forlod værelset. Nu mente lægen sig fuldstændig vis i sin sag, rejste sig, tog den unge mands forældre afsides og sagde til dem:

"Jeres søns helbred ligger ikke i lægernes, men i Jeannettes hånd. Sikre tegn har nemlig overbevist mig om at jeres søn elsker hende med en glødende kærlighed, skønt hun, så vidt jeg kan se, intet aner om det. Nu ved I, hvad I har at gøre, om hans liv er jer kært."

Marskallen og hans frue glædede sig ved disse ord, for så vidt som de nu så udsigt til deres søns redning, men overmåde tungt faldt det dem, at de, som de frygtede, skulle blive nødt til at give ham Jeannette til hustru. Så snart lægen havde taget afsked, gik de derfor til den syge, og moderen sagde:

"Min søn, aldrig havde jeg tænkt, at du nogensinde ville skjule noget af dine ønsker for din moder, allermindst når du følte, at du på grund af utilfredsstillet elskov sloges med døden, for du vidste jo, som du altid vil vide, at jeg for at tilfredsstille dig ville gøre alt, hvad der står i min magt, ja selv om du forlangte, at jeg skulle gøre noget, der ikke var ganske rigtigt. Men trods din mangel på oprigtighed har Gud haft større medlidenhed med dig end du selv, og for at du ikke skulle dø af denne sygdom, har han åbenbaret mig dens årsag, som ikke er nogen anden end den overmåde kærlighed, som du nærer til en ung pige, hvem det så mon være. Men ikke havde du behøvet at undse dig ved at røbe dette for mig, for din alder fører jo sådant med sig, og jeg måtte nære meget ringe tanker om dig, om jeg

ikke troede, at du kunne blive forelsket. Skjul derfor ikke længere noget for mig, men åbenbar mig trygt alle dine ønsker. Ryst det tungsind og den grublen af dig, der er skyld i din sygdom, og fat mod og vær overbevist om, at du ikke kan bede mig om noget, som jeg ikke, for så vidt det står i min magt, med glæde vil gøre for dig, som jeg elsker højere end mig selv. Kast din undseelse og frygtsomhed bort, og sig mig, om jeg i nogen ting kan fremme din kærlighed, og om du ser, at jeg kan gøre noget til bedste for den og ikke gør det, må du kalde mig for den grummeste moder, der nogensinde fødte en søn."

Da ynglingen hørte disse ord, bluedes han først ved tanken om, at hans hemmelighed var røbet, men bagefter faldt det ham ind, at ingen bedre end hans moder var i stand til at hjælpe ham til hans ønskers opfyldelse, og han overvandt derfor sin skamfølelse og sagde til hende:

"Dyrebare moder, af ingen anden grund har jeg holdt min hemmelighed skjult for jer end, fordi jeg har lagt mærke til, at de fleste mennesker, når de bliver til års, ganske glemmer, at også de engang har været unge. Men siden jeg nu ser jer så rimelig i denne henseende, vil jeg ikke blot ikke nægte, at det virkelig forholder sig således, som I tror at have opdaget, men jeg vil også åbenbare for jer, hvem jeg elsker, dog på den betingelse, at I efter evne holder, hvad I har lovet, for kun således kan I atter gøre mig rask."

Hertil svarede damen uden betænkning – i fuld tillid til en plan, hun havde udklækket, men som alligevel senere viste sig forfejlet – at han trygt kunne sige hende alt, hvad han begærede, da hun straks ville sætte sig i bevægelse for, at han kunne få sit ønske opfyldt. Da sagde den unge mand:

"Kære moder, Jeannettes store skønhed og indtagende væsen, forholdene, som ikke tillod mig at tilstå hende min kærlighed og end mindre at få hende til at gengælde den, og dernæst min egen undseelse, som har hindret mig i at tale med nogen om det, alt dette er det, der har bragt mig i den tilstand, I ser mig i. Og skulle I af nogen som helst grund ikke kunne eller ikke ville holde, hvad I har lovet mig, så vær overbevist om, at mit liv vil blive kort."

Damen, som vel indså, at i denne sag var opmuntrende ord mere på sin plads end bebrejdelser, svarede smilende:

"Det er altså derfor, du har græmmet dig en sygdom til, min søn! Men vær nu blot ved godt mod og læg din sag i min hånd, indtil du atter bliver rask."

Den unge mand, der nu havde det bedste håb, viste inden længe tegn til afgjort bedring, og glad over den lykkelige vending tænkte nu damen på, hvorledes hun skulle opfylde sit løfte til sønnen. Hun kaldte altså en dag Jeannette til sig og spurgte hende venligt, om hun havde nogen elsker. Jeannette blev blussende rød i ansigtet ved dette spørgsmål og sagde:

"Nådige frue, for en fattig ung pige, der som jeg er forjaget fra min hjemstavn og må tjene mit brød hos fremmede, er det unødvendigt, ja ikke engang passende at tænke på kærlighed."

Damen svarede hertil:

"Da I altså ingen elsker har, vil vi give jer en, som I kan nyde livet med og glæde jer ved jer skønhed, for det er ikke rigtigt, at så smuk en pige som I ikke har nogen elsker."

Jeannette svarede:

"Nådige frue, I har frelst mig af min faders fattigdom og taget mig i huset som jer datter, og derfor er det min pligt at

gøre jer vilje i alt, kun i denne ene ting kan jeg ikke lyde jer og tror, at jeg deri handler ret. Men hvis I vil give mig en mand, vil jeg elske ham og ingen anden. For intet andet arvegods ejer jeg end min ære, og den agter jeg at hævde og bevare, så længe jeg lever."

Dette svar syntes damen at stå i stærk modstrid med den plan, hun havde udtænkt til at føje sin søns ønsker, omend hun som den kloge kvinde, hun var, i sit hjerte måtte prise den unge piges uskyld. Hun sagde derfor:

"Hvorledes, Jeannette? Om vor nådige konge, der er en ridderlig ung herre, som du er en overordentlig smuk pige, om han bad om din kærlighed, ville du så nægte ham den?"

Hertil svarede den unge pige uden betænkning:

"Vold kunne kongen bruge imod mig, men med min gode vilje vil han aldrig opnå noget af mig, der stred imod tugt og ærbarhed."

Da damen så den unge piges bestemthed, opgav hun alle videre forsøg på at overtale hende, men besluttede at stille hende på en prøve og opfordrede i dette øjemed sin søn til, så snart han blev rask, at søge en bekvem lejlighed og så se at få sin vilje med hende, for, sagde hun, det var upassende, at hun skulle optræde som koblerske for sin søn og gå tiggergang til sin egen tjenerinde. Dette forslag tilfredsstillede dog ingenlunde den unge mand, og hans sygdom tog atter den farligste vending. Da moderen så dette, gjorde hun et nyt forsøg på at overtale Jeannette. Men da hun fandt den unge pige mere standhaftig end nogensinde, gik hun til sin mand og fortalte ham alt, hvad hun hidtil havde gjort i sagen, og de besluttede, skønt med tungt hjerte, at give deres søn Jeannette

til hustru, for når alt kom til alt, så de ham dog heller levende med en hustru under sin stand end død uden en sådan. Jeannette glædedes inderligt over denne sagernes vending og takkede Gud med fromt sind, fordi han ikke havde glemt hende, men hun lod sig dog herved ikke forlede til at røbe det mindste om sin herkomst. Den unge mand blev snart rask, fejrede så lykkeligt et bryllup som nogen mand og begyndte et liv i kærlighed og glæde med sin unge hustru.

Imidlertid havde også Pierrot, der var blevet i Wales hos kongen af Englands marskal, alt som årene gik, vundet sin herres gunst og var blevet skønnere af skikkelse og raskere til idræt end nogen anden på hele øen, så at der hverken ved ringrending eller dystridt eller nogen anden våbenleg fandtes nogen indfødt, der kunne måle sig med ham. Derfor var også Pierrot, *Picardeseren*, som han kaldtes, kendt og berømt viden om land, og snart skulle det vise sig, at ligesom Gud ikke havde glemt hans søster, således havde han også haft ham i sine tanker. For da der kort efter til egnen kom en pestagtig sygdom, der bortrev næsten halvdelen af befolkningen, for ikke at tale om, at en stor del af de overlevende flygtede til andre egne, døde under denne farsot også Pierrots herre, marskallen, hans hustru og hans søn og mange andre nærmere eller fjernere slægtninge, så at ingen overlevede ham uden en giftefærdig datter samt Pierrot og nogle få andre af hans husstand. Således gik det til, at da pestens heftighed havde lagt sig noget, besluttede den unge pige, efter tilskyndelse af nogle naboer, der var blandt de få overlevende, at gifte sig med Pierrot, hvis snildhed og kækhed havde vundet hendes hjerte, og gjorde ham derved til herre over alt, hvad der ved arv tilkom hende. Det

varede heller ikke længe, inden kongen af England, da han erfarede marskallens død, indsatte Pierrot Picardeseren, hvis tapperhed og kløgt var ham kendt, til marskal i den afdødes sted. Dette er i korthed, hvad der tildrog sig med greven af Antwerpens børn, som han havde måttet overlade til fremmedes varetægt.

Tiden gik, og allerede var atten år forløbet, siden greven af Antwerpen var flygtet fra Paris, da han besluttede at forlade Irland, hvor han imens havde levet i fattigdom og hårde kår, for han begyndte at føle sig gammel og længtes efter at høre, hvorledes det var gået hans børn. Altså forlod grev Walther – ganske forandret i udseende fra, hvad han en gang havde været, især da han ved de mange års legemlige arbejde var blevet mere sværlemmet end i sine unge dage – den herre, hos hvem han havde tjent i lang tid, og satte, fattig og dårligt klædt, over til England. Der begav han sig først til det sted, hvor han havde forladt Pierrot, og genfandt sin søn som en fornem herre og kongelig marskal og så, at han var sund og kraftig og smuk af ydre, og glædedes højligt over det, men han ville dog ikke give sig til kende for ham, førend han også havde hørt, hvordan det var gået Jeannette.

Han begav sig altså på vej og hvilede ikke, før han havde nået London, hvor han forsigtigt erkyndigede sig om den dame, han havde efterladt sin datter hos, og om, hvordan det stod til i huset, og således erfarede han, at Jeannette var blevet sønnens hustru. Herover glædede han sig højligt og agtede alle den svundne tids lidelser for ringe, fordi han havde fundet sine børn levende og i lykkelige kår, og længselsfuld efter at se sin datter, begyndte han at gå omkring og bede om almisse i

nærheden af hendes hus. Således skete det en dag, at James Lamiens – således hed Jeannettes mand – så ham og fik medlidenhed med ham og befalede en af sine tjenere at føre ham ind i huset og give ham noget at spise. I ægteskabet mellem Jeannette og James var der nu allerede flere børn, den ældste ikke over otte år og alle sammen de nysseligste og allerkæreste små væsener, man kunne tænke sig. Da de så greven spise, omringede de ham allesammen og begyndte at se mildt til ham, som om de ledet af et hemmeligt instinkt gættede, at det var deres bedstefader. Greven, der på sin side også var indtaget i sine små børnebørn, var til gengæld kærlig imod dem og kærtegnede dem, hvorfor børnene ikke ville forlade ham, hvor meget end deres lærer, der havde opsyn med dem, kaldte på dem. Da Jeannette hørte det, forlod hun sit kammer og gik ind til børnene og truede dem med prygl, hvis de ikke ville gøre, hvad deres lærer sagde. Børnene begyndte at græde og sagde, at de ville blive hos den fremmede mand, for han var så rar og holdt meget mere af dem end deres lærer, og Jeannette og hendes mand, der nu var kommet til, kunne ikke bare sig for at le. Imidlertid havde greven rejst sig fra sin plads, ingenlunde for som fader at hilse på sin datter, men for som en fattig mand at vise sin ærbødighed mod husets fornemme frue, og havde i sit stille sind glædet sig inderligt ved synet af hende. Men Jeannette genkendte ham ikke, hverken nu eller senere, så meget havde hans udseende forandret sig mod tidligere dage, for gammel, grå og skægget, dertil mager og vejrbidt, som han var blevet, lignede han snarere enhver anden end greven af Antwerpen. Men da hun så, at børnene på ingen måde ville skilles fra den fremmede og græd, når hun ville føre dem fra

ham, sagde hun til læreren, at han blot en lille stund skulle lade dem blive hos ham.

Men mens børnene således endnu holdt sig til den fremmede, kom tilfældigvis marskallen hjem, og da han fik at vide af læreren, hvad der var sket, udbrød han, der så skævt til sin svigerdatter:

"Lad dem blot sejle deres egen sø, for det er let at se, hvem de slægter på. De kommer på mødrene side af tiggerpak, og det er derfor ikke at undre sig over, at de holder sig til tiggere."

Greven hørte disse ord og følte sig dybt såret, men han trak blot på skuldrene og bar med tålmod denne forhånelse, som han havde båret så mangen anden, og James, der havde set, hvordan børnene hang ved den fremmede, elskede dem så højt, at skønt han ikke var glad ved det hele, kunne han dog ikke nænne at skille dem ad, og han sagde derfor til grev Walther, at hvis han havde lyst til at tage tjeneste i hans hus, skulle han være velkommen. Greven svarede, at han gerne ville blive, men at han ikke forstod sig på andet end at passe heste, hvad han havde gjort hele sit liv. Han fik altså anvist en hest, og når han havde sørget for den, legede og spøgte han med børnene.

Mens skæbnen på den måde, som er beskrevet, tumlede med greven og hans børn, skete det, at kongen af Frankrig døde, efter at han mange gange havde sluttet våbenstilstand med tyskerne, og i hans sted blev den søn kronet til konge, hvis gemalinde havde været årsag til grev Walthers fordrivelse. Så snart den sidst forløbne våbenstilstand var udløbet, begyndte den ny konge atter en forbitret krig, og kongen af England, der var hans slægtning, sendte ham mange folk til hjælp under anførsel af sin marskal Pierrot og af James Lamiens, den anden

marskals søn. I den sidstes følge befandt sig også den brave mand, det vil sige greven, og levede i lang tid uden at genkendes af nogen, som staldkarl ved hæren, hvor han, som den kloge og tapre mand, han var, både med råd og dåd udrettede langt mere, end man skulle have ventet af hans ringe stilling.

Men nu skete det, mens krigen stod på, at dronningen af Frankrig blev syg, og da hun følte døden var nær, angrede hun alle sine synder og skriftede for ærkebispen af Rouen, der af alle var anset for en from og god mand. Blandt andre synder bekendte hun også den svære uret, hun havde begået mod greven af Antwerpen, og hun nøjedes ikke blot med at tilstå dette for ærkebiskoppen, men aflagde også i overværelse af mange andre fornemme personer en uforbeholden bekendelse af sin brøde og bad dem søge at udvirke hos kongen, at greven selv, om han endnu var i live, eller i modsat fald hans efterkommere måtte genvinde deres tidligere stilling. Ikke længe efter døde dronningen og blev begravet med skyldig hæder.

Da kongen fik efterretning om sin gemalindes bekendelse, sørgede han dybt over den uret, der var blevet tilføjet en fortjenstfuld mand, og lod offentligt kundgøre ved hæren og desuden rundt om i hele landet, at enhver, der kunne skaffe ham oplysninger om greven af Antwerpen eller om nogen af hans børn, skulle blive rigeligt belønnet for sin umage, for efter den af dronningen aflagte bekendelse holdt han greven for uskyldig i den forbrydelse, han var blevet beskyldt for, og havde nu til hensigt at genindsætte ham i hans tidligere værdigheder, ja skænke ham endnu større.

Da grev Walther i sin stilling som staldknægt hørte dette og så, at hans tid nu var kommet, gik han uopholdelig til James og bad denne følge ham til Pierrot, så ville han vise dem den, kongen søgte. Da de nu alle tre var samlet, sagde greven til Pierrot, som selv allerede havde tænkt på at give sig til kende:

"Pierrot, James, som står her, er din søsters mand og har aldrig fået nogen medgift med hende. Men for at din søster ikke skal være kommet helt fattig til ham, ønsker jeg, at han og ingen anden skal vinde den store belønning, kongen har udlovet for oplysninger om dig. Lad ham derfor røbe dig for kongen som greven af Antwerpens søn og sin hustru som Violante, din søster, og endelig mig som greven af Antwerpen og jeres fader."

Da Pierrot ved disse ord så skarpt på greven og straks genkendte ham, kastede han sig grædende for hans fødder, omfavnede ham og sagde:

"Velkommen fader, inderlig velkommen er du for din søn!"

Men James var så forundret og behagelig overrasket, først ved grev Walthers ord og siden ved Pierrots opførsel, at han i begyndelsen knap vidste, hvad han skulle tænke. Snart var det ham dog klart, at sagen forholdt sig rigtig nok, og han bluedes dybt ved de hårde ord, han ofte havde brugt overfor sin staldknægt, kastede sig på knæ for ham og bad ham ydmygt om tilgivelse for enhver fornærmelse, han måtte have tilføjet ham, men greven bad ham venligt rejse sig og gav ham gerne den tilgivelse, han begærede.

Da de nu alle tre, delt mellem smil og tårer, havde fortalt hinanden om deres tilskikkelser, ville Pierrot og James forsyne greven med nye klæder. Dette ville greven dog på ingen måde

tillade, men ønskede, at James først skulle sikre sig løfte om den udsatte belønning og derpå forestille ham klædt som staldknægt for kongen, for at denne skulle føle sig des mere beskæmmet. James gik da, fulgt af greven og Pierrot til kongen og tilbød at forestille greven af Antwerpen og hans børn for ham, hvis han ville belønne ham i overensstemmelse med den udstedte kundgørelse. Kongen lod da straks i alles overværelse den lovede skat hente og erklærede, at den skulle være James', hvis han virkelig, som han tilbød, kunne føre greven og hans børn for ham. James, som med undren havde betragtet den rige skat, vendte sig nu tilbage, lod sin staldknægt, greven, og Pierrot træde frem og sagde:

"Nådigste herre, her er fader og søn. Datteren, der er min hustru, er ganske vist ikke her, men med Guds hjælp kan I snart få hende at se."

Da kongen hørte dette, betragtede han greven, og hvor meget end hans udseende havde forandret sig, kendte han ham dog igen, efter at han en stund havde set nøje på ham, bød ham, der var faldet på knæ, rejse sig og omfavnede og kyssede ham med tårer i øjnene. Også Pierrot tog han venligt imod og befalede derpå, at greven straks skulle forsynes med klæder, tjenere, heste og våben, som det anstod sig en mand af hans høje stilling, og kongens befaling blev ufortøvet efterkommet. Derpå vendte kongen sig med nådige ord til James og bad ham fortælle om sine forhold i nutid og fortid. Men da James ville lade de skatte bortføre, som tilkom ham for de givne oplysninger om greven og hans børn, sagde greven til ham:

"Tag disse gaver af vor nådige herres gavmildhed og husk at sige til din fader, at dine børn, hans og mine børnebørn, ikke på

mødrene side er af tiggerslægt."

James tog gaverne og lod bud gå til England efter sin hustru og hendes svigermoder. Også Pierrots hustru drog til Paris, og her fejrede de alle i stor glæde gensynet med greven, som kongen tilbagegav alle hans besiddelser og alle hans værdigheder. Derpå vendte de unge med kongens tilladelse tilbage til deres hjem, men greven levede mere anset end nogensinde til sin død i Paris.

9. fortælling

Bernabo af Genua mister ved Ambrogiuolos bedrageri sin ejendom og vil lade sin uskyldige hustru dræbe. Hun undslipper og går klædt i mandsdragt i tjeneste hos sultanen, hvor hun genfinder bedrageren og derefter lader gå bud til Bernabo om at komme til Alexandria. Bedrageren straffes, og selv drager hun, rig og atter klædt som kvinde, sammen med sin mand tilbage til Genua.

Da Elissa havde endt sin fortælling og dermed gjort sin skyldighed, tog dronningen, Filomena, der var høj og skøn af skikkelse, og mere venlig og smilende af udseende end nogen anden, efter et øjebliks betænkning således til orde:

"Overenskomsten med Dioneo må overholdes, og da der nu ikke er andre tilbage til at fortælle end han og jeg, vil jeg først fremføre min beretning, og derefter vil han, der har anmodet derom som en gunst, være den, der afslutter denne dags fortællinger."

Og da hun havde talt således, begyndte hun:

I folkemunde høres ofte det gamle ordsprog, at den, der graver en grav for andre, falder selv deri. Men hvis man vil vise, at ordsproget taler sandhed, synes her ikke at være anden vej at gå, end at gøre det klart, at kendsgerningerne er i overensstemmelse dermed, og således, mine damer, er det nu, da jeg står i begreb med at følge dagens plan, faldet mig ind, at jeg ved eksempel kunne vise, at dette virkelig er tilfældet. Jeg

tør sige, at I ikke vil have hørt min fortælling uden nytte, for den kan tjene til at advare jer mod bedragere.

En gang var der i et herberg i Paris samlet nogle rige italienske købmænd, der i forskellige ærinder var kommet til staden. En aften efter et lystigt måltid, da de var kommet i snak, og samtalen gled fra det ene emne til det andet, kom de også til at tale om deres hustruer, som de havde efterladt i hjemmet. Da sagde en af dem spøgende:

"Hvordan min kone bærer sig ad, det ved jeg ikke, men det ved jeg, at hvis jeg her træffer et pigebarn, som jeg synes om, lader jeg kærligheden til min kone være, hvad den vil, og nyder her den glæde, jeg kan skaffe mig."

Derpå sagde en anden:

"Det samme gør jeg. For tror jeg, at min kone går på eventyr, så gør hun det, og tror jeg det ikke, så gør hun det også, og derfor lige for lige, når venskab skal holdes. Som man råber i skoven får man svar."

En tredje kom til ganske det samme resultat, og det syntes kort sagt, at de alle var enige om, at deres hustruer hjemme ikke undlod at benytte sig af lejligheden.

Kun en eneste af selskabet, en genueser ved navn Bernabo Lomellino, påstod det modsatte og forsikrede, at han af Guds særlige nåde havde en hustru, der i så høj grad var i besiddelse af de dyder, der anstår en kvinde, ja for en stor del også af dem, der pryder en ridder eller junker, at der måske i hele Italien ikke fandtes hendes lige. For hun var skøn af udseende og endnu i sin ungdoms vår, smidig og stærk af skikkelse, og i alle kvindelige idrætter, som baldyring eller sligt, var der ingen, der overgik hende. Dertil fandtes ikke den page eller tjener, der

bedre forstod at varte op ved en fornem herres taffel, for ingen var så høvisk, behændig og taktfuld som hun. Fremdeles priste han i høje toner hendes dygtighed til at ride og til at holde en falk, og læsning, skrivning og regning forstod hun så godt som nogen købmand. Endelig, efter endnu adskillige andre lovprisninger, kom han tilbage til samtalens oprindelige udgangspunkt og svor på, at der ikke i hele verden fandtes så dydig og ærbar en kvinde som hun, og han sagde, at han var overbevist om, at om han så blev ti år, ja for stedse borte fra hjemmet, ville hun aldrig indlade sig i noget elskovseventyr med nogen anden mand.

Imellem disse købmænd, der talte således sammen, var der også en ung mand fra Piacenza ved navn Ambrogiuolo, som ved den sidste del af Bernabos lovprisning over sin hustru slog en skraldende latter op og drillende spurgte ham, om måske kejseren havde givet ham et sådant privilegium frem for andre dødelige. Bernabo svarede noget såret, at det ikke var kejseren, men Gud, der formåede en hel del mere end kejseren, der havde skænket ham denne gunst. Da sagde Ambrogiuolo:

"Bernabo, jeg tvivler aldeles ikke på, at du selv tror på, hvad du siger, men det synes mig, at du ikke tilstrækkelig har skænket sagernes natur din opmærksomhed, for havde du gjort det, anser jeg dig ikke for i den grad at mangle dømmekraft, at du ikke skulle være blevet opmærksom på mangt og meget, der måtte bevæge dig til at tale med mindre overmod om sligt emne. Og for at du ikke skal tro, at vi, som her har talt meget frit om vore hustruer, bilder os ind at være enten værre eller bedre farne i denne henseende end du, vil jeg læse dig en liden lektie angående denne materie. Jeg har altid hørt, at af alle

Guds skabninger er manden den ypperste og ved siden af ham kvinden, men manden er både efter den almindelige antagelse og efter kendsgerningernes vidnesbyrd den fuldkomneste af de to, og som den fuldkomneste må han nødvendigvis også være i besiddelse af mere fasthed og udholdenhed, således som vi da også virkelig ser, at kvinden er mere ustadig end manden, og dette forhold kunne forklares af mange naturlige årsager, som jeg imidlertid for øjeblikket skal lade ligge. Hvis altså manden er i besiddelse af større fasthed og dog ikke kan lade være at attrå enhver kvinde, der behager ham (for slet ikke at tale om dem, der tilbyder sig selv) og ikke lader det blive ved den blotte attrå, men gør alt, der står i hans magt, for at vinde den elskede, og alt dette ikke én gang om måneden, men hundrede gange om dagen – hvordan tror du så, at en kvinde, som af naturen er ustadig, skulle kunne modstå de bønner, den smiger, de gaver og de tusinde andre midler, som en erfaren mand, der elsker hende, vil anvende? Tror du virkelig, hun vil gå sejrrig ud af kampen? Sandelig, selv om du svarer ja, tror jeg ikke, du mener det. Du siger jo dog selv, at din kone er en kvinde og af kød og blod som andre kvinder. Men hvis så er, må hun have de samme drifter som andre og den samme kraft, hverken større eller mindre, til at modstå dem. Der er mulighed for, at hun trods al sin ærbarhed gør akkurat som andre kvinder, og hvad der er muligt, bør man ikke træde voldsomt op imod eller fornægte, som du gør."

Dertil svarede Bernabo:

"Jeg er købmand og ikke filosof, og som købmand vil jeg svare dig. Jeg må derfor sige dig, at jeg vel ved, at sligt, som du omtaler, kan hænde tåbelige kvinder, som har bidt hovedet af al

skam, men de kloge og gode kvinder er så bange for deres ære, at når det gælder den, bliver de langt modigere end mændene, som jo ikke bryder sig synderligt om sligt, og til den sidste slags af kvinder hører min hustru."

Ambrogiuolo tog til genmæle:

"Javel, hvis kvinderne, hver gang de indlod sig på vidtløftigheder, fik et horn i panden, der fortalte folk, hvad de havde gjort, tror jeg gerne, at kun få ville befatte sig med den slags. Men det er nu så langt fra, at der vokser horn ud på kvinderne, at på dem, der er kloge, findes hverken spor eller mærke af deres bedrifter, og hvad angår undseelse eller skam, så er det følelser, der fremkaldes af det, som vides af andre. Derfor gør kvinderne sligt, når de kan, eller de lader det være af dumhed. Tro du mig kun på mit ord, at kun den kvinde er kysk, som trods god vilje ingen elsker har kunnet finde. Selv om jeg af naturlige og sande grunde ved, at det må være således, skulle jeg aldrig have udtalt mig med sådan sikkerhed om det, hvis jeg ikke mangfoldige gange og med mange kvinder havde fået min teori bekræftet af virkeligheden. Det tør jeg derfor rolig sige, at hvis jeg befandt mig hos din så umådelig ærbare hustru, skulle jeg meget snart få hende derhen, hvor jeg allerede har fået så mange."

Bernabo svarede fortrædeligt:

"Dette mundhuggeri fører ikke til noget. Du siger et, jeg svarer igen, og så er vi lige vidt for det. Men siden du tror, at alle kvinder er lige føjelige, og mener dig selv så dreven som forfører, så er jeg for at overbevise dig om min hustrus ærbarhed rede til at lægge mit hoved på blokken, hvis du nogensinde kan opnå at få din vilje med hende, og lykkes det

dig ikke, forlanger jeg intet andet af dig end, at du skal bøde tusind gylden."

Ambrogiuolo svarede helt forhippet på væddemålet:

"Bernabo, jeg er ikke så blodtørstig, at jeg skulle bryde mig om at tage dit liv, men hvis du har lyst til at se et bevis på det, jeg har sagt, foreslår jeg, at du sætter fem tusinde gylden, som jo må være dig mindre værd end dit hoved, imod mine tusind, og skønt du selv ikke har sat nogen tidsfrist, forpligter jeg mig til at rejse til Genua og inden tre måneder fra den dag, jeg forlader Paris, at have fået min vilje med din hustru, og som tegn på, at jeg taler sandt, vil jeg bringe dig hendes dyrebareste klenodier og anføre så mange og sikre beviser, at du selv ikke kan tvivle på sandheden af mit udsagn. Dertil knytter jeg blot den betingelse, at du giver mig dit æresord på, at du i mellemtiden hverken begiver dig til Genua eller skriver noget til hende om denne sag."

Bernabo modtog villigt den andens tilbud, og skønt de andre tilstedeværende så, hvor stor fortræd der kunne komme ud af et sådant væddemål, og af al magt søgte at forhindre det, var de to modstandere dog så opsatte på deres forehavende, at de ved en ligefrem forskrivning fastslog deres forpligtelser overfor hinanden.

Da sagen således var i orden, rejste Ambrogiuolo, så snart han kunne, til Genua, mens Bernabo blev i Paris. Ambrogiuolo havde imidlertid næppe tilbragt mange dage i Genua, før det blev ham klart, at han havde indladt sig på et umuligt foretagende, for ved alle de undersøgelser, han underhånden og med stor forsigtighed anstillede om damens bopæl og rygte, hørte han altid de samme lovprisninger, som han havde hørt af

Bernabo, ja endnu stærkere. Da han altså så, at han ikke kunne komme frem ad anden vej, greb han til at bestikke en fattig kone, som kom hyppigt i damens hus og stod højt i hendes gunst, og aftalte med hende, at hun skulle lade ham bære ind i den ædle frues sovekammer i en snildt indrettet kiste, som han selv til dette øjemed havde ladet lave. Dette blev iværksat på den måde, at Ambrogiuolos medsammensvorne på hans befaling foregav, at hun måtte rejse bort for nogle dage, og bad den ædle frue om, at kisten imens måtte stå hos hende.

Da kisten således var blevet anbragt i sovekammeret, og natten kom, åbnede Ambrogiuolo, så snart han troede, damen sov, ved en egen mekanisme låget og trådt forsigtigt ud i stuen, der var oplyst af en lampe. Først undersøgte han nu opmærksomt værelsets beliggenhed, skilderierne på væggen, og hvad andet mærkeligt han så, og indprentede sig alting nøje i hukommelsen. Derefter nærmede han sig sengen, og da han havde overbevist sig om, at damen og en lille datter, der lå hos hende, sov hårdt, løftede han sagte tæppet, der dækkede hende, op og så, at hun var lige så skøn nøgen som påklædt, men han fandt intet særligt kendetegn, som han kunne opgive hendes mand, med undtagelse af ét, nemlig et modermærke, som hun bar under det venstre bryst, og som var bevokset med nogle fine, lyse hår. Så snart han havde set dette, dækkede han hende forsigtigt til igen, skønt han ved synet af hendes skønhed følte sig stærkt tilskyndet til at vove livet og lægge sig ved siden af hende. Men da han havde hørt om, hvor streng og ubøjelig hun var i slige sager, dristede han sig dog ikke dertil, men gav sig i ro og mag til at bemægtige sig forskellige genstande, han fandt i værelset, en pung, en festkjole, som han tog af et skrin, en ring

og et bælte, og lagde alle disse sager i sin kiste. Så krøb han atter ned i kisten, og lukkede den til igen, så den så ud som før.

På denne måde gik der to nætter hen, uden at damen mærkede det mindste. Men da tredjedagen kom, vendte den gode kone, efter den trufne aftale, tilbage for at hente sin kiste og lod den bringe tilbage til det sted, hvor hun havde hentet den. Så kravlede Ambrogiuolo frem, og efter at han havde givet konen hendes løn, begav han sig hurtigst muligt på tilbagevejen til Paris og ankom dertil endnu før udløbet af den fastsatte frist. Uopholdeligt kaldte han her de købmænd sammen, der havde overværet ordstriden og indgåelsen af væddemålet, og erklærede overfor Bernabo, at han havde vundet de fem tusind gylden, fordi han havde udført, hvad han havde lovet, og som bevis herfor beskrev han først værelsets udseende og skilderierne deri og fremviste derpå de ting af hendes, som han medførte, og som han sagde han havde fået af hende. Bernabo indrømmede, at værelset virkelig så således ud, som han, Ambrogiuolo havde beskrevet, og måtte også tilstå, at de fremviste sager tilhørte hans kone, men bemærkede dertil, at Ambrogiuolo med lethed gennem et af husets tjenestefolk kunne have skaffet sig oplysning om værelsets udseende og være kommet i besiddelse af sagerne. Af denne grund anså han sig på ingen måde for overvundet af de formentlige beviser, såfremt hans modpart ikke havde andet at anføre. Da sagde Ambrogiuolo:

"Hvad jeg har anført, burde egentlig være tilstrækkeligt, men eftersom du ønsker yderligere bevis, skal du få det. Så vid, at fru Ginevra, din hustru, under venstre bryst har et lille modermærke som er bevokset med seks, fine, guldgule hår."

Da Bernabo hørte dette, var det ham, som om hans hjerte gennemboredes af en dolk, så stærk en smerte følte han. Han blev dødbleg, og uden at han mælede et ord, var det tydeligt at se på ham, at det var sandt, hvad Ambrogiuolo sagde. Lidt efter sagde han:

"Mine herrer, hvad Ambrogiuolo beretter, er sandt. Han har altså vundet og kan hente sine fem tusinde gylden, når han finder for godt."

Allerede den næste dag fik Ambrogiuolo den vundne sum til fulde udbetalt. Men Bernabo forlod forbitret på sin hustru Paris og begav sig på vej til Genua. Da han nærmede sig rejsens mål, ville han imidlertid ikke drage ind i staden, men besluttede at blive på et landsted, han ejede i et par mils afstand derfra, og sendte en tjener, som han nærede stor tillid til, til Genua med to heste og et brev, hvori han meddelte sin hustru, at han var kommet tilbage, og bad hende drage ham i møde sammen med overbringeren. Men denne gav han hemmeligt befaling til, så snart han kom med damen til et sted, der forekom ham passende, uden barmhjertighed at dræbe hende og så ufortøvet at vende tilbage til ham.

Tjeneren drog altså afsted til Genua og blev modtaget med stor glæde af damen, da han fremførte sit ærinde og afleverede brevet. Den følgende morgen steg de så begge til hest og begav sig på vej sammen til den omtalte landejendom, og mens de passiarede sammen om mangehånde emner, kom de til en meget dyb og ensom dal, der var indesluttet af træer og høje klippevægge. Dette forekom tjeneren at være et sted, hvor han belejligt kunne udføre sin herres befaling. Han greb derfor damen ved armen og sagde:

"Min frue, befal jer sjæl Gud i vold, for her må I dø uden at komme videre."

Da damen hørte denne tale og så kniven, udbrød hun forfærdet:

"Nåde, for Guds skyld! Førend du myrder mig, så sig mig, hvad jeg har fornærmet dig med, at jeg kan fortjene en sådan straf."

"Min frue," svarede tjeneren, "mig har I ikke fornærmet på nogen måde, ikke heller ved jeg, hvormed I har fornærmet jer mand. Kun det ved jeg, at han har befalet mig uden skånsel at dræbe jer undervejs, og hvis jeg ikke gør det, har han truet med at lade mig hænge. I ved selv, hvor meget jeg skylder ham, og at jeg ikke kan vægre mig ved at gøre, hvad han pålægger mig. Gud skal vide, at det gør mig ondt for jer, men jeg kan ikke handle anderledes."

Hertil svarede damen grædende:

"Ak, for Guds skyld vær barmhjertig! Gør dig dog ikke, for at tjene en anden, skyldig i mord på et menneske, som aldrig har fornærmet dig. Gud er mit vidne, at jeg aldrig har begået noget, hvorved jeg kan have gjort mig fortjent til en sådan belønning af min mand. Men dette spørgsmål vil jeg for øjeblikket lade hvile og kun sige: Du kan, når du vil, på en gang gøre Gud, din herre og mig til behag, hvis du vil tage mine klæder og blot i stedet for give mig din kjole og en kappe. Vend så med mine klæder tilbage til din og min herre, og sig, at du har dræbt mig. Jeg sværger dig til, ved det liv, du herved skænker mig, at jeg vil forsvinde herfra og drage så langt bort, at hverken han eller du eller nogen i dette land nogensinde skal høre det mindste om mig."

Tjeneren, som kun nødig ville dræbe hende, lod sig let bevæge til skånsel. Han tog hendes klæder, gav hende sin kjole og en kappe, tog løfte af hende, om at hun ville forlade denne kant af landet, og red så tilbage til sin herre, mens hun stod alene tilbage i dalen, uden hest og med de få penge, hun havde hos sig. Da han nåede landejendommen fortalte han Bernabo, at han havde udført hans befaling, og samtidig, at han havde ladet liget ligge til bytte for ulvene. Efter nogen tids forløb vendte Bernabo tilbage til Genua, hvor hans færd blev almindelig dadlet, da det rygtedes, hvad han havde gjort.

Imidlertid havde damen, der var blevet alene og forladt tilbage, ved nattens frembrud begivet sig til en landsby i nabolaget, efter at hun først havde gjort sig så ukendelig som muligt. Her fik hun af en gammel kone de redskaber, hun behøvede, forkortede og tilpassede tjenerens kjortel efter sin skikkelse, syede benklæder af sit linned, klippede håret af og begav sig klædt ganske som en sømand til havet. Her traf hun tilfældigvis en katalonisk adelsmand ved navn hr. En Cararch, der fra sit skib, der lå for anker i nogen afstand, var gået i land ved Elba for at læske sig ved en kilde. Med denne indlod hun sig i samtale, gik i hans tjeneste og steg om bord på skibet, hvor hun lod sig kalde Sicurano fra Finale.

Adelsmanden forsynede hende nu med bedre klæder, og hun forstod i et og alt at betjene ham så vel og opmærksomt, at han blev overmåde tilfreds med sin nye tjener.

Ikke lang tid derefter sejlede spanieren med sin ladning til Alexandria og medførte blandt andet nogle sjældne falke, som han skænkede sultanen. I denne anledning indbød sultanen ham flere gange til sit taffel og blev herved opmærksom på

Sicurano, der ved disse lejligheder opvartede sin herre, og fandt så stort behag i hans høviske væsen, at han begærede ham af spanieren, og denne afstod også sin tjener til sultanen, så svært det end faldt ham. Men Sicurano vandt snart ved sin dygtige tjeneste sultanens gunst og venskab i ikke mindre grad, end han havde vundet katalonierens.

Nogen tid efter hændte det, at der i Acre, der hørte under sultanen, skulle være et stort marked, hvorved en mængde både saracenske og kristne købmænd plejede at indfinde sig. Til dette marked sendte sultanen altid foruden andre betjente en af sine stormænd, ledsaget af soldater, der skulle holde orden. Da nu tiden for markedet atter var inde, besluttede han at give Sicurano, der allerede var sproget fuldkommen mægtig, dette hverv og udførte også sin beslutning. Således fik Sicurano den øverste kommando i Acre og blev høvedsmand for den herhen til beskyttelse af købmændene og deres varer sendte eskorte, og mens han nøje og omhyggeligt varetog alle de forretninger, der hørte til hans embede, og til den ende gik omkring og undersøgte alt, stødte han ofte på købmænd fra Sicilien, Pisa, Genua, Venedig og andre italienske stæder og indlod sig gerne af kærlighed til sit fædreland i samtale med dem.

Således hændte det en gang, da han kom ind i en bod i de venetianske købmænds kvarter, at han her blandt andre sager fik øje på en pung og et bælte, som han straks med undren genkendte som sine egne. Dog skjulte han sin forundring og spurgte blot høfligt, hvem disse ting tilhørte, og om de var til salg. Sagen var den, at Ambrogiuolo fra Piacenza på et venetiansk skib var kommet til dette marked med mange varer,

og da han nu hørte høvedsmanden for soldaterne spørge, hvis pungen og bæltet var, trådte han frem og sagde leende:

"Herre, de sager tilhører mig og er ikke til salg. Men hvis I synes om dem, forærer jeg jer dem gerne."

Da Sicurano så Ambrogiuolo le, frygtede han for, at han skulle have kendt hans træk. Dog lod han sig ikke mærke med noget og sagde med fast stemme:

"Du ler vel af, at en krigsmand som jeg går omkring og spørger efter sligt kvindelig tilbehør?"

Ambrogiuolo svarede:

"Herre, deraf ler jeg ikke, men kun ved tanken om den måde, jeg har erhvervet mig disse sager på."

Sicurano sagde da:

"Nuvel, fortæl os da, hvis det ikke er en hemmelighed, hvordan du er kommet til dem."

Ambrogiuolo svarede:

"Herre, disse sager sammen med nogle andre skænkede en fornem dame i Genua ved navn fru Ginevra, Bernabo Lomellinos hustru, mig en nat, da jeg havde sovet hos hende, og bad mig beholde dem til minde om hende. Men nu kunne jeg ikke bare mig for at le ved tanken om, hvor dumt Bernabo bar sig ad ved at sætte fem tusinde gylden imod tusinde på, at jeg kunne få min vilje med hans hustru. Men det fik jeg og vandt derved væddemålet, og Bernabo, der snarere burde havde straffet sig selv for sin dumhed end sin hustru, fordi hun havde gjort, hvad alle kvinder gør, rejste fra Paris tilbage til Genua og lod hende myrde, efter hvad jeg senere har hørt."

Da Sicurano hørte dette, forstod han straks grunden til Bernabos vrede imod sin hustru og indså klart, at Ambrogiuolo

var den eneste årsag til alle ulykker, og han besluttede ikke at lade hans bedrageri ustraffet. Han stillede sig derfor an, som han morede sig kosteligt over Ambrogiuolos fortælling, og forstod i løbet af kort tid således at vinde hans fortrolighed, at Ambrogiuolo, da markedet var til ende, på hans opfordring fulgte med ham til Alexandria, medførende alt sit gods. Her lod Sicurano en bod indrette til ham og betroede ham betydelige pengesummer, så at Ambrogiuolo på grund af den store fordel, han havde af sit ophold i Alexandria, gerne blev der.

Sicurano, der imidlertid ikke havde tanke for andet end at overbevise Bernabo om sin uskyldighed, gav sig hverken rist eller ro, førend han ved hjælp af nogle ansete genuesiske købmænd, der var bosatte i Alexandria, under allehånde påskud havde bevæget ham til at rejse derhen. Da Bernabo befandt sig i trykkede omstændigheder, anmodede Sicurano under hånden en af sine venner om at huse ham foreløbig. Imidlertid besluttede han at se tiden an, men lod dog som forberedelser til udførelsen af sine planer Ambrogiuolo fortælle sin historie for sultanen, og denne morede sig over den.

Men nogen tid efter Bernabos ankomst til Alexandria blev Sicurano enig med selv om, at det ingen nytte var til at vente længere, greb derfor en lejlighed til at opnå sultanens tilladelse til at han for ham måtte fremføre Ambrogiuolo og Bernabo, for at den første i Bernabos nærværelse med det gode eller det onde kunne blive bragt til at bekende, hvorledes det i virkeligheden hang sammen med hans skryderier om hans forhold til Bernabos hustru. Ambrogiuolo og Bernabo trådte frem for sultanen, og denne befalede med strengt ansigt i mange hoffolks nærværelse Ambrogiuolo sandfærdigt at berette,

hvorledes han havde vundet de fem tusinde gylden fra Bernabo, og også Sicurano, som Ambrogiuolo ellers betragtede som sin ven, så på ham med barske miner og truede ham med de frygteligste pinsler, hvis han ikke sagde sandheden. Skræmt af de tilstedeværendes truende holdning og i den tanke, at han i det højeste ville blive tvunget til at betale de fem tusind gylden tilbage og udlevere de stjålne sager, aflagde Ambrogiuolo da i Bernabos og alle de andres påhør en klar og uforbeholden bekendelse om, hvordan det hele var gået til. Da han havde talt ud, vendte Sicurano sig som den, hvem det var overdraget at handle på sultanens vegne, til Bernabo og sagde:

"Og du, hvad gjorde du ved din hustru i anledning af denne løgn?"

Bernabo svarede:

"Henrevet af forbitrelse over tabet af mine penge og dybt krænket ved den skam, jeg mente min hustru havde tilføjet mig, lod jeg en af mine tjenere dræbe hende, og efter hvad denne berettede mig, blev hendes lig snart efter sønderslidt af ulvene."

Efter at alt dette var blevet forebragt i sultanens overværelse og alt sammen hørt og forstået af ham, uden at han dog endnu vidste, hvad Sicuranos mening var med hele denne scene, tog Sicurano således til orde:

"Nådige herre, I ser nu, hvilken elsker og hvilken mand denne gode frue kan rose sig af. Elskeren på en gang berøver hende ved de skammeligste løgne hendes ære og bedrager hendes mand, og manden stoler mere på en fremmeds løgne end på den sandhed, han selv ved lang erfaring har haft lejlighed til at prøve, og lader hende myrde og fortære af ulve. Og endvidere er den kærlighed, som elsker og mand nærer til hende, så stor, at

de begge længe har været sammen med hende uden at genkende hende. Men for at I til fulde kan indse, hvad enhver af dem har fortjent, tilbyder jeg, hvis I som en særlig nådesbevisning vil tillade mig at straffe bedrageren og lade den bedragne gå fri, at skaffe damen hertil i jeres og de andres nærværelse."

Sultanen, der var villig til i denne sag fuldstændig at føje Sicurano, gav den søgte tilladelse og bad Sicurano lade damen kalde. Bernabo, der troede fuldt og fast, at hans hustru var død, undrede sig højligt, og Ambrogiuolo, der allerede var begyndt at ane uråd og frygte en værre straf end tilbagebetalingen af pengene, vidste ikke med sig selv, om han skulle vente sig ondt eller godt af damens ankomst, men med des større spænding så han hen til den.

Da nu altså Sicurano havde opnået den ønskede tilladelse, besluttede han atter at antage sit eget køn, kastede sig under tårer på knæ for sultanen og sagde med sin naturlige røst:

"Nådige herre, jeg, som I ser her for jer, er den arme ulykkelige fru Ginevra, som nu i samfulde seks år har flakket om i verden i mandsklæder, efter at denne forræder Ambrogiuolo falskeligt og skammeligt havde anklaget mig, og denne grusomme og uretfærdige mand havde overgivet mig til en af sine tjenere, for at han skulle dræbe mig og kaste mit lig for ulvene."

Med disse ord rev hun sin kjortel op foran og blottede sin barm for at vise sultanen og alle de tilstedeværende, at hun var kvinde. Derpå vendte hun sig til Ambrogiuolo og spurgte ham hånligt, hvornår han havde ligget hos hende, således som han pralede af. Men Ambrogiuolo, der nu havde genkendt hende,

havde helt mistet mælet af skam og kunne intet svare. Sultanen på sin side, der aldrig havde tænkt andet end, at hun var mand, var så forbavset i anledning af alt dette, at han flere gange var ved at anse det hele for et foster af sin fantasi. Men da han var kommet sig af sin forbavselse og forstod sagens rette sammenhæng, udbrød han i lovprisninger over Ginevras, den hidtilværende Sicuranos faste karakter, høviske sæder og dydige vandel. Efter at han så havde ladet en pragtfuld kvindedragt hente til hende og givet hende terner til hendes betjening, benådede han efter sit løfte Bernabo for den dødsstraf, han havde fortjent. Da denne genkendte sin hustru, kastede han sig på knæ for hende og bad hende med tårer i øjnene om tilgivelse, og hun gav ham den gerne, hvor lidt han end havde fortjent den, og løftede ham op og omfavnede ham ømt som sin mand. Sultanen befalede så, at Ambrogiuolo skulle bestryges med honning og bindes til en pæl på et højt sted i staden og ikke løses derfra, før han faldt om af sig selv – og således skete det. Derefter forordnede han, at Ambrogiuolos efterladenskaber skulle tilfalde fru Ginevra, og det viste sig, at hvad han efterlod sig, oversteg i pengeværdi det høje beløb af ti tusinde guldstykker. Efter at sultanen så havde foranstaltet en pragtfuld fest for dem, ved hvilken han hædrede Bernabo som fru Ginevras mand og fru Ginevra som et mønster for alle kvinder, skænkede han dem, dels i ædelsten, dels i guld- og sølvkar, dels i rede penge en sum, der beløb sig til nye ti tusinde dukater, og dertil endnu, da festen var til ende, et fuldt udrustet skib med tilladelse til at drage tilbage til Genua, når de lystede. Nogen tid efter vendte de da også rige både på guld og glæde tilbage til deres fædrenestad, hvor de begge blev modtaget med

stor hæder, især fru Ginevra, som alle havde troet var død. Og så længe hun levede, agtedes hun højt for sine store dyder.

Men Ambrogiuolo, der var blevet bundet til en pæl og bestrøget med honning, døde den samme dag under store lidelser, stukket ihjel af den mængde af fluer, hvepse og bremser, landet vrimler af, og ikke blot dræbt, men også ædt op til knoglerne, som fik lov at bleges i solen, og endnu lang tid efter lå urørte hen til vidne for enhver om den begåede forbrydelse. Og således bekræftes ordsproget, som siger, at den, der graver en grav for andre, falder selv i den.

10. fortælling

Paganino fra Monaco røver hr. Ricciardo af Chinzicas hustru. Da ægtemanden får at vide hvor hun er, opsøger han parret og begærer sig hustru tilbage af Paganino, der også erklærer sig villig til at opfylde hans begæring, såfremt hans hustru giver sit samtykke. Hun vil imidlertid ikke vende tilbage til sin mand og bliver efter hr. Ricciardos død Paganinos hustru.

Enhver af det hæderværdige selskab priste i høje toner den smukke fortælling, dronningen havde fortalt, og især Dioneo, der nu var den eneste, som ikke havde gjort sin skyldighed for den indeværende dag. Han begyndte derfor efter mange lovprisninger over den foregående fortælling at tale således:

Et sted i dronningens fortælling har bevæget mig til at opgive den, jeg fra først af tænkte på, og i stedet for at fortælle en anden. Jeg tænker herved på den dumhed, som Bernabo (skønt det i hans tilfælde gik godt) og alle ligesindede gør sig skyldige i, når de bilder sig ind, at mens de selv færdes rundt i verden og forlyster sig, hvor de kommer hen, snart med én, snart med en anden elskerinde, så skulle deres hustruer sidde hjemme med hænderne i skødet ret som om vi, der er født og opvoksede med kvinden, ikke vidste, hvad de holder mest af. Jeg vil derfor ved min fortælling vise jer, hvor tåbeligt sådanne mennesker bærer sig ad, og i endnu langt højere grad folk, der tror, at de kan tvinge naturen, og bilder sig ind, at de med alskens sniksnak kan råde bod på deres bristende evne og på trods af al natur

omdanne andre, der er anderledes skabt end de selv, i deres eget billede.

Der var altså i Pisa en dommer, som naturen havde givet mere ånd end legemskraft, en hr. Ricciardo fra Chinzica. Måske i den tro, at han med sin jura også ville være i stand til at klare sine ægteskabelige pligter, så han sig med stor flid om efter en ung og smuk dame at gøre til sin hustru, skønt han burde have skyet sligt som pesten, om han havde forstået at råde sig selv, som han var vant til at råde andre. Da han var meget rig, havde han også held med sig i sine bestræbelser, idet hr. Lotto Gualandi gav ham sin datter Bartolomea til hustru, en af de skønneste og mest indtagende af de unge piger i Pisa. Dommeren førte hende med stor fryd hjem til sig og fejrede et pragtfuldt og glimrende bryllup, men allerede den første nat, da han skulle fuldbyrde ægteskabet, var det meget nær ved, at han var blevet nødt til at melde pas, og den næste dag var han så slatten, indskrumpen og medtaget, at han måtte tylle sig med vin og andre styrkende midler for at komme til hægterne igen.

Den gode dommer, som herved havde lært sine egne kræfter bedre at kende, end han havde gjort før, begyndte derfor at undervise sin unge hustru efter en kalender, der egnede sig udmærket for børn, der lærer at læse, og rimeligvis i sin tid var fremstillet i Ravenna. For, som han lærte hende efter den, var der næppe en dag i året, der ikke var mindedag for en eller flere helgener, og sådanne dage, forklarede han hende med mange grunde, burde fejres af ægtefolk med afholdenhed fra kødelig omgang, og hertil føjede han fremdeles fastetiden og kvartalsfasterne og andre fastedage og apostlenes og en flok andre helgeners vigilier og fredagen og lørdagen og søndagen

og visse måneskifter og mangfoldige andre undtagelser – ret som om han mente, at der i ægteskabet burdes holdes sengeferier, ligesom han fra sin dommerpraksis kendte retsferier. På denne måde bar han sig ad i lang tid, til ikke ringe fortrydelse for sin kone, som han ofrede en nat om måneden og knap det, og alt i mens vogtede han hende omhyggeligt, for at ikke andre skulle lære hende hverdagenes brug, ligesom han selv havde undervist hende i helligdagenes.

Men nu hændte det engang, da det var meget varmt, at hr. Ricciardo fik lyst til at gøre en udflugt til et meget smukt landsted, som han ejede i nærheden af Monte Nero, og blive der nogle dage for at trække frisk luft, og således gjorde han også, og førte sin smukke kone med sig. Under opholdet dér foranstaltede han en dag for at skaffe hende en fornøjelse en fisketur. Selv tog han plads i fiskerens båd, mens hans kone og de andre damer fulgte med som tilskuere i en anden, og henrevet af det nye skuespil kom de uden næsten selv at mærke det et par mil ud på havet. Men mens deres opmærksomhed således var optaget af fiskeriet, nærmede sig pludselig en galej, der førtes af Paganino da Mare, en på den tid meget kendt korsar. Da han fik øje på bådene, satte han kursen imod dem, og skønt de hastigt søgte at flygte, indhentede han dog den, damerne befandt sig i. Her fik han straks øje på den skønne, og uden at bekymre sig om de øvrige og i påsyn af Ricciardo, som allerede var i land, førte han hende om bord på sit fartøj og sejlede bort.

Jeg behøver næppe at fortælle, at hr. dommeren, der var så skinsyg, at han ikke troede luften selv, græmmede sig ved dette syn, men det var til ingen nytte, at han både i Pisa og

andetsteds førte klage over korsarernes frækhed, eftersom han hverken vidste, hvem der havde røvet hans hustru, eller hvor hun var ført hen. Hvad Paganino angår, frydede han sig højlig ved synet af sin skønne fange, og da han ingen hustru havde, besluttede han at beholde hende hos sig for bestandig og begyndte, da hun græd bitterligt, at trøste hende med blide ord. Men da natten kom, gik han over til handling, for han havde for længst tabt sin kalender af bæltet, og ganske svedt alle minde-, faste- og helgendage ud, og ordene om dagen syntes ham kun at have hjulpet lidt. På denne måde lykkedes det ham også snart at berolige hende, og inden de nåede Monaco, havde hun ganske glemt dommeren og alle hans forskrifter, og begyndte at nyde livet med sin elsker. I Monaco trøstede Paganino hende hver dag og nat og holdt hende for resten i hævd og ære som sin hustru.

Imidlertid kom det nogen tid efter hr. Ricciardo for øre, hvor hans hustru opholdt sig, og da han ikke turde betro nogen anden at udføre, hvad der var nødvendigt, besluttede han selv at rejse til hende, fuldt og fast bestemt på at løskøbe hende, hvad det end skulle koste. Han indskibede sig altså og kom til Monaco, hvor han også så hende, og hun ham, og om aftenen fortalte hun det til Paganino og meddelte ham sin beslutning. Den næste morgen traf hr. Ricciardo Paganino, gav sig i snak med ham og søgte på bedste vis at indynde sig hos ham og vinde hans venskab, og Paganino lod, som om han ikke anede, hvem han var, og ventede blot på, hvad der ville komme. Da nu hr. Ricciardo troede det rette øjeblik var kommet, åbenbarede han i så skønne og veltalende ord, han kunne opbyde, sit ærinde for Paganino og bad ham give ham hans hustru tilbage, så

kunne han forlange til gengæld, hvad han ville. Hertil svarede Paganino med smilende åsyn:

"Min herre, I er velkommen, og i korthed kan jeg svare jer således: Det er sandt, at jeg har en ung kvinde i mit hus, men om hun er jeres hustru eller nogen andens, ved jeg ikke, eftersom jeg ikke kender jer og heller ikke hende, undtagen for så vidt hun har boet nogen tid hos mig! Men hvis I virkelig er hendes mand, således som I siger, så vil jeg føre jer til hende, siden I forekommer mig at være en behagelig og dannet mand, og hvis hun så kender jer og erklærer, at det forholder sig, som I påstår, og er villig til at drage herfra med jer, kan I for elskværdigheds skyld tilbyde mig, hvilken løsesum I måtte finde passende. Men hvis hun ikke skulle ønske at følge jer, ville det være en uhøflighed af jer at ville tage hende fra mig, for jeg forstår så godt som nogen mand at omgås damer og især hende, som er den allerelskværdigste, jeg nogensinde er stødt på."

Da sagde hr. Ricciardo:

"Tilvisse hun er min hustru, og hvis du fører mig til hende, får du nok at se, hvordan hun straks falder mig om halsen. Derfor begærer jeg intet andet end, hvad du selv lige har foreslået."

"Nuvel," sagde Paganino, "lad os da gå."

De begav sig altså til Paganinos hus, og Paganino sendte bud efter damen, som også snart efter at have klædt sig på og gjort sig i stand trådte ind i den sal, hvor hr. Ricciardo og Paganino befandt sig, men hun modtog ikke sin mand anderledes, end hun ville have modtaget en hvilken som helst fremmed, der kom til Paganino. Da dommeren så dette, undrede han sig

højligt, fordi han havde ventet at blive modtaget med åbne arme, han tænkte ved sig selv: Måske har den bitre sorg og græmmelse, tabet af hende har forvoldt mig, forandret mig således, at hun ikke kender mig igen. Derfor sagde han:

"Min hustru, det er kommet mig dyrt at stå, at jeg førte dig ud på den fisketur, for ingen har vel nogensinde sørget så dybt, som jeg har gjort, siden jeg mistede dig, men du synes ikke at kende mig igen, så koldt og fremmed taler du til mig. Ser du ikke, at jeg er din Ricciardo, som er kommet hertil for at betale denne gode herre, i hvis hus vi befinder os, hvad han forlanger for at lade mig få dig igen og føre dig med mig tilbage, og han har været så artig at tilbyde at afstå dig for, hvad jeg selv synes."

Damen vendte sig da til ham og sagde med et listigt smil:

"Min herre, taler I til mig? Jeg er bange for, at I forveksler mig med en anden, for så vidt jeg mindes, har jeg aldrig set jer før."

Da sagde hr. Ricciardo:

"Tænk over, hvad du siger, og se rigtigt på mig. Hvis du husker dig rigtigt om, kan du nok se, at jeg er din Ricciardo fra Chinzica."

Damen sagde:

"Min herre, tilgiv mig. Det er måske ikke så ganske passende for mig, som I indbilder jer, at se så meget på jer, men jeg har alligevel betragtet jer længe nok til at vide, at jeg aldrig har set jer før."

Nu tænkte hr. Ricciardo, at hun blot af frygt for Paganino ikke i dennes nærværelse ville kendes ved sin mand, hvorfor han noget efter udbad sig den gunst af Paganino at få lov at tale nogle ord med hende i enrum, Paganino gav beredvilligt sit samtykke, dog på den betingelse, at han ikke måtte kysse hende

mod hendes vilje, og derpå befalede han damen at følge hr. Ricciardo ind på et andet værelse og der høre, hvad han havde at sige, og svare ham, hvad hun selv fandt for godt.

Damen og hr. Ricciardo gik altså sammen ind i et andet værelse, og da de havde sat sig ned, tog hr. Ricciardo således til orde:

"Ak, mit eget hjerte, min sjæl, mit håb, kender du slet ikke mere din Ricciardo, som elsker dig højere end sig selv? Hvordan kan det gå til? Er jeg da så forandret? Ak, min øjesten, se blot lidt på mig endnu!"

Damen begyndte at le, afbrød ham og sagde:

"I kan da nok tænke jer til, at jeg ikke har så skrøbelig en hukommelse, at jeg helt skulle have glemt min egen mand, hr. Ricciardo fra Chinzica. Derimod syntes I kun dårligt at kende mig, da jeg var hos jer. For hvis I virkelig er så viis, som I gerne vil gælde for, måtte I dog have kunnet se, at jeg var ung, frisk og blomstrende og derfor ligesom andre unge kvinder (selv om blufærdigheden forbyder dem at sige det) trængte til noget foruden klæder og mad og drikke. Men hvordan I har båret jer ad i denne henseende, ved I bedst selv. Hvis I havde jer jura kærere end jer hustru, burde I aldrig have giftet jer, skønt for resten skulle man snarere anse jer for en bedemand end for en kender af loven, så bevandret som I er både i helligdage og kirkefester og faster og vigilier. Ja, havde I ladet folkene på jert gods holde lige så mange ferier, som I har taget jer selv ved pløjningen af min lille ager, ville I aldrig have høstet så meget som et korn. Men nu har jeg truffet en mand, som har haft medlidenhed med mit unge blod, og med ham bor jeg her i dette hus, hvor vi ikke kender noget til mindedage (jeg mener

den slags mindedage, som I, mere betænkt på at tjene Gud end damerne, havde så travlt med) og hvor hverken lørdag eller fredag, eller vigilier eller kvartalsfaster eller fastetiden, der er så lang, nogensinde har vovet sig indenfor døren, men hvor vi tværtimod virker ved dag og ved nat og karter vort uld; I skulle blot vide, hvordan det gik løs i morges efter ringningen den ene gang efter den anden. Derfor er det min agt at leve hos ham og arbejde, mens jeg endnu er ung, men gemme mindedage, valfarter og faster, til jeg bliver gammel. Men rejs I med Gud, så hurtigt I kan, og hold jeres fester uden mig, så meget I lyster."

Da hr. Ricciardo hørte disse ord, følte han en usigelig smerte og sagde, da hun tav:

"Ak, min sjæls sjæl, hvad er dog det, du siger? Tænker du slet ikke på dine forældres eller din egen ære? Vil du hellere leve som denne mands frille og i dødssynd end i Pisa som min hustru? Når han er ked af dig, jager han dig ud af huset med hån, jeg derimod elsker dig så højt, at jeg selv imod min vilje altid må lade dig forblive herskerinde i mit hus. Vil du virkelig for denne tøjlesløse attrås skyld bide hovedet af al skam og jage mig bort, der elsker dig højere end mig selv? Ak mit søde håb, tal ikke mere sådan, beslut dig til at følge mig. For fremtiden skal jeg anstrenge mig af yderste evne, siden jeg nu kender dit begær. Altså min elskede, skift sind, og drag med mig, som aldrig har haft en glad stund, siden jeg mistede dig."

Hertil svarede damen:

"Hvad min egen ære angår, bryder jeg mig ikke om, at nogen er mere øm over den end jeg selv, nu da det er til ingen nytte, og hvad mine forældre angår, bekymrede de sig kun lidt om min ære, da de gav mig til jer, og derfor agter jeg heller ikke at tage

hensyn til deres. Så siger I, at jeg er Paganinos frille, men jeg siger, da jeg var hos jer i Pisa, forekom jeg mig snarere som en frille, siden der skulle måneskifter og geometriske konstellationer til for at få vore planeter til at mødes, mens Paganino her holder mig i favnen hele natten og krammer mig og bider mig og laver mig til, så Gud må sig forbarme. Fremdeles siger I, at I vil anstrenge jer – men til hvad nytte? Måske for at blive mat i tre tag? I mener naturligvis nu, at I er blevet en allerhelvedes karl siden vi sås sidst? Men I skulle hellere gå hjem og se at få lidt sul på kroppen, for så svindsottig og vissen ser I ud, at man skulle tro, I spiste nådsensbrød her i verden. Og en ting endnu vil jeg sige jer, at selv om Paganino skulle forlade mig, – hvad intet tyder på, så længe jeg vil blive hos ham – har jeg derfor ikke til hensigt at vende tilbage til jer, af hvis hele krop der ikke er en dråbe væske at presse. Det har jeg engang til min skade prøvet før, og derfor agter jeg i fornødent fald at søge min lykke andetsteds. Altså for sidste gang: her kender vi hverken til måneskifter eller vigilier, og jeg agter at blive her, og se til at I kommer herfra jo før jo hellere, eller jeg skriger, at I vil tage mig med vold."

Da hr. Ricciardo nu så, at slaget var tabt, og endelig forstod den store dårskab, han havde begået ved at tage en ung hustru, skønt han selv var udlevet, forlod han sørgmodig og med sænket hoved værelset, og skønt han endnu en gang gjorde et forsøg på at overtale Paganino, blev det endelige resultat, at han måtte lade sin hustru blive og med uforrettet sag vende tilbage til Pisa. Her gik han til sidst af græmmelse således fra forstanden, at når nogen hilste ham på gaden og spurgte ham om et eller andet, kunne han kun svare: "Store skælme holder

ingen helligdage," og ikke længe efter døde han. Da Paganino hørte dette, gjorde han damen, hvis store kærlighed han kendte, til sin retmæssige hustru, og uden nogensinde at holde faster eller vigilier eller mindedage arbejdede de, så længe de orkede, og havde deres gode dage.

Mig forekommer det derfor, mine damer, at Bernabo i sin væddekamp med Ambrogiuolo sad bagvendt på hesten.

Denne fortælling vakte så ofte alles latter, at der ikke var nogen i hele selskabet, der ikke havde ondt i kæberne, og enstemmigt erklærede damerne, at Dioneo havde ret, og at Bernabo havde båret sig ad som et fæ. Men da novellen var forbi, og latteren forstummet, og da dronningen så, at tiden var fremrykket, og alle havde fortalt, og at hendes herredømme derfor efter den vedtagne orden var til ende, tog hun kransen af sit eget hoved og satte den på Neifiles, idet hun smilende sagde:

"Dig, dyrebare veninde, tilkommer det nu at styre det lille folk," og derpå satte hun sig ned.

Neifile rødmede let over den nydte ære, og hendes kinder farvedes som en dugfrisk rose en tidlig forårsmorgen, idet de skønne øjne, der skinnede huldt som morgenstjernen, så bly ned. Men da den muntre bifaldssummen, de andre viste deres glæde over den ny dronning med, havde lagt sig, og hun selv havde fattet sig, sagde hun en kende mere værdigt, end hun plejede at tale:

"Siden jeg nu er jeres dronning, og da jeg ikke ønsker at afvige fra den fremgangsmåde, der er fulgt af mine forgængerinder, og som I ved jeres lydighed har vist at I billigede, agter jeg i få ord at kundgøre min plan for jer, og hvis

den vinder jeres bifald, vil vi følge den. Som I ved, er det i morgen fredag og i overmorgen lørdag, og disse dage forekommer de fleste mennesker kedelige, på grund af de retter, der efter skik og brug nydes på dem, for ikke at tale om, at fredagen som den dag, på hvilken vor frelser led, fortjener ærbødighed. Derfor vil jeg anse det for rigtigt og passende, om vi til Guds ære hellere anvendte denne dag til bøn og andagt end til vore fortællinger. Hvad lørdagen angår, er det skik, at kvinderne den dag vasker hovedet og renser sig for alt støv og smuds, som har sat sig på dem i ugens løb, og der er også mange, der faster om lørdagen til ære for Guds jomfruelige moder, og som afholder sig fra alt arbejde som forberedelse til den nære søndag. Da vi således ikke den dag så nøje som ønskeligt kan følge den ordning, vi har vedtaget for vort samliv her, anser jeg det for det rigtigste, at vi også på den lader vore fortællinger hvile. Så har vi været her i fire dage, og hvis vi vil undgå at blive overrasket af gæster, anser jeg det for bedst, at vi bryder op herfra og drager andetsteds hen, og hvor det har jeg allerede tænkt over og taget forholdsregler for. Når vi så om søndagen efter middagshvilen samles her, vil vi genoptage vore fortællinger; men mens vi i dag har haft en vidstrakt tumleplads at røre os på, har jeg tænkt mig, at jeg for denne dag vil opgive et emne af en noget snævrere karakter, både fordi dette vil være fornøjeligere, og fordi vi denne gang har haft længere tid at forberede os, og mit emne skal være: At fortælle om folk, der med udholdenhed har erhvervet en ting, de heftigt attråede, eller genvundet en tabt. Indenfor denne ramme må så hver enkelt forberede sig på en fortælling, der kan være nyttig

eller i det mindste fornøjelig for selskabet, Dioneos privilegium selvfølgelig ufortalt."

Alle priste dronningens ord og tanke og vedtog, at således skulle det være. Hun lod så sin ceremonimester kalde og instruerede ham nøje om, hvor han skulle dække bordene den aften, ligesom om hans pligter for hele den tid, hun var dronning, og derefter rejste hun sig sammen med hele selskabet og gav dem almindelig tilladelse til at gøre, hvad der behagede hver især. Både herrerne og damerne begav sig da til en lille have, hvor de morede sig en stund på bedste vis, og derefter, da tiden kom, holdt et muntert og fornøjeligt aftensmåltid, og da det var forbi, førte Emilia efter dronningens ønske dansen op, og Pampinea sang følgende sang, hvortil de andre istemte omkvædet.

Hvem skulle synge vel, om ej jeg skulle,
hvis hele attrå er opfyldt til fulde?

Så kom da, Amor, al min glædes kilde,
til al min fryd, til hvert et håb, jeg ejer,
vi synge vil tilsammen:
og ingen kummer eller tungsindsgrille
skal mig forbitre elskovs søde sejr,
ej heller slukke flammen,
hvoraf jeg blusser hedt i lyst og gammen,
mod dit bud lydig, Amor, guddom hulde.

Den første gang, din ild min vinge brændte,
så herlig yngling, Amor, for mit øje
du nådigt lod fremstige,
at end hans overmand ej nogen kendte
i skønhed, kækhed eller dyder høje,
ja ej engang hans lige:
for ham jeg flammer mer, end ord kan sige,
og synger glad hans pris, med dig, du hulde.

O hvad der mer end alt mig glæde volder,
er at min elskov, Amor, til din ære,
mon gengæld hos ham finde,
for har, hvad *her* jeg attråværdigt holder,
jeg vundet alt og end det håb tør nære,
for ren og trofast minne,
jeg til ham bær, og *hisset* fred at vinde
og nåde, når mit støv er under mulde.

Efter denne sang blev der sunget flere andre, og der blev danset flere danse og spillet på forskellige instrumenter, men da dronningen fandt, at det var tid at gå til ro, blev hver især af en fakkelbærer lyst til sit værelse. De to følgende dage blev så tilbragt på den måde, dronningen havde givet anvisning på, og alle afventede med længsel søndagens komme.

3. dag

Her begynder Dekamerons tredje dag, på hvilken der under Neifiles forsæde tales om dem, som ved behændigt snilde har opnået, hvad de længe have tragtet efter, eller vundet tilbage, hvad de har mistet.

Morgenrøden havde allerede skiftet farve og fået orangens gule glans, da dronningen om søndagen rejste sig fra lejet og hastigt fik hele sit selskab til at gøre ligeså. Ceremonimesteren, som allerede for en god stund siden havde truffet forberedelser til opbruddet og sendt en del folk af sted i forvejen, fik travlt med at udføre, hvad der endnu manglede, og fulgte derpå med bagagen og resten af tjenerne umiddelbart efter det nådige herskab. Ledsaget af sine damer og tre unge mænd, til tonerne af måske tyve nattergales og andre småfugles sang, vandrede dronningen – ad en lønlig sti, der var rigt bevokset med græs og blomster, som alle begyndte at udfolde deres bægre i morgensolens stråler – i vestlig retning og nåede, under munter samtale med sin trup, længe før den tredje time et smukt og pragtfuldt slot. Da de var kommet indenfor og havde set de store sale og de godt vedligeholdte, rigt møblerede værelser, udtalte de deres beundring for den skønne bolig og var enige om, at ejeren måtte være en prægtig herre. Da de derefter var steget ned og havde set den store, lyse gård, kældrene, der var fulde af ypperlige vine, og det friske kildevand, der vældede frem i overflod, blev deres beundring

endnu større. For at hvile sig lidt tog de plads på en altan, der vendte ud til gårdsrummet, og som var smykket med årstidens blomster, og her stod ceremonimesteren rede med herligt bagværk og liflige vine, hvormed de gjorde sig til gode. Derpå gik de ned i en have, der stødte op til slottet, og som var omgivet af mure. En skønnere plet kunne ikke tænkes. Haven var over alt gennemskåret af brede, snorlige gange, der overskyggedes af vinrankeløv, som lovede en herlig høst af tunge druer. Blomsterne udbredte en så stærk duft, at man næsten bedøvedes, og langs med havens gange stod rækker af hvide og røde rosenbuske og jasminer, så at man ikke blot i morgenstunden, men også, når solen stod højt på himlen, kunne vandre rundt over alt i den dejligste skygge uden at forulempes af solens stråler. At opregne de talrige vækster, der fandtes på dette sted, og hvorledes de var anbragt, alt dette ville være for vidtløftigt at fortælle. Det må være nok at sige, at alle de skønneste og sjældneste planter, der kunne trives under Italiens himmel, fandtes i overflod. Midt i haven var en stor plæne, tæt besået med friskt, mørkegrønt græs og yndige småblomster, og omkranset af grønne, kraftige cedre og orangetræer, der samtidig bar modne og grønne frugter og skønne blomster, så at de ikke blot frembragte en behagelig skygge for øjnene, men samtidig udbredte en henrivende duft. Midt på denne plæne stod en herlig, kunstfærdigt udhugget, snehvid marmorfontæne, i hvis midte hævede sig en figur på en søjle, fra hvilken der i høje stråler vældede en så rigelig vandmasse, at der ikke havde behøvedes mere til en mølles drift. Fra beholderen styrtede vandet ud gennem underjordiske ledninger, der i havens udkant samledes og dannede en bæk,

som var rigelig kraftig nok til at sætte to af ejerens møller i stærk bevægelse.

Synet af den smukke, vel vedligeholdte have, de vidunderlige blomster, den skønne marmorfontæne og de små, yndige, rislende bække, alt dette behagede i så høj grad damerne og de tre unge mænd, at de var enige om at erklære, at hvis paradiset kunne eksistere her på jorden, ville det ikke være muligt at iklæde det en mere tiltalende skikkelse end denne have, hvis bedårende skønhed syntes dem et indbegreb af al jordens herlighed og fylde. I disse herlige omgivelser vandrede de glade og fornøjede omkring og bandt skønne kranse, mens de lyttede henrykte til de mange sangfugle, der kvidrede om kap i buske og træer. Deres glæde forhøjedes endnu mere ved at opdage, at der i haven fandtes en rigdom af mange forskellige slags dyr. Snart så de en kanin, snart en hare; hist lå råbukke og hvilede sig i skyggen, og et andet sted gik unge kronhjorte og græssede under løvet. Også andre dyr færdedes fredeligt i haven og syntes ganske tamme. Da selskabet med beundring havde taget alt i øjesyn og var blevet træt af at gå, blev der opstillet borde omkring den smukke fontæne, og efter af have sunget viser og danset en lystig svingom tog de alle plads ved bordene og lod sig de mange udsøgte, herlige retter smage, hvorpå de gav sig til at spille, synge og danse, indtil det behagede dronningen at give dem, der havde lyst, tilladelse til at gå hen og sove, indtil den stærke middagshede atter havde fortaget sig. Nogle besluttede sig også hertil, mens andre fandt, at omgivelserne var alt for fortryllende til at sove tiden bort og foretrak at blive oppe og spille skak eller læse romaner.

Da de, der havde sovet, ved den niende time kom frem igen, forfriskede af et køligt ansigtsbad efter søvnen, tog alle plads ved kilden og afventede dronningens ordre til på ny at begynde fortællingernes række. Den første, dronningens valg i dag faldt på, var Filostrato, der fortalte, som følger:

1. fortælling

Masetto fra Lamporechio lader, som han er døvstum og bliver en gartner i et nonnekloster, hvor han siden hen bliver forvalter af nonnernes timelige velfærd og stifter familie.

Skønne damer, der er mange, som er dumme nok til at tro, at når en ung pige har iført sig det hvide pandebånd og den sorte kjole, da er hun ikke længere nogen kvinde og kender aldeles intet mere til kødets lyst, ret som hun ved at blive nonne samtidig var blevet forvandlet til sten. Folk, der har denne mening, bliver vrede, når man siger dem imod, og tager på veje, som der i så fald ville være begået en grov forbrydelse imod naturen, uden at tænke på, at de ikke heller selv har frit spillerum for deres sanser, og uden at tage i betragtning den umådelige magt, der udstråler fra lediggang og ensomhed. Der findes ligeledes mange mennesker, som let hildes i den tro, at spade og hakke, dårlig ernæring og strabadser berøver dem, der arbejder i jorden, trangen til slige glæder og gør dem sløve på sind og sans. I hvor høj grad er ikke en sådan opfattelse fejlagtig og uholdbar! Jeg skal gerne, siden dronningen ønsker det, og da mit emne netop passer ind i den af Hendes Majestæt planlagte ramme, belyse min påstand ved en lille fortælling, der klart viser, at jeg har ret.

Her på denne egn fandtes fordum og findes endnu et nonnekloster, der i de dage viden om var berømt for sin hellighed, men som jeg – for ikke at skade dets gode navn og

rygte – skal afholde mig fra at nævne. For ikke ret lang tid tilbage (der fandtes den gang i klostret kun otte ganske unge nonner og en abbedisse) var en gammel skikkelig mand, der hed Nuto, knyttet til klostret som gartner, men da han var misfornøjet med sin løn, gjorde han en skønne dag sin regning op med forvalteren og vendte tilbage til sin fødeby, Lamporechio. Blandt dem, der kendte ham derhjemme, og som tog vel imod ham, var en ung, kraftig, og af en bonde at være, usædvanlig køn karl ved navn Masetto, som spurgte Nuto, hvor han havde været, og som, da han havde fået det at vide, ønskede nøjere oplysning om, hvad han havde bestilt i klostret.

"Det skal jeg sige dig," svarede Nuto. "Jeg arbejdede i en stor smuk have. Nu og da gik jeg til skovs efter ved, og der var også andet pillearbejde, jeg havde at besørge, men de små nonner gav mig en så jammerlig løn for min gerning, at jeg næppe engang tjente nok til at betale mit usle skotøj. Desuden er de alle purunge, og jeg tror, Fanden rider dem til hobe, så vanskeligt som det er at gøre dem tilpas. Når jeg gik og sled i det, kom en af dem og sagde: "Sæt det der!" og en anden: "Sæt det her!" og en tredje tog spaden ud af hånden på mig og sagde: "Du bærer dig galt ad!" Kort sagt, der var så mange ting i vejen og så meget, de havde at udsætte på mig, at jeg til sidst blev led og ked af det og besluttede at gå min vej fra det hele. Da jeg rejste, bad forvalteren mig, hvis jeg traf nogen, jeg troede kunne løse mig af, da at sende ham hertil, men han kan bide sig i næsen, om jeg nogensinde rører en hånd for at skaffe ham en stedfortræder."

Ved at høre dette fik Masetto en så brændende lyst til at komme i lag med nonnerne, at han var lige ved at gå ud af sit

gode skind. Af Nutos tale stod det ham nemlig klart, at der måtte være noget for ham at gøre, men da han indså, at det ikke gik an at lade sig forlyde med sin hensigt overfor Nuto, trak han på skuldrene med en ligegyldig mine og sagde:

"Det var fornuftigt af dig, at du gik din vej. Det er umuligt for en mand at holde livet ud blandt lutter fruentimmer. Det må være et rent helvede! Kvinderne er jo sådan skabt, at de næsten aldrig selv ved, hvad de vil."

Men da de havde hørt op at tale sammen, gav Masetto sig at grunde over, hvordan han skulle bære sig ad med at få indpas hos nonnerne. Han tænkte nok, han kunne bestride det arbejde, der forlangtes af ham, men han var bange for ikke at blive antaget, fordi han var for ung og køn. Efter at have pønset frem og tilbage en rum tid sagde han til sig selv:

"Stedet ligger langt herfra, og der er ingen dér på egnen, der kender mig. Når jeg giver mig ud for døvstum, er der sikkert ikke noget i vejen for, at jeg får pladsen."

Denne plan stod ham an, og uden at betro sig til nogen tog han øksen på nakken og drog ad klostret til som en sølle, fattig stakkel. Da han nåede sit mål, gik han ind i gården, hvor han tilfældigvis traf forvalteren, som han ved fagter, sådan som døvstumme bærer sig ad, bad om lidt føde i Guds navn og lod forstå, at han, hvis det tiltrængtes, gerne til gengæld ville hugge lidt brænde for ham. Forvalteren gav ham lidt mad og viste ham nogle rodstubbe, som gamle Nuto ikke havde kunnet magte, men som det for ham, der var en kraftig karl, var en let sag at få bugt med. Derefter tog forvalteren ham med ud i skoven, hvor han lod ham hugge ved, hvorpå han førte et æsel frem for ham og gjorde ham ved tegn begribeligt, at han skulle læsse brændet

på dyret og føre det hjem til klostret. Alt dette udrettede han til tilfredshed, så at forvalteren fandt sin fordel ved at beholde ham i flere dage og lod ham udføre forskelligt forefaldende arbejde.

En dag fik abbedissen ham at se og spurgte, hvem det var.

"Det er en stakkels døvstum fyr," svarede forvalteren. "Han kom her forleden dag og bad om almisse, og da jeg ikke kunne nænne at lade ham gå, satte jeg ham til at udføre adskillige ting, som han gjorde rigtig pænt. Hvis han duede til at passe haven og ville finde sig i at blive her, tror jeg, vi vil få god nytte af ham. Vi trænger netop til en sådan mand, og jeg er vis på, han nok vil gøre sit bedste og tage kraftigt fat. Desuden var man jo så rart sikker på, at han ikke snakkede med nonnerne og satte dem fluer i hovedet."

Abbedissen fandt behag i forslaget og svarede:

"Jeg tror virkelig, du har ret. Skaf dig at vide, om han duer til noget, og søg at holde på ham. Forær ham et par gamle sko og en gammel kutte, vær flink og venlig mod ham og giv ham rigeligt med mad."

Forvalteren lovede at gøre sit bedste. Masetto, som ikke var langt borte, lod, som om han gik og fejede gården, men han hørte hvert eneste ord, der blev sagt, og tænkte glad ved sig selv:

"Bliver jeg antaget, skal jeg love for, at haven skal blive behandlet så grundigt og så godt, som den aldrig før er blevet det."

Da nu forvalteren havde set, at Masetto ikke var nogen sinke, og ved tegn havde spurgt ham, om han ville blive, mens den anden ligeledes ved tegn havde svaret, at det ville han gerne,

pålagde forvalteren ham at arbejde i haven og anviste ham, hvad han havde at gøre. Derefter gik forvalteren sine egne veje og lod ham skøtte sig selv.

Mens Masetto passede sin dont, begyndte nonnerne at have ham til bedste og gøre nar af ham, sådan som det ofte hænder med døve. De sagde de mest uartige ting til ham, i den tro at han ikke forstod dem, og abbedissen, der måske mente, at han ikke alene, hvad talegaver angik, men også i andre retninger var mangelfuldt udrustet af naturen, brød sig lidet eller intet om det, lod det gå, som det kunne.

Imidlertid hændte det en dag, da han efter at have taget strengt fat lå og hvilede sig en smule, at to ganske unge nonner, der gik og trak frisk luft i haven, kom hen til stedet, hvor han lå, og gav sig til at se på ham, mens han holdt øjnene lukkede og lod, som om han sov. Den af nonnerne, der var den dristigste, sagde til den anden:

"Hvis jeg turde stole på, at du kan holde tand for tunge, kunne jeg have lyst til at betro dig noget, som jeg ofte har tænkt på, og som du også selv kunne have glæde af."

"Tal kun frit ud," svarede den anden. "Jeg skal nok vide at tie stille."

Denne erklæring tilfredsstillede det frække pigebarn, der fortsatte:

"Jeg ved ikke, om det har stået dig klart, hvor strengt vi har det, og hvilket savn det er for os, at aldrig noget mandfolk får lov til at sætte sine ben her i klostret uden den gamle forvalter og så denne døvstumme stakkel. For mit vedkommende har jeg flere gange hørt sige af de damer, der kommer og besøger os, at al nydelse her på jorden er ingenting i sammenligning med den

glæde, en mands selskab kan skaffe en kvinde. Det er derfor tit faldet mig ind, siden jeg ikke kan prøve med andre, om det da ikke lod sig gøre at søge sandheden af det med denne døvstumme fyr, der jo egner sig fortrinligt til det, eftersom han med sin bedste vilje ikke vil kunne sladre. Han er desuden halvt tåbelig og duer kun til at bruge sine hænder. Jeg gad derfor nok høre, hvad du synes, der kunne være at gøre."

"Skam dig noget! Hvad er det dog du siger?" svarede den anden. "Ved du da ikke, at vi har lovet vor jomfrudom til Gud!"

"Å snak!" sagde den første. "Man lover jo Gud så meget hver dag, som man slet ikke holder. Den skat, vi har lovet at bevare, er der så mange andre, der gemmer i vort sted."

"Men tænk, om vi nu gik hen og blev frugtsommelige? Hvad skulle der så blive af os?"

"Man skal aldrig male Fanden på væggen. Det er tidsnok at tænke på ham, når han virkelig kommer. Der er måder nok, man kan holde sligt skjult på, når man blot ikke selv snakker af skole."

Da sagde den anden, som begyndte at få blod på tanden og længtes nok så meget som sin kammerat efter at erfare, hvad der ligger gemt i et mandfolk:

"Måske du har ret, men hvordan skal vi bære os ad?"

Hertil svarede den første:

"Det er jo nu den niende time, og vi to er vist de eneste, der ikke ligger og sover. Lad os se godt efter, at ingen ser os, og så tager vi ham ganske roligt ved hånden og fører ham ind i skuret, hvor han søger ly i regnvejr. Den ene af os bliver inde hos ham, mens den anden bliver udenfor og passer på. Han er så dum, at vi med lethed får ham til at gøre, hvad vi vil."

Masetto hørte hele denne samtale og lå kun og længtes efter, at en af dem skulle komme og tage ham. Efter at have kigget og spejdet til alle sider og forvisset sig om, at der var fred og ingen fare, gik den nonne, som havde stillet forslaget, hen til Masetto og ruskede ham vågen. Han skyndte sig at rejse sig op, hvorpå hun venligt opfordrende tog hans hånd, mens han på sin side brast i en dum latter og uden at lade sig bede lod sig føre ind i skuret og føjede sig efter hendes vilje. Da han havde gjort hende tilfreds, overlod hun ufortøvet sin plads til en anden, og Masetto, der blev ved at spille umælende fæ, gjorde stadig ingen vanskeligheder ved at føje sig efter deres ønske. Legen behagede dem så godt, at de blev ved at more sig med den endnu adskillige gange, inden de gik, og bagefter, når de talte om det indbyrdes, var de enige om, at det var endnu dejligere, end de havde troet, og at det var noget af det yndigste og sødeste, der kunne tænkes. De passede derfor ofte deres snit, når lejligheden viste sig, til på ny at tage den stumme i skole.

Imidlertid hændte det en dag, at en af deres kammerater fra vinduet i sin celle lagde mærke til, hvad de tog sig for, og betroede sin opdagelse til to andre. Deres første tanke var at sladre til abbedissen, men ved moden eftertanke fandt de dog, det var bedst at holde ren mund og at gøre fælles sag med de to første, hvilket også skete, således at nu også de tre andre blev deltagere i den muntre leg.

Endelig skete det en dag, at abbedissen, som endnu ingen anelse havde om det, der gik for sig, kom spadserende alene gennem haven og traf Masetto (der havde så travlt om natten, at han ikke var synderligt oplagt til at bestille noget om dagen) liggende i skyggen af et mandeltræ, og som, da vinden havde

blæst hans kjortel til side, lå ganske blottet. Ved dette syn gik det abbedissen ikke et hår bedre, end det var gået de unge nonner. Hun vækkede Masetto og tog ham med op på sit kammer, hvor hun beholdt ham hos sig i flere dage, idet hun af hjertens lyst atter og atter nød den søde honning, som hun tidligere så skarpt havde dadlet andre for at samle, til stor ærgrelse for nonnerne, der bittert savnede gartneren og klagede over, at han ikke mere kom og passede haven. Til sidst lod hun ham dog slippe ud, men da hun idelig ville have fat i ham igen og for sin part fordrede mere af ham, end han syntes, han kunne bestride, indså Masetto, at hans rolle som døvstum i længden ville kunne komme ham dyrt at stå, og en nat, da han var hos abbedissen, tog han bladet fra munden og sagde til hende:

"Ædle frue, jeg har hørt fortælle, at én hane er nok til at tilfredsstille ti høns, men at ti mænd ikke slår til for at tilfredsstille én kvinde, og da jeg her må betjene ni, overgår det langt mine kræfter, og jeg føler, at jeg har indladt mig på mere, end jeg kan bestride. I må derfor enten lade mig gå i Guds navn, eller også finde på en måde, sagen kan ordnes på til alles tilfredshed."

Da damen hørte den stumme mand tale, blev hun aldeles forfærdet og sagde:

"Hvad er dog det for noget? Jeg troede ikke, du kunne tale?"

"Nej," svarede Masetto, "det har jeg heller ikke kunnet før, men sagen er den, at jeg er ikke født stum. Jeg mistede mælet i en hård sygdom, og først nu i nat føler jeg, at jeg har fået det tilbage, hvorfor jeg priser og takker Herren af mit ganske hjerte."

Abbedissen troede ham på hans ord, og spurgte ham, hvad han havde ment med, at der var ni kvinder, han måtte betjene. Masetto oplyste hende da om sammenhængen, som det jo nok gjorde indtryk på hende at høre, men da hun var en forstandig dame, besluttede hun i al venlighed at rådføre sig med sine nonner om, hvad der var at gøre, for at historien ikke skulle slippe ud og vække skandale. Da det traf sig så, at den gamle forvalter netop i disse dage var gået til sine fædre, blev de alle enige om i fælles interesse og efter samråd med Masetto, at bilde befolkningen der på egnen ind, at deres fromme bønner og den helgen, hvis navn klostret bar, havde bevirket det vidunder, at den stumme Masetto pludselig havde fået mælet tilbage. Senere hen gjorde de ham til forvalter og fordelte hans arbejde således, at han kunne magte det. Følgen af denne ordning blev rigtig nok, at der nu og da kom en lille munk til verden, men den forsigtighed, der udvistes, var så stor, at ingen fik nys om noget, førend abbedissen gik hen og døde, og da var Masetto blevet temmelig til års og længtes efter at vende tilbage til sin hjemstavn med den rigdom, han havde samlet sig i årenes løb, og under disse omstændigheder havde han næppe udtalt sit ønske, førend det straks blev opfyldt.

Således vendte Masetto på sine gamle dage, som velstående mand og familiefader uden at have nødig at ernære og opdrage sine børn, tilbage til sin fødeby, som han havde forladt med økse på nakken. Det var gået ham godt, men han havde også forstået i sine unge år at nedlægge den sæd, han nu høstede frugten af, og tjente således til et godt eksempel på, hvorledes Kristus belønner dem, som sætter ham horn i panden.

2. fortælling

En staldkarl sniger sig til en dronnings gunst. Kongen kommer under vejr dermed, opsøger synderen og klipper en lok af hans hår, men fyren gør akkurat det samme med alle sine kammerater og slipper således fri for straf.

Da Filostrato var færdig med sin fortælling, som afvekslende havde bragt damerne til at rødme og til at le, gav dronningen ordet til Pampinea, der med smil om læben begyndte som følger:

Longobarderkongen Angilulf havde ligesom sine forgængere kåret den lombardiske by Pavia til sin hovedstad. Han havde ægtet den tidligere longobarderkonge Autaris enke, Teudelinga, der var en smuk, forstandig og ærbar dame, men, som vi vil få at se, kun lidet lykkelig i kærlighed. Mens longobardernes anseelse som følge af kong Angilulfs kraft og klogskab var i stadig opblomstring, og freden rådede over alt i riget, hændte det, at en af dronningens hestepassere, en mand af simpel byrd, men indeholdende adskilligt mere, end hans ringe stand kunne lade formode, og dertil høj og smuk som kongen selv, blev grebet af en lidenskabelig forelskelse i dronning Teudelinga. Men da hans beskedne stilling ikke gjorde ham blind for det usømmelige i slige følelser, var han fornuftig nok til ikke at betro sig til noget menneske, ligesom han også overfor dronningen vel vogtede sig for ved så meget som et blik at røbe, hvad der rørte sig på bunden af hans hjerte. Skønt han således intet håb nærede om nogensinde at nå sine ønskers

mål, var han dog i sit stille sind helt stolt over at have fæstet sine tanker så højt, og i sin flammende kærlighed beflittede han sig på omhyggeligere end nogen af sine kammerater at udføre alt det, han troede kunne være dronningen til behag. Når derfor denne skulle ud at ride, besteg hun hellere den hest, han passede, end nogen anden, hvilket han altid anså for en overmåde nåde, og han veg ikke fra stigbøjlen, når hun var i vente, idet han priste sig lykkelig, hvis det af og til kunne træffe sig så, at han kom til at berøre hendes klæder.

Men, som det så ofte går, jo mindre håb, des større kærlighed, og sådan gik det også hestepasseren, der havde den største selvbeherskelse nødig for stadig at holde sin håbløse lidenskab skjult i sin barm, og som, da han ikke kunne komme sig af sin elskovssyge, mere end en gang tænkte på at dø. Ved at grunde over, på hvilken måde han skulle tage sig af dage, fattede han den beslutning at indrette det således, at det blev åbenlyst, at det var af kærlighed til dronningen, han var gået i døden. Den bedste måde, dette kunne ske på, forekom ham måtte være at gøre forsøg på helt eller delvis at opnå sine højtstræbende ønskers mål. Han udtrykte ikke et ord til dronningen og skrev ikke heller til hende, da han vidste, at alt sligt ville være spildt ulejlighed, men blev enig med sig selv om at prøve ved en list at opnå det, han pønsede dag og nat på. Dertil fandtes ingen anden udvej end at skaffe sig indpas i hendes soveværelse, idet han lod, som om det var selve kongen, der kom. Dette mente han nok måtte lade sig gøre, eftersom det var ham bekendt, af kongen ikke til stadighed tilbragte natten hos sin hustru. Og for at skaffe sig at vide, på hvilken måde og i hvilken dragt kongen plejede at besøge hende, gemte

han sig flere nætter på slottet i en stor sal som lå mellem kongens og dronningens gemakker. En nat, da han således stod på lur, så han ganske rigtig kongen komme ud af sit værelse, indhyllet i en kappe, med et vokslys i den ene hånd og en lille stok i den anden, og begive sig til dronningens kabinet, på hvis dør han, uden at sige et ord, bankede et par gange med stokken, hvorpå der straks blev lukket op for ham og lyset taget fra ham. Da han havde bemærket dette og set kongen vende tilbage på samme stilfærdige måde, besluttede han selv at bære sig lige sådan ad, og da det var lykkedes ham at skaffe sig en lignende kappe som kongens, samt et vokslys og en lille stok, tog han sig et godt varmt bad, for at ikke staldlugten skulle besvære dronningen og røbe bedrageriet, hvorpå han gemte sig i den store sal, som han plejede.

Da han mærkede, at alt var stille på slottet, og fandt øjeblikket gunstigt til at mætte sit ønske eller i hvert fald til at opnå en heroisk død, tændte han sit vokslys med et fyrtøj, som han havde taget med, hyllede sig tæt ind i kappen og gik hen og bankede med sin stok to gange på dronningens dør, der straks åbnedes af en søvndrukken kammerjomfru, som modtog og gemte lyset, hvorpå han uden at mæle et ord slog forhænget til side, lagde kappen fra sig og steg op i sengen, hvor dronningen lå. Han favnede hende fyrigt, men anstillede sig lidt fortørnet, idet han vidste, at kongen aldrig sagde et ord, når han var i dårligt lune, og uden at der udtaltes en eneste ytring på nogen at siderne, tilfredsstillede han gentagne gange den flammende attrå, der brændte i hans bryst. Det faldt hårdt for ham at forlade hende igen, men da han var bange for ved alt for lang dvælen at komme til at betale sin stjålne lykke i dyre domme,

stod han op, tog kappen på og lyset med sig og gik sin vej lige så lydløst, som han var kommet, hvorpå han skyndte sig at forføje sig til hvile i den seng, hvor han hørte hjemme.

Han havde næppe fået tid til at forsvinde, førend kongen kom ind til dronningen, hvilket denne blev meget forundret over. Da han var steget op til hende i sengen og i en munter tone havde hilst på hende, fattede hun mod ved at mærke, at han var så godt oplagt, og sagde til ham:

"Men, elskede herre, hvad er dog meningen med dette? For et øjeblik siden gik I fra mig efter i langt større målestok end sædvanligt at have givet jeres kærlighed luft, og nu er I allerede til sinds at søge min favn på ny. Giv dog agt på, hvad I gør."

Da kongen hørte dette, stod det ham klart, at en eller anden fræk person måtte have sneget sig til hans gemalindes gunst, men som en fornuftig mand besluttede han ikke at lade sig mærke med noget, siden jo hverken hun eller nogen anden havde opdaget bedrageriet. Havde han derimod været en af de tosser, som det vrimler af her på jorden, ville han have båret sig helt anderledes ad og havde sagt: "Jeg har jo slet ikke været her! Hvem er det, der har været her? Hvordan er han kommet herind? Hvad er her gået for sig?" Og det kunne der været fremkommet megen fortræd af, idet dronningen enten ville have fået anledning til unødig bedrøvelse eller også måske til at ønske en gentagelse af den skændige udåd. Ved at holde tand for tunge undgik han al åbenbar skam, mens han derimod ved at tale ville have draget forøget vanære over sit hoved. Indvendig højligt opbragt og fortørnet, men alligevel i en tone, der intet røbede af den storm, der rasede i hans hjerte, svarede kongen:

"Har min hustru virkelig så ringe tanker om mig, at dette gentagne besøg kan vække forundring?"

"Ingenlunde," svarede dronningen, "men jeg beder jer blot være en smule forsigtig og tage vare på jeres sundhed."

"Det er sikkert et godt råd," sagde kongen, "og jeg vil derfor også gå min vej og ikke mere plage jer med mit selskab."

Gram i hu og dirrende af harme over den tort, der var overgået ham, svøbte kongen atter sin kappe om sig og gik sin vej med den hensigt i al stilhed at skaffe sig at vide, hvem der var mester for den skarnsstreg, som var blevet øvet. Han var temmelig sikker på, at det var en af husets folk, og at vedkommende endnu befandt sig på slottet. Han satte derfor en lysestump i en lygte og begav sig til tjenerskabets store sovesal, der lå oven over de kongelige stalde. Fuldt og fast overbevist om, at hvem der så var gerningsmanden, kunne hans puls endnu ikke være kommet i ro efter den stærke sindsbevægelse, gav kongen sig nu til varsomt og forsigtigt, idet han begyndte i den ene ende af salen, at føle på alle de sovendes bryst for at mærke, om der ikke var en af dem, hvis hjerte bankede stærkere end de andres. Alle hvilede fast i søvnens arme med undtagelse af ham, der havde været hos dronningen. Han var endnu ikke slumret ind, og da han gættede kongens øjemed med denne natlige undersøgelse, blev han så bestyrtet, at hans hjerte, der i forvejen langt fra var roligt, nu begyndte at banke så heftigt, at det var, som om hans bryst skulle sprænges. Han var ganske overbevist om, at kongen, hvis han mærkede det, straks ville gøre det af med ham, og blev så forskrækket, at han et øjeblik tænkte på at frelse sig ved flugt, men da han lagde

mærke til, at kongen var ubevæbnet, besluttede han dog at lade, som om han sov, og at afvente, hvad der videre ville ske.

Efter at have undersøgt adskillige, uden at finde nogen, der gav anledning til mistanke, nåede kongen endelig derhen, hvor tampen brændte, og ved at mærke, hvor voldsomt synderens hjerte slog, tænkte han ved sig selv: Det er ham. Men som en forsigtig mand, der ønsker at gå varsomt til værks, klippede han med en lille saks, han bar hos sig, en lok af mandens hår for på denne måde at kunne kende ham igen den følgende morgen. Efter at dette var gjort, trak han sig tilbage og gik atter op i sit sovekammer.

Den anden, som havde lagt mærke til alt og var en stor skælm, forstod godt, hvorfor han var blevet således mærket. Han stod derfor ufortøvet op, bemægtigede sig en hestesaks, som han fandt nede i stalden, og klippede en lok hår af alle dem, der lå på salen, lidt oven over øret på samme sted, hvor han selv var blevet klippet. Alt dette gik ganske ubemærket for sig, hvorpå han atter gik hen og lagde sig til hvile.

Den næste morgen tidlig befalede kongen, at hele tjenerskabet straks efter at være kommet op af sengen skulle fremstille sig for ham nede i slotsgården. Dette skete, og mens alle stod foran ham med blottet hoved, gav han sig til at undersøge dem for at se, hvem af dem han havde klippet. Da han imidlertid opdagede, at de næsten alle var mærket på samme vis, blev han meget forundret og tænkte ved sig selv: Selv om den, jeg søger, er af ringe fødsel, er det klart, at han må være i besiddelse af en god forstand. Og da han indså, at han ikke kunne få fat i den, han ledte efter, uden at gøre skandale, og at hævnens fuldbyrdelse ville gøre ham til skive for spot og

spe, lod han sig nøje med at give synderen en advarsel, og sagde, henvendt til dem alle:

"Den, som har forsyndet sig, må ikke oftere prøve på sligt. Gå så med jer i Guds navn."

En anden ville måske have brugt pinebænk og forhør for at tvinge det frem, som enhver jo var bedst tjent med forblev skjult, men selv om han derved virkelig havde opdaget gerningsmanden og skaffet sig hævn over ham, ville han jo kun have forøget sin egen skændsel og sat en uafvaskelig skamplet på sin hustrus ære.

Kongens ord vakte stor forundring, og længe efter blev tjenerne ved at spørge hinanden, hvad han vel havde kunnet mene med det, men ingen forstod advarslen uden den pågældende, der var fornuftig nok til at bevare sin hemmelighed, så længe kongen levede, ligesom han heller ikke nogen sinde oftere vovede at indlade sig på lignende eventyr.

3. fortælling

En forelsket dame benytter sig af en brav munks godtroenhed til at komme i forbindelse med den mand, der har tændt hendes hjerte i brand.

Da Pampinea var færdig med sin fortælling, og de tilstedeværende havde udtrykt deres beundring både for den kække staldknægt og for den kloge, besindige konge, gav dronningen ordet til Filomena, der med henrivende ynde gav sig til at tale sådan:

Jeg vil fortælle jer et kosteligt puds, som en smuk dame spillede en alvorsfuld munk, og jeg er overbevist om, at min historie vil få forøget værd i jeres øjne derved, at den handler om en af disse som regel dumme og sære munke, der bilder sig ind på ethvert område at være andre mennesker langt overlegne, skønt de tværtimod står tilbage for de fleste, hvilket giver sig tydeligt til kende ved, at de, ude af stand til at arbejde for at skaffe sig livets ophold, i deres grænseløse dorskhed og sløvhed søger derhen, hvor de kan få føde billigt, ligesom svinet. Og når jeg fortæller jer denne historie, kære veninder, er det ikke blot, fordi min tur nu er kommet, men også for at vise jer, at munkene, som vi viser alt for stor tillid, meget godt kan narres og virkelig også undertiden bliver overlistet, og det ikke blot af mænd, men af os svage kvinder.

Her i denne stad, hvor der altid har hersket mere svig og falskhed end troskab og ærlighed, levede for ikke ret mange år siden en smuk, elskværdig, klog og dannet dame. Jeg vil jeg ikke

sige, hvad hun hed, lige så lidt som jeg vil nævne ved navn de øvrige personer, der forekommer i denne fortælling, eftersom de endnu er i live og godt kan tage mig min åbenhjertighed ilde op, skønt det hele aldeles ingen betydning har og kun er til at le af. Damen, der var af høj byrd, men var gift med en uldvæver, følte sig meget krænket over, at hendes mand ikke var højere på strå og foragtede ham dybt, idet hun nærede den anskuelse, at en mand af ringe herkomst, hvor rig han end er, må anses for uværdig til at favne en adelig dame, og da hun nu så, at han trods alle sine penge ikke forstod sig på andet end islæt og rendegarn og på at kives med en spinderske om tråden, besluttede hun, så vidt det lod sig gøre, at unddrage sig hans omfavnelser og at opsøge en anden, der var mere værdig til at komme hende nær. Hun forelskede sig da i en ganske køn, midaldrende adelsmand, og det i den grad, at hun, når hun ikke havde fået ham at se om dagen, var meget urolig og ærgerlig hele den følgende nat. Men vedkommende lagde imidlertid slet ikke mærke til noget og skænkede hende ikke en tanke, og hun på sin side var af en forsigtig natur og turde ikke lade høre fra sig hverken ved breve eller ved mellemhandlerske af angst for de farer, som dette kunne føre med sig.

Da hun imidlertid havde bragt i erfaring, at han jævnligt besøgte en munk (hvilken, skønt han var en uvidende person, ikke desto mindre, på grund af sin hellige vandel, gjaldt for at være en særdeles værdig og brav gejstlig), så tænkte damen, at denne måtte kunne gøre god fyldest som mellemled mellem hende og den mand, hun var forelsket i. Efter nøje at have overvejet, hvordan hun skulle bære sig ad, gik hun på en passende tid hen til kirken, hvor han boede, og efter at have

ladet ham kalde, sagde hun til ham, at hun ønskede at tages i skrifte af ham, når det var ham belejligt. Da frateren så hende og skønnede, at hun måtte være en dame af stand, lånte han hende gerne øre, og efter skriftemålet sagde hun til ham:

"Ærværdige fader! Jeg må søge jeres råd og bistand i en sag, som I nu skal høre. Af hvad jeg nys i skriftemålet har sagt, kender I min slægt og min mand, der elsker mig højere end sit liv, og som giver mig alt, hvad jeg blot udtaler ønsket om, hvilket han jo også, da han er en meget rig mand, sagtens kan. Hvis jeg derfor, jeg vil ikke engang sige, *gjorde* noget, men blot *tænkte* noget, der kunne være ham imod eller gik hans ære for nær, ville der ikke være nogen kvinde i verden, der mere fortjente at brændes levende på bålet end jeg. Og dog er der en mand, som jeg ikke engang ved navnet på, men som synes at være en standsperson, og som, hvis man ikke har ført mig bag lyset, er en god ven og omgangsfælle af jer. Han er smuk og velvoksen og er iført pæne brune klæder, og da han sagtens ikke ved, hvordan jeg er sindet, synes han formelig at have sat mig i belejringstilstand, så at jeg næppe kan vise mig i døren eller ved vinduet eller gå en smule hjemmefra, uden at han straks dukker op lige foran mig. Jeg undrer mig virkelig over, at jeg ikke ser ham her. Over denne mærkelige optræden føler jeg grund til at besvære mig, da sligt uden ringeste grund udsætter ærbare kvinder for at falde i vanry. Lige straks tænkte jeg på at sige det til mine brødre, men da jeg ved, at mandfolk ofte udretter ærinder således, at de får et skarpt svar på tiltale, og at dette kan føre til ligefremt slagsmål, har jeg tiet stille for ikke at give anledning til skandale og har foretrukket at betro mig til jer hellere end til nogen anden, både fordi jeg må antage jer for en

ven af vedkommende, og fordi sådanne sager ordnes bedst af en mand af jeres stand. Jeg beder jer derfor, for den gode Guds skyld, om at foreholde ham, hvor urigtigt han har båret sig ad, og om at gøre ham indlysende, at han fremtidigt bør forandre sin færd. Der er kvinder nok, der er oplagt til sligt, og på hvilke han med held vil kunne øve sine forføreriske kunster, hvorimod hans kurmageri er mig meget ubehageligt, da jeg på ingen måde kan og vil indlade mig på sligt."

Og da hun havde sagt dette, sænkede hun hovedet og brast i gråd.

Den brave munk, der straks gættede, hvem hun sigtede til, roste hende i høje toner for hendes retsindige tænkemåde, og da han fuldt og fast troede, at hun talte sandhed, lovede han hende at tage sig varmt af sagen, så at hun ikke mere behøvede at frygte bryderier fra den kant. Og dernæst, da han vidste, hun var en velhavende person, gav han sig til at lovprise barmhjertighedsgerninger og almisser og betroede hende sit behov. Hertil svarede damen:

"Hvis han drister sig til at nægte sin brøde, beder jeg jer for Guds skyld sige til ham, at det er af mig selv, I har fået disse oplysninger, og at jeg personlig har henvendt mig til jer for at beklage mig."

Og efter at have gjort skrifte og fået bod mindedes hun den opfordring til godgørenhed, som munken havde rettet til hende, og trykkede ham i smug nogle pengestykker i hånden og bad ham læse en messe for de døde, hvorpå hun rejste sig op og forføjede sig bort.

Kort efter aflagde adelsmanden et af sine sædvanlige besøg hos munken, og efter at de i nogen tid havde talt sammen om

løst og fast, tog munken ham til side og foreholdt ham i milde udtryk den vedholdende opmærksomhed og det påtrængende kurmageri, hvormed han, efter hvad han af vedkommendes egen mund havde erfaret, stadig besværede en agtværdig dame. Den fortræffelige mand blev højlig forbavset, eftersom han aldrig havde skænket damen nogen tanke, og begyndte at undskylde sig med, at han kun meget sjældent var gået forbi hendes hus, men munken lod ham ikke komme til orde og sagde til ham:

"Det kan ikke nytte, du spiller forbavset, og forsøger at nægte din skyld. Hvad jeg fortæller, har jeg ikke fra andre. Det er damen selv, der er kommet til mig og har beklaget sig til mig. Og rent bortset fra, at du i det hele taget bør holde dig for god til sådanne tåbeligheder, så vil jeg lade dig vide, at du aldrig kunne have henvendt dig til nogen, på hvem den slags tilnærmelser havde gjort mindre indtryk. Derfor beder jeg dig også, om du både for din egen skyld og af hensyn til vedkommende dame vil ophøre med dine nærgående forfølgelser og lade hende være i fred."

Adelsmanden, der var klogere end den skikkelige munk, og med lethed gennemskuede damens listige påfund, lod, som om han blev en smule forlegen, og sagde, at han nok skulle lade være med fremtidig at indlade sig på sligt, men da han havde budt frateren farvel, lagde han vejen om ad det lille hus, hvor damen boede, og så hende ganske rigtigt stå ved vinduet og lure på, om han skulle komme forbi. Og straks da hun så ham, strålede hun af glæde over hele ansigtet, så at han indså, at han havde opfattet betydningen af munkens ord på rette måde, hvorfor han da også fra denne dag af til opbyggelse for sig selv

og til stor glæde for damen stadig gik igennem denne gade, idet han dog, for at bevare skinnet, lod, som om det var andre forretninger, der førte ham dertil.

Da damen snart mærkede, at han var lige så indtaget i hende, som hun i ham, og da hun ønskede yderligere at opflamme ham og holde ham varm, gik hun atter hen til den fromme broder og kastede sig for hans fødder. Ved dette syn blev munken grebet af medlidenhed og spurgte med interesse, hvad nyt der var sket.

"Hr. pater," svarede damen, "min bedrøvelse stammer atter fra jeres usalige ven, som jeg tror er kommet til verden for at pine og plage mig og bringe mig til at gøre noget slemt, så at jeg aldrig får en glad time og ikke mere vover at kaste mig for jeres fødder."

"Hvordan?" spurgte munken. "Er han da endnu ikke ophørt med at fortrædige jer?"

"Nej, desværre," svarede hun, "tværtimod, siden jeg klagede min nød for jer, er han ligesom på trods begyndt at gå syv gange så ofte forbi mit vindue som før. Han har nok taget mig ilde op, at jeg har besværet mig overfor jer. Og Gud give, han havde ladet det være nok med at gå forbi min dør og sende mig øjne, men han har drevet sin frækhed og uforskammethed så vidt, at han har vovet i går at sende et fruentimmer hen til mig med hilsener og pjanket tale, og, som om jeg ikke havde punge og bælter nok, har han sendt mig en pung og et bælte. Jeg blev så opbragt (og er det for øvrigt endnu), at jeg kun for ikke at synde og dernæst også på grund af det venskab, I nærer for ham, lod være med at lade min harme komme åbenlyst til orde. Nu er jeg, som sagt, roligere og vil ikke foretage mig noget, førend jeg

har rådført mig med jer. For resten havde jeg allerede givet pungen og bæltet tilbage til det fruentimmer, han havde sendt mig, for at hun skulle bringe ham dem igen, og jeg havde bedt hende aldrig oftere komme for mine øjne, men så faldt det mig ind, at hun måske kunne beholde dem selv og sige, at jeg havde taget imod dem, sådan som jeg ved, at den slags kvinder altid bærer sig ad, og så kaldte jeg hende tilbage og tog atter sagerne fra hende, og nu bringer jeg dem til jer, for at I kan give ham dem igen og fortælle ham, at jeg ikke har hans foræringer nødig, da jeg, Gud og min mand være lovet, har så mange punge og bælter, at jeg godt kunne kvæle ham med dem, om det skulle være. Skulle han ligefuldt blive ved med sine kunster, har jeg i sinde at betro mig til min mand og mine brødre, så får der ske, hvad der vil, for jeg finder det rimeligere, at *han* kommer galt af sted, end at det bliver mig, der times en ulykke for hans skyld, ikke sandt, ærværdige fader?"

Med disse ord brast hun på ny i gråd og trak frem af sin kjole en smuk og kostbar pung, og et nydeligt lille bælte, som hun kastede hen i skødet på munken, der troede hvert ord, hun sagde, og svarede i en opbragt tone:

"Det undrer mig sandelig ikke, min datter, at alt dette går dig nær til hjerte, og heller ikke dadler jeg dig for din adfærd, men kan kun lykønske dig til, at du så fornuftigt følger mit råd. Jeg tog ham forleden dag ordentligt i skole, men han har kun dårligt holdt, hvad han lovede mig. Jeg vil derfor denne gang ikke lægge fingrene imellem, men varme hans øren så eftertrykkeligt, at han nok skal tabe lysten til at begynde forfra. Kun vil jeg for Guds skyld bede dig om ikke at lade vreden således løbe af med dig, at du betror dig til nogen af din slægt,

for det vil kun gøre ondt værre. Med hensyn til dit gode navn og rygte behøver du ikke at nære nogen frygt, for du vil altid i mig både for Gud og mennesker have et sikkert vidne på din ærbarhed og uskyld."

Damen stillede sig an, som om hun følte sig lettere til mode, og da hun vidste, hvilken pengegriskhed, der råder i alle munkehjerter, gik hun over til noget andet og sagde:

"Højærværdige fader! Flere af mine hedenfarne slægtninge har i de sidste nætter vist sig for mig drømme. De syntes mig alle i stor vånde og bad om almisser, i særdeleshed min salig moder, der var så bedrøvet og så så elendig ud, at det skar mig i hjertet. Jeg tror, hun sørger over, at jeg bliver så umenneskeligt fristet af denne gudsfjende, og jeg ville derfor ønske, at I vil lade læse fyrre messer til Sankt Gregorius for mine kæres sjæle og dertil bede nogle af jeres egne bønner, for at Gud kan udfri dem af den straffende ild."

Og med disse ord trykkede hun ham et guldstykke i hånden. Den fromme munk tog med fornøjelse imod gaven og styrkede hendes dydige og gudhengivne tænkemåde med opbyggende eksempler, og efter at have givet hende sin velsignelse lod han hende gå.

Da damen var borte, lod munken, der stadig ikke anede, hvorledes man havde ham til bedste, sin ven komme. Denne så straks, at munken var fortørnet, og da han deraf sluttede, at han ville få nyt at høre fra den skønne dame, ventede han roligt på, hvad der ville komme. Munken gentog for ham de nye klager, damen havde forebragt, og bebrejdede ham, i en endnu hårdere og skarpere tone end forrige gang den skammelige adfærd, hvori han havde gjort sig skyldig. Den anden, som

endnu ikke skønnede, hvor alt dette bar hen, nægtede temmelig lunkent, at han havde sendt pungen og bæltet, for dog ikke ganske at berøve munken troen på det, hvis damen havde sagt noget sådant. Men munken blev nu for alvor vred og udbrød:

"Hvorledes tør du nægte det, du slette menneske? Her kan du se begge dele, som hun selv grædende har overbragt mig – eller kender du dem måske ikke igen?"

Den anden stillede sig nu an, som om han skammede sig dybt og sagde:

"Jo, jeg kender dem godt, og jeg indrømmer, at jeg har båret mig forkert ad, men siden jeg nu ser, hvorledes hun er sindet, lover jeg jer højt og dyrt, at I aldrig oftere skal høre om denne sag."

Efter nu i nogen tid at have snakket frem og tilbage, udleverede den dumme munk pungen og bæltet til sin ven, og efter på ny at have skammet ham ordentligt ud og fået ham til at love, at nu skulle det for alvor være forbi, lod han ham gå.

Henrykt over at være sikker på den smukke frues gunst og desuden over de gaver, han havde fået, løb manden hen i nærheden af damens bolig og viste hende i al forsigtighed, at han havde fået, hvad hun havde sendt ham. Herover blev hun meget glad, og endnu mere over, at hendes list var lykkedes så godt. For at sætte kronen på værket ventede hun nu blot på, at hendes mand skulle rejse bort, og det skete da også ikke ret længe efter, at han i forretningsanliggender måtte tage til Genua.

Samme morgen, han var rejst bort, opsøgte hun på ny den fromme munk og sagde til ham under dybe suk og stride tårestrømme:

"Ærværdige fader, det gør mig ondt at måtte bedrøve jer, men jeg kan nu ikke længere skjule for jer, at min modstandskraft er brudt. Jeg kan ikke mere udholde mine lidelser, men såsom jeg forgangen dag lovede jer intet at foretage uden jeres vidende, er jeg kommet for at retfærdiggøre mig i jeres øjne. At jeg med føje hengiver mig til gråd og bitter klage, vil I kunne forstå, når jeg fortæller jer, hvad jeres ven, den skinbarlige djævel, foretog sig i denne morgenstund. Jeg ved ikke, hvilken ond ånd, der har fortalt ham, at min mand i går morges rejste til Genua, men vist er det, at han i morges klatrede op i et træ, der står lige udenfor mit sovekammervindue. Han havde allerede fået vinduet op og beredte sig til at stige ind, da jeg vågnede, sprang ud sengen og skulle til at skrige om hjælp, og jeg ville sikkert også have skreget, hvis han ikke for Guds og jeres skyld havde tryglet om nåde, og sagt mig, hvem han var. Af hensyn til jer tav jeg derfor stille og løb, lige så nøgen som et barn, der kommer til verden, hen og smækkede vinduet i lige for næsen af ham, og jeg tror, han gik pokker i vold, for siden har jeg ikke set noget til ham. Nu kan I selv bedømme, om en sådan adfærd er anstændig og bør tåles. Jeg for min del har fået nok og synes endda, at jeg for jeres skyld har fundet mig i alt for meget fra den kant."

Ved at høre dette kom munken ud af sig selv af harme og vidste slet ikke, hvad han skulle finde på at sige. Han kunne aldeles ikke gøre sig fortrolig med det skete og spurgte gentagne gange, om hun nu også havde set rigtigt og var ganske sikker på, at det virkelig ikke var en anden.

"Heldigvis er jeg da nok i stand til at kende ham," svarede damen, "det var ham og ingen anden, og selv om han nægter

det, så lad endelig være at tro ham."

"Min datter," svarede munken, "hertil har jeg ikke andet at sige, end at han har båret sig ad som et frækt og slet menneske, og at du har været i din gode ret ved at vise ham bort, som du gjorde. Men fordi Gud har frelst dig fra vanære, beder jeg dig, ligesom du allerede to gange har lydt mit råd, også denne gang at gøre, hvad jeg siger, og at lade mig råde, idet du fremdeles lader dine slægtninge være udenfor sagen. Jeg vil dog forsøge, om det ikke kan lykkes mig at tøjle denne løsslupne satan, som jeg troede i besiddelse af en engels fromhed. Og hvis jeg formår at omvende ham fra denne afskyelige attrå, der har bemægtiget sig ham, så meget desto bedre; hvis ikke giver jeg dig min velsignelse og lov til at gøre ganske, som du i denne sag finder for godt."

"Det koster mig rigtig nok overvindelse," svarede damen, "men da jeg nødig vil gøre jer fortørnet, vil jeg gøre, som I siger, men sørg endelig for, at han holder op med at plage mig, for det siger jeg jer, at jeg aldrig mere agter at henvende mig til jer i denne anledning."

Og dermed gik hun sin vej, tilsyneladende meget forbitret.

Næppe var hun ude af kirken, før adelsmanden tilfældigvis kom forbi og straks blev kaldt ind af munken, som ikke levnede ham ære for en hvid og skældte ham ud både for meneder og bedrager. Den anden, der allerede to gange havde erfaret, hvad der lå bagved munkens bebrejdelser, søgte ved forlegne svar at få ham til at tale ud og sagde til ham:

"Hvortil denne stærke vrede? Har jeg måske korsfæstet Kristus?"

"Hvilken frækhed!" udbrød munken, "hør dog, hvordan han svarer! Taler han ikke, som om der var gået et år eller to, siden han var her sidst, og som om alle de ugerninger, han har bedrevet, var druknet i tidens glemsel? Har du da siden i morges fuldstændig kunnet glemme, hvor skammeligt du har båret dig ad? Hvor var du henne i morges tidlig ved daggry?"

"Jeg erindrer det ikke så nøje, men I har rigtig nok hurtigt fået det at vide."

"Ja, du kan stole på, jeg har fået det at vide," svarede munken, "du tænkte nok, at siden manden ikke var hjemme, så ville damen tage imod dig med åbne arme. Jo, det er såmænd en net herre, der sådan løber om ved nattetid, kryber ind i haver og klatrer op i træer! Mener du ved overrumpling at kunne besejre den dydige dame, siden du ved nattetid klatrer op i træerne foran hendes vinduer? Intet i verden indgyder hende en sådan afsky som du, og dog fremturer du bestandig i din skændige færd. For ikke at tale om, at hun selv tydeligt nok har vist dig sit sindelag, så må jeg sandelig indrømme, at mine formaninger har båret en mærkelig frugt. Men hør nu, hvad jeg vil sige, dig. Hidtil har hun tiet stille, ikke fordi hun har noget til overs for dig, men fordi *jeg* indtrængende har bedt hende om det. – Men nu tier hun *ikke* længere. Hun har af mig fået tilladelse til, hvis du fremtidigt i mindste måde forulemper hende, da at gøre ganske, som hun finder for godt. Hvad vil du stille op, hvis hun tager bladet fra munden og betror sig til sine brødre?"

Adelsmanden, der nu vidste alt, hvad han behøvede at vide, beroligede munken af bedste evne, og gik, efter at have lovet bod og bedring, tilsyneladende i høj grad sønderknust sin vej, men den følgende morgen, da det gryede ad dag, sneg han sig

ind i haven, klatrede op i træet, fandt vinduet åbent og fløj i armene på den skønne dame, der havde ventet ham med brændende længsel, og som tog henrykt imod ham, idet hun udbrød:

"Takket og priset være den brave munk, som har hjulpet dig så godt til rette med at finde op til mig."

De favnedes nu af hjertens lyst, og idet de gjorde sig rigtigt lystige over munkens enfoldighed og den fraværende ægtemands spolerokke, kamme og karteapparater, stillede de sig gensidigt grundigt tilfreds. Derefter ordnede de det således, at de for fremtiden uden at have mester munks bistand nødig, kunne tilbringe mange fornøjelige nætter sammen og nyde den glæde, som jeg beder Gud i sin hellige miskundhed snarest muligt skænke mig og alle kristensjæle, hvis behov det er.

4. fortælling

Don Felice lærer frater Puccio, hvilken bod han skal gøre for at blive salig. Frater Puccio følger hans råd, og imens fordriver Don Felice tiden med hans kone.

Da Filomena var færdig med sin fortælling, og Dioneo i høje toner havde lovprist damens list og Filomenas slutningsbøn, nikkede dronningen leende til Panfilo og sagde til ham:

"Nå, Panfilo, bidrag du nu også til vor underholdning med en lystig spøg."

Panfilo svarede, at det ville han gerne, og begyndte:

Det er bekendt nok, at der er mange, der i deres iver for selv at komme i Paradiset hjælper andre dertil. Sådan gik det i hvert fald en af vore naboersker for ikke så ret længe siden.

Efter hvad jeg har hørt sige, boede der i nærheden af San Brancazio en hæderlig og velstående mand, der hed Puccio di Rinieri, der, efterhånden som han blev ældre, blev så stærkt grebet af trosiver, at han lod sig optage i Franciskanerordenen og blev kaldt frater Puccio. Idet han nu gik helt op i sit åndelige liv og ikke havde andre om sig end sin kone og en tjenestepige, så at han ikke havde nødig at dyrke nogen bestemt håndtering, var følgen deraf, at han gik meget flittigt i kirke. Eftersom han var en enfoldig og udannet mand, remsede han sine paternostre op, hørte prækener, gik til messe og svigtede aldrig ved lægbrødrenes *Laudeamus*. Desuden fastede han og piskede sig, og der hviskedes om, at han tilhørte flagellanternes sekt. Hans kone, der hed Isabetta, og som kun var en otteogtyve,

højst tredive år gammel og dertil frisk og sød og rund som et casolanæble, måtte på grund af sin mands hellighed, og måske også på grund af hans alder, holde hyppigere og længere diæt, end hun ønskede. Når hun ville sove eller gantes med ham, fortalte han hende om Kristi liv, om frater Nastagios prækener, om den bodfærdige Magdalenes ruelse og mere af samme slags.

En skønne dag kom en munk, der hed Don Felice, og som var klosterbroder i San Brancazio, hjem fra Paris, og da han var ung og køn, samt forstandig og kundskabsrig, følte frater Puccio sig stærkt tiltalt af ham, og der opstod et meget fortroligt venskab imellem dem. Eftersom Don Felice forstod at opklare enhver tvivl hos ham og i det hele taget viste sig at være en meget from og gudfrygtig mand, tog frater Puccio ikke i betænkning at bede ham hjem til sig til middag eller til aften, som det kunne falde sig. Hvad frater Puccios kone angik, da syntes også hun overordentlig godt om Don Felice og var altid glad ved at se ham.

Under disse stadige besøg kunne munken ikke undgå at lægge mærke til, hvor frisk og forførerisk fruen så ud, og da det var ham en let sag at gætte, hvad hun til stadighed højligt følte savnet af, besluttede han at komme frater Puccio til undsætning og stå ham bi af bedste evne. Ved gang efter gang at kaste hende behændige øjekast opnåede han at optænde hos hende det samme begær, der glødede hos ham selv, og så snart han havde mærket, at dette var sket, dristede han sig til ved første lejlighed at forebringe hende sit ønske. Men hvor parat han end fandt hende til at gå ind på forslaget, vanskeliggjordes dog dettes udførelse derved, at hun ikke turde betro sig til munken udenfor sit eget hus, og hjemme hos sig selv turde hun

ikke heller, fordi frater Puccio aldrig tog bort fra byen, og herover var munken selvfølgelig meget fortrydelig.

Efter at have tænkt længe frem og tilbage fandt han dog endelig på en måde, hvorpå han uden at vække mistanke kunne være sammen med fruen i hendes hjem, selv om frater Puccio var til stede, og en dag, da denne kom og besøgte ham, sagde han til ham:

"Kære ven, jeg har for længst indset, at al din higen og stræben går ud på at blive salig, men det forekommer mig, at du griber sagen forkert an. Den vej, du har valgt, er alt for lang. Der gives en anden, som kun paven og højtstående prælater kender, men som de ikke ønsker skal komme til almindelig kendskab, eftersom den gejstlige stand, der væsentligt lever af almisser, hurtigt vil gå til grunde, hvis den ikke mere støttedes af lægfolks milde gaver. Men siden du er min ven og har vist mig så megen ærefuld opmærksomhed, skal jeg betro dig hemmeligheden, hvis du vil love mig at holde tand for tunge og at følge min anvisning."

Frater Puccio blev straks meget nysgerrig og bad indtrængende om at få vejen at vide, idet han forpligtede sig til at bevare fuldstændig tavshed og lovede til punkt og prikke at følge anvisningen, hvis det lod sig gøre.

"Ja, når jeg kan stole på det," svarede munken, "vil jeg gerne tilfredsstille dit ønske. Du må da vide, at ifølge alle fromme kirkefædres mening, bør den, som attrår at blive salig, gøre følgende bod. Men forstå mig ret, jeg påstår ikke, at du efter boden ophører at være synder, men kun, at alle de forseelser, du indtil denne stund har gjort dig skyldig i, bliver afvasket og tilgivet, og alle de synder, du fremtidig begår, svinder bort med

vievandet som let tilgivelige småforseelser. Først og fremmest må den bodfærdige samvittighedsfuldt skrifte sine synder og dernæst underkaste sig stor afholdenhed og en streng faste, som bør vare i fyrre dage; og i al den tid må du ikke have noget som helst at gøre med nogen kvinde. Ikke engang din egen kone tør du komme nær. Desuden bør du opsøge dig et sted i dit hus, hvorfra du ved nattetid kan beskue himlen. Der går du hen, når du skal læse din aftenbøn, og du må sørge for, at der er anbragt et stort bræt, som er stillet således, at du stående kan læne ryggen imod det, og idet du nu står på gulvet, strækker du armene ud til siden som en korsfæstet. Hvis du kan finde nogen lettelse ved at hvile armene på et par træpinde, må du gerne. I denne stilling bliver du nu stående uden at røre dig af pletten og med øjnene fæstet på himlen, lige til det bliver morgen. Hvis du havde tilstrækkelig boglig lærdom, burde du imens fremsige visse bønner, som jeg i så fald vil give dig en opskrift på, men eftersom dette nu ikke er tilfældet, skal du blot fremsige tre hundrede paternostre og tre hundrede avemarier til treenighedens ære, og idet du ufravendt ser op mod himlen, bør du tænke på, at Gud er himlens og jordens skaber, og ihukomme Frelserens lidelse, idet du selv indtager samme stilling som Kristus på korset. Når det da omsider ringer til fromesse, kan du, om du ønsker det, gå til sengs med klæderne på og lægge dig til at sove en lille tid, hvorefter du går i kirke og hører der mindst tre messer og fremsiger halvtreds paternostre og lige så mange avemarier. Derefter kan du i al skikkelighed passe dine forretninger, hvis du har nogle. Så spiser du til middag, og om aftenen går du igen hen i kirken, hvor du fremsiger nogle bønner, som jeg skal skrive af for dig (uden

dem hjælper nemlig det hele ikke det mindste) og når så aftenbønnens time kommer, begynder du forfra igen. Gør du dette (jeg har selv i sin tid gjort akkurat det samme) føler jeg mig forvisset om, at du vil få en tydelig forsmag på den evige salighed, vel at mærke, hvis du forretter din bod med behørig andagt."

Frater Puccio svarede hertil:

"Det er jo ikke værre og ikke heller vidtløftigere, end at jeg nok må kunne holde det ud, og i Guds hellige navn vil jeg da begynde boden nu på søndag."

Derpå gik han hjem, hvor han med munkens tilladelse fortalte det hele til sin kone. Denne forstod meget godt, hvad Don Felice havde til hensigt med, at hendes mand skulle stå stille som en pind hele natten, og da hun fandt midlet udmærket godt, udtalte hun sin tilfredshed med denne og alle andre fromme handlinger, som hendes mand foretog for sin sjæls frelse, og for at Gud kunne gøre hans bod frugtbringende, ville hun gerne faste sammen med ham, men heller ikke mere. Da de således havde truffet aftale, og søndagen var kommet, begyndte frater Puccio sin pønitense, og om aftenen, når der var fred og ingen fare, kom munken, således som han og konen var blevet enige om, idet han altid bragte med sig en rigelig forsyning af spise- og drikkevarer, og efter at have indtaget et solidt måltid gik han i seng med hende og sov hos hende lige til om morgenen. Så stod han op og gik sin vej, og kort efter kom frater Puccio og gik til sengs med klæderne på.

Det sted, frater Puccio havde udkåret til pønitense, lå ved siden af hans kones soveværelse og var kun skilt derfra ved en tynd skillevæg. En nat, da munken og konen gav deres følelser

et alt for voldsomt udslag, forekom det frater Puccio, at gulvet gyngede under ham, og da han lige netop havde fremsagt hundrede paternostre, gjorde han en pause, og uden at røre sig af pletten kaldte han på sin kone og spurgte, hvad hun tog sig for. Konen, som havde komisk sans, og hvis humør oven i købet i dette øjeblik var stærkt opadgående, svarede uden betænkning:

"Å, kære mand, jeg ligger og vrider mig, så godt jeg kan."

"Vrider du dig?" spurgte frater Puccio, "hvad skal dog den vriden til?"

Konen, der var en stor skælm, og som netop i denne stund havde grund til at være lattermild, svarede muntert:

"Kan du virkelig ikke forstå, hvorfor jeg vrider mig? Jeg har da hørt dig sige tusind gange, at man med en sulten mave aldrig rolig søvn kan have."

Frater Puccio, som troede, at hendes faste holdt hende vågen og fik hende til at vende og dreje sig i sengen, svarede i god tro:

"Sagde jeg dig ikke nok, kære kone, du skulle lade være med at faste, men siden du selv ville det, så tænk nu ikke mere på det, men gør dig umage for at sove. Du tumler dig jo i sengen, så hele huset ryster."

Hertil svarede konen:

"Bryd dig blot ikke om det. Pas du dit, så skal jeg nok passe mit, så godt, jeg kan."

Så tav frater Puccio og begyndte igen på sine paternostre. Men fra denne nat af indrettede munken og konen sig et sengested i en anden del af huset og morede sig prægtigt, så længe frater Puccios bodsøvelser stod på. Hen ad morgenstunden gik munken sin vej, og konen gik tilbage til

sovekammeret og ventede på sin mand. Mens således frater Puccio fortsatte sin pønitense, og munken og hans kone blev ved at have det rart sammen, sagde denne sidste ofte spøgefuldt til sin ven:

"Den bod, du forskriver frater Puccio, har bragt os to i Paradiset."

Munkens selskab blev hende en så kær vane, og den kost, han gav hende, bekom hende så vel, at hun, også efter at hendes mand havde ophørt at faste og gøre pønitense, fandt udvej til andetsteds i al forsigtighed at gøre sig til gode med, hvad munken kunne byde hende.

Således skete det da – for at ende, som jeg begyndte – at mens frater Puccio ved sin bod mente at bringe sig selv i Paradiset, bragte han to andre derind, nemlig munken, der havde vist ham vej dertil, og hans egen kone, der i sit samliv med ham vansmægtede efter det, den barmhjertige munk forsynede hende med i rigeligt mål.

5. fortælling

Zima forærer Francesco Vergellesi sin ridehest for at få lov til at tale med hans kone. Da hun tier stille, tager han selv ordet og svarer i hendes sted, og alt sker, som han har sagt.

Da Panfilo under stor munterhed fra damernes side havde fuldendt sin fortælling om frater Puccio, gav dronningen yndefuldt ordet til Elissa, der, ikke fordi hun var ondsindet, men fordi det var blevet hende en vane at være lidt spydig, begyndte, som følger:

Mange mennesker har så store tanker om deres egen kløgt, at de betragter alle andre som dumme, og derfor lider de meget ofte den tort at opdage, at de er blevet narret af dem, som de havde troet at føre bag lyset. Det er også min mening, at man gør sig skyldig i en stor dårskab, når man uden nødvendighed sætter sin næstes kløgt på prøve. Men da måske ikke alle deler min opfattelse, vil jeg til belysning af min påstand anføre et nyt eksempel på, hvad vi i dag skal bevise, og fortælle om, hvorledes det gik en adelsmand i Pistoia.

I Pistoia levede en rig, forstandig og opvakt, men meget gerrig adelsmand ved navn Francesco Vergellesi. En gang, da han skulle rejse til Milano som podesta, havde han forsynet sig med alt, hvad der hørte til en standsmæssig optræden. Han manglede kun en smuk hest at ride på, og da han ikke kunne finde nogen, der passede ham, var han meget urolig og ked af det. På den tid var der i Pistoia en ung mand, der hed Ricciardo,

af ringe byrd, men meget rig, og som gik så fint og kostbart klædt, at han almindeligt benævntes Zima, hvilket betyder en spradebasse. Han havde længe været forelsket i hr. Francescos frue, der var en meget smuk og dydig dame, men den kærlighed, han nærede til hende, havde ingen fremgang haft. Han ejede netop nu for tiden en af de prægtigste rideheste i Toscana og satte megen pris på dyret på grund af dets skønhed. Da det var almindelig kendt i byen, at han sværmede for hr. Francescos kone, var der en eller anden, der sagde til denne sidste, at hvis han bad om dyret, ville han nok få det på grund af den kærlighed, Zima nærede til hans hustru. Hr. Francesco, der som sagt var meget påholdende, skrev sig dette vink bag øret, og efter at have ladet Zima kalde foreslog han ham at sælge hesten, idet han i sit stille sind tænkte, at han nok ville få den forærende.

Zima blev øjensynlig meget glad over tilbuddet, men svarede:

"Selv om I gav mig alt, hvad I ejer og har, ville det dog ikke nytte jer noget, men I skal få dyret helt gratis, hvis I vil give mig lov til at tale et par ord med jeres kone, mens I er til stede, men dog så langt borte, at I ikke kan høre, hvad jeg siger til hende."

Den gerrige mand, der håbede, at den anden ville trække det korteste strå, svarede, at forslaget stod ham an, og at samtalen kunne finde sted, lige så snart han ønskede det. Han gik derefter ind til sin kone, og efter at have fortalt hende, på hvilken nem måde han kunne komme i besiddelse af en prægtig hest, bad han hende gå hen og høre, hvad Zima havde på hjerte, men lagde hende dog strengt på sinde at forholde sig fuldstændig tavs under hele sammenkomsten. Damen havde foretrukket en anden ordning, men da det ikke gik an at sætte

sig op mod hr. Francescos ønske, lovede hun at gøre, som han sagde, og fulgte med ham ind i den sal, hvor Zima var, for at høre, hvad denne havde at sige. Efter at Zima på ny havde bekræftet den aftale, han havde truffet med hr. Francesco, tog han plads ved siden af fruen i den fjernest liggende del af salen og begyndte at tale sålunde:

"Højstærede frue! Jeg er overbevist om, at en så forstandig og begavet dame som I, for længe siden må have forstået, hvor heftigt betaget jeg er blevet af jeres skønhed, der utvivlsomt overstråler alle andres. Jeg taler ikke om jeres fine væsen og enestående dyder, der i sig selv ville være tilstrækkelige til at gøre indtryk på enhver mands hjerte, og jeg behøver ikke heller at forsikre jer om, at min kærlighed er så stor og så glødende, at den aldrig nogensinde er blevet overtruffet, og om at jeg vil blive ved at elske jer, så længe der banker et hjerte i dette elendige bryst, ja endnu længere, for hvis man elsker hinsides graven som her på jorden, da vil min kærlighed vare evigt ved. I vil derfor kunne være forvisset om, at I ejer intet, enten det nu er kostbart eller ej, I i den grad kan betragte som jeres under alle forhold som netop mig, og alt, hvad der tilhører mig. Og, for at I kan få et sikkert bevis derpå, vil jeg lade jer vide, at jeg ville prise mig lykkelig over al måde, hvis I ville befale mig at udføre noget for jer, for da ville der ikke være den magt på jorden, som skulle hindre mig i at udføre det. Men eftersom jeg altså, sådan som I hører, ganske og aldeles er til jeres rådighed, tør jeg vel nok med nogen føje opsende bønner til jeres skønhed, der er det eneste her i verden, der formår at skaffe mig al den fred, al den lykke og al den frelse, hvorefter min sjæl higer. Jeg beder jer derfor i al ydmyghed, I, som er mit livs

bedste skat og eneste håb, om at I vil lade jeres gode hjerte råde og se mildere end tidligere på mig, der helt og holdent tilhører jer, så at jeg husvalet af jeres barmhjertighed, vil kunne sige, at var det jeres skønhed, der tændte elskovens flamme i min barm, så var det også ved den, at jeg blev givet tilbage til livet, der, hvis mine bønner ikke formår at gøre indtryk på jeres stolte sjæl, uden tvivl snarligt vil tage en brat ende, således at I vil kunne bebrejde jer at være den, der har draget mig i døden. Bortset fra, at min død ikke ville bringe jer til ære, tror jeg også, at samvittighedens stemme undertiden ville tale bebrejdende ord til jer, så at I ville fortryde, hvad I havde gjort, og grebet af en venligere stemning overfor mig ville sige til jer selv: "Hvor det dog var stygt og tåbeligt af mig, at jeg ikke ynkedes over den stakkels Zima!" Og det, at angeren slet ikke kunne råde bod på, hvad der var sket, ville gøre jeres kvaler endnu større. For nu at undgå dette, beder jeg jer, mens I endnu kan hjælpe mig, om at jage hårdheden bort af jeres sind og om at bønhøre mig i min nød. I alene har det i jeres magt at gøre mig til den lykkeligste eller ulykkeligste af alle dødelige. Jeg kan ikke tro, at I kan være så hårdhjertet at lade mig straffes med døden for min store og rene kærlighed, men klynger mig til håbet om, at I med et venligt, trøstende ord vil vederkvæge min angstfuldt bedende sjæl, der bæver i skræk og rædsel for jeres blik."

Zima tav, mens hede tårer vædede hans kinder, drog et dybt suk og ventede på, hvad den højbårne dame ville svare. Hun, hvis hjerte var forblevet uberørt af Zimas ihærdige bejlen, modige våbenfærd og elskovsfulde morgensange, rørtes nu ved den glødende tilbeders ord og begyndte at føle, hvad hun aldrig før havde følt, kærlighedens betagende magt, og skønt hun,

ihukommende sin mands befaling, fortsatte med at tie, kunne dog ikke hendes sukke skjule, hvad hun gerne ville have svaret Zima. Da denne havde ventet en stund forgæves på svar, undredes han først derover, men begyndte så at ane hr. Francescos listige påfund, uden at dog dette berøvede ham modet, for ved at møde damens stjålne blikke og ved at høre de suk, hun bestræbte sig for at dæmpe, fattede han håb om at have vundet hendes hjerte, og idet han lagde sin plan derefter, gav han sig på fruens vegne at svare sig selv på følgende måde:

"Kære Zima! Sikkerlig har jeg for længe siden mærket, at du har båret en dyb og stor kærlighed til mig, og nu, da jeg ved dine ord får bekræftelse derpå, er jeg selvfølgelig glad over det. Har jeg end stundom forekommet dig hård og grusom, vil jeg dog lade dig vide, at mit ansigt ikke udtrykte det, jeg på bunden af mit hjerte følte. Tvært imod har jeg altid elsket dig, og sat mere pris på dig end på nogen anden. Min optræden skyldtes frygt for at blive opdaget og omsorg for mit gode navn og rygte. Nu er imidlertid det øjeblik kommet, da jeg kan vise dig mine følelser og belønne dig for den kærlighed, du har næret og endnu nærer til mig. Jeg beder dig derfor være ved godt mod, for hr. Francesco vil om få dage tage som podesta til Milano, hvilket du jo godt ved, eftersom du for min skyld har givet ham den smukke ridehest, han skal benytte. Så snart han er borte, lover jeg dig højtideligt ved min ære og ved den oprigtige kærlighed, jeg nærer til dig, at du om få dage skal få lov til at være sammen mig, og at vi da vil kunne give vor kærlighed al den salige tilfredsstillelse, den higer efter. Og da jeg er bange for, at vi ikke en anden gang skal få lejlighed til at vende tilbage til denne sag, er det bedst, at jeg med det samme siger dig

følgende: Pas godt på, når du en dag ser to håndklæder hænge i mit soveværelse ud til haven, så skal du samme aften, idet du tager dig vel i agt for at blive set, opsøge mig ved lågen, hvor du vil kunne træffe mig i færd med at vente på dig, og så skal vi hele natten have det livsaligt og herligt og af hjertens lyst glæde os ved at være sammen."

Da Zima havde talt således på damens vegne, tog han nu atter ordet i sit eget navn og svarede: "Dyrebare frue! Den overstrømmende glæde jeg føler over jeres gunstige svar, har gjort så stærkt indtryk på mig, at jeg næppe formår at finde udtryk for min taknemmelighed. Men selv om jeg kunne tale, som jeg ønsker, ville tiden dog ikke strække til for at bevidne jer, i hvilken grad jeg påskønner og priser mig lykkelig over jeres godhed. Alt, hvad jeg kan sige jer, er, at jeg ufejlbarlig agter at gøre, hvad I har pålagt mig, og at jeg, når den rette lejlighed dertil gives, i lykkelig besiddelse af den gunst, I har lovet mig, vil beflitte mig på af bedste evne at tolke jer en så stor erkendtlighed, som det vil være mig muligt. For øjeblikket har vi ikke mere noget at sige hinanden her; jeg vil kun ønske, allerkæreste frue, at Gud vil skænke jer den lyksalighed, hvis besiddelse I attrår mest af alt, og dermed Gud befalet."

Til alt dette svarede fruen ikke et ord, hvorfor Zima rejste sig og gik tilbage til hr. Francesco, der leende kom ham i møde og sagde til ham:

"Nå, er du så tilfreds? Har jeg ikke holdt mit løfte godt?"

"Nej, I har ikke, herre, for I havde lovet mig, at jeg skulle tale med jeres frue, og så er det jo en marmorstatue, jeg har talt med," svarede Zima.

Disse ord behagede særdeles hr. Francesco, der fik en endnu højere mening om sin hustru, end han havde haft tidligere, og sagde:

"Ja, den hest, som var din, det er nu altså min."

"Ja, det er den," svarede Zima, "men havde jeg troet at skulle høste så ringe frugt af jeres godhed, ville jeg hellere have foræret jer dyret uden at stille nogen betingelse. Gid jeg dog blot havde båret mig sådan ad, for nu har I jo købt hesten, men jeg har ikke solgt den."

Hr. Francesco lo ad dette svar, og da han nu havde erhvervet sig en ridehest, tog han et par dage efter afsted til Milano i embedsforretninger.

Damen, som nu var sin egen herre, begyndte atter i tanken at gennemgå, hvad Zima havde sagt til hende, og at tænke på hans varme kærlighed og på ridehesten, som han havde givet bort for hendes skyld, og da hun meget ofte så ham gå forbi hendes vindue, sagde hun ved sig selv:

"Hvad er det egentlig, jeg gør her? Hvorfor lade min ungdom gå til spilde? Min mand er rejst til Milano og kommer ikke hjem de første seks måneder, og hvornår vil han give mig erstatning for sin fraværelse? Måske når jeg bliver gammel! Hvornår vil jeg finde en elsker som Zima? Jeg er alene og har ingen at være bange for. Hvorfor skulle jeg ikke benytte den gunstige lejlighed, mens jeg kan? Et tilfælde som dette frembyder sig ikke hver dag; der er jo ingen, der får det at vide, og selv om det så skete, er det da bedre at angre, hvad man har gjort, end at fortryde, at man lod være?"

Disse overvejelser modnedes snart til en fast beslutning, og en dag hængte hun to håndklæder op i vinduet ud til haven,

således som Zima havde sagt, hun skulle gøre. Da denne så det, blev han hjertelig glad, og ved mørkets frembrud gik han i al hemmelighed hen til haveporten, som stod åben, og derpå til en anden dør, som førte ind i huset, hvor han fandt hende ventende på sig. Da hun så ham komme, skyndte hun sig at rejse sig for at gå ham i møde, og hun modtog ham med åbne arme, hvorpå han omfavnede og kyssede hende hundrede tusinde gange og fulgte hende op ad trappen. De gik derpå meget snart til sengs og lærte kærlighedens højeste nydelser at kende. Dette var første gang, de var sammen, men det blev ikke den sidste, for hele tiden, mens hr. Francesco var i Milano, og også efter at han var vendt tilbage, kom Zima meget ofte igen til stor glæde for begge de pågældende parter.

6. fortælling

Ricciardo Minutolo er forelsket i Filippello Fighinolfis hustru, og da han ved, at hun er skinsyg på sin mand, bilder han hende ind, at denne har aftalt et stævnemøde i et bad den følgende dag med hans hustru. Damen begiver sig da også derhen, men opdager, at hun ikke har hengivet sig til sin mand, men derimod til Ricciardo.

Da Elissa havde fortalt sin historie til ende, lovpriste dronningen Zimas kløgt og gav ordet til Fiammetta, der muntert smilende svarede, at det ville hun gerne, og begyndte som følger:

I alle henseender er vor stad rigt begavet af naturens hånd, og yder også stof til eksempler af enhver art, men det kan alligevel være ganske heldigt at bære sig ad som Elissa og fortælle lidt om, hvad der sker i den øvrige verden. Idet jeg derfor henlægger scenen til Napoli, vil jeg skildre, hvorledes en af den slags skinhellige snerper, der lader hånt om alt, hvad der hører kærligheden til, nødsagedes af en snild tilbeder til at smage kærlighedens frugt, førend hun havde lært dens blomst at kende. Denne historie vil samtidig give jer en gavnlig lære med hensyn til fremtiden og skaffe jer den fornøjelse at høre en morsom tildragelse.

I den gamle stad Napoli, der måske er den mest tiltrækkende af alle italienske byer, levede fordum en ung mand ved navn Ricciardo Minutolo, der var af megen fornem slægt, og som besad store rigdomme. Skønt han var gift med en ung, køn og

elskværdig dame, blev han dog forelsket i en anden ved navn Catella, som efter alles mening var den skønneste kvinde i Napoli. Catella var gift med en adelsmand, der hed Filippello Fighinolfi, hvem hun som en ærbar kvinde højagtede og elskede af hele sin sjæl.

Da Ricciardo Minutolo var forelsket i Catella og gjorde alt, hvad der kan gøres for at vinde en kvindes gunst og kærlighed, men da han alligevel ikke kom sine ønskers mål et eneste skridt nærmere, var han lige ved helt at fortvivle, og da han ikke formåede at frigøre sig for sin kærlighed, kunne han hverken dø eller finde nogen glæde ved at leve. Mens han var under påvirkning af denne sindsstemning, opfordredes han en dag af nogle af sine kvindelige slægtninge til at opgive en kærlighedstrang, der jo var ganske og aldeles håbløs, eftersom Catella ikke havde øje og tanke for andre end Filippello, der indgød hende en så heftig skinsyge, at hun troede, at hver en lille fugl, der fløj gennem luften, kunne rane ham fra hende. Da Ricciardo havde hørt fortælle om Catellas skinsyge, fattede han pludselig en plan, af hvis udførelse han ventede sig det bedste resultat, og gav sig nu til at lade, som om han havde slået Catella ud af hovedet og fået en anden smuk dame kær, for hvis skyld han lod holde fester og udmærkede sig i dystløb, ganske som han tidligere havde gjort for at tækkes Catella. Det varede da heller ikke længe, før alle i Napoli – og Catella med – var overbeviste om, at det ikke længere var Catella, men den anden dame, der indgød ham lidenskabelig kærlighed, og hans ihærdighed var så stor, at det til sidst ikke alene lykkedes ham at bortlede enhver mistanke på dette punkt, men også at få Catella til at aflægge det forskræmte væsen, hun havde vist

overfor ham på grund af den kærlighed, han syntes at nære til hende, således at hun nu begyndte at hilse venligt på ham som på enhver anden af sine bekendte.

Det skete nu, som det er napolitansk skik, at talrige skarer af damer og kavalerer, da det begyndte at blive varmt i vejret, tog ud til kysten, og da Ricciardo vidste, hvorhen Catella og hendes selskab havde begivet sig, drog han samme vej med sin familie og blev indbudt til at gøre dem følgeskab, hvilket han også tog imod, men dog først efter at have ladet sig nøde længe, som om han i grunden helst ville have været fri. Både Catella og de andre damer gav sig småt til at drille ham med hans nye forelskelse og, for rigtig at give dem lejlighed til at snakke løs, anstillede han sig mere og mere optaget af vedkommende dame. Imidlertid gik nu damerne bort, nogle hist og andre her, og da Ricciardo var blevet alene med Catella og et par andre, lod han en ytring falde om et vist kærlighedseventyr, som hendes mand Filippello havde for. Catellas skinsyge blussede straks op, og hun brændte af nysgerrighed efter at få at vide, hvad det var, Ricciardo hentydede til. Hun beherskede sig en lille stund, men til sidst kunne hun ikke længere styre sig, og hun bønfaldt Ricciardo om for den kvindes skyld, han elskede højst i denne verden, endelig at forklare hende det, han havde sagt om Filippello.

"Jo," svarede Ricciardo, "når I beder mig derom i en så dyrebar persons navn, vover jeg ikke at afslå jeres bøn, og jeg skal gerne rette mig efter jeres ønske og sige jer alt, hvis I vil love mig ikke at ymte et ord hverken til ham eller nogen anden, førend I med jeres øjne har forvisset jer om, at jeg ikke lyver." –

Herimod havde damen intet at indvende; hun troede hvert ord, han sagde, og lovede højtideligt at holde tand for tunge.

De gik nu så langt afsides, at de var sikre på ikke at blive hørt af nogen, hvorpå Ricciardo tog ordet og sagde: "Hvis den kærlighed, jeg engang nærede til jer, frue, endnu var til stede, ville jeg ikke vove at sige jer noget, som sikkert vil gå jer nær til hjerte, men eftersom hin følelse nu ganske har forladt mig, har jeg ikke synderlige skrupler ved at oplyse jer om alt. Jeg ved ikke om Filippello nogensinde har følt sig ængstelig over den kærlighed, jeg nærede til jer, eller om han har troet, at I elskede mig, men så meget er vist, at jeg i hvert fald aldrig har kunnet mærke noget på ham. Nu derimod, da han anser lejligheden for gunstig og mener, jeg er mindre på min post, synes han at ville spille mig det samme puds, som han var bange for, jeg ville spille ham, og er begyndt at lægge an på min kone. Jeg ved fra sikker kilde (nemlig fra hende selv), at han ved forskellige sendebud har forsøgt at gøre indtryk på hende, og hun har stadig svaret ham sådan, som jeg pålagde hende at gøre. Nu i morges, da jeg stod i begreb med at begive mig herhid, traf jeg min kone i fortrolig samtale med et fruentimmer; jeg anede straks, hvad der var på færde, og jeg spurgte, hvad det var hun ville. "Det er Filippellos koblerske," svarede min kone, "som du ved dine opmuntringer har skaffet mig på halsen. Han siger, at han nu vil vide, hvordan jeg er stemt over for ham, og at han, så snart jeg ønsker det, vil kunne indrette det således, at jeg kan mødes med ham i et badehus her i byen. Dette bliver han ved med at plage og tigge mig om, og var det ikke af hensyn til dig, der har sat alt dette i scene, skulle jeg sandelig give ham sådan besked, at han aldrig turde vove at se til den side, hvor jeg går."

Min kones udtalelser faldt mig hårdt for brystet, og alt dette syntes mig mere, end min tålmodighed kunne bære, og jeg har besluttet at fortælle jer, hvordan sagerne står, for at I kan vide, hvorledes I lønnes for jeres oprigtige troskab, der engang næsten har kostet mig livet. Og for at I nu ikke skal tro, at alt, hvad jeg her siger, er opdigtet snak, lod jeg min kone svare buddet, at hun skulle møde ham i badet ved den niende time, når alle sover, så at I nu selv, om I har lyst, kan få syn for sagen. Buddet gik fornøjet sin vej, men I må da ikke tro så slet om mig, at det et øjeblik kunne falde mig ind at sende min kone til badet. Var jeg i jeres sted, ville jeg ordne det så, at han traf mig i stedet for hende, han gør regning på at finde, og når jeg så havde været en stund sammen med ham, ville jeg give mig til kende og give ham den medfart, han fortjente. Da skulle jeg mene, han ville blive så flov, at den tort, han har tilføjet mig og jer, dermed vil være hævnet."

Da Catella hørte dette, lod hun sig, ligesom alle skinsyge, narre af sin lidenskab og troede hvert ord hun hørte, uden at tage hensyn til, hvem det var der gav hende en sådan underretning. Hun begyndte at tænke over adskilligt, hun ikke før havde haft blik for, og gav sig til at stave og lægge sammen så længe, til det stod hende klart, at hun var en bedraget hustru, og idet vreden bragte hendes øjne til at lyne og hendes kinder til at blusse, svarede hun, at det ville hun rigtig nok gøre, og at det var en let sag, og at hun skulle skamme ham sådan ud, at han ville blive hed om ørene ved tanken om det, hver gang han mødte en kvinde på sin vej. Ricciardo, der havde opnået, hvad han ville, og nærede det bedste håb om et heldigt resultat af den plan, han havde udpønset, bestyrkede hende af al magt i det

forsæt, hun havde fattet, og blev ved at give hendes skinsyge ny næring, idet han dog bad hende om endelig ikke at sige til noget menneske, hvad han havde fortalt hende, og det lovede hun ham også ved alt, hvad der var helligt.

Den næste morgen henvendte Ricciardo sig til en skikkelig kone, der bestyrede det bad, han havde omtalt for Catella, og meddelte hende, hvad han agtede at gøre, idet han bad hende om at stå ham bi så godt, hun kunne. Den brave kone, som stod i gæld til ham fra tidligere tid for adskillige små opmærksomheder, erklærede sig også straks villig hertil og aftalte med ham, hvad hun skulle sige og gøre. I badehuset fandtes et meget mørkt værelse uden spor af vinduer. Dette indrettede hun efter Ricciardos anvisning og lod, så godt det lod sig gøre, opstille en seng, på hvilken Ricciardo lagde sig efter at have spist til middag og gav sig til at vente på Catella.

Efter at have hørt Ricciardos historie og fæstet større lid til den, end den fortjente, var Catella om aftenen i yderst dårligt lune gået til sit hjem, og det traf sig så, at Filippello, da han kom hjem, også havde en hel del at tænke på, og derfor måske ikke var så venlig imod hende, som han plejede. Hendes mistanke fik herved ny næring, og hun sagde ved sig selv:

"Sandelig, han har ikke tanke for andet end hende, som han tror, han i morgen skal have det så fornøjeligt og morsomt med, men det er sikkert og vist, at det skal der minsandten ikke blive noget af."

Og hele natten havde hun ikke andet i sit hoved og lå stadig og spekulerede på, hvad hun skulle sige til ham den næste dag.

Men så, da den niende time kom, tog Catella en pige med sig og gik hen til det bad, Ricciardo havde nævnt, og da hun her

traf den gode kone, spurgte hun hende, om Filippello havde været der den dag.

"Er I måske den dame, der skal træffe ham her?" spurgte konen, som havde fået besked af Ricciardo om, hvad hun skulle sige.

"Ja det er mig," svarede Catella.

"Så kan I godt gå ind," svarede den brave kone.

Catella, der således søgte, hvad hun nødig ville finde, lod sig med tilsløret ansigt føre til den stue, hvor Ricciardo opholdt sig og lukkede døren i lås efter sig. Da Ricciardo hørte hende komme, rejste han sig op og trykkede hende henrykt i sine arme, idet han hviskede:

"Velkommen min hjertenskære skat!"

For ikke at røbe sig tav Catella bomstille og besvarede i tavshed hans favntag og kys. Der var ganske mørkt i værelset, hvilket de begge havde grund til at være glade over, og selv efter et længere ophold derinde var det ikke muligt at se en hånd for sig. Ricciardo førte hende derpå hen til sengen, og uden at mæle et ord af frygt for, at deres stemme skulle røbe dem, gav de sig nu tid til stor nydelse og glæde for begge parter.

Da Catella omsider fandt, at øjeblikket var kommet til at give sin med møje indeklemte harme luft, begyndte hun, dirrende af ubændig harme, at tale således:

"Ak! hvor ynkelig er ikke kvindens lod, og hvor lidt påskønnet er ikke ofte den kærlighed, hun nærer til sin mand. I otte år har jeg stakkel elsket dig højere end mit liv, og nu brænder og fortæres du, brødefulde og slette menneske, af kærlighed til en fremmed kvinde! Hvem tror du, du omfavner? Du omfavner hende, som du længe nok har sveget med falske kærtegn og

hyklet hengivenhed, mens du i dit hjerte kun havde tanke for en anden. Jeg er ikke Ricciardos hustru, men din egen hustru, Catella, du troløse forræder! Kan du ikke kende min stemme? Det er virkelig mig. Jeg synes, der er en hel evighed, til vi kommer ud i lyset, så at jeg rigtig kan håne dig, som du fortjener, du ækle, skamløse hund! Ak, jeg elendige skabning! Til hvem har jeg i alle disse mange år båret så inderlig en kærlighed? Til denne lumske køter, som i den tanke, at du holder en fremmed kvinde i dine arme, har skænket mig flere kærtegn og elskovsbeviser i denne korte stund end i alle de år, vi har været gift. Din slubbert, som kan være så kraftig og kvik, mens du altid hjemme viser dig så svag og afmægtig. Men, Gud være lovet det er din egen ager, du har pløjet, og ikke fremmedes, således som du bilder dig ind. Nu kan jeg forstå, hvorfor du holdt dig så rolig i nat. Du belavede dig på at losse ladningen andetsteds og ville møde på kampplads en med friske kræfter, men takket være Gud og min kloge beregning er strømmen løbet i den kanal, den skulle. Hvorfor svarer du ikke, usle synder? Hvorfor siger du ikke noget? Har du tabt mælet? Gud ved, hvad der afholder mig fra at kradse øjnene ud af hovedet på dig? Du troede at kunne slippe ubemærket fra din skurkestreg, men jeg var klogere end som så, og du har fået en lang næse, din ærkeskælm!"

Ricciardo frydedes i sit inderste ved at høre disse ord, og uden at svare omfavnede, kyssede og kærtegnede han hende mere end nogensinde. Catella blev herover yderligere opbragt og fortsatte:

"Du tror nok, du kan narre mig og gøre mig god igen med dine falske kærtegn, din væmmelige karl, men deri tager du fejl.

Jeg får aldrig ro i mit sind, førend jeg rigtig har fået stillet din skam til skue for alle vore slægtninge, venner og naboer. Er mon ikke jeg, din nidding, fuldt så smuk som Ricciardo Minutolos kone? Er min slægt ikke lige så fin som hendes? Hvorfor svarer du ikke, din kæltring? Hvad har hun forud for mig? Gå med dig! Rør mig ikke! Du har såmænd muntret dig nok for i dag. Jeg forstår godt, at du nu, da du ved, hvem jeg er, må tvinge dig selv til at blive ved, men med Guds bistand skal jeg nok herefter vide at holde dig stangen, og jeg forstår i grunden ikke, hvad der hindrer mig i at lade Ricciardo komme hertil, han, som har elsket mig højere end sig selv, og som alligevel ikke kan smigre sig med, at jeg en eneste gang har set til den side, hvor han gik. Jeg indså virkelig ikke, hvad galt der kunne være i det. Du har troet at favne hans hustru, og du har for så vidt også gjort det, som det sandelig ikke er din skyld, at det ikke er sket, så om jeg hengav mig til Ricciardo, ville jeg kun gøre dig ret, og du ville aldeles ingen grund have til at dadle mig derfor."

Damen blev længe ved på den måde, og der var ingen ende på hendes bebrejdelser, så at Ricciardo, der var bange for, at det kunne få slemme følger, om han lod hende gå fra sig i denne fejlagtige tro, besluttede at give sig til kende og opklare hendes vildfarelse. Efter at han på ny havde sluttet hende så fast i sine arme, at det var umuligt for hende at rive sig løs, sagde han derfor til hende:

"Vær ikke vred, min dyrebare skat. Hvad min kærlighed alene ikke kunne skaffe mig, det har Amor lært mig at opnå ved list. Jeg er Ricciardo."

Da Catella hørte disse ord og kendte ham på stemmen, ville hun straks springe ud af sengen, men kunne ikke. Så ville hun

skrige, men Ricciardo lagde sin hånd for hendes mund og sagde:

"Ædle frue! Hvad der er sket, kan ikke gøres om, selv om I blev ved at råbe fra nu af indtil dommedag. Dersom I skriger eller på nogen anden måde røber, hvad her er sket, så folk får det at vide, vil følgen blive, at I tager skade på jeres gode navn og rygte, hvilket I ikke kan undgå, da det ikke vil nytte jer noget at påstå, at jeg ved en lumsk list har lokket jer hertil, eftersom jeg på min side vil påstå, at I farer med løgn, og at I har ladet jer lokke ved løfter om gaver og penge, og at I kun, fordi I ikke fik så meget, som I havde ventet, holder et sådant styr og kommer med alle disse bebrejdelser. Folk er mere tilbøjelige til at tro det onde end det gode, ved I nok, og man vil derfor fæste større lid til mine ord end til jeres. Dernæst vil følgen blive, at der opstår et dødeligt fjendskab mellem jeres mand og mig, og det kunne lige så nemt ske, at det blev mig, der dræbte ham, som at det blev ham, der tog livet af mig, og I så fald fik I jo aldrig en glad time mere. Derfor, mit kære lille hjerte, må I ikke på én gang bringe skam over jer selv, jeres mand og mig i en strid, der kan have døden til følge. I er ikke den første og bliver ej heller den sidste kvinde, som bedrages, og I må ikke glemme, at jeg ikke af ondskab har ført jer bag lyset, men på grund af den overstrømmende kærlighed, jeg føler til jer, og som jeg altid vil nære til jer, ligesom I også kan stole på, at jeg vil blive ved at være jeres ærbødige tjener. Alt, hvad jeg ejer og har, har længe stået til jeres rådighed og vil fra denne stund tilhøre jer mere end nogensinde. Da jeg ved, at I er klog og forstandig i alle andre henseender, tvivler jeg ikke på, at I også vil være det i denne."

Medens Ricciardo talte således, græd Catella ustandseligt; men skønt hun var opbragt til det yderste og var nær ved at græmme sig til døde, måtte hun dog i sit stille sind indrømme, at det var ganske fornuftigt, hvad Ricciardo sagde, og at det godt kunne gå sådan, som han påstod, og hun svarede ham derfor med en stemme, der dirrede af vrede: "Ricciardo, jeg fatter ikke, hvorledes Gud vil kunne give mig styrke til at bære den lumske adfærd og den forsmædelse, du har tilføjet mig. Jeg vil ikke give mig til at råbe på dette sted, hvortil jeg er blevet lokket på grund af min dumhed og forfærdelige skinsyge; men du kan være overbevist om, at jeg aldrig får en rolig time, førend jeg på en eller anden måde har hævnet mig på dig. Og nu må du lade mig gå i fred og ikke mere holde mig tilbage. Du har jo opnået, hvad du ville, og spillet mig det puds, du ønskede. Det er på tiden, du lader mig gå. Slip mig, hører du!"

Da Ricciardo så, at Catella var helt ude af sig selv af ophidselse, turde han ikke lade hende gå i den tilstand, men besluttede at beholde hende hos sig, lige til hendes sind var kommet i ro. Han gav sig derfor til at tale venligt og kærligt til hende og blev så længe ved, til hun omsider slog sig til tåls, og de blev derefter sammen endnu en god stund til meget stor tilfredsstillelse for begge parter. Damen lærte nu, hvor meget bedre det smager at blive kysset af en elsker end af en ægtemand, og idet hendes tidligere hårdhed mod Ricciardo forvandledes til ømhed, elskede hun ham fremtidigt af hele sit hjerte, og de indrettede sig så forstandigt, at de endnu mange gange kunne frydes ved deres kærlighed. Gud give, at også vor kærlighed må fylde os med glæde.

7. fortælling

Tedaldo forlader Firenze af sorg over sin elskedes kulde. Nogen tid efter vender han tilbage, klædt i pilgrimsdragt, taler med hende, overbeviser hende om hendes vildfarelse, befrier hendes mand fra dødsstraf, forsoner ham med dem, der har anklaget ham for mord, og modtager derefter kærlighedens løn.

Da Fiammettas fortælling var færdig og havde fået almindelig ros, gav dronningen for ikke at spilde tiden straks ordet til Emilia, der begyndte, som følger:

Jeg har i sinde at vende tilbage til vor stad og fortælle jer, hvorledes en af vore medborgere genvandt sin tabte elskerinde.

Der levede i Firenze en ung adelsmand ved navn Tedaldo Elisei, der var dødelig forelsket i en vis Aldobrandino Palerminis hustru Ermellina, og som ved sin rosværdige vandel nok havde fortjent at nå sine ønskers mål; men skæbnen, der er lykkens fjende, satte sig imod og lod hans forhåbninger strande. Hvad der nu end var grunden, ville damen, som i nogen tid havde vist sig særdeles elskværdig overfor Tedaldo, pludselig ikke længere have noget med ham at gøre og ville hverken se ham eller modtage noget budskab fra ham. Herover blev han yderst modfalden og sørgmodig, men han havde altid holdt sin kærlighed så godt skjult, at ingen anede kilden til hans kummer. Efter at han forgæves ved forskellige midler havde stræbt at generobre sin elskedes gunst, som han ganske uden egen skyld havde mistet, besluttede han at drage ud i den vide,

vide verden, for han undte ikke hende, der var årsag i hans sorg, den skadefryd, at se ham tæres hen som en skygge og gå ynkeligt til grunde.

Han samlede i al stilhed så mange penge sammen, som det var ham muligt, og drog bort i al hemmelighed uden at meddele sit forehavende til slægt eller venner med undtagelse af en eneste, som han betroede alt. Han drog til Ancona, hvor han lod sig kalde Filippo di Sanlodeccio, og hvor han stiftede bekendtskab med og tog tjeneste hos en rig købmand, med hvem han sejlede til Cypern. Hans behagelige væsen og mønsterværdige opførsel behagede købmanden i den grad, at han ikke alene gav ham en god løn, men også betroede ham en stor del af sine forretninger, og disse besørgede han så godt, at han i løbet af få år blev en almindelig afholdt, rig og anset købmand. Selv om han midt i sin travlhed stadig mindedes sin hårdhjertede elskerinde og følte en smertelig længsel efter at se hende, holdt han dog ud i kampen i syv samfulde år og gik sejrrig ud af striden. Men da han en dag på Cypern hørte en sang, han selv en gang havde digtet om sig og sin elskedes kærlighed og om de glæder, de havde haft sammen, opstod den tanke hos ham, at hun umuligt kunne have glemt ham, og han blev pludselig så længselsfuld efter at gense hende, at han ikke kunne holde det ud længere, men besluttede at vende tilbage til Firenze. Efter at have bragt alle sine affærer i orden drog han, kun ledsaget af en tjener, til Ancona, hvorhen han havde sendt sine sager og ejendele, som han derpå lod bringe videre til en forretningsven i Firenze. Selv begav han sig samme steds hen, forklædt som en pilgrim, der vender tilbage fra den hellige grav.

Ankommet til Firenze tog han ind i et lille værtshus, der ejedes af to brødre, og som lå i nærheden af det hus, hvor hans elskede boede. Hans første vandring gjaldt dette, men det håb, han nærede om at få hende at se, gik ikke i opfyldelse, idet både døre og vinduer var lukkede, så at han blev bange for, at hun enten var rejst bort eller måske var død. Tankefuld og sørgmodig drog han videre til det hus, hvor hans brødre boede, og blev her meget forundret ved at se fire af dem stå udenfor huset, klædt i dyb sorg. Da han var overbevist om, at hans pilgrimsdragt og forandrede udseende gjorde ham ganske ukendelig, gik han uden betænkning hen til en skomager og spurgte ham, hvorfor de fire mænd var iført sorte klæder.

"De går i sørgeklæder," svarede skomageren, "fordi det endnu ikke er fjorten dage siden, at deres broder, der hed Tedaldo, og som længe har været bortrejst fra byen, blev myrdet, og så vidt jeg kan forstå, har de nok godtgjort overfor domstolen, at mordet er blevet udført af en vis Aldobrandino Palermini, der har villet hævne sig, fordi Tedaldo syntes godt om hans kone og var kommet hemmeligt tilbage for atter at træde i forbindelse med hende."

Tedaldo undredes højligt over, at nogen kunne ligne ham i den grad, at en sådan fejltagelse kunne finde sted, og beklagede af ganske hjerte den ulykke, der havde ramt Aldobrandino. Imidlertid fik han at vide, at damen var i live og ved godt helbred, og såsom det allerede var blevet mørkt, vendte han, opfyldt af alvorlige tanker, tilbage til værtshuset. Da han havde spist til aften, anvistes der ham natteleje oppe under taget, og han begav sig til ro, men dels på grund af de mange tanker, der ængstede hans sind, dels vel også fordi sengen var så dårlig, og

endelig måske også på grund af den slette aftensmad, han havde fået, kunne han i flere timer ikke få søvn i sine øjne. Mens han således lå lysvågen, forekom det ham, at der var nogen, der krøb gennem taget og ned i huset, og kort efter så han en lysstråle trænge ind gennem en sprække i kammerets dør. Han listede sig nu ganske stille hen til sprækken og så en køn ung pige stå med et lys i hånden og ved siden af hende tre mænd, der var kommet ned gennem en åbning i taget. Efter at have udvekslet venskabelige hilsener med den unge pige tog en af dem ordet og sagde:

"Nu kan vi, gudskelov, føle os ganske trygge, for nu har vi fået vished om, at Aldobrandino Palermini er blevet udlagt som Tedaldo Eliseis morder. Han har nok allerede bekendt forbrydelsen, og dommen er faldet. Men lad os alligevel være forsigtige og endelig passe på at holde tand for tunge, for hvis nogen kom under vejr med, at det er os, der er gerningsmændene, kunne det let ske, at vi kom lige så galt i klemme som Aldobrandino."

Derpå gik de alle, fulgt af pigen, der syntes meget glad over, hvad hun havde hørt, nedenunder og lagde sig til ro.

Tedaldo, som havde været vidne til alt dette, begyndte at anstille betragtninger over, hvor let man kommer til at danne sig falske forestillinger. Først tænkte han på sine brødre, som havde begrædt og jordet en fremmed i hans sted, så på den uskyldige, der gennem falske vidnesbyrd var blevet dømt til døden, og dernæst på de strenge love og blinde dommere, der af iver efter at få sandheden frem, ikke undser sig for ved grusomme midler at fremtvinge usande tilståelser, og som kalder sig retfærdighedens udøvere og Guds tjenere, mens de i

virkeligheden er Satans håndlangere og tjener uretfærdighedens sag. Dernæst gav han sig til at pønse på, hvorledes han skulle hjælpe Aldobrandino, og fandt snart en plan, som syntes ham brugbar.

Den følgende morgen, så snart tiden syntes ham belejlig, gik han hen til sin elskedes bolig. Døren stod tilfældigvis åben, og da han trådte indenfor, så han damen sidde på forsalens gulv, helt sønderknust og forgrædt. Ved dette syn blev han grebet af inderlig medlidenhed, og han gik hen til hende og sagde:

"Græd ikke, frue, og vær ikke sørgmodig, for trøstens time er nær."

Damen løftede ved disse ord sit tårevædede ansigt og sagde:

"Gode mand, du ser ud til at være en fremmed pilgrim, hvilken mening kan du vel have om, hvad der bringer mig sorg eller trøst?"

Tedaldo svarede:

"Jeg kommer fra Konstantinopel, frue, og Gud har sendt mig hid for at standse jeres tårer og frelse jeres mand fra døden."

"Siden du er fra Konstantinopel og først nylig kommet hid," svarede damen, "hvorledes kan du vide noget om min mand og mig?"

Pilgrimmen begyndte nu at fortælle helt forfra om Aldobrandinos sørgelige skæbne, og derpå sagde han hende, hvem hun var, hvor længe hun havde været gift, og hundrede andre ting, der vedrørte hende, og som han kendte. Herover blev hun meget forundret, og da hun antog ham for en profet, faldt hun på knæ for ham og bad ham, om han for Guds skyld, hvis han var kommet for at redde hendes mand, endelig ville skynde sig lidt, da det var på høje tid. Tedaldo, der blev ved at

lade som om han var en meget from og hellig mand, svarede hende i en venlig og værdig tone:

"Stat op, frue, og fæld ikke flere tårer. Giv vel agt på, hvad jeg nu vil betro jer, men fortæl det endelig ikke til nogen. Gud har åbenbaret for mig, at den kval, hvori I nu er stedt, er straffen for en synd, som I engang har begået. Hjemsøgelsen, hvorunder I nu lider, vil delvis rense jer for denne synd, som dog helt må sones, hvis I ikke vil have, at der skal times jer endnu større sorg og kvide."

"Sandelig," svarede damen, "har jeg mange synder på min samvittighed, og jeg formår ikke at gætte, hvilken af dem det fortrinsvis er Guds mening, at jeg skal sone. Sig mig det derfor hellere, hvis I ved det, og jeg skal gøre, hvad jeg mægter, for at sone min brøde."

"I har ret, frue," svarede pilgrimmen, "jeg ved særdeles god besked i så henseende, og når jeg alligevel retter spørgsmål til jer, da er det ikke for at blive bedre underrettet, men for at I selv ved at bekende jeres synd kan blive grebet af desto større anger. Men for ikke at gøre flere omsvøb sig mig derfor, om I mindes nogensinde at have haft en elsker?"

Ved at høre dette spørgsmål drog damen et dybt suk og følte sig højligt forundret, for hun havde været overbevist om, at ingen uden Tedaldo kendte hendes sjæls hemmelighed, og hun kunne heller ikke nu tænke sig, hvordan den var kommet ud, med mindre måske Tedaldos ven og fortrolige havde røbet, hvad han vidste. Hun svarede derfor:

"Da jeg ser, at Gud åbenbarer for jer menneskenes hemmeligste gerninger, vil jeg ikke skjule for jer, hvad der dølger i mit bryst, men tilstå, at jeg i min ungdom nærede

lidenskabelig kærlighed til den stakkels yngling, som min mand beskyldes for at have myrdet, og hvis død gør mig inderlig ondt, for skønt jeg før hans afrejse viste mig hård og streng imod ham, så har dog hverken hans lange fraværelse eller pludselige død formået at udrive hans billede af mit bryst."

Hertil svarede pilgrimmen:

"Det er ikke den forulykkede mand, som I har båret kærlighed til, men derimod Tedaldo Elisei. Men fortæl mig nu, af hvilken grund I blev så fortørnet på ham. Har han nogensinde fornærmet jer?"

"Nej," svarede damen, "det har han aldrig gjort, og det var kun en fordømt munk, som, da jeg en gang skriftede for ham, ved sin dumme tale fik mig til pludselig at vise min elsker ryggen. Da jeg nemlig skriftede for ham, hvor meget jeg holdt af Tedaldo, og hvor stor glæde jeg følte ved at skænke ham min gunst, holdt han sådant et hus, at jeg næsten kan mærke det endnu, og sagde til mig, at hvis jeg ikke øjeblikkelig holdt op, så ville jeg ryge lige lukt ind i gabet på Satan selv i Helvedes dybeste afgrund og for mine synders skyld brænde på bålet til evig tid. Ved at høre dette fik jeg en sådan forskrækkelse på halsen, at jeg besluttede fra nu af at modstå min tilbøjelighed for Tedaldo, og for at afskære ham enhver anledning til at svække mit forsæt, ville jeg hverken modtage brev eller bud fra ham mere, men jeg er overbevist om, at hvis han blot havde holdt en lille smule længere ud i stedet for, som jeg formoder, at være rejst bort i fortvivlelse over hals og hoved, da ville jeg sikkert have ladet mine gode forsætter fare frem for at se ham tæres hen til en skygge, for der var ikke noget i hele verden, som var mig mere dyrebart end hans kærlighed."

Pilgrimmen svarede hertil:

"Det er denne synd alene, frue, der er skyld i al den sorg, I nu må friste. Jeg ved for vist, at Tedaldo aldrig har gjort forsøg på at tiltvinge sig jeres gunst, og at I af egen fri vilje hengav jer til ham, udelukkende fordi I syntes om ham og gerne ville være ham til behag. I opfordrede ham selv til at komme og viste ham i ord og gerning en så stor fortrolighed, at hvis han tidligere syntes om jer, så måtte jeres adfærd gøre hans lidenskab tusind gange stærkere. Da det nu ikke lader sig benægte, at alt dette forholder sig således, begriber jeg ikke, hvorledes I kunne nænne at vise jer så streng imod ham. Sligt burde I have tænkt over i forvejen, og hvis I mente, det var galt handlet, og at I ville komme til at angre det, da burde I have undladt at gøre det, fordi han blev jeres, ligesom I også blev hans. Det stod jer frit for at knytte ham til jer eller lade det være. Men at trække jer tilbage fra ham, efter at I var blevet hans, det var, når det iværksattes mod hans vilje, et åbent ran og i enhver henseende ganske utilladeligt. Jeg er selv munk og ved derfor udmærket god besked med munkevaner og munketanker, og når jeg nu vil udtale mig lidt omstændeligt herom, da er det kun til jeres bedste, og fordi jeg har større ret og adkomst dertil end andre. Min hensigt er nemlig at åbne jeres øjne på dette punkt, så at I fremtidig kan vide bedre besked med munkene, end I hidtil synes at have gjort. I fordums tider fandtes der ganske vist dydige og fromme munke, men de, som nu til dags kalder sig munke og vil gælde for at være det, ved dem er der ikke andet munkeagtigt end kappen, og ikke engang den er, som den burde være. Stifterne af munkeordnerne bestemte, at kappen skulle være trang og af dårligt vadmel. Ved at hylle sin krop i

tarveligt klædebon tilkendegaves jo foragt for timelige ting. Men vore dages munke ifører sig rummelige, varme stoffer af fint, blankt tøj med flot, ypperstepræsteligt snit og undser sig ikke ved at vise sig således i kirker og på torve ganske ligesom verdens forfængelige børn. Og på samme vis som fiskeren med sit garn fanger mange fisk i floden, således lykkes det munkene at indfange under deres rummelige kapper en stor mængde hængehoveder og enker og andre dumme mænd og kvinder, og denne fangst er dem en kærere beskæftigelse end nogen som helst anden, ja for at udtrykke mig endnu skarpere, kan jeg sige, at de har ikke mere igen af kutten end blot farven. I tidligere tid stod munkenes hu til at frelse menneskesjæle; nu går de blot på jagt efter kvinder og penge. Al deres higen og tragten går kun ud på at skræmme enfoldige sjæle med overspændt snak og alskens skræmmebilleder og på at bilde folk ind, at synden lader sig sone ved almisser og messer, for at de, som ikke er blevet munke af fromhed, men af dovenskab, uden at have nødig at røre en hånd kunne få forærende brød og vin og store pengesummer for at læse sjælemesser for de afdøde. Det være langt fra mig at betvivle, at synd kan aftvættes ved bønner og almisser, men hvis de, der giver almisser, så eller vidste, hvad det var for folk, der fik gaverne, da ville de sikkert langt hellere beholde dem selv, eller måske foretrække at kaste dem for svinene. Og fordi de meget sindrigt har regnet ud, at jo færre der er om at dele en skat, jo mere bliver der til hver, så sørger de altid for at holde andre borte for selv at komme til fadet. De tordner imod vellyst for at jage skræk i andre, så at munkene kan få lov til at beholde kvinderne for deres egen mund. De bryder staven over åger og uretfærdigt erhvervet

gods, for at de selv kan skrabe syndens mammon til sig, udvider deres munkekappe og køber bispedømmer og andre store gejstlige poster for de selvsamme penge, som de påstår styrter andre sjæle i evig fortabelse. Og når man bebrejder dem dette og meget andet, som de burde skamme sig ved, så mener de at klare sig udmærket ved at svare, at man skal rette sig efter, hvad de siger, og ikke efter, hvad de gør – som om det var en lettere sag for lammene at vise modstand og standhaftighed end for hjordens hyrder. Og at dette svar af mangfoldige mennesker opfattes forkert, det er de fuldstændig på det rene med. Nutidens munke ønsker blot, at man skal gøre, som de siger, nemlig give dem penge i massevis, betro dem hemmeligheder, leve kysk og afholdende, være from og tålmodig, tilgive fornærmelser og aldrig tale ondt om noget menneske, alt sammen lutter gode råd, som enhver kan være tjent med at følge. Men hvad ligger der bagved alt dette? Hvorfor siger de, man skal bære sig sådan ad? Ene og alene for at de selv kan komme til at gøre det, som de ikke fik lejlighed til, hvis lægfolk gjorde det samme. Som enhver ved, er det umuligt i længden at ligge på den lade side uden at have penge. Dersom lægfolk bruger deres penge til at more sig for, så får munkene ingen ting og kan ikke fortsætte deres driverliv. Dersom der gøres for ivrig jagt på kvinder, bliver der ingen plads for munken, og hvis folk ikke er tålmodige og tilgiver fornærmelser, bliver munken nødt til at holde sig fra hjemmene og tør ikke drive sit frække spil og sætte plet på familiens ære. Hvad kan det imidlertid nytte at fortsætte denne opregning? Når munkene fremkommer med undskyldninger for deres færd, opnår de ikke andet end at anklage sig selv. Hvorfor

holder de sig ikke inde i klostrene, når de ikke tør vove sig frem uden at tage skade på deres dyd? Eller, hvis de føler sig kaldet til at virke blandt lægfolk, hvorfor tager de ikke evangeliet til rettesnor og bærer sig ad som Kristus, der først viste sin kraft i gerning og derpå lærte folket. Inden de bryder staven over andre, er det deres pligt selv at vise, hvad de dur til. Jeg har set tusinder af munke efterstræbe ikke blot verdslige damer, men endog nonner, og det er netop ofte disse munke, der tordner allermest løs fra prækestolene. Og den slags mennesker vover at præke moral og fordre, at man skal låne dem øre! Vil nogen tro det, så for mig gerne, men Gud skal vide, at det er grumme tåbeligt. Men selv om også den munk, der gik i rette med jer, måske ikke havde helt uret i at påstå, at ægteskabsbrud er et slemt fejltrin, mon det da ikke er endnu større fejl at bestjæle eller dræbe et menneske eller drive ham i landflygtighed, så at han må føre en elendig hjemløs og fredløs tilværelse. Enhver må give mig medhold i, at det forholder sig således. At en kvinde omgås fortrolig med en mand, er en naturlig synd, men at udplyndre, dræbe eller bortjage ham er en afskyelig ond gerning. At I bestjal Tedaldo, da I berøvede ham jeres kærlighed, som I selv havde skænket ham, det har jeg allerede tydeligt fremsat for jer. Ja, jeg kan næsten sige, at I tog livet af ham, for det var sandelig ikke jeres skyld, at han ikke af fortvivlelse over jeres umenneskelige grusomhed gik hen og tog livet af sig, og som bekendt regner loven den, der anstifter ondt for lige så strafværdig som selve gerningsmanden. Og nægtes kan det endelig ikke, at I er skyld i, at han drog i landflygtighed og i syv år flakkede fortvivlet om i verden. Ved hver af de nævnte forsyndelser over for ham har I derfor gjort jer skyldig i

en langt større brøde end ved jeres fortrolige kærlighed til ham. Men måske Tedaldo ved sin adfærd har fortjent denne strenghed fra jeres side? Sikkerlig ikke, for I har jo selv indrømmet, at han var uden skyld, og desuden ved jeg, at han elskede jer højere end sig selv. Ingen kvinde er i den grad blevet ophøjet og berømmet som I af ham, når han befandt sig på et sted, hvor han frit kunne omtale jer uden at have nødig at nære frygt for at bringe jeres rygte i fare. Sin velfærd, sin ære og sin frihed, alt havde han overgivet i jeres varetægt. Ejede han ikke ungdom og ædel byrd? Var han ikke fuldt så køn som nogen af sine bysbørn? Var han ikke duelig og dygtig i enhver slags idræt, der passer sig for unge mænd? Var han ikke afholdt, agtet og velset af alle? Alt dette vil I umuligt kunne benægte. Men hvorledes har I dog af en naragtig, dum og misundelig munk kunnet lade jer forlede til at fatte så grusomt et forsæt til hans fordærv? Jeg begriber ikke, hvad det er for en underlig vildfarelse af kvinderne at tro, at de gør vel i at afvise og forsmå mandens kærlighed, i stedet for at de burde tænke over, hvad de selv er, og at manden er den ypperste og mest fuldkomne skabning i hele naturen, så at kvinderne burde anse det for en stor ære at blive elsket af en mand. De burde se op til ham og af bedste evne søge at behage ham, for at han altid skulle blive ved og aldrig høre op med at elske dem. Men hvor galt I har båret jer ad ved at lytte til en slugvorn og lækkersulten munks tale, det ved I bedst selv. Han attråede måske i egen person at indtage den plads, som han ville fordrive en anden fra. Det er denne synd, som den guddommelige retfærdighed, der nøje måler værdien af alle menneskelige handlinger, ikke har villet lade ustraffet, og fordi I uden grund søgte at løsrive jer fra

Tedaldo, er følgen deraf blevet, at jeres stakkels, uskyldige mand er kommet galt af sted og svæver i en meget stor fare, og at I selv nu er et bytte for sorg og uro. Dersom I ønsker at frelses ud af jeres nuværende pinlige stilling, kan det kun ske, hvis I vil love mig med hånd og mund, at hvis det hænder, at Tedaldo vender tilbage fra sin årelange landflygtighed, da vil I ikke tage i betænkning på ny i fuldt mål at skænke ham jeres velvilje, kærlighed og fortrolighed og i det hele taget på ethvert område genindsætte ham i den stilling, han besad, førend I ødelagde alt ved at være så tåbelig at fæste lid til, hvad den dumme munk fortalte."

Pilgrimmen tav, og damen, der meget opmærksomt havde lyttet til hans tale, og som åbenbart fandt, han havde ret i mangt og meget, og sikkert følte, at det netop var den synd, han påpegede, hun nu led straffen for, svarede følgende:

"Fromme mand, jeg indser fuldt vel, at I har ret i alle dele og ikke mindst med hensyn til de arge munke, som jeg hidtil altid har anset for mønstre på fromhed og dyd. Jeg tvivler ikke på, at jeg har forsyndet mig slemt mod Tedaldo, og så vidt det står til mig, ville jeg hjertens gerne gøre det godt igen på den måde, I har sagt, men hvorledes skal det kunne lade sig gøre? Tedaldo kommer ikke mere tilbage, han er død, og jeg fatter derfor ikke, hvorfor I vil have, jeg skal love jer noget, der aldrig kan ske."

"Nej, frue," svarede pilgrimmen, "Tedaldo er slet ikke død, men efter hvad der er åbenbaret mig af Gud, lyslevende og i bedste velgående. Det eneste han mangler, er at nyde jeres gunst."

"Sig ikke mere, end I kan stå ved," svarede damen, "for jeg vil lade jer vide, at jeg med mine egne øjne så ham ligge død

udenfor min dør, ramt af flere dolkestød. Jeg holdt ham i mine arme og badede hans ansigt i mine tårer, hvilket sandsynligvis har givet anledning til de upassende rygter, der er blevet spredt om mig."

"Det kan ikke nytte, hvad I siger, frue," svarede pilgrimmen, "jeg forsikrer jer ligefuldt, at Tedaldo er i live, og hvis I blot vil holde det løfte, I gav mig før, og modtage ham sådan, som han fortjener, håber jeg ikke, det vil vare ret længe, førend I får ham at se igen."

Hertil svarede damen:

"Sikkerlig vil jeg gøre det, med den største glæde, for intet ville berede mig større fryd end at se min mand frelst og fri og Tedaldo i live."

Tedaldo fandt nu øjeblikket gunstigt til at give sig tilkende og til at styrke damens mod med hensyn til hendes mands skæbne, og han sagde derfor:

"For at berolige jeres ængstelse vedrørende jeres mand, vil jeg betro jer en hemmelighed, som I endelig må tjene mig i for Himlens skyld ikke at røbe til noget menneske."

Med disse ord fremtog han en ring, som han omhyggeligt havde bevaret, og som fruen havde givet ham den sidste nat, de havde været sammen, og idet han viste hende den, sagde han til hende:

"Kender I denne ring, frue?"

"Ja," svarede hun, "jeg har en gang foræret den til Tedaldo."

Pilgrimmen rejste sig op, kastede sin kappe og sin hat og spurgte med florentinsk udtale:

"Kender I mig nu?"

Damen genkendte nu Tedaldo, men blev helt forfærdet, som når man ser døde gå igen blandt de levende; det var for hende ikke Tedaldo, der kom hjem fra Cypern, men Tedaldo, der stod op af graven. Hun beredte sig til skælvende at tage flugten for det uhyggelige spøgelse. Men Tedaldo skyndte sig at berolige hende og sagde:

"Vær endelig ikke bange, frue! Jeg er virkelig Tedaldo og har aldrig været død, selv om så I og mine brødre er nok så overbeviste derom."

Damen følte sig med disse ord noget beroliget, og da hun genkendte hans stemme og havde set lidt nærmere på ham og forvisset sig om, at det virkelig var Tedaldo, der stod for hende, faldt hun ham om halsen, kyssede ham inderligt og sagde:

"Vær hjerteligt velkommen tilbage, min elskede Tedaldo!"

Tedaldo gengældte hendes omfavnelse og kys og sagde:

"Vi har ikke tid foreløbig til at besegle vort gensyn med et varmere præg, eftersom jeg nu må hen og snarest muligt drage omsorg for, at Aldobrandino bliver givet jer rask og frisk tilbage. Jeg tænker, at I allerede inden i morgen aften vil høre godt nyt fra den kant, og hvis det, som jeg håber, allerede i dag lykkes mig at udvirke noget godt for ham, har jeg i sinde at komme hen og fortælle jer det i aften, og vi vil kunne tale sammen mere roligt og uforstyrret, end det for øjeblikket lader sig gøre."

Og efter på ny at have iført sig sin pilgrimskappe og hat tog han kærlig afsked med Ermellina, som han bad endelig være ved godt mod. Derpå gik han hen til fængslet, hvor Aldobrandino, der havde opgivet ethvert håb om redning, med usigelig angst afventede det øjeblik, da dødsstraffen ville blive

ham forkyndt, og Tedaldo fik her på grund af sin pilgrimsdragt uden vanskelighed tilladelse af fangevogterne til at betræde cellen. Han tog plads ved siden af fangen og sagde til ham:

"Aldobrandino, jeg er din ven, og Gud har i sin barmhjertighed sendt mig hid for at frelse dig fra døden. Dersom du blot, for at være Gud til behag, vil tilstå mig en ubetydelig gunstbevisning, kan jeg love dig, at du upåtvivlelig i morgen aften i stedet for den dødsdom, du venter, vil få at høre, at du er frifundet."

Hertil svarede Aldobrandino:

"Ædle munk, siden du bekymrer dig om min frelse, skønt jeg ikke kender dig og ikke mindes nogensinde før at have set dig, må du utvivlsomt være min ven, således som du siger. Den forbrydelse, for hvilken jeg anklages og trues med dødsstraf, har jeg sikkerlig aldrig begået, men jeg har ganske vist andre synder på min samvittighed, og det er måske disse, der er skyld i at denne store ulykke nu er kommet over mit hoved. Men det lover jeg dig, at jeg for den barmhjertige Guds skyld med glæde vil indrømme dig, hvad du vil bede mig om, om det så er stort eller småt. Sig mig derfor, hvad du ønsker, for der er intet, som jeg ikke kunne gøre for dig, når jeg blot kan slippe løs herfra."

"Hvad jeg ønsker", svarede pilgrimmen, "er blot, at du vil tilgive Tedaldos fire brødre, som har bragt dig i så stor vånde, fordi de anså dig for skyldig i deres broders død, og det er min bøn, at du vil betragte dem som gode venner og skænke dem fuld tilgivelse, når de beder dig derom."

"Kun den, som er blevet forurettet," svarede Aldobrandino, "kan danne sig en forestilling om, hvor sød hævnen er, og hvilken brændende attrå man kan føle derefter, men alligevel,

hvis Gud vil forbarme sig over mig, vil jeg gerne tilgive dem, ja, jeg tilgiver dem allerede nu, og hvis jeg slipper levende herfra, vil jeg bestræbe mig for i alle måder at handle, som du finder for godt."

Hermed erklærede pilgrimmen sig tilfreds, og uden at ville udtale sig yderligere bad han ham være ved godt mod og lovede ham, at han, inden solen næste dag gik ned, ville få vished om den frelse, hvorefter han sukkede.

Efter at have taget afsked med Aldobrandino begav Tedaldo sig hen til den ridder, som fungerede som dommer, og sagde i al hemmelighed til ham:

"Nådige herre, enhver vil med glæde bidrage til og tragte efter, at sandheden kommer frem, og navnlig må det være magtpåliggende for folk i jeres stilling, at de uskyldige går fri, og at de brødefulde får deres fortjente straf. For at dette kan ske, til ære for jer og til forsmædelse for dem, som er sig brøde bevidst, er jeg kommet hertil for at oplade jeres øjne og vidne om det, som sandhed er. Som I ved, er Aldobrandino Palermini mistænkt for af have myrdet Tedaldo Elisei, og der har samlet sig så mange vægtige beviser imod ham, at han allerede næsten kan betragtes som en dødsdømt mand. Ikke desto mindre er han fuldstændig uskyldig, hvilket jeg håber at kunne overbevise jer om, hvis det, som jeg har grund til at tro, vil lykkes mig inden midnat at overgive i rettens hænder de folk, som har myrdet den unge mand."

Dommeren, der var en skikkelig mand, og som havde inderlig ondt af Aldobrandino, lånte villigt øre til pilgrimmens ord, og efter at han havde drøftet sagen nærmere med ham og fået yderligere oplysninger, sørgede han for endnu samme

aften at lade sine folk gribe de to brødre, der ejede herberget, og deres tjenestepige, som alle var gået til ro og slumrede så fast, at deres anholdelse lod sig iværksætte uden mindste vanskelighed. Da han for hurtigt at komme på det rene med sagen beredte sig til at spænde dem på pinebænken, blev synderne så forskrækkede, at de skyndte sig at bekende, først hver for sig og siden alle til hobe, at det var dem, der havde myrdet Tedaldo Elisei, og da han derpå spurgte, hvad der havde bevæget dem til at begå denne misgerning, svarede de, at han under deres fraværelse havde været nærgående mod den enes hustru og villet tvinge hende til at føje sig efter hans ustyrlige ønsker. Pilgrimmen brød sig nu ikke om at høre mere, men tog afsked med dommeren og begav sig straks i al hemmelighed hen til Ermellina, der, efter at alle andre i huset var gået til ro, sad oppe og ventede, lige længselsfuld efter at høre gode tidender fra sin mand og efter i fuldt mål at forsone sig med ham, som hun ved sin hårdhed havde tilføjet så meget ondt. Tedaldo hilste hende med alle tegn på glæde og sagde til hende i en munter tone:

"Fryd dig, kære veninde, for i morgen vil du atter få din elskede mand uskadt tilbage."

Og for ganske at berøve hende enhver tvivl om, at det virkelig forholdt sig således, gav han hende nu en udførlig beretning om, hvad der var sket. Damen, der var i den syvende himmel over således i løbet af få timer at se sin dobbelte sorg forvandlet til en dobbelt glæde, sluttede henrykt Tedaldo i sine arme og kyssede ham kærligt. Derpå gik de sammen til sengs og beseglede deres forsoning med favntag og kærtegn, hvilket var for begge parter en lige stor og salig nydelse. Da det gryede ad

dag, stod Tedaldo op, og efter at have meddelt hende, hvad han videre agtede at gøre og på ny pålagt hende endelig ikke at røbe, hvad hun vidste, til nogen, iførte han sig atter sin pilgrimsdragt og gik bort for snarest muligt at skaffe sig underretning om, hvordan det stod med Aldobrandinos sag.

Så snart det var blevet lys dag, lod dommeren, som mente at have fuld klarhed i sagen, øjeblikkelig Aldobrandino sætte på fri fod, og et par dage efter lod han morderne halshugge på selve det sted, hvor forbrydelsen var blevet begået. Aldobrandino var altså nu en fri mand og renset for enhver mistanke, og stor var glæden blandt slægt og venner, som af taknemmelighed mod pilgrimmen, der ved sin mellemkomst havde udvirket frifindelsen, indbød ham til at være deres gæst, så længe han opholdt sig i byen, og kappedes om at vise ham ære og opmærksomhed; men mest af alle var dog fru Ermellina utrættelig i at vise venlighed mod ham, der så smukt havde antaget sig hendes mands sag og ved sit vidnesbyrd havde frelst den uskyldige fra en skændig død.

Da der var forløbet nogle dage fandt Tedaldo, at nu kunne det være passende, at forsoningen fandt sted mellem hans brødre og Aldobrandino, hvis løsladelse havde sat ondt blod hos disse og samtidig vakt deres frygt, så at de stadig holdt sig væbnede. Han mindede derfor Aldobrandino om det løfte, han havde givet ham i fængslet, og denne var da også villig til at indfri sit ord, ganske som pilgrimmen ønskede det. Tedaldo foreslog ham nu, at han den følgende dag skulle lade afholde et smukt gæstebud, til hvilket han foruden slægt og venner indbød de fire brødre og deres hustruer, og han tilføjede, at han ufortøvet selv, på Aldobrandinos vegne, ville opfordre brødrene til at møde ved

forsoningsgildet Aldobrandino sagde ja og amen til alt, hvad pilgrimmen foreslog, og denne begav sig nu straks hen til de fire brødre og snakkede så længe med dem og så godt for dem, at han til sidst ved uigendrivelige grunde fik dem overbeviste om, at det var deres pligt at bede om tilgivelse for, hvad de havde forbrudt, og de var bedst tjent med at gribe den forsonende hånd, som Aldobrandino var så imødekommende at række dem. De tog derfor ikke i betænkning at modtage indbydelsen, og den følgende dag indfandt de sig alle fire, klædt i sort fra top til tå, hos Aldobrandino Palermini, hvor de i alles påsyn nedlagde de våben, de bar hos sig, udtalte deres beklagelse over, hvad der var sket, og bad om tilgivelse for den skammelige mistanke, de havde vovet at kaste på en ganske uskyldig mand. Aldobrandino blev rørt indtil tårer og kyssede dem alle på munden, idet han af ganske hjerte tilgav dem den uret, de havde gjort ham. Derefter indfandt deres søstre og hustruer sig, iførte mørke dragter, og blev modtaget med stor venlighed af fru Ermellina og de øvrige damer. Det påfølgende gæstebud var særdeles prægtigt, men stemningen var lidt trykket på grund af de mange sørgeklædte mænd og kvinder, og der hviskedes så småt i krogene om, at det i grunden også var en underlig, mislykket idé, pilgrimmen havde haft, og denne sidste, der lagde mærke til, at der skumledes, forstod godt, hvad grunden var, og da han fandt øjeblikket passende til at hæve det tryk, der hvilede over alle de tilstedeværende, som sad ganske tavse og spiste frugter, rejste han sig op og sagde:

"For at gøre dette gilde til en glædesfest mangler kun Tedaldos nærværelse, og siden I nu så længe har haft ham i jeres midte uden at kende ham, så skal I nu få ham at se."

Og med en rask bevægelse kastede han pilgrimsdragten af sig og stod nu iført en grøn silkeklædning. De så allesammen på ham med forbavsede blikke, og det varede en rum tid, før man endelig kunne gøre sig nogenlunde fortrolig med den store overraskelse. Da Tedaldo så, at man nølede med at tro ham, gav han sig til at fortælle forskellige småtræk fra tidligere tid og om sine egne hændelser, og brødrene og de andre gæster, der nu ikke tvivlede længere om, at han var den, han udgav sig for, flokkedes om ham og omfavnede ham, idet de græd af glæde. Også alle damerne, både hans svigerinder og de andre kvindelige gæster, kappedes om ved hjertelige omfavnelser at vise ham, hvor glade de var, og kun Ermellina holdt sig tilbage og syntes ganske uberørt af den almindelige jubel. Da Aldobrandino mærkede denne mangel på deltagelse, sagde han til hende:

"Hvad skal det betyde, Ermellina? Hvorfor er du ikke lige så venlig mod Tedaldo som de øvrige damer?"

Hertil svarede Ermellina i alles påhør:

"Der er sikkerlig ingen, der føler større glæde ved Tedaldos genkomst end jeg, eftersom det er ham, jeg kan takke for, at jeg har fået dig tilbage, men jeg afholdes fra at give mine følelser luft på grund af alle de ondskabsfulde rygter, der spredtes i de dage, da vi begræd tabet af ham, som vi troede var Tedaldo."

"Hvorfor vil du dog tage dig det så nær?" svarede Aldobrandino, "tror du, jeg bryder mig om, hvad onde tunger siger? Ved at frelse mig fra døden, har han jo tydeligt vist, at der ikke var et sandt ord i det hele, og at det var opspind fra ende til anden. Jeg har desuden aldrig selv fæstet mindste lid til, hvad

man sagde. Lad derfor alle betænkeligheder fare og gå roligt hen og omfavn ham."

Ermellina, der ikke nærede noget højere ønske end at favne genstanden for sin kærlighed, lod sig ikke det sige to gange, og gik ligesom de andre hen til Tedaldo og trykkede ham hjerteligt i sine arme. Aldobrandinos humane optræden gjorde det bedste indtryk på Tedaldos brødre og alle de øvrige tilstedeværende, hvis mistanke om, at alt, hvad der tidligere var blevet sagt, måske dog ikke var grebet helt ud af luften, blev så stærkt afkræftet, at den så at sige døde hen. Efter at Tedaldo således var blevet genstand for almindelig hyldest, rev han sørgekapperne af sine brødre, søstre og svigerinder og befalede, at man skulle hente andre dragter til dem, og da de havde klædt sig om, blev der danset og holdt fest på anden måde, så at denne sammenkomst, der var begyndt så trist og trevent, fik en særdeles munter og fornøjelig afslutning. Ud på eftermiddagen gik hele selskabet hen til Tedaldo og spiste til aften, og festen fortsattes på denne måde i flere dage.

Folk i byen betragtede længe Tedaldo som et menneske, der som ved et mirakel var opstået fra de døde, og mange, selv hans brødre, var endnu ikke ganske sikre på, at det virkelig var ham. Tvivlen ville måske aldrig være blevet rigtigt opklaret, hvis der ikke var indtruffet noget, som tydeligt og klart viste, hvem det var, der var blevet dræbt. En dag nemlig, da nogle soldater mødte Tedaldo, der var i selskab med sine brødre, på gaden, gik de hen til ham og sagde:

"Goddag, Faziuolo, hvordan har du det?"

"Det er en fejltagelse," svarede Tedaldo, "I forveksler mig med en anden."

Ved at høre hans stemme, bad soldaterne om undskyldning og sagde:

"I ligner en af vore landsmænd mere, end vi nogensinde har set et menneske ligne et andet. Den, vi troede, I var, kom her til staden for næppe fjorten dage siden, og der er ingen af os, der kan forstå, hvor han er blevet af. Det undrede os nok, at I var så fint klædt, for Faziuolo var kun soldat ligesom vi."

Tedaldos ældste broder tog nu ordet og spurgte, hvilke klæder Faziuolo havde på. Dette fortalte de, og både denne oplysning og andre udtalelser, de fremkom med, beviste klart som dagen, at den mand, der var blevet myrdet, var Faziuolo og ikke Tedaldo, så at fra nu af al tvivl om dette punkt fuldstændig forsvandt. Tedaldo, der var vendt hjem som en holden mand, vedligeholdt sin kærlighedsforbindelse, uden at der nogensinde mere kom nogen kurre på tråden mellem ham og Ermellina, og ved at indrette sig fornuftigt lykkedes det dem i lange tider at tilbringe mangen livsalig stund sammen. Gud give, at også den kærlighed, vi må føle, må fylde vore hjerter med varig glæde.

8. fortælling

Ferondo bliver ved et vidunderpulver bragt i en dyb søvn og bisættes som død. En abbed, der leger kæreste med hans kone, løfter ham ud af ligkisten og putter ham i et fangehul, hvor han ved sin opvågnen tror at være i Skærsilden. Siden slipper han fri og bliver snart efter begavet med en søn, som abbeden er fader til.

Hvor lang Emilias fortælling end var, havde den dog ikke virket trættende. Tværtimod var det alles mening, at en beretning om så mange forskellige begivenheder umuligt kunne være blevet affattet i en kortere form. Dronningen nikkede nu til Lauretta, der efterkom opfordringen og begyndte på følgende måde:

Dyrebare damer! Ved at høre fortælle om et menneske, der blev jordet og begrædt i en andens sted, er jeg kommet i tanker om en begivenhed, der synes helt eventyrlig, men som ikke desto mindre virkelig er gået for sig. Jeg skal altså fortælle om, hvorledes et levende menneske blev antaget for død, og hvorledes senere både han selv og mange andre mennesker troede, han var opstået fra graven, mens den, som var skyld i det hele og værdig til fordømmelse, blev æret af alle som en helgen.

Der fandtes i Toscana, og findes endnu, et abbedi, beliggende, som det ofte er tilfældet, i en af mennesker lidet befærdet egn. Til abbed var blevet valgt en munk, som i alle måder var en meget from mand, undtagen netop i sit forhold til det andet køn. Dog bar han sig altid så snildt ad, at næsten

ingen anede, og langt mindre vidste, hvad der var hans skødesynd, så at han nød almindelig agtelse som en særdeles gudfrygtig og retsindig mand. Det hændte så, at abbeden kom i berøring med en rig bonde ved navn Ferondo, der var både grov, enfoldig og uvidende, og som abbeden i begyndelsen kun omgik, fordi han morede sig over mandens utrolige dumhed, men senere antog bekendtskabet en noget anden karakter, idet abbeden kom under vejr med, at Ferondo havde en meget smuk kone, og i hende blev den kvindekære munk snart så forelsket, at han dag og nat ikke kunne tænke på andet. Da han havde bragt i erfaring, at Ferondo, der ellers var så dum som en østers, ingenlunde var et fæ til at passe på sin kone, syntes der ham så ringe håb om at få sin lidenskab tilfredsstillet, at han var lige ved at fortvivle. Men da han ikke var tabt bag af en vogn, fik han udvirket, at Ferondo sammen med hans kone aflagde besøg i abbediets have, og her talte han huldsaligt med dem begge om det evige livs salighed og om mange hedenfarne mænds og kvinders fromme gerninger, indtil konen en dag fik lyst til at skrifte for ham, og da hun bad sin mand om det, fik hun også tilladelse dertil.

Til abbedens usigelige glæde søgte hun ham altså i denne anledning, tog plads ved hans fødder og sagde:

"Højærværdige fader! Dersom Gud havde givet mig en ægtefælle, som jeg kunne agte eller holde af, eller hvis han slet ingen havde givet mig, måske det da ikke ville være så vanskeligt for mig sammen med jer at betræde de fromme stier, der fører til det evige liv, men når jeg tænker på, hvad Ferondo er for et fjog, kan jeg næsten betragte mig som enke, skønt jeg for så vidt er gift, som jeg jo ikke kan tage en anden mand, så

længe han er i live. Hans dumhed viser sig også derved, at han ganske uden grund er forfærdelig skinsyg på mig, så at jeg aldrig har en rolig time. Før jeg indlader mig på noget skriftemål, vil jeg derfor bede jer være mig behjælpelig med et godt råd i så henseende, for bliver dette ikke anderledes kan det såmænd ikke nytte det mindste, at jeg skrifter, eller hvad jeg ellers finder på at gøre."

Disse ord var rigtigt vand på abbedens mølle. Hans hjerte svulmede af inderlig glæde over, at lykken således banede vej for, hvad der var hans største attrå, og han gav den stakkels kvinde følgende svar:

"Mit barn, jeg kan forstå, at det må være slemt for en smuk og fintfølende kvinde som I at være gift med et fæ, og endnu værre må det være, når han plager jer med skinsyge. Men for dette ser jeg virkelig ikke andet råd, end at Ferondo bliver kureret for sin skinsyge. Jeg kunne nok tænke mig et middel, der ville hjælpe, og jeg skal gerne betro jer, hvad jeg mener, men så må I love mig, at I ikke misbruger min tillid, men holder ren mund."

"Tvivl endelig ikke om det, hr. abbed," svarede konen, "jeg ville hellere lade mig slå til døde end omtale noget, som I ikke ønsker, skal komme videre. Men fortæl mig endelig, hvad det er, I mener."

"Hvis vi vil have skik på ham," svarede abbeden, "så er der ikke andet for, end at han kommer i skærsilden."

"Men hvorledes kan det lade sig gøre?" spurgte konen, "han kan da ikke komme derhen, så længe han lever!"

"Nej, det er meget rigtigt," svarede abbeden. "Han må først dø, så kommer han derhen, og når han er blevet pint så længe,

at skinsygen er drevet ud af ham, vil vi tage vor udflugt til visse bønner, der nok skal bevirke, at Gud atter kalder ham til live igen."

"Skal jeg altså leve som enke?" spurgte hun.

"Ja, for en tid," svarede abbeden, "og I må passe vel på ikke at gå hen og gifte jer igen; for det første ville Gud tage jer det meget ilde op, og dernæst, når Ferondo kom tilbage til jorderige, måtte I på ny leve sammen med ham, og så ville hans skinsyge være værre end nogensinde."

"Ja, når bare han kan komme sig og blive skikkelig," svarede konen, "så er jeg fornøjet. Det er rædsomt altid at skulle leve som i et fængsel. Gør endelig ganske, som I vil."

"Ja, det skal jeg nok," svarede abbeden, "men hvilken belønning synes I, jeg skulle have for at yde jer en så stor tjeneste?"

"Hvad det behager jer at forlange, forudsat at jeg er i stand til at yde det," svarede konen, "men hvad har vel en stakkels kvinde som jeg at tilbyde jer, der er en så høj og mægtig herre?"

"Sig ikke det, mit barn," svarede abbeden, "I er i stand til at gøre akkurat det samme for mig, som jeg for jer. Ligesom jeg nemlig gerne vil trøste og husvale jer, således vil I kunne fylde mit hjerte med stor glæde."

"Hvis så er," svarede konen, "er jeg straks parat."

"I er altså villig til at skænke mig jeres kærlighed og rådighed over jeres person, der indgyder mig en så stærk attrå, at det er, som om hele mit legeme stod i lys lue."

"Men hvad er det dog, I beder om?" spurgte konen forfærdet, "jeg troede, I var en from og hellig mand, men hvorledes kan I

være det, når I retter sådanne anmodninger til en kvinde, der i al ærbarhed kommer for at søge råd hos jer."

"Det skal I ikke undre jer over, mit smukke barn," svarede abbeden, "fromhed har nemlig sit sæde i sjælen, mens det, jeg beder jer om, er af legemligt udspring. Men hvordan det end forholder sig, så har jeres attråværdige skønhed således taget magten fra mig, at jeg ikke kan andet end give mine følelser luft. Betænk, at det er faldet i jeres lod at besidde en skønhedsmagt som de færreste kvinder har i eje, således at I har formået at behage dem, der er vant til at lade de himmelske skønheder være genstand for beskuelse, og dernæst må I ikke glemme, at vel er jeg abbed, men dog derfor ligefuldt et menneske som enhver anden, og som I ser, er jeg endnu ikke nogen gammel mand. Det, jeg anmoder jer om, bør I ingenlunde opfatte, som noget ubehageligt, men tværtimod gribe det med glæde, for mens Ferondo er i skærsilden vil jeg tilbringe natten hos jer og påtage mig at yde jer den lindring, som det påhvilede ham at lade jer tilflyde, og ingen behøver at få nys om det, idet enhver stadig vil tro lige så godt om mig og måske bedre, end I selv troede for et øjeblik siden. Tag derfor med kyshånd imod den nåde, som Gud lader falde i jeres skød. Der er kvinder nok, som gerne ville være i jeres sted for at få, hvad I kan få ved at føje jer efter mit forlangende. Jeg har desuden mange smukke juveler og ædelstene, som ingen anden end I skal få forærende, hvis I vil gøre for *mig*, mit søde barn, det, som jeg længes efter, at det må blive mig forundt at gøre for *jer*."

Den smukke kone slog øjnene ned. Hun vidste ikke rigtig, hvordan hun skulle bære sig ad med at afvise ham, og at gøre,

som han sagde, følte hun var forkert. Ved at se, at hun nølede med svaret, betragtede abbeden sig allerede halvvejs som sejrherre, og han blev ved nu at smede, mens jernet var varmt, og talte endnu en stund så sødt og venligt til hende, at han til sidst fik hende til at tro, at det, han foreslog hende, var ganske i sin orden, og med undselig rødmen erklærede hun omsider, at hun stillede sig ganske til hans rådighed, idet hun dog holdt bestemt på, at det ikke måtte ske, førend Ferondo var kommet i skærsilden.

"Der skal han snart komme," svarede abbeden inderlig fornøjet, "sørg kun for at han enten i morgen eller senest i overmorgen indfinder sig her på abbediet."

Med disse ord satte han hende i smug en ring på fingeren og lod hende gå. Fornøjet med gaven og i forventning om flere vendte den smukke kone hjem og udtalte sig til alle, hun traf, med stor begejstring om den vidunderlige abbed, der var sådan en mageløs from og hellig mand.

Et par dage efter kom Ferondo ud til abbediet for at besøge abbeden, og ikke så såre fik denne øje på ham, førend han straks beredte sig på at få ham i skærsilden. Han fandt i sine gemmer et mirakelpulver, han havde fået af en østerlandsk fyrste, og som efter dennes sigende ofte benyttedes, når *den gamle på bjerget* ville lade nogen slumre ind i sit paradis eller også i al stilhed sende ham bort derfra. Dets virkning afhang af, hvor meget man tog af det, og så længe dets kraft gjorde sig gældende, var det umuligt at opdage spor af liv i den sovende. Han tog nu tilstrækkeligt af pulveret til at fremkalde 3 dages uafbrudt søvn og dryssede det i et bæger grumset vin, som han inde i sin celle gav Ferondo at drikke, uden at denne mærkede

noget. Derpå førte han ham udenfor og gav sig sammen med flere munke til at more sig over alle hans dumheder.

Det varede ikke ret længe, førend pulveret virkede. Ferondo blev overfaldet af en så stærk mathed, at han sov ind på stående fod og segnede bevidstløs om. Abbeden stillede sig helt bestyrtet an, løste hans klæder op og hentede koldt vand, som han stænkede ham med i ansigtet, og anvendte mange andre midler for at kalde ham til bevidsthed. Da abbeden og munkene imidlertid så, at Ferondo ikke kom til sig selv trods alt, hvad de gjorde for at få ham levende, og da de ved at føle på hans puls ikke mærkede noget tegn til liv, anså de det for ganske sikkert, at han var død. Man sendte derfor straks bud til hans kone og slægtninge, og efter at disse en lille stund havde grædt og sørget over ham, lod abbeden ham anbringe i en ligkiste med klæderne på. Konen vendte derpå hjem, idet hun sagde, at hun aldrig ville skille sig ved en lille dreng, hun havde fået med sin mand, og hun syntes også fra denne dag helt optaget af drengen og af forvaltningen af den formue, Ferondo havde efterladt hende.

I løbet af natten stod abbeden op, kaldte på en munk, som han havde stor tillid til, og trak med dennes bistand Ferondo op af kisten og bar ham hen i en bælgmørk gravhvælving, der benyttedes som straffested for munke, der havde begået en eller anden forseelse. Efter at de derpå havde trukket klæderne af ham og iført ham munkedragt, lagde de ham på en dynge halm og lod ham ligge der, hvorpå abbedens medhjælper, der havde fået besked om, hvordan han skulle forholde sig, sørgede for stadig at være i nærheden, i tilfælde af at Ferondo skulle vågne til bevidsthed.

Den følgende dag aflagde abbeden besøg hos den sorgklædte og sørgende kone, og efter en stund at have trøstet hende med styrkende ord mindede han hende om det løfte, hun havde givet ham. Konen, som nu var fri og hverken havde nødig at tage hensyn til Ferondo eller nogen anden, og som havde set en ny prægtig ring på abbedens finger, erklærede sig rede til at være ham til behag og kom overens med ham om, at han den følgende nat skulle indfinde sig hos hende og nyde hendes gunst. Så snart det var blevet mørkt, iførte abbeden sig Ferondos klæder og begav sig hen til konen, der ventede på ham, og som i fuldeste mål skænkede ham de elskovsglæder, han attråede, hvorpå han, da det blev morgen, atter begav sig hjem til klosteret. Han gik ofte den samme vej i samme ærinde, og da han undertiden på ud- eller hjemturen blev mødt af en eller anden, bredte der sig den tro på egnen, at det var Ferondo, der flakkede om som en fredløs sjæl til bod for sine synder. Adskillige historier blev fortalt om dette, til stor morskab for konen, der nok vidste, hvordan det forholdt sig med spøgeriet.

Da Ferondo kom til bevidsthed og så sig forundret om i kælderen, trådte munken ind med et risknippe i hånden, greb fat i ham og gav sig til at prygle løs på ham af alle livsens kræfter. Ferondo skreg og jamrede sig og spurgte uophørligt:

"Hvor er jeg? Hvor er jeg?"

"Du er i skærsilden!" svarede munken med frygtelig røst.

"Hvordan? Er jeg da død?" spurgte Ferondo.

"Ja, død og begravet," svarede munken.

Ferondo begyndte nu at ynke sig selv og kone og barn og sagde de besynderligste ting af verden. Munken bragte ham lidt

mad og drikke, og da Ferondo så det, blev han helt forundret og udbrød:

"Oho! spiser de døde?"

"Ja," svarede munken, "og det, du her får, blev bragt til klosteret i morges af din efterladte kone, for at der skulle læses messer for din sjæl, og i følge Guds vilje kommer det dig nu til gode."

"Gud velsigne hende," sagde Ferondo, "jeg tør nok sige, at jeg var god imod hende, mens jeg levede. Hele natten lå hun i mine arme, og jeg blev ved at kysse hende, og mere til, når lysten kom over mig."

Derpå tog han med stor appetit for sig af retterne, men da vinen, han fik, ikke smagte ham rigtigt, blev han vred og sagde:

"Det er en skam af hende, at hun ikke gav præsten af det fad, der ligger nærmest ved muren."

Da han var færdig med at spise, tog munken på ny fat i ham og pryglede løs på ham med risknippet. Ferondo skreg som en besat og spurgte:

"Hvad har jeg gjort? Hvorfor slår du mig?"

"Fordi Gud har befalet, at du skal have ris to gange om dagen."

"Men hvorfor dog det?"

"Fordi du har været skammeligt skinsyg, skønt du havde været så heldig at få til kone den allerbedste kvinde, der fandtes på hele din egn."

"Ak, ja!" sukkede Ferondo, "I har ret, hun var lækker og sød som syltetøj, men jeg vidste ikke, at Gud bliver vred, når man er skinsyg, for så havde jeg sandelig ikke været det."

"Ja, det burde du have tænkt på, mens du endnu levede på jorden og havde lejlighed nok til at forbedre dig, men skulle det hænde, at du igen kommer did, så glem ikke, hvad du nu har lært, og tag dig i agt for at være skinsyg."

"Kommer de døde da nogensinde tilbage til jorden?"

"Ja, når Gud giver dem lov til det."

"Å, når jeg blot slipper op på jorden igen, skal jeg være så god ved hende som aldrig før. Jeg skal aldrig mere prygle hende og nok lade være at skænde på hende – undtagen måske, fordi hun har sendt mig sådan dårlig vin, og også fordi hun ikke har givet mig en stump lys, så jeg må sidde her og spise min mad i mørke."

"Hun har bragt nogle lys, men de bliver brugt til messen."

"I har sikkert ret. Det er en god kone, og hvis jeg kommer hjem til hende igen, skal hun nok få lov til at gøre ganske, som hun vil, jeg skal ikke lægge hende et halmstrå i vejen; men sig mig engang, hvem er I, som går her og giver mig mad og hug?"

"Jeg er ligesom du et dødt menneske, men stammer ellers fra Sardinien, hvor jeg tjente hos en mand, der var meget skinsyg, og som jeg slet ikke dadlede, fordi han var det, men tværtimod opmuntrede til det, og derfor har Gud idømt mig den straf, at jeg skal give dig mad og hug så længe, indtil den Almægtige træffer anden bestemmelse med os begge."

"Er her da slet ikke andre? Er vi to de eneste?"

"Jo, her er mange, mange tusind, men du mærker ikke noget til dem, lige så lidt som de mærker noget til dig."

"Er vi meget langt borte fra vor hjemstavn?"

"Å sådan et par hundrede tusind millioner mil, tror jeg nok."

"Det var som pokker! Ja, så må vi vel være langt udenfor hele verden."

Mens Ferondo blev underholdt på denne vis i ti måneder og dagligt fik sin bestemte portion mad og tørre hug, var abbeden en stadig gæst hos konen, og de besøg, han aflagde hos hende, skaffede ham altid stor tilfredsstillelse og glæde. Men såsom der efter sød svie gerne kommer sur kløe, opdagede konen en skønne dag, at hun var svanger, og da hun havde fortalt det til abbeden, blev de begge enige om, at Ferondo, uopholdeligt skulle bringes fra skærsilden tilbage til livet, så at hun, når han kom hjem, kunne sige, at det var ham, der var fader til barnet. Den følgende aften gik derfor abbeden ind i gravhvælvingen til Ferondo, gjorde sin stemme helt ukendelig og sagde til ham:

"Fat mod, Ferondo! Det har behaget Gud at lade dig vende tilbage til jorderiget, hvor du med din hustru vil avle en søn, som du skal kalde Benedetto, den af Herren velsignede, fordi denne gunst skænkes dig i kraft af den fromme abbeds og din kære hustrus bønner i forening med Sankt Benedikts indtrængende forbøn."

Ved at høre dette blev Ferondo inderligt glad og udbrød:

"Det var da dejligt! Vorherre velsigne og bevare både den gode Gud og abbeden og Sankt Benedikt og min egen søde og lækre og rare lille kone."

Abbeden lod ham nu give noget vin, hvori der var tilstrækkeligt af pulveret til at fremkalde fire timers søvn, iførte ham atter de klæder, han havde haft på, og fik ham derpå med munkens hjælp atter anbragt i ligkisten.

Henad morgenstunden vågnede Ferondo, og da han, efter i ti måneder at have levet i fuldstændigt mørke, gennem en

sprække i kisten, opdagede en lysstråle, gik det op for ham, at han var kommet til live igen, og han gav sig til at råbe så højt, han kunne:

"Luk op! Luk op!" idet han stødte hovedet så højt imod kistelåget, at dette til sidst begyndte at briste, netop som munkene kom fra fromesse. Ved at høre Ferondos stemme ville de næppe tro deres egne øren, men da de så ham stige op af kisten, blev de så forskrækkede, at de tog flugten alle sammen som en flok opskræmte får og løb hen til abbeden, der stillede sig an, som om han havde været i færd med at bede, og sagde til dem:

"Vær ikke bange, børnlille! Tag korset og vievandet og følg med mig, på det at vi kan se, hvad den almægtige Gud forunder os at blive vidne til."

Og således skete det. Ferondo var kridhvid i ansigtet, hvilket ikke var så underligt, da han i ti måneder hverken havde set sol eller måne. Da han blev opmærksom på abbeden, kastede han sig ned for hans fødder og sagde:

"Ærværdige fader! Det er blevet mig åbenbaret, at jeres og Sankt Benedikts i forening med min kære hustrus bønner har befriet mig af skærsildens kval og pine, og ført mig tilbage til livet, hvorfor jeg beder Gud lønne jer rigelig og lade jeres dage henflyde i salighed lige til enden."

"Lovet være den almægtige Gud i det højeste," sagde abbeden, "gå altså derhen, hvor du hører hjemme. Tak Gud, som giver dig lejlighed til at trøste din hustru, der har grædt og sørget ustandselig siden den dag, hun troede dig tabt for bestandig, og vær fra nu af en trofast ven og ydmyg tjener af Gud, som nådig har holdt sin hånd over dig og gengivet dig til livet."

"Jeg ved nok, min kone har længtes," svarede Ferondo, "og Deres Højærværdighed kan også stole på, at lige så såre jeg træffer hende, skal hun få et ordentlig trykkys, så at hun kan se, jeg holder af hende."

Da abbeden var blevet tilbage med sine munke, kunne han tilsyneladende slet ikke komme sig af sin forbavselse over denne vidunderlige hændelse, og han gav straks befaling til, at der skulle synges *Miserere*. Synet af Ferondo, der drog hjem, jog imidlertid skræk i livet på alle dem, der mødte ham, så at de tog flugten som for et spøgelse og havde ondt ved at tro ham, når han kaldte dem tilbage og fortalte dem, at han var opstanden fra de dødes rige. Også hans kone blev helt bange, da hun så ham træde ind ad døren, lige så hvid som en væg. Men da folk efterhånden havde vænnet sig til at se ham igen, og da man var kommet på det rene med, at han var et virkeligt, levende væsen, stilledes der mange spørgsmål til ham som til et menneske, der er kommet langvejs fra, og han var ikke sen til at svare, men fortalte løst og fast om sit ophold i skærsilden og om alle de mærkelige ting, han havde set og hørt, mens hans sjæl havde været borte fra jorden. Hans kone glædede ham med at erklære sig frugtsommelig og nedkom i passende tid – folk er jo dumme nok til at tro, at et barn behøver ni måneder om at komme til verden – med et drengebarn, der fik navnet Benedetto Ferondi.

Ferondos fortællinger skaffede abbeden endnu større ry for hellighed, end han havde haft i forvejen. Hvad Ferondo angår, da var han i skærsilden blevet så grundig kureret for sin skinsyge, at han aldrig mere lod sig mærke med nogen som helst svaghed i den retning. Dette glædede selvfølgelig hans

kone, der blev ved at leve med ham i tugt og ære som tidligere, dog havde hun heller ikke noget imod, når lejligheden tilbød sig (hvilket jævnligt skete) at mødes med den fromme abbed, hvis bistand havde hjulpet hende så godt på et tidspunkt, da det kneb for hende.

9. fortælling

Giletta fra Narbonne helbreder Frankrigs konge for en fistel og fordrer som belønning at blive gift med Bertrand af Roussillon. Denne, der modvilligt finder sig i sin skæbne, rejser af harme til Firenze, hvor han fatter kærlighed til en ung pige, men da han tror at have nået sine ønskers mål, får han at vide, at det er Giletta, han har favnet. Hun skænker ham imidlertid to sønner og bliver ham derved så dyrebar, at han beholder hende hos sig og ærer hende som sin hustru.

Da Laurettas fortælling var færdig, var der endnu Dioneo tilbage, men denne havde jo betinget sig ret til at vente til sidst, hvorfor dronningen uden at tøve begyndte som følger:

Efter at vi har hørt Lauretta, hvem af os tør så gøre fordring på at vinde bifald? Godt var det, at vi ikke hørte denne fortælling først, for da ville ingen af de andre have kunnet behage os, og de to fortællinger, der endnu er tilbage, ville sikkert have haft ondt ved at vække opmærksomhed. Ikke desto mindre vil jeg dog ikke lade mig afskrække, men fortælle følgende, der passer til det for denne dag opgivne emne.

I kongeriget Frankrig levede der engang en adelsmand, grev Isnard af Roussillon, der var svag af helbred, og som derfor stadig blev tilset af en læge, der hed Gérard, og som benævnedes mester Gérard fra Narbonne. Greven havde en køn og opvakt lille søn, der hed Bertrand, og som blev opdraget sammen med nogle jævnaldrende børn, blandt hvilke fandtes

en datter af mester Gérard ved navn Giletta. Med en lidenskabelig kærlighed, som man ikke skulle tiltro en lille pige i hendes alder, forelskede Giletta sig i den unge grev Bertrand, som efter sin faders død blev sat under kongens formynderskab og måtte rejse til Paris. Dette blev Giletta helt utrøstelig over, og da hendes fader ikke længe efter afgik ved døden, ville hun gerne være taget til Paris, hvis det havde kunnet lade sig gøre, men som rig arving blev hun holdt under streng bevogtning og måtte gøre regnskab for alt, hvad hun foretog sig. Hun var allerede blevet giftefærdig, men da hun stadig ikke kunne glemme Bertrand, sagde hun nej til alle de mange, der friede til hende, og som hendes slægtninge ville have, hun skulle gifte sig med.

Ved at høre fortælle, at Bertrand var blevet en meget køn ung mand, blev hendes tilbøjelighed for ham stærkere end nogensinde, og tilfældigvis kom det hende for øre, at kongen af Frankrig som følge af en brystbyld, der var blevet forsømt, havde fået en fistel, der var ham til stor pine og plage, og som blev stadig værre, selv om mange læger havde forsøgt at kurere ondet. Følgen blev, at kongen til sidst helt tabte modet og slet ikke mere ville modtage råd eller hjælp af noget menneske. Dette glædede Giletta overmåde over, idet hun syntes, at der nu tilbød sig en gyldig anledning til at tage til Paris, og gjorde sikker regning på, at rejsens resultat ville blive, at hun fik Bertrand til mand. Da hun nemlig havde gået sin fader til hånde og selv var blevet et stykke af en doktor, kendte hun mange udmærkede lægemidler, og hun gav sig nu til at lave et urtepulver, der kunne helbrede den sygdom, hun antog, kongen led af, hvorpå hun satte sig til hest og red til Paris.

Det første, hun gjorde, var at opsøge Bertrand, og efter at hun derpå havde fået audiens hos kongen, bad hun Hans Majestæt allernådigst at vise hende sin fistel. Da kongen så den smukke og tiltalende unge pige, nænnede han ikke at sige nej og gjorde, som hun sagde, og glad blev Giletta ved at se, at det netop var den sygdom, hun havde antaget, og som hun var overbevist om at kunne kurere. Hun smilede tilfreds og sagde:

"Hvis Deres Majestæt tillader det, vil jeg være i stand til at kurere denne fistel uden smerter og besvær på mindre end otte dage."

Kongen fæstede ikke ringeste lid til hendes ord og svarede i en spottende tone:

"Hvorledes skulle en ung pige kunne påtage sig det, som selv de bedste læger i verden ikke har mægtet at udføre?"

Efter at han derfor havde takket hende for tilbuddet, erklærede han, at det var hans faste beslutning ikke mere at søge lægehjælp. Hertil svarede Giletta:

"Deres Majestæt viser mig bort, fordi jeg er ung og kun en kvinde, men jeg vil gøre Deres Majestæt opmærksom på, at jeg ikke optræder i kraft af egen viden, men med Guds bistand i forening med den videnskab, som min fader, den berømte læge Gérard fra Narbonne, har givet mig i arv."

Kongen begyndte at blive eftertænksom og sagde ved sig selv:

"Når alt kommer til alt, er det jo ikke umuligt, at hun virkelig er sendt mig fra Gud, og hvis så er, står jeg mig selv i lyset ved ikke at prøve, om hun er i stand til at gøre mig rask på så kort tid og på en så smertefri måde, som hun påstår."

Han besluttede derfor at gøre forsøget og sagde til hende:

"Har I ret betænkt, jomfru, hvad følgen vil blive for jer, hvis jeg, efter at have ladet mig bevæge til at frafalde mit forsæt, alligevel ikke kommer mig?"

"Nådige herre," svarede Giletta, "Deres Majestæt kan jo lade mig bevogte, og hvis det ikke lykkes mig at kurere jer, inden der er gået otte dage, kan I lade mig brænde som en bedragerske, men hvis jeg holder ord og atter gør jer rask, hvilken belønning har I da tænkt at give?"

"I ser ikke ud til at være gift," svarede kongen, "og hvis I holder, hvad I lover, skal jeg give jer en mand, som I i alle måder kan være tjent med."

"Hermed er jeg velfornøjet," svarede Giletta, "men jeg vil selv have lov til at vælge den mand, jeg vil have. Naturligvis er jeg ikke så dumdristig at begære en af jeres sønner eller nogen mand af fyrsteligt blod."

Kongen havde intet herimod at indvende og lovede at opfylde hendes ønske.

Giletta begyndte nu at kurere på ham og gjorde ham på langt kortere tid, end hun havde lovet, fuldstændig rask. Da kongen så, at sygdommen var hævet, sagde han til hende:

"Tak skal I have, min vakre pige, det var flinkt gjort. I har ærligt fortjent den mand, I ønsker."

"Så har jeg altså fortjent Bertrand af Roussillon," svarede Giletta, "ham fattede jeg godhed for allerede som barn, og siden er min kærlighed stadig blevet større."

Ved at høre hendes forlangende blev kongen hed om ørene, men da han ikke ville bryde det ord, han havde givet hende, lod han greven kalde og sagde til ham:

"Bertrand, I har nu lært tilstrækkeligt og er blevet en voksen mand, hvorfor jeg ønsker, at I skal vende tilbage til jeres hjemstavn med en brud, som jeg har udsøgt til jer."

"Tør jeg spørge, hvem vedkommende er?" spurgte Bertrand.

"Det er hende," svarede kongen, "hvis lægekunst har givet mig mit helbred tilbage."

Bertrand, der kendte Giletta, og som fandt, at hun trods sin skønhed ingenlunde var et passende parti, svarede i en harmfuld tone:

"Deres Majestæt vil altså give mig en kvaksalverske til kone? Gud forbyde, at jeg nogensinde forglemte, hvad jeg skylder min stand, i den grad at jeg tog en sådan hustru."

"Det er altså jer mening," svarede kongen, "at jeg skal bryde mit ord til jomfruen, som jeg har lovet, at hun skulle få jer til mand, hvis hun kunne kurere mig?"

"Deres Majestæt," svarede Bertrand, "kan tage alt fra mig, hvad jeg ejer, og har ligeledes fri og uindskrænket rådighed over min person, men jeg vil lade jer vide, at jeg aldrig i evigheden vil kunne føle mig tilfreds ved et sådant ægteskab som det, I foreslår mig."

"Å jo, det bliver I nok," svarede kongen, "med en så køn og elskværdig pige som jomfru Giletta kan det ikke være nogen vanskelig sag at leve lykkeligt. Desuden er hendes hengivenhed for jer jo meget stor, og jeg tvivler ikke på, at I vil blive meget mere glad og tilfreds ved et samliv med hende end med en højbåren dame."

Bertrand bukkede stiltiende, og kongen lod straks træffe forberedelser til brylluppet. Da den fastsatte dag kom, ægtede Bertrand, i kongens overværelse, meget mod sin vilje lægens

datter, der elskede ham højere, end hun elskede sig selv. Hans plan imidlertid fattet forinden, og ikke så snart havde vielsen fundet sted, førend han bad kongen om orlov under foregivende af at begive sig hjem for der at træffe forberedelse til brudens modtagelse. Men ikke så snart var han ude af sigte, førend han skiftede retning og red til Toscana. Her fik han at vide, at florentinerne lå i krig med folkene fra Siena, og han besluttede straks at tage parti for de førstnævnte, der modtog ham meget ærefuldt og udnævnte ham til høvedsmand for en større hærstyrke samt lønnede ham så godt, at han fandt sin fordel ved længe at blive stående i deres tjeneste.

Hans brud var ganske vist meget utilfreds med den vending, sagerne havde taget, men uden at rokkes i sit håb om, at bedre tider ville komme, begav hun sig til Roussillon, hvor hun blev modtaget af alle med den ærbødighed, der dér tilkom hende som grevskabets herskerinde. Grev Bertrands lange fraværelse havde frembragt uorden og vanrøgt alle vegne, men som en forstandig kone fik Giletta snart igen bragt i den skønneste orden, hvilket grevskabets folk var meget taknemmelige over, og alle var enige om at dadle greven, som så lidt påskønnede den hustru, Himlen havde givet ham til ægte. Da Giletta med stor dygtighed havde bragt alt igen på ret køl, lod hun greven tilflyde meddelelse om det gennem to riddere, der samtidig skulle afæske ham en erklæring om, hvorvidt det var hendes skyld, at han holdt sig borte fra sin fødejord, da hun nemlig i så fald, for at være ham til behag, var til sinds straks at rejse sin vej. Da de to sendebude havde forebragt grev Bertrand deres ærinde, gav han dem følgende barske svar:

"Min hustru kan gøre ganske, som hun lyster. Jeg vender ikke tilbage og lever sammen med hende, førend hun har denne ring på fingeren og et barn, som jeg er fader til, på armen."

Den omtalte ring indgød greven en slags overtroisk kærlighed, og han kunne ikke tænke sig muligheden af på nogen måde at ville skille sig ved den. Ridderne indså, at de betingelser greven stillede, var ensbetydende med et hårdt afslag, og da de tvivlede på ved deres overtalelser at kunne få ham til at ændre opfattelse, vendte de hurtigt tilbage til grevinden og fortalte hende, hvad hendes mand havde svaret.

Giletta bedrøvedes højligt over denne besked, og efter længe at have tænkt frem og tilbage besluttede hun at forsøge, om det virkelig ikke skulle kunne lade sig gøre at opfylde de betingelser, hendes mand stillede, for at samtykke i at vende tilbage til hende. Da hun var blevet enig med sig selv om, hvad hun ville gøre, sammenkaldte hun de mægtigste mænd i grevskabet og fortalte dem først, hvilke skridt den kærlighed, hun nærede til greven, havde drevet hende til at iværksætte, og hvor frugtesløst resultatet deraf var blevet. Dernæst udtalte hun, at hun for ingen pris ved sin nærværelse ville gøre det umuligt for greven at vende hjem, og hun havde derfor i sinde, sagde hun, at tilbringe resten af sine dage med barmhjertighedsgerninger og valfarter til hellige steder. Endelig overdrog hun dem grevskabets ledelse og bad dem meddele greven, at der nu ikke mere var noget til hinder for hans hjemkomst, eftersom hun var rejst sin vej i den hensigt ingensinde at vende tilbage til Roussillon. De gode mænd kunne ikke holde tårerne tilbage og bønfaldt hende om dog endelig at afstå fra sin beslutning, men Giletta lod sig ikke

bevæge, og efter at have anbefalet dem i Guds varetægt, begav hun sig over hals og hoved, kun ledsaget af en kammerjomfru og en slægtning, hun havde – alle tre iført pilgrimsdragt – på vej til Firenze, vel udrustet med penge og juveler, uden at nogen anede, hvor hun agtede sig hen. Så snart hun havde nået rejsens mål, tog hun ind i et herberg, der ejedes af en skikkelig enke, og blev boende der som en fattig pilgrim, idet hun higede efter og håbede at høre et eller andet om sin mand eller at få et glimt at se af ham. Hendes ønske gik meget snart i opfyldelse, idet Bertrand allerede den følgende dag kom ridende forbi med sit følge. Skønt hun aldeles ikke trængte til nogen bekræftelse i så henseende, spurgte hun ligefuldt kroværtinden, hvem det var.

"Det er en fremmed adelsmand, der hedder grev Bertrand," svarede denne, "han har et smukt ydre og et belevent væsen, og her i byen sætter man stor pris på ham. Nu for tiden er han stærkt forelsket i en adelig og ærbar ung pige her i nabolaget, men som er meget fattig, og af den grund er hun ikke blevet gift, men bor hjemme hos sin moder, der er en meget dydig og forstandig dame, hvis advarsler og formaninger sikkert er skyld i, at datteren ikke for længst har givet efter for grevens brændende elskov."

Giletta skrev sig omhyggelig disse oplysninger bag øret, og efter at hun længe med opbydelse af al sin kløgt havde overvejet, hvad der var at gøre, fattede hun sin beslutning og begav sig ganske hemmeligt, iført sin pilgrimsdragt, hen til det hus, hvor den omtalte dame og hendes datter boede i et par små værelser. Hun traf dem begge, og efter at have hilst på dem bad hun moderen være så venlig at skænke hende en samtale under fire øjne. Hertil erklærede damen sig straks villig, og

efter at datteren havde forladt værelset, tog grevinden ordet og sagde:

"Så vidt jeg kan skønne, har skæbnen været lige så karrig mod jer som mod mig, men hvis I skænker mig øre, har jeg måske fundet et middel til på kort tid at bringe os begge på fode."

Hertil svarede damen, at hun ikke havde det mindste imod, men tværtimod ivrigt attråede på anstændig vis at forbedre sine kår, hvorpå Giletta fortsatte:

"Inden jeg åbenbarer, hvad jeg har på hjerte, må I give mig jeres ord på, at I ikke vil svigte min tillid; for hvis I røbede, hvad jeg nu skal fortælle jer, vil følgen deraf blive lige så uheldsvanger for jer som for mig."

"Tal kun frit ud," svarede damen, "og sig mig alt, hvad I har på sinde, for jeg kan ikke tænke mig, at I nogensinde skal komme til at fortryde, at I har åbenbaret for mig, hvad der gemmer sig i jeres hjertes folder."

Grevinden fortalte hende nu både hvem hun var, og hvordan hele hendes skæbne havde tegnet sig indtil denne dag, og damen, der allerede fra anden side havde hørt en del af, hvad hun fortalte, og derved bestyrkedes i sin tillid, ynkedes over hende og gav hende sin medlidenhed til kende.

"I har nu hørt, frue," fortsatte grevinden, "hvad der fordres af mig, hvis jeg skal tækkes den mand, jeg har valgt, og hvis det ellers er sandt, hvad jeg har hørt, at greven er forelsket i jeres datter, er I den eneste i hele verden, der vil kunne hjælpe mig i min pinefulde stilling."

Hertil svarede damen:

"Hvorvidt greven er forelsket i min datter eller ej, tør jeg ikke udtale mig om, men der er unægtelig ikke så lidt, der tyder på

en sådan tilbøjelighed. I hvert tilfælde vil jeg gerne være jer behjælpelig, hvis I blot vil sige mig, hvorledes det kan lade sig gøre."

"I skal straks få det at vide," svarede grevinden, "men allerførst vil jeg meddele jer, hvad jeg har i sinde at gøre for jer, hvis I vil stå mig bi. Jeres smukke datter kunne snart trænge til at giftes, og når hun bliver ved at gå hjemme hos sin moder, er grunden den, så vidt jeg ved, at hun hverken har medgift eller udstyr, men begge dele vil hun få af mig til gengæld for den tjeneste, som jeg vil bede jer om at bevise mig, så at der altså ikke mere vil være noget til hinder for, at I kan få hende anstændigt forsørget."

Damen, der sad småt i det, syntes godt om tilbuddet, men da hun var meget rettænkende, tog hun dog et vist forbehold og svarede:

"Lad mig høre, hvad det er, I mener, jeg kan gøre for jer, og hvis det ikke ellers er noget lovstridigt eller usømmeligt, I forlanger, vil jeg gerne være jer til behag, og så kan I siden gøre ganske, som I selv anser det for rigtigst."

Med dette svar erklærede grevinden sig foreløbig tilfreds og fortsatte:

"Hvad jeg forlanger af jer, er, at I gennem en pålidelig person meddeler greven, at jeres datter er villig til at føje sig efter hans lyster, hvis hun kan føle sig overbevist om, at hans elskov virkelig er så hed og flammende, som han giver det udseende af, men dette kan ikke ske, med mindre hun får troen i hænde, hvilket kun kan lade sig gøre på den måde, at han skænker hende den ring, han bærer på sin finger og om hvilken det forlyder, at den er ham så dyrebar, at han aldrig tidligere har

kunnet tænke sig at skille sig ved den. Hvis han sender hende ringen, hvad han ganske sikkert gør, så skal I give mig den, og i øvrigt skal I hilse ham og sige, at jeres datter er parat til at lystre hans vilje, og når I så i al hemmelighed har fået ham herhen en aftenstund, lister jeg mig ind og lægger mig i al hemmelighed op i sengen hos ham, og når så bare Gud i sin nåde vil forunde mig at blive besvangret, vil jeg en dag kunne træde frem for ham med ringen på fingeren og et barn, han er fader til, på armen, og så vil alt være godt, og vi vil for fremtiden leve sammen i fred og kærlighed som mand og kone, og alt det vil ingen anden uden I have æren af at have sat i værk."

Damen fandt ikke ubetinget behag i forslaget og var meget bange for, at hendes datter derved skulle bringes i folkemunde og tage skade på sit gode navn og rygte, men da hun dernæst tog i betragtning, at det måtte være en ærlig sag at hjælpe en hustru at få sin mand tilbage, lovede hun i bevidstheden om sin gode hensigt, at hun nok ville yde grevinden den ønskede håndsrækning, og et par dage efter fik hun forsigtigt fat i ringen, skønt greven fandt, det var hårdt at skulle af med den, og fik også meget behændigt Giletta puttet i seng hos grev Bertrand i stedet for sin datter. Grevens lidenskabelige omfavnelse kom med Guds vilje til at bære dobbelt frugt, idet Giletta ved denne lejlighed blev svanger med to drengebørn, således som det tydeligt kom til at fremgå af det tidspunkt, fødslen fandt sted på. Og Giletta lod sig ikke nøje med at nyde sin mands omfavnelser denne ene gang, men gentog ret ofte besøget, der stadig på grund af udvist forsigtighed faldt så heldigt ud, at greven ikke anede uråd, men blev ved at bilde sig ind, at det var en elskerinde og ikke sin retmæssige hustru, han

holdt i sine arme, og hver morgen, når han gik, gav han hende smukke og kostbare juveler, som hun omhyggeligt gemte.

Da Giletta mærkede, at hun var blevet svanger, ville hun ikke længere bebyrde damen med slige tjenester og sagde til hende:

"Takket være Guds og jeres bistand, frue, har jeg nu fået sat igennem, hvad jeg ville, og det er derfor på tide, at jeg efterlader et bevis på min erkendtlighed og rejser herfra."

Hertil svarede damen, at det var hende kært, hvis grevinden følte grund til at glæde sig, men at hun kun havde været hende behjælpelig for selve sagens skyld og aldeles ikke i håb om at blive belønnet. Grevinden syntes godt om dette svar og sagde:

"Det er heller slet ikke min agt at give jer nogen belønning. Jeg har kun i sinde at gøre, hvad der synes mig ret og rimeligt."

Damen, der var meget trængende, havde stor møje med at overvinde sin undseelse, men fremstammede endelig en bøn om at måtte få hundrede lire til sin datters udstyr. Grevinden, der så, hvor forlegen hun var, og fandt anmodningen alt for beskeden, gav hende fem hundrede lire og samtidig så mange juveler, at de vel tilsammen udgjorde en lige så stor sum. Overmåde fornøjet med dette, bad damen den ædle giverske modtage en hjertelig tak, hvorpå Giletta bød hende farvel og vendte tilbage til herberget. For at hindre greven i oftere at sende bud og i selv at komme tog damen sammen med sin datter ud på landet til nogle slægtninge, og kort efter rejste grev Bertrand tilbage til sit grevskab, dels fordi han havde fået bud om, at hans nærværelse her ønskedes og endog ansås for nødvendig, og dels fordi han vidste, at Giletta var taget bort, så at han ikke havde nødig mere at frygte for hendes påhæng.

Da Giletta erfarede, at Bertrand havde forladt Firenze og var vendt tilbage til Roussillon, glædedes hun såre, men forblev ikke desto mindre rolig, hvor hun var, og afventede sin nedkomst, der fandt sted i behørig tid og havde til følge, at hun blev moder til to prægtige drengebørn, der lignede deres fader op ad dage. Hun lod dem omhyggeligt opamme, og da hun fandt tidspunktet belejligt, begav hun sig på hjemvejen og nåede Montpellier uden at være kendt af nogen. Her hvilede hun ud i nogle døgn, og da hun havde bragt i erfaring, at grev Bertrand på Allehelgensdag agtede at afholde en stor fest på sit slot, begav hun sig derhen, iført den pilgrimsdragt, som hun plejede at bære.

Da det blev sagt hende, at selskabet oppe på slottet var i færd med at gå til bords, gik hun i pilgrimsklæder, med tvillingerne på armen, ind i salen, banede sig dristigt vej til greven og sank grædende ned for hans fødder.

"Nådige herre," sagde hun, "jeg er din ulykkelige hustru, som, for at få dig til at vende hjem, har måttet flakke om på vildsom fod i sorg og kvide. Det er min bøn, at du nu vil holde det løfte, du gav de to riddere, jeg sendte til dig. Her i min favn holder jeg ikke en søn, som du er fader til, men to, og se her på min finger funkler den ring, som du fordrede, jeg skulle bære."

Målløs og som himmelfalden betragtede greven skiftevis Giletta, ringen og tvillingerne, der lignede ham så påfaldende, at ingen kunne tvivle på, at det var hans egne. Endelig fik han dog mælet igen og stammede:

"Men hvorledes kan dog alt dette være gået til?"

Giletta fortalte nu i alles påhør og til usigelig forundring for grev Bertrand, både hvad der var sket, og hvorledes det var sket,

og hendes mand, som følte, at hun talte sandhed, og hvis faderfølelser samtidig vågnede ved synet af de yndige små drengebørn, kunne nu ikke længere bevare sit hårde, hånlige stivsind, der brat ligesom smeltede i hans barm, så at han besluttede at holde sit givne ord i ære, og at føje de tilstedeværende, der alle som én bad ham om for fremtiden at ære hende som sådan. Han rakte derfor Giletta hånden, rejste hende op, omfavnede og kyssede hende kærlig og anerkendte hende som sin retmæssige hustru og drengene som sine børn. Dernæst lod han hende iføre en standsmæssig dragt og fejrede hendes hjemkomst på festlig vis, ikke blot den dag, men mange flere, og fra den stund ærede han hende som sin hustru og ægtefælle og nærede for hende den mest inderlige hengivenhed, der kunne rummes i hans hjerte.

10. fortælling

Pigen Alibech bliver eneboerske, og munken Rustico lærer hende at kyse Djævelen ind i Helvede. Siden bliver hun nødt til at gifte sig med Neerbale.

Dioneo, som opmærksomt havde lyttet til dronningens smukke beretning, tog nu uopfordret ordet som den sidste, der var tilbage, og begyndte med et smil at give følgende muntre fortælling til bedste:

Skønne damer! Det er måske ikke hændt nogen af jer at høre, hvordan man bærer sig ad med at kyse Djævelen ned i Helvede, og da det, jeg vil fortælle, passer ret godt ind i den ramme, vi i dag have fået befaling til at færdes indenfor, skal jeg ikke undlade at give jer de bedste oplysninger, I kan forlange. Det kan aldrig skade, at I får at vide, hvorledes I bør forholde jer i påkommende tilfælde, og I vil desuden kunne se et smukt eksempel på, hvorledes elskovsguden, som unægtelig fortrinsvis ynder at dvæle, hvor velstand er til huse, dog ikke alene ikke vrager fattige boliger, men endda stundom nedlader sig til at drive sit spil i skovenes tykning, på øde steder og i skumle klippehuler, hvoraf tydeligt fremgår, at der ikke på hele jorden findes det sted, hvor ikke Amor som uindskrænket hersker kan svinge sit scepter.

Efter denne indledning, som jeg med vilje gør så kort som muligt for ikke at spænde tilhørerkredsens forventning mere end nødvendigt, vil jeg da fortælle jer, at der i fordums dage i den lille by Capsa i Berberiet, levede en meget rig mand, som

havde flere børn og blandt andre også en datter, der hed Alibech, som var en meget sød og smuk lille pige. Hun var oplært på hedensk vis, men da hun ofte hørte den kristelige lære og gudstjeneste berømme af kristne folk, der boede i byen, spurgte hun en dag en af dem, hvad han anså for den bedste og mest bekvemme måde, man kunne tjene Gud på. Man svarede, at den bedste måde at tjene Gud på var at vende verden ryggen og at flygte for synd og fristelser, således som de bar sig ad, der søgte fred og lægedom for sjælen i den thebanske ørkens ensomhed. Det enfoldige pigebarn, der næppe var fyldt fjorten år, og som handlede mere efter en barnlig indskydelse end med virkeligt overlæg, begav sig den følgende morgen, uden at betro sig til nogen, i al hemmelighed på vej i retning af den thebanske ørken, som hun da også nåede efter flere dages møjsommelig vandring. Hun styrede sine fjed mod den første hytte, hun øjnede i det fjerne, og da hun kom nærmere, så hun en from mand sidde på tærsklen. Han syntes meget forbavset over at se hende, og spurgte, hvad hun søgte. Alibech svarede, at eftersom det var hendes højeste ønske at få lejlighed til at tjene Gud, var hun i færd med at søge nogen, der kunne lære hende, hvordan hun skulle bære sig ad med det. Den fromme mand, som så, at hun var ung og køn, og som frygtede for at falde i Djævelens garn, hvis han beholdt hende hos sig, turde ikke påtage sig at yde hende den bistand, hun søgte, men gav hende, efter at have lovprist de fromme forsætter, hun besjæledes af, følgende svar:

"Min datter, gerne ville jeg give dig den håndsrækning, du så inderligen attrår, men jeg mægter desværre ikke nær så godt at være dig behjælpelig som en viis og from mand, der bor et stykke vej herfra, og som jeg vil råde dig til at søge."

Efter at han derpå havde givet hende rødder, vilde æbler og dadler at spise og lidt vand at drikke, viste han hende den vej, hun skulle følge. Alibech kom da også snart efter til en anden from mand, der imidlertid heller ikke turde beholde hende, men henviste hende til en tredje eremit, der var ganske ung og som nød megen anseelse for visdom og dydig vandel. Han hed Rustico, og til ham stillede pigen nu det samme spørgsmål, som til de to andre. Rustico var en stund tvivlrådig, om han turde, men da det forekom ham, at han ikke burde lade upåagtet en sådan lejlighed til at sætte sin dyd og viljefasthed på prøve, sendte han hende ikke bort, således som hans ældre kaldsfæller havde gjort, men besluttede at beholde hende hos sig; og da det blev mørkt, redte han inde i sin celle en seng til hende af palmeløv og opfordrede hende til at søge hvile. Pigen beredte sig nu til at blunde, men Rustico havde ondt ved at følge hendes eksempel, for de anfægtelser, han havde været forberedt på, og som han havde gjort regning på at kunne blive herre over, indfandt sig med en så uventet og vedholdende voldsomhed, at han hurtigt blev enig med sig selv om, at det ville være aldeles frugtesløst at stride imod, og at han derfor lige så godt kunne give fortabt med det samme. Han gav altså resolut bønner, spægelse og fromme tanker en god dag og gik ganske op i at tænke på den unge, dejlige kvinde, og på hvordan han skulle få sin vilje med hende uden at have nødig at blotte den virkelige beskaffenhed af den lidenskabelige stemning, der havde taget magten fra ham. For at føle sig for, rettede han nogle spørgsmål til hende, og de svar, han fik, var så utroligt barnlige, at det tydeligt fremgik, at hun aldrig havde haft med nogen mand at gøre, og på det område var lige så uvidende og enfoldig, som da

hun kom til verden. Rustico tog altså mod til sig og tvivlede ikke om, at han ved at give det udseende af, at pigen tjente Gud, nok skulle få hende til ganske at gøre, som han ville. Han begyndte derfor meget vidtløftigt og indgående at udvikle for hende, hvorledes Djævelen ved sine onde gerninger stadig viser sig som Guds argeste fjende, og gjorde hende dernæst klart, at der følgelig ikke findes noget bedre middel til at være Himlens herre velbehagelig end, når man kan få mørkets hovmodige fyrste sendt ned i det dyb, hvor den Almægtige har dømt ham til at færdes. Pigebarnet fulgte det fromme foredrag med stor andagt, og da han holdt inde, spurgte hun straks, hvordan man skulle bære sig ad med at udføre en så fortjenstfuld dåd.

"Det skal du straks få at se," svarede Rustico, "gør bare sådan, som du ser mig gøre."

Og han gav sig til i hast at afføre sig de få klædningsstykker, han havde på, så at han stod splitternøgen. Alibech var ikke længe om at gøre ligeså, og eremitten lagde sig på knæ, som om han ville bede, og lod den unge pige indtage samme stilling foran sig. Da nu hans attrå ved synet af pigens utildækkede yndigheder blev vanskeligere at styre og flammede stærkere op, indtraf kødets opstandelse, og da Alibech blev opmærksom på det, udbrød hun helt forbavset:

"Men hvad er det dog for noget, du har, der skyder så stærkt frem, og som jeg ikke har?"

"Det er Djævelen, min datter," svarede Rustico, "netop selve det onde utyske, som vi nylig talte om. Se engang, han har netop nu så stærkt tag i mig, at jeg næppe mægter at holde ham stangen."

"Gud være lovet!" sagde Alibech, "så er jeg rigtignok heldigere stillet end du, for jeg har ingen sådan djævel."

"Ganske vist," svarede eremitten, "men så har du til gengæld noget, jeg ikke har."

"Hvad kan det være?" spurgte Alibech.

"Du har Helvede," svarede Rustico, "og jeg føler mig forvisset om, at Gud har sendt dig hertil for at frelse min sjæl og skaffe mig fred for denne stygge djævel, ved synet af hvis åbenbare ondskab du ikke kan andet end ynkes over mig, så at du giver mig lov til at jage ham ind i Helvede, hvor han har hjemme. Du vil derved skænke mig en stor vederkvægelse og samtidig højligen tækkes Gud, hvilket må være dig kært, hvis du da ellers virkelig er kommet hid i den hensigt, som du siger."

"Ja, det er jeg, fromme fader," svarede pigen troskyldigt, "og siden Helvede findes hos mig, så lad det ske, som I ønsker."

"Vær velsignet, mit lam," svarede Rustico, "og lad os straks skride til værket og få ham puttet så godt ind, at han for fremtiden holder sig i skindet og ikke plager mig så grusomt."

Med disse ord førte han pigen hen til en af sengene og gav hende anvisning på, hvorledes hun skulle bære sig ad med at få den ondskabsfulde knægt puttet forsvarligt i cellen.

Alibech, der aldrig tidligere havde gennet nogen djævel ned i Helvede, følte første gang lidt smerte og sagde til Rustico:

"Sikkerlig, fromme fader, må denne djævel være en arg og ond fjende af Gud, siden det svier i Helvede, når han skikkes derhen."

"Vær kun rolig, min datter," svarede Rustico, "han vænner sig nok til Helvede, og Helvede til ham."

Og for at dette kunne ske snarest, sendte de Djævelen seks gange derind, men da var rigtignok også hovmodet og ondskaben så grundigt kommet ud af hovedet på ham, at han var blevet helt tam og kun ønskede at holde fred. Men allerede dagen efter blev han kæphøj på ny og måtte atter tugtes gentagne gange. Alibech var igen parat og fandt snart så stort behag i det, at hun sagde til Rustico:

"Jeg må indrømme, at de brave folk i Capsa havde ret i, at der er ikke noget så dejligt som at tjene Gud. Jeg kan slet ikke tænke mig noget mere yndigt! Aldrig har jeg kendt noget, så langt tilbage jeg kan huske, der har syntes mig så rart og så lifligt som at kyse Djævelen i Helvede, og det står mig klart, at den, som har andet i sit hoved end tanken om at tjene Gud, må være et fæ. Det er nu min mening."

Hun var derfor snart langt den ivrigste af de to og gik ofte hen til Rustico og sagde:

"Fromme fader, jeg er kommet her for at tjene Gud og virkelig ikke for at gå ledig! Kom nu her, og lad os igen kyse Djævelen i Helvede!" Og imens det gik for sig, kunne hun undertiden sige: "Rustico, jeg begriber ikke, hvorfor Djævelen smutter ud igen. Hvis han blot synes halvt så godt om at være i Helvede, som Helvede om at modtage ham og beholde ham, så blev han såmænd altid derinde."

Ved disse idelige opfordringer og overtalelser til at tjene Gud fik hun snart gjort Rustico helt mør, så at han følte kulde, hvor en anden var blevet svedt, og en skønne dag så han sig nødsaget til at betyde hende, at Djævelen ikke burde straffes og puttes i Helvede, undtagen når han blev kry og knejste med hovedet.

"Og vi," tilføjede han, "har nu med Guds hjælp kureret ham så grundigt for kryhed, at han kun beder Himlen om at få lov at være i fred."

På denne vis lykkedes det ham i nogen tid at holde hende hen, men da Alibech så, at Rustico slet ikke mere opfordrede hende til at sende Djævelen i Helvede, sagde hun en dag til ham:

"Rustico, det er meget muligt, at din djævel er tugtet tilbørligt og ikke mere gør dig fortræd, men mit Helvede er slet ikke til at styre, og jeg synes derfor, at det var rimeligt, om du med din djævel nu tog og hjalp mig med at dæmpe raseriet i mit Helvede, ligesom jeg har ladet dig benytte mit Helvede til at få din djævel kureret."

Men Rustico, som levede af rødder og klart vand, mægtede kun dårlig at imødekomme Alibechs hyppige anmodninger, og undskyldte sig med, at når Helvede befandt sig i et sådant oprør, måtte der ikke en, men mange djævle til for at bringe det i ro. Ganske vist kunne han endnu stramme sig op til det, hun forlangte, men så sparsomt og sjældent, at det var, som om nogen kaster en bønne i løvens gab, så at den unge pige, der fandt, at hun ikke fik lejlighed til at tjene Gud så ofte, som hun gerne ville, blev meget utilfreds og gav sin misfornøjelse højlydt tilkende.

Mens således Alibechs Helvede og Rusticos Djævel havde ondt ved at forliges på grund af glippende evner på den ene side og for store fordringer på den anden, hændte det, at der opstod en ildebrand i Capsa, under hvilken Alibechs fader og alle hendes søskende indebrændte, så at hun nu blev eneste arving til, hvad der ellers havde været mange om at dele. En ung ødeland, der hed Neerbale, og som havde fået nys om, at hun

var i live, tog straks af sted for at søge hende op og fandt hende så betids, at den arv, hun skulle have, endnu ikke var blevet konfiskeret og vandret i rettens lomme som herreløst gods. Til stor glæde for Rustico, men derimod ikke til så megen glæde for hende selv, tog Neerbale hende nu med til Capsa, giftede sig med hende og hævede hendes betydelige fædrenearv.

Inden hun endnu havde holdt bryllup med Neerbale, blev hun spurgt af nogle af sine kønsfæller, hvorledes hun havde båret sig ad med at tjene Gud, mens hun opholdt sig i ørkenen, hvortil Alibech frejdigt svarede, at det havde hun gjort ved at kyse Djævelen i Helvede.

"Hvordan lader det sig gøre?" spurgte man hende. Pigebarnet gav nu den ønskede oplysning både med ord og fagter, og der opstod herover en ustandselig latter.

"Vær kun rolig, Alibech," sagde man til hende, "det lader sig lige så vel udføre her i Capsa, og Neerbale vil nok hjælpe dig at tjene Gud på samme måde, som du er vant til."

Det varede ikke længe, før hele byen vidste besked med, hvordan det var gået Alibech i ørkenen, og derfra stammer det mundheld, at den bedste måde at tjene Gud på er at kyse Djævelen i Helvede.

Derfor bør I, unge, smukke damer, som har Guds nåde behov, ikke forsømme at lære, hvorledes man kyser Djævelen i Helvede, såsom sligt både er Gud velbehageligt og til glæde for begge parter, og fordi meget godt kan fødes og følge deraf.

Dioneos fortælling havde ofte bragt damerne til at briste i latter, og alle fandt, at han havde forstået at føje sine ord med megen snildhed. Dronningen, hvis regimente nu var til ende,

tog laurbærkransen af sit hoved og satte den på Filostrato, idet hun sagde:

"Nu får vi se, om ulven duer bedre til at passe lam, end lammene til at passe ulve."

Filostrato gav sig til at le og svarede:

"Ja, havde man fulgt mit råd, skulle ulven nok have fået lammene til at kyse Djævelen i Helvede, lige så nemt som Rustico hjalp Alibech dermed. Kald os derfor ikke ulve, siden I ikke har villet have, at vi ikke behandlede jer som lam. I hvert fald overtager jeg nu regeringens tøjler og skal bestræbe mig for at beklæde posten til mine undersåtters tilfredshed."

"Hør, Filostrato," sagde den skælmske Neifile, "ved at tage os i skole ville du have fristet samme skæbne som Mazetto hos nonnerne, så at du snart havde fået luft i knoglerne i stedet for marv."

Filostrato, som mærkede, at han havde med jævnbyrdige modstandere at gøre, lod spøgen falde og begyndte at sysle med sine regeringspligter. Efter at han med hovmesterens bistand havde ordnet det fornødne til selskabets hygge, tog han ordet og sagde:

"Hulde damer! Min onde skæbne har villet, at der iblandt jer findes en, hvis skønhed gør mig til sin slave. At jeg altid ærbødigt og ydmyg har stræbt at lystre hendes mindste vink, har ikke hjulpet mig en smule, og jeg føler mig i denne stund så håbløs og forladt, at selv døden synes mig en frelse. Det er derfor mit ønske, at der til i morgen vælges et emne, som passer til min skæbne, så at vi anfører eksempler på kærlighedsforbindelser med ulykkelig udgang, for at min

kærlighed tager en ende med forskrækkelse, det har jeg for længst opgivet at nære selv den svageste tvivl om."

Efter at have talt således rejste han sig op, og enhver havde nu sin fulde frihed, indtil der skulle spises til aften.

Den smukke, skyggefulde have var et så yndigt opholdssted, at ingen tænkte på andetsteds at søge større glæde. Det begyndte at blive svalt, og man kunne uden at løbe sig varm gøre jagt på de mange rådyr, harer, gedekid og kaniner, der færdedes i nærheden, og som flere gange havde forstyrret selskabet ved at komme springende midt ind i kredsen. Dioneo og Fiammetta sang en fornøjelig vise om hr. Vilhelm og fru Vel Vergiu; Filomena og Panfilo gav sig til at spille skak, og idet således alle var beskæftiget på bedste måde, fløj tiden så hastigt, at inden man vidste et ord af det, var spisetiden kommet. Selskabet tog plads ved bordene omkring den rislende kilde og lod sig maden og vinen herligt smage. Efter at måltidet var indtaget og bordene på ny fjernet, henvendte Filostrato, for at alt kunne gå til på samme vis som sædvanlig, ordet til Lauretta, og bad hende glæde selskabet med en sang.

"Nådige herre," svarede hun, "viser, der er digtet af andre, kan jeg ikke, og hvad mine egne angår, tror jeg ikke, der er nogen af dem, der egner sig til at synges i vort muntre lag, men hvis I alligevel ønsker at høre en af dem, skal jeg gerne gøre det."

"Alt, hvad der kommer fra dig," svarede kongen, "bærer skønhedens præg, og det samme gælder sikkert også dine sange."

Lauretta begyndte nu med blød, lidt klagende stemme at synge følgende sørgmodige vise:

Der findes ej på hele jorden
en sorg, der måler sig med min:
For ak! forelsket, sukker jeg forgæves.

Den, som med alvis og almægtig hånd
formår at styre himlen og dens stjerner,
har skænket mig et legeme så smukt,
at hver, der er med sind og sans begavet,
må af beundring føle sig betaget
og ydmygt trygle om min mindste gunst.
Men ak! Der gives folk så dumme
og blinde, at de vove mig med ringeagt
og hån at skue i min skønhedspragt.

Den første gang, Gud Amor mig besøgte, var
jeg kun et uudviklet barn, der bæved
af fryd og lykke i min elskers favn
og mente, aldrig denne salighed fik ende.
Jeg leved kun i nuet og i håbet
om gensyn med mit hjertes bedste skat
og glemte alt, så snart han var mig nær.
Men ak! en grusom skæbne mig min ven berøved,
og al min lykke brat blev slængt i støvet.

Den grumme skæbne gav til trøst i sorgen
mig siden hen en smuk og fornem mand,
der elsker mig, men tror, jeg er ham utro,
og derfor stadig, uden rist og ro,
forfølger mig og piner mig til døde
med en mistænksomhed, der aldrig glipper.
Ak! intet nu af syne han mig slipper,
og derfor jeg, der var til fryd for mange skabt,
må ensom sørge over alt, hvad jeg har tabt.

Af svunden lykke føles bittert savnet,
og tit jeg ønsker kun: "O, gid jeg dog var død!"
ved mindet om hin lyse tid, da *han* mig favned
og skænked mig sin elskovsgave sød.
Og ej blot var det lykken, som jeg misted:
for alle stadens sladresøstres kor
har gjort fortræd mit gode navn og rygte.
Ak; gid mit hjerte dog var bristet
hin dag, da jeg den anden gav mit ord.

O! elskte ven, hvis kærlighed
var for mit hjerte mere dyrebar
end alt, hvad jeg på jorden elsket har!
Mens hist i Himlen over stjernevrimlen
din ånd nu svæver mellem engleskarer,
mon mindet om din Laura du bevarer?
Mon du erindrer den, som dør i håbet om,
at Gud den lykke os vil skænke
at sammensmedes hist i hymens lænke?

Da Lauretta havde sunget færdig, var alle enige om, at det var en køn vise, men i øvrigt var opfattelsen forskellig. Der var dem, som derved fandt en bekræftelse på det kendte ordsprog, at et fedt svin er adskilligt bedre end en smuk pige, mens andre derimod lagde en dybere betydning i sangen. En mængde fakler tændtes, og Laurettas sang efterfulgtes af flere. Først da stjernerne en efter en begyndte at dukke ned i horisonten, opløstes det muntre stævne, hvorpå alle ønskede hinanden godnat og forføjede sig til hvile.

4. dag

Her ender den tredje dag af Dekameron og begynder den fjerde, på hvilken der under Filostratos styrelse tales om dem, der har lidt skibbrud i kærlighed.

Gode og dyrebare damer! Dels på grund af vise mænds ord, som jeg har hørt, dels på grund af begivenheder, som jeg har set eller læst om, troede jeg, at kun de høje tårne og træernes højeste toppe var udsatte for avinds voldsomme og fortærende pust, men nu ser jeg, at jeg heri har taget ganske fejl. For jeg har altid søgt og søger bestandig at undgå denne rasende storms vilde anfald og har altid med flid holdt mig, ikke blot til sletterne, men endog til de dybeste dale, hvad der vil være klart for enhver, der ser på nærværende små fortællinger, som jeg har forfattet på prosa i det florentinske folkemål og dertil i den fordringsløseste og beskedneste stil. Men desuagtet har jeg ikke alene ikke kunnet undgå at blive ramt af uvejret, men er endda så at sige blevet rykket op med rode og sønderflænget af avinds skarpe tand. Og heraf er det klart, at det er sandt, hvad de vise plejer at sige, at kun usselheden her i verden undgår misundelige menneskers efterstræbelser.

Der er nemlig nogle, der ved læsningen af disse små fortællinger har ment, at jeg synes alt for godt om jer, velvise damer, og at det er utilbørligt, at jeg finder så stor fornøjelse i at underholde og behage jer eller, som andre endnu elendigere mennesker udtrykker sig, smigre jer. Andre, der gerne vil give

sig skin af overlegen visdom og erfaring, har fundet det lidet passende for en mand i min alder altid at beskæftige sig med slige sager, det vil sige altid at tale om damerne og søge at være til behag. Mange er der fremdeles, som synes meget ømme over mit rygte og påstår, at jeg gjorde bedre i at blive hos muserne på Parnasset end at færdes blandt jer med sligt pjank. Der findes også dem, der med større ringeagt end omtanke har sagt, at jeg gjorde bedre i at tænke på, hvordan jeg skulle skaffe mig brødet, end beskæftige mig med slige dårskaber og leve af luften. Endelig er der dem, der for at skade mit arbejde, gør sig umag for at bevise, at de begivenheder, jeg beretter om, er gået anderledes til, end jeg har fortalt jer. Af så mange og hårde storme, af så grumme og skarpe tænder er jeg således, ædle damer, blevet angrebet, foruroliget og livsfarligt såret, mens jeg tjener hos jer.

Alt dette hører jeg på og bærer med roligt sind, det ved Gud, men skønt mit forsvar i denne sag helt og holdent tilkommer jer, har jeg alligevel ingenlunde til hensigt at spare mig selv. Tværtimod agter jeg – dog uden at svare så meget, som jeg med rette kan – ved et kort genmæle at skille mig af med mine modstandere og det straks. For når de allerede nu, da jeg knap er kommet gennem tredjedelen af mit arbejde, er så mange og så overmodige, må jeg frygte, at hvis jeg undlader at gendrive dem, vil de, inden jeg kommer til slutningen, i den grad have formeret sig, at de med ringe umage vil kunne slå mig ned, uden at I med jeres kræfter, skønt de i og for sig ikke er ringe, vil formå at gøre modstand. Men inden jeg begynder at svare mine angribere, vil jeg til min retfærdiggørelse fortælle – ikke en hel beretning, eftersom det da vil se ud, som jeg ville blande

min egen fortælling ind imellem dem, der fremføres af det berømmelige selskab, som jeg har fremstillet for jer – men kun en del af en sådan, så at selve dens ufuldstændighed vil vise, at den ikke hører ind mellem de andre. Jeg beretter derfor, som følger:

I vor stad levede der for en del år siden en borger ved navn Filippo Balducci, en mand af ringe herkomst, men rig og efter sin stand vel opdraget og erfaren i verden. Han var gift med en dame, som han elskede højt, ligesom hun ham. De levede et roligt liv sammen og lagde i al ting vind på at behage hinanden mere end på noget andet. Nu hændte det – som det en gang må hænde enhver – at den gode frue forlod det timelige og ikke efterlod Filippo andet end en eneste søn, som hun havde født ham, og som var omtrent tre år gammel. Han blev så utrøstelig over sin hustrus død, som nogen kan blive over tabet af en elsket mage, og da han nu så sig berøvet den, som han elskede over alt andet, besluttede han at trække sig tilbage fra verden og kun hellige sig Guds tjeneste og at lade sin lille søn gøre det samme. Han skænkede derfor hele sin formue til de fattige, begav sig derpå ufortøvet til Monte Asinajo og bosatte sig der med sin søn i en lille tarvelig hytte. Sammen med drengen levede han nu under bøn og faste og tog sig vel i agt for i hans nærværelse at tale om verdslige ting eller lade ham se sådanne, for at det ikke skulle drage ham bort fra det fromme levned. I stedet for talte han til stadighed med ham om det evige livs herlighed og Gud og helgener og helgeninder og lærte ham aldrig andet end bønner, og på denne måde lod han ham leve i mange år og tillod ham aldrig at forlade hytten eller at se andre mennesker.

Den brave mand plejede undertiden at vandre ind til Firenze, hvor han nød en nødtørftig understøttelse af nogle venner i Herren, hvorefter han vendte tilbage til sin hytte. Nu hændte det en gang, da den unge mand allerede var atten år gammel, at han en dag spurgte sin fader, hvor han drog hen på disse udflugter. Filippo sagde ham det, og ynglingen fortsatte:

"I er nu gammel, fader, og har svært ved at tåle anstrengelser. Hvorfor tager I mig ikke en gang med til Firenze for at lære mig Guds og jeres venner at kende og siden lade mig, der er ung, og bedre end I kan tåle anstrengelser, hente, hvad vi behøver, i Firenze, så at I selv, om I vil, kan blive tilbage her?"

Den gamle mand tænkte, at nu, da hans søn allerede var voksen og vant til et gudfrygtigt liv, ville verdslige ting vanskeligt kunne lokke ham, og sagde ved sig selv: "Han har ret," og han tog ham derfor med sig, da han næste gang gik til staden.

Da den unge mand så paladserne, husene, kirkerne og alle de andre ting, hvoraf staden er opfyldt, begyndte han højlig at undre sig, da han aldrig nogensinde havde set noget lignende, og spurgte idelig sin fader, hvad det var, han så, og hvad det kaldtes. Faderen sagde ham det, og når han havde hørt det, var han tilfreds og spurgte om noget andet. Mens sønnen således spurgte, og faderen svarede, mødte de ved et tilfælde et selskab af unge, nette og pyntede damer, der kom fra et bryllup. Knap havde ynglingen fået øje på dem, før han atter spurgte sin fader, hvad det var for nogle. Hertil svarede faderen:

"Min søn, slå øjnene ned, se ikke på dem! Det er synd."

"Men hvad kalder man dem da?" spurgte sønnen igen.

For ikke at vække upassende og syndig attrå hos sønnen turde faderen ikke nævne dem ved rette navn, kvinder, men sagde:

"Man kalder dem gæs."

Men sælsomt nok! Sønnen, som aldrig før havde set nogen kvinde, bekymrede sig nu hverken om paladser, heste, asener, penge eller noget andet af, hvad han havde set, men sagde straks:

"Fader, jeg beder jer, skaf mig en af de gæs der."

"Tys, tys, hvad er det, du siger!" udbrød faderen, "det er onde og syndige væsener."

Men sønnen sagde da spørgende:

"Ser onde og syndige væsener da sådan ud?"

"Ja," svarede faderen.

"Jeg forstår ikke, hvad I siger," sagde da sønnen igen, "og ej heller, hvorfor de der er onde væsner, for aldrig i mit liv har jeg set noget så skønt og yndigt som dem. De er jo meget smukkere end de malede engle, som I så ofte har vist mig. Ak, om I elskede mig, så sørg for, at vi får sådan en gås med hjem, så skal jeg give den føde."

"Men jeg vil ikke have det," sagde faderen, "og du ved heller ikke, hvad den skal fodres med."

Han indså heraf straks, at naturen var stærkere end optugtelsen, og angrede at have taget sønnen med til Firenze.

Det må imidlertid være nok med, hvad jeg hidtil har fortalt af denne historie, og jeg vender mig nu atter til dem, jeg har berettet den for. Nogle af mine modstandere siger således, at jeg gør ilde i, at jeg finder så stort behag i jer og gør mig så stor umag for at tale jer til behag. Begge dele – nemlig, at jeg finder

behag i jer og ønsker at behage jer – bekender jeg åbent og spørger dem, om de vel kan undre sig over dette, når man (for ikke at tale om, at jeg har kendt de ømme kys, salige omfavnelser og berusende elskovsglæder, som I, hulde damer, ofte skænker) blot betænker, at jeg har set og stadig ser jeres høviske sæder, jeres fortryllende skønhed, jeres ædle ynde og dertil jeres sande kvindelige ærbarhed, og at et ungt menneske, der var opfostret og opvokset på et vildt og øde bjerg, indenfor en lille hyttes snævre område, uden andet selskab end sin fader, så snart han fik jer at se, kun kunne tænke på jer, kun attråede og higede efter jer. Kunne de vel dadle håne og bagtale mig, om jeg, hvis legeme Himlen helt og holdent har skabt til at elske jer, og hvis sjæl jeg selv allerede fra min barndom hengav til jer, om jeg finder behag i jer og søger at behage jer, når jeg føler kraften i jeres øjnes lys og trolddommen i jeres ord; især når de betænker, at I mere end alt andet behagede en eremit, en yngling uden forstand, ja næsten et vildt dyr? Lad hvem, som ikke elsker jer eller skøtter om at vinde jeres kærlighed, og som ikke heller aner, hvilken dragende kraft og betagende fryd elskovstrangen rummer i sit skød, lad kun ham gå i rette med mig og dadle min færd; mig anfægter sligt ikke i mindste måde.

Hvad dem angår, der foreholder mig min alder, da taler de virkelig, som om de ikke vidste, at selv om purren er hvid i knoppen, har den dog en grøn stjert, og for hellere at tale alvorligt, så vil jeg svare dem, at jeg aldeles ikke undser mig ved lige til mit livs yderste grænse at bevare smagen og sansen for det, som æredes og ansås for en udmærket fornøjelse af mænd som Guido Cavalcanti og Dante Alighieri i en fremrykket og Cino da Pistoia i en endnu mere fremrykket alder. Og hvis det

kom an på det, ville det være mig en let sag at anføre talrige eksempler hentet fra historien og nævne ansete mænd i oldtiden, som netop da de begyndte at blive gamle, beflittede sig på at tækkes det smukke køn, og hvis de, der har så meget at sige på mig, endnu ikke ved det, da vil jeg anbefale dem snarest at indhente det forsømte.

Med hensyn til den formaning, man har givet mig, at dvæle hos muserne på Parnassets tinder, da skal jeg villigt indrømme, at det er et godt råd, men vi mennesker kan nu engang ikke altid dvæle hos muserne, og disse ikke heller altid hos os, og når det træffer sig, at man søger andre veje og finder glæde ved at se noget mindre ophøjet og mere jordisk, da finder jeg ikke at man fortjener at dadles derfor. Muserne hæver sig i mange henseender op over jordens kvinder, men disse har dog i hvert fald ved første øjekast nogen lighed med dem, så at de om ikke af andre så dog af denne grund ville have tilstrækkelig adkomst til at vinde behag. Jeg kan dernæst takke kvinderne for en mængde vers, som muserne aldrig har inspireret mig til at digte. Ganske vist hjalp disse mig med selve udførelsen og viste mig, hvordan jeg skulle bære mig ad, og kanhænde, at de endda, mens jeg nedskrev nærværende beskedne småfortællinger, har taget plads ved min side som medhjælpersker i betragtning af den lighed, der findes mellem dem og jordens kvinder. Jeg har derfor næppe fjernet mig så langt fra Parnasset og muserne, som mange mennesker synes for alvor at mene.

Men hvad skal jeg mon svare dem, der er så bekymrede for, at jeg skal lide nød, at de giver mig det råd først og fremmest at bjerge føden? Ærlig talt, jeg er lidt forlegen med svaret, skønt

jeg kunne måske tænke mig, at de, hvis jeg i min nød henvendte mig til dem, ville svare mig, at jeg skulle søge efter den iblandt fablerne. Fordum opnåede digterne mere ved deres fabler end mange rige ved at søge blandt deres skatte; der fandtes endda dem, som ved at digte fabler fik deres tidsalder til at blomstre op, mens derimod adskillige mennesker, der stræbte efter at erhverve mere føde, end de trængte til, er gået ynkeligt til grunde. Lad dem bare jage mig på døren, når jeg henvender mig til dem, skønt foreløbig har det, Gud være lovet, ingen nød, men hvis de trange tider en dag skulle komme, da skal jeg nok vide at følge apostlens formaning og bære med samme sindsligevægt de onde som de gode dage, og jeg beder derfor indtrængende om, at ingen vil beskæftige sig med mit ve og vel mere, end jeg selv finder det fornødent.

Hvad endelig dem angår, som påstår, at tingene er gået anderledes til, end jeg fortæller dem, da vil jeg blot ønske, at de vil være så elskværdige at rådføre sig med originalerne, og hvis det virkelig viste sig, at disse ikke samstemmede med det, som jeg har skrevet, da er jeg rede til at indrømme det berettigede i bebrejdelsen og vil med glæde love bod og bedring. Men så længe de ikke rykker i marken med andet end tomme ord, må de for mig gerne beholde deres mening, ligesom jeg beholder min, og jeg hævder fremdeles min ret til at sige det samme om dem, som de behager at beskylde mig for.

Denne gang vil jeg antage, at dette svar må være tilstrækkeligt, og idet jeg stoler fuldt og fast på Guds og jeres bistand, skønne damer, og væbner mig med den størst mulige tålmodighed, vil jeg vandre videre, vende ryggen til vinden og lade den blæse. Jeg kan nemlig ikke tro, at det går mig

anderledes end det fine støv, der, når en skypumpe bryder løs, enten bliver liggende på jorden eller også bæres højt til vejrs over menneskenes hoveder op til kongers og kejseres kroner, ja undertiden til de høje paladser og stejle tårne, fra hvis tinder støvgranet, hvis det falder, dog ikke kan synke dybere ned end det sted, hvorfra det hævedes i vejret. Og hvis jeg nogensinde på alle områder af hele min kraft har beflittet mig på at finde nåde for jeres øjne, da vil jeg fra nu af i om muligt endnu højere grad samle min energi om dette punkt, fordi jeg nemlig fastholder, at man ikke med føje vil kunne sige andet end, at jeg og alle andre, som elsker jer, træder i naturens fodspor. For at kunne modsætte sig naturens love er det nødvendigt at råde over en meget stor kraftudfoldelse, og det kan endda til tider hænde, ikke blot at de skønne kræfter spildes, men endda, at den, der anvender dem, selv kommer til at modtage stødet. Jeg tilstår ærligt, at jeg ikke er besiddelse af den kraft, der kræves til at kunne sætte sig op imod naturen, og ikke heller nærer jeg noget ønske om at erhverve den styrke, der skulle anvendes i dette tilfælde, og hvis jeg virkelig ejede et sådant forråd af kræfter vil jeg langt hellere låne dem til andre, end det vil falde mig ind at bruge dem for egen regning. Jeg vil derfor anbefale dem, der ikke nyder, hvad jeg skriver, at iagttage en klædelig tavshed og anmode dem, sløvede og forsumpede, som de er, i grov sanselighed eller endnu værre laster, om at erindre deres egen afmagt og lade mig nyde livet på min måde, i det korte spand af tid, det er mig forundt at drage ånde. Men der er allerede talt mere end tilstrækkeligt om uvedkommende ting, og lad os derfor, skønne damer, haste tilbage til vort udgangspunkt og fortsætte i det hidtil fulgte spor.

Solen havde allerede jaget samtlige stjerner bort fra himlen og nattens fugtige kølighed fra jorden, da Filostrato rejste sig og fik hele selskabet til at gøre ligeså. De begav sig hen til den smukke have og begyndte at spadsere rundt derinde, og da spisetiden kom, indtog de deres middagsmad på det samme sted, hvor de den foregående dag havde spist til aften. Da solen havde nået sin banes højeste punkt, rejste de sig efter middagsblunden og bænkede sig, som de plejede, ved det plaskende væld. Filostrato befalede nu Fiammetta at åbne fortællingernes række, og opfordringen var næppe udtalt, før den blev efterkommet. Hun begyndte med ynde at tale sålunde.

1. fortælling

Fyrst Tancredi af Salerno dræber sin datters elsker og sender hende hans hjerte i et guldbæger, hvorpå hun drikker gift og dør.

Vor konge har i dag betroet os en vanskelig opgave. Når man tager i betragtning, at vi er kommet her for at more os, falder det jo lidt besynderligt at forlange, at der skal fortælles om andres tårer, om hvilke man jo ikke kan tale, uden at både den, der har ordet, og de, som lytter til, føler sig grebet af medynk og vemod. Måske har han derved tilsigtet at dæmpe den glæde, det har været os forundt at føle de foregående dage, men hvilken end hans bevæggrund kan have været, påhviler det ikke mig at fremkomme med indvendinger imod hans forgodtbefindende, og jeg skal derfor berette om en ynkværdig eller snarere sørgelig begivenhed, som nok fortjener, at I fælder tårer, når I hører den.

Fyrst Tancredi af Salerno – der uden tvivl ville have levet hele sit liv som en menneskevenlig og godlidende herre, hvis han ikke på gravens rand havde besudlet sine hænder med to elskendes blod – havde aldrig haft mere end en eneste datter, og hvis han ikke havde haft hende, ville det have været langt bedre for ham. Aldrig er nogen datter blevet elsket med større kærlighed af sin fader, og netop på grund af den store hengivenhed, der knyttede dem sammen, beholdt han hende hos sig flere år efter, at hun havde nået den alder, da det havde været rimeligt at lade hende indtræde i ægtestanden. Til sidst

gav han dog hendes hånd til en søn af hertugen af Capua, men han døde kort efter brylluppet, og da hun var blevet enke, vendte hun tilbage til sin fader. Hun var i besiddelse af fuldendt skønne ansigtstræk og legemsformer og dertil livlig og mere kundskabsrig, end det i reglen falder i en kvindes lod at blive. Hos sin kærlige fader levede hun et liv som en fornem dame og fik ethvert af sine ønsker opfyldt, men da hun så, at hendes fader, netop fordi han holdt så meget af hende, ikke skøttede synderlig om at få hende gift igen, syntes hun ikke, det var rigtigt at rette nogen anmodning til ham om det, og gav sig til at overveje, hvorledes hun skulle bære sig ad med i al hemmelighed at få sig en elsker, der var hende værdig. Da hun havde set mange mere eller mindre fornemme folk ved sin faders hof og for en stor dels vedkommende havde haft lejlighed til at studere deres væsen og vaner, traf det sig, at en af hendes faders tjenere, der hed Guiscardo, der var af meget ringe herkomst, men hvis hjerte og dannelse intet lod tilbage at ønske, behagede hende mere end nogen anden. Da hun ofte havde lejlighed til at se ham, fik hendes hemmelige lidenskab stadig ny næring, og for hver dag, der gik, kom hun til at holde mere og mere af ham. Hvad den unge mand angik, da var han alt andet end enfoldig, og ikke så såre havde han opdaget, hvilke følelser han var genstand for, før der i hans eget hjerte flammede et sådant elskovsbål, at han ikke havde tanke og sans for andet end at dyrke sin kærlighed. Følgen af den hemmelige elskov, de nærede for hinanden, var, at Ghismonda – således hed den unge enke – ikke nærede noget højere ønske end at være i nærheden af ham, som var genstand for hendes ømme følelser, men da hun ikke ville betro til nogen, hvad der rørte sig

i hendes hjerte, udgranskede hun et nyt og sindrigt middel til at sætte sig i forbindelse med ham. Efter at have skrevet et brev, hvori hun meddelte ham, hvorledes han skulle bære sig ad med den følgende dag at komme sammen med hende, anbragte hun brevet inden i en hul stok, som hun gav til Guiscardo, idet hun sagde:

"Den kan din kokkepige bruge i aften som puster, når hun vil have gløderne til at flamme op."

Guiscardo tog stokken og tænkte, at såvel gaven som de ord, der ledsagede den, måtte have en dybere betydning, og efter at have sagt hende farvel, gik han hjem, hvor han boede, med stokken, hvorpå han undersøgte den nøje, flækkede den og fandt brevet. Da han havde læst, hvad Ghismonda havde skrevet, og forstået meningen med det, følte han sig som den lykkeligste mand under solen og beredte sig til at mødes med den elskede på den måde, som hun havde betegnet ham.

Tæt ved fyrstens palæ fandtes en klippegrotte, der havde eksisteret i mange år, og som fik lys gennem en åbning, der var dannet i bjerget – men rigtignok kun sparsomt lys, eftersom åbningen var tilgroet med krat og græs. Man kom ned i grotten ad en løntrappe, der førte op til et af værelserne i palæets stueetage, hvor Ghismonda havde bolig, men adgangen til grotten var spærret af en meget solid dør. Da trappen i lange tider ikke havde været benyttet, var der ikke mere nogen, der tænkte på dens eksistens, men kærlighedsguden, hvis skarpe blik ser alt, og som altid kan finde på råd, havde bragt den forelskede dame til at mindes længangen, og for at ingen skulle ane uråd, havde hun selv brugt sine hænder i flere dage, inden det lykkedes hende at få døren op. Da hun endelig havde fået

den op og var gået alene ned i grotten og havde bemærket åbningen foroven, havde hun skrevet til Guiscardo, at han her igennem skulle begive sig ned til hende, og samtidig lod hun ham vide, hvor stor afstanden var fra åbningens rand til grottens bund. Efter at Guiscardo nu hurtigt havde anskaffet sig en strikke med knuder og løkker for at kunne krybe op og ned, og efter at have iført sig en lædervams, der kunne beskytte ham imod tjørnekrattet, gik han tyst og stille den følgende nat hen til klippeåbningen, og efter at have bundet en af enderne af rebet solidt fast til en tyk træstub, der groede i selve randen af åbningen, lod han sig glide ned i grotten og gav sig til at vente på hende, der havde sat ham stævne. Med hensyn til Ghismonda, da havde hun, under foregivende af at være søvnig, sendt sine damer bort, men ikke så snart var hun blevet alene, førend hun skyndte sig at åbne løndøren og steg ned i grotten til Guiscardo, hvorpå de begge af ganske hjerte hengav sig til glæden over at være i hinandens selskab. Derpå gik de op sammen i Ghismondas værelse, hvor de opholdt sig det meste af dagen til stor glæde og nydelse for dem begge, og efter at de snildt havde aftalt, hvad der burde gøres for at skjule den elskov, de bar til hinanden, steg Guiscardo igen ned i grotten, og Ghismonda lukkede døren, hvorpå hun gik udenfor til sine damer. Hvad Guiscardo angik, benyttede han mørkets frembrud til at krybe op ad tovet og kom på denne måde ud af grotten, ligesom han var kommet ind i den, hvorpå han vendte tilbage til sit hjem.

I løbet af nogen tid tilfredsstillede han gentagne gange den længsel, han følte efter at favne Ghismonda, men skæbnens ubønhørlige gudinde blev misundelig på de elskende, der havde

det så godt sammen, og skyndte sig at sørge for at forvandle deres paradisglæde til gråd og tænders gnidsel. Dette skete på følgende måde. Tancredi gik af og til ned til sin datter og talte lidt med hende, hvorpå han atter gik sin vej. En dag i middagsstunden, mens Ghismonda underholdt sig ude i haven med sine damer, gik han ind på hendes værelse uden at blive set eller hørt af nogen, og da han ikke nænnede at forstyrre hendes glæde, lod han være at kalde, og satte sig roligt til at vente, til hun kom. Skodderne var trukket for vinduerne, og forhænget for sengen, og han valgte derfor at tage plads i en krog på en skammel ved fodenden af sengen, og efter at have støttet sit hoved til sengekanten og trukket forhænget om sig, som om han havde villet skjule sig, faldt han i søvn.

Mens han således sad og sov, kom Ghismonda, som den dag tilfældigt havde sat Guiscardo stævne, efter at have ladet sine damer blive ude i haven, listende ind i stuen, og efter at have lukket døren uden at have lagt mærke til, at der var nogen derinde, skyndte hun sig at åbne døren for den ventende Guiscardo. Mens de nu således lå på sengen, som de plejede, og kærtegnedes og kyssedes til stor fryd for begge parter, vækkedes Tancredi og hørte og så, hvad hans datter og Guiscardo tog sig for. I sin grænseløse sorg og fortvivlelse herover var han lige ved at udstøde et skrig, men han betvang sig og fattede den beslutning at tie og forblive skjult, hvis det lod sig gøre, for desto tryggere at kunne udføre den plan, som han allerede havde udklækket. De to elskende frydede sig længe ved hinandens selskab og opdagede slet ikke Tancredi. Omsider nærmede den stund sig, da de måtte skilles, og Guiscardo steg nu ned i grotten, mens Ghismonda gik ud af stuen. Skønt

Tancredi hverken var ung eller rørig mere, krøb han ud gennem et vindue, der vendte ud til haven. Uden at være blevet set af nogen, gik han med døden i sit hjerte op på sit værelse, og da Guiscardo i skumringen krøb ud af klippeåbningen, blev han, besværet som han var af sin tykke lædervams, uden vanskelighed taget til fange af to af slottets drabanter, der i al hemmelighed førte den unge mand frem for Tancredi. Denne kunne ved synet af den fangne elsker kun dårligt holde sin bevægelse tilbage og sagde til ham med grådkvalt røst:

"Den godhed, jeg har vist dig, Guiscardo, havde ikke fortjent den inderlige tort og forsmædelse, som du har tilføjet mig, og som jeg i dag med egne øjne er blevet vidne til."

Hertil svarede Guiscardo kun disse få ord:

"Kærlighed er mægtigere end både I og jeg,"

hvorpå Tancredi befalede, at han skulle stilles under hemmelig bevogtning i et af slottets værelser, og således skete det. Den følgende dag gik Tancredi – efter at have grundet over og pønset på, hvad han skulle gøre – som han plejede, når han havde spist til middag, op på datterens værelse, hvor han lukkede sig inde med hende og sagde til hende med tårer i øjnene:

"Da jeg nærede urokkelig tro til din ærbarhed og dyd, Ghismonda, ville det aldrig være faldet mig ind, hvad der så end var blevet sagt til mig, at du havde kunnet hengive dig til en anden mand end din ægtefælle, ja, jeg ville ikke engang have troet, at blot tanken derom havde kunnet opstå i din sjæl, og jeg vil derfor i det korte spand af tid, jeg sandsynligvis endnu har at leve i, forblive utrøstelig over den sorg og skam, du har draget over mit hoved. Og når du så endda blot, siden du absolut skulle

skeje ud, havde valgt en mand af samme stand som du selv, men blandt alle dem, der færdes ved mit hof, har du kåret Guiscardo, der har usselt almueblod i sine årer, og som jeg af lutter barmhjertighed har opdraget og taget under armene, lige fra han var ganske lille og indtil den dag i dag. Du har derfor bragt mig i stor tvivlrådighed, da jeg ikke er i stand til at bestemme, hvilken beslutning jeg skal tage i denne sag. Hvad Guiscardo angår, da lod jeg ham gribe i aftes, ligesom han kom krybende ud af grotten, og han sidder nu i fængsel, hvor der venter ham den skæbne, som jeg allerede har forbeholdt ham, men hvad jeg skal gøre med dig, Ghismonda, må Gud i Himlen vide! På den ene side ved du, at jeg har elsket dig så højt som en fader nogensinde har elsket sin datter, og på den anden side oprøres jeg af en retfærdig harme over din utilgivelige dårskab. Det står mig derfor ikke klart, om jeg skal følge naturens røst og skænke dig tilgivelse, eller om jeg skal lade dig segne under vægten af den vrede, som du ved din utugtige færd har nedkaldt over dit hoved. Men førend jeg træffer en afgørelse, vil jeg nok høre, hvad du selv har at sige angående din brøde."

Og med disse ord sænkede han sit hoved og brast i lige så ustandselig gråd som et barn, der har fået dygtigt med ris.

Da Ghismonda af faderens tale havde set, at hendes hemmelige elskovsforbindelse var blevet opdaget, og Guiscardo spærret inde, følte hun en uudsigelig smerte og var lige ved at give sin kval luft ved skrig og tårer, således som de fleste kvinder bærer sig ad, men hendes stolte sjæl vandt dog i sidste øjeblik sejr over dette svaghedsanfald, og med en vidunderlig sjælsstyrke bevarede hun et koldt og roligt ansigt, idet hun allerede var klar over, at hun hellere ville ombringe sig selv end

bede for sit liv, nu da Guiscardo, således som hun troede, var blevet dræbt. Det var derfor ikke som en forgrædt og angerfuld kvinde, men med et frejdigt, frygtløst og roligt udseende, at hun gav sin fader følgende svar:

"Ikke vil jeg nægte, hvad der er sket, og ikke heller trygle om tilgivelse, fordi ingen af delene ville kunne nytte, og fordi jeg heller ikke ønsker, at det skal kunne nytte. Ved ingen som helst art af ydmyg underkastelse vil jeg tiltvinge mig mildhed og benådning, men idet jeg åbent skrifter den fulde sandhed, vil jeg allerførst ved gode bevisgrunde værne om min ære og derpå i gerningen lægge min sjælsstorhed for dagen. Sandt er det, at jeg har elsket Guiscardo, og at jeg elsker ham endnu, og at jeg så længe jeg er i live, hvilket kun vil vare kort, vil forblive at omfatte ham med elskovsfulde følelser – ja, hvis kærlighed formår at overleve døden – er jeg sikker på, at jeg også hinsides graven vil elske ham af hele mit hjerte. Og når min lidenskab har taget så voldsom overhånd, er det aldeles ikke, fordi jeg er en letsindig kvinde, men for det første, fordi du ikke, som du burde, har sørget for at få mig gift igen, og dernæst fordi Guiscardo er et så ædelt menneske, at jeg føler mig stolt over at have skænket ham mit hjerte. Du, som selv er et menneske at kød og blod, Tancredi, du burde have betænkt, at den datter, du har sat i verden, ikke er skabt af sten eller jern, og selv om du nu er blevet gammel og grå, har du jo selv engang været ung og kan ikke have glemt, med hvilken styrke ungdommen kræver sin ret. Selv om du har fundet værn og modvægt imod mange fristelser ved i største delen af dine ungdomsår at øve dig i våbenfærd, kan du dog ligefuldt ikke være uvidende om, hvilke farlige følger det kan have for unge så vel som for gamle ikke at

have noget at bestille og uden besvær at kunne få alt, hvad man ønsker. Jeg er altså ligesom du, der har avlet mig, et svagheds barn af kød og blod. Dertil kommer, at jeg har kendt så lidt til livet, at jeg endnu føler mig, som om jeg var ganske ung, og endelig er min modtagelighed for sanselige fristelser blevet yderligere mægtig forøget ved den omstændighed, at jeg, fordi jeg har været gift, er blevet indviet i den fryd, der fylder den, som giver sig elskovsglæden i vold. Jeg har af disse grunde ikke haft modstandskraft nok til at besejre mit hjertes heftige trang til elskov, uden at jeg dog derfor satte dydens og pligtens fordringer således til side, at jeg glemte, hvad jeg skylder både hensynet til dig, Tancredi, og til mig selv. Amors og skæbnens gunst lod mig derfor udfinde en hemmelig vej til det, som var målet for min attrå, og at jeg med inderlig glæde fulgte anvisningen, vil jeg ikke et eneste øjeblik forsøge på at nægte. At det blev Guiscardo, jeg valgte, skyldtes ingenlunde en tilfældig indskydelse, tværtimod var det med overlæg og omtanke, at jeg kårede ham til min elsker, og uden et øjebliks anger eller vaklen har jeg i hans favn med inderlig glæde fundet tilfredsstillelse for min kærlighedstrang. At jeg har adlydt mit hjertes røst, er imidlertid ikke det eneste, du bebrejder mig, idet du med en snæversynethed, som jeg troede, du var hævet over, skarpt går i rette med mig, fordi jeg har indladt mig en mand af ringe stand, ret som om det ikke ville have anfægtet dig, hvis jeg havde skænket min gunst til et menneske af fornem byrd. Med al respekt for din mening kan jeg ikke nægte, at det synes mig, at din bebrejdelse aldeles ikke gælder, hvad jeg har forbrudt, men derimod skæbnen, som meget ofte hæver usselrygge højt til vejrs, men lader udvalgte ånder føre en

hemmelig og ubemærket tilværelse i samfundets kroge. Lad os dog se sandheden i øjnene og indrømme, at vi mennesker alle tilsammen består af kød og blod, og at vore sjæles tilblivelse skyldes den samme Skaber, der har udrustet os alle uden forskel med de samme åndelige nådegaver. Det er ikkun dyden, der drager skellet mellem os mennesker, for i det øjeblik, vi kommer til verden, er vi alle ens. De, som opnåede og tilegnede sig den største sum af dyd, fortjente at kaldes adelige, mens de øvrige ikke var værdige til at nævnes ved dette navn. Skønt skik og brug senere synes at have kuldkastet denne oprindelige lov, opretholdes den dog endnu stadig af naturen, og den, som i sin færd lægger en dydig og retsindig tænkemåde for dagen, viser sig derved som en virkelig adelsmand, og hvis man giver ham et andet navn, er det navngiveren og ikke den benævnede, der er på urette spor. Genkald i din erindring alle de adelsmænd, du kender, og du vil indrømme, at der ikke er en eneste af dem, der tør måle sig med Guiscardo, der af en uhildet dommer må erklæres at være i besiddelse af den sande sjæls adel, mens alle dine fornemme junkere ved siden af ham kun tage sig ud som bønder. Med hensyn til hvad Guiscardo indeholder i retning af dyd og forstand, har jeg kun nødig at beråbe mig på din dom, og hvad jeg selv har set med egne øjne. Til enhver tid har du jo overøst ham med ros og lovtaler, og aldeles ikke med urette, for hvis mine øjne ikke har bedraget mig, har han endda fortjent langt større lovprisning, end han har fået af dig. Og selv om jeg også i så henseende har taget fejl, er der jo ingen andre end dig, der har ført mig bag lyset. Hvis du altså siger, at jeg har knyttet mig til en mand af simpel stand, vil jeg rent ud svare dig, at du farer med usandhed, men hvis du vil sige, at jeg har indladt mig

med en fattig mand, må jeg til din egen skam give dig ret, fordi du burde rødme over ikke at have bragt en så begavet og dygtig mand bedre frem, men jeg vil i øvrigt lade dig vide, at fattigdom ingenlunde berøver et menneske adelspræget, således som det kan være tilfældet med rigdom. Mange konger og mange store fyrster har været fattige, ligesom mange bønder og fårehyrder fordum var meget rige folk, og således forholder det sig endnu den dag i dag. Med hensyn til din tvivlrådighed hvad mig angår, vil jeg anbefale dig at borttage al usikkerhed, hvis du virkelig på dine gamle dage er til sinds at give dig en følelse i vold, som du ikke har kendt, da du var ung, nemlig grusomhed. Vær kun lige så grusom imod mig, som du lyster; jeg skal ikke ved nogen som helst bøn forsøge at stemme dig til mildhed, siden du virkelig på grund af dette fejltrin (hvis det er et fejltrin) finder anledning til at lade din vrede ramme mig i hele sin strenghed, men jeg vil lade dig vide, at hvad du end har gjort, eller agter et gøre med Guiscardo, så skal det samme vederfares mig, om jeg så med egne hænder skal sørge for, at det sker. Bliv du kun ved at fælde krokodilletårer, samtidig med at du ombringer os begge, hvis du virkelig finder, at vi har fortjent at rammes af en sådan skæbne."

Fyrsten forblev ikke upåvirket af sin datters sjælsstorhed, men han kunne dog ikke tro, at hun virkelig ville gøre alvor af sin trussel at ville følge den, hun elskede, i døden. Da han derfor var gået fra hende og var kommet på det rene med, at han ikke ville tilføje datterens person nogen overlast, fattede han den beslutning at slukke den kærlighedsbrand, hun flammede af, i selve den elskede genstands blod og befalede de to drabanter, der holdt vagt over Guiscardo, at ombringe denne,

rive hans hjerte ud og bringe ham det, hvilket nøjagtigt skete, som det var blevet befalet. Den næste dag lod fyrsten hente et stort og smukt guldbæger, hvori han lagde Guiscardos hjerte, som han ved en fortrolig tjener lod overbringe til Ghismonda med følgende ord:

"Jeres fader beder jer modtage dette til trøst for tabet af det, I har elsket højst, ligesom I selv har husvalet og trøstet ham for tabet af det, han selv har værdsat højere end noget andet."

Den stolte Ghismonda, der ikke havde opgivet sit forsæt, lod sig straks efter faderens bortgang bringe nogle giftige rødder og urter, som hun kogte og tilberedte for at have drikken parat, hvis det, hun frygtede, skulle ske. Da tjeneren kom som overbringer af fyrstens gave og budskab, modtog og oplukkede hun bægeret uden at fortrække en mine, og da hun så hjertet og hørte de ord, der ledsagede foræringen, var hun ikke længere i tvivl om, at det var i Guiscardos hjerte, hun holdt i sin hånd. Hun hævede blikket op fra bægeret, så på tjeneren og svarede:

"I sandhed har min fader heri handlet ret. Kun en gylden grav var værdig til at gemme et så ædelt hjerte."

Og efter at hun havde ført det op til sine læber og trykket et kys på det, tog hun atter ordet og sagde:

"I alle ting og til enhver tid lige til denne mit livs sidste stund har min fader været meget kærlig imod mig, men aldrig har hans ømhed dog vist sig tydeligere end i dag, og jeg beder jer derfor overbringe ham den sidste tak, jeg formår at sige ham, for den herlige gave, som han har skænket mig."

Hun så atter ned på bægeret, hun holdt i hånden, betragtede hjertet og sagde:

"Ak, du hulde, livsalige kilde til alle mine glæder, forbandet være hans grusomhed, som nu lader mig se dig med legemligt blik, jeg som intet højere begærede end at have dig sjælelig for øje; nu har du fuldført din bane og nået det mål, hvorefter alle higer; verdens strid og elendighed kan ikke mere ramme dig, og af din fjende er du blevet bisat i den grav, som du fortjente; intet mangler i at gøre ligbegængelsen fuldstændig uden hendes tårer, som du elskede så højt, mens du levede, og for at heller ikke disse skal mangle, har Gud indgivet min ubarmhjertige fader den tanke at sende dig hertil … og se, du skal få dem, skønt jeg havde besluttet at dø med tørre øjne og fattet åsyn! Du skal få dem, og min sjæl skal ufortøvet dele følge med din til det hinsides, for i hvilket andet selskab end dit vil jeg kunne drage gladere og mere tilfreds af sted til det ukendte land? Jeg er vis på, at din sjæl endnu er gemt i dig og betragter skuepladsen for vore fælles glæder, ligesom jeg er overbevist om, at den elsker mig endnu og venter på og attrår at blive forenet med min egen, som den elskes af over alt på jorden."

Efter at have talt således bøjede hun sig over bægeret, uden på kvindevis at give sin sorg luft i klageråb, og idet hun sukkede, gav hun sig, som om der sprang kildevæld fra hendes øjne, til at fælde så mange tårer, at det var vidunderligt at se, og hun blev ved gang efter gang at trykke kys på det døde hjerte.

Hendes selskabsdamer, der stod omkring hende, kunne ikke forstå, hvad det var for et hjerte, hun talte til, og hvad meningen var med hendes ord, men blev ligefuldt grebet af så stærk medlidenhed, at de alle brast i gråd og indtrængende bad hende om at sige dem, hvorfor hun græd så bitterligt, samtidig med at de på alle måder af bedste evne søgte at indgyde hende trøst.

Da det forekom hende, at hun havde ofret tid nok på at fælde tårer, hævede hun atter hovedet, tørrede sine øjne og sagde:

"Dyrebare hjerte, jeg har nu til fulde opfyldt min pligt imod dig, og der er kun tilbage for mig at sørge for, at min sjæl snarlig kan blive forenet med din."

Og med disse ord lod hun sig række flasken med giften i, og efter at have hældt væsken ud over hjertet, der var blevet vædet af hendes tårers stærke strøm, førte hun dristigt bægret til sine læber, tømte det til sidste dråbe, og da hun havde drukket, steg hun med pokalen i hånden op på sit leje, hvor hun med stor ærbarhed hyllede sig i sine klæder, og efter at hun derpå havde lagt sin elskers hjerte oven på sit eget, gav hun sig til i tavshed at afvente dødens komme.

Skønt damerne, der havde set og hørt alt dette, ikke vidste, hvad det var for en væske, hun havde drukket, sendte de dog hurtigt bud til Tancredi, der med bange anelser skyndte sig ned til datterens kammer og nåede derhen, netop som Ghismonda gik op i sengen. Han begyndte nu, men alt for sent, at styrke og husvale hende med venlig tiltale, men da han så, at hendes livstråd var ved at briste, smeltede han hen i angerfulde og hjælpeløse tårer. Da hun så dette, oplod Ghismonda sin røst og sagde:

"Behold dine tårer til en anden lejlighed og lad dem flyde over en mindre attråværdig skæbne end min. Gem dem, og udgyd dem ikke nu, for jeg ønsker dem ikke. Har man nogensinde set andre end dig, Tancredi, græde over at have fået sin vilje sat igennem? Hvis der dog endnu i din barm lever en rest af den kærlighed, som du fordum bar til mig, vil jeg udbede mig som en sidste gunst, fordi det ikke behagede dig, at jeg lønligt

omgikkes Guiscardo i levende live, at mit legeme da åbenlyst må komme til at hvile ved hans, hvor du så end har ladet det kaste hen efter at have ombragt ham."

Hjertekval og hulken hindrede fyrsten i at svare. Ghismonda, som nu følte, at hun ikke havde langt tilbage, trykkede det døde hjerte fast ind til sit bryst og sagde:

"Gud være med jer, for nu farer jeg herfra."

Efter at have lukket øjnene og mistet bevidstheden, udåndede hun og befriedes fra sin kvalfulde tilværelse. Så sørgeligt endte Guiscardos og Ghismondas elskovsforbindelse. Tancredi fældede mange tårer over de hedenfarne, og idet han alt for sent angrede sin grusomme færd, lod han dem begge under stor og almindelig deltagelse jorde i samme grav.

2. fortælling

Broder Alberto indbilder en dame, at englen Gabriel har fattet elskov til hende, og idet han derpå selv udgiver sig for englen Gabriel, opnår han gentagne gange damens gunst. Af frygt for at blive opdaget løber han bort fra hende og søger tilflugt hos en rar mand, der dagen efter klæder ham ud som vildmand og fører ham hen på Marcus Pladsen; men her bliver han genkendt og grebet af sine ordensbrødre, der slæber af sted med ham og spærrer ham inde.

Fiammettas fortælling havde mere end en gang lokket tårer frem i hendes selskabssøstres øjne, men da hun var færdig, sagde kongen med mørk mine:

"Jeg ville med største glæde ofre mit liv for halvdelen af den fryd, som Guiscardo nød hos Ghismonda, og det må I ikke undre jer over, eftersom jeg hvert minut, jeg lever, lider dødens kvaler, uden at der til gengæld tilstås mig et eneste sekund af lykke. Jeg vil nu ikke længere tale om mig selv, men bede Pampinea fortsætte rækken af disse sørgelige fortællinger, der minder noget om min egen uslukkelige kval. Hvis hun fortsætter i det spor, Fiammetta har slået ind på, håber jeg, at den brand, der fortærer mig, vil blive svalet og lindret af lidt forfriskende dug."

Da Pampinea så, at turen nu var kommet til hende, var hun ikke i tvivl om, hvad hendes selskabssøstre ønskede, og begyndte derfor, uden at fjerne sig fra det opgivne emne, at

fortælle følgende løjerlige historie, der næppe helt kunne være efter kongens hoved.

Jeg ved ikke, om nogen af jer kender et ordsprog, der siger, at når en skælm har tilegnet sig et godt rygte, kan han gøre, hvad ondt det skal være, uden at nogen tror det. Dette ordsprog yder mig rigt stof til at belyse det opgivne emne ligesom også til at vise udstrækningen af munkenes hykleri. Disse væsener med deres lange folderige klæder, deres stemme, der er ydmyg og dæmpet, når de beder om almisse, men stolt og hård, når det gælder at dadle hos andre de laster, som de selv er befængt med, og ligeså, når de søger at indprente os, at alle kommer frelste i havn, ved at de stadig modtager, og andre stadig giver, – disse ulve i fårepelse, som alt efter størrelsen af den pengesum, de får, sælger til døende mennesker en mere eller mindre god plads i Paradis, ret som de selv var et hår bedre end dem, som de med hyklerisk fromhed tager under deres beskyttende vinger, – disse dovne snyltedyr, der er i den grad hildede i løgn, svig og bedrag, at de året igennem fra morgen til aften fører både sig selv og andre bag lyset, er mig i den grad vederstyggelige, at jeg ville ønske, jeg turde løfte deres lange kapper op og vise alverden, hvad der skjuler sig indenfor af lastefuld vederstyggelighed. Blot det kunne gå dem alle til hobe lige så galt, som det gik den skurk, jeg nu skal fortælle om, og som det vil oplive jer at høre om, efter at den sørgelige beretning om stakkels Ghismonda nys har aflokket jer så mange bittersalte tårer.

I må da vide, velbyrdige damer, at der i Imola levede en mand, som førte et gudsforgået levned. Han hed Berto della Masso og var efterhånden kommet sådan for orde blandt

imoleserne, at ingen troede, hvad han sagde, selv ikke når han talte sandhed, og da han mærkede, at hans rævestreger ikke mere faldt i god jord, hvor han var, gjorde han en dyd af nødvendigheden, bød staden farvel og begav sig til Venedig, alle onde vejes mødested, i håb om her at finde et virkefelt for sine ränker. I denne hensigt anstillede han sig yderst angerfuld over, hvad han tidligere havde bedrevet, og efter at han i nogen tid var optrådt med stor ydmyghed og havde båret den højeste grad af fromhed til skue, blev han minoritermunk, lod sig kalde broder Alberto fra Imola og begyndte fra nu af at føre et tilsyneladende mønsterværdigt liv, idet han tidligt og sent overfor hvem, der ville høre på ham, udbredte sig om det priselige i at foretage bodsøvelser og vise afholdenhed, samt for sin egen person aldrig smagte hverken kød eller vin – undtagen når han kunne få af bedste sort. Han var således ganske umærkeligt fra at have været tyv og morder, falskner og skørlevner pludselig blevet en stor moralist, uden at han dog derfor havde opgivet sine gamle laster, som han blev ved at dyrke i smug, når det lod sig gøre. Han havde desuden ladet sig vie til den hellige præstestand, og når han læste messen foran alteret, lagde man mærke til, at tårerne trillede ham ustandselig ned ad kinderne ved tanken om Frelserens lidelser. Han forstod, kort sagt, ved sit skinhellige væsen og sin hykleriske tale således at stikke blår i øjnene på venetianerne, at han blev eksekutor af så godt som alle de testamenter, der oprettedes, fik store pengesummer i opbevaring og blev skriftefader for en mængde mænd og kvinder. På denne måde var han fra en rovbegærlig ulv blevet til en from hyrde, hvis ry var større end selve den hellige Franciscus af Assisi.

Nu hændte det, at en ung og meget enfoldig dame ved navn Lisetta da Caquerino, der var gift med en rig købmand, som var rejst til Flandern, en skønne dag begav sig sammen med nogle andre damer hen til den fromme munk for at skrifte. Da hun havde taget plads ved hans fødder og – tåbelig som alle venetianske kvinder – havde skriftet en del af sine synder for ham, spurgte broder Alberto hende, om hun havde nogen elsker. Dette blev hun harm i hu over og svarede fortørnet:

"Hvorledes ærværdige fader? Har I da ikke øjne i hovedet og kan se, at *min* skønhed er af en anden art, end man sædvanlig møder? Jeg kunne, om jeg ville, have en elsker på hver finger, men *min* skønhed er sandelig ikke til fals for den første den bedste, og jeg gad nok vide, om I har truffet mange, hvis skønhed kan måle sig med min?"

Og hun blev ved at pjatte således op om sin skønhed, at det ikke var til at holde ud at høre på. Broder Alberto var ikke længe om at opdage, at hun var en ualmindelig stor gås, men da hun, netop sådan som hun var, syntes ham at være en fortrinlig jordbund at pløje i, opstod der hurtigt hos ham en heftig attrå efter at eje hende; men idet han opsatte at gøre sine hoser grønne til et belejligere øjeblik, lagde han sit rævefjæs i fromme folder og gav sig til at gå i rette med hende, idet han advarede imod at lytte til selvbeundringens smigrende røst. Men damen forstod i dette punkt ikke spøg og lod ham vide, at han måtte være en dumrian, siden han ikke forstod at skelne en skønhed som hendes fra dem, man dagligt ser i snesevis på gaden. Broder Alberto fandt det derfor ikke hensigtsmæssigt at forlænge skriftemålet, men holdt hastigt inde med sine formaninger og skikkede hende bort sammen med de andre.

Nogle dage senere opsøgte han fru Lisetta og efter at have ført hende hen på et sted, hvor de kunne tale ubemærket sammen, kastede han sig på knæ og sagde:

"Nådige frue! I må for Gud i Himlens skyld tilgive mig, hvad jeg i søndags var så fri at bemærke, da talen faldt på jer skønhed. Hvad jeg forbrød imod jer, straffedes den følgende nat så hårdt, at jeg har måttet holde sengen lige til nu."

"Hvem var det, der straffede jer så slemt?" spurgte den enfoldige kvinde.

"Det skal jeg sige jer," svarede broder Alberto, "mens jeg lå sunket hen i bøn, således som jeg altid har for skik om natten, oplystes pludselig min celle af et stærkt flammeskær, og inden jeg fik tid til at vende mig om for at se, hvad det kunne være, så jeg pludselig en underskøn yngling stå for mig med en knortekæp i hånden. Han tog mig i nakken, kastede mig om på gulvet og mørbankede mig så ubarmhjertigt, at jeg ikke kunne røre et lem. Da jeg spurgte ham, hvorfor han pryglede mig sådan, svarede han: Fordi du nys i din dårskab formastede dig til at tale uvenligt og irettesættende til den dejlige fru Lisetta, som jeg, næst efter Gud, elsker højst i hele verden. Jeg spurgte ham nu, hvem han var, og fik det svar, at han var englen Gabriel, og da jeg ydmygt bad ham om nåde, lod han mig vide, at den eneste betingelse herfor var, at jeg af jer, nådige frue, fik tilgivelse, da han i modsat fald ville komme igen og tilrede mig så eftertrykkeligt, at jeg aldrig skulle få en glad dag mere. Hvad han videre sagde," tilføjede broder Alberto, "vover jeg ikke at sige jer, smukke frue, førend jeg af jeres skønne læber har erfaret, at I ikke længere bærer nag til mig."

Det lille forfængelige pjankehoved frydede sig ret af hjertet ved at høre disse ord, om hvis sandhed hun aldeles ikke tvivlede, og da hun havde godtet sig en stund, pjattede hun atter løs og sagde:

"Der kan I se, jeg havde ret, broder Alberto, da jeg påstod, at min skønhed havde et overjordisk præg, men siden I beder mig om for Guds skyld at være jer nådig, skal jeg gerne tilgive jer, og lade jer slippe for videre tiltale, men så må I endelig sige mig, hvad englen sagde til jer."

"Med glæde skal jeg føje jer heri, nådige frue, nu da jeg har jeres tilgivelse," svarede broder Alberto, "men jeg beder jer indtrængende om at passe på ikke at sige til noget menneske, hvad jeg nu skal fortælle jer, for derved kunne I tilføje jer selv stor fortræd, hvilket ville være skade, da I for øjeblikket er den lykkeligste kvinde under solen. Englen Gabriel bad mig nemlig lade jer vide, at han er blevet så betaget af jeres skønhed, at han gentagne gange havde haft i sinde at tilbringe natten hos jer og kun havde opgivet sit forehavende af frygt for at skræmme jer ved sin tilsynekomst. Nu har han imidlertid bedt mig meddele jer, at I en af disse nætter vil kunne vente at se ham, og at han da vil tilbringe en stund sammen med jer, men eftersom han er en engel, vil I ikke kunne føle hans nærværelse, og han vil derfor for at være jer til behag, indfinde sig hos jer i menneskeskikkelse. Og for at dette kan ske, anmoder han jer om gennem mig at lade ham vide, hvornår han skal komme, og i hvis skikkelse, I ønsker, han skal fremstille sig for jer, en udmærkelse, der sandelig berettiger jer, nådige frue, til at føle jer stoltere og lykkeligere end nogen anden kvinde på jorden."

Den indbildske pjattegås strålede af selvtilfredshed og udtalte sin glæde over at være elsket af englen Gabriel, som hun selv satte så højt, at hun havde købt lys i massevis til hans ære, han skulle derfor være inderlig velkommen, når det behagede ham at indfinde sig hos hende, og han kunne være sikker på at træffe hende alene på hendes værelse, idet hun dog bønligt bad ham om ikke senere at forstøde hende for jomfru Marias skyld, som hun havde hørt, han holdt så meget af, hvilket vist nok også var sandt, for over alt, hvor hun havde set ham afbildet, lå han på knæ for hende. I øvrigt havde det ikke noget at sige, hvilken skikkelse han påtog sig. Hun skulle nok lade være at blive bange.

"I taler med forstand, nådige frue," sagde broder Alberto, "og I kan være sikker på, at alt skal ske efter ønske; men usigelig glad ville jeg blive, hvis I vil tilstå mig en stor nåde, der dog ikke koster jer selv noget, og som består deri, at englen antager min skikkelse, når han kommer til jer. I så fald vil han nemlig tage sjælen ud af mit legeme og anbringe den i Paradiset, mens han selv tager bolig i min ham, og så længe han er hos jer, vil det derfor være min sjæl forundt at smage Paradisets glæder."

Den lille dumme gås anede ikke i mindste måde uråd og svarede:

"Det I beder om, vil jeg gerne tilstå jer af hensyn til den hårde medfart, I har fået for min skyld."

"Ja, så er alt i orden," svarede broder Alberto, "nu gælder det blot om, at I sørger for, at døren til jeres værelse står åben, så at han kan slippe ind, fordi han kun som engel kan komme ind gennem lukkede døre, men ikke, når han fremstiller sig som menneske."

Efter at have fået tilsagn om dette tog broder Alberto afsked med den smukke frue, der var så omtåget af glæde, at hun ikke vidste, på hvilket ben hun skulle stå, og tiden fra nu af, indtil det blev nat, forekom hende lang som et århundrede.

Broder Alberto, som havde en forudfølelse af, at det den kommende nat gjaldt for ham, som englen Gabriels stedfortræder om at være rigt udrustet med legemlig kraft, proppede sig til halsen med bagværk og andre lækre sager for derved at hindre, at han alt for let blev vippet af sadlen, og da mørket faldt på, listede han hen til en veninde, der ofte havde hjulpet ham i slige sager, og efter at have skiftet ham, begav han sig, da tidspunktet syntes ham belejligt, hen til det sted, hvor fru Lisetta boede, forvandlede sig ved hjælp af forskellige narrerier til en engleagtig skikkelse og trådte ind. Ved synet af den hvide skikkelse kastede fru Lisetta sig på knæ, men efter at have velsignet hende rejste englen hende op og bød hende med en håndbevægelse at bestige sit leje. Det var hun straks villig til, og englen var ikke sen til ligeledes at bestige sengen og anbringe sig ved hendes side. Broder Alberto var en smuk og velproportioneret mand med solide og veludviklede lemmer, og den friske og fyldige fru Lisetta fik derfor ganske andre sager at smage end dem, hendes mand plejede at byde hende. Gang efter gang svævede englen over hende uden vinger og fyldte hende med salig fryd, samtidig med at han hviskede hende mangt og meget om de himmelske herligheder.

Da det gryede ad dag, trak broder Alberto sig tilbage med sine pakkenelliker efter at have truffet aftale med sin hjertenskær om, når han skulle komme igen. Hvad fru Lisetta angik, skyndte hun sig, lige så snart hun havde spist

morgenmad, hen til broder Alberto og fortalte ham vidt og bredt om englen Gabriel, og hvad hun havde hørt om det evige livs lyksalighed, idet hun ikke undlod at forstærke indtrykket af sine oplevelser ved en kraftig tilsætning af eget bryg.

"Ja, nådige frue," svarede broder Alberto, "hvor herligt I har haft det sammen med ham, er jo ikke godt for mig at vide, men så meget er vist, at, da han i nat kom til mig, og jeg havde overbragt ham jeres budskab, følte jeg pludselig min sjæl henbåret til et sådant væld af roser og ombølget af en sådan blomsterduft, at jeg hele natten svævede i den højeste salighed og havde en følelse af, at min ånd fuldstændig var frigjort fra sit jordiske hylster."

"Således forholder det sig også," svarede fruen, "for hele natten hvilede jeres legeme sammen med englen Gabriel i mine arme, og hvis I ikke vil tro mig, behøver I blot at se efter under jeres venstre bryst, hvor jeg gav englen et så varmt og vedholdende kys, at I vil kunne se mærker af det i flere dage."

"Så får jeg i aften gøre, hvad jeg ikke har gjort i lange tider," svarede broder Alberto, "nemlig klæde mig af til skindet, for at se, om det er sandt, hvad I har sagt."

Efter at den lille jappegås i nogen tid havde fortsat med sin tåbelige snak, vendte hun tilbage til sit hjem, hvor broder Alberto senere hen mange gange i engleskikkelse uhindret havde lejlighed til at aflægge hende besøg.

Men det hændte en dag, da fru Lisetta var sammen med en af sine veninder, at de kom til at tale om smukke kvinder, og den lille dompap kunne nu, af lyst til at fremhæve, hvor smuk hun var, ikke bare sig for at sige:

"Hvis du vidste, for hvis øjne mine yndigheder har fundet nåde, ville du sikkert aldrig tale til mig om andre kvinders skønhed."

Veninden, der blev nysgerrig, og som vidste, hvor umådeligt enfoldig fru Lisetta var, svarede hastigt:

"Det kan godt være, du har ret i, hvad du siger, men så længe man ikke ved, hvem det er, kan du ikke forlange, at man skal forandre mening."

Den tåbelige fru Lisettas forfængelighed blev herved vakt i så høj en grad, at hun ikke længere formåede at holde tand for tunge, men udbrød:

"Jeg burde jo egentlig tie stille, men da jeg stoler på, at du vil holde hemmeligt, hvad jeg her betror dig, vil jeg lade dig vide, at den, som elsker mig, er englen Gabriel, der tilbeder mig højere end sig selv, og som mener, at jeg er den smukkeste kvinde, som findes i hele verden og her på kysten."

Veninden havde den største lyst til at briste i latter, men betvang sig dog for at lokke den anden til at sige mere og fortsatte:

"Ja, når englen Gabriel er din elsker og har talt således til dig, som du fortæller, har jeg naturligvis intet mere at sige, men det undrer mig ellers at høre, at himmelske væsener virkelig befatter sig med den slags ting. Det troede jeg, hverken de kunne eller ville."

"Deri tager du fejl," svarede fru Lisetta vigtig, "for jeg kan forsikre dig, at han er min mand langt overlegen på dette punkt, og han har også sagt til mig, at man i den anden verden har lige så travlt med sligt som her på jorden, men såsom han finder mig smukkere end nogen af dem, der er i Himmerige,

har han foretrukket mig og kommer meget ofte og besøger mig. Kan du nu forstå det?"

Da veninden havde hørt den historie og var blevet alene, følte hun sig ligesom en æggesyg høne og syntes, det varede en evighed, førend hun fandt nogen, hun kunne meddele denne kostelige nyhed til, og da hun næste dag var i stort dameselskab, fortalte hun det hele fra ende til anden. Damerne lod det gå videre til deres ægtemænd og kvindelige bekendte og disse atter til andre, således at historien på mindre end to dage var kendt over hele Venedig. Blandt andre kom den også fru Lisettas svogre for øre, som følte deres fingre klø efter at komme på spor efter englen og efter at se, hvor fast vingerne sad på ryggen af ham. I flere nætter lagde de sig i baghold udenfor fruens sovekammer, og det varede heller ikke længe, førend ræven gik i fælden.

Broder Alberto var nemlig måske den eneste, der ikke havde hørt, hvad hele byen talte om, og da han en nat indfandt sig for at holde Lisetta med selskab, havde han lige fået tid til at afføre sig sine klæder, da svogrene, som havde set ham komme, gav sig til at løbe storm imod døren for at sprænge den. Ved at høre dette og anende, hvad det gjaldt, sprang broder Alberto hurtigt som et lyn hen og lukkede et vindue op, som vendte ud til en af kanalerne, og styrtede sig derfra ned i vandet. Der var langt til bunds, så at han ikke stødte sig i faldet, og han svømmede så godt, at det snart lykkedes ham at nå over på den anden side af vandet, hvor han tyede ind i et hus, hvis dør stod åben, og hvor han traf en rar mand, som han bad om for Guds skyld at redde hans liv, idet han bandt ham en historie på ærmet for at forklare, at han således var kommet splitternøgen og ved

nattetid. Hans fortælling rørte den rare mand, som skjulte ham i en seng, mens han selv var nødt til at gå ud og skøtte sine forretninger, og sagde til ham, idet han gik og lukkede døren, at nu skulle han blive der og vente, til han kom tilbage.

Fru Lisettas svogre havde imidlertid sprængt døren og blev meget flove over at se, at der af det himmelske væsen ikke var andet end fjerene tilbage, som han havde glemt i skyndingen, da han fløj bort. I deres ærgrelse overvældede de fruen med de mest gemene uforskammetheder og tog ganske modet fra hende, førend de endelig gik deres vej, idet de i mangel af englen tog hans vinger med sig. Imidlertid var det blevet lys dag, og den rare mand havde på Rialtoen hørt fortælle om englen Gabriel, som om natten var blevet opdaget i fru Lisettas sovekammer af hendes svogre, og som af forskrækkelse var sprunget i kanalen, uden at nogen vidste, hvad der var blevet af ham, og det faldt ham da straks ind, at den, talen var om, ikke kunne være nogen anden end den person, der havde søgt tilflugt hos ham. Han begav sig derfor hjem, og efter at han havde fået broder Alberto til at gå til bekendelse, sagde han til ham, at hvis han ville undgå at blive udleveret til dem, der var på jagt efter ham, måtte han sende bud ud i byen efter halvtreds dukater, hvilket også skete, men da rævepelsen derpå udtalte ønsket om at slippe bort, sagde den rare mand:

"Den eneste måde, det kan lade sig udføre på, er, at I finder jer i at gøre, hvad jeg nu skal sige jer. Der skal i dag være en stor folkefest, hvor hver af deltagerne giver møde med en mand, der er klædt ud enten som bjørn eller som vildmand eller som noget andet, og så holdes der jagt på disse på Markuspladsen, og når så festen er forbi, trækker enhver af sted med sit dyr, hvorhen

han vil. Inden man endnu er kommet på spor efter jer, vil jeg derfor råde jer til, at I lader mig trække jer derhen i en sådan forklædning. Jeg vil så bagefter kunne føre jer, hvorhen I ønsker. Ellers indser jeg ikke, hvordan I skal bære jer ad med at slippe helskindet fra det, for fruens svogre, som aner, at I har forputtet jer et eller andet sted her i nærheden, har stillet vagter ud over alt for at lade jer gribe."

Skønt det syntes broder Alberto et stift stykke at skulle gå ind på sådan et forslag, havde den sidste nats begivenheder dog jaget ham en sådan angst i livet, at han ville været gået ind på hvad som helst, når han blot kunne hytte sit skind, og han var derfor heller ikke længe om at erklære sig villig til at følge den rare mands råd. Denne smurte ham nu fra øverst til nederst med et tykt lag honning, hældte derpå en sæk dun over ham, samt forsynede ham med en lænke om halsen og en maske for ansigtet, og efter at han derpå havde givet ham en tyk knippel i den ene hånd og i den anden et tov med to glubske køtere, som han havde lånt hos en slagter, skikkede han en fyr ned til Rialtoen for at kundgøre, at hver den, som ønskede at se englen Gabriel, kunne få sin lyst styret ved at indfinde sig på Markuspladsen – et herligt eksempel på ægte venetiansk ærlighed! Derpå lod han ham slippe ud, idet han drev ham foran sig, og holdt fast i ham med en lænke, mens en mængde mennesker fulgte efter og råbte og skreg:

"Men hvad er *det*? Men hvad er *det*?"

Da de nåede Markuspladsen, var der sort af mennesker, og nu bandt han sin vildmand til en pæl på et højtliggende sted og lod, som om han ventede på, at jagten skulle begynde, mens det ulykkelige offer var ved at plages til døde af fluer og bremser,

der lokkedes i skarevis af honningen, men da den rare mand nu så, at der var strømmet så mange mennesker til, som Markuspladsen kunne rumme, tog han, under foregivende af at ville slippe sin vildmand løs, masken af broder Alberto og råbte:

"Ærede forsamling! Eftersom der intet vildt kommer, må nok jagten indstilles, men for at I dog ikke skal have været her for ingen ting, vil jeg vise jer englen Gabriel, som ved nattetid daler ned fra himlen for at forsøde tilværelsen for Venedigs damer."

Da masken var taget af ham, blev broder Alberto øjeblikkelig genkendt, og under et øredøvende spektakel udslyngedes der imod ham de værste skældsord, som selv den argeste skurk nogensinde har måttet høre. Desuden slængte snart en, snart en anden håndfulde af gadesnavs op i ansigtet på ham, og således fortsattes spasen en tid lang, indtil hans ordensbrødre, som havde fået nys om skandalen, mødte op seks mand stærk, kastede en kappe over synderen og med en hujende hob i hælene førte ham med sig ind i deres kloster, hvor han blev spærret inde, og hvor man antager, at han døde efter at have henslæbt resten af sine dage i ynk og elendighed.

Således gik det altså dette umenneske, der gjaldt for en helgen, og hvis slethed ingen troede på, indtil han formastede sig til at spille englen Gabriel, så han måtte maje sig ud som vildmand og derefter modtage den straf, han havde fortjent, for at tilbringe resten af sine dage med at begræde sine synder. Gud give, at alle, der bærer sig lige sådan ad, må få samme skæbne.

3. fortælling

Tre unge mænd elsker tre søstre og flygter bort med dem til Kreta. Den ældste af pigerne dræber sin elsker af skinsyge, men den næstældste redder hendes liv ved at give sig hen til hertugen af Kreta. Da nu hendes elsker får dette at vide, dræber han hende og flygter bort med den ældste søster. Den tredje søster og hendes elskede bliver anklaget for mord, men det lykkes dem at bestikke fangevogteren og at nå Rhodos, hvor de dør i nød og elendighed.

Da Filostrato havde hørt slutningen af Pampineas fortælling, udbrød han efter et øjeblik tavshed: "Det var kun den sidste del af jeres historie, jeg fandt rigtigt behag i. Det foregående var efter min mening alt for muntert og spøgende." Derefter sagde han så til Lauretta: "Fortsæt nu I, nådige frøken, med en bedre, hvis I formår det." Lauretta svarede smilende: "I er alt for grusom mod de elskende, når I forlanger, at de alle som én skal have en ulykkelig udgang på deres kærlighedseventyr, men for at føje jer, skal jeg nu fortælle en historie om tre elskende par, som det gik meget sørgeligt, efter at de kun en kort stund havde haft lidt fornøjelse af deres kærlighed." Med disse ord begyndte hun sin fortælling således:

Unge damer! Som I sikkert vil have erfaret, gælder det om enhver last, at den ikke alene i allerhøjeste grad kan blive til fortræd for selve den, der er besværet af lasten, men at den også ofte volder næsten ubodelig skade, og iblandt alle menneskelige

laster tør jeg vel nævne hidsighed som den, der så at sige med slappe tøjler styrter lige ind i farer og ulykker med sit bytte på ryggen, for hidsighed er jo en pludselig tilskyndelse, en uoverlagt tankeløs sindsbevægelse, som i reglen fremkaldes af dyb sorg eller lignende følelser, der ligesom kan svække sjælens synsevne og kalde et ubændigt raseri til live i os. Skønt hidsighed nu som oftest er særegent for mændene – for nogle selvfølgelig i mere udpræget grad end for andre – så har man dog også oplevet, at den har forekommet hos kvinder, og det undertiden med sørgelige følger. Kvinder har nemlig såre let ved at fatte og nære mistanke, og på den anden side er de – endnu mindre end mændene – i stand til at beherske sig, hvorfor deres tanker og følelser ofte røber sig med den største voldsomhed. I og for sig er der ikke noget mærkværdigt eller forunderligt i dette, for det er en kendt sag, at ilden har langt lettere spil overfor spinkle, skrøbelige genstande end overfor det tunge, massive, og vi kvinder besidder jo netop den ejendommelighed – som man i øvrigt ikke plejer at lægge os til last – at vi er mere fint byggede og mere letbevægelige end mændene. Jeg agter nu ved min fortælling at vise jer, hvorledes tre unge mænds kærlighed til tre unge piger fik et bedrøveligt udfald, fordi en af kvinderne lod sig rive med af sin hidsighed, og jeg håber, at I vil lader jer afskrække fra denne fæle last, som ganske vist i enkelte retninger stemmer overens med vor karakters tilbøjelighed, men som alligevel i høj grad misklæder en kvinde, fordi det, manden beundrer og glæder sig over hos os, først og fremmest er vort blide og milde sindelag.

Som I alle ved, ligger Marseille i Provence helt ude ved kysten. Det er en meget gammel og anset by, som imidlertid nu

om stunder huser langt færre store, rige købmænd end i fordums tid. Her boede for mange år tilbage en vis N'Arnald Civada, en mand af ringe byrd, men ærlig og pålidelig i sin færd, så at hans medborgere efterhånden fattede stor tillid til ham og betroede ham mangt og meget, som han forvaltede til alles fordel, således at også han selv i tidens løb havde fået samlet sig betydelige rigdomme på gods og guld. Flere børn havde hans hustru desuden skænket ham, både sønner og døtre, men døtrene, tre i tallet, var alle ældre end sønnerne. De to ældste pigebørn var tvillinger og lidt over femten år, den tredje var vel knapt fjorten. Det var allerede bestemt, at de skulle giftes bort, men deres familie ventede blot på, at N'Arnald skulle komme tilbage fra Spanien, hvor han var rejst i forretningsanliggender. Tvillingernes navne var Ninetta og Maddalena, den tredje datter hed Bertella. En ung, fattig adelsmand ved navn Restagnone var blevet dødeligt forelsket i Ninetta, og hun lod ham ikke sukke forgæves, men ordnede alt således, at de – uden at en sjæl fik nys om det – kunne fornøje sig med hinanden. Det gik udmærket godt i en tid, men så skete det, at to unge, faderløse mænd, Folco og Ughetto, som hver især havde arvet en stor formue, forelskede sig i Maddalena og Bertella. Ninetta kom snart under vejr med dette forhold og skjulte det naturligvis ikke for sin elsker, og da Restagnone hørte, hvorledes det stod til, begyndte han straks at overveje, om han ikke kunne drage fordel af de andres kærlighed for at fremme sin egen. Han stiftede derpå bekendtskab med Folco og Ughetto og ledsagede ofte den ene eller den anden, eller dem begge to, på deres besøg hos Maddalena eller Bertella, samtidig med at han benyttede

lejligheden til at se til sin egen elskede, og da han således lidt efter lidt havde listet sig ind i deres fortrolighed og mente at kunne stole på dem, bad han en dag de unge mænd hjem til sig og talte til dem, som følger:

"Kære venner! Vort hyppige samvær må have overbevist jer om, at jeg nærer oprigtigt venskab for jer, og at jeg inderligt ønsker at tjene jer og mig selv. Hør da, hvilke tanker min hengivenhed for jer har indgivet mig. Siden vil I og jeg rådslå om tingene og i forening tage den mest fornuftige bestemmelse. Hvis jeres ord ikke lyver, og hvis jeg tør bygge på den opførsel, I viser ved dag som ved nat, så er det altså sandt, at I nærer den dybeste kærlighed til de to unge piger, hvis søster jeg elsker. Hvis I vil være enige med mig, tænker jeg at have fundet på en plan, hvorved vi alle tre kan opnå det, vi tragter efter. I er begge rige, mens jeg er fattig. Hvis I nu vil lægge jeres formuer sammen og dele dem i tre lige store dele, hvoraf jeg skal have den ene, og hvis I endvidere vil tilkendegive, hvor I helst ønsker at leve i herlighed og glæde med jeres hjertes udkårne, håber jeg til gengæld at kunne ordne det så, at de tre søstre drager med os efter først at have forsynet sig med en passende del af deres faders umådelige rigdom. Men nu står det til jer at bifalde eller forkaste dette forslag."

Folco og Ughetto, som begge brændte af heftig attrå, blev jublende glade ved at høre, at de havde udsigt til at komme til at besidde de to unge, elskværdige piger, og de var derfor ikke længe om at betænke sig, men lovede næsten straks at gå ind på Restagnones betingelser, hvis han så ville tilskrive dem et heldigt udfald af sin plan. Restagnone lovede højt og dyrt at bringe alt i orden, hvorefter han ufortøvet begav sig hen til

Ninetta, som han med stort besvær slap ind til. Først nød de en stund kærlighedens glæder, men derpå fortalte han omstændeligt, hvad han havde forhandlet med de unge mænd, og bestræbte sig af al magt for at stemme Ninetta gunstigt for foretagendet. Pigen var dog om muligt endnu mere opsat på at komme bort til et andet fristed, hvor hun uhindret kunne pleje omgang med sin elsker, og hun svarede derfor uden tøven, at hun var beredt til at følge med når som helst, og at hendes søstre ganske sikkert ville gøre fælles sag med hende i dette punkt. Desuden gav hun ham pålæg om at besørge det videre fornødne. Restagnone gik så hen til de unge mænd, som var meget ivrige efter at komme af sted, og fortalte dem, at med hensyn til damerne var der intet at frygte. Derpå besluttede de at tage til Kreta, solgte deres ejendele under påskud af, at de skulle bruge rede penge til at stikke i et handelsforetagende, købte et fortrinligt skib, udrustede det efter alle kunstens regler og afventede så i ro den til flugten fastsatte tid. Ninetta lå imidlertid ikke på den lade side. Hun kendte sine søstre ud og ind og udmalede fremtiden for dem med sådanne farver, at de var nærved at dø af længsel efter at komme bort fra det fædrene hjem. Da endelig den nat kom, som var bestemt til udførelsen af Restagnones plan, åbnede de tre søstre en stor kiste, der tilhørte deres fader, og der forsynede de sig med penge og juveler i mængder, hvorefter de listede sig ud af huset og skyndte sig ned til deres elskere, som ventede på dem for at føre dem om bord. Skibet stak øjeblikkelig i søen, og uden at gøre noget unødvendigt ophold satte flygtningene kursen imod Genua, som de nåede den følgende aften, og hvor de to elskende par for første gang nød deres kærlighed. Da de havde

provianteret, sejlede de straks videre til næste havn, og på den ottende dag nåede de lykkelig og vel Kreta, hvor de købte sig store, smukke ejendomme i nærheden af Kandia. Her byggede de pragtfulde nye slotte og levede i sus og dus med alle deres folk og med de dejligste heste, hunde og falke, ganske som store herrer har for skik.

Det er jo en gammel sandhed, der ofte bekræfter sig, at selv det bedste af denne verdens goder bliver en vanesag, når man frit kan tilfredsstille sin trang til at nyde det, og således gik det også Restagnone, der virkelig engang havde elsket Ninetta højt. Nu da han uden frygt kunne drive kærlighedslegen med hende, morede den ham snart ikke mere, og han begyndte at blive kold overfor hende. En dag, da han ved en fest havde fået øje på en ung kretensisk pige, som var både smuk og fornem, blev han højlig lysten efter hende og sværmede om hende både tidligt og sent, idet han ved utallige galanterier søgte at vinde hendes yndest. Ninetta blev hurtigt opmærksom på Restagnones kurmageri, og glødende skinsyg, som hun var, holdt hun fra nu af den mest årvågne opsigt med sin utro elsker og hånede og forfulgte ham til enhver tid med den bitreste spot. Men ligesom overflod på en ting let bevirker, at man bliver ked af den, således fremkalder utilfredsstillet savn og længsel ofte kun en endnu mere begærlig attrå. Ninettas bestandige skænderi og irriterende spot kastede nyt ved på Restagnones kærlighedsbål, og de to, som fordum havde elsket hinanden i lyst og lykke, gik nu hver sin vej, indtil Ninetta omsider var nået dertil, at hendes følelser slog om til det mest uforsonlige had. Først sørgede hun inderligt over tabet af sin elsker, men da hun indså, at hun ikke mere kunne få ham tilbage, og da ondskabsfulde tunger påstod

– om det var sandt eller ej, er aldrig blevet oplyst – at han endelig havde fundet nåde for sin nye tilbedtes øjne, blev hun grebet af et sådant raseri, at hun besluttede at dræbe Restagnone og således hævne sig for den fornærmelse, hun bildte sig ind at være blevet (eller måske virkelig var blevet) gjort til genstand for. Hun opsøgte derfor en gammel grækerinde, som havde ord for at være en dygtig giftblanderske, og hende bevægede hun for rundelig betaling til at fremstille en dødbringende drik. En varm sommeraften, da Restagnone bad om noget til at slukke sin tørst, rakte hun ham, der intet ondt anede, den dræbende gift, som gjorde det af med ham, endnu før dagen gryede.

Folco og Ughetto med deres damer blev dybt bedrøvede ved efterretningen om Restagnones død, og – uden at ane sagens rette sammenhæng – hengav de sig sammen med Ninetta til sorgen over den afdøde og gav ham en prægtig begravelse. Men nogle dage efter hændte det, at den gamle misdæderske, som havde brygget giften til Ninetta, blev fængslet for nogle andre forbrydelser, og i forhøret tilstod hun også denne skændige udåd. Hertugen af Kreta befalede alle at iagttage den dybeste hemmelighed med hensyn til denne overraskende opdagelse, og da han havde undersøgt sagen nøjere, omringede han en nat Folcos slot og lod Restagnones forbryderiske hustru føre i fangenskab. Ninetta tilstod, endnu før hun blev lagt på pinebænken, hele sin misgerning. Hertugen gav imidlertid Folco og Ughetto underretning om, hvad der var fremkommet i forhøret, og da Ninettas søstre også fik det at høre, blev der almindelig sorg. De gjorde sig alle de største anstrengelser for at befri Ninetta fra døden på bålet, der ellers ville være hende

vis, og som hun jo nok havde fortjent, men hertugen stod urokkelig fast på sin beslutning om at lade retfærdigheden ske fyldest.

Maddalena, som var den smukkeste kvinde, man kunne se for sine øjne, havde længe været genstand for hertugens åbenbare tilbedelse, men havde dog aldrig gjort den mindste indrømmelse. Nu kom hun imidlertid på den tanke, at hun kunne frelse sin søster, hvis hun lod hertugen opnå, hvad han ønskede. Hun sendte da et pålideligt bud til ham og lod sige, at hun ville føje sig efter ham, hvis han gik ind på de to betingelser, at hendes søster for det første skulle være frank og fri, og for det andet at det, der var imellem dem, skulle være en ubrydelig hemmelighed. Hertugen modtog denne besked og tænkte længe over, hvad hun skulle gøre, men til sidst besluttede han at gå ind på Maddalenas forslag. En nat lod han så ifølge aftale med damen Folco og Ughetto sætte under bevogtning, idet han gav det udseende af, at de skulle forhøres endnu en gang angående Ninettas forbrydelse, og mens mændene tilbragte tiden på hertugens slot, gjorde han sig det behageligt i sengen hos Maddalena. Ninetta havde han først ladet putte i en sæk, som om hun skulle druknes på havet, men derefter tog han hende i største hemmelighed med til søsteren og gav hende tilbage til Maddalena ligesom en slags betaling for natten, og inden han forlod Folcos hus, glemte han ikke at bede om, at dette møde, som havde været hans kærligheds første, ikke måtte blive det sidste. Desuden pålagde han Maddalena at skaffe søsteren af vejen, for at han ikke skulle få ubehageligheder til tak for sin mildhed eller blive nødt til igen at fare hårdt frem imod hende.

Om morgenen blev Folco og Ughetto igen sat i frihed efter at have fået at vide, at Ninetta var kastet i havet, hvad de også troede, og de gik lige hjem for at trøste damerne i anledning af søsterens død. Skønt Maddalena havde skjult Ninetta meget omhyggeligt, ville skæbnen dog, at Folco skulle blive opmærksom på hendes tilværelse, hvilket han blev yderst forbavset over, og hvilket samtidig vakte en slumrende mistanke hos ham. Han vidste nemlig, at hertugen længe havde elsket Maddalena og det anede ham, at hun havde benyttet sig deraf til at købe nåde med sin egen skam. På hans spørgsmål om, hvorledes Ninetta vel kunne være kommet tilbage, svarede Maddalena med en lang, opdigtet historie, som Folco dog ikke uden videre tog imod, eftersom han var et meget listigt hoved, der ikke således lod sig narre. Enden på det hele blev naturligvis, at Maddalena måtte fortælle sandheden, og så var spillet godt i gang. Folco blev aldeles rasende, drog sit sværd og dræbte sin hustru uden at låne hendes ydmyge bønner om tilgivelse øre. Bagefter blev han imidlertid bange for hertugens vrede, opsøgte Ninetta og sagde til hende med forstilt glæde:

"Skynd dig at gå med. Din søster og jeg har aftalt et sted, hvor vi skal tage hen for ikke oftere at komme i hertugens vold."

Ninetta havde ikke grund til at tvivle på Folcos ord, og da hun desuden selv ønskede at komme bort, tog hun straks af sted med Folco uden at sige farvel til nogen. I stor skynding drog de ned til havet, hvor de gik om bord på en lille skude, som Folco lejede for den smule penge, han havde fået tid til at tage med, og siden har man aldrig hverken hørt eller set noget til dem.

Da man den næste dag fandt Maddalena myrdet, var der nogle af Ughettos misundere og fjender, som løb til hertugen og

berettede det forefaldne. Hertugen kom øjeblikkelig til stede, og da han så sin elskedes lig, blev han helt ude af sig selv og lod ufortøvet Ughetto og hans hustru kaste i fængsel. Det ulykkelige par, som ikke anede noget om Folcos og Ninettas flugt, blev nu tvunget til at bekende, at de var medskyldige i mordet på Maddalena. Mens de sad og skælvede af skræk for den dødsdom, der ventede dem, lykkedes det imidlertid Ughetto med meget besvær at bestikke slutteren med en stor pengesum, som han tidligere – for påkommende tilfældes skyld – havde gemt på et sikkert sted, og uden at give sig tid til at medtage noget af sit guld flygtede han en nat med samt sin Bertella bort til Rhodos, hvor de levede resten af deres dage i armod og elendighed.

Således bragte Restagnones tåbelige kærlighed og Ninettas ustyrlige hidsighed dem alle i sorg og ulykke.

4. fortælling

Gerbino angriber et skib tilhørende kongen af Tunis i den hensigt at bortføre prinsessen, skønt hans bedstefader kong Guiglielmo har givet sit ord på, at sådant ikke skulle ske. Skibets besætning dræber prinsessen hellere end at udlevere hende. Gerbino lader til gengæld alle folkene hugge ned, men bliver til sidst selv halshugget på bedstefaderens befaling.

Da Lauretta var færdig med sin fortælling, tav hun, og hele selskabet brød ud i bitre klager over de elskendes hårde skæbne. Nogle dadlede Ninetta for hendes hidsighed, andre sagde et, og atter andre noget andet, mens kongen sad med bøjet hoved og ligesom tænke dybt over, hvad han havde hørt. Endelig løftede han atter blikket og tilkendegav Elissa, at hun skulle fortsætte, og hun tog undselig således til orde:

Elskværdige damer, der er mange, som tro, at Amor først skyder sine pile ud, når kærlighedens flamme bliver tændt ved, at øjnene har slået gnister imellem de to, som guden vil føre sammen, og de vover at påstå, at man ikke kan blive forelsket i en person, man blot har hørt tale om, men ikke set. Min fortælling, håber jeg, vil på en slående måde godtgøre, at de, der mener sligt, har uret. I vil få at høre, ikke blot om to, som rygtet gjorde forelskede i hinanden, men samtidig om et par, hvis kærlighed skaffede dem begge en voldsom død.

Guiglielmo, Siciliens anden konge, havde – netop som sicilianerne gerne ville have – to børn, en søn ved navn Ruggieri

og en datter, som hed Costanza. Ruggieri døde før sin fader og efterlod sig en dreng, der var blevet kaldt Gerbino. Guiglielmo tog sig faderligt af drengen og lod ham få en omhyggelig opdragelse, således at han voksede op til at blive en kæk og beleven ungersvend. Rygtet om hans mandige dyder holdt sig ikke indenfor Siciliens snævre grænser, men fløj ud over den ganske jord og nåede derfor også til Berberiet, som på denne tid var statsskyldig til kongen af Sicilien. Kongen af Tunis havde en datter, der, foruden at hun efter alles mening var noget af det skønneste, som naturen nogensinde havde frembragt, desuden havde det mest fortryllende væsen og en glimrende forstand. Hun holdt navnlig meget af at høre om tapre ridderes heltebedrifter, og det kunne da ikke undgås, at hun særdeles ofte hørte Gerbino berømme som en af samtidens ypperste mænd, både hvad legemlige og sjælelige egenskaber angår. Den megen tale om Gerbinos tapperhed og høviskhed førte til, at den skønne prinsesse havde dannet sig et strålende billede af sin yndlingshelt, og i hans tænkte træk blev hun efterhånden så forelsket, at hun helst lyttede til fortællinger om ham og helst altid talte om ham. På den anden side var hendes ry for skønhed og alle kvindelige dyder også meget udbredt, og Gerbino hørte ofte til sin store glæde den navnkundige prinsesse omtale i så fagre ord, at han til sidst fattede en ikke mindre glødende kærlighed til den skønne ukendte end den, hun nærede for ham. Indtil der en gang måtte komme en passende lejlighed for ham selv til at drage til Tunis, bad han derfor allerede nu alle og enhver af sine venner, som skulle dertil, om på enhver mulig måde at overbringe prinsessen en hjertelig hilsen fra ham og forsikre hende om, at den kærlighed,

han hemmeligt bar på, var varm og inderlig. En af de udsendte venner greb sagen meget kløgtigt an, idet han foregav at skulle vise prinsessen nogle smykker, og da han så blev ført ind til hende, overbragte han Gerbinos kærlighedsbudskab. Prinsessen tog henrykt imod den forklædte købmand og gav til svar, at hun i lige så høj grad var optændt af elskov. Til støtte for sine ord sendte hun købmanden tilbage til Gerbino med en af sine kostbareste juveler. Gerbino blev så glad over den, som om den havde været den dyreste skat i verden, og flere gange siden sendte han sin elskede brev og rige gaver igennem samme mand, og han afkrævede hende og fik det løfte, at hun ville benytte sig af den først givne lejlighed til at træffe sammen med ham.

Mens sagerne nu stod således, og det aftalte møde til stor sorg for begge parter stadig måtte udsættes på ny, skete det, at kongen af Tunis trolovede sin datter med kongen af Granada, og det hjalp ikke, at prinsessen ledte efter en udvej til at slippe hjemmefra. Hun måtte smukt finde sig i at friste den skæbne, hendes fader havde bestemt for hende. Med sorg og kvide måtte hun altså forberede sig på ikke alene at komme langt bort fra sin elskede, men også at blive skilt fra ham for stedse – fra ham, som hun endnu aldrig havde set. Da Gerbino fik at vide om dette ægteskab, sørgede også han over al måde og tænkte ofte på at bortføre prinsessen med magt, hvis det skulle træffe sig således, at hun blev sendt ad søvejen til sit fremtidige hjem. Kongen af Tunis fik imidlertid nys om de unge menneskers kærlighed og Gerbinos plan, og da han havde hørt tilstrækkeligt til at frygte sicilianernes tapperhed og magt, sendte han – hen imod den tid, da datteren skulle rejse – et gesandtskab til kong

Guiglielmo for at meddele ham sin beslutning med hensyn til datterens giftermål og lod samtidig sige, at hun ikke ville blive sendt af sted, før han havde fået det løfte, at hverken Gerbino eller nogen andre ville forhindre sejladsen. Kong Guiglielmo, som var en gammel mand og ikke vidste noget om sin sønnesøns følelser for prinsessen, kunne ikke forstå, hvorfor man forlangte et sådant løfte af ham, men i den tanke, at det skyldtes en faders kærlige omsorg for sin datter, gav han det gerne og gav som pant sin handske til kongen af Tunis. Da denne havde fået den ønskede sikkerhed, lod han et skib gøre klart i havnen ved Kartago og førte hele prinsessens udstyr og medgift om bord. Derefter afventede man blot gunstig vind, men denne frist benyttede prinsessen sig af til i dybeste hemmelighed at sende bud til Palermo med hilsen og brev til den stolte Gerbino. Da han deraf fik at se, at afrejsen til Granada var nær forestående, lovede han sig selv i gerningen at vise, at han var den tapre mand, han havde ord for at være, og hans kærlighed ikke var mundsvejr alene.

Den, som prinsessen havde betroet denne sendelse, skilte sig smukt fra sit hverv og vendte i god behold tilbage til Tunis. Mens nu Gerbino forberedte sit togt, fik han med ét at vide, at hans bedstefader havde lovet kongen af Tunis sikkerhed for datteren, og denne tidende gjorde ham først helt forvirret, så han hverken vidste ud eller ind, men kærligheden vandt sejr over alle hindringer, og han svor ikke at gøre sin dames tro til skamme. Han begav sig da straks til Messina, hvor han lod udruste to galejer, som han bemandede med lutter tapre svende, hvorefter han tog kurs imod Sardinien, hvor han håbede at opsnappe prinsessens skib. Hans formodning viste

sig at slå til, for allerede nogle dage efter kom fartøjet i sigte. Gerbino holdt da følgende tale til sine gutter:

"Tapre mænd, hvis I er de folk, jeg antager jer for at være, tror jeg, at ingen af jer enten ikke har følt eller føler kærlighed i sit hjerte. Uden at rumme elskov, mener jeg, kan ingen mand sidde inde med de fortrin, som skaffer os ære og gods, men hvis nu I, som jeg håber, enten er eller har været forelskede, så vil I kunne forstå min attrå. Jeg elsker, og det er Amor, som tilskynder mig til at stille jer overfor den fare, vi nu går i møde. Genstanden for min kærlighed er om bord på det skib, I ser hist henne, og foruden denne skat, som er det eneste, *jeg* begærer, rummer fartøjet umådelige rigdomme, som vi letteligt kunne gøre os til herre over, forudsat at I er tapre og vil kæmpe uforfærdet. Min part af byttet skal alene være den dame, for hvis skyld jeg har grebet til våben, alt det andet skal I frit råde over. Så lad os da angribe med mandigt mod. Gud, som står os bi, har for at lette os arbejdet befalet vinden at lægge sig, således at vore fjender ikke kan flygte fra os."

Gerbino kunne have sparet mere end halvdelen af sin tale, såsom de rovbegærlige messeniere for længst var rede til at gribe den gunstige lejlighed til vinding. Da prinsen havde talt til ende, istemte hele besætningen høje bifaldsråb. Trompeterne lød, man greb til våben, rorkarlene satte årerne i vandet, og snart nåede man hen på siden af kongedatterens skib. De tunesiske søfolk prøvede ikke på at flygte, men belavede sig på forsvar. Gerbino lod dem da sige, at hvis de ville undgå kamp, måtte skibets befalingsmænd komme om bord på galejerne, men saracenerne, som nu så, med hvem de havde at gøre, svarede, at hvis man angreb dem, brød man det løfte, kong

Guiglielmo havde givet deres herre, og for større virknings skyld fremviste de den handske, der var givet i pant, mens de med bestemthed forsikrede, at de ikke overgav sig uden at blive nødt til det, og fremdeles at de lige så lidt agtede at udlevere det ringeste af, hvad skibet indeholdt. Gerbino, som imidlertid fra sit skib havde fået øje på prinsessen og fundet hende endnu dejligere, end han havde tænkt sig, blev til det yderste opflammet af kærlighed og råbte over til dem, da de viste ham handsken, at han ikke havde i sinde at gå på falkejagt og følgelig heller ingen brug havde for nogen handske. Da de således ikke kunne komme nogen vej med fredelig forhandling, begyndte begge parter slaget, idet de overdængede hinanden med pileskud og stenkast. Længe fortsatte de kampen således til stor skade for alle, men da Gerbino så indså, at han ikke kom et skridt videre mod målet på den måde, lod han sætte ild på en lille båd, som han havde taget på kysten af Sardinien, og med denne på slæb nærmede galejerne sig nu det fjendtlige skib. Saracenerne forstod, at de måtte overgive sig eller dø. De hentede derfor prinsessen op fra kahytten, hvor hun sad og græd, førte hende hen i forstavnen og dræbte hende for alles øjne, skønt hun bad og tryglede om nåde. Derefter kastede de hendes lig i havet med disse ord:

"Tag hende nu! Vi giver dig hende, således som vi har lov til, og som dit forræderi har fortjent."

Gerbino ønskede sig inderligt døden, da han blev vidne til denne grusomhed, og uden at bekymre sig om pile eller sten, som regnede ned over ham i mængde, entrede han skibet og nåede efter en voldsom kamp op på dækket, hvorefter han fo'r frem som en forsulten løve og kølnede sit raseri, idet han både

bed og sparkede og brugte sit sværd så eftertrykkeligt, at saracenerne lå omkring ham som slået af lynet. Hans folk havde imidlertid sat ild på skibet, men inden de gik fra borde, røvede og plyndrede de alt, hvad der fandtes af værdisager. Gerbino besteg så atter sin galej efter at have vundet en absolut, men dyrekøbt og lidet glædelig sejr over sine modstandere. Damens lig lod han drage op af havet, og ved synet af sin endnu i døden så skønne elskede fældede han bitre tårer. Efter derpå at have givet hende en ærefuld begravelse på Ustica – en lille ø omtrent ud for Trapani – vendte han hjem til Sicilien, nedbøjet og tynget af sin kvalfulde hjertesorg.

Da kongen af Tunis fik meddelelse om sin datters skæbne, sendte han sørgeklædte gesandter til kong Guiglielmo for at beklage sig over, at det givne løfte var blevet således ringeagtet, og for at berette, hvorledes det hele var gået til. Guiglielmo blev yderst bestyrtet over denne efterretning, og da han ikke kunne lade hånt om gesandternes klage, lod han Gerbino gribe og dømme til døden på blokken, skønt hans hofmænd gjorde alt for at formilde hans vrede. I sin egen bedstefaders påsyn blev Gerbino så halshugget, idet Guiglielmo, som han selv sagde, hellere ville være uden sønnesøn end blive anset for en uordholden konge. Således gik det altså til, at begge de elskende med få dages mellemrum døde en ynkelig død, uden at de en eneste gang fik lejlighed til at nyde kærlighedens højeste lykke.

5. fortælling

Lisabettas brødre dræber hendes elsker. Han viser sig for hende i et drømmesyn og åbenbarer hende, hvor han ligger begravet. Hun finder hans lig, skærer hans hoved af og gemmer det i en urtepotte, som hun uophørligt væder med sine tårer. Hendes brødre tager den til sidst fra hende, og kort efter dør hun af sorg.

Da Elissa havde endt sin fortælling, og kongen havde rost den i høje toner, blev ordet givet til Filomena, som endnu sad og sukkede af medlidenhed med den stakkels Gerbino og hans elskede. Omsider fattede hun sig og begyndte således:

Min fortælling, yndige damer, handler ikke om folk fra så højt et samfundslag, som Elissas ulykkelige par, men i al sin tarvelighed er den dog meget rørende. Det var, da jeg før hørte nævne byen Messina, at jeg kom til at mindes det sted, hvor den sørgelige historie foregik, som jeg nu skal fortælle.

Det var altså i Messina, at der engang boede tre brødre, alle tre købmænd, som sad i rigtig gode kår og holdt hus med den formue, deres fader havde efterladt dem. De havde en søster ved navn Lisabetta, en ung, smuk, velopdragen pige, som de endnu ikke havde giftet bort, skønt der visselig havde været god lejlighed til det. I brødrenes forretning var der ansat en ung mand fra Pisa, og på hans skuldre hvilede det meste af arbejdet. Lorenzo, som han hed, var en smuk mand med et vindende væsen, og det var derfor slet ikke overraskende, at Lisabetta efter at have set ham nogle gange blev yderst indtaget i ham. Da

Lorenzo blev klar over, hvilke følelser den unge pige nærede for ham, opgav han straks sine andre kærlighedsforbindelser og ofrede nu kun Lisabetta sine tanker. Såsom de elskede hinanden lige højt, varede det ikke længe inden de så lejlighed til at udtale sig for hinanden, og efter at det var sket, kom det snart dertil, at de ikke nægtede sig nogen af kærlighedens glæder. De tilbragte ofte tiden i hinandens selskab og fandt megen fornøjelse i de adspredelser, de kunne have sammen, men undertiden glemte de at udvise den tilbørlige forsigtighed, og derfor hændte det en nat, da Lisabetta gik ind for at sove hos Lorenzo, at hun blev set af sin ældste broder, uden at hun selv havde bemærket ham. Broderen, som var et menneske med omtanke, blev meget nedslået over den opdagelse, han havde gjort, men i stedet for at gøre et eller andet overilet skridt, afventede han i ro dagens komme, idet han benyttede tiden til at lægge forskellige planer. Om morgenen fortalte han så sine brødre, hvad han havde set. Efter en lang rådslagning besluttede de alle tre at holde sagen strengt hemmelig, for at der ikke skulle blive sat nogen plet hverken på deres eget eller søsterens hidtil agtede navn, og de blev desuden enige om at lade som ingenting, indtil der frembød sig en belejlig anledning til uden fare for dem selv at blive årsagen til al denne forstyrrelse og skam kvit. Med den bagtanke forandrede de derfor intet i deres måde at være på overfor Lorenzo, men tog ham vedblivende med til alle de fornøjelser, de plejede at søge. Således gjorde han dem også følgeskab en gang, da de foregav at ville tage en lille lysttur ud i omegnen af byen. Men nu var øjeblikket kommet til at tage hævn over fornærmeren. Da brødrene havde udset sig et afsides liggende sted, hvor folk i

almindelighed ikke kom, styrtede de sig pludselig over den ganske uforberedte Lorenzo, dræbte og begravede ham, således at ingen fik liget at se. Derefter vendte de beroligede hjem til Messina igen og udspredte alle vegne det rygte, at de havde sendt Lorenzo til en anden by for at afslutte en forretning, det havde de gjort så ofte, at ingen faldt på at undre sig over det denne gang.

Lorenzo kom imidlertid ikke tilbage, og Lisabetta spurgte i de følgende dage gentagne gange sine brødre om, hvor han dog blev af. Til sidst blev hendes ængstelige spørgen så besværlig, at en af brødrene en dag gav hende det arrige svar:

"Hvad har du med Lorenzo at bestille, siden du bliver ved at udfritte os om ham? Spørger du os en eneste gang til, skal du få et svar, som du kan tyde."

Lisabetta turde nu ikke mere henvende sig til brødrene, men vågede ene over sin ubestemte frygt. Ofte om natten kaldte hun på sin elsker og bønfaldt ham om at komme hjem, ofte beklagede hun sig under bitter gråd over, at han blev så længe borte, og stadig ventede hun og ventede, men stadig kom der ingen Lorenzo. En nat, da hun længe havde ligget og sukket for sin kære ven, havde hun til sidst grædt sig i søvn, og bedst som hun nu lå og kastede sig urolig på lejet, stod Lorenzo pludselig for hende i drømme, bleg og lemlæstet, med sønderrevne og blodplettede klæder, og det lød for hende som om han sagde:

"Ak, Lisabetta, du kalder bestandig på mig, du sygner hen af sorg over min lange fraværelse, og dine tårer anklager mig for grusomhed, men det fortjener jeg ikke. Vid da, at jeg ikke mere kan komme tilbage til dig, for den dag, da vi så hinanden for sidste gang, den samme dag blev jeg myrdet af dine brødre."

Inden gengangeren forsvandt, beskrev han endnu det sted, hvor han lå begravet, og med en bøn til Lisabetta om ikke mere at kalde på ham og vente ham forgæves gjorde han sig atter usynlig.

Da den unge pige vågnede, græd hun bitterligt over sin drøm, som hun fuldt og fast troede på. Uden at lade sig mærke med noget overfor sine brødre bestemte hun om morgenen at drage ud til det angivne sted for at se, om hendes drøm, hvad hun for resten på forhånd var overbevist om, skulle være overensstemmende med virkeligheden. Hun fik gerne tilladelse til at tage en tur udenfor byen i selskab med en tjenestepige, som havde tjent i længere tid hos familien, og som kendte alle Lisabettas hemmeligheder. De to begav sig nu i stort hastværk til det omtalte sted, og efter at have kastet det visne løv til side begyndte hun at grave der, hvor jorden syntes hende at være mindst hård. Hun havde ikke gravet længe, før liget af hendes ulykkelige elsker kom for dagen, og da det endnu ikke var opløst, kunne hun let konstatere, at drømmesynet havde været helt troværdigt. Skønt sorgen var nærved helt at overvælde hende, indså hun dog, at der ikke var tid til at hengive sig til gråd og klage. Helst havde hun taget hele det afsjælede legeme med sig for at give det en mere sømmelig begravelse, men da det ikke kunne lade sig gøre, tog hun en kniv og skar ligets hoved af. Det viklede hun derefter ind i et stykke lærred og lagde det i pigens forklæde, men kroppen måtte hun atter dække til med jord. Uset af alle skyndte de sig derpå hjem, og hun nåede lykkelig og vel i sikkerhed med sin dyrebare skat. Så lukkede hun sig inde på sit kammer sammen med Lorenzos hoved og dækkede det med kys og tårer, så at det kom til at se

helt nyvasket ud, men da hun ikke kunne have det stående fremme inde hos sig, måtte hun omsider bekvemme sig til at gemme det hen. Hun puttede det da ind i et fint klæde og lagde den kostbare bylt ned i en stor, smuk urtepotte af dem, man plejer at plante merian eller basilikum i. Ovenpå strøede hun er godt lag jord, hvori hun satte nogle skud af en sjælden smuk basilikum fra Salerno, og denne plante vandede hun ene og alene med rosen- eller orangevand, men først og sidst dog med sine tårer.

Hun havde efterhånden fået den vane at sidde ved siden af sin urtepotte og betragte den med ømme blikke, fordi den gemte hovedet af hendes uforglemmelige Lorenzo. Når hun havde siddet længe og stirret på den, hændte det otte, at hun lænede sig hen over den og græd i timevis, så at planten ligefrem svømmede i gråd. Denne basilikum, der blev plejet og passet med en enestående omhu, og som voksede i en jord, der måtte blive frugtbar af den sjældne gødning, Lorenzos rådnende hoved ydede, blev i kort tid meget kraftig af vækst og sendte en berusende duft ud over værelset. Imidlertid begyndte man rundt omkring at lægge mærke til Lisetta, der stadig opførte sig på samme forunderlige måde, og naboerne gjorde brødrene delagtige i deres iagttagelser. Man måtte også være blind for at undgå at blive opmærksom på den forandring, der var foregået med den sørgende unge pige. Hendes skønhed var visnet, og øjnene var blevet unaturligt store og opsvulmede af den megen gråd og nattevågen. Naboerne fortalte, hvorledes hun altid hang over urtepotten med den smukke basilikum. Brødrene bad og besvor hende om at lade planten skøtte sig selv, men da det ikke ville hjælpe, stjal de den en nat og skjulte

den. Lisabetta, som snart savnede sin blomsterpotte, tryglede gang efter gang på det indstændigste sine brødre om at sige hende, hvor den var, men hun fik den ikke tilbage, og følgen blev, at hun blev syg af sorg. Mens hun lå i febervildelse, råbte hun ustandselig på sin urtepotte, og brødrene, som ikke kunne begribe denne sære kærlighed til en plante, besluttede at undersøge pottens indhold nøjere. Da jorden var taget væk, fandt de klædet og hovedet, som endnu ikke var mere råddent, end at de på håret kunne genkende Lorenzo. Ved synet af dette talende vidnesbyrd om deres udåd blev de højst forbavsede og begyndte samtidig at frygte, at forbrydelsen skulle blive opdaget. De gravede derfor ganske stiltiende hovedet ned i deres have, og efter at have ordnet alt til afrejsen forlod de Messina og drog til Napoli. Lisabetta blev ved at græde over tabet af sin urtepotte, og til sidst gjorde døden ende på hendes kval. Således endte hendes bedrøvelige kærlighedshistorie. I tidens løb fik mange denne besynderlige tildragelse at høre, og en eller anden digtede så denne sørgelige vise, som synges endnu, og som I vist alle kender:

Hvem er han? Sig, hvor er han henne?
O, vis mig ham! Hvordan skal jeg dog kende
den nidding, som har kunnet nænne
så ond en dåd og skilt mig ved
det, som var målet for min kærlighed
og alle mine elskovssyge tanker
fra morgengry, når solen strålende steg op,
    højt over kåde bølgers top,
indtil den glødende sank ned
    bag mørke banker,
og til jeg atter så den flamme
hen over muntre bølgekamme
    i Østerled.
Bort svandt min sidste smule hjertefred …
hvor grufuldt lide må en flået ål,
    er næppe fatteligt.
Dog ingen kval kan sammenlignes
    med den, hvoraf i overmål
    jeg stakkel selv må pines,
for tabet af min søde blomsterskål
    er uerstattelig.

6. fortælling

Andreuola elsker Gabriotto. De fortæller hinanden en drøm, de har haft, hvorefter Gabriotto dør i sin elskedes arme. Mens hun med sin tjenestepiges hjælp bærer ham hjem til hans eget hus, bliver de grebet af bysvendene. Dommeren vil øve vold imod Andreuola, men hun viser ham kraftigt tilbage. Da hendes fader får det at høre, og hendes uskyld bliver bevist, får hun atter sin frihed. Derefter forsager hun verden og går i kloster.

Damerne glædede sig såre over Filomenas fortælling, fordi de så ofte havde hørt denne kønne sang, men aldrig havde kunnet få spurgt, hvor den stammede fra. Da kongen forstod, at historien var til ende, befalede han Panfilo at gå videre med en anden, således som den bestemte rækkefølge udpegede ham til. Panfilo begyndte da med disse ord:

Den drøm, som forekommer i Filomenas fortælling, bringer mig til at mindes en anden historie, hvori der omtales to drømme, som indeholdt hentydninger til kommende ting, og som gik i opfyldelse, så snart de, der havde haft dem, havde fået lejlighed til at udtale sig for hinanden. Lisabettas drøm derimod synes os lettere forståelig, fordi den jo egentlig kun røbede, hvad der allerede var sket. Men det skal I vide, elskelige damer, at det er en almindelig tilbøjelighed hos os mennesker at se både det ene og det andet i drømme, men selvfølgelig bør det være således, at vi alle forstår at sondre imellem det som er sandt, det, som kan blive sandt, og det, som strider imod sund

fornuft, idet vi dog navnlig i det sidste tilfælde gør de styrende magter den indrømmelse, at vor mening om tingene, når alt kommer til alt, ikke er den afgørende, og at derfor det mest usandsynlige kan blive til virkelighed. Således burde det altså være for os alle, men der er dog mange, der har det på den måde, at de tror lige så fast på deres drømme, som på det, de oplever med åbne øjne, og af deres drømme tager de anledning til at glæde sig eller være bedrøvede, alt eftersom det, de havde set i søvne, synes dem glædeligt eller sørgeligt. På den anden side er der også dem, der hverken tror på det ene eller det andet; tør de stå overfor sådanne farer og ulykker, som har vist sig for dem i drømme? Jeg for min part holder – som I vil have forstået af det, jeg før sagde – hverken med de første eller de sidste, idet jeg nemlig tror, at nogle drømme er pålidelige, andre ikke. Hver en iblandt os har sikkert ofte måttet erkende, at de ikke er troværdige alle sammen, og Filomenas fortælling har belært os om, at de heller ikke er urimelige. Det samme håber jeg, at min historie vil godtgøre. Men foruden at man skal forstå at anvende en vis kritik overfor sine drømme i almindelighed, ville jeg samtidig ønske, at I vil drage den lære af mine erfaringer med hensyn til drømme, at man aldrig bør lade sig utilbørligt skræmme af dem, der varsler ondt, fordi der altid er mulighed for, at de ikke går i opfyldelse, og at man bør være glad for hvert fingerpeg, der går i lykkelig retning, eftersom det er at håbe, at drømmens spådom vil slå til, forudsat naturligvis, at man fører et pænt og sømmeligt liv. Nu kommer jeg til det, som jeg har at fortælle.

I byen Brescia boede en gang en adelsmand ved navn Negro da Ponte Cararo, som – foruden sine andre børn – havde en

datter, en nydelig ung pige, der hed Andreuola. Gift var hun ikke, skønt hun var mere end ked af at være jomfru, og følgen af dette uheldige forhold blev, at hun fattede en lidenskabelig kærlighed til en af sine naboer, en ungersvend, som hed Gabriotto, og som – skønt han var af tarvelig familie – havde et net og vindende væsen og et kønt ansigt. Ved en tro tjenestepiges hjælp lykkedes det Andreuola ikke blot at gøre den unge mand bekendt med sine følelser, men også at føje det så, at hun af og til kunne mødes med ham i en yndig have, som tilhørte hendes fader, og for at intet andet end døden skulle sætte en stopper for de glæder, kærligheden gav dem, lod de sig i al hemmelighed vie til hinanden. Mens de således stjal sig til at være sammen i ny og næ, hændte det en nat, at Andreuola havde en drøm, der foregøglede hende, at hun og Gabriotto hvilede i hinandens favn ude i den samme have, som ofte før havde været vidne til deres fyrige elskovsleg. Bedst som de nu lå i den stilling og frydede sig inderlig over kærlighedens lyksalighed, forekom det hende, at der frem af hendes elskers legeme voksede noget mørkt og skrækindjagende, hvis skikkelse ikke var til at blive klog på. Dette ukendte greb fat i Gabriotto, rev ham med magt ud af hendes arme og forsvandt med ham i jordens dyb, så at hun aldrig så noget til ham mere. Fortvivlelsen over at rammes af en så frygtelig ulykke gjorde så stærkt indtryk på hende, at hun vågnede, men skønt det nu gik op for hende, at hun havde drømt, følte hun sig dog meget beklemt og gjorde alt muligt for at forhindre, at Gabriotto kom til hende næste nat, som de ellers havde bestemt. Gabriotto ville imidlertid nødigt give afkald på den lovede sammenkomst, og for at han ikke skulle fatte ugrundet mistanke, søgte hun at

overvinde sin frygt og tog glad imod ham. Først plukkede hun nu en buket – det var netop lige i blomstertiden – og derefter satte hun sig sammen med sin ven ved foden af en herlig kilde, som forfriskede luften med sit kølige væld. Da de derpå en stund havde moret sig hjerteligt med hinanden, spurgte Gabriotto pludselig uformodet om grunden til, at han først ikke havde måttet komme. Andreuola kunne nu ikke skjule sin drøm og lagde heller ikke skjul på, at den havde gjort hende meget angst. Gabriotto gjorde løjer med hendes tåbelige frygt og forsikrede, at det var en stor dumhed at fæste lid til sådan noget som drømme, der enten skyldes fylderi eller utilstrækkelig ernæring, og for hvis betydningsløshed man daglig fik fuldgyldige beviser. Han fortalte dernæst:

"Hvis jeg også var dum at tro på den slags, var jeg sandelig ikke kommet herhen i aften, ikke netop af hensyn til din drøm, men fordi jeg selv havde et underligt syn forleden nat. Jeg drømte nemlig, at jeg var på jagt i en dejlig, dejlig skov, og der havde jeg fanget den sødeste lille råhind, man vil se for sine øjne, blændende hvid som nyfalden sne. I løbet af ganske kort tid blev vi så gode venner, dyret og jeg, at det fulgte mig lige i hælene, hvor jeg gik og stod. Jeg elskede det dyr, og for at det ikke skulle blive borte for mig en skøn dag, havde jeg givet det et halsbånd af guld og førte det med mig i en gylden lænke. Som vi nu en dag hvilede ude i skoven – dyret lå ved min side og lagde hovedet på mit bryst – så jeg en væmmelig kulsort mynde med et forsultent fjæs komme springende hen imod mig, hvorfra, det ved jeg ikke. Modstand prøvede jeg slet ikke på at gøre, men fandt mig roligt i, at den hæslige hund satte sine poter op på mig og begyndte at gnave i den venstre side af mit

bryst, indtil den var nået ind til hjertet, som den flåede ud og løb bort med. Jeg vågnede af den indbildte smerte, som hundens mishandling forvoldte mig, og i min befippelse famlede jeg ved hjertet for at føle, om det var der endnu. Da jeg havde forvisset mig om, at jeg var hel og holden, morede jeg mig over min tåbelighed og skammede mig selv godt ud. Hvad betyder nu den slags ting? Jeg har såmænd haft utallige onde drømme, ja, somme langt værre end den sidste, men de har aldrig haft det mindste på sig. Skulle vi derfor ikke hellere lade være at tænke på det mere; vi har jo et ganske anderledes fornøjeligt tidsfordriv at beskæftige os med?"

Havde Andreuola ladet sig kyse af sin egen drøm, blev det først rigtig galt, da hun hørte Gabriottos, men for ikke at gøre sin elsker ked af det, beholdt hun sin frygt hos sig selv. Hun kyssede og favnede ham med usædvanlig inderlighed, og han kyssede og favnede igen, men bestandig brugte hun sine øjne, som hun snart lod hvile på den elskedes åsyn ligesom for at indprente sig hans kære billede, snart sendte hen i den fjerneste afkrog af haven for at overbevise sig om, at der var fred og ingen fare. Pludselig udstødte Gabriotto et dybt suk, omfavnede hende endnu en gang og sagde med brudt stemme:

"Ak, elskede, hjælp mig, jeg dør!"

Og med disse ord sank han døende om i græsset. Andreuola løftede ham op, trykkede ham ømt til sin barm og spurgte grædende:

"Kære, elskede ven, hvad er der dog i vejen med dig?"

Gabriotto gav intet svar. Hans legeme vred sig i krampe, og dødens kolde sved fugtede hans pande. Et øjeblik efter forlod han dette liv.

Enhver kan forstå, hvor pinefuldt dette dødsfald måtte være for den arme unge pige, der elskede ham inderligt. Hun græd ustandseligt og kaldte ham atter og atter forgæves ved navn, hun befølte hans kolde legeme og lyttede efter hjertets slag, men da alt tydede på, at han var død, vidste hun ikke sine levende råd. Angst og bange kaldte hun på pigen og satte hende med få ord ind i sin ulykke. En stund dvælede de begge ved Gabriottos afsjælede legeme, men derpå aftørrede Andreuola sine tårer og sagde med tilkæmpet fatning:

"Siden Gud har taget min kæreste ven fra mig, vil jeg heller ikke leve mere, men førend jeg dræber mig, vil jeg gerne se at finde på et middel til at frelse min ære og bevare hemmeligheden om den kærlighed, vi har båret til hinanden, og ligeledes er det mit inderligste ønske, at dette legeme, som sjælen har forladt, må blive begravet efter sæd og skik."

Dertil svarede tjenestepigen:

"Mit kære barn, tal ikke om at tage livet af dig, for derved tilintetgør du jo netop håbet om i den anden verden at mødes med ham, som du nu er skilt fra for dette liv. Du ville så komme i Helvede, og *der* er jeg sikker på, at han ikke er kommet, for han var en god sjæl. Fat mod og håb, mit barn, og lad os ved bønner og almisser bane vejen til Paradiset for ham, hvis måske en eller anden lille synd skulle tynge hans sind. Vi kan i en fart begrave ham her i haven. Det kan aldrig blive opdaget, for der er ingen, der aner, at han er kommet herind. Hvis du ikke synes om den ordning, bærer vi ham udenfor haven og lader ham ligge der. Når han så bliver fundet i morgen og bragt hjem, sørger hans familie for begravelsen."

Andreuola, hvis sind var opfyldt af den bitreste sorg, lyttede opmærksomt til den gamle piges forstandige tale, som imidlertid med hensyn til den første del fik lov til at gå ud af det andet øre, lige så hurtigt som det var kommet ind af det ene. Angående den sidste del, svarede hun:

"Gud forbyde, at jeg skulle lade ham, min elskede ven og husbond, begrave som en hund eller slænge ham hen på gaden i skarnet. Jeg har fældet mine tårer over ham, og står det til mig, skal hans slægtninge komme til at ofre ham deres. Jeg har allerede udtænkt, hvad vi kan gøre for ham."

Hun sendte nu pigen ind efter et stykke silketøj, hun havde liggende i sin dragkiste, og da hun havde fået det, bredte hun det ud på jorden, lagde liget på det med en blød pude under hovedet, lukkede de brustne øjne og munden, som hun dækkede med hede kys, gav ham en blomsterkrans om hovedet og skjulte hele hans legeme under et dække af roser. Derefter talte hun således til sin medhjælperske:

"Herfra til hans hus er der kun et ganske kort stykke vej, ikke længere, end at vi to sagtens kan bære ham derhen og lægge ham foran døren. Om en god time bryder dagen atter frem, og så bliver han bragt i hus. Hans familie vil måske finde nogen trøst i at få ham hjem således, men for mig, i hvis arme han er død, ville den anden tanke være uudholdelig."

For sidste gang kastede hun sig nu ned over den dyrebare afdøde og græd længe og voldsomt, men tjenestepigen mindede hende snart om, at dagen stundede til. Hun rejste sig da op, drog den ring af, som Gabriotto havde givet hende, da han hemmeligt tog hende til ægte, satte den på hans finger og sagde til afsked disse ord:

"Elskede husbond og herre, hvis din sjæl ser mine tårer, eller hvis dit legeme, som ånden har forladt, endnu er i stand til at sanse og føle, så modtag med velbehag den sidste gave fra hende, som du i levende live skænkede din trofaste kærlighed."

Næppe havde hun talt til ende, før hun segnede bevidstløs om ved siden af sin elskede. Lidt efter kom hun dog atter til sig selv, hvorefter hun og pigen tog fat i hver sin ende af silketæppet og bar den sørgelige byrde ud af haven.

Mens de nu gik ned ad gaden, hen imod Gabriottos hus, ville skæbnen, at de løb lige i armene på byfogedens svende, som netop i en eller anden anledning foretog en runde igennem byen. Da Andreuola, der ikke hang ved livet med nogen overvældende kærlighed, blev klar over, hvad der var sket, sagde hun frimodigt til vagten:

"Jeg ved godt, hvem I er, og jeg ved også, at det ville være frugtesløst at forsøge på at flygte. Jeg er rede til at møde hos dommeren og lade mig forhøre, det siger jeg jer forud, for at ingen af jer skal vove at røre mig eller handle ilde med dette lig. Gør I ikke, som jeg siger, skal jeg visselig forklage jer hos dommeren."

Denne truende advarsel bevirkede, at hun fik lov at være i fred, mens de var på vej til byfogedens embedsbolig. Straks da dommeren havde fået melding om det passerede, stod han op, lod Andreuola føre frem og begyndte at udfritte hende. Samtidig lod han lægerne undersøge, om Gabriotto var kommet af dage ved gift eller andre sådanne midler, men de svarede alle, at døden skyldtes den omstændighed, at et blodkar lige ved hjertet var sprunget. Podestaen indså derfor, at den unge pige var næsten aldeles uskyldig, men for at beholde

hende i sin magt, frikendte han hende ikke straks. Derimod lod han hende forstå, at hun ville blive sat i frihed, hvis hun ville give sig hen til ham. Da Andreuola imidlertid ikke var til at lokke med ord og gyldne løfter, indlod han sig på noget så usømmeligt som at prøve på at bruge magt, men den unge pige blev så oprørt over hans skamløshed, at hun fik kraft til at forsvare sin ære; med hån og foragt viste hun ham tilbage. Rygtet om stadsherrens forsmædelige nederlag sivede straks om morgenen ud over byen, og hr. Negro, pigens fader, ilede fortørnet op på domhuset sammen med nogle venner og krævede sin datter udleveret. Podestaen fortalte sagens sammenhæng og skjulte heller ikke, at han voldeligt havde villet forføre den unge pige, idet han lod skinne igennem, at det havde været hans hensigt at sætte hendes dyd på prøve. Samtidig undlod han ikke at fortælle, hvor fast og karakterstærk hun var, og han endte med at sige, at disse egenskaber havde indtaget ham til den grad, at han var villig til at gifte sig med hende, skønt hendes forrige mand havde været af simpel stand. Mens han således søgte at dække over sit fejltrin, blev Andreuola ført ind, og straks da hun så sin fader, kastede hun sig grædende for hans fod og sagde:

"Dyrebare fader, jeg behøver sikkerlig ikke at fortælle jer min ulykkelige kærlighedshistorie, som I vel allerede har hørt. Derfor vil jeg nøjes med at bede jer ydmygt om forladelse, fordi jeg har vovet uden jeres vidende at tage ham til ægtefælle, som jeg holdt mest af. Det er min bøn, ikke at I vil skænke mig livet, men at I vil lade mig dø som jeres angrende datter, for at ikke jeres vrede skal gøre mig det tungt at forlade denne verden."

Hr. Negro, der allerede var en gammel mand og af naturen blid og fredsommelig, brast i gråd ved at høre disse ord og løftede kærligt sin datter op fra den knælende stilling, hun havde indtaget.

"Min datter," sagde han så, "hvad der navnlig smerter mig, er, at du har haft så ringe tillid til mig, at du har fundet det nødvendigt at skjule dit forhold for mig, og ligeså gør det mig hjerteligt ondt, at du har mistet din mand, før jeg lærte ham at kende. For at glæde dig, ville jeg gerne have gjort noget for min svigersøn, mens han levede, men da han nu er død, skal han i hvert fald have min velsignelse med i graven."

Derefter gav han sine hosstående børn og frænder befaling til at foranstalte en ærefuld ligbegængelse for Gabriotto. Imidlertid var også de fleste af den unge mands slægtninge og venner kommet til, og rygtet om hans bratte død havde fremdeles samlet mange andre mænd og kvinder, som gerne ville vise ham den sidste ære. Liget blev nu stillet midt i gården på Andreuolas ligklæde, og hele det store følge samlede sig grædende om båren, som derefter blev ført til graven under store hædersbevisninger; flere af byens bedste mænd var således med til at bære ham.

Nogle dage efter gentog podestaen sit frieri, men da hr. Negro talte om sagen med sin datter, ville hun ikke høre noget om det. Faderen ville ikke tvinge hende og forsøgte i det hele taget ikke at gøre sin magt over hende gældende, heller ikke da hun bestemte sig til at gå i kloster. Hun og hendes tro pige lod sig da begge indskrive som nonner i et kloster, der nød udbredt ry for fromhed, og der levede de mange år i stor anseelse.

7. fortælling

Simona elsker Pasquino. De holder stævnemøder i en have, hvor Pasquino dør efter at have gnedet sine tænder med et salvieblad. Da Simona blev fængslet og skal vise dommeren, hvorledes Pasquino er kommet af dage, gnider hun sine tænder med et salvieblad og dør ligeledes.

Panfilo havde endt sin fortælling, og uden at tilkendegive den ringeste medlidenhed med Andreuola nikkede kongen til Emilia og lod sig forstå med, at det ville være ham kært, om hun nu ville give sit bidrag til den almindelige underholdning. Hun begyndte uden tøven således:

Kære veninder, Panfilos fortælling tilskynder mig til at berette om en ganske lignende, som dog i et væsentligt punkt afviger derfra. Den elsker, jeg vil fortælle om, dør omtrent på samme måde og i hvert fald i samme omgivelser som Gabriotto, men elskerinden unddrager sig ikke sine dommere ved styrke og mod således som Andreuola, men ved en pludselig død. Vi har jo før talt om, at skønt Amor gerne færdes i de riges boliger, holder han sig dog ikke for god til engang imellem at gæste fattigmands vrå. Tværtimod viser han også undertiden der, at han har uindskrænket herredømme over høje og lave. Hvis dette ikke på forhånd står jer alle klart, håber jeg, at det vil tydeligt fremgå af min fortælling, der for resten henter sit emne fra vor gode stad, som vi efterhånden er kommet temmelig

langt bort fra, mens vi i dag har talt om mangt og meget fra forskellige egne af jorden.

For ikke længe siden levede der i Firenze en ung smuk pige, som hed Simona, og som vel var af ringe herkomst, men dog havde et vindende og tiltrækkende væsen. Skønt hun måtte tjene til livets ophold ved sine hænders arbejde – hun ernærede sig nemlig som uldspinderske – var hendes sjæl dog ikke mere jordbunden, end at hun sukkede af længsel efter af lukke Amor ind i sit hjerte. Kærlighedsguden var på sin side heller ikke uvillig til at banke på i skikkelse af en fattig ung mand, Pasquino, som havde den bestilling at bringe hende uld, der skulle spindes. Simona åbnede villigt døren til sit hjertekammer, men videre turde hun med sin bedste vilje ikke gå. Hun passede troligt sit arbejde og for hver alen spunden uldtråd, som viklede sig om tenen, udstødte hun tusind suk, der lød som sydende bobler i en kogende kedel. Til stadighed var hendes tanker hos ham, der havde bragt hende ulden at spinde. Pasquino havde i lige grad ladet sig bedåre af den unge pige smukke ydre og tækkelige optræden, og da det lå ham på hjerte, at hans herres uld blev forsvarligt spundet, havde han svært travlt med at tilse Simonas arbejde, ja, bekymrede sig så at sige slet ikke om andet, som om hendes tråd alene kunne fylde hele væven. Mens nu den ene således holdt opsyn og den anden var himmelglad ved at være under opsyn, kom det let dertil, at Pasquino blev mindre og mindre tilbageholdende, Simona mere og mere dristig, så at hun til sidst overvandt sin ængstelige blufærdighed og mødtes med sin elskede i fælles glæde. De fandt begge så megen fornøjelse i deres kærlighed, at de snart ikke mere afventede hinandens opfordringer, men i

reglen var lige ivrige efter at tilfredsstille deres umættelige begær. De nød nu en tid deres unge lykke i fulde drag, og bestandig forekom glæden dem lige ny, men så en skøn dag foreslog Pasquino Simona, at de skulle se at komme sammen i en have, som han nærmere betegnede for hende, og hvor de kunne være så rart for sig selv. Simona var fuldstændig enig med ham, og en søndag, da hun havde spist til middag, begav hun sig sammen med sin veninde Lagina til den aftalte have, idet hun bildte sin fader ind, at hun skulle til afladsfest i St. Gallo. I haven traf hun sin elsker, der var i følge med en vis Puccino, som gik under navnet Stramba. Imellem Stramba og Lagina knyttedes der også snart en kærlighedsforbindelse, og de to elskende par delte haven imellem sig, så at de hver for sig uforstyrret kunne hengive sig til den glæde, de alle længtes efter.

Simona og Pasquino lejrede sig nu ved foden af en stor salviebusk og fornøjede sig nu i lang tid på bedste måde. Derefter talte de om det ene og det andet og udkastede således også en plan til at indtage deres aftensmad i ro og mag der i haven, og mens de sidder og passiarer om dette, vender Pasquino sig tilfældigt om og plukker et blad af salvien. Med den bemærkning, at sådan et blad er udmærket til at rense tænderne med for madrester fra måltiderne, giver han sig til at gnide gummerne, men bedst som han sad og gned og snakkede om denne aftensmad, de skulle have, blev han ligbleg, og synet og mælet svigtede ham. Simona blev ganske forskrækket og råbte rædselsslagen på de andre. Stramba og Lagina skyndte sig derhen, og da de ved første øje så, at Pasquino ikke blot var

stendød, men helt opsvulmet i hovedet og fuld af mørke pletter på hele kroppen, udbrød Stramba straks:

"Usle kvindemenneske, du har jo forgivet ham!"

Så højt skreg han op, at alle mennesker i nærheden kunne høre ham og kom løbende til. Da de nu fandt Pasquino død og hørte Stramba udslynge den beskyldning imod Simona, at hun havde givet hans ven gift, og da Simona desuden var helt fra sans og samling af sorg over at have mistet sin elsker, så at hun slet ikke tænkte på at forsvare sig, var alle straks overbevist om, at det forholdt sig, som Stramba sagde. De greb derfor pigen, som græd ustandseligt, og slæbte hende for podestaen. Stramba og nogle andre venner af Pasquino forlangte, at sagen imod hende skulle for med det samme, og dommeren begyndte også uopholdeligt sine forhør for at få oplyst, hvorledes den unge mand var kommet af dage.

Da der ikke forelå det mindste, der kunne tyde på, at Simona havde handlet af ondskab, besluttede han at foretage ligsyn og at underkaste selve stedet, hvor forbrydelsen skulle være foregået, en prøvende undersøgelse, idet han formodede, at der derved ville fremkomme et eller andet, som kunne gøre pigens forklaring mere sandsynlig. For ikke at vække for megen opsigt lod han i al stilhed Simona føre ud til stedet, hvor Pasquinos lig endnu lå, opsvulmet som en tønde, og bagefter kom han selv for at optage endnu et forhør i anledning af den unge mands gådefulde endeligt. Han befalede nu Simona at vise, hvorledes det hele var gået til. Pigen fortalte alt, hvad der var gået forud, og tog så – ganske som Pasquino havde gjort – et blad af salvien, og for at der ikke skulle være tvivl om den mindste enkelthed, begyndte hun ligeledes at gnide tænderne med

bladet. Stramba og de andre vidner, som var nærværende, morede sig kosteligt over denne forestilling og gav uafladeligt til kende, at det var løgn og opspind det hele, og at hun bare gjorde løjer med dommeren, og de holdt hårdnakket på, at hun allermindst havde fortjent døden på bålet for sin modbydelige morddåd. Imidlertid blev Simona ved med at gnide, og mens hun rystede over hele kroppen, dels af sorg over at have mistet sin elsker, dels af skræk over måske at skulle lide den straf, Stramba havde nedlagt påstand på, så skete det forunderlige, at hun pludselig styrtede død om til alles store forbavselse.

Dommeren og de andre, der overværede denne scene stod først helt målløse, men da han var kommet lidt til besindelse, sagde han:

"Dette sørgelige tilfælde beviser, at denne salvie – i modsætning til de fleste andre – er giftig. Lad den blive hugget op med rode og kastet på ilden, for at den aldrig mere skal volde menneskene død og ulykke."

Havemanden skred øjeblikkelig til at adlyde dommerens befaling, så at han selv kunne se, den blev efterlevet, og aldrig så snart var busken hugget om, før grunden til de elskendes bratte død blev synlig for alle. Ved roden lå der nemlig en vældig stor padde, som naturligvis havde forgiftet busken. Da der ikke var nogen af de tilstedeværende, som havde lyst til at gå i lag med padden, dyngede de en hel bunke kvas op omkring den og brændte både den og salvien på én gang. Således endte forhøret angående Pasquinos død. Hans og Simonas lige opsvulmede lig blev begravet ved siden af hinanden i Sankt Pauls kirken, til hvis menighed de begge hørte. Stramba og pigens øvrige anklagere fulgte dem med sorg og anger til jorden.

8. fortælling

Girolamo elsker Salvestra. Han lader sig overtale af sin moder til at drage til Paris, og da han så vender hjem derfra, finder han Salvestra gift. Han lister sig hemmeligt ind til hende og dør ved hendes side. I kirken dør Salvestra ved hans båre.

Emilias fortælling var til ende, og Neifile begyndte på kongens befaling en anden med disse ord:

Efter hvad jeg har erfaret, ærbare damer, er der mange folk, som tror at have bedre forstand end andre, men som i virkeligheden ikke er nær så kloge som almindelige mennesker. Som følge af deres høje mening om sig selv, og fordi de vægrer sig ved at tage fornuftige folk med på råd, indlader de sig undertiden på at handle stik imod al rimelighed, men ofte høster de rigtig nok også løn som forskyldt, og det sker så godt som aldrig, at de får noget godt ud af deres stivsind. Iblandt alle menneskelige følelser er kærligheden den, som senest tager imod fornuft, og det er netop særegent for denne følelse, at intet fremmer den mere end den, der søger at hæmme denne. Jeg skal nu fortælle jer en historie om en dame, som glemte denne gamle sandhed, og som derved var så heldig at jage både kærlighed og sjæl ud af livet på sin egen søn. I vil da give mig ret i, at hun selv var skyldig i sin ulykke, fordi hun gerne ville være klogere, end hun var, og gerne ville have en mening med om ting, som hun umuligt kunne have indsigt i.

Efter hvad de gamle beretter, levede der fordum i vor by en stor og rig købmand, Leonardo Sighieri, som med sin hustru havde en søn, der blev kaldt Girolamo. Kort efter denne drengs fødsel blev hr. Sighieri syg og døde, efterladende sine sager i den skønneste orden. Barnets formyndere, ligesom også dets moder, satte en ære i at omgås redeligt med det dem betroede gods, og det var åbenbart, at når Girolamo engang selv fik rådighed over sin formue, ville den sandelig ikke være blevet mindre. Drengen voksede imidlertid op sammen med sine legekammerater, af hvilke han navnlig sluttede sig nær til en jævnaldrende pige, datter af en skrædder der i nabolaget. Som årene gik, udartede de to børns fortrolige venskab ganske naturligt til en så varm og inderlig kærlighed, at Girolamo aldrig var i godt humør, uden når han var sammen med sin elskede. Pigen, hvis navn var Salvestra, var ikke mindre forgabet i sin gamle barndomsven. Da Girolamos moder blev opmærksom på dette forhold, bebrejdede hun ham ofte hans opførsel og prøvede at revse de nykker ud af ham. Hendes ord og trusler frugtede dog ikke det mindste, og hun beklagede sig så til hans formyndere i den tanke, at sønnens rigdom nok ville sætte hende i stand til at forvandle en slåenbusk til et appelsintræ.

"Min søn," sagde hun til dem, "som ikke engang er fyldt fjorten år, er helt forelsket i en skræddertøs, der bor lige herved, og vi er nødt til at se at få hende væk, hvis vi da ikke vil risikere, at knægten en skønne dag uden videre gifter sig med hende, for det ville dog være en græsselig ulykke. For at undgå alle de fortrædeligheder, der vil følge deraf, må vi vist helst sende drengen bort, i købmandslære et eller andet sted, for når han

blot kommer så langt af vejen, at han ikke kan få pigen at se hvert øjeblik, glemmer han hende såmænd nok, og så kan vi senere hen give ham en jævnbyrdig pige til ægte."

Formynderne sagde Ja og Amen til alt, hvad Girolamos moder foreslog, og de lovede at bringe sagen i orden, så vidt de formåede. De lod derpå den forelskede knægt kalde, og en af dem holdt så følgende kærlige tale til ham:

"Dyrebare søn, du er nu snart en voksen mand, og det ville være godt for dig at få et lille indblik i forretningslivet, som du jo er bestemt til at vie dine kræfter. Vi har derfor tænkt, at du burde tage en tur til Paris, hvor du vil få lejlighed til at sætte en stor del af din rigdom i omløb, og hvor du langt bedre end her vil kunne udvikle dig selv til mand og tilegne dig de fineste manerer ved omgang med de mange store herrer, som holder til i Paris. Så kan du jo, når du selv synes, komme tilbage hertil igen."

Girolamo, der havde hørt andægtigt til, mens formynderen talte, svarede kort og godt, at han ikke ville rejse fra Firenze, hvor han måtte kunne leve lige så godt som mange andre. Atter forsøgte de gode mænd at overtale ham til at følge deres råd, men da han viste sig meget halsstarrig, vidste de ingen anden udvej end at gå til hans moder. Hun blev frygtelig forbitret over sønnens stædighed, som hun nok skønnede var en følge af hans kærlighed til Salvestra, og til at begynde med udgød hun sig i bitre bebrejdelser, men da heller ikke det hjalp, slog hun ind på at lokke ham med søde ord, smigre og kæle for ham, indtil han til sidst lovede at give efter for formyndernes ønske. Det blev så en aftale, at han skulle rejse bort på et år, men heller ikke længere.

Girolamo rejste også til Paris, forelsket op over begge øren, og det lykkedes hans moder ved allehånde påskud at få hjemrejsen opsat fra dag til dag, så at han havde været borte i omtrent to år, da han endelig genså Firenze. Da han kom tilbage, mere forelsket end nogen sinde, fandt han sin Salvestra gift med en ung teltmager, hvad der voldte ham den dybeste sorg, men eftersom det jo ikke kunne blive anderledes, slog han sig til tåls med håbet om at finde trøst på anden vis. Han fandt snart sin elskedes bolig og begyndte nu, ganske som andre forelskede ynglinge har for skik, at sværme omkring hendes hus i den tro, at hun lige så lidt havde glemt ham, som han hende. Deri tog han imidlertid grundigt fejl. Salvestra havde glemt ham så fuldstændig, som om hun aldrig havde kendt ham, eller hun gav sig i hvert fald udseende af at antage ham for en fremmed, og Girolamo, som ikke var længe om at komme på det rene med denne sagernes stilling, følte sig dybt beskæmmet og inderlig bedrøvet. Dog opbød han al sin sjælsstyrke for at skjule sin sorg, men da han ikke havde kraft nok til det, besluttede han at tage bladet fra munden overfor hende, om det så skulle koste ham livet. Hos nogle af naboerne forhørte han sig nu behændigt om, hvorledes Salvestras hus var indrettet, og en aften, da hun og hendes mand var gået hen for at våge hos nogle folk, der boede i nærheden, listede han sig uset ind i huset og skjulte sig i soveværelset bag ved noget teltlærred, som hang der, og i denne stilling ventede han, indtil de kom hjem og gik i seng.

Da han mærkede, at manden var faldet i søvn, gik han hen til den side af sengen, hvor han havde set Salvestra lægge sig, og

idet han lagde hånden på hendes bryst, spurgte han med sagte hvisken:

"Elskede Salvestra, sover du allerede?"

Den unge kvinde, som endnu var helt vågen, skulle lige til at skrige, men Girolamo skyndte sig at tilføje:

"Ti, for Guds skyld, jeg er din Girolamo."

Ved at høre disse ord blev hun dybt bevæget og sagde med skælvende røst:

"For Himlens skyld, Girolamo, gå bort herfra. Den tid er længst forbi, da vi var børn og havde lov til at elske hinanden. Nu er jeg, som du ser, gift, og derfor sømmer det sig ikke for mig at have tanke for andre mænd end min husbond. Jeg beder dig i Guds navn om at gå, for hvis min mand hørte dig, ville følgen, foruden andre ulykker, sikkert blive den, at vi aldrig mere kom godt ud af det med hinanden, mens jeg nu lever godt og tilfreds og nyder hans fulde kærlighed."

Girolamo blev endnu mere modfalden ved at høre denne tale, og hvor meget han end mindede hende om gamle dage og forsikrede om sin kærlighed, som skilsmissen ikke havde formået at bringe i glemsel hos ham, opnåede han ikke den ringeste gunst, lige så lidt som ved indsmigrende bønner og gyldne løfter. Han havde da kun tilbage håbet om, at døden ville gøre ende på hans lidelser, og bad hende som en sidste indrømmelse til hans kærlighed at unde ham at ligge en stund ved hendes side, for at han kunne få lidt varme i blodet, der næsten var stivnet i hans årer. Forinden ville han dog give hende det højtidelige løfte, at han ikke skulle sige et ord eller så meget som røre ved hende, og at han skulle stå op igen, så snart han var blevet varm. Salvestra, som følte inderlig medlidenhed

med staklen, gav ham den ønskede tilladelse på de anførte betingelser. Girolamo lagde sig så ved siden af hende uden at komme i den mindste berøring med hende, og mens han nu lå der og tænkte på sin kærlighed og sine bristede forhåbninger, besluttede han at søge døden. Uden at mæle et ord knyttede han derpå hænderne, holdt vejret tilbage og døde.

Da der var gået nogen tid, sagde Salvestra, der undrede sig over den unge mands selvbeherskelse, og samtidig var bange for, at hendes ægtefælle skulle vågne:

"Men hør, Girolamo, hvorfor går du ikke, som du lovede?"

Girolamo svarede ikke. I den tanke, at han var slumret ind, strakte hun hånden ud for at vække ham, men idet hun rørte ved ham, følte hun, at han var stivfrossen, hvad der undrede hende såre. Hun stødte nu stærkere til ham, men da han stadig ikke gav livstegn fra sig, skønnede hun, at han var død. Denne opdagelse satte hende i den pinligste forlegenhed. Efter at have overvejet sagen lidt tog hun dog den beslutning at tale med sin mand om, hvad man skulle gøre i et sådant tilfælde, idet hun foregav, at det var indtruffet for en anden. Hun vækkede ham derpå og spurgte, hvad hun skulle have gjort, hvis nu den hændelse, som altså var sket der og der, var sket for hende. Manden svarede, at efter hans mening burde den døde ganske stille bæres hen til sit hus og lægges der, og damen burde selvfølgelig ikke lide noget ondt, eftersom hun dog ikke havde fejlet i nogen retning. Salvestra sagde nu:

"Så må vi bære os således ad."

Dermed tog hun sin mands hånd og lod ham føle ynglingens lig. Han blev naturligvis højligt bestyrtet, stod op, tændte lys, klædte den døde på, tog ham på skulderen, bar ham hen til

hans eget hus og satte ham foran døren, hvorefter han gik hjem til sig selv igen, alt sammen uden at indlade sig på videre snak med sin kone.

Den næste morgen blev der naturligvis stort postyr, da man fandt den døde mand udenfor huset; navnlig hans moder tog sig det meget nær. Lægerne undersøgte liget på kryds og tværs, men såsom der ikke fandtes mærker af slag eller stød, afgav de den samstemmende erklæring, at han var død af en hjertesorg, rimeligvis, og det var jo også ganske rigtigt. Liget blev derefter ført i kirke, og den sørgende moder indfandt sig sammen med mange andre damer af den afdødes slægt for at græde og jamre, således som kvinder sædvanligvis gør. Mens klagesangen tonede allerhøjst, sagde Salvestras mand til hende:

"Tag en kappe over dig, gå hen til den kirke, hvor Girolamo skal hvile, og bland dig imellem kvinderne for af høre, hvad man siger om denne sære tilskikkelse. Jeg går imidlertid hen til mændene, og på den måde skal vi nok erfare, om der bliver sagt noget om os."

Salvestra føjede gerne sin mand i dette ønske, så meget hellere som hun – ganske vist noget sent – havde fattet inderlig medlidenhed med sin fordums elskedes sørgelige skæbne. Hun længtes nu efter at se liget af ham, som hun i levende live nægtede selv et uskyldigt kys.

Det er underligt at tænke på, hvor vanskeligt det er at forklare kærlighedens ubetvingelige magt. Dette hjerte, som Girolamos lykke og rige kår ikke havde formået at gøre indtryk på, det lod sig nu bevæge af hans ulykke. Den flamme, der havde ulmet derinde for år tilbage, slog nu ud i lys lue og fyldte Salvestra med en sådan medlidenhed, at synet af den dødes

ansigt tiltrak hende uimodståeligt. Hun helmede ikke, før hun havde banet sig vej igennem de grædende kvinders klynge helt hen til Girolamos afsjælede legeme, mens hun dog stadig søgte at skjule sine træk under kappen. Med et højt skrig kastede hun sig pludselig ned over den unge mands åsyn, som hun dog ikke fik stunder til at væde med sine tårer, for næppe havde hun følt hans kind imod sin, før sorgen greb hende så voldsomt, at hun opgav ånden, ganske på samme måde som Girolamo selv. De andre kvinder stimlede sammen om hende og ville trøste, nogle prøvede også på at rejse hende op, og derved mærkede de, at hun lå ganske som livløs. Så løftede man hende op, og enhver kunne straks se, at hun var død. Først i dette øjeblik blev hun samtidig genkendt som Salvestra. Alle kvinderne fik nu en dobbelt anledning til at være bedrøvede, og deres gråd blev endnu mere støjende og voldsom. Efterretningen om, hvad der var sket, spredte sig snart udenfor kirken og nåede også Salvestras mand, som blev rent utrøstelig og græd længe. Senere på dagen fortalte han mange af sine omgangsfæller, hvad der var foregået i hans hus natten i forvejen og derefter var der ingen, der ikke forstod grunden til den unge mands død. Den sørgelige historie vakte umådelig opsigt, og alle var enige om at have den hjerteligste medfølelse med de ulykkelige elskende. Salvestra blev imidlertid smykket, som alle døde bliver, og hendes lig blev lagt på båren ved siden af Girolamos. Da kvinderne derefter havde grædt længe over dem, blev de begravet i samme grav og således i døden forenede ved et uløseligt bånd, skønt kærlighedens lænke ikke havde omslynget dem i livet.

9. fortælling

Guiglielmo Rossiglione ombringer sin hustrus elsker, hvis hjerte han derpå giver hende at æde. Da hun får at vide, hvad hun har spist, styrter hun sig ned fra et højt vindue og slår sig ihjel, hvorpå hun begraves sammen med sin elsker.

Da Neifile havde fuldendt sin fortælling, som havde rørt hendes tilhørerinder indtil tårer, tog kongen, der ikke ville gøre brud på den af Dioneo begærede og opnåede forret, til orde på følgende måde:

Medynksfulde damer! fordi beretninger om elskovskvide gør et så dybt indtryk på jer, vil den historie, jeg nu skal fortælle, sikkert ikke mindre end de foregående vække jeres opmærksomhed og medfølelse. Den angår nemlig personer, som er højere stillede og endnu mere ulykkelige end de mennesker, der netop har været tale om.

Efter hvad der fortælles, levede fordum i Provence to ædle riddere, som begge ejede prægtige slotte og havde mange vasaller under sig. Den ene hed Guiglielmo Rossiglione, og den anden Guiglielmo Guardastagno. De var begge dygtige i våbenfærd, satte stor pris på hinanden og plejede at følges ad til turneringer og dyster iført samme slags rustning og bærende samme farver. Skønt de boede en halv snes mil fra hinanden, skete det alligevel, at Guiglielmo Guardastagno fattede en fuldstændig ubehersket lidenskab for Guiglielmo Rossigliones smukke og søde hustru trods det faste og inderlige bånd, der

længe havde knyttet de to venner til hinanden. På en eller anden måde lykkedes det ham også at gøre damen bekendt med de følelser, der blussede i hans barm, og følgen heraf var, at fruen, der beundrede ham som en ridder uden frygt og lyde, fattede en så flammende elskov til ham, at han blev hendes eneste attrå, så at hun kun higede efter, at hans begær skulle give sig udslag, hvilket også snart indtraf. Da de flere gange havde været sammen og givet hinanden stærke beviser på glødende hengivenhed, hændte det, at rygtet om deres skjulte sammenkomster kom manden for øre, og han blev herover så gram i hu, at hans varme venskabsfølelser for Guardastagno pludselig gik over til et dødeligt had. Dette forstod han imidlertid bedre at dække, end de to elskende havde formået at skjule deres kærlighed, og han besluttede foreløbig at lade som intet, men så snart det lod sig gøre ufortøvet at tage sin fjende af dage.

Mens Rossiglione fra morgen til aften og i nattens mulm pønsede på denne hævngerrige plan, skete det, at en stor turnering skulle finde sted, og Rossiglione sendte da straks bud til Guardastagno med anmodning om at indfinde sig, for at de sammen i ro og mag kunne overveje, om de overhovedet skulle give møde ved denne lejlighed, og i så fald hvorledes. Guardastagno svarede helt fornøjet, at han sikkert kunne ventes den følgende dag til aften, og Rossiglione mente, at nu måtte det belejlige øjeblik være kommet til at gøre det af med ham. Dagen efter steg han, ledsaget af en ridesvend, fuldt rustet, til hest, og en mils vej borte lagde han sig i baghold i en skov, som Guardastagno måtte igennem. Da han havde ventet en tid lang, så han ham komme ridende, intetanende og

ubevæbnet sammen med et par folk. Da han nu så ham netop der, hvor han helst ville have ham, styrtede han i galop, aldeles optændt af raseri, frem imod ham, idet han råbte:

"Du er dødsens!"

Og i samme sekund jog han sin lanse gennem brystet på ham. Uden at kunne værge sig eller udtale et eneste ord sank Guardastagno til jorden og var død med det samme. Hans tjenere gjorde omkring med hestene, uden at de fik set, hvem gerningsmanden var, og gav sig til at flygte det rappeste, de kunne, i den retning, de kom fra. Rossiglione sprang imidlertid af hesten, jog sin kniv ind i brystet på Guardastagno og skar hans hjerte ud, som han viklede ind i en lansefane og derpå overgav til tjenerens varetægt, idet han pålagde ham at passe godt på det og endelig ikke sige et ord til nogen om, hvad han havde set. Derpå svang han sig atter i sadlen og vendte ved mørkets frembrud tilbage til sit slot.

Hans hustru, som vidste, at Guardastagno var i vente, og som med længsel afventede hans ankomst, undredes ved at se sin mand vende alene tilbage og sagde til ham:

"Hvorfor er Guardastagno dog ikke med?"

"Jeg har fået bud om, at vi først kan vente ham i morgen," svarede han kort.

Ved dette svar blev fruen helt forvirret. Rossiglione lod som intet og trak sig tilbage til sine værelser, hvor han lod kokken kalde og sagde til ham:

"Tag dette vildsvinehjerte og lav mig deraf den bedste og mest velsmagende ret, du formår. Når jeg har sat mig til bords, kan du lade den bringe ind til mig på et sølvfad."

Kokken gik ned i køkkenet med hjertet, hakkede det ganske fint, kom dygtigt med peber på, og idet han opbød al sin kunst og omhu, lykkedes det ham at lave en fortrinlig lille postej af det.

Da aftensmåltidet var serveret, satte Guiglielmo sig til bords med sin hustru, men tanken om det nys begåede mord optog ham så stærkt, at han kun formåede at nippe til maden. Da kokken havde ladet postejen bringe ind, skød Guiglielmo den hen til sin hustru med den bemærkning, at han ikke selv var sulten, men at det ellers utvivlsomt var en udmærket ret. Hans hustru, hvis madlyst var blevet skærpet ved skuffelsen over Guardastagnos udeblivelse, gav sig til at smage på postejen og fandt den så appetitlig, at hun fortærede den hele. Da Guiglielmo så, at postejen var spist helt op, spurgte han hende om, hvordan den havde smagt hende.

"Tak, udmærket," svarede hun.

"Det tror jeg gerne," svarede Guiglielmo, "det er jo rimeligt nok, at du må finde smag i det, som i levende tilstand behagede dig mere end alt andet."

Fruen studsede en smule og spurgte:

"Hvad mener I? Hvad er det, I har givet mig at spise?"

Hertil svarede han ganske roligt:

"Det, du har fået at spise, er såmænd intet ringere end Guiglielmo Guardastagnos hjerte, som du på bekostning af din ære har dristet dig til at elske over alt i verden. Du kan være forvisset om, at det forholder sig, som jeg siger, for jeg har selv for få timer siden med egen hånd revet det ud af hans bryst."

At fruen ved at høre dette blev grebet af målløs rædsel behøver ikke at tilføjes, men da hun efter nogle øjeblikkes forløb

var kommet så meget til sig selv, at hun kunne give sin fortvivlelse luft, sagde hun:

"Du har opført dig som en lumsk og nedrig nidding, for skønt jeg har tilføjet dig en bitter krænkelse ved at skænke en anden mit hjerte, skete dette ganske frivilligt, så at ikke min elsker, men kun jeg burde lide straffen for det, men Gud forbyde, at jeg skulle spise nogen anden mad efter at have nydt en så ædel ret, som hjertet af den ædle Guiglielmo Guardastagno!"

Med disse ord lukkede hun et vindue op bag ved sig og styrtede sig ud. Vinduet sad højt oppe, så at hun ikke alene slog sig ihjel på stedet, men blev helt knust i faldet.

Ved dette syn blev Guiglielmo helt betuttet, og det gik op for ham, at han havde båret sig galt ad. Af frygt for, at naboerne og navnlig greven af Provence skulle falde over ham og tugte ham efter fortjeneste, når de fik nys om det skete, skyndte han sig at sadle sine heste og red bort, alt hvad remmer og tøj kunne holde.

Den næste dag var rygtet om det skete bredt ud over hele egnen, og under stor sorg og deltagelse blandt befolkningen nedsænkedes de to elskende i samme grav. På stenen, hvorunder de jordedes, indhuggedes et par linjer, der forklarede, hvem der hvilede her, og årsagen til deres død.

10. fortælling

En læges hustru lægger sin tilsyneladende afsjælede elsker i en kiste, som to ågerkarle slæber af sted med. Da han vågner, bliver han grebet som tyv, men fruens tjenestepige forklarer for retten, at det er hende, der har lagt ham i kisten. Derved undgår han at blive hængt, mens de tyvagtige ågerkarle idømmes en pengebøde.

Da kongen var færdig med sin fortælling, påhvilede det Dioneo at fortsætte, og denne var ikke sen til at tage ordet, som følger:

De ulykkelige kærlighedshistorier, som i dag er blevet fortalt, har ikke alene martret *jeres* hjerter, skønne damer, men også mit eget, og jeg nærer derfor et levende ønske om, at vore stakkels øjne foreløbig må forskånes for at fælde flere tårer. Da det Gud være lovet nu er mig, der skal have ordet, råder jeg selv for det, og jeg skal derfor tillade mig at vælge et emne, der ikke vil sætte mine tilhøreres tårekirtler, men derimod deres lattermuskler i bevægelse.

Lad mig altså fortælle jer, fagre unge damer, at der for ikke ret længe siden i den lille by Salerno levede en stor sårlæge ved navn Mazzeo della Montagna, som på sine gamle dage giftede sig med en smuk ung pige der fra staden. Han gav hende kostbare klæder og smykker, kort sagt, alt, hvad han mente, hun ville synes om, men hun modtog hans foræringer med den tværhed og kulde, som altid melder sig hos en kvinde, der forsømmes af sin mand på det allervigtigste punkt, så at han på alle andre områder kan gøre det utrolige for at tilfredsstille

hende, uden at det lykkes ham at lokke et eneste smil af hendes læber. Ligesom mester Ricciardo fra Chinzica, der forleden var på tale, søgte at dække sig ved forsikringer om helligdagenes højtideligholdelse, således fortalte lægen, at man efter at have givet sin kærlighedstrang frie tøjler måtte have flere dages pusterum, inden man kunne tage fat igen, og lignende snak, som hun måtte være umådelig tåbelig for at tro, men da hun langt fra at være indskrænket tværtimod var både forstandig og snarrådig, besluttede hun at forsyne sig ude af huset med det, hvoraf der inden døre kun var sparsomt forråd, og da hun havde set sig om en tid lang og vaklet mellem flere af de unge mænd, hun kendte, kastede hun omsider hele sin beholdning af elskovshåb og hjertevarme på den unge adelsmand Ruggieri de Jeroli, der havde ført et meget letsindigt liv, og som havde viklet sig i ind så mange uheldige forhold, at han ikke havde en slægtning eller ven, som ikke hellere så hans ryg end hans ansigt. På grund af rapserier og andre slemme streger havde han i hele Salerno et rygte som en slagterhund, hvilket imidlertid ingenlunde skadede hans anseelse hos lægens frue, da det, hvorved han tildrog sig hendes opmærksomhed, aldeles ikke havde noget med dyd at gøre. Ved hjælp af sin tjenestepige fik hun hurtigt indledt forbindelse med ham, og da de i nogen tid havde fornøjet sig sammen, gav fruen sig til at foreholde ham hans tidligere forfløjne liv og bad ham om for hendes skyld at se at blive et bedre menneske, og for at hjælpe ham til at komme på fode stak hun nu og da penge til ham.

Mens de således i al hemmelighed søgte at være så meget som muligt for hinanden, hændte det en dag, at man bragte en benpatient til lægen, som erklærede, at man straks måtte tage

en splint ud, da man ellers kunne risikere, at benet måtte amputeres – eller måske endda det, som var endnu værre. Hvis splinten kom ud, ville der være håb om redning, men man måtte i alle tilfælde være belavet på det værste. Da patientens pårørende havde fået denne besked, blev de enige om, at det var bedst, han blev hos lægen, og denne, som skønnede, at en bedøvelse ville vise sig nødvendig, tilberedte en sovedrik, som han satte ind på sit værelse uden at fortælle nogen, hvad det var. Men henad aften, da doktoren beredte sig til at foretage operationen, fik han bud fra nogle gode venner i Amalfi om, at han endelig straks måtte komme did, da der havde fundet et stort slagsmål sted, hvori en mængde mennesker var blevet hårdt såret. Ved at høre dette, besluttede lægen at udskyde operationen af benet til den følgende dag og lod sig i en båd sætte over til Amalfi. Hans kone var nu sikker på, at manden ville blive borte hele natten, og sendte straks bud efter Ruggieri, som hun som sædvanlig gemte på sit værelse og lukkede inde der, indtil de andre i huset var gået til ro. Mens Ruggieri opholdt sig derinde og med længsel ventede på, at hun skulle komme og hjælpe ham med at fordrive tiden, følte han pludselig (hvad enten grunden nu var den, at han havde for meget støv i lungerne eller for meget salt mad i maven) en ulidelig tørst, og da han fik øje på flasken med sovedrikken i, som lægen havde stillet hen i vinduet, satte han den til munden i den tro, at det var almindeligt drikkevand, og tømte den lige til bunden. Dvaledrikkens virkning udeblev ikke, og få minutter efter faldt han i en dyb søvn.

En stund efter kom fruen, der havde forvisset sig om, at der var fred og ingen fare, og da hun så, at Ruggieri var faldet i

søvn, gav hun sig til at ruske lempeligt i ham og bad ham om at stå op, men da han hverken rørte sig eller svarede, blev hun utålmodig, ruskede stærkere i ham og sagde:

"Stå dog op din syvsover! Hvis du ville sove, kunne du være blevet hjemme i stedet for at være kommet her hen!"

Og med disse ord dunkede hun ham så voldsomt i siden, at han faldt ned af stolen, han sad på, og blev liggende død som en sild. Ved dette syn blev hun helt forskrækket og gav sig i sin angst til at tumle endnu stærkere med ham, kneb ham i næsen trak ham i skægget, men det nyttede alt sammen intet. Hvor han lå, der lå han.

Nu begyndte damen at blive bange for, at han var død, men blev dog ved at knibe ham rundt omkring på kroppen og stak ham et tændt lys op i ansigtet, men det hjalp intet, og da hun, skønt hun var gift med en læge, ikke kunne se, hvad han fejlede, troede hun sikkert, at han var død, og eftersom hun elskede sin Ruggieri over alt i verden, følte hun sig grænseløst fortvivlet over at have mistet ham, og da hun ikke vovede at gøre alarm, gav hun sig i stilhed til at græde og beklage sig over den ulykke, der var kommet over hende. Men da det faldt hende ind, at hun foruden at være ramt af en stor ulykke desuden truedes af uafvaskelig skam, stod det hende klart, at hun uopholdeligt måtte sørge for at få den døde ud af huset, og da hun ikke selv vidste sit levende råd, kaldte hun ganske sagte på sin kammerpige, meddelte hende, hvad der var sket, og bad hende om hjælp. Pigen ville næsten ikke tro sine egne øjne og øren, og gav sig ligeledes til at ruske i den sovende, men da heller ikke hun kunne mærke noget tegn til bevidsthed, mente hun

ligesom fruen, at han var død, og rådede til at få ham ud af huset.

"Ja, det er meget rigtigt," svarede fruen, "men hvor skal vi gøre af ham, så at man ikke i morgen fatter mistanke om, at han er båret ud herfra!"

"Det falder mig ind," svarede pigen, "at jeg i går aftes så en stor trækasse stå udenfor snedkerværkstedet lige overfor. Hvis den ikke er blevet flyttet ind, kommer den os fortræffelig til nytte. Vi kan jo lægge ham ned i den, give ham et par dolkestik og lade ham ligge. De der så finder ham, vil tænke, at han har gjort sig skyldig i en eller anden af de slyngelstreger, han er kendt for, og at han ved den lejlighed har pådraget sig nogle velfortjente dolkestød."

Pigens forslag faldt i fruens smag på det nær, at hun ikke for alt i verden ville tillade, at den dødes legeme led overlast og da hun havde sendt pigen hen for at se, om kisten endnu var der og havde fået bekræftelse på det, hjalp hun hende med at få Ruggieri læsset op på ryggen, idet hun selv gik i forvejen for at passe på, om der kom nogen. Da de havde nået kisten, lagde de syvsoveren i den, lukkede låget til igen og gik deres vej.

Det skulle nu vise sig, at to unge mænd, som drev ågerforretning, og hvis hele higen og tragten gik ud på så nemt som muligt at skovle penge ind, havde fået kig på kisten den foregående aften, og da de trængte til nogle flere møbler blev de enige om at stjæle den, hvis de kunne komme til det. I denne hensigt listede de derud ved midnatstid, tog hver i sin ende af kisten uden at undersøge den nærmere, selv om den forekom dem tungere, end de havde troet, og bar den skyndsomt hjem, hvor de i hast satte den fra sig i et værelse ved siden af deres

koners sovekammer, og derpå uden at undersøge den stjålne genstand nærmere, skyndte de sig at lægge sig til ro.

Ruggieri, som under alt dette havde sovet de retfærdiges søvn, vågnede hen ad morgenstunden omsider op af sin dødlignende dvaletilstand, men om end trætheden var væk og bevidstheden vendt tilbage, følte han sig dog dygtigt tung og ør i hovedet og næsten ude af stand til at tænke. Da han slog øjnene op uden at kunne se noget, følte han for sig med hænderne, og da han mærkede, at han lå i en kiste, søgte han at besinde sig og sagde til sig selv:

"Hvad er dog dette for noget? Hvor er jeg henne? Sover jeg, eller er jeg vågen? Jeg mindes dog bestemt, at jeg i aftes var hos min elskerinde, og nu lader det til, at jeg ligger i en kiste. Hvad er dog dette for noget? Skulle manden være kommet hjem eller noget andet være tilstødt, så at jeg er blevet lagt herned, uden at jeg er vågnet ved det, hvilket jo nok er mærkeligt, men sådan må det sikkert være gået til."

Han blev derfor liggende så stille som en mus og lyttede spændt, om han kunne høre noget; men da der på denne måde var hengået en rum stund, og da han befandt sig ilde i den snævre kasse og navnlig var øm i den side, han lå på, ville han skifte stilling, og gjorde det så ubehændigt, at han med et tryk af sin hofte bragte kisten til at vælte om på gulvet. Det brag, den gjorde i faldet, var så voldsomt, at kvinderne, der lå i værelset ved siden af, vågnede og blev bange og af lutter angst ikke turde kny. Ruggieri blev på sin side ikke mindre forskrækket over den uventede virkning af hans beskedne forsøg på at vende sig, men da låget sprang op ved faldet, mente han dog, at hvad der end kom på, var det bedre for ham at være ude af kisten end inde i

den, og han skyndte sig derfor at krybe ud. Da han slet ikke anede, hvor han befandt sig, gav han sig til at famle rundt i værelset for at finde en dør, ad hvilken han kunne håbe at slippe bort, men trods al forsigtighed kunne han ikke undgå at gøre en smule støj, der havde til følge, at kvinderne inde ved siden af gav sig til at råbe med hjertet i halsen:

"Hvem er det? Hvem er det?"

Og da Ruggieri, som ikke kendte deres stemmer, tog sig vel i agt for at svare, gav kvinderne sig nu til at kalde på deres mænd, der imidlertid havde været så længe oppe om aftenen, at de sov som kampesten og ikke mærkede det mindste til, hvad der foregik. Kvinderne blev, ved at se sig ladt i stikken af deres retmæssige beskyttere, endnu mere forskrækkede og styrtede hen til vinduet med råbet: "Stop tyven! Stop tyven!" så at naboerne kom ilende til alle vegne fra, og trængte ind i huset, idet nogle kom krybende hen over tagryggen, andre stormede op ad trapperne, og de to sovende kistetyve, som vågnede ved al denne uro og alarm, kom nu også ilende til.

Ruggieris forbavselse og skræk kendte nu ingen grænser, og da han indså, at ethvert forsøg på flugt ville være frugtesløst, lod han sig roligt gribe af politivagten, der var hidkaldt ved råbene og spektaklet. Han blev nu ført for retten, og da han var kendt som en ryggesløs karl, gjorde man ikke mange omstændigheder, men spændte ham straks på pinebænken, hvor han tilstod, at han havde sneget sig ind hos ågerkarlene for at stjæle. Hermed var sagen klaret, og dommen lød på, at han skulle hænges.

Rygtet om, at Ruggieri var blevet grebet som tyv på fersk gerning i ågerkarlenes hus, havde allerede den følgende

morgen spredt sig over hele byen, og da doktorfruen og hendes pige hørte alt dette, blev de ganske målløse af forbavselse og var nær ved at tro, at de havde drømt alt, hvad de havde oplevet den foregående nat, og desuden blev fruen så ulykkelig over den skæbne, der havde ramt Ruggieri, at hun var ved at gå fra forstanden af sorg.

Henad formiddagen kom lægen imidlertid tilbage fra Amalfi og spurgte efter sovedrikken for at benytte den ved operationen, og da han så at flasken var tom, buldrede han løs og tog på veje, fordi intet kunne få lov at stå i fred der i huset. Hans kone, hvis hoved var opfyldt af ganske andre tanker, kunne ikke forstå, at han gjorde så megen væsen af så ringe en ting, og svarede ham vredt:

"Hvad mon du ville sige, hvis der indtraf noget virkeligt alvorligt, siden du holder et så frygteligt hus over en smule vand, der er væltet. Det er jo nemt at hælde det på flasken igen, skulle jeg mene."

"Du svæver nok i den vildfarelse, at det var almindeligt vand," svarede lægen, "men det var det desværre ikke, det var en sovedrik."

Og han gav sig nu til at forklare hende, hvad han ville have brugt det til. Så snart hans kone hørte dette, anede hun, at Ruggieri måtte have drukket, hvad der var i flasken, og det var derfor, han var slumret ind, og hun svarede:

"Det kunne vi ikke vide, men så må der laves en ny portion."

Da lægen indså, at det ikke kunne nytte at tale mere om den ting, gjorde han ikke flere ophævelser, men sørgede for, at der hurtigt blev lavet en ny sovedrik.

Tjenestepigen, som var blevet sendt i byen af fruen for at høre, hvad der var blevet sagt om Ruggieri, vendte kort efter tilbage, ladet med nyheder, og sagde:

"Fruen kan ikke tænke sig, hvor alle mennesker har travlt med at tale ondt om Ruggieri. Så vidt jeg har kunnet mærke, er der ingen, hverken venner eller pårørende, som vil gøre et eneste skridt for at hjælpe ham, så der er vel desværre ingen tvivl om, at han i morgen vil blive klynget op i galgen. For resten vil jeg betro fruen, at jeg nu har fundet forklaringen på, hvordan det er gået til, at han er kommet ind i ågerkarlenes hus. Sagen er den, at snedkeren, som I jo godt kender, og i hvis kiste vi anbragte Ruggieri, for lidt siden var i klammeri med en, der påstod, at det var ham, der ejede kisten, og ville have betaling for den, hvortil snedkeren svarede, at han slet ikke havde solgt den, men at den om natten var blevet stjålet fra ham.

"Det er ikke sandt," svarede den anden, "jeg ved godt, at I har solgt den, og jeg har min viden fra bedste kilde, nemlig fra de to ågerkarle, der har købt den."

"Hvis de siger det, så lyver de," svarede snedkeren, "for de har slet ikke købt den af mig, men stjålet den fra mig i nat. Lad os gå der hen sammen, så kan I selv høre."

De fulgtes nu ad hen til ågerkarlene, og jeg skyndte mig her hjem, da jeg mente at have hørt tilstrækkelig til at forstå, hvordan Ruggieri var blevet båret dér hen, hvor de fandt ham. Nu mangler vi kun at få opklaret, hvordan det gik til, at han blev levende igen."

Fruen, som nu forstod alt, fortalte pigen, hvad hun havde hørt af sin mand og bad hende om at være hende behjælpelig

med at frelse Ruggieri og befri hende for samvittighedsnag over indirekte at have været årsag i hans død.

"Ja, når fruen blot vil sige mig, hvorledes jeg skal bære mig ad, er jeg villig til alt," svarede pigen.

Fruen, hvis snilde skærpedes af den stærke lidenskab, hun følte for den dødsdømte, hittede hurtigt på råd og forklarede udførligt pigen, hvad hun skulle gøre. Denne gik derfor aller først hen til lægen og bad ham med grædende tårer om forladelse for noget galt, som hun var kommet til at gøre.

"Lad mig først høre, hvad det er," sagde lægen.

Og pigen fortsatte under ustandselig hulken:

"Doktoren har nok hørt tale om, hvilken farlig person, Ruggieri da Jeroli er, og da jeg har været så uheldig at vække elskovsfølelser hos ham, har jeg – dels af frygt, og dels fordi han ikke er let at modstå, når han lægger sine garn ud efter en kvinde – måttet finde mig i at blive hans kæreste. I går aftes, da han havde fået at vide, at doktoren var bortrejst, trængte han så ivrigt ind på mig, at jeg lod ham slippe op på mit kammer for at lade ham blive der natten over, da der påkom ham en stærk tørst, og jeg ikke vidste, hvorfra jeg i en fart skulle hitte noget at give ham at drikke (det gik jo ikke an, at fruen så mig) kom jeg i tanker om, at jeg inde på doktorens værelse havde set en flaske med vand. Den hentede jeg så og gav ham at drikke og satte bagefter flasken tilbage på samme sted, hvor jeg havde taget den. Jeg hører nu, at doktoren er blevet vred derover, og jeg kan godt indse, at det var forkert af mig, men hvem kan sige sig fri for fejl? Jeg er meget vred på mig selv, fordi jeg har gjort det, ikke så meget fordi sagen i sig selv er så slem, som fordi følgen deraf er blevet, at Ruggieri er på vej til at miste livet. Jeg beder

derfor doktoren så bønligt om at tilgive mig og om at give mig lov til at gå ud og forsøge, om jeg ikke på en eller anden måde kan hjælpe Ruggieri."

Skønt lægens fortørnelse ikke helt havde lagt sig, kunne han dog ikke lade være med at trække på smilebåndet og sagde:

"Du har jo i grunden fået straf nok ved at skulle bakse med en syvsover i stedet for at favnes af den sprællemand, du havde glædet dig til. Gå nu hen og hjælp ham fri for galgen, hvis du kan, men tag dig vel i agt for oftere at føre ham ind her i huset, da jeg i så fald nok skal betage dig lysten til et tredje forsøg."

Med denne besked løb pigen, så hurtigt hun kunne, hen til fængslet, hvor Ruggieri sad, og snakkede så længe godt for slutteren, at hun fik lov til at slippe ind til fangen. Efter at hun havde indprentet Ruggieri, hvad han skulle svare, hvis der blev taget et nyt forhør over ham, gjaldt hendes næste skridt dommeren, som det ved de indsmigrende midler, hun rådede over, snart lykkedes hende at få adgang til. Da hun var kvik og så godt ud, fik retfærdighedens håndhæver lyst til at more sig lidt med hende, inden han lånte hende øre, og da det for pigen frem for alt gjaldt om at vinde ham for sig, var hun heller ikke uvillig til at føje sig efter hans ønsker, og da denne side af sagen var klaret til begge parters tilfredshed, sagde hun til ham:

"Nådige herre, I har ladet Ruggieri da Jeroli arrestere som tyv, men jeg kan forsikre jer, at han er uskyldig."

Og hun fortalte på ny hele historien om, hvordan hun havde taget ham op på sit værelse og givet ham sovedrikken i den tro, at det var almindeligt vand, og derpå i den tanke, at han var død, havde lagt ham i kisten, og hvordan hun bagefter havde hørt samtalen mellem snedkeren og den mand, der ejede

kisten, og derved havde forstået, hvordan det var gået til, at Ruggieri var kommet ind i ågerkarlenes hus. Dommeren, som indså, at det, hun fortalte, var af den art, at dets rigtighed kunne kontrolleres, forhørte sig først hos lægen om, hvordan det forholdt sig med sovedrikken, og fik af ham at vide, at pigen havde talt sandhed, og dernæst lod han kistens ejermand, snedkeren og de to ågerkarle kalde frem for sig, og efter adskillige forhør fik han slået fast, at de to sidstnævnte havde stjålet kisten og båret den hjem. Da dette var bragt på det rene, lod han Ruggieri hente og spurgte ham, hvor han havde været aftenen forud. Hertil svarede Ruggieri, at hans hukommelse svigtede ham en lille smule med hensyn til, hvad der senere var passeret, men at han dog med sikkerhed formåede at erindre, at han havde aflagt en aftenvisit hos doktor Mazzeos tjenestepige, og at han inde på hendes kammer havde følt en ulidelig tørst, som han havde slukket ved at drikke noget vand, der stod. Hvad der derpå var foregået, havde han ingen anelse om, kun så meget kunne han huske, at han henad morgenstunden var vågnet op inde i en kiste, der var væltet med ham, da han forsøgte på at vende sig. For dommeren var øjensynlig hele denne historie en kostelig fornøjelse, og han lod pigen, Ruggieri, snedkeren og ågerkarlene flere gange gentage deres forklaringer. Da han endelig var kommet til den urokkelige overbevisning, at Ruggieri med hensyn til det, han var sigtet for, var lige så uskyldig som barnet i vuggen, idømte han kistetyvene en klækkelig bøde og lod øjeblikkelig den uskyldigt anklagede sætte på fri fod. Hvor glad Ruggieri blev ved at erfare, at han denne gang slap for at få strikken om halsen, vil enhver kunne tænke sig, og hvad hans elskerinde

angik, da blev hun om muligt endnu mere strålende fornøjet. Ofte senere morede de sig sammen med den flinke tjenestepige, der havde villet stikke ham med dolken, over alle de mange forviklinger, der nær havde kostet Ruggieri livet, og de vedblev at smage den forbudne frugt og morede sig sammen og glædede sig ved livet af hjertens lyst, og gid det samme måtte times mig, uden at jeg derfor havde nødig først at puttes i en kiste!

Hvis de foregående fortællinger havde sat damerne i vemodig stemning, fik denne sidste – og navnlig det sted, hvor doktorfruens pige lagde sine yndigheder i retfærdighedens vægtskål – dem til gengæld til at bryde ud i en hjertelig latter, der ganske forjog den triste stemning, der var gået forud. Da kongen nu så, at den dalende sol begyndte at blegne, og at hans regeringstid lakkede mod enden, undskyldte han sig overfor damerne, fordi han havde været årsag i, at de havde måttet låne øre til fortællinger om et så sørgeligt emne. Derpå tog han laurbærkransen af sit hoved, og mens damerne med spændte miner imødeså valget af den, som dagen efter skulle føre sceptret, fæstede han diademet på Fiammettas lyse lokker og sagde:

"Jeg smykker dig med denne krans i sikkert håb om, at du i morgen vil give dine søstre oprejsning for de beske timer, som fortællingerne om elskovskvide i dag har beredt dem."

Fiammetta, hvis hår faldt i gyldne bølger ned over en blændende hvid hals, og på hvis fine, ovale ansigt liljer og roser blomstrede i herlig blanding, mens øjnene luede kækt som

duehøgens blik, og de smalle læber lyste med rubinens røde skær, tog smilende ordet og sagde:

"Tak, Filostrato! Jeg skal gerne være dig til behag, og for at du ret kan forstå, hvad ondt du i dag har ladet os døje, pålægger jeg mine undersåtter at forberede sig på i morgen at fortælle os om den lykke, som efter modgang og hårde tilskikkelser er faldet i elskendes lod."

Forslaget kunne efter alles mening ikke have være mere vellykket, og efter at dronningen havde ladet ceremonimesteren hidkalde og med ham havde aftalt, hvad der var at gøre, gav hun tegn til opbrud, og hele selskabet spredtes nu i munter stemning for hver efter sin smag at fornøje sig på bedste måde, idet nogle valgte at spadsere omkring i den smukke have, hvis skønhed man ikke kunne blive træt af at beundre, mens andre gik ud til møllerne, hvis vinger en mild blæst satte i langsom omdrejning, og da spisetiden atter kom, samledes hele selskabet atter ved det herlige springvand og lod sig aftensmaden smage. Derpå begyndte man efter sædvane at synge og danse, mens Filomena førte an, hvorpå dronningen henvendte ordet til Filostrato og sagde:

"Da jeg kan tænke, at dine sange ligner dine fortællinger, og da jeg nødig vil have, at du skal ødelægge flere dage for os med dit sorte humør, så syng os nu en sang efter dit eget sind."

Hertil erklærede Filostrato sig straks rede og begyndte nu at synge, som følger:

Med tårevædet kind jeg sjunger
om al den tunge sorg og smerte,
der svulmer i et stakkels sveget hjerte.

Hin dag, da elskovsguden mig i hende,
som nu jeg nævner kun med gru,
lod se den ædleste, den bedste kvinde,
da var af håb og frygt min hu
så opfyldt, at jeg måtte le
ved tanken om, at nogensinde
min tillid skulle brat forsvinde,
så jeg i hende fik at se
en kilde kun til kval og ve.

Af alt det bitre, som jeg måtte møde
fra barndomstiden indtil nu,
har intet bragt mit hjerte til at bløde
og intet fyldt med ve min hu,
som da jeg indså, skræmt til døde,
at den, som jeg forgudede i blinde
og anså for et mønster på en kvinde,
når mest hun så mig glad og tryg,
bedrog mig skændigt bag min ryg!

At hun, som ejed helt mit hjerte,
og som jeg elsked over alt på jord,
mig havde såret med så dyb en smerte,
at selv i Helved ej, jeg tror,
de værste kvaler kunne lignes
med dem, hvoraf jeg som en tyr
af fluestik må stadig pines,
fra sol går op, til dagen flyr,
og til i øst det atter gryr!

Som når igennem skyens rifter
man ser et solglimt titte frem,
og så igen det hele skifter,
og mørket atter vælder frem,
som når en kronhjort vejrer hinden
og atter ser den smutte ind
i skovens tykning som en vind,
således må med sorg i sinde
jeg stadig tænke kun på hende.

O, hvilken kval, når man må lide
og intet håb om frelse ser!
Ak, af min endeløse kvide
jeg føler trykket mer og mer!
Jeg tåler ikke pinsler fler!
Ej nogen ven jeg ser i nøden,
mit hele håb er nu kun døden!
O, elskte død, tag mig i favn
og sluk i gravens dyb mit savn!

Når gemt bag dødens mørke porte
i jordens trygge moderskød
jeg slumrer sødt, den, som tilintetgjorde
mig helt og voldte al min nød,
vil se, hun ikke helt var, som hun burde,
og føle, at hun sig forbrød
mod ham, som hviler dybt i mulde
og endnu tænker på den hulde,
hvis had blev årsag i hans død.

Og derfor grædende jeg sjunger
om al den tunge sorg og smerte,
der svulmer i et stakkels sveget hjerte.

Visens indhold røbede tydeligt Filostratos sindsstemning og årsagen dertil. Måske havde man i så henseende kunnet opnå endnu større klarhed, om ikke tusmørkets tågeslør havde skjult det fine purpurskær, der bragte en af de dansende damers hulde åsyn til at blusse. Da sørgekvadet var til ende, blev der endnu sunget mange andre skønne sange, indtil det endelig blev sengetid, og dronningen gav alle og enhver befaling til at forføje sig til hvile.

5. dag

Her begynder femte dag af Dekameron, på hvilken der under Fiammettas styrelse berettes om den lykke, der undertiden bliver elskende til del, efter at de først har måttet døje megen ublid medfart.

Den gryende dag spredte allerede sit klare skær i Østerleden, og solens milde stråler gød guldglans over den ene halvdel af jordkloden, da Fiammetta rejste sig fra sit leje. Hun lod straks hele selskabet vække, og snart efter vandrede de alle under spøg og tvangfri munterhed nedover de duftende enge, hvor græsset endnu var vådt af duggen. Det var endnu i daggryet, og fuglene kvidrede lystigt i tusindstemmigt kor, alt imens de yndefuldt vuggede sig på buskens spæde grene, men da solen havde hævet sin blanke skive et stykke op på himlens dybblå hvælving, og varmen begyndte at blive trykkende, førte dronningen sine damer og de unge mænd tilbage til slottets sale, hvor de forfriskede sig med udsøgte vine og fint bagværk. Derefter spredte de sig i den skyggefulde park og fordrev tiden med alskens skæmt og morskab, og inden man gik til bords, sang man nogle småsange efter dronningens valg. Efter at måltidet, som med smagfuld omhu var anrettet under hushovmesterens kyndige vejledning, var tilendebragt i fryd og gammen, udførte de unge mænd og kvinder en nydelig dans, der krævede den mest omhyggelige udførelse, for at alle de skønne trin kunne komme til deres fulde ret. Derpå tillod dronningen enhver at

trække sig tilbage til soveværelserne for at hvile ud, inden man atter skulle i lag med den sædvanlige adspredelse. Nogle benyttede sig af den givne tilladelse, hvorimod andre foretrak at dvæle i den underskønne haves kølende skygger.

Men omtrent ved den niende time samledes alle ved kilden, således som dronningens befaling og skik og brug havde fastsat. Fiammetta indtog smilende forsædet, og med et talende blik til Panfilo gav hun ham at forstå, at han var udset til at lægge for med en af de fortællinger, hvis lykkelige udgang skulle afslutte en lang kæde af besværlige tilskikkelser. Panfilo tog villigt således til orde:

1. fortælling

Kimon bringes til fornuft af en heftig kærlighed til Ifigenia, som han bortfører på havet. På Rhodos bliver han kastet i fængsel, men Lysimakus befrier ham, og de to røver så i forening Ifigenia og Kassandra midt under bryllupsfesten. De flygter bort til Kreta, hvor de tager kvinderne til ægte, og da de siden hen kommer til rigdom og stor anseelse, bliver de atter kaldt hjem.

Yndige damer! Når det er faldet i min lod på så smuk en dag, som denne tegner til at ville blive, at fortsætte fortællingernes afbrudte række, så er der navnlig en historie, som det ligger mig på hjertet at fremføre for jer, dels for at jeg dermed kan opfylde den pligt, vi alle har påtaget os: at virke til gensidig adspredelse og underholdning, dels for at mine ord, om det gøres nødvendigt, kan åbne jeres blik for kærlighedens hellige, underfulde magt, som mangen en tåbe ikke vil erkende, før han selv har måttet give tabt overfor den søde pine. Jeg har den gode tro til jer, skønne damer, at I alle er hedt forelskede. Derfor drister jeg mig til at håbe, at min fortælling vil falde i særlig god jord hos enhver af jer.

Som vi alle har læst i Cyperns gamle bøger, levede der fordum på denne ø en rig og mægtig herre af adelig byrd ved navn Aristip. Ingen af hans landsmænd kunne på langt nær måle sig med ham i rigdom, så godt havde lykken tilsmilet ham, men hvad han havde fået til overflod i en retning, var blevet ham knapt tilmålt i andre henseender. Således havde han til sin store

sorg fået en søn, som i skønhed og legemsbygning overgik alle andre, men som til gengæld synes at være ualmindelig indskrænket. Hans rigtige navn var Galesos, men da hverken lærerens undervisning, faderens ømme formaninger eller strenge tugt så lidt som noget andet menneskes bestræbelser havde formået at pode den mindste smule kundskaber ind i hans enfoldige hoved eller sætte lidt skik på hans ubehøvlede manerer, da hans hele optræden blev ved at være lige dyrisk, havde man givet ham det spottende tilnavn Kimon, der på vort sprog nærmest kan oversættes som kvæghoved. Aristip græmmede sig for hver dag mere og mere over sønnens forspildte liv, og uden håb om at opleve nogen forbedring i hans åndssløve tilstand sendte han ham ud på landet for dog i det mindste at blive fri for dagligt at have det udskud af en søn for øje, og han gav ham befaling til at opholde sig iblandt bønderne på hans godser. Kimon var slet ikke ked af denne forandring. Landboernes tarvelige levesæt og plumpe væsen huede ham langt bedre end bybefolkningens mere forfinede sæder.

Mens han nu således levede på bondevis og tog del i alt forefaldende landarbejde, hændte det en dag, lidt over middag, da han travede rundt på markerne med knortekæppen på skulderen, at han lagde vejen ind igennem en lille skovtykning, som på denne årstid – det var midt i maj måned – var et udmærket tilholdssted for folk, der ville skjule sig. Bedst som Kimon går og tænker over ingen ting, kommer han ud på en åben plads, hvor der fandtes en meget kendt kilde, der sprang med det klareste, reneste vand. Det kunne synes, som om lykkens lunefulde gudinde havde haft en hensigt med at føre sin hidtil ikke overdrevent benådede søn til denne kilde; nok er

det, at Kimon fik øje på en dejlig ung pige, der slumrede i græsset. Jomfruens lette gennemsigtige kjortel skjulte intet af hendes hvide, skære hud, og det klare skørt, der dækkede hende nedenfor bæltestedet, tilhyllede kun halvt de skønne former. Ved hendes fødder lå – ligeledes sovende – to kvinder og en mand, som så ud til at være hendes tyende. Næppe havde Kimon set det vidunderlige syn, der betog ham så meget mere, som han aldrig havde haft lejlighed til at skue en kvindes yndigheder, før han dybt grebet gav sig til at beundre den sovende. Der vågnede i denne stund en ukendt følelse i ham: hans dorske sjæl, som indtil nu havde været uimodtagelig for alle ædle indtryk, fostrede med ét den tanke, at dejligere kvinde havde ingen dødelig nogensinde set. Hun studerede enkelthederne af hendes jomfruelige legeme, hendes hår, der syntes at have lånt guldets uforlignelige glans, den rene pande, næsen, munden, halsen, armene og navnlig det marmorhvide bryst med de endnu svagt hvælvede former. Fra at være en klodset bondekarl var Kimon blevet en mand med sans for jordisk skønhed, og han begærede nu intet mere heftigt end at se den unge kvindes øjne, som søvnen havde lukket. Flere gange følte han lyst til at vække hende, men da hun forekom ham så dejlig, at ingen kvinde kunne lignes med hende, var han ikke rigtig sikker på, at hun ikke var en gudinde, og så meget havde han da lært, at alt guddommeligt må holdes ganske anderledes højt i ære end, hvad der hører jorden til; derfor tøjlede han med magt sit voldsomme begær og ventede tålmodigt på, at jomfruen skulle vågne af sig selv, og skønt det trak temmelig længe ud med opfyldelsen af han ønske, kunne han dog ikke

løsrive sig fra det herlige syn, der forekom ham som en åbenbaring.

Endelig vågnede da den unge pige, der hed Ifigenia, og da hun slog øjnene op, bemærkede hun med forbavselse Kimon, som støttet til sin stav stod hensunket i dyb beundring.

"Hvad søger du dog i skoven på denne tid?" spurgte hun. Hun kendte udmærket godt den rige Aristips uheldige søn og vidste god besked med hans særhed. Kimon besvarede ikke Ifigenias spørgsmål, men blev kun ved at stirre ind i hendes åbne øjne, som syntes at udøve en trolddomsmagt over ham. Ifigenia blev ræd for, at hans ubeherskede natur skulle ægge ham til en eller anden handling, der kunne bringe vanære over hende, og hun vækkede derfor sine piger og gav befaling til opbrud.

"Farvel, Kimon," sagde hun.

"Jeg går med," svarede den unge mand.

Skønt Ifigenia ikke var dristig ved at være i selskab med ham, og skønt hun ligefrem bad ham om at gå sin vej, kunne hun dog ikke blive fri for, at han fulgte hende lige til hendes hjem. Derfra gik Kimon hen til sin fader og sagde til ham, at han på ingen betingelse ville leve ude på landet mere. Aristip blev ilde til mode over sønnens opsætsighed, men lod ham dog blive i byen i den tanke, at der måtte være en særlig foranledning, der havde bevirket det pludselige omslag i hans levevis.

Gud Amor havde altså, takket være Ifigenias skønhed, gjort sig til herre over Kimons hjerte, og det varede ikke længe, inden man kunne spore de forunderligste virkninger af kærlighedsgudens regimente. Alle, der kendte Kimon, var som slået af lynet over at være vidne til den forandring, der foregik med ham. På forbavsende kort tid tilegnede han sig

færdigheder, som man skulle have forsvoret, at han overhovedet kunne lære, om han end gjorde sig aldrig så megen umage. Først og fremmest bad han faderen om noget nyt tøj, fordi han gerne ville gå lige så fint klædt som sine brødre, og det gik Aristip gerne ind på. Så søgte han omgang med byens fornemme unge mænd og begyndte at lægge sig efter god tone, samtidig med at han satte sig ind i dannede folks almindelige viden, ikke at tale om, at han beflittede sig på at erhverve sig rent selskabelige talenter som en velklingende sangstemme og øvelse i at traktere forskellige musikinstrumenter; dertil kommer endda, at han blev en mester i al slags krigskunst både tillands og tilvands – og det var alt sammen Ifigenias skyld. Jeg kunne blive ved at fortælle om hendes mærkværdige indflydelse på ham, men for ikke at trætte jer, mine kære tilhørerinder, skal jeg kortelig berette, at han efter fire års forløb i enhver henseende var blevet en indtagende, elskværdig og fint dannet ung mand, som tilmed i alle legemlige idrætter bar prisen iblandt Cyperns raske ungersvende.

Ja, ædle damer, I må tilgive mig, at jeg afbryder min fortælling en kort stund for at frembære min hyldest for kærlighedens almægtige guddom. Kimons forunderlige skæbne driver mig. Man kunne sige om ham, at de fremragende egenskaber, som Himlen havde nedlagt i ham, dem havde en misundelig skæbne kastet hen i en afkrog af hans hjerte og bastet og bundet dem med så forsvarlige bånd, som kun elskov, der er endnu stærkere end skæbnen, formår at sprænge. Elskov, denne magt, som vækker de døde sjæle til fornyet liv, elskov alene var det, der drog Kimons sjældne dyder frem af det dybe mørke, som indhyllede dem, og førte dem ud i dagslyset, for at

det kunne blive klart for alle, at intet kan stå imod, når elskov stormer frem. Hvad der er af ondt i et menneske, må vige og give plads for det gode, som kommer til at stråle med forklaret glans, så snart elskov fører sceptret i vort hjerte.

Skønt Kimon undertiden lod sig forlede til overdrivelser, således som det jo ofte er tilfældet med unge mennesker i den tid, de er forelskede, mente dog Aristip, at denne ubehagelighed var for lidt at regne i sammenligning med den umådelige velgerning, som Kimon havde sin kærlighed til Ifigenia at takke for, idet den så at sige havde omskabt ham fra dyr til menneske. Det faldt ham derfor aldrig ind at lægge sønnen nogen hindring i vejen. Tværtimod opmuntrede han ham stundom til at følge hjertets stemme. Kimon gjorde også flere gange forsøg på at nå sit mål på en hæderlig måde, men hver gang han henvendte sig til Ifigenias fader, fik han stadig det svar, at hun var lovet bort til en adelsmand på Rhodos, og selvfølgelig kunne der ikke være tale om at bryde dette løfte. Da det så nærmede sig den tid, da Ifigenia skulle afhentes af sin bejler Pasimundas' udsendinge, tænkte Kimon, at nu eller aldrig måtte han aflægge prøve på, hvor højt han elskede hende.

"Hun har gjort mig til menneske," sagde han ved sig selv, "og jeg er vis på, at jeg vil erhverve mig udødelig berømmelse, når blot hun vil blive min. Hvis ikke hun vil det, må jeg dø."

I denne sin nød betroede han sig til nogle gode venner, adelsmænd som han selv, og efter i al hemmelighed at have ladet udruste et skib med alt, hvad der behøves til et regulært søslag, stak han i søen, klar til at passe det fartøj op, som skulle bringe Ifigenia til hendes nye hjem på Rhodos. Den følgende dag fik han ganske rigtigt skibet i sigte og lod straks sætte sejl

til for at stå ned imod rhodierne. Da han var kommet indenfor hørevidde, sprang han op i forstavnen og råbte med vældig røst:

"Stryg sejlene, folk, eller belav jer på kamp. Hvis jeg skal spilde tiden med at besejre jer, bliver I alle til hobe kastet i havet."

Kimons modstandere lod dog til at ville prøve lykken. De hentede deres våben og beredte sig til forsvar. Men da Kimon så det, greb han en entrehage og huggede den med voldsom kraft i stævnen på rhodiernes skib. Stolt som en løve sprang han så ombord på det fjendtlige dæk og stormede frem, som om han ganske alene ville tage kampen op med de mange. Med en dolk i hånden banede han sig vej. Selv usårlig stødte han de arme rhodiere ned i hobetal, omtrent som når man slagter får på landet, og de, som blev til overs, skyndte sig at bede om fred. Kimon sagde da til dem:

"Unge mænd! Det er ikke håb om bytte eller had til jer, som har indgivet mig det forsæt at forlade min fædrene ø for at angribe jer med våben i hånd, mens I fredeligt fo'r jeres vej over havet. Alt, hvad jeg ønsker, er, at I uden at modsætte jer min vilje udleverer mig Ifigenia, for hvis skyld alene jeg har erobret dette skib. Jeg har som hæderlig mand søgt at vinde den skønne jomfru i ærligt spil, men hendes fader viste mig bort og gav mig intet andet valg end at røve hende med magt. Det er mit inderligste håb, at jeg må blive for hende, hvad Pasimundas skulle have været. Giv mig hende derfor uden frygt og drag bort med fred."

Rhodierne havde ved Kimons første angreb lidt så store tab, at der ikke kunne være tale om at fortsætte kampen. De måtte derfor – omend modstræbende – bøje sig for overmagten og

udlevere Ifigenia. Grædende blev den unge pige ført om bord på skibet, men da Kimon så hendes tårer, sagde han til hende:

"Vær ikke bedrøvet, ædle dame, jeg er jo din Kimon, som i mange tider har næret en inderlig kærlighed til dig. Ved min trofasthed har jeg et langt mere berettiget krav på dig end Pasimundas, der kun har din faders løfte at beråbe sig på."

Rhodierne fik imidlertid atter lov til at sejle deres egen kurs, uden at Kimon på nogen måde søgte at berige sig med fremmed gods.

Ifigenia blev ustandseligt ved med at græde, mens Kimon lige så vedholdende gjorde alt for at trøste hende, himmelhenrykt som han var over at se den elskede kvinde i sin besiddelse. Det faldt ham ind, at Ifigenia måske hurtigere ville lære at finde sig i skæbnen og gengælde hans kærlighed, når hun udelukkende var henvist til hans selskab. Han besluttede da – efter samråd med sine staldbrødre – at søge havn på Kreta, hvor Ifigenia var fuldstændig fremmed, men hvor mange af de unge cyprioter, Kimon selv ikke mindst, havde slægtninge og venner, og hvor de derfor tænkte at kunne være i sikkerhed.

Men skæbnen, som gunstigt havde stået Kimon bi ved selve bortførelsen, syntes allerede at have fortrudt sin elskværdighed. Vel kender vi alle dens lunefuldhed, men dog forekommer det os at vidne om en både omskiftelig og ondsindet natur, når vi nu får at høre, hvorledes den forandrede en lykkelig elskers sanseløse glæde til den bitreste sorg og kummer.

Næppe fire timer efter at Kimon havde ladet rhodierne sejle bort, begyndte natten at falde på, denne nat, hvoraf Kimon havde ventet sig større nydelse, end der nogensinde var faldet i hans lod, og i følge med mørket kom et rasende uvejr, som

dækkede himlen med tunge, ildevarslende skyer og havet med tårnhøje, skumklædte bølger. De ængstelige sømænd vidste hverken ud eller ind. Det var ikke til at se en hånd for sig, og ingen kunne holde sig oprejst på dækket, som hvert øjeblik oversprøjtedes af havets salte vand. Kimon var trøstesløs over den forfærdelige ulykke, der truede ham. Han var overbevist om, at guderne så villigt havde føjet ham i hans første ønsker for bagefter at gøre døden endnu mere afskrækkende, når lysten til livet havde indfundet sig. Også de andre unge adelsmænd var utrøstelige, men højest af alle jamrede sig dog Ifigenia, som udgød strømme af tårer og fo'r sammen i rædsel, hver gang skibet bragede under bølgernes voldsomme rasen, og midt under sin gråd og klage forbandede hun Kimons kærlighed og bebrejdede ham i bitre ord hans forvorpenhed, som havde ægget de vrede guder til at søge hævn, fordi de ikke ustraffet kunne finde sig i, at han imod deres ønske ville tage en andens brud til ægte, hvorfor de nu også havde besluttet at tugte hans overmodige begær ved først at lade ham være vidne til den elskende kvindes død og derefter at lade ham selv ynkeligt omkomme i det frådende hav. Således skændte og klagede hun uophørligt, mens stormen stadig tog til i voldsomhed. Søfolkene anede ikke, i hvilken retning skibet gik, men da de så land forude, satte de alt ind på at nå kysten, uden i øvrigt at gøre sig klart, om det var her eller der, de landede. Lykken var dem gunstig, og med stort besvær fik de skibet ind i en lille vig, hvor der var læ for stormen, og hvor et andet skib allerede havde søgt tilflugt. I det uigennemtrængelige mørke, som rugede over land og hav, var det dem umuligt at afgøre noget med hensyn til stedets beliggenhed, men da det atter blev

dag, og uvejret var stilnet af, så de med skræk, at de lå ved Rhodos, og at det skib, som de den foregående dag havde behandlet på sørøvervis, var ankret op i et pileskuds afstand fra deres eget. Kimon var ikke blind for, at han ville være ilde faren, hvis rhodierne nu – som rimeligt var – fik hjælp fra deres landsmænd, og han befalede sine folk at sætte alle sejl til for om muligt at slippe ud af bugten, men vinden var stik imod, og jo mere de arbejdede på at komme ud, jo nærmede drev de ind mod land. Ikke så snart var skibet gået på grund, før rhodierne genkendte deres fjender fra gårsdagen. I al hast sendte de bud til den nærliggende by efter forstærkning, og snart samlede der sig på strandbredden en stor mængde mennesker, som begyndte at træffe forberedelser til at øve gengæld mod de cypriotiske ransmænd. Kimon var gået i land med sine folk for at prøve på at slå sig igennem til en skov, der lå ikke langt borte, men omringet på alle sider måtte han overgive Ifigenia, sig selv og alle sine venner til fjendernes nåde. Kort efter ankom Lysimakus, som det år var rhodiernes øverste, med en stor bevæbnet styrke og lod Kimon og de andre cyprioter sætte i fængsel, således som det rhodiske senat havde befalet, efter at Pasimundas havde foredraget sin klage over sørøverne. Kimon, som ikke havde opnået andet af Ifigenia end et par kys, mistede således sin elskede efter kun at have besiddet hende en meget kort stund. De fornemme damer på Rhodos kappedes om at tage vel imod den af skæbnen så stærkt omtumlede brud, der nu endelig var havnet på sit bestemmelsessted, og alle bestræbte sig for at trøste hende for de lidelser, hun havde måttet udstå under den farefulde sejlads, og hos en af de fornemme damer blev hun gæstevenligt modtaget som hørende

til huset, for at hun der kunne komme til kræfter igen, inden den for brylluppet fastsatte dag oprandt. Kimon og hans kammerater fik lov at beholde livet, fordi de havde skånet de unge rhodiere, da de havde dem i deres vold. Det var ikke med Pasimundas' gode vilje, at de blev så skånsomt behandlede, men trods ihærdige anstrengelser udrettede han kun det, at de blev dømt til fængsel på livstid, hvad der jo i og for sig også må siges at være en hård straf. De ulykkelige cyprioter sad således gemt bag lås og slå og havde allerede opgivet håbet om at få mere glæde af livet.

Mens nu Pasimundas satte himmel og jord i bevægelse tor at fremskynde sit bryllup med Ifigenia, fik skæbnen pludselig det indfald at gøre sin uret imod Kimon god igen og skaffe ham oprejsning for den forsmædelige tort, han havde måttet lide. Pasimundas havde en yngre broder Hormisdas, der nød stor anseelse på Rhodos, og som længe havde gået på frierfødder til en smuk ung pige ved navn Kassandra, som Lysimakus også var dødeligt forelsket i. Da Pasimundas nu stod i begreb med at fejre sit eget bryllup, fik han den tanke, at det kunne være ganske morsomt, om Hormisdas ved samme lejlighed blev forenet med sin elskede. Det ville jo være en stor besparelse for begge parter. Han indledte derfor på ny underhandlinger med Kassandras forældre og fik også lykkeligt sat sin vilje igennem både med den ene og den anden. Da Lysimakus fik det at høre, blev han meget nedslået, såsom han havde gjort sig sikker forventning om at skulle hjemføre Kassandra. Han var imidlertid alt for snedig til at give sin harme luft, men gav sig derimod til i al stilhed at udpønse en plan, der skulle forpurre Pasimundas' skønne fremtidsdrømme. Der forekom ham ingen

anden udvej end at bortføre Kassandra, hvad der for en mand i hans ophøjede stilling ikke kunne være videre besværligt, omend det måske ville synes meget upassende, siden han jo af sine landsmænd var sat til at våge over lov og ret. Efter en langvarig kamp med samvittigheden vandt kærligheden dog til sidst sejr, og Lysimakus besluttede da, hvad resultat det end måtte føre til, at bortføre Kassandra. Derpå begyndte han at overveje, hvem han skulle betro sig til, og hans tanker rettedes uvilkårligt mod den fangne Kimon, der jo så at sige var udset til at stå ham bi, idet skæbnen i én henseende havde underkastet dem lige kår. En skøn nat lod han ham derfor føre frem for sig og talte således til ham:

"Kimon! ligesom guderne i alle ting tildeler menneskene rige gaver, således ynder de også ofte at sætte vort mod på prøve, og dem, der viser sig standhaftige og ikke lade sig kue af sorg og modgang, dem give de stundom de herligste belønninger. Mens du levede i din faders gård, hvor rigdommen er til huse, gaves der dig ikke lejlighed til at vise, af hvad stof du er. Først da kærligheden fik lov til at herske i dit hjerte, blev du en mand, skønt du – efter hvad man har fortalt mig – indtil nu ikke havde været for andet end et umælende dyr at regne, og nu, da du holdes i strengt fangenskab, nu er den tid kommet, da guderne ønske at erfare, om dit sind har undergået nogen nedværdigende forandring, eller om du endnu er den samme Kimon, som regner det for den største lykke at eje den kvinde, for hvis skyld du har ofret din gyldne frihed. Hvis det forholder sig så med dig, kan du være forvisset om, at guderne agter at belønne dig med et overmål af lyksalighed, men det kræves af dig selv, at du vedblivende ejer hele dit gamle heltemod.

Pasimundas triumferer, som du vel kan vide, over din ulykke og prøver gang på gang at bevæge senatet til at fælde en dødsdom over dig, samtidig med at han af al magt fremskynder sit bryllup med din Ifigenia for at komme til at nyde den navnløse lykke, som guderne først foregøglede dig, men derpå atter uden mindste skånsel berøvede dig, for at du kunne få lejlighed til at vise, om du var den værdig. Jeg forstår, hvilken smerte disse meddelelser må forårsage dig, men også dette hører med til at fylde den kalk, som du snart, med gudernes nådige bistand, skal tømme. Jeg forstår din smerte, siger jeg, for Forsynet har prøvet mig med en lignende. Pasimundas har nemlig en yngre broder, der pønser på at berede mig en bitter sorg, idet han agter at gifte sig med Kassandra, som jeg elsker over alt på jorden, men du må ikke tro, at jeg er til sinds at ville tåle en sådan ydmygelse. For dig, som for mig, gives der intet andet middel til at komme i besiddelse af vore hjerters udkårne end at bane os vej med sværdet i hånd. Du har allerede en gang til fulde vist, at du ikke viger for at udgyde blod, når fredelige forestillinger ikke fører til noget. Hvis du er beredt til at gøre forsøget om igen, håber jeg forvist, at vi i forening vil nå vort eftertragtede mål."

Denne tale gengav Kimon al hans mod og handlekraft, og uden at betænke sig længe på svaret tog han således til orde:

"Lysimakus! Hvis der blot er den mindste sandsynlighed for, at min belønning virkelig vil blive den, du har stillet mig i udsigt, så kan du trygt stole på, at jeg vil blive dig en stærk og trofast staldbroder. Sig mig, hvad jeg har at gøre, og du skal få at se, at intet skal kunne hindre mig i at føre vor gode sag til en lykkelig afslutning."

Dertil svarede Lysimakus:

"Om tre dage skal vore damer holde deres indtog i deres fremtidige ægtemænds bolig, således er programmet for festlighederne fastsat, men vor deltagelse i brylluppet havde jeg tænkt mig ordnet således, at vi med et stort følge af pålidelige svende bryder ind i salen henad aftenstid, røver de to kvinder lige for næsen af gæsterne og fører dem ned til et skib, som jeg nok skal sørge for at udruste i al hemmelighed, så at det kan ligge klar til at afsejle med et øjebliks varsel. Sætter nogen sig til modværge, hugger vi dem ned uden barmhjertighed."

Kimon fandt, at denne plan var udklækket med stor omsigt og forholdt sig rolig i fængslet til den aftalte tid.

Bryllupsdagen oprandt. Hos de to brødre var der stor stads og ståhej, og gæsternes pyntede skare havde allerede fyldt huset til sidste plads. Lysimakus havde ordnet alt og samlet både sine egne og Kimons folk, som han fordelte i tre afdelinger efter først at have holdt en opmuntrende tale til dem, hvori han lovede dem de kostbareste gaver, hvis de ville vise sig tro og tapre og om fornødent gøre dygtigt brug af de våben, de alle bar under klæderne. En af de tre afdelinger sendte han ned til havnen, for at ingen skulle spærre vejen for ham og Kimon, når de kom med det dyrebare bytte, og forhindre dem i at komme om bord på det ventende skib. Med de to andre afdelinger gik han op til bryllupshuset, hvor han efterlod den ene styrke udenfor døren for således at holde udgangen fri, og med den anden stormede han ind i salen, fulgt af Kimon. Bryllupsgæsterne sad allerede ved det bugnende bord, og stor blev skrækken, da den bevæbnede skare trængte ind. Lysimakus og Kimon var ikke længe om at gribe hver sin af de unge

kvinder, for hvis skyld hele gildet var anrettet. Ifigenia og Kassandra græd og bad for sig, men Lysimakus havde instrueret sine folk godt. De lod sig ikke røre af tårer og bønner, men skyndte sig at slæbe brudene ud af huset, mens deres herrer gik foran og gjorde lyst omkring sig med sværdene, som de brugte drabeligt. Nede ved døren mødte de Pasimundas, der kom løbende med en svær knippel, men inden han havde fået stunder til at løfte den til slag, havde Kimon kløvet hans hoved, så han styrtede død om. Den ulykkelige Hormisdas ville ile broderen til hjælp, men Kimon var også ham for hurtig og gjorde det af ham med ham ved et eneste sværdhug, og samme behandling fik enhver, der kom skaren i vejen.

Idet de således spredte død og fordærvelse om sig, og efterlod et hus badet i blod, nåede flokken i sluttet trop og med byttet i god behold ned til skibet. Lysimakus lod øjeblikkelig årerne sætte i vandet og roede hastigt bort fra strandbredden, hvor der allerede var stimlet en mængde folk sammen, som gjorde mine til at ville gøre et forsøg på at erobre de to brude tilbage. Uden at møde større hindringer nåede Lysimakus og Kimon omsider i havn på Kreta, hvor de blev modtaget med stor begejstring af venner og slægtninge, og efter at have holdt bryllup med de omstridte damer fik de endelig lov til i ro og mag at nyde sejrens frugter, hvilket sikkert er bekommet dem overmåde vel.

Det siger sig selv, at der både på Cypern og Rhodos blev et farligt postyr, da denne dåd blev bekendt i alle enkeltheder, men ved familiens hjælp fik man dog til sidst bragt et forlig i stand, så at Kimon efter nogen tids landflygtighed frit kunne vende tilbage til Cypern med sin Ifigenia, Lysimakus til Rhodos med

Kassandra, og begge levede længe i uforstyrret fred og lykke hver med sin hjertenskær.

2. fortælling

Constanza elsker Martuccio Gomito, og da det forlyder, at han er død, bliver hun så fortvivlet, at hun ganske alene går i en båd, der af vinden drives til Susa. Derfra drager hun til Tunis, hvor hun genfinder den døde lyslevende, hvorpå hun giver sig tilkende for ham og gifter sig med ham. Martuccio, som imidlertid er blevet en rig mand, vender med Constanza tilbage til Lipari.

Da dronningen forstod, at Panfilo havde endt sin beretning, udtalte hun sig meget rosende om den fængslende fortælling og gav derefter Emilia befaling til at fortsætte med en anden. Hun begyndte som følger:

Det er med god grund, at vi mennesker i reglen glæder os, når en eller anden høster fortjent løn for sin trofasthed i følelser og gerning, for kærligheden synes os med rette værd at beundre, under hvilke forhold man end ser den udvikle sig. Det stof, som vor værdige dronning har givet os at behandle i dag, yder mig derfor en kærkommen lejlighed til at fortælle jer, mine ædle damer, en rørende historie om en kvinde, der elskede længe og trofast og til sidst fik lønnen for sin kærlighed.

I ved alle, at der i nærheden af Sicilien ligger en lille ø Lipari, hvor der for ikke ret længe siden levede en smuk ung pige ved navn Constanza, datter af højst agtværdige forældre. En ung mand der fra øen, Martuccio Gomito, smuk og dannet og flink til sit arbejde, blev forelsket i Constanza som hun i ham, men skønt de syntes så godt om hinanden, at de aldrig var gladere,

end når de kunne tilbringe fritiden i hinandens selskab, afviste dog Constanzas fader Martuccios frieri, fordi han fandt, at den unge mand ikke var rig nok til at være en passende bejler for hans datter. Martuccio blev meget fortvivlet over, at hans fattigdom skulle hindre ham i at få Constanza til hustru, og med en dyr ed på, at han ikke ville vende tilbage til Lipari uden som en rig mand, forlod han venner og frænder og drog ud i verden for at samle skatte. En lang tid fo'r han som sørøver ved Berberiets kyster, hærgende og plyndrende, hvor han kom frem, og lykken ville visselig have tilsmilet ham huldt, hvis han havde vidst at holde inde, mens legen var god, men sagen var, at han ville være rig i en fart, derfor gik det ham ilde. En gang da han forsøgte et vel voveligt kup mod saracenerne, blev han nemlig taget til fange, hans skib blev plyndret og boret i sænk, hans folk bundet og kastet i havet, og han selv ført til Tunis, hvor han blev kastet i fængsel og henlevede lang tid i den ynkeligste trældom; og imens nåede det rygte hans hjemstavn, at Martuccio og alle hans fæller var druknet. Da Constanza, som havde taget sig den elskendes bortrejse meget nær, fik dette rygte at høre og ikke kunne have grund til at tvivle om dets pålidelighed, såsom adskillige vidnesbyrd var ganske overensstemmende, blev hun end mere fortvivlet, og der var ingen ende på hendes sorg.

Mange dage tilbragte hun i sit kammer hengivet til ustandselig gråd, men så lod hun sig overvælde af sin smerte og besluttede at lade døden befri hende for mere kummer. Hun havde dog ikke mod til ligefrem at gøre en ulykke på sig selv, og hun udtænkte derfor et middel til at blive livet kvit på en sådan måde, at det snarere var forholdene end hende selv, der

fremtvang det afgørende øjeblik. En nat, da hendes forældre hvilede i dyb søvn, listede hun sig sagte bort fra huset og sneg sig ned til havnen, hvor hun fandt en lille forladt fiskerbåd, som var forsynet med alt, hvad der er nødvendigt til sejlads. Skyndsomst gik hun i fartøjet og styrede ud i rum sø, idet hun tog både årer og sejl til hjælp. Hun var nemlig – ligesom næsten alle de øvrige indbyggere på den lille ø – særdeles erfaren i den kunst at manøvrere en båd. Da hun var kommet et godt stykke ud på havet, slap hun roret og lod sig drive for vinden i den tro, at båden – som nu hverken havde ballast eller ror – nødvendigvis måtte kæntre eller støde på et klippeskær, således at hun i alle tilfælde måtte drukne. Så viklede hun sig helt ind i sin kappe og kastede sig grædende i bunden af båden.

Men det gik imidlertid helt anderledes, end hun havde tænkt, for da der blæste en svag nordenvind, og havet ikke var videre oprørt, blev båden med den unge pige ganske jævnt drevet ned imod Afrikas kyst, hvor den landede hen ad aftenstid den følgende dag i nærheden af en by, der hed Susa. Constanza anede ikke, om hun var på havet eller på landjorden. Hun havde nok mærket, at båden havde foretaget forskellige uensartede bevægelser, der kunne tyde på, at den stod og huggede i strandsandet, men hun ville ikke overbevise sig om, hvorledes forholdene virkelig var, idet hun nemlig var fast besluttet på ikke at træde skæbnens vilje i vejen ved at gribe ind i dens tilfældige luner. På den ellers øde strandbred opholdt der sig imidlertid en fattig fiskerkone, som var beskæftiget med at samle nettene sammen, efter at de havde ligget til tørre i solskinnet. Da hun så den lille skude stå ind mod land, kunne hun ikke lade være med at undres over, at fiskeren lod den gå

for fulde sejl, og hun gik derfor hen til båden i den tro, at manden måtte være faldet i søvn. Hun fandt dog ikke nogen mandlig besætning, men derimod den unge pige, som var slumret ind på det hårde leje, træt som hun vel var af mange søvnløse nætters fortvivlede gråd. Med stort besvær fik fiskerkonen endelig vækket den sovende, og da hun på hendes klædedragt kunne se, at Constanza var en kristen kvinde, spurgte hun hende på italiensk, hvor hun kom fra, og hvorfor hun var alene i båden. Constanza blev ganske betuttet over at høre disse spørgsmål på italiensk. Hun sluttede deraf, at vinden måtte være sprunget om, mens hun sov, og havde ført hende tilbage til Lipari, og hastigt rejste hun sig op for at se, om denne antagelse skulle være rigtig, men landet var hende fuldstændig fremmed, og da hun spurgte den gode kone, hvor det var, hun var landet, svarede denne:

"Mit barn, du er kommet til byen Susa i Berberiet."

Constanza forstod nu, at det var Guds vilje, at hun ikke skulle dø endnu, men selv om livet stadig var hende en byrde, ville hun dog helst leve med ære, når hun alligevel skulle leve, og af frygt for, at folkene i det fremmede land måske ville krænke hendes dyd, satte hun sig ved siden af båden og gav sig atter hen til hjerteskærende gråd. Den brave fiskerkone talte hende medlidende til rette og bad og bønfaldt hende så længe, at hun til sidst indvilgede i at følge med hjem til de gode folks fattige bolig, og da Constanza først var kommet lidt til sig selv og havde ladet sig bevæge til at nyde lidt brød og fisk, varede det ikke længe, inden hun havde fortalt fiskerkonen hele sin lidelseshistorie, og for at gengælde hendes fortrolighed fortalte

så konen, at hun var fra Trapani, hed Carapresa og var i tjeneste hos nogle kristne fiskere, som hun holdt hus for.

Da Constanza hørte navnet Carapresa, følte hun sig – uden selv at vide hvorfor – gennemstrømmet af fortrøstningsfuldt håb til fremtiden. Carapresa betyder noget lignende som: Den, der er grebet af elskov, og Constanza, som ikke tænkte på andet end sin elskede, så måske deri ligesom et varsel om, at hun ikke ville komme til at leve forgæves, og denne tanke bidrog ikke så lidt til at svække hendes forsæt om at dø. Hun besluttede da at bede den brave fiskerkone om beskyttelse for at undgå vanære, og Carapresa, som havde et ædelt hjertelag, lovede at tænke over udveje til at sikre hende en hæderlig fremtid. Hun lod foreløbig Constanza blive alene i hytten og gik selv ned for at gøre sit arbejde med nettene færdigt. Derefter kom hun tilbage og iførte den unge pige en kappe, der dækkede hende fra isse til fodsål, og de to kvinder begav sig så på vandring til Susa, idet Carapresa undervejs udviklede den plan, hvormed hun havde tænkt at hjælpe Constanza.

"Kære barn," sagde hun, "jeg vil gå med dig hen til en brav saracenerinde, som jeg af og til hjælper med, hvad der falder for i huset. Det er en gammel dame med et medfølende hjerte, og hun vil sikkert tage venligt imod dig og behandle dig som en datter, når jeg beder hende tage sig af dig. Selv må du naturligvis gøre dit bedste for at vinde hendes gunst, og når du ellers opfører dig skikkeligt, vil Gud sikkert holde sin hånd over dig, og snart skikke dig bedre kår."

Den gamle dame påhørte opmærksomt Carapresas fortælling om Constanzas forladte stilling, og da hun havde set den unge piges lidende ansigt, fattede hun den dybeste medlidenhed

med hende, kyssede hende med moderlig ømhed på panden og førte hende derpå ind i huset, som hun beboede sammen med nogle andre enligstillede kvinder, der alle var beskæftigede med forskellige håndarbejder i silke, palmeblade eller læder. Der gik ikke mange dage, før Constanza havde lært at tage del i de andre kvinders gerning, og på en endnu kortere tid havde hun vundet alles hjerter, så at hun blev betragtet som alles kælebarn. Endvidere forsømte hun ikke at tilegne sig landets sprog, som det ikke voldte hende stort besvær at lære.

Mens den unge pige således levede i Susa, og mens hendes forældre og venner hjemme på Lipari begræd hende som død, hændte det, at kongen af Tunis, Marialdela, blev tvunget til at drage i ledingsfærd imod en ung, mægtig, ædelbåren mand, som havde samlet en stor hær i Granada, hvor han boede, og nu agtede at indlade sig i strid med kong Marialdela, eftersom han mente at have mere ret til tronen i Tunis end denne. Meddelelsen om det forestående krigstog kom Martuccio for øre i fængslet, og som han en skøn dag taler om sagerne med en af slutterne, undslap der ham ligesom tilfældigt følgende ytring:

"Ja, når blot jeg kunne få kongen i tale, skulle jeg nok give ham et godt råd, som skulle skaffe ham sejr i denne krig."

Fangevogteren lod disse ord gå videre til en af vagtmestrene, denne igen til andre, og sådan kom de snart til fængselsinspektørens kundskab. Han var ikke sen til at indberette dem til kongen selv, og Marialdela befalede, at Martuccio ufortøvet skulle stedes for ham, hvorpå han spurgte, hvad det var for et godt råd, han havde at give.

"Nådige konge," svarede Martuccio, "jeg har på et tidligere ophold i jeres rige lagt mærke til, at I fortrinsvis benytter bueskytter til at udkæmpe et slag. Hvis vi nu kunne finde et middel til at bevirke, at fjenderne kom til at mangle pile, mens jeres egne folk havde pile i overflod, så tror jeg, at sejren ville være jer vis."

"Ja," sagde kongen, "du har utvivlsomt ret i det, du her fremfører, men hvorledes skal man bære sig ad for at opnå det resultat, du tilsigter?"

Dertil svarede Martuccio:

"Hvis Deres Majestæt vil sætte noget ind derpå, kan sagen gennemføres uden store vanskeligheder. I behøver nemlig blot til brug for bueskytterne at lade forfærdige buer med en streng, som skal være ualmindelig spinkel, og pilene må skæres således til, at de kun passer til en streng af netop den tykkelse, som Deres Majestæts stridsmænd bruger, og alle disse forberedelser må gå så hemmeligt for sig, at fjenderne ikke få det mindste at vide om det, ellers forpurrer de naturligvis det hele ved at træffe lignende forholdsregler. Hvis det er nødvendigt, skal jeg kort forklare, hvad jeg mener vil ske under slaget. Når folkene på begge sider har bortskudt deres pile, begynder de jo gensidigt at opsamle dem, som fjenden har sendt over til dem, og mens nu vore fjender i dette tilfælde ville være aldeles ude af stand til at gøre brug af de pile, der er forfærdiget med benyttelsen af spinkle strenge for øje, kunne Deres Majestæts folk derimod udmærket godt anvende de pile, som har et stort indsnit; dette kan nemlig godt anvendes på den smalle streng, men det lille indsnit kan umuligt komme til at sidde fast, når strengen er for tyk; således vil altså målet være nået: Deres Majestæts hær vil

være rigeligt forsynet med pile, mens fjenderne vil tabe slaget af mangel på pile."

Kongen, som ingenlunde var en tosse, syntes godt om Martuccios råd. Han besluttede sig snart til at følge det, og da han på denne måde havde vundet slaget, fik Martuccio en overordentlig høj stjerne hos ham og blev på kort tid en rig og mægtig mand. Rygtet om hans vidunderlige skæbne, der så brat var omskiftet af lykken, ilede på lynsnare vinger over landet og nåede også Constanza, som således fik at vide, at Martuccio, som hun anså for død og begravet, endnu var i live. Hendes kærlighed, som ellers var begyndt at kølnes, slog da atter ud i lys lue og vakte hendes slumrende håb om lykke. Hun betroede sig i alle ting til den venlige gamle dame, der var som en moder for hende, og sagde blandt andet, at hun frygtelig gerne ville rejse til Tunis for med egne øjne at overbevise sig om, hvor vidt hun turde fæste lid til folkesnakken. Den gamle dame priste hende for det smukke forsæt, der beviste, med hvilken troskab hun endnu hang ved den elskede, og hun selv og Carapresa gik med om bord i et skib, der førte dem til Tunis, hvor de blev ærefuldt modtaget hos en af hendes slægtninge. Carapresa blev derpå sendt ud omkring i byen for at forhøre sig om Martuccio, og hun vendte hjem med den besked, at rygtet i intet har overdrevet hans berømmelse og magt. Den gamle dame gik så en dag selv op til Martuccio og fortalte ham, at Constanza var kommet til Tunis, men da hun ikke ville sige det med rene ord, bad hun ham blot om at besøge hende, idet hun foregav, at en af hans tjenere var kommet til Lipari og begærede at få ham i tale i et vigtigt anliggende, som imidlertid var strengt hemmeligt.

"Han bad mig om selv at gå hen til jer," tilføjede hun, "fordi han ikke turde betro sig til nogen anden."

Martuccio takkede damen for hendes ulejlighed og fulgte straks med hende tilbage.

Constanza var nær ved at dø af glæde, da hun fik sin elskede at se igen, og ude af stand til at beherske sine følelser sprang hun ham i møde med åbne arme og kastede sig grædende i hans favn, idet mindet om alle hendes lidelser og vel også den pludseligt genvundne lykke kvalte ordene på hendes læber og kun tillod hende at græde. Martuccio blev i begyndelsen ganske overvældet ved synet af den unge pige, men snart fattede han sig og udbrød med jublende stemme:

"Å, min dyrebare, elskede Constanza, så lever du da endnu! For lang tid siden hørte jeg, at du var død, og i din hjemstavn var der ingen, der vidste noget om dig."

Ved disse ord brast også han i gråd og trykkede hende ømt i sine arme, mens han atter og atter kyssede hendes mund. Constanza fortalte ham derpå alle sine vidunderlige hændelser, og hvorledes den højmodige dame, som hun havde boet hos, havde behandlet hende. Martuccio underholdt sig endnu en lang tid med hende, hvorefter han trådte frem for kongen og fortalte ham både Constanzas og sin egen historie, idet han tilføjede, at han med kongens tilladelse meget gerne ønskede at ægte den unge pige efter sit hjemlands skik og brug. Marialdela hørte forundret til, lod Constanza kalde, og da hun i et og alt havde bekræftet Martuccios beretning, sagde han:

"Så har du sandelig også fortjent at få ham til mand."

Derefter gav han dem begge lov til at drage bort, hvorhen de lystede, og derover blev de såre fornøjede og glade. Samtidig

skænkede kongen dem de pragtfuldeste foræringer og takkede endnu en gang Martuccio hjerteligt for de tjenester, han havde ydet ham.

Efter at Martuccio havde belønnet alle dem, der havde taget vel imod Constanza, tog han og hans brud afsked med den gamle elskværdige dame og gik desuden med Carapresa om bord i et skib for at sejle til Lipari. Der blev de modtaget med ubeskrivelig jubel, og da brylluppet kort efter var blevet fejret med stor pragt, levede de siden i mange år lykkelige og glade med hinanden og nød til gavns deres prøvede kærligheds glæder.

3. fortælling

Pietro Boccamazza flygter bort med Agnolella. De falder i hænderne på røvere, men den unge pige slipper heldigt bort igennem skovene og kommer til et slot. Senere lykkes det også Pietro at flygte, og efter forskellige hændelser kommer han til det samme slot, hvor han genfinder Agnolella og gifter sig med hende, hvorefter de begge vender tilbage til Rom.

Emilias fortælling vandt almindeligt bifald, og dronningen gav derefter ordet til Elissa, som uden betænkning begyndte at tale således:

Jeg mindes, yndige damer, en grufuld nat, som to unge ubesindige mennesker måtte opleve, men såsom den efterfulgtes af mange glade dage, antager jeg, at min beretning tør siges at bevæge sig indenfor den ramme, som vor ædle dronning har givet os anvisning på, og jeg vil derfor ikke forholde jer min viden.

I Rom, der i vore dage så at sige kan kaldes verdens hale, mens den i fordums tid var verdens hoved, levede der for ikke længe siden en ung mand ved navn Pietro Boccamazza som tilhørte en af byens bedre familier, og denne unge mand forelskede sig heftigt i en meget smuk og tækkelig ung pige, Agnolella, datter af Gigliuozzo Saullo, der vel ikke var af adelig herkomst, men som dog var en yndet og agtet borger i staden. Pietro havde snart held til at indgyde Agnolella en lignende følelse som den, han nærede for hende, og det kom da på kort

tid dertil, at han meldte sig som frier, siden han jo dog i længden ikke formåede at tøjle sit heftige begær efter at besidde hende. Men da hans familie fik at høre, hvad han tænkte på, kunne de ikke blive færdige med at dadle ham for hans valg, og samtidig sendte de bud til Gigliuozzo Saullo og lod ham forstå, at han ikke på nogen måde måtte give efter for Pietros tåbelige forlangende, da han ellers aldrig mere ville kunne gøre regning på deres venskab og støtte.

Pietro, som således så alle sunde lukke sig, var ved at gå ud af sig selv af fortvivlelse, og havde blot Gigliuozzo givet ham Jaord, ville han have brudt sig fejl om hele sin slægts modvilje. Trods alle hindringer besluttede han imidlertid at føje sig efter sit eget hoved, og da han igennem en ven havde bragt i erfaring, at Agnolella var til sinds at stå last og brast med ham, aftalte han med hende, at de begge skulle flygte fra Rom. Efter at derpå alle de nødvendige forberedelser til flugten var truffet med tilbørlig omsigt, tog de af sted en tidlig morgen og red i retning af Alagna, hvor Pietro havde flere gode venner, som han fuldt ud kunne stole på. Af frygt for at blive forfulgt gav de sig ikke tid til at holde bryllup, men et kys i ny og næ nægtede de sig dog ikke, selv om de havde nok så stor hast. Pietro var ikke nogen helt pålidelig vejviser, og derfor gik det hverken værre eller bedre, end at han tog fejl af kursen og red til højre i stedet for til venstre. Da de havde redet en mils vej, kom de forbi en borg, hvorfra der pludselig kom stormende en halv snes mand ud imod dem. Først da røverne var lige i nærheden af dem, anede Agnolella uråd og råbte forskrækket:

"Pietro, rid, rid, vi bliver forfulgt!"

Og dermed sporede hun sin hest og satte i flyvende fart ind i en stor, tæt skov, hvor hun snart forsvandt for de forbavsede stimænds blikke. Pietro havde haft al for megen sans for sin elskede til at lægge mærke til omgivelserne, og inden han fik tid til at sunde sig, havde røverne slået kreds omkring ham og trukket ham ned af hesten. Derpå måtte han give oplysninger om sit navn, sin stand og sine forbindelser, og efter at de derpå havde holdt rådslagning, sagde anføreren:

"Han er en ven af vore fjender. Hvad har vi vel så at gøre? Jeg mener ganske simpelt, at vi bør tage klæderne og hesten fra ham og hænge ham i et træ til forsmædelse for Orsinierne."

Dette forslag blev vedtaget af alle, og Pietro fik befaling til at tage sit tøj af. Der var ikke andet at gøre end at lystre, og mens han stod og klædte sig af, kunne han ikke lade være at gyse ved tanken om den sørgelige lod, der ventede ham. Men med et lød der høje råb omkring ham. En trop soldater – over tyve i tallet – kom ridende i fuldt firspring og gik løs på røverne, som skyndsomst tog flugten, da de så sig underlegne i antal. Da Pietro bemærkede dette, tog han i hast sit tøj på igen, sprang op på sin hest og red bort det bedste, han havde lært, i samme retning, som han havde set Agnolella slå ind på.

Men i skoven var der hverken vej eller sti eller spor at øjne af en hest, så skønt Pietro lykkeligt og vel var undsluppet sine forfølgere, var han dog alt andet end vel til mode, eftersom Agnolella sporløst var forsvundet. Hid og did løb han i skoven, frem og tilbage, kaldende og råbende, men ingen svarede, intet levende væsen var at se mere, og Pietro satte sig fortvivlet ved et træ og græd bitterligt. Vende tilbage turde han ikke, og ride videre holdt han heller ikke af, ukendt som han var på egnen;

tilmed var han bange for de vilde dyr, som i reglen holder til i skovene, både for sin egen og sin elskedes skyld; hvert øjeblik så han i blodige syner, hvorledes hans unge veninde blev mishandlet og lemlæstet af bjørne og ulve.

Omsider bekvemmede han sig dog til at lade stå til. Han fortsatte sit ridt på må og få, stadig kaldende, stadig grædende, stadig angst for dyr og mennesker, indtil han til sidst, henimod nattens frembrud, besluttede at holde rast. Han havde netop fået øje på en kæmpestor eg, dér bandt han sin hest og klatrede selv op i træet for ikke i nattens løb at blive ædt op af de vilde dyr. Kort efter stod månen op, og det blev helt lyst, men han turde alligevel ikke sætte sig til at sove og kunne vel heller ikke, således som sorg og bekymring for Agnolellas skæbne nagede hans hjerte. Han blev derfor siddende vågen og tilbragte natten med at græde og forbande sin ulykke.

Agnolella var ikke bedre kendt med vejene end sin ven, men hun lod tilfældet og hesten råde og kom således så dybt ind i skoven, at hun ikke mere kunne finde ud. Først prøvede hun, ligesom Pietro, forgæves at finde et spor, snart red hun, snart gjorde hun holdt, snart sad hun af, og snart steg hun atter til hest, alt imens hun uafbrudt kaldte og kaldte, indtil hun blev ganske ude af stand til at tale, men da hun så stadigvæk ikke så noget til Pietro, og da det allerede begyndte at hælde med dagen, slog hun ind på en sti, som hun blev ved at følge. Da hun havde redet måske halvanden mil, så hun i det fjerne en lille hytte, som hun skyndte sig at nå, og hvor hun traf et par meget gamle folk, mand og kone. Forundrede over at se en ung pige alene midt i den grønne skov, udbrød de begge i munden på hinanden:

"Men barn dog, hvorledes kommer du her så sent – og alene?"

Agnolella fortalte under mange tårer, at hun var blevet skilt fra sin ledsager, og at hun ikke på egen hånd havde kunnet finde til Alagna.

"Alagna," sagde den gamle mand og rystede på hovedet, "det er slet ikke ad denne kant; der er mange mil til herfra."

"Jamen, er her da ikke et sted i nærheden, hvor jeg kan overnatte?" spurgte Agnolella.

"Nej, ikke så nær, at du kan nå derhen, inden mørket falder på," svarede manden.

"Ville I da ikke for den gode Guds skyld give mig husly for en eneste nat?" bad hun.

"Jo, kære barn, bliv kun hos os i aften," sagde den gamle, "men jeg vil ikke skjule for dig, at både venner og fjender strejfer om her i nabolaget ved nat som ved dag og forvolder os ofte stor fortræd, og skulle det nu træffe sig så uheldigt, at en af banderne fandt vej hertil, mens du er her, og fik din unge, friske sundhed at se, så lover jeg dig ikke, at jeg kan forhindre dem i at tilføje dig skam og skændsel, men vi vil gøre for dig, hvad der står i vor magt, og nu, da du har hørt, hvorledes det står til herude, nu har du intet at bebrejde os, hvis du skulle lide nogen overlast af nogen art."

Agnolella hørte med forfærdelse, hvor usikker skoven var, men da tiden var langt fremrykket, måtte hun dog være glad for at kunne komme under tag og sagde:

"Hvis Gud vil det, beskytter han både jer og mig for ulykke, men holder han mig ikke i sin nådige varetægt, vil jeg dog hellere skamskændes af rå mænd end fortæres af vilde dyr."

Med disse ord steg hun af hesten og trådte ind i den fattige mands rønne, hvor hun delte de brave folks tarvelige aftensmåltid. Derpå lagde hun sig fuldt påklædt på sengen for at søge den hvile, hun i høj grad trængte til efter den besværlige dag, men det var hende aldeles umuligt at falde i søvn, fordi tanken om Pietros og hendes egen ulykke pinte hende uafbrudt og udmalede hende fremtiden i det sorteste lys. Henad morgen hørte hun pludselig lyden af mange fodtrin, som nærmede sig huset, og efter at hun skyndsomst havde rejst sig fra sengen, ilede hun ud i gården og skjulte sig i en stak hø, som stod der, for at man ikke skulle finde hende alt for let, hvis hendes tilstedeværelse skulle blive bemærket. Hun havde netop lige fået gemt sig, da en stor røverbande nåede huset og forlangte at blive lukket ind. Det første, de fik øje på, var Agnolellas hest, der endnu stod opsadlet, og de spurgte straks den gamle mand, hvem det var, som holdt til hos ham.

"Her er såmænd ikke andre end os selv," svarede han. "Denne hest kom tilløbende i aftes, hvorfra det ved jeg sandelig ikke, men vi tog den da ind i hytten, for at ulvene ikke skulle æde den."

"Godt, nu tilhører den os som herreløst gods," sagde anføreren for banden.

Røverne gjorde sig det nu mageligt i de gamle folks hytte og ude i gården, hvor det passede enhver især. Våbnene lagde de fra sig, og en af dem, der vel sagtens ikke havde noget mere nyttigt at tage sig for, morede sig med at stikke sin lanse ned igennem høstakken, hvor Agnolella lå gemt, og så nær var han ved at dræbe den unge pige, at lansen sønderflængede hendes klæder lige over det venstre bryst. Hun havde på et hængende

hår givet sin skræk luft i et skingrende skrig, men ved tanken om sin farlige stilling fik hun kraft til at beherske sig, og undgik således – takket være en enestående koldblodighed – at lide nogen skade på ære og liv.

Da røverne havde spist og drukket, hvad der var i huset, og hvad de selv havde bragt med, begav de sig igen på strejftog og førte Agnolellas hest bort med sig. Aldrig så snart var de kommet et par skridt udenfor hytten, før oldingen gik ind og sagde til sin kone:

"Hvad er der blevet af den unge pige, som sov her i nat? Jeg har ikke set noget til hende på morgenstunden."

Konen kunne ikke give nogen besked, hun var selv lige så klog og gik ud for at lede efter pigen.

Imidlertid kunne Agnolella forstå, at røverne måtte være borte, og krøb derpå frem af høstakken. Folkene blev hjertens glade over at se hende i god behold, og da det nu var højlys dag, sagde manden til hende:

"Hvis du ikke selv har nogen bedre plan, tror jeg, at vi gør bedst i at føre dig til et slot, der ligger et par mil herfra, og hvor du kan være i sikkerhed, men du bliver rigtignok nødt til at gå på dine egne ben, for det røverpak, som lige har været her, har stjålet din hest."

Agnolella var himmelfalden over at være sluppet for så billigt køb og bad de gamle, rare mennesker om endelig at ledsage hende til slottet, hvad de også gjorde, og de nåede derhen omtrent ved den tredje time. Slottet tilhørte en adelsmand af Orsiniernes æt, Liello di Campo di Fiore, og lykkeligvis opholdt hans hustru sig for tiden på godset. Hun var en overordentlig mild og elskværdig dame, og da den unge pige blev ført ind til

hende, kendte hun hende straks og tog vel imod hende, ikke mindst da hun havde hørt hele Agnolellas beretning om den ulykkelige flugt. Pietro var hende heller ikke fremmed, og hun blev derfor meget nedslået, da hun fik at vide, hvor omtrent han var blevet taget til fange, idet hun nemlig ikke tvivlede om, at røverne havde ombragt ham. Hun lod sig dog ikke mærke med sin frygt overfor Agnolella, men sagde blot til hende:

"Da du ikke ved, hvad der er blevet af Pietro, må du hellere blive her, indtil jeg kan få sendt dig til Rom med et pålideligt følge."

Pietro sad imidlertid stadig i egetræet og grublede over sin sørgelige lod, da han henimod midnat blev afbrudt i sine triste tanker ved at se en flok ulve, der kom styrtende løs på hans hest. Det ulykkelige dyr sled sig angstfuld fri af sit tøjr og prøvede på at flygte, men fuldstændig omringet som den var af grådige bestier, blev den nødt til at opgive forsøget og måtte nøjes med en tid lang at slå fra sig af bedste evne. Men snart måtte den bide i græsset, og før ulvene forlod deres offer, havde de bogstaveligt talt ædt den med hud og hår, kun knoglerne havde de ladet ligge. Hestens gruopvækkende endeligt gjorde et meget pinefuldt indtryk på Pietro, som nu var blevet berøvet sin bedste ven og støtte, hvorved udsigterne til overhovedet nogensinde at slippe levende ud af skoven blev endnu mere tvivlsomme.

Ved daggry, mens han endnu sad stivfrossen oppe i egen og jamrede sig, fik han pludselig øje på et stort bål, som lyste en halv mils vej borte, steg skyndsomst ned af træet og begav sig – ikke uden heftig hjertebanken – afsted imod det vinkende mål. Omkring ilden sad nogle hyrder og holdt davre, og ved synet af

Pietros forkomne skikkelse ynkedes de over ham og lod ham tage plads imellem sig, for at han kunne varme sig og få noget at spise. Da han var kommet lidt til kræfter, fortalte han dem sine ulykkelige hændelser og spurgte dem så, om der ikke var et slot eller en landsby i nærheden, hvor han kunne søge ly indtil videre. Hyrderne lod ham vide, at Liello di Campo di Fiore beboede et herresæde et par mil derfra, og Pietro blev meget glad over denne meddelelse og bad dem vise ham vej til slottet, hvad to af hyrderne meget beredvilligt tilbød at gøre.

Pietros første tanke, efter at han uden yderligere uheld havde nået slottet, var at sende nogle folk ud i skoven for at eftersøge Agnolella, men da fruen havde hørt om hans komme, lod hun ham straks kalde og overbeviste ham om, at videre søgen var overflødig, eftersom pigen allerede havde fundet et godt tilflugtssted hos hende. Pietro havde allerhelst ilet ind i sin elskedes kammer med det samme, men ærbødigheden, som han var den ædle frue skyldig, tvang ham til at blive, indtil han havde fortalt alt, hvad damen ønskede at vide. Hun lod det ikke mangle på bebrejdelser over, at han havde gjort sin familie imod, men i sit stille sind tænkte hun nok, at de unge folk i grunden burde have hinanden, når de holdt af hinanden, og senere, da hun havde set den glæde, de begge lagde for dagen over gensynet, kunne hun ikke mere bevare sin påtagne strenghed.

"Hvorfor skal jeg egentlig gøre mig så bister?" spurgte hun sig selv. "De kender jo hinanden dg elsker hinanden, og er begge min mands venner, så jeg kan vel nok forsvare at hjælpe dem, tilmed når det er deres ønske at indgå lovformeligt ægteskab, og det desuden ser ud til at være Guds vilje, at det skal ske

således, siden han har frelst ham fra galgen, hende fra at blive spiddet ihjel og dem begge fra at blive ædt op af skovens vilde dyr."

Efter at have anstillet disse betragtninger gik hun hen til dem og sagde:

"Kære venner, når det er jeres uigenkaldelige beslutning, at I vil indgå lovformeligt ægteskab med hinanden, er det mit ønske at fejre jeres bryllup på min mands bekostning, og siden skal jeg nok gøre mit til at forlige jer med jeres frænder."

Jeg behøver næppe at fortælle, at Pietro og Agnolella blev himmelglade over den venlige dames forslag, som de begge tiltrådte uden tøven. Brylluppet blev fejret med stor højtidelighed oppe imellem bjergene, og de unge nød begærligt de første frugter af deres kærlighed. Nogle dage efter tog fruen dem med til Rom, da hun med et stort følge drog ind til staden, og skønt familien på begge sider var meget fortørnet over de unges selvrådighed, lykkedes det dog efterhånden Pietro ved den indflydelsesrige dames hjælp at få alle forsonet, og han levede siden i mange år lykkelig og tilfreds med sin elskede Agnolella.

4. fortælling

Ricciardo Manardi gribes af hr. Lizio di Valbona i samleje med hans datter, men da han ægter pigen, bliver han hurtigt gode venner med faderen.

Da Elissa tav, og alle havde rost hende for den spændende fortælling, befalede dronningen Filostrato at give en anden til bedste, og han begyndte med et underfundigt smil således:

I har så ofte bebrejdet mig, at jeg ved mine bedrøvelige historier har givet jer grund til at udgyde tårer, at jeg nu føler trang til som bod for al min kedsommelighed at fortælle jer noget, der til en afveksling kan sætte lattermusklerne i bevægelse. Derfor agter jeg nu at meddele jer to unge menneskers korte kærlighedsroman, som fik en lykkelig udgang, efter at den til at begynde med havde antaget udseende af at ville bringe sorg og skam over dem begge.

Yndige og høviske damer! For ikke længe siden levede der i Romagna en rig og tugtig adelsmand Lizio di Valbona, som i en temmelig høj alder med sin hustru Giacomina avlede en datter, der, efterhånden som hun voksede til, blev en af de yndigste piger på hele egnen, skønnere og mere indtagende end nogen anden. Da hun var sine forældres eneste barn, elskede de hende højt og bar den største omsorg for hende i alle henseender, ligesom de også var betænkte på at skaffe en jævnbyrdig husbond, når den tid kom. Iblandt de unge mænd, som havde deres gang i ridder Lizios hus, var også en køn og kraftig yngling af slægten Manardi di Brettinaro. Hans navn var ellers

Ricciardo, og så husvant var han hos Valbonas, at Lizio og hans hustru næsten betragtede ham som deres egen søn, og det var aldrig faldet nogen af dem ind at nære mistillid til ham. Da Ricciardo i lang tid havde gået og set på den unge pige, som han fandt overmåde behag i, eftersom hun jo også i alle måder var en køn pige, dertil tækkelig af væsen og med høviske manerer, blev det pludselig således fat med ham, at han fattede en dyb kærlighed til hende, mens han dog så godt, det lod sig gøre, søgte at skjule sine følelsers virkelige art, men dog ikke med større held, end at den unge pige lagde mærke til hans tilstand og begyndte at gengælde hans kærlighed, hvad Ricciardo naturligvis ikke tog hende fortrydeligt op. Tværtimod følte han ofte en brændende lyst til at tolke sine følelser for hende, men han betvang sig alligevel i flere måneder, indtil øjeblikket en skønne dag forekom ham så belejligt, at han ikke længere kunne vægre sig ved at udnytte det gunstige tilfælde.

"Katarina," sagde han da til hende, "lad mig dog ikke ganske hentæres af kærlighed til dig."

Den unge pige svarede rask:

"Og lad du mig i lige måde ikke vansmægte af længsel efter dig."

En mere åbenhjertig tilståelse kunne Ricciardo ikke ret vel ønske sig, og jublende af glæde dristede han sig til at tilføje:

"Jeg begærer intet inderligere end at gøre dig til behag, men du må selv se at finde på et middel til at skaffe os fred for vor higende kærlighed."

"Det er let nok sagt," svarede Katarina, "men ser du da ikke, hvorledes man vogter på mig, så at der slet ikke er håb om, at du kan komme til mig? Tænk over, om der ikke gives en udvej,

som – uden at bringe mig skam – kan føre os sammen, og hvis du ser nogen, så lad mig det vide, for at jeg kan gøre, som du ønsker."

Ricciardo havde allerede for tilfældets skyld overvejet forskellige muligheder og fremførte nu blandt andre den, som navnlig vandt bifald hos Katarina, at hun skulle se til at få lov at sove på en af balkonerne ud imod haven, så kunne han sagtens klatre op til hende.

"Ja, hvis det bare kan gå, skal jeg nok prøve på at få det ordnet således," lovede Katarina, og derefter stjal de i al hemmelighed et kys fra hinanden og gik hver til sit.

Da det allerede var henimod slutningen af maj, begyndte den unge pige straks dagen efter at tale til sin moder om den forfærdelige hede, det var, og hun bildte fru Giacomina ind, at hun ikke havde lukket et øje den foregående nat, så varmt havde det været.

"Snak om en ting," ivrede moderen, "det var slet ikke så hedt i nat."

Dertil bemærkede Katarina:

"Kære moder, du kan jo kun tale på egne vegne. Hvad der er koldt for dig, er måske varmt for mig og omvendt. I hvert fald må du huske på, at vi unge kvinder har det ganske anderledes med varme end gamle damer."

"Sandt nok, mit barn," svarede moderen, "men jeg kan virkelig ikke gøre det koldt eller varmt, efter som du ønsker. Man må finde sig i de forhold, årstidernes skiften medfører, derved er intet at gøre, men forhåbentlig bliver det køligere i nat, så at du kan sove i fred."

"Ja, Gud give det," sukkede Katarina, "men desværre plejer det jo ikke at være tilfældet, at nætterne bliver koldere og koldere, alt som sommeren skrider frem."

"Jamen, hvad kan jeg da gøre for dig, mit barn?"

"Hvis fader og du ikke havde noget imod det, ville jeg frygtelig gerne have min seng flyttet ud på havebalkonen ved siden af faders værelse. Der kunne jeg have det så dejligt i den friske, kølige luft, når nattergalen slår sine herlige triller, meget bedre end inde i dit lumre, varme soveværelse."

"Ja, ja, min skat, nu taler jeg med din fader om det, så får vi at høre, hvad han siger til dit forslag."

Som fru Giacomina havde lovet, talte hun med sin mand, men Lizio di Valbona var en ældre mand og måske af den grund noget treven og mut af sig, så han sagde blot:

"Hvornår har hun fået sådan lyst til at høre nattergalen synge? Kan græshoppemusik ikke gøre det? Nej, den historie vil jeg ikke vide noget af. Hun vænner sig nok til varmen."

Katarina blev meget ked af at få afslag på sin anmodning, og hun sov ikke hele den følgende nat, ikke så meget på grund af varmen, som fordi hun var stædig. Moderen lod hun ikke have fred et øjeblik, men bønfaldt hende uafbrudt om at skaffe hende lindring for den utålelige hede, og den næste dag gik moderen atter troskyldigt til sin mand og sagde til ham:

"Kærligheden til din datter kan ikke være ægte, når du forbyder hende at sove på balkonen. Hvad skade kan du have af det? Hele natten har hun ligget vågen, ingen hvile får hun, det arme barn. Og kan man vel fortænke hende i, at hun godt kan lide at høre nattergalen synge, hun er jo så at sige kun et barn

endnu? Det hører ungdommen til at elske alt, hvad der synes den ungt og lykkeligt."

Ridder Lizio kunne ikke anføre tilstrækkeligt vægtige grunde til at fremture i sin strenghed og sagde derfor:

"Nå lad dem så flytte hendes seng derud og lad hende ligge bag omhænget og høre nattergalens triller, så længe hun lyster."

Katarina fik snart gjort sit nye soveværelse i orden, og samtidig passede hun Ricciardo op og fik gjort et tegn til ham, hvoraf han kunne forstå, hvad han havde at gøre. Da det var blevet aften, og Lizio havde set, at datteren allerede var gået i seng, lukkede han døren fra sit værelse ud til balkonen og lagde sig så til at sove. Så snart alt var blevet roligt, klatrede Ricciardo ved hjælp af en rebstige op på en mur, derfra over på en anden og således videre, indtil han efter mange genvordigheder og med stor fare for at falde ned og brække halsen nåede op på balkonen, hvor den unge pige tog mod ham med uforstilt henrykkelse, men selvfølgelig uden at give sin glæde luft i larmende udråb. Efter at have kysset hinanden mangfoldige gange, lagde de sig på sengen og morede sig hele natten med hinanden, idet de atter og atter lod nattergalen slå.

En nat så rig på nydelse svinder kun alt for ilsomt, og således gik det også for disse to, som sandelig ikke havde sparet sig. Varme og trætte efter den besværlige morskab var de faldet i søvn uden at have taget noget over sig, og Katarina lå med højre arm om halsen på Ricciardo, mens hun med venstre hånd kærlighedsfuldt knugede det, som ærbare kvinder undser sig ved at nævne, iblandt mænd. Således lå de og sov sødeligt, og imidlertid var det blevet dag, uden at de så ud til at ville vågne; men ridder Lizio, som ikke havde anstrengt sig med

nattergalesang, stod tidligt op som sædvanligt og fik så den tanke at se ned til datteren på balkonen for at høre, hvorledes hun havde sovet under de nye forhold med fuglekvidder og frisk luft. Han åbnede ganske sagte døren, gik hen og trak forhænget varsomt til side og så da sin datter i Ricciardos favn, paradisnøgen og uden spor af sengetøj over sig. Forsigtigt ilede han ind og kaldte på sin kone.

"Hys, hys," tyssede han først, for at hun ikke skulle gøre støj; "kom med," sagde han så, "med ud på balkonen, så skal du få noget at se, som du næppe har drømt om. Din datter har forgabet sig således i nattergalen, at hun har fanget en og ligger med den i hånden."

"Hvad mener du med det?" spurgte fru Giacomina.

"Det får du nok at se," svarede manden, "skynd dig blot at tage dit tøj på, så vi ikke kommer for sent."

Damen blev hurtigt færdig med sin påklædning og fulgte nysgerrigt efter sin mand hen til datterens seng. Lizio slog omhænget til side og lod sin kone tydeligt se, hvad det var for en nattergal, Katarina havde haft lyst til at høre synge, og som hun nu havde fanget. Fruen ville øjeblikkelig vække Ricciardo og skælde ham ud, fordi han havde haft dem så syndigt til nar, men manden holdt hende tilbage og sagde:

"Sig ikke et ord, hvis du ellers bryder dig om min kærlighed. Har hun fanget nattergalen, skal hun også få lov at beholde den. Ricciardo er af adelig byrd, ung og smuk og velhavende, kort sagt et udmærket parti. Hvis han ønsker at slippe helskindet bort herfra, må han først tage vor datter til hustru, så at han dog får at fornemme, at det er i sit eget og ikke i en fremmed mands bur, han har puttet sin nattergal."

Fruen lod sig trøste med denne besked, særligt fordi hun så, at Lizio ikke var videre fortørnet, og desuden glædede det hende, at den kære datter havde haft en behagelig nat, og endelig havde fundet hvile efter at have fanget den eftertragtede nattergal.

Kort efter vågnede endelig Ricciardo, og da han så, at det var højlys dag, kaldte han rædselsslagen på Katarina og spurgte:

"Hvad skal vi dog gøre, elskede skat, vi har sovet over os, og det er højt op på dagen nu?"

I samme øjeblik trådte ridder Lizio frem, løftede forhænget og sagde:

"Der er vel ikke sket større skade, end at vi ved forenede kræfter kan råde bod på den igen?"

Da Ricciardo så sin elskedes fader, rejste han sig forfærdet op i sengen i den tanke, at hans sidste time var kommet, og idet han bønfaldende strakte sine foldede hænder frem imod Lizio, fremstammede han:

"Nåde, nåde, for Guds skyld, ædle herre! Jeg har fortjent døden, det indrømmer jeg, jeg har opført mig som en troløs usling, det er sandt. Jeg ved, at I kan gøre med mig, hvad I vil, men jeg anråber jer om at skænke mig livet. Dræb mig ikke, jeg beder jer så bønligt."

Dertil svarede Katarinas fader:

"Ricciardo, den tillid vi nærede til dig, den hengivenhed, vi følte for dig, har visselig ikke fortjent at blive behandlet således, men siden nu sket er sket, og ikke kan gøres usket, siden din fyrige ungdom har forledt dig til denne lave skændselsgerning, står der os ikke andre udveje åbne, hvis *du* vil undgå at lide døden, *jeg* at se mit navn vanæret, end at du gifter dig

lovformeligt med Katarina, for at hun i hele sin levetid kan blive ved at være for dig, hvad hun har været i nat. Kun på denne betingelse kan du forlige dig med mig og beholde livet, men går du ikke ind på mit forlangende, gør du bedst i at befale din sjæl til vor himmelske faders nåde."

Mens Lizio holdt denne tale, havde Katarina atter ladet nattergalen smutte fra sig og tilhyllet sit nøgne legeme med et lagen, og hun gav sig nu til at græde og bede sin fader om tilgivelse for sin elsker. På samme tid bad hun Ricciardo om at tiltræde Lizios forslag, for at de begge i mange år kunne tilbringe så dejlige nætter sammen uden frygt for følgerne. Men hun havde ikke haft nødig at trygle og bede, for dels havde skammen over den begåede forseelse, dels ønsket om at gøre den god igen, dels også frygten for at blive slået ihjel og håbet om at slippe bort med hele lemmer og endelig den brændende kærlighed, han nærede til Katarina, og begæret efter at komme i besiddelse af de yndigheder, som han nys havde beundret i al deres nøgne skønhed – alle disse grunde havde for længst bestemt Ricciardos svar, der altså gik ud på, at han altså ville være lykkelig ved at indtage pladsen som ridder Lizio di Valbonas svigersøn. Lizio lånte en ring hos sin frue og befalede så Ricciardo at fæste hans datter i hans og hans hustrus nærværelse, og da det var gjort, gik de gamle deres vej med den bemærkning:

"Hvil jer nu, kun, børn, til I har overstået jeres træthed, for I har jo kørt umådelig hidsigt på."

De unge omfavnede så igen hinanden af hjertens lyst, og da de ikke havde redet mere end seks mil i løbet af natten, red de nu to til og stod derpå op med den gode bevidsthed at have

benyttet tiden godt. Ricciardo havde siden en lang samtale med Lizio, og nogle dage efter ægtede han – i overværelse af sine forsamlede venner og slægtninge og med iagttagelse af alle brugelige former – den unge pige, hvorefter han i et pragtfuldt optog førte hende til deres fremtidige hjem, hvor brylluppet blev fejret med en overdådig fest. I mange år derefter drev de den ivrigste jagt på nattergale, både om natten og om dagen, og det er troligt, at Katarina ikke sjældent fangede den lille fugl, hvis sang og muntre triller behagede hende så såre.

5. fortælling

Guidotto fra Cremona overlader sin lille datter i Giacominos varetægt og dør. Da pigen vokser til og er flygtet til Faenza, bliver Giannole di Severino og Minghino di Mingole forelskede i hende og kommer i strid om, hvem hun skal tilhøre. Så åbenbares det, at Giannole er pigens broder, hvorpå Minghino får hende til hustru.

Ved fortællingen om nattergalen var damerne kommet til at le således, at de ikke kunne holde op igen. Dronningen gav deres munterhed frit spillerum en stund, men for at få en ende på den sagde hun omsider:

"Ja, har du end stemt os til vemod i går, har du til gengæld givet os noget at le ad i dag, og derfor skal ingen siden kunne bebrejde dig noget."

Derefter gav hun ordet til Neifile, og denne begyndte gladeligt således:

Siden Filostrato har henlagt skuepladsen for sin historie til Romagna, har jeg fået lyst til at gøre det samme, nu da turen er kommet til mig.

I byen Fano levede der en gang to lombardere, hvoraf den ene hed Guidotto, den anden Giacomino. Den første var fra Cremona, Giacomino fra Pavia, begge var de mænd i en sat alder, snarere lidt til års, og begge havde de tilbragt ungdommens år med våbenfærd. Da nu Guidotto anede sit forestående endeligt og hverken havde nogen søn eller andre

slægtninge og venner, til hvem han havde større tillid end Giacomino, overlod han denne sit eneste barn, en lille pige på omtrent ti år, og desuden alt sit jordiske gods, og efter at have meddelt Giacomino sin sidste vilje med hensyn til alle ting døde han. Imidlertid hændte det på den tid, at byen Faenza, som længe havde lidt under krigens ødelæggelse, atter kom under rolige forhold, og enhver, der hørte hjemme der, fik lov til uhindret ar vende tilbage, om de ellers ønskede det. Giacomino, som tidligere havde boet i Faenza og fundet behag i byen, besluttede sig derfor til at flytte dertil igen med samt alle sine ejendele og den unge pige, Guidotto havde efterladt ham, og som han i alle henseender holdt af og behandlede som sin egen. Da pigebarnet – Agnesa hed hun – voksede til, blev hun en af de sødeste piger i Faenza, og da hun ydermere var overmåde ærbar og havde fået en omhyggelig opdragelse, er det ikke til at undres over, at hun snart fik mange bejlere, hvoriblandt der navnlig var to kønne og velhavende ungersvende, som øjensynlig nærede oprigtig kærlighed til hende, hvorfor de også i kort tid kom til at stå på en meget spændt fod med hinanden. Den ene hed Giannole di Severino, den anden Minghino di Mingole, og de ønskede begge inderligt at ægte Agnesa, der allerede var fyldt femten år, men da hendes forældre – efter hvad man troede – ikke var i live, og der således ikke var rimelighed for, at de kunne komme i besiddelse af hende på ærlig vis, besluttede de begge – hver for sig – at gå anderledes til værks.

Nu havde Giacomino en gammel tjenestepige og en tjener, som hed Crivello, og som i øvrigt var særdeles nem at komme til rette med, når man forstod at indsmigre sig hos ham, og

Giannole benyttede sig heraf til at gøre sig gode venner med ham og fortalte ham så ved given lejlighed, hvorledes det var fat med hans hjerte, idet han samtidig – ved løftet om rigelig belønning – fik ham til at love sin bistand, hvis der frembød sig nogen anledning, hvorved Giannole fik udsigt til at nå sine ønskers mål. Crivello sagde en dag, mens de talte om forholdene, således til ham:

"Det er jo ikke ret meget, jeg kan gøre for dig, med mindre du vil være fornøjet, hvis jeg en aftenstund, når Giacomino går lidt ud, lukker dig ind til pigen, for ligefrem tale din sag hos hende, det tør jeg ikke indlade mig på, og det vil hun sikkert heller ikke høre på. Men hvis du altså mener, at det andet kan nytte dig noget, skal jeg som sagt gerne åbne døren for dig."

Giannole svarede, at når han bare ville gøre det, skulle han nok selv ordne resten, og det blev da en aftale imellem dem.

Minghino havde imidlertid ikke ligget på den lade side, men havde fået tjenestepigen til at interessere sig så varmt for ham, at hun med glæde overbragte Agnesa den unge mands kærlighedsforsikringer, og det med en sådan varme, at Agnesa virkelig var begyndt at føle hengivenhed for ham, og endvidere havde hun lovet at bringe de elskende sammen, hvis det skulle ske, at Giacomino en skønne aften gik sig en tur.

Ikke længe efter hændte det netop, at den gamle kriger på Crivellos indstændige opfordring modtog en indbydelse til at deltage i et gæstebud hos en af sine venner, og i den anledning havde Crivello aftalt med Giannole, at han skulle indfinde sig på et givet tegn, og at han da skulle finde døren åben. Ligeledes havde pigen, der slet ikke anede noget om de andres planer, ladet Minghino vide, at den gamle var borte om aftenen, og at

hun nok skulle underrette ham om, hvornår han kunne komme ind, så han behøvede blot at opholde sig i nærheden af huset.

Det blev aften, og de to elskere, som vel nærede mistro til hinanden, men dog ikke vidste nogen besked med, hvad de gensidigt foretog sig, gav møde med bevæbnede folk for således at være sikker på, at adgangen til den skønnes jomfrubur ikke skulle blive dem forment. Minghino sad hos sine venner og lurede på det aftalte tegn, mens Giannole lå skjult tæt ved Giacominos hus. Da den gamle var gået ud, fik både Crivello og pigen travlt med at skaffe hinanden af vejen.

"Hvorfor går du ikke i seng," spurgte han, "hvad render du og støver således rundt efter?"

"Hvorfor går du ikke hen og henter herren. Du har jo spist?" sagde hun.

Således gjorde de sig forgæves umage med at blive alene med udførelsen af deres skumle hensigt, men da det ikke ville lykkes for nogen af dem, besluttede Crivello at give signalet alligevel, idet han gik ud fra, at de nok ved trusler kunne få pigen til at holde ren mund. Han lod ufortøvet handling følge på tanke, åbnede døren og lod Giannole komme ind med sine folk. Den utålmodige elsker styrtede lige ind i stuen, greb fat i Agnesa og ville slæbe hende bort med sig, men pigen stred voldsomt imod, og både hun og den gamle tjenestepige skreg om hjælp, så det kunne høres i hele nabolaget. Minghino kendte straks sin elskedes stemme og skyndte sig til med sine venner for at se, hvad der var på færde. Agnesa var allerede slæbt udenfor huset, men som nøden forekom hende størst, var hjælpen også nærmest, og Minghino og hans folk kom løbende til med dragne sværd, alt mens de råbte:

"Forrædere! I er dødsens! Slip pigen og lad hende være i fred. Det er jo en skændig voldshandling, I står i begreb med at gøre jer skyldige i."

Med disse ord styrtede de sig over Giannole og hans venner, og der opstod et forfærdeligt spektakel, som vækkede alle de omboende og fik dem til at løbe til med fakler og våben, og alle tog de Minghinos parti og overøste Giannole med bebrejdelser for hans lumpne nederdrægtighed. Efter nogen tids hårdnakket modstand måtte Giannole også bekvemme sig til at udlevere sit bytte til Minghino, som bragte pigen uskadt tilbage til plejefaderens bolig. Men kampen blev dog ikke tilendebragt, for byfogedens svende kom til og førte en hel mængde af urostifterne i arrest, deriblandt først og fremmest Minghino, Giannole og Crivello.

Da Giacomino kom hjem, blev han først i høj grad fortrydelig over denne kedelige historie, men da han havde fået at vide, at den unge pige ikke havde nogen skyld i det, der havde tildraget sig, lod han ikke sin vrede gå ud over hende, men lovede blot sig selv at få giftet hende bort i en fart, for at sligt ikke skulle gentage sig oftere. Dagen efter kom begge de to uheldige frieres fædre hen til ham for at bede om godt vejr, for de vidste nok, at det kunne blive en dyr spas, hvis Giacomino krævede, at retfærdigheden skulle have sin gang efter lovens hele strenghed, og de bad ham derfor indstændigt om at slå en streg over de unge menneskers dårskab, som dog ikke havde haft til hensigt at tilføje ham eller hans hus en fornærmelse, eftersom det jo var almindeligt bekendt, at både de unge mænd selv og hele deres familie nærede den største hengivenhed og agtelse for hr. Giacomino. Hvilken erstatning han end krævede, var de

villige til at holde ham skadesløs, uden at han havde nødig at fremsætte sine krav for rettens skranke. Giacomino var en mand, der havde hørt og set meget i verden, og blandt andet havde han erfaret, at man står sig bedst ved at leve i fred med sine naboer.

"Ædle herrer," sagde han derfor, "jeg har levet længe nok iblandt jer til, at jeg har lært at skatte jer som mine gode venner, og det er mig inderlig kært, at jeg ved denne lejlighed kan få lov at gengælde den forekommenhed, I altid har vist mig. For øvrigt må jeg sige, nu da de indtrufne omstændigheder opfordrer mig til at afsløre min hemmelighed, at den omstridte unge pige slet ikke er fra Pavia eller Cremona, som de fleste tror, men er født her i Faenza, skønt hverken jeg eller den mand, der betroede hende i min varetægt, nogensinde har fået at vide, hvis datter hun i virkeligheden er. Denne grund alene byder mig at føje mig efter jeres ønske."

Da mændene hørte, at pigen var deres bysbarn, undrede de sig såre, og efter at have takket Giacomino for hans ædelmodige højsind bad de ham ivrigt om at fortælle dem, hvad han vidste om den unge piges herkomst. Giacomino fortalte da:

"Guidotto fra Cremona var min ven og staldbroder, og da han lå på sit dødsleje, fortalte han mig, at da Faenza blev indtaget med storm af kejser Federigo og blev plyndret fra ende til anden, kom han sammen med nogle kammerater til et hus, der indeholdt mange kostbarheder, og som beboerne fuldstændigt havde forladt. Mens han nu var i færd med at afsøge huset og netop skulle gå op af trappen, hørte han et barn råbe *far* til ham, og han så da til sin store overraskelse en lille pige på omtrent et år, som forældrene måtte have glemt i skyndingen. Grebet af

medlidenhed med det lille uskyldige væsen tog han barnet med sig til Fano og beholdt det lige til sin død. Derefter fik jeg det i pleje med pålæg om, når tiden syntes mig passende, at bortgifte hende til en brav mand og give hende i medgift alt, hvad min gamle ven havde efterladt sig. Nu er hun jo i en giftefærdig alder, mener jeg, men endnu er det ikke lykkedes mig at finde en bejler til hende, skønt jeg inderligt gerne ville overlade omsorgen for hende til en anden, nu da jeg har måttet erfare, hvor vanskeligt det er at passe på en ung pige."

Iblandt dem, der var til stede under denne beretning var også en vis Guiglielmo fra Medicina, som havde været sammen med Guidotto ved den omtalte lejlighed, og som godt kendte den mand, i hvis hus Guidotto havde fundet sit plejebarn. Denne mand var også nærværende, og Guiglielmo gik hen til ham og sagde:

"Bernabuccio, har du hørt Giacominos fortælling?"

"Ja, vist har jeg," svarede den adspurgte, "og det slog mig netop så forunderligt, fordi jeg også den gang mistede en lille pige på omtrent to år."

"Så er det vist hende," sagde Guiglielmo, "for jeg ved bestemt, at Guidotto tog barnet i dit hus, og har ofte siden hørt ham beskrive stedet. Tænk dig om, om du ikke har et eller andet særligt kendetegn på hende, så kunne vi jo snart få det afgjort, om det virkelig skulle være din datter."

Bernabuccio erindrede nu, at barnet bag det venstre øre havde et korsformet ar, der stammede fra en byld, som han havde skåret bort, lige før den begivenhed indtraf, der var skyld i at han havde mistet sin datter. Han bad da straks Giacomino om at måtte undersøge sagen, og da han blev ført ind til den

unge pige, genkendte han allerede ved første øjekast moderens træk i hendes ansigt, men for at være end mere sikker bad han om at måtte tage hendes hår lidt til side, hvad Giacomino også gerne tillod ham. Agnesa var meget bevæget ved tanken om, at hun måske stod ansigt til ansigt med sin fader, og da Bernabuccio virkelig fandt arret bag øret, kastede de sig grædende i hinandens arme og omfavnede længe hinanden ømt.

"Ja, det er virkelig min datter," udbrød Bernabuccio rørt: "Det var mit hus, Guidotto plyndrede, og min kone må have glemt hende under den almindelige forfærdelse, som havde grebet også os. Lige til i dag har vi troet hende død og borte. Vi antog, at hun var omkommet i flammerne, idet vort hus nemlig blev lagt i aske samme skæbnesvangre dag."

Der blev straks sendt bud efter moderen og hele den øvrige familie, og der blev stor glæde, da alle havde fået den mærkværdige fortælling at høre. Gensynet var overvættes lykkeligt for begge parter, og da først Agnesa var blevet herre over sin bevægelse, følte hun sig hjertensglad over på en gang at have fået både forældre, søskende og stor familie tillige. Bernabuccio fik af Giacomino lov til at tage sin genfundne datter med sig hjem, og der blev indbudt til et stort gæstebud for at festligholde den enestående begivenhed. Da byfogeden, som var en skikkelig mand, fik alt at høre, besluttede han at lade nåde gå for ret overfor Giannolo, der netop var en søn af Bernabuccio og således pigebarnets kødelige broder, og ved medvirkning fra Bernabuccio og Giacomino blev der hurtigt stiftet forlig mellem de stridende parter. Minghino, som nu var uden rival, fik derpå til alles udelte fornøjelse Agnesa til ægte,

og alle de andre, der var blevet indviklet i denne sag, fik lov at slippe for videre tiltale. Minghino holdt et glimrende bryllup og levede siden længe i herlighed og glæde sammen med sin elskede.

6. fortælling

Gianni fra Procida overraskes i armene på en ung pige, som han elsker, men som ellers er kong Federigos ejendom. Begge blive bundet til en pæl for at brændes levende, men i sidste øjeblik bliver Gianni genkendt af Ruggieri dell' Oria, og denne formilder kongen og får de elskende gift med hinanden.

Da Neifile havde endt sin historie, som i høj grad behagede damerne, gav dronningen Pampinea befaling til at fortsætte med en anden, og med et smil om munden begyndte hun således:

Kærlighedens magt er stor, elskværdige og muntre damer, den volder uden skånsel de elskende sorg og pine og styrter dem ofte i de frygteligste farer, således som vi nu har hørt af mange fortællinger både i går og i dag. Jeg vil følge det givne eksempel og berette om en ung elskers kvalfulde modgang.

Ischia er en ø i nærheden af Napoli. Der boede en gang en yndig ung pige, som hed Restituta og var datter af en adelsmand, Marin Bolgaro. Tæt ved Ischia ligger en lille ø, Procida, hvor der levede en ung mand ved navn Gianni, som blev højlig forelsket i Restituta, og hvis kærlighed hun besvarede med lige så dyb følelse. Det var ikke Gianni nok at se den elskede om dagen, Ofte kom han også om natten, og undertiden – når der ikke var nogen båd ved hånden – svømmede han over det stræde, som adskiller de to øer, og var

skæbnen ham ikke så huld, at han fik pigen selv at se, kunne han godt nøjes med at betragte vinduet i hendes kammer.

Nu skete det en dag, da Restituta ganske alene var løbet ned til strandkanten for at samle konkylier, at hun kom til et sted, der på alle sider var omgivet af bjerge, og hvor nogle unge sicilianere, som kom fra Napoli, havde søgt tilhold, hvad enten det nu var, fordi der var så dejligt skyggefuldt, eller fordi der var en kilde med klart frisk vand i nærheden. Da mændene fik øje på den unge pige, som kom gående ganske alene og endnu ikke havde bemærket de fremmede, besluttede de at røve hende og tage hende med hjem, og som tænkt så gjort. Skønt Restituta græd og bad for sig, havde de ingen medlidenhed med hende, men tog hende med om bord på deres skib og sejlede bort med hende. Da de nåede Kalabrien, begyndte de at rådslå om, hvem der skulle beholde den unge pige, og hver især gjorde fordring på hende for sig selv, men da de ikke kunne blive enige og var bange for at komme i fortræd for pigens skyld, bestemte de sig til at forære hende til kong Federigo af Sicilien, som den gang var en ung mand og syntes svært godt om kvinder, og således gjorde de da også, straks efter at de var gået i land i Palermo. Kongen blev glad for pigen, men da han for tiden ikke var rigtig rask, befalede han, at hun, indtil han blev bedre, skulle føres til et henrivende slot, som han havde ladet opføre i en af sine parker, og som var kendt under navnet Cuba; der skulle hun behandles på bedste måde, hvad hun virkelig også blev.

Bortførelsen af den unge pige vakte stor opsigt på Ischia, og hvad der navnlig ophidsede sindene, var den omstændighed, at ingen bestemt vidste, hvem der var mester for den slyngelstreg. Men Gianni var naturligvis allermest bedrøvet og havde ikke ro

til at vente på efterretninger fra Ischia, men så snart han blot havde fået at vide, hvilken kurs ransmændenes skib havde taget, udrustede han straks en fregat, gik ufortøvet om bord og afsøgte hele Kalabriens kyst fra Minerva til Scalea, idet han over alt lod anstille efterforskninger efter sin elskede, bestandig dog uden held. Først i Scalea hørte han, at nogle sicilianske sømænd havde bortført hende til Palermo, og så hurtigt det lod sig gøre, sejlede han dertil og fik – atter efter lang tids forgæves søgen – endelig at vide for aldeles bestemt, at hun var blevet bragt kong Federigo som gave, og at denne holdt hende tilbage på slottet Cuba. Denne meddelelse gjorde et højst pinligt indtryk på ham og berøvede ham næsten alt håb om nogensinde mere at gense hende, endsige få hende tilbage, men kærligheden indgav ham nyt mod, og han begyndte at lægge planer for, hvorledes han skulle komme til hende, uden at nogen fik det at vide. Foreløbig sendte han sit skib hjem for ikke at vække opsigt, men selv blev han i al hemmelighed tilbage i Palermo, hvor ingen kendte ham.

Da han så en dag, således som han plejede at gøre, spadserede rundt omkring slottet, fik han hende tilfældigt at se i et vindue, og derover blev de begge hjerteligt glade. Der var ingen mennesker i nærheden, og Gianni gik derfor ganske tæt hen til pigen, og efter at have aftalt med hende, hvorledes han bedst kunne træffe hende, gik han bort igen for ikke at blive set. På sin vandring omkring slotsparken havde han grundigt taget forholdene i øjesyn og behøvede således ikke at forvilde sig, da han den følgende nat vendte tilbage ad samme vej, som han havde betrådt om dagen. Uden at støde på forhindringer nåede han frem til parkmuren, og takket være sin

sømandsbehændighed lykkedes det ham at klatre over, skønt muren ikke frembød ham et eneste støttepunkt. Tilbage stod nu kun at nå op i Restitutas kammer, men også det vovestykke slap han heldigt fra ved hjælp at en lang stang, som nåede helt op til hendes vindue, og som hun holdt således ud fra muren, at det blev ham en smal sag at krybe op ad den. Da Restituta var kommet i kong Federigos vold, anså hun sin ære for tabt med det samme, hvilket hun græmmede sig såre over, eftersom hun tidligere havde haft styrke nok til at bevare den, selv overfor sin elskers indtrængende bønner, men da forholdene nu havde maget det så, at hun – på trods af al rimelighed – dog stadig havde den i behold, og da hun fandt, at hun næppe kunne ofre den til nogen mere værdig end sin trofaste Gianni, og samtidig måske mente, at han ville anstrenge sig af yderste evne for at befri hende, når hun viste ham en sådan tillid, så besluttede hun at give sig hen til ham, hvis han på ny bad hende om det.

Gianni nåede endelig lykkelig og vel op til sin elskede, og uden at spilde tiden gik de i seng med hinanden, men førend de indlod sig på andre ting, bad Restituta ham om dog at gøre alt, for at rive hende ud af dette forsmædelige fangenskab, og Gianni svarede, at intet ville være ham mere kært, og når han kom igen næste gang, skulle han i mellemtiden nok have ordnet det således, at han kunne tage hende med sig med det samme.

Efter at Restituta havde erklæret sig tilfreds med dette løfte, tog Gianni resolut sin pige i favn og smagte gentagne gange den nydelse, som er Gud Amors allerdejligste gave til menneskene, og da de begge i fuldt mål havde tilfredsstillet deres lyst, sov de ind i hinandens arme uden at tænke på den dag i morgen.

Imidlertid var kong Federigo, som lige fra begyndelsen havde længtes efter at lære den unge pige nærmere at kende, efterhånden blevet så styrket, at han mente at kunne tåle selv en større anstrengelse, og han besluttede da, skønt det var lige ved solopgang, at dvæle en stund hos hende, hvorfor han ganske stille begav sig hen til hende i følge med en kammertjener. Da han var kommet ind i slottet og havde åbnet døren til Restitutas værelse mødte der ham et syn, som til at begynde med tog vejret fuldstændig fra ham. I sengen lå pigen og en fremmed mand i hinandens arme, begge nøgne og sovende. Kongen blev straks aldeles rasende og var lige på nippet til at støde dem begge to ihjel med sin dolk, men i den tanke, at det var uværdigt for en mand og i særdeleshed for en konge at dræbe et sovende menneske, som ikke en gang havde klæder på, lagde han bånd på sin vilde heftighed og lod sig nøje med at give befaling til at de skulle brændes offentligt.

"Hvad mener du om det usle kvindemenneske, som jeg har sat alt mit håb til?" spurgte han sin tjener.

Tjeneren rystede på hovedet og var øjensynlig dybt forarget over Restitutas utroskab. Derefter spurgte kongen ham, om han kendte den tølper, der havde haft den uhørte, ubegribelige frækhed at bryde ind i hans eget slot og tilføje ham en sådan hån. Tjeneren måtte svare, at han aldrig vidste af at have set den unge mand før. Derpå forlod kongen soveværelset og befalede i sin frygtelige vrede, at det elskovsfulde par skulle lægges i lænker for ved daggry – nøgne som de var – at føres til Palermo, hvor de på torvet skulle bindes til en pæl med ryggen til hinanden, og når de havde stået således indtil den tredje time, for at alle kunne få dem at se, skulle de brændes, således

som de ærligt havde fortjent. Efter at have udstedt denne grumme befaling, vendte kongen tilbage til sit slot og lukkede sig inde med sig selv og sin vrede.

Ikke så snart havde kongen bekendtgjort sin vilje, før en hel hær af drabanter kastede sig over de ulykkelige elskende, som de ikke nøjedes med at vække, men som de oven i købet uden barmhjertighed bandt og lænkede sammen. Det behøver ikke at fortælles, at de stakkels unge mennesker blev højst ulykkelige, plagedes af dødsangst, græd og jamrede sig, men kongens ordre var ikke til at tage fejl af. De blev førte til Palermo, bundet til en pæl midt på torvet, og bålet blev allerede gjort i stand til at fortære dem, mens hele byens befolkning, mænd og kvinder strømmede sammen for at følge det sørgelige skuespil. Mændene havde naturligvis kun øje for den unge pige, som de alle fandt at være af en herlig og lokkende skabning. Kvinderne beundrede på samme måde den unge mand, der virkelig også var ualmindelig velskabt og kraftig at se til. De to elskende stod imidlertid og bøjede hovederne af blufærdig undseelse og tænkte samtidig på den pinefulde død, som var dem beredt, når denne frygtelige ventetid var omme.

Mens de nu stod der og ikke hørte andet end smædeord og bebrejdelser for deres i grunden så undskyldelige fejltrin, nåede efterretningen om, hvad der skulle ske, efterhånden også Ruggieri dell' Orias øren. Han var en mand, som havde indlagt sig udødelige fortjenester, og kongen havde iblandt andre udmærkelser udnævnt ham til sin admiral. Ruggieri fik også lyst til at gå hen og se på stadsen, og da han kom hen på torvet, kiggede han først – ligesom alle mandfolkene – på den unge pige, men da han så rettede sit blik på Gianni, genkendte han

ham straks og spurgte ham, om han ikke var Gianni fra Procida. Gianni kendte også admiralen og svarede:

"Jo, nådige herre, jeg har i hvert fald været den, hvis navn I nævnede, men mine dage er talte, som I ser. Om en time er jeg ikke mere."

Admiralen spurgte ham da, hvorledes det var kommet så vidt med ham, og Gianni svarede:

"Ved min kærlighed og kongens vrede."

På admiralens anmodning om at forklare sig nøjere, fortalte nu Gianni hele sin historie, og da Ruggieri havde hørt den, ville han gå sin vej igen, men Gianni kaldte ham tilbage og bad:

"Ak, nådige herre, vær dog så barmhjertig at udbede jer en gunst for mig hos ham, der har ladet mig behandle på denne grusomme måde."

Ruggieri spurgte, hvad det skulle være for en gunst.

"Jeg ser nok, at jeg ret straks skal dø," svarede Gianni, "og ved den bestemmelse kan der vist ikke rokkes, men jeg beder også kun om at måtte komme til at stå ansigt til ansigt med denne unge pige, som jeg har elsket højere end mit liv, og som også har elsket mig. Hvis jeg får lov at betragte hendes åsyn i min sidste time, kan jeg gå i døden uden alt for stor smerte."

Ruggieri sagde smilende:

"Det skal jeg såmænd gerne gøre. Du skal få lov at betragte hende så længe, at du får nok af den fornøjelse."

Dermed gik han bort efter først at have betydet dem, der skulle sørge for straffens fuldbyrdelse, at de – hvis der ikke indløb en ny ordre fra kongen – foreløbig ikke skulle foretage sig andet, end hvad de hidtil havde gjort.

Kongen var endnu stærkt ophidset, da Ruggieri trådte frem for ham, men det afskrækkede dog ikke admiralen fra at sige sin mening rent ud.

"Hvormed har dog egentlig de to unge mennesker forset sig?" spurgte han.

Kongen fortalte, hvad Ruggieri allerede vidste fra Gianni.

"Den fejl, de har begået," fortsatte Ruggieri, "fortjener ganske vist straf, men det tilkommer ikke Deres Majestæt at fælde dommen. Misgerninger bør straffes, det er sandt, men lige så vist er det, at man bør belønne velgerninger, og endelig må man aldrig glemme, hvad højsind og ædelmod kan bruges til. Ved Deres Majestæt, hvem det er, I lader brænde?"

"Nej," svarede kongen.

"Ja, så skal jeg fortælle jer det, for at I kan se, hvor ufornuftigt I lader jeres vrede løbe af med jer. Den unge mand er søn af Landolfo fra Procida, som igen er en kødelig broder til Gianni, ham I kan takke for, at I er konge på denne ø. Den unge pige er en datter af Marin Bolgaro, hvis indflydelse alene det skyldes, at I sidder inde med herredømmet over Ischia. Desuden elsker de to unge mennesker hinanden og har gjort det længe, og det er kun kærlighed og ikke lyst til at fornærme Deres Majestæt, der har forledt dem til dette fejltrin, hvis man i det hele taget kan kalde dét fejltrin, som unge mennesker indlader sig på, når de elsker. Hvorledes kan I forsvare at lade dem dræbe, skønt det næsten var jeres pligt at overøse dem med gaver og gunstbeviser?"

Kongen skiftede helt sind, da han hørte denne tale, og i sikker forvisning om, at Ruggieris ord stod til troende, angrede han straks, hvad han havde gjort. Øjeblikkelig sendte han bud

til bødlerne om at slukke bålet, løse fangerne og føre dem for ham. Det skete, som han havde befalet, og efter at han havde overbevist sig om, at det forholdt sig, som Ruggieri havde fortalt, skyndte han sig at gøre den lidte uret god igen og overlæssede dem begge med kongelige foræringer. Derefter lod han dem holde bryllup, da de jo havde vist, at det var alvor med deres kærlighed, og så drog de glade tilbage til deres hjemstavn, hvor de blev modtaget med stor pomp og pragt, og hvor de levede længe i uforstyrret lykke og glæde.

7. fortælling

Theodoro elsker sin husbond Amerigos datter Violante, gør hende frugtsommelig og bliver dømt til at hænges. Mens han føres til retterstedet og trakteres med piskeslag, bliver han genkendt af sin fader og sat i frihed, hvorefter han bliver gift med Violante.

Damerne, som i åndeløs spænding havde lyttet til Pampineas ord, spændte på at få at vide, om de to elskende blev brændt eller ej, jublede højt af henrykkelse, da de havde hørt den lykkelige udgang på deres kærlighedseventyr. Dronningen overdrog så Lauretta at fortælle den næste historie, og denne tog med et fornøjet smil på læben således til orde:

Skønne damer! På den tid da kong Guiglielmo den Gode regerede på Sicilien, boede der på denne ø en adelsmand, som hed Amerigo, og som foruden at besidde mange andre jordiske goder var fader til en stor børneflok. Da han derfor skulle bruge mange tjenere, købte han en del af nogle genuesiske sørøvere som kom fra Levanten, hvor de på Armegiens kyster havde røvet mange unge slaver. Amerigo troede straks, at alle hans nye folk var tyrkere, ligesom han også antog, at de alle var børn af hyrder eller andre tarvelige forældre, men snart bemærkede han, at én iblandt dem, en ung knøs ved navn Theodoro, havde finere ansigtstræk, og skønt stadig slave steg Theodoro efterhånden så højt over sine tidligere ligestillede, at han blev undervist og opdraget sammen med sin herres børn, hvorved han hurtigt tilegnede sig en sådan dannelse og høviskhed i

sæder, at Amerigo gav ham fri og – i den tro, at han var muselmand – lod han ham døbe med navnet Pietro, hvorefter han gjorde ham til sin hushovmester, så at det var åbenbart, at han havde fæstet stor lid til ham.

Amerigo havde flere døtre, som voksede op sammen med Pietro, deriblandt en yndig ung pige, Violante, der gik hen og forelskede sig i den nye hushovmester, fordi faderen trak hendes giftermål i langdrag, men skønt hun nærede en brændende kærlighed til den unge mand og fandt ham både velopdragen og dygtig til sit arbejde, vovede hun dog ikke at lægge sine følelser for ham for dagen. Kærlighedsguden, som er på færde alle vegne, tog sig imidlertid på at spare hende denne ulejlighed, idet han nemlig ordnede det sådan, at Pietro efter kort tids forløb blev lige så forelsket i Violante som hun i ham. Men han var også bange for at røbe sit sindelag for nogen, fordi han syntes, at forholdet ikke var særlig passende, når man så hen til forskellen i formue og stand imellem Violante og ham. Pigebarnet lagde imidlertid mærke til, hvad Pietro skjulte under sit kølige ydre, og for at gøre ham mere dristig viste hun ham på en utvetydig måde sin glæde over at vide sig elsket af ham. På dette standpunkt blev de stående i lang tid, eftersom ingen af dem vovede at tage bladet fra munden, hvor meget de end ønskede det. Mens begge således brændte af samme begær, kom skæbnen dem en skøn dag aldeles uformodet til hjælp og gav dem anvisning på, hvorledes de skulle forjage den frygtsomme tilbageholdenhed, der hvilede som en lænke på dem begge.

Amerigo havde en mils vej udenfor Trapani, hvor han ellers boede, et dejligt landsted, som hans hustru og børn ofte foretog

udflugter til. Da de nu en meget varm sommerdag var taget derud og for bekvemmeligheds skyld havde taget Pietro med, skete det lige med ét, som det jo så ofte hænder om sommeren, at himlen blev stærkt overtrukket. Fruen og de damer, der fulgtes med hende, begav sig skyndsomst på hjemvejen for ikke at blive overrasket af uvejret, men Pietro og Violante, som begge var unge mennesker, gik meget raskere end de ældre og fik snart et langt forspring, måske også fordi det snarere var kærlighed end frygt for at blive gennemblødte, som gav dem vinger. Imidlertid begyndte det så småt at tordne, og haglene piskede ned med forfærdelig kraft, så at fruen og de andre damer måtte søge ly hos en bondemand. Pietro og Violante var ikke i nærheden af nogen gård og måtte derfor krybe i læ i en ubeboet, næsten faldefærdig hytte, som kun havde så lidt tag tilbage, at de måtte trykke sig tæt til ind til hinanden, for at begge kunne blive beskærmet mod regnen. Denne berøring virkede hurtigt til at frigøre Pietros af frygt lammede tunge, og med let skælvende stemme dristede han sig til at sige:

"Gud give, at denne regn aldrig holdt op, og at jeg altid måtte få lov til at stå således."

Violante bemærkede frygtsomt:

"Ja, det ville jeg også nok ønske."

Disse ord banede vejen for et håndtryk, håndtrykket for et kys, og da uvejret blev ved med usvækket styrke, og tiden således tillod både det ene og det andet, havde de allerede nydt kærlighedens højeste glæder og aftalt med hinanden, hvorledes de også i fremtiden skulle finde udveje til at tilfredsstille deres længsel, før vejret dagedes så vidt, at de – om end modstræbende – blev tvunget til at forlade deres kære fristed.

Ved byporten ventede de på fruen for at følges med hende hjem.

Derefter mødtes de ofte på samme sted, selvfølgelig med iagttagelsen af den største forsigtighed, og kærlighedslegen behagede dem så såre, og de brugte sig så flittigt, at Violante blev frugtsommelig, hvad der forårsagede dem begge stor angst og kvide. Den unge pige anvendte talrige midler for at krydse naturens vilje og blive det uvelkomne foster kvit, men alt var forgæves. Pietro blev nu bange for sit liv og besluttede at flygte, men da han underrettede Violante om sin hensigt, sagde hun med al ønskelig tydelighed:

"Hvis du drager bort, tager jeg livet af mig med det samme."

"Jamen, jeg kan da ikke blive her, min elskede. Det kan ikke forblive ubemærket, at du er frugtsommelig, og når det bliver opdaget, kan du sagtens få tilgivelse, men jeg stakkel kommer til at sone både din og min egen brøde."

Dertil svarede Violante:

"*Min* brøde, Pietro, kan ikke skjules, men vær forvisset om, at ingen nogensinde skal erfare *din*."

"Hvis du holder det løfte, bliver jeg," lovede Pietro, "men glem aldrig, hvad din tavshed betyder for mig."

Imidlertid gjorde Violante sit bedste for at skjule sin tilstand så længe som muligt, men da hendes trivelighed begyndte at blive mistænkelig, betroede hun sig en dag til sin moder og bad hende under mange tårer om hjælp. Fruen blev først højligt forbitret, overdængede sin datter med skældsord og forlangte at få at vide, hvorledes det var gået til. Violante opdigtede en nogenlunde troværdig historie, hvori Pietro naturligvis ikke blev nævnt, og det lykkedes hende underligt nok at få moderen

til at tage den for gode varer. For at skjule datterens fejltrin, sendte fruen hende så ud til et af deres landsteder, hvor Violante skulle opholde sig, til fødslen var overstået. Da veerne begyndte, jamrede den unge pige sig højt, således som kvinderne altid gøre i sådanne tilfælde, og det traf sig netop så uheldigt, at Amerigo, der ellers sjældent kom den vej, hvad fruen også havde taget med i betragtning ved valget af Violantes opholdssted, just den dag havde været på fuglefangst i omegnen og vendte hjem forbi landstedet lige i det øjeblik, da klagerne lød højest. Forbavset over at høre den jamren gik Amerigo ind i huset, hvor den unge pige lå, og spurgte, hvad der var på færde. Fruen blev ganske bestyrtet ved det uventede syn af sin mand og vidste ikke bedre end at fortælle ham sandheden uden omsvøb, således som hun kendte den. Men Amerigo lod sig ikke nøje med den forklaring og ville vide, hvem der var fader til barnet, hvad Violante dog nok måtte kunne give oplysning om. I modsat fald havde hun ingen nåde at vente, men kunne lige så godt med det samme gøre sig rede til at dø. Fruen anstrengte sig forgæves for at stille manden tilfreds med, hvad hun selv vidste, men hendes ulejlighed var spildt. I rasende forbitrelse styrtede han med dragen kårde ind til Violante, som imidlertid havde født en søn, og råbte:

"Sig mig på stedet, hvem der har avlet dette barn med dig, eller du skal dø."

Af frygt for, at faderen skulle gøre alvor af sin trussel, bekendte Violante da, hvad der var foregået imellem Pietro og hende. Da Amerigo hørte dette, blev han aldeles ude af sig selv og havde nær taget livet af Violante og hendes barn med det samme, men eftersom han var mere tørstig efter at få taget

hævn over Pietro, lod han dem foreløbig være i fred og red straks hjem til Trapani, hvor han opsøgte byens høvedsmand for at besvære sig over den ham tilføjede fornærmelse, og endnu før Pietro havde fået mindste anelse om, hvad der forestod, blev han grebet, lagt på pinebænken og tvunget til at tilstå alt. Høvedsmanden dømte ham så til at drives gennem byen under piskeslag og derpå hænges. For på samme tid at rydde de to elskende og frugten af deres kærlighed bort fra jordens overflade, sendte Amerigo, hvis vrede endnu var langt fra at have lagt sig, skønt Pietro var blevet dømt, en af sine tjenere ud til landstedet med en portion gift og en skarp dolk og gav ham denne besked:

"Gå ud til min datter med disse to ting, og sig hende fra mig, at hun i en fart må vælge imellem de to dødsmåder. Hvis hun ikke selv vil træffe en afgørelse, lader jeg hende brænde for hele byens øjne, som hun har fortjent. Når du har besørget det, tager du hendes nyfødte barn, knuser dets hoved mod en mur, og kaster det ud til føde for hundene."

Da tjeneren havde modtaget denne hjerteløse anvisning på, hvad han havde at gøre, begav han sig på vej i den oprigtige hensigt at gøre sin strenge herre til behag.

Pietro var imidlertid på vandring til galgen, ført af sted under piskeslag, og toget med den dødsdømte passerede netop forbi et herberge, hvor der boede tre armeniske adelsmænd, som var udsendte af deres konge for at forhandle med paven om en forestående korstogsfærd, og som nu hvilede sig et par dage i Trapani, hvor man viste dem megen opmærksomhed og gæstfrihed. Da de så den bloddryppende Pietro blive drevet igennem gaden med hænderne bundet på den blottede ryg,

skyndte de sig hen til vinduet for at betragte det uhyggelige optrin, og som de står og ser på den ulykkelige elsker, er der en af gesandterne, en gammel indflydelsesrig stormand ved navn Fineo, som tilfældigt lægger mærke til en rød plet på hans bryst, en af den slags, kvinder plejer at kalde roser, og ved synet af denne skjold rinder der ham i hu, at han for femten år siden havde mistet en søn med netop sådan et modermærke. Drengen var pludselig blevet bortført på kysten af Lajazzo, og man havde aldrig siden hørt eller set noget til ham. Fineo kunne ikke lade være at tænke på, at hans søn, hvis han havde levet, måtte være omtrent på alder med den misdæder, der blev slæbt til galgen udenfor vinduet, og en anelse fortalte ham, at han måske virkelig var Pietros fader. I den tanke, at den unge mand, hvis han nu tilfældigt skulle være den, Fineo antog ham for, måtte kunne huske sit navn, sin fader og sit modersmål, råbte gesandten til ham på armenisk:

"Theodoro!"

Ved lyden af dette navn løftede Pietro hovedet, og Fineo spurgte ham nu, stadig på armenisk:

"Hvor er du fra? Hvem er din fader?"

Høvedsmandens folk holdt stille et øjeblik af ærbødighed for den fornemme mand, som tiltalte fangen, og Pietro fik lov at besvare de til ham rettede spørgsmål.

"Jeg er fra Armenien," sagde han, "og er søn af Fineo. For mange år siden er jeg blevet ført hertil af folk, jeg ikke kendte."

Da Fineo hørte disse ord, tvivlede han ikke mere om, at det var sin egen søn, han havde genfundet, og dybt bevæget over denne forunderlige tilskikkelse ilede han ud på gaden lige hen til Pietro, som han med inderlig faderglæde sluttede i sine

arme. Derefter kastede han en kostbar kappe om hans hudflettede skulder og befalede dem, der skulle fuldbyrde dødsstraffen, at afvente nærmere ordre.

Fineo behøvede ikke at spørge om grunden til, at hans søn blev behandlet så hårdt. Folkesnakken havde allerede bragt rygtet om hans misgerning viden om. Derfor gik han straks op til høvedsmanden med hele sit følge og talte således til ham:

"Velbyrdige herre, denne mand, som I har dømt til døden som en træl, er født af frie forældre, idet han er min kødelige søn. Han har erklæret sig villig til at ægte den kvinde, hvis ære han har krænket. Behag derfor at afbryde eksekutionen, indtil jeg kan få indhentet underretning om, hvorvidt hun vil have ham til mand, for i tilfælde af, at hun erklærer sig villig dertil, er det stridende mod lov og ret at fuldbyrde denne bloddom."

Høvedsmanden undrede sig såre, da han hørte denne forklaring, og da han ikke turde drage gesandtens ord i tvivl, havde han ikke andet at gøre end at sende bud til Amerigo og meddele ham det passerede. Amerigo blev dybt fortvivlet, fordi han troede, at hans datter og hendes lille søn allerede var døde, hvorved han havde forspildt en glimrende udsigt til at komme i slægt med den fornemme, højt ansete Fineo. I flyvende fart sendte han dog en tjener ud til landstedet i den hensigt at forhindre ulykken, hvis den imod al sandsynlighed endnu ikke skulle være sket. Den tjener, som først var blevet afsendt med dolken og giften, stod just ved Violantes seng og brugte mund imod hende for at få hende til at skynde sig med at træffe sit valg, men da han af den anden tjener fik at høre Amerigos ombestemmelse, gik han straks tilbage til Trapani for at fortælle, hvad der var foregået. Amerigo blev henrykt over at

erfare, at han ikke var nået videre, og han skyndte sig så hen til Fineo og gjorde tusind undskyldninger for den fejltagelse, som nær var blevet så skæbnesvanger. Fineo tilgav ham gerne alt og udtalte derpå følgende:

"Det er min agt at lade min søn tage jeres datter til ægte. Vil han ikke det, skal retten have sin gang, og den afsagte dom får at stå ved magt."

Denne afgørelse behagede også Amerigo, og de to fædre opsøgte nu Theodoro, som endnu rystede og bævede af skræk for døden og af den smerte, han allerede havde måttet udstå. På spørgsmålet om han ville tage Violante til hustru svarede han uden betænkning Ja, og da han fik at vide, at han skulle være en fri mand, var det ham, som om han kom fra Helvede ind til Himlen, så glad blev han, og først nu blev han i stand til at føle virkelig glæde over at have fået sin fader igen. Imidlertid havde man atter sendt bud ud til den unge pige for at få at vide, om hun ville underkaste sig den af Fineo trufne bestemmelse, og da hun hørte, hvad Theodoro havde oplevet, og hvad det var, man forlangte af hende selv, kunne hun først ikke tro på al den lykke, der strømmede ind til hende, just som hun havde beredt sig til at lide den frygteligste død, men hun fattede sig snart og sagde, at hun ikke kunne tænke sig noget mere glædeligt end at blive gift med Theodoro. Imidlertid skulle hendes faders vilje i fremtiden være hendes højeste lov.

Nu var der altså enighed imellem alle, trolovelsen blev holdt, og der blev givet en glimrende fest til fornøjelse for hele byens befolkning. Violante kom sig snart og blev skønnere end nogensinde før. Sammen med sin lille dreng fremstillede hun sig for Fineo, da han vendte tilbage fra Rom, og han tog kærligt

imod hende som mod en datter og fejrede et storartet bryllup, glad som han var over at se sin søn gift med en så yndig kvinde.

Kort efter gik han om bord på sit skib med børn og barnebarn og sejlede hjem til Lajazzo, hvor de to elskende levede i fred og ro lige til deres død.

8. fortælling

Nastagio degli Onesti bortødsler af kærlighed til en dame af slægten Traversari hele sin formue, men opnår dog ikke at gøre sig elsket af hende. På sin families indstændige opfordring drager han til Chiassi, hvor han ser en ridder holde jagt på en ung pige, dræbe hende og lade hende sønderslide af to hunde. Han beder sine slægtninge og den elskede til gæst og lader dem se den samme unge pige lide samme behandling. Af frygt for en sådan skæbne indvilliger damen i at ægte Nastagio.

Da Lauretta tav, begyndte Filomena straks efter på dronningens vink at fortælle således:

Elskelige damer! Hvis medlidenhed tør kaldes en rosværdig dyd for os mennesker, er de grusomheder, som vi også ofte gør os skyldige i, i lige grad strafværdige og revses derfor undertiden på det strengeste af den guddommelige retfærdighed. For at bevise min påstand og samtidig bidrage mit til at afvænne jer fra al grumhed har jeg i sinde at fortælle jer en rørende og interessant historie.

I den ældgamle by Ravenna i Romagna boede der for en del år siden iblandt mange andre gæve adelsmænd en ung ridder, Nastagio degli Onesti, der ved sin faders og arveonkels død var blevet ejer af umådelige rigdomme. Som det så ofte går unge mænd, således gik det også ham. Han gik nemlig hen og forelskede sig i en meget fornem dame, en datter af ridder Paolo Traversaro, som var af højadelig byrd, og det var hans

sikre håb, at han med tiden skulle kunne erobre hendes kærlighed. Men skønt han gjorde sig de hæderligste, mest prisværdige anstrengelser for at nå sit mål, syntes han dog ikke at have andet end uheld med sig, for den unge pige blev stadig mere tilbageholdende overfor ham, mere og mere døv for hans bønner – ja, helt hjerteløs, så det ud til. Om det nu var glæden over sin egen berusende skønhed eller bevidstheden om sin slægts fornemme adel der gjorde hende så stolt og hoffærdig, det er ikke godt at sige, men nok er det, at hun tilbageviste ham og alt, hvad hans var, med den grusomste ringeagt. Nastagio gjorde gang efter gang de ærligste forsøg på at glemme hende, eller – om ikke det ville lykkes – i det mindste at gengælde de hadefulde følelser, hun lagde for dagen overfor ham, med lige mønt, men hvor ofte han end forsøgte, blev resultatet ufravigelig det samme, idet hans håb blev svagere. Mens Nastagio således blev ved at elske håbløst, brugte han på samme tid en vanvittig masse penge, så at hans familie og venner til sidst mente at måtte skride ind, for at han ikke skulle øde alle sine midler bort og undergrave sit helbred, og de bad ham da rejse hjemmefra i nogen tid, for at opholdet iblandt fremmede mennesker efterhånden skulle gøre ende både på hans fortærende lidenskab og hans meningsløse ødselhed. Nastagio ville længe ikke høre dette velmente råd, men for at få fred gav han alligevel endelig efter. Med et udstyr og et følge, som om rejsen gjaldt Frankrig eller Spanien, steg han til hest, og ledsaget på vej af talrige venner forlod han Ravenna og drog ud til Chiassi, som ligger en halvanden mils vej fra byen. Der lod han sine telte opslå og gjorde alt rede til et længere ophold, hvorpå han bad dem, der havde fulgt ham hele vejen, om at ride

hjem igen. Derefter begyndte han også her at føre det mest overdådige liv, endnu vildere end hjemme i Ravenna, og bestandig havde han fremmede, til middag og aften, både fra nær og fjern.

Da det led hen på sommeren, blev han imidlertid atter stærkt grebet af sin kærlighed. Ganske alene og hensunket i dybe drømme gik han bort fra sit telt og vandrede omkring på lykke og fromme, indtil han kom til en pinjeskov. Det var allerede over den femte time på dagen, og endnu havde han ikke tænkt på at nyde hverken vådt eller tørt, men var blot blevet ved at gå, så at han nu var kommet et godt stykke ind i skoven. Pludselig blev han vakt af sine drømme ved at høre en kvindestemme udstøde de mest fortvivlede, øresønderrivende skrig. Han løftede hovedet og så sig med undren om i den store, dunkle pinjeskov, men hans forbavselse steg, da han bemærkede en henrivende smuk ung pige, som kom løbende hen imod ham, nøgen, med vildt flagrende hår, sønderflænget af buskenes torne, højt grædende og tiggende om nåde og barmhjertighed. Tæt bagved hende sprang to vældige glubske hunde, som hvert øjeblik satte deres skarpe tænder i den unge piges hudflettede legeme og bed hende frygteligt. Noget længere borte afsluttedes det uhyggelige optog af en ridder i mørk rustning på en kulsort ganger. Bandende og sværgende, udstødende de forfærdeligste trusler, svingende et bloddryppende sværd og med den mest rasende vrede malet på sit vejrbidte ansigt fo'r han afsted for at indhente sit ulykkelige offer. Nastagio blev stående målløs af rædsel over dette gruopvækkende skue, men skrækken veg snart for den inderligste medlidenhed med den forfulgte stakkel, og han foresatte sig at vove alt for at befri

hende for den uudholdelige dødsangst, som gav sig luft i de mest hjerteskærende skrig, der gik ham til marv og ben. Våbenløs som han var, vidste han ikke bedre end at gribe en kæp og stille sig i vejen for den fremstormende rytter. Men da ridderen allerede i nogen afstand lagde mærke til ham, råbte han:

"Nastagio, det er til ingen nytte, at du prøver på at forhindre mig i at lade retfærdigheden ske fyldest. Lad du kun hundene og mig gøre med denne djævel af en kvinde, som hun har fortjent."

Mens han talte således, havde de vilde køtere bidt sig fast i siderne på den unge pige og tvunget hende til at standse. Ridderen indhentede dem straks efter og steg nu af hesten. Nastagio gik hen til ham og sagde:

"Jeg ved ikke, hvem I er, skønt I lader til at kende mig, men ét ved jeg, at det sømmer sig ilde for en væbnet riddersmand at ville dræbe en nøgen kvinde og at hidse hunde på hende, som var hun et vildt dyr. Jeg tager damens parti og agter at forsvare hende efter bedste evne."

Dertil svarede den barske ridder:

"Nastagio, jeg er fra samme by som I, og I var endnu kun et barn, da jeg, som hed Guido degli Anastagi, forelskede mig så heftigt i denne kvinde, at jer kærlighed til Traversaros datter er for intet at regne i sammenligning med disse følelser. Men hun besvarede min varme kærlighed med den grusomste kulde og hårdhed og gjorde mig til sidst så ulykkelig, at jeg af lutter fortvivlelse dræbte mig selv med dette sværd, hvorefter jeg blev fordømt til evige pinsler. Snart efter blev hun syg og døde, ikke af sorg over mig, hvis død havde glædet hende hjerteligt, men

vel fordi Forsynet længtes efter at straffe hende med den samme pine, som hun havde forvoldt mig. Nu skulle hun høste lønnen for sin grusomhed, for den sataniske glæde, hun følte, hver gang jeg led, for sit forhærdede sind, som ikke tillod hende at angre, men som næsten fik hende til at tro, at hendes hjerteløshed fortjente Paradisets lyksalighed. Da hun vel var kommet indenfor Helvedes porte, blev der pålagt os den straf, at hun skulle flygte således for mig, og jeg, der havde elsket hende så højt, jeg måtte forfølge hende som min dødsfjende. Når jeg indhenter hende, dræber jeg hende bestandig med denne kårde, den samme, som gjorde ende på mit eget usle liv. Jeg skærer derpå hendes kolde, hårde hjerte ud, det som aldrig gav plads for kærlighed eller medlidenhed, og jeg kaster så det og alle de andre ædle dele af hendes legeme hen til føde for hundene, således som I straks selv skal få at se. Kort efter står hun atter op, som om hun aldrig havde været død. Det sker alt sammen efter Guds vilje og i kraft af hans almagt – og nu begynder den pinefulde forfølgelse forfra, og hundene og jeg halser på ny af sted uden fred, uden hvile. Hver fredag kommer jeg stadig tilbage hertil på samme tid og mishandler hende altid på samme måde. Men I må ikke tro, at vi får lov at hvile de andre dage. Nej, da må jeg indhente hende andre steder, hvor hun i sin levetid har båret sig grusomt ad overfor mig. Gud har bestemt, at jeg skal blive ved at være hendes hadefulde fjende i lige så mange år, som hun har været kold og hård ved mig. Lad derfor den guddommelige retfærdighed have sin gang og prøv ikke på at modsætte jer, hvad I alligevel ikke kan hindre."

Nastagio havde med rysten og bæven hørt på den forpinte ridders fortælling. Forfærdet veg han til side, og mens hårene

rejste sig på hans hoved, var han nu vidne til en rystende scene. Da ridderen havde endt sin beretning, styrtede han sig som et rasende vilddyr over den unge pige, der lå på knæ og bad om nåde, alt mens hundene rev og sled i hendes blodige kød. Uden at låne hendes bønner øre rendte han hende sin dragne kårde i livet med en sådan voldsomhed, at den trængte helt igennem. Den unge pige styrtede nu næsegrus om på jorden, stadig grædende og bedende, men ridderen greb en kniv, sprættede hende op og rev hendes hjerte og de andre indvolde ud, som han derpå kastede hen til hundene, der fortærede det med rasende grådighed. Et øjeblik efter rejste den unge pige sig atter op, som om hun var lyslevende, og gav sig igen til at løbe ned mod havet med hundene i hælene. Ridderen steg atter til hest og begyndte forfølgelsen forfra, og snart efter var hele skaren så langt borte, at Nastagio ikke kunne se noget til dem mere, men længe blev han stående som bytte for vekslende medlidenhed og skræk. Pludselig slog det da ned i ham, at han kunne drage stor nytte af dette syn, eftersom det jo gentog sig hver fredag. Han mærkede sig for alle tilfældes skyld stedets beliggenhed og gik så hjem til sit telt, hvor tjenerne havde ventet ham i stor uro, idet de frygtede for, at han havde taget livet af sig.

Nogle dage efter sendte han bud til alt, hvad han havde af slægt og venner, og lod sige således:

"I har længe opfordret mig til at opgive min kærlighed til den dame, som ikke viser mig andet end fjendskab, og til at føre et mere sparsommeligt levned. Nu er jeg rede til at opfylde jeres ønske, hvis I tilstår mig den gunst at udvirke, at ridder Paolo Traversaro med hustru, datter og hele sin øvrige slægt, og hvem

han ellers ønsker at tage med, kommer herud på næste fredag til middag hos mig. I skal da få at se, hvorfor jeg beder jer om dette."

Selv om det forekom alle at være et besynderligt forlangende, mente de dog, at sagen ikke kunne have stor vanskelighed ved at lade sig gennemføre. De indbød da også dem, Nastagio ønskede at se, og skønt den unge pige, som han elskede, helst ville være blevet hjemme, fik de hende dog overtalt til at tage med. Nastagio havde anrettet et prægtigt gæstebud og ladet bordene dække ude i pinjeskoven netop der, hvor han havde set den nøgne kvinde blive revet i stykker, og ydermere havde han ordnet det sådan, at hans hårdhjertede elskede kom til at sidde med ansigtet vendt imod selve stedet. Just som den sidste ret blev båret frem, blev hele selskabet med et skræmt op ved at høre den forfulgte kvindes hjerteskærende skrig. Alle undrede sig såre og spurgte, hvad det dog var, men Nastagio lod dem læse svaret i de begivenheder, som nu fulgte. På et øjeblik var den blødende kvinde, hundene og ridderen på den sorte hest kommet til syne imellem træerne. Gæsterne fo'r rædselsslagne op, og mange af de mest uforfærdede mænd styrtede den unge pige til hjælp, men ridderen holdt den samme tale til dem, som han havde holdt til Nastagio, og fik dem ikke blot til at blive stående på afstand, men fyldte dem også med den dybeste skræk og forfærdelse. Derefter gentog sig den samme blodige scene, som Nastagio netop havde gjort regning på, og jeg behøver ikke at fortælle, hvilket rystende indtryk det gjorde på de fremmede, hvoraf mange var slægtninge til den ulykkelige unge pige og til ridderen, hvis kærlighed og sørgelige død endnu var i frisk minde. Kvinderne græd bitterligt og mange

besvimede af skræk, som om det havde været dem selv, der truedes med mishandling.

Da det pinefulde optrin endelig var forbi, talte man naturligvis ikke om andet, og de, der havde haft mod til at betragte det hele, fortalte om den frygtelige lemlæstelse, den nøgne pige havde måtte lide. Nastagios grusomme elskede var mere rystet end nogen anden. Hun havde hørt og set alt og forstået, at det frygtelige syn først og fremmest havde bud til hende, der havde været så ufølsom overfor sin ihærdige bejlers fortvivlelse. Det forekom hende, som om hun var den nøgne kvinde der flygtede, og han den mørke ridder, som forfulgte hende, og hun kunne ligefrem fornemme hundenes bid i sine lænder. Så angst var hun blevet, at hun for at undgå en sådan skæbne endnu samme aften forandrede sit had til kærlighed. Hun blev ikke rolig, før hun i største hemmelighed havde fået sendt sin kammerpige ud til Nastagio og bedt ham komme ind til hende, for at hun kunne føje sig efter hans ønsker. Han lod hende så vide, at hendes føjelighed var ham til stor glæde, men han ønskede dog ikke at nyde godt af hende, før han kunne gøre det med ære, når hun var blevet hans retmæssige hustru. Den unge pige, som vidste, at det udelukkende beroede på hende selv, om hun ville gifte sig med Nastagio eller ej, lod svare, at det ville være hende en særlig fornøjelse at blive ridder Nastagios ægteviede mage. Så gik hun uden videre selv ind til sin fader og moder og sagde, at hun ønskede at gifte sig med Nastagio, hvilket hendes forældre blev hjerteligt glade over. Den næste søndag stod brylluppet, og Nastagio levede længe lykkeligt med sin elskede. Den skræk, damerne havde udstået, virkede ikke blot i dette tilfælde til at fremkalde en heldig

udgang på et kærlighedseventyr, men også alle de øvrige piger i Ravenna blev fra nu af så lette at skræmme, at de altid siden have været ganske anderledes flinke til at føje sig efter mændenes ønsker, end de havde været før.

9. fortælling

Federigo degli Alberighi elsker en dame, uden at hun gengælder hans følelser. Da han har bortødslet hele sin formue i et overdådigt levned, har han ikke andet tilbage end en falk, som han giver sin elskede at spise, da hun kommer og besøger ham. Da hun erfarer dette bevis på hans kærlighed, skifter hun mening, gifter sig med ham og bringer ham stor rigdom i medgift.

Filomena havde endt sin fortælling, og dronningen, som så, at der foruden hende selv kun Dioneo var tilbage, således som han jo havde fået særlig tilladelse til, begyndte med fornøjet mine sin historie:

Nu skal jeg altså til at fortælle, mine kære damer, og det gør jeg med stor glæde, idet jeg agter at berette om et kærlighedseventyr, som i mangt og meget minder om det, vi netop har hørt. Mit formål med det er ikke blot at belære jer om, hvilken magt I besidder i jeres skønhed, men samtidig at give jer anvisning på, hvorledes I skal tage det i jeres hånd selv at bestemme, hvem I vil lyksaliggøre med jeres gunst, for at I således kan blive fri for altid at lade tilfældet råde, for det hænder som oftest, at skæbnen kaster os i armene på en mand, som i ingen henseender svarer til de fordringer, vi stiller, enten fordi han er for overlegen i ånd og af legeme, eller fordi han – og det er desværre hyppigst tilfældet – aldeles ikke besidder de egenskaber, som vi mener at kunne fordre hos den, der skal være vor ledsager igennem livet.

I kender alle den gamle Coppo di Borghese Domenichi, som fordum blev, og som for resten måske endnu i vor tid kan siges at være en af vor bys mest ærværdige og indflydelsesrige mænd, en af dem, der fortjener et uforgængeligt eftermæle, fordi han ved sin pletfri, hæderlige vandel i langt højere grad end ved sin æts ubestridelige adel har været et glimrende eksempel til efterlignelse for alle gode borgere. Det var hans største fornøjelse engang imellem at passiare med naboer og venner om nyt og gammelt, og den klarhed i udtrykket, den hukommelse og den veltalenhed, han ved sådanne lejligheder kunne lægge for dagen, var rent ud forbløffende. En af de historier, han i sine senere år holdt mest af at fortælle, var den om Filippo Alberighis søn Federigo, en ung adelsmand, som i våbenbrug og ridderlige sæder var en af de fremmeligste i hele Toscana og derfor damernes erklærede yndling. Som det gik Nastagio, og som det går de fleste unge mænd, således gik det også Federigo, der blev forelsket i en ung, fornem dame, fru Giovanna, som i sin tid blev regnet for den skønneste og mest indtagende i Firenze, men som til alt uheld var gift. For at vinde hendes kærlighed afholdt han dystløb og turneringer, gav glimrende fester, strøede de kostbareste gaver omkring sig, bortødslede kort sagt hele sin formue på den mest tåbelige maner. Men Giovanna var lige så ærbar som smuk og agtede hverken på gilderne eller på ham, der gav dem til hendes ære, så at det til sidst stod således, at Federigo havde brugt alt, hvad han ejede og havde, og nu ikke var andet end en fattig stymper, som kun lige havde en bitte gård med en stump jord til, hvor han med møje og besvær kunne tjene til sit udkomme, og så en falk, som overgik alle andre falke i verden; men skønt han var

aldeles forarmet og ikke havde opnået den mindste gunst trods alt, hvad han havde ofret for sin elskede, var hans kærlighed dog så langtfra kølnet, at den tværtimod blussede mere heftigt end nogensinde. Da det imidlertid stod ham klart, at livet i byen ville blive ham for kostbart, tog han den eneste fornuftige beslutning, at flytte ud på sin gård, og dér bar han med tålmodighed sine trange kår uden at trygle nogen om hjælp. Tiden tilbragte han med at jage, hvorved hans ypperlige falk var ham til uvurderlig nytte.

Mens forholdene nu stod således, skete det, at fru Giovannas ægtefælle blev meget syg, og da han mærkede, at det var døden, der nærmede sig, gjorde han sit testamente, hvori han indsatte sit eneste barn, en halvvoksen søn, som arving til sine umådelige rigdomme, idet han samtidig traf den bestemmelse, at Giovanna, som han havde elsket højst, skulle træde i sønnens sted, hvis denne skulle dø uden at efterlade sig lovlige arvinger. Da dette var gjort, døde han. Fru Giovanna, der altså var blevet enke, tog kort efter ud på et af sine landsteder for at tilbringe sommeren der, således som det er skik og brug hos os. Da det nu tilfældigvis traf sig således, at dette landsted lå i nærheden af Federigos gård, var det jo meget naturligt, at Giovannas søn og Federigo lærte hinanden at kende, og den unge mand blev snart overordentlig glad ved at lege med fuglene og hundene, og navnlig blev han indtaget i den sjældne falk, som han frygtelig gerne ville eje, men som han ikke turde bede om, da han vidste, hvor meget dens herre holdt af den. Hen på sommeren blev drengen imidlertid syg, farligt syg endda, og hans moder var rent utrøstelig over det, såsom han var hendes eneste barn, og hun elskede ham højere end alt på jorden. Hele

dagen sad hun ved hans seng og havde ingen anden tanke end at trøste ham og gøre ham glad. Tyve gange i døgnet spurgte hun ham, om der ikke var noget, han ville have, og hun bad ham om at sige det, hvad det end var, hvis han havde noget ønske, for hvis det fandtes i verden, skulle hun ikke sky noget offer for at skaffe det til ham. Da drengen havde hørt denne bøn så ofte, at han til sidst måtte tro, at den var alvorligt ment, sagde han en dag:

"Kære moder, hvis du kunne skaffe mig Federigos falk, tror jeg nok, jeg ville komme mig helt."

Giovanna faldt i dybe tanker, da hun hørte disse ord, og en stund sad hun og overvejede, hvad hun skulle gøre. Hun vidste jo, at Federigo havde elsket hende alle dage, men hun havde heller ikke glemt, at hun aldrig havde så meget som smilet til ham.

"Skulle jeg virkelig sende bud til ham og bede ham om denne falk, som – efter hvad jeg har hørt sige – skal være en af de bedste, et menneske nogensinde har haft, og som desuden er hans sidste trøst i denne verden? Skulle jeg virkelig være egenkærlig nok til at berøve ham hans eneste glæde?"

Således spurgte hun atter og atter sig selv, og skønt hun var vis på at få falken, hvis hun bad om den, holdt hun dog ikke af at love noget. Hun gav derfor slet ingen svar på drengens bøn. Det varede dog ikke ret mange timer, inden kærligheden til sønnen vandt sejr, og hun besluttede at gøre ham glad, koste, hvad det koste ville. For høfligheds skyld ville hun endda selv tage hen til Federigo og bede om fuglen, og inden hun tog hjemme fra, sagde hun til den syge:

"Kære barn, lad mig nu se, du er ved godt mod og skynder dig at blive rask. I morgen tidlig, før jeg foretager mig noget andet, skal jeg nok selv hente falken hjem til dig."

Drengen blev så glad over dette løfte, at han virkelig syntes at blive noget bedre den dag.

Den næste morgen gik fruen sammen med en anden dame ud at spadsere og lagde da ligesom tilfældigt vejen om ad Federigos gård. Vejret var ikke særlig heldigt til fuglefangst, så Federigo ville blive hjemme hele dagen og bruge tiden til at få udført et arbejde i haven. Han var netop beskæftiget med dette, da en af tjenestefolkene kom ned og sagde til ham, at fru Giovanna var kommet på besøg. Overrasket og glad ilede han op til huset, hvor fruen kom ham i møde med et venligt smil. Federigo hilste ærbødigt, og som svar på hans spørgende miner tog Giovanna straks således til orde:

"Goddag, Federigo! Jeg er kommet for at godtgøre dig det tab, du engang har måttet lide for min skyld, fordi du elsker mig højere end strengt nødvendigt. Din belønning skal være den, at jeg sammen med min ledsagerinde vil spise til middag hos dig i dag."

Federigo svarede ydmygt:

"Kæreste frue, jeg mindes aldrig at have lidt noget tab for jeres skyld, men derimod har jeg haft så megen glæde af jer, at jeres frivillige besøg hos mig, omend jeg kun er en fattig vært, forekommer mig at være en fortsættelse af jeres velgerninger imod mig, ikke en godtgørelse af noget tab. For jeres, men ikke for min egen skyld, beklager jeg, at jeg på denne dag ikke kan bruge alt det, som jeg i tidligere tid har ofret på jeres alter."

Med disse ord førte han hende undselig ind i sin ringe bolig og viste hende derefter rundt i sin have. Da der nu ikke var andre end ham selv til at holde hende med selskab, bad han hende sætte sig hos den gamle havekone, mens han selv gik ind for at sørge for borddækningen.

Skønt han levede i den yderste fattigdom, havde han dog endnu aldrig rigtig forstået, hvor meningsløst og hvor uforsvarligt, han i grunden havde kastet sine vældige rigdomme i rendestenen, men nu da han stod og ikke ejede en bid at sætte for denne dame, for hvis skyld han havde beværtet hundreder af mennesker ved bugnende borde, nu gik det op for ham, hvor meget han havde at angre, og han forbandede sin skæbne. Bekymret for, hvorledes han skulle skaffe noget ordentligt til bordet løb han omkring både oppe og nede og inde og ude, men der var hverken penge eller værdigenstande, han kunne sætte i pant for et lån, og imidlertid gik tiden. Han ønskede inderligt at præstere en nogenlunde pæn anretning for sin fornemme gæst, men på den anden side var han for stolt til at bede nogen om hjælp, og da han så ikke havde anden udvej og tilfældigt kom til at se på sin dyrebare falk, besluttede han at drage nytte af den for sidste gang. Med overvindelse af sin stærke modvilje gik han hen til buret, greb fuglen og drejede halsen om på den i den tanke, at dens fede krop ville være en lækkerbisken selv for en forvænt dame. Derpå kastede han den ind til pigen og lod hende plukke den og stege den på spid. Bordet blev så dækket med skinnende hvide duge, hvoraf han endnu havde et par stykker, og han gik selv ned i haven og meldte sin kære gæst, at den tarvelige middag, han kunne stille på benene, var anrettet. Fruen rejste sig sammen med sin

veninde, og de gik til bords uden at ane, hvad de skulle spise, mens Federigo med en vis stolthed gav rollen som vært.

Da måltidet var til ende, talte de om alt, hvad de kunne finde på, og efter nogen tids forløb bestemte damen sig endelig til at sige sit virkelige ærinde. Med dæmpet stemme begyndte hun at tale således:

"Federigo, når du kaster tanken tilbage på dit liv og mindes min hæderlighed, som du vel undertiden har opfattet som hårdhed og hjerteløshed, så er jeg ikke i tvivl om, at du vil blive højst forbavset over min dristighed, når jeg oprigtigt fortæller dig, hvad det egentlig er, som har ført mig hertil i dag, men hvis du var fader, ville du bedre kunne forstå, hvor vidt forældrene kan gå af kærlighed til børnene, og så tror jeg, at du snarere ville tilgive mig. Nu har du desværre ingen børn, men jeg, som har en søn, mægter ikke at skyde de følelser fra mig, som besjæler andre mødre. Derfor tvinges jeg til, med tilsidesættelse af alle hensyn til sømmelighedens krav, at bede dig om noget, som jeg ved, du har kært, og det med god grund, eftersom din ulykkelige skæbne har behandlet dig således, at du ikke har anden trøst og glæde i dit fattige liv. Jeg beder dig om din falk, som min søn har fået sådan lyst til at eje, at jeg frygter for, at hans sygdom skal tage fart, ja, måske ende med døden, hvis jeg ikke bringer den med hjem til ham. Derfor beder jeg dig – ikke med påberåbelse af den kærlighed, du nærer til mig, og som jo ikke forpligter dig i nogen retning, men i tillid til dit ædle hjerte og med håb til din ridderlighed, som aldrig fornægter sig – derfor beder jeg dig skænke mig falken, for at jeg med rette kan sige, at jeg har din ædelmodige gavmildhed at takke for min

søns liv, og for at jeg af denne grund kan bevare dig i uudslettelig, taknemmelig erindring."

Federigo blev aldeles stum af sorg, da han havde hørt Giovannas bøn og forstået, at han havde forspildt denne lejlighed, måske den eneste i sit liv, til at gøre sig virkelig fortjent af den dame, han elskede af sit ganske hjerte. Det eneste livstegn, han gav fra sig, var et dybt suk, som Giovanna opfattede som udtryk for hans sorg over at skulle give slip på falken, og hun skulle lige til at sige, at hun alligevel ikke ville tage imod den, men inden hun fik betænkt sig på, hvorledes hun skulle udtrykke sig, svarede Federigo:

"Ædle frue, siden det behagede Gud at indgive mig kærlighed til jer, har lykken været mig imod i alle ting, og jeg kan med fuld føje beklage mig over dens grusomhed, men alt, hvad jeg har gået igennem, er for intet at regne imod den smerte, jeg må føle i dette øjeblik, en uendelig kval, som jeg aldrig vil tilgive min onde skæbne. At tænke sig, at I er kommet til mig i mit fattige hus for at bede om en ringe gave, I, som i al min rigdom aldrig værdigede mig et besøg, og så at jeg … at jeg ikke kan hjælpe jer. Hør mig, hør i korthed, hvorfor jeg ikke kan give jer falken. Næppe havde jeg erfaret, at I ville gøre mig den ære at spise ved mit bord, før jeg straks, af hensyn til jeres høje adel, var betænkt på at yde jer det bedste, jeg formåede, og da jeg mente, at I burde trakteres med en kosteligere ret, end almindelige mennesker får, faldt det mig ind, at falken ville være jer værdig, fordi den var mit livs kæreste eje, og derfor har I nu spist den til middag. Jeg bildte mig ind at have gjort alt så godt, det stod til mig, men nu da I ønsker at eje den på en anden måde, smerter

det mig bitterligt, at jeg ikke kan give jer den. Aldrig vil jeg trøste mig for denne sorg, tror jeg."

Efter at have talt således kastede han, for at Giovanna ikke skulle tvivle om hans ærlighed, fjerene, fødderne og næbbet af falken for hendes fod.

Da damen havde hørt hans beretning, bebrejdede hun ham til at begynde med, at han havde dræbt sin prægtige falk for hendes skyld, men ret længe kunne hun ikke afholde sig fra at udtale sin beundring for hans højsind, som fattigdommen ikke havde formået at kue. Men da hun i alle tilfælde ikke mere havde skygge af håb om at kunne opfylde sin søns ønske, og da hun samtidig nagedes af bekymring og uro for hans befindende, sagde hun omsider farvel og gik bedrøvet hjem.

Om det nu var af sorg over ikke at få sin kære falk, eller det var, fordi sygdommen måtte ende således, det skal jeg ikke udtale mig om, men så meget er vist, at drengen døde nogle dage efter til moderens store, utrøstelige smerte. Nogen tid tilbragte hun med suk og bitter klage, men hendes brødre begyndte at trænge ind på hende for at få hende til at gifte sig igen, rig var hun jo blevet, og ung og smuk var hun endnu. Først stred hun imod, men da de blev ved at plage hende, kom hun atter til at tænke på, hvor højt Federigo elskede hende, og hvor opofrende han havde vist sig, da han til ære for hende dræbte sin enestående falk, og så sagde hun til sine brødre:

"Hvis I tillader det, har jeg ikke noget imod at henleve resten af min levetid i enkestand, men hvis I bestemt forlanger, at jeg skal gifte mig, vil jeg ikke have nogen anden til mand end Federigo degli Alberighi."

Hendes brødre gjorde grundigt nar ad hende for dette snurrige valg.

"Hvad vil du dog med ham?" spurgte de. "Han har jo ikke til det tørre brød."

Men hun svarede:

"Kære brødre, jeg ved nok, at det forholder sig, som I siger, men jeg vil hellere have en mand, der trænger til rigdom, end rigdom, der trænger til en mand."

Da brødrene forstod, at hun havde overvejet sagen alvorligt, og da de desuden kendte Federigo som en hæderlig mand, der bar sin fattigdom med ære, gav de ham deres søster til ægte, og hele hendes rigdom til medgift. Federigo blev et helt andet menneske, da han blev gift med denne kvinde, som han elskede så højt, og nu forstod han bedre at passe på sin formue. I mange år lige til sit livs ende levede han lykkeligt og godt med sin ærbare trofaste viv.

10. fortælling

Pietro di Vinciolo går ud for at besøge sin ven Ercolano. Hans hustru indbyder imidlertid et ungt menneske til at besøge sig og skjuler ham, da Pietro uventet kommer hjem, under en hønsekurv. Pietro fortæller, at man hos Ercolano havde fundet en ung mand, som hans kone havde lokket til huse, og hans hustru dadler i stærke udtryk den bedrageriske kvinde. Til alt uheld kommer et æsel til at trampe på hånden af ham, der ligger under hønsekurven. Han skriger, Pietro løber til og afslører sin kones træskhed, men til sidst bliver de atter gode venner, og han tilfredsstiller uantastet sin unaturlige attrå.

Dronningens fortælling var færdig, og alle priste Gud, fordi han så nådigt havde belønnet Federigo, da Dioneo, der aldrig afventede befalingen til at begynde, tog således til orde:

Jeg er ikke i stand til at bedømme, om det er en fejl, der er karakteristisk for vor tid, og som er fremelsket af sædernes almindelige forfald, eller om det er ethvert menneskes medfødte tilbøjelighed, som giver sig udslag i, at vi oftere ler ad det onde end ad det gode, navnlig når skændslen ikke berører os personligt, men da jeg nu engang har påtaget mig et hverv, der forpligter mig til at rive jer ud af tungsindigheden og gøre jer glade og fornøjede, vil jeg heller ikke af den slags filosofiske undersøgelser lade mig afholde fra at fortælle jer en historie, som I nok vil more jer over, skønt emnet visselig er alt andet end anstændigt. Forinden jeg begynder, vil jeg dog formane jer

til, om jeg så må sige, at plukke roserne og lade tornene sidde. Jeg mener, at I ikke skal bekymre jer om den ryggesløse mand, hvis vanærende lyster min fortælling handler om, men I skal more jer over hans kones forelskede narrestreger og i øvrigt ikke glemme at have lidt medlidenhed med næstens ulykke.

I Perugia boede der for nogle år tilbage en rigmand ved navn Pietro di Vinciolo, som gik hen og giftede sig – mere for at putte folk blår i øjnene og for at nedslå et fælt rygte, der gik om ham i byen, end fordi han egentlig følte lyst til at have noget med kvinder at gøre. Den kone, han fik, egnede sig fortrinligt til at blive gift, fyrig og varmblodig som hun var, men der var den fejl ved det hele, at hun hellere end gerne ville have to mænd, mens hun nu måtte tage til takke med en, der tilmed havde mod på noget ganske andet end at stille en kvinde tilfreds. Det varede ikke længe, inden hun kom under vejr med dette, og da hun følte sig frisk og levende og nok vidste, at en mand kunne være tjent med hende, begyndte hun at blive inderlig misfornøjet med den stilling og tage således på veje overfor sin ægtefælle, at de fra nu af levede i bestandigt skænderi. Det blev dog ikke bedre af den grund, hverken for hende selv eller med mandens dyriske drifter, og til sidst opgav hun ethvert forsøg på at ændre forholdene på den måde. En skøn dag sagde hun til sig selv:

"Det usle mandfolk lader mig skøtte mig selv og bryder sig kun om at traske i trætøfler ad tørre stier. Nuvel da! så skal jeg nok sørge for at få en anden til at gå i min båd og pløje mit oprørte havs bølger. Jeg tog ham til mand og gav ham en respektabel medgift, fordi jeg vidste, han var et mandfolk, og troede, at han holdt af det samme, som andre mandfolk sætter pris på. På anden betingelse havde jeg aldrig nogensinde giftet

mig med ham. Han vidste jo også, at jeg var kvinde. Hvorfor tog han mig så til ægte, når han dog ikke gider give mig, hvad jeg trænger til? Dette er ikke til at holde ud. Hvis det havde været min mening at forsage denne verden, ville jeg sandelig have taget sløret, men nu er det min agt at leve iblandt menneskene og nyde den glæde, livet vil bringe. Skal jeg vente, til han får lyst til at gøre mig glad, kommer jeg vist til at vente længe, aller mindst til jeg bliver så gammel, at kærligheden ikke har nogen tillokkelse for mig, men det skal ikke ske. Jeg vil ikke sidde som en gammel kone og ærgre mig over at have forspildt min ungdom. Jeg vil have lov til at more mig. Kan han tage sig friheder, kan jeg også. Når han ikke undser sig ved at hengive sig til afskyelige, unaturlige udsvævelser, behøver jeg ikke at skamme mig over, at jeg har lyst til det, som jeg er skabt til. Jeg bryder i alt fald kun loven, mens han forser sig både mod loven og naturen."

Da hun først havde fået de tanker i hovedet, gik de hende snart i blodet, og hun tænkte da så at sige ikke på andet. For at nå sine ønskers mål uden at vække opsigt forbandt hun sig med en gammel koblerske, der altid gik omkring med den frommeste mine, akkurat som den hellige Verdiana, der gav ormene æde. Altid kunne man få hende at se, når der var afladssalg, og aldrig talte hun om andet end de hellige fædres levned eller om Sankt Franciskus' vunder, så at alle holdt hende for en gudhengiven kvinde. Da en gunstig lejlighed tilbød sig, bekendte den unge kone åbenhjertigt sin hensigt for hende. Koblersken svarede:

"Gud, som kender alle ting, skal vide, at det, du begærer, mit barn, slet ikke er syndigt. Om du end ikke havde anden grund

til at følge din lyst end den, at du er ung, var den dog fuldt tilstrækkelig, såsom det er uret mod en at spilde sin ungdom, for der gives ikke nogen mere nagende anger end den, man kommer til at føle, når man sløser sin tid bort. Bliver man først gammel, kan man jo ikke bruges til andet end at passe ilden under ovnen, det kan jeg tale med om, om nogen ellers kan det, for jeg er netop et sådant gammelt skumpelskud. Nu i min alderdom tænker jeg med bittert vemod, men dog uden at kalde den tilbage, på al den tid, jeg ikke har haft fuld nytte af, og skønt jeg ikke har misbrugt hele mit liv – så tosset ville jeg nødig anses for at have været – har jeg dog langtfra fået det ud af det, som jeg kunne have fået, hvis jeg havde været rigtigt om mig. Det tænker jeg så tit på, nu når jeg ser, at der ikke er en moders sjæl, der er medlidende nok til at stikke fyr under min kedel. Uh, hvor det ærgrer mig sommetider. Mændene har det på en helt anden måde. De kan bruges til hundreder af ting, ikke blot til dét alene, og mange af dem bliver først helt dygtige, når de bliver gamle, men kvinderne er kun til for at lade sig elske og føde børn, og det er kun derfor, at mandfolkene bryder sig om os. Har erfaringen ikke lært dig andet, har den dog i det mindste vist dig, at vi altid er rede til at hengive til os til elskov, mens mændene undertiden ikke er så forhippede på det, og vi kvinder er tilmed indrettet således, at en af os nemt kan tage luven fra adskillige mænd, mens mange mandfolk forgæves ville forsøge at gøre en kvinde træt. Når du nu ved, at vi udelukkende er skabt til dette brug, kan du næsten sige dig selv, at det er både rimeligt og forsvarligt, om du sætter din mand et lille horn, alene for at din sjæl ikke skal have noget at bebrejde kødet, når du en gang bliver gammel. Dette liv giver os ikke

andet, end hvad vi selv tager. Dette gælder navnlig os kvinder, som skal have meget mere end mændene, for at vi med rette kan sige, at vi har anvendt tiden godt. Du ser jo selv, hvorledes det går os, når vi først bliver gamle, og hverken vore mænd eller andre mandfolk mere vil have noget med os at bestille, så jager de os bare ud i køkkenet for at holde sladder med katten og tælle gryder og kar. Du kender også mange viser, hvor det hedder så dejligt om de unge kvinder, men hvor de gamle kun hundses og hånes. Jeg kunne såmænd blive ved at opregne mange grunde for, at du bør gå efter dit eget hoved, men hvorfor skal jeg opholde os begge med mange ord? Lad mig blot endnu sige dig, at du ikke kunne have valgt din hjælper med mere omtanke, end du har vist ved at tage mig, for der er ikke det mandfolk, som jeg ikke tør sige alt muligt til, og han kan være så stejl og bister, han være vil, jeg skal dog nok få ham tam, så at han gør, hvad jeg vil have ham til. Sig mig blot, hvem du vil have fat i, så skal jeg nok besørge det fornødne, men glem ikke, mit lam, at jeg er en fattig kone, som for en ringe gave vil indeslutte dig i alle mine bønner og paternostre og bede om, at Gud vil være dine afdøde frænder en nådig dommer."

Den unge kvinde blev nu snart enig med den gamle om hovedsagen, og de aftalte, at den første, hun skulle give sig i lag med, skulle være en ung mand, som færdedes meget i den bydel, og som den lystne frue i øvrigt gav en nøjagtig beskrivelse af. Derefter gav hun koblersken lidt fødevarer og lod hende gå i Guds navn. Det varede ikke mere end et par dage, før den gamle havde skaffet den udpegede unge mand ind til fruen, og kort tid efter en anden, så en tredje og så fremdeles, alt efter som damen fik lyst til. Skønt hun af og til var lidt ængstelig for

sin mand, kunne hun dog aldrig bekvemme sig til at lade nogen lejlighed gå ubenyttet hen, og mens hun således morede sig, fik hun en dag, da hendes mand skulle hen og spise til aften hos en af sine venner, lyst til en ung knøs, som var en af de smukkeste og kvikkeste ungersvende i Perugia. Den gamle blev straks sat i virksomhed, og i løbet af en time var den unge mand godt bænket ved fruens aftensbord. Men så skete det, at Pietro pludselig bankede på og ville ind. Da fruen hørte, at det var ham, blev hun ude af sig selv af skræk og var forberedt på det værste, men for om muligt at undgå mandens hævn, gjorde hun et forsøg på at få sin elsker af vejen, og da hun ikke kunne finde noget bedre skjulested, puttede hun ham ned under en hønsekurv inde i et lille værelse, der stødte op til den stue, hvor de havde spist til aften, og efter at hun havde kastet en pjalt sæk over kurven, løb hun ud og lukkede op for manden. Straks da han var kommet inden for døren sagde hun til ham:

"Det gik i en fart med at spise den aftensmad."

"Vi fik slet ikke noget," svarede Pietro.

"Men hvorledes gik det dog til?" spurgte konen.

Så fortalte Pietro:

"Ja, nu skal du høre. Vi sad allerede ved bordet, Ercolano, hans kone og jeg, da vi hørte stærk nysen lige ved siden af os. Første og anden gang lød det nok noget mystisk, men det var dog først, da det lod til slet ikke at ville holde op igen med det nyseri, at Ercolano blev rigtig arrig. Han var allerede i forvejen noget gnaven på sin kone, fordi det havde varet så længe, inden hun kom ud og lukkede op, men nu blev han som sagt helt rasende og spurgte med bøs stemme: "Hvad skal det betyde? Hvem er det, der nyser således?" Dermed rejste han sig fra

bordet og gik hen til en trappe, som fører op til loftet, og hvorunder der er et slags pulterkammer, hvor de gemmer alle mulige ting, som det er rart altid at have ved hånden i påkommende tilfælde. Da det forekom ham, at nyseriet kom derfra, åbnede han døren, og i det samme steg der den frygteligste svovldamp ud fra det lille rum. Fortørnet over den ubehagelige stank gav han sig til at skænde på sin kone, men hun svarede nok så rask: "Å, det stammer fra, at jeg nylig har renset mine slør med svovl, og så satte jeg kedlen, hvor svovlet lå i, ind under trappen og hængte slørene op over den, for at røgen skulle trænge i dem. Den holder nok straks op med at ryge." Ercolano lod døren stå lidt åben, for at svovldampen kunne trække ud, og da tågen nu spredte sig, fik han pludselig øje på det stadigt vedvarende nyseris ophav. Det var en ung mand, som allerede var halvt kvalt af den bedøvende lugt. Da Ercolano blev opmærksom på ham, udbrød han rasende: "Nu forstår jeg, hvorfor du lod os vente så længe udenfor døren, men om det så skal blive min sidste fornøjelse på denne jord, skal du få det betalt."

Da hans kone hørte dette og så, at hendes gavtyvestreg var opdaget, fo'r hun ud at døren som en stormvind, og jeg aner ikke, hvor hun blev af. Ercolano lod konen løbe og råbte til den nysende ungersvend, at han skulle komme ud, men hvor meget Ercolano end bandede og skreg, blev den anden roligt liggende. Han kunne nemlig ikke mere røre et lem, og det var tydeligt at se, at kom han ikke ud i en fart, ville han om et øjeblik have nyst for sidste gang. Ercolano greb ham så om benet og slæbte ham ud i stuen, hvorefter han sprang hen efter en kniv for at skære halsen over på sin kones elsker. Men nu blev jeg bange for, at jeg

skulle komme i fortræd, hvis han gjorde ham noget ondt, og jeg løb til og fik ham forhindret i at begå mord.

Imidlertid råbte jeg af mine lungers fulde kraft om hjælp, og da naboerne stimlede sammen udenfor huset, bad jeg dem lægge sig imellem. De tog så den halvdøde unge mand og bar ham et eller andet sted hen, hvor han var i sikkerhed for Ercolanos kniv. Således blev vort aftensmåltid forstyrret, og nu kan du selv forstå, at det er sandt, når jeg siger, at jeg ikke har smagt en bid."

Da Pietros kone hørte denne tragiske historie, begreb hun, at der var andre, der var lige så kloge som hun selv, men at det på den anden side også kunne ske, at en og anden iblandt dem kom galt af sted, og skønt hun hjertensgerne havde taget Ercolanos kone i forsvar, turde hun alligevel ikke, eller hun mente måske, at hun ved at laste andres fejl og ved at spille den forargede fik mere frihed til at tillade sig selv små uregelmæssigheder. Derfor skyndte hun sig at sige: "Nej, det er rigtignok nydeligt! Hvor hun dog må være en from og dydig kone! Det kan man da kalde ærbarhed, der sømmer sig for en adelsdame! Og jeg, som gerne kunne have skriftet for hende, så gudhengiven, som hun gav sig ud for at være! Og det er næsten det allerværste, at hun jo allerede er så gammel, at hendes eksempel må virke sørgeligt nedbrydende på de unges moral. Forbandet være den time, da hun kom til verden! Forbandet være hun selv, det troløse afskum, som ikke fortjener at leve! Forbandet være hun, der sætter denne skamplet på hele sit køn! Således værner hun altså om sin ære! Således søger hun at erhverve pæne folks tillid og agtelse! Således lønner hun sin mands kærlighed, denne brave, skikkelige Ercolano, som bar

hende på hænderne! At hun dog ikke skammer sig over således at udlevere sit rygte til almindelig besudlelse! At hun ikke holder sin prægtige mand for god til at lide denne skændsel! Gud forlade mig, men man burde, min tro, ikke have ondt af den slags kvinder. De skulle slås ihjel, ja brændes til støv og aske."

Efter at have holdt denne glødende moralpræken kom hun til at tænke på sin elsker, der lå inde under hønsekurven, og hun gjorde sig nu al mulig umage for at få Pietro til at gå i seng, for at hun kunne se sit snit til at skaffe den unge mand bort. Pietro ville imidlertid meget hellere have noget at spise end at gå hen og sove og spurgte, om der ikke var levnet noget fra aftensmaden. Hans kone udbrød nu i en fortrædelig tone: "Om der er levnet noget? Plejer vi måske at spise flot til aften, når du er ude? Tror du, jeg er ligesom Ercolanos kone? Nej, gå du nu i seng, det har du bedre af."

Pietro skulle lige til at rette sig efter sin kones formaning og var allerede på vej til sengen, men i det samme kom nogle af hans bønder ind fra landet med forskellige fødevarer fra de landejendomme, Pietro havde hist og her. De satte deres æsler ind i stalden uden først at give dem noget at drikke, og et af æslerne, som plagedes stærkt af tørst, sled sig løs fra krybben og gik ud for at snuse efter vand. Tilfældigt kom det også hen til hønsekurven, hvor den unge mand lå gemt. Pladsen under kurven var kun kneben, såsom at den ikke var beregnet på at være gemmested for et voksent menneske, og den forelskede yngling var derfor nødt til at ligge på alle fire, hvorved hans ene hånd var kommet til at rage lidt udenfor kurven. Da nu æslet kom trampende, gik det naturligvis hverken værre eller bedre

end, at det netop kom til at sætte foden på den unge mands hånd. Denne berøring, som var alt andet end lempelig, gjorde så ondt, at knøsen ikke kunne betvinge et skrig af smerte.

Pietro blev højst forundret over at høre dette, for det forekom ham bestemt, at skriget kom inde fra huset. Han begyndte derfor at undersøge sagen nærmere, og da æslet havde fundet så stort behag i det stade, det havde valgt, at det ikke gjorde mine til at flytte sig foreløbig, blev den unge mand ved at jamre sig, og lydens retning førte da ganske naturligt Pietro hen til hønsekurven.

"Hvem der?" spurgte han og løftede kurven.

Ved synet af den bedragne ægtemand blev knøsen endnu mere elendig, end han allerede var af smerte over sine mishandlede fingre.

Pietro genkendte imidlertid i det forskrækkede unge menneske en af dem, som han i lang tid havde forfulgt med sine skamløse forslag. "Hvad bestiller du der?" spurgte han ham.

I stedet for at svare begyndte knøsen at bede og bønfalde Pietro om nåde for Guds skyld, og Pietro, som ikke havde tænkt på at tilføje ham noget ondt, lovede ikke at gøre ham fortræd, hvis han blot ville fortælle, hvorledes og hvorfor han var kommet til at ligge på det besynderlige sted. Den unge mand var ikke sen til at røbe det hele, og Pietro, der var lige så glad over at have fundet ham, som hans kone var fortvivlet, tog ham derpå ved hånden og trak ham med sig ind i stuen, hvor fruen ventede i største angst og spænding. Pietro satte sig nu lige overfor sin kone og talte således til hende: "Det var altså dig, der for lidt siden udstødte de største forbandelser over Ercolanos

kone, og som sagde, at hun fortjente at blive brændt, og at hun var en skamplet for jer alle. Det var vel, når man ser nøjere til, om dig selv, du talte? Hvorfra har du dog hentet frækhed nok til at dadle en anden så stærkt for den fejl, som du selv begår? Du havde jo ikke behøvet at sige noget, men sagen er vel den, at I alle til hobe er af samme støbning, og at I kun går ud på at dække jeres egne skrøbeligheder med næstens. Gid lynet ville slå ned fra himlen og udrydde hele jeres forbryderiske race!"

Da fruen mærkede, at Pietro, til at begynde med i hvert fald, indskrænkede sig til at skælde ud, og da hun samtidig kunne gennemskue sin mands alt for tydelige glæde over, at den vakre knøs således ligefrem var faldet ned til ham fra skyerne, fattede hun atter mod og svarede:

"Jeg forstår så godt, at du så gerne ville have lynet til at brænde os alle sammen, men du har jo også samme slags kærlighed til os, som hunden har til pisken, og dit fromme ønske vil derfor heller ikke blive opfyldt. Men lad os nu for en gangs skyld tale lidt sammen om, hvad du har at beklage dig over. Jeg kunne lide at høre dig gentage din sammenligning imellem Ercolanos kone og mig? Hvad er hun? En gammel, skinhellig laptaske, som får alt det af sin mand, hun kan ønske sig, og som bliver elsket, som en kvinde bør elskes, hvad jeg aldrig nogensinde bliver. Klæder og fodtøj, det kan jeg såmænd få nok af, men du ved selv, hvor lidt jeg får af alt det andet, og hvor lang tid der er gået, siden du lå hos mig sidst; jeg tror, det snart er over en måned siden. Hellere end at have overflod på alt, hvad jeg ikke sætter særlig pris på, ville jeg gå i pjalter altid og på nøgne fødder, hvis du så til gengæld ville tage dig lidt bedre af mig i sengen. Du må vel vide, Pietro, at jeg er af

samme stof som andre kvinder. Når du ikke sørger for at yde mig det nødvendige, må du derfor ikke regne mig det til last, at jeg søger det andetsteds. Jeg viser dig dog i alt fald det hensyn, at jeg ikke indlader mig med den første den bedste."

Da han gerne ville stoppe sin kones veltalenhed og idet han desuden endnu en gang gav bevis på, hvor ligegyldig hun i grunden var ham, afbrød Pietro hende med disse ord:

"Så, lad det nu være godt. Jeg skal nok gøre mig umage med at stille dig tilfreds i den retning. Men kunne du så ikke gøre mig den tjeneste at sørge for, at vi fik noget at spise, for både den unge mand og jeg er lige ved at dø af sult?"

"Det tror jeg," svarede konen, "han fik nemlig heller ikke en mundfuld mad, fordi du kom hjem, just som vi havde sat os til bords."

"Gå så ud og sørg for noget," bad Pietro, "så skal jeg ordne det således, at du ikke skal få grund til at beklage dig."

Da fruen hørte, at mandens vrede allerede var stilnet af, lod hun hurtigt bordet gøre i stand igen og satte atter maden frem, hvorefter de alle tre i skøn samdrægtighed satte sig til at spise med god appetit og godt humør. Hvad Pietro efter aftensmåltidet fandt på for at stille alle parter tilfreds, det er desværre gået mig fuldstændig af minde. Men det ved jeg bestemt, at da den unge mand den næste morgen fik lov at gå sin vej igen, var det ham vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at afgøre, hvem han havde haft mest at gøre med om natten, manden eller konen.

Og nu slutter jeg med at sige til jer, allerkæreste damer: Lige for lige, når venskab skal holdes. Bliver I et menneske noget skyldige, og kan I ikke betale ham i den nærmeste fremtid, så

skriv altid blot gælden bag øret, for at han dog, når lejlighed tilbyder sig, kan få, hvad han trænger til.

Dioneo havde endt sin fortælling, men den muntre latter, som han havde ventet at blive belønnet med, kom ikke, ikke fordi damerne ikke havde moret sig, men fordi deres undseelse forbød dem at le.

Da dronningen mærkede, at Dioneo var færdig, rejste hun sig op, tog laurbærkransen af sit hoved og satte den med en yndefuld bevægelse på hovedet af Elissa, idet hun sagde:

"Nu tilkommer det jer, ædle dame, at føre befaling over os alle."

Elissa tog med værdighed imod tegnet på sin høje myndighed og gav sig straks til at aftale alt, hvad der ville blive fornødent i hendes regeringstid, med hushovmesteren, som ærbødigt afventede den nye dronnings befalinger. Da dette var ordnet, talte hun således til sit selskab:

"Vi har allerede mange gange hørt fortælle, hvorledes forskellige folk ved et vel anbragt fyndord, en vittighed, et rapt svar eller en snar beslutning har forstået at værge sig mod andres giftige bid eller at undgå en overhængende fare, og da dette emne er underholdende og belærende, er det mit ønske, at vi i morgen – med Guds hjælp og billigelse – holder vore fortællinger indenfor denne grænse, idet vi altså taler om dem, der har givet et rask svar på en spottende tiltale, eller om dem, der ved et hurtigt indfald og forstandig kløgt har undgået livsfare, tab og vanære."

Alle var enige om at rose dronningens forslag. Elissa rejste sig derefter fra sit sæde og gav alle fri tilladelse til at fordrive

tiden efter enhvers behag, indtil der skulle spises til aften. Selskabet brød op, følgende dronningens eksempel, og enhver muntrede sig nu efter sin egen lyst.

Men da græshoppernes musik var forstummet, blev alle kaldt til aftensbordet. Man spiste i fryd og gammen og begyndte derpå at synge og at spille på forskellige instrumenter. Emilia opførte med dronningens tilladelse en nydelig dans, og Dioneo fik derefter befaling til at synge en sang. Han begyndte straks med: *Fru Aldruda, fru Aldruda, løft slæbet i sky! godt nyt jeg bringer med os begge fra by.* Alle damerne, også dronningen måtte le ad den snurrige begyndelse, men af frygt for at denne sang skulle tvinge dem til at rødme, befalede Elissa ham alligevel hellere at synge en anden. Dioneo svarede:

"Smukke frøken, havde jeg blot en tamburin skulle jeg synge den: *Lad mig klappe din kat, jomfru Lappa, min skat*; eller ville I måske høre denne: *Vil vi rede vor seng på den saftige eng?* Jeg synger også gerne denne: *Du ungersvend, i fald du vil mig noget, luk munden op, ryk ud med sproget!* Men nu har jeg desværre ingen tamburin, så I må selv vælge, hvad I vil høre. Jeg kan både denne: *Er der blot den allermindste lejlighed, tænker jeg på puttehønens dejlighed …*"

"Nej," afbrød dronningen ham, "den må du ikke synge."

"Godt," sagde Dioneo, "så får I den: *Hov! råbte han og skreg, mens hornet klang i skoven …*"

Dronningen sagde leende:

"Fy, din spasmager! Syng os dog en køn sang og ikke sådan noget stads."

Dertil svarede Dioneo:

"Tag mig det ikke ilde op, ædle dronning, at jeg forsøger at more jer. Sig, hvilken sang I ønsker; jeg kan i hundredvis. Skal det være den: *Fattigmand, som gnaver skorpen?* eller denne: *Jeg har kendt en gang en pige små, hende var der ingen ting at sige på*. Eller denne: *Med en mine som en dronning gik hun rundt og falbød honning*. Eller jeg kan også denne: *For hundrede lire jeg købte en hane.*"

Men nu begyndte dronningen at blive rigtig vred, skønt alle de andre lo i vilden sky.

"Dioneo " befalede hun, "lad nu være at skabe dig. Syng os en ordentlig sang eller du skal få at se, at jeg kan godt kan blive vred."

Da Dioneo forstod, at det var Elissas alvor, lod han sine narrestreger fare og begyndte at synge således:

Den tid er længst forbi,
da jeg som falken fri
og frejdig fløj, hvorhen jeg ville.

Hvor følte jeg mig glad og kry
i håbets lyse dage!
På himlen var der ingen sky,
på læben ingen klage,
alt syntes mig så smertefrit,
så lykkefuldt til randen,
men da jeg gav dig hjertet mit,
min stakkels frihed gik fallit,
og jeg blev fluks en anden.

To dunkle øjnes flammeblink
mig holder stramt i ave,
som hund jeg lystrer hvert et vink
og følger som en slave
den skønnes spor. Ved søens brink,
i skoven, hvor jeg vanker,
og når på gaden op og ned
jeg løber rundt, af kærlighed
antændes mine tanker.

O, Amor, Eros, elskovsgud
du, i hvis bånd jeg ligger bastet,
jeg holder ikke livet ud,
hvis ikke lænken jeg får kastet!
O, hjælp mig, skån mig, skaf mig fri
for al den uro, som mig brænder!
Vær nådig, Amor, stå mig bi
og frels mig fra dit tyranni
og elskovsdyrets dragetænder!

Da Dioneo var færdig med sin sang, gav dronningen ham den ros, han ærligt havde fortjent, og lod derpå andre af damerne og herrerne give kønne viser til bedste. Men da det så var ledet godt ud på natten, og dagens trykkende hede var blevet afløst af kølige luftninger, lod dronningen sit selskab gå til ro, for at de alle kunne hvile sig ud, før solen atter vækkede dem til liv og leg.

6. dag

Da Dekamerons femte dag er til ende, begynder den sjette, på hvilken der under Elissas forsæde berettes om dem, der ved et kvikt svar har forstået at undgå stiklerier og andre sådanne fortrædeligheder, eller som ved snildhed og kløgtig tale har friet sig ud af farlige situationer, hvor formue, liv og ære stod på spil.

Månens blege stråler havde allerede måttet opgive kampen imod det frembrydende dagslys, da dronningen stod op og lod sit selskab vække. I småklynger spadserede de nu en stund i det duggede græs og talte muntert sammen om de sidste fortællinger, som jo også indeholdt mange morsomme træk, men da solens stråler begyndte at falde mere lodret, syntes alle, det var på tide at vende tilbage til slottet. Ved hjemkomsten fandt de bordene dækket og smykket med et væld af blomster, der gav hele anretningen et festligt præg, så at selskabet så meget villigere efterkom dronningens befaling til at gå til bords, før varmen endnu var blevet alt for trykkende. Da måltidet var til ende fordrev man først en lille tid med at synge et par kønne, kvikke sange, hvorefter nogle trak sig tilbage for at hvile sig, mens andre satte sig til at spille skak eller lignende brætspil. Dioneo og Lauretta sørgede for underholdningen ved at foredrage duetter om Trojola og Criseida.

Da det blev hen imod den tid, da de plejede at samles, lod dronningen som sædvanlig de sovende vække, og alle tog

derefter plads ved kilden for at afvente Hendes Majestæts befalinger med hensyn til fortællingernes fortsættelse. Men nu skete der noget, som ikke tidligere var indtruffet, idet nemlig selskabet blev forstyrret af et frygteligt mundhuggeri mellem tjenerne og pigerne i køkkenet. Der blev straks sendt bud efter hushovmesteren, for at han skulle give oplysning om, hvem og hvad der var årsag til skænderiet. Hovmesteren svarede, at det var Licisca og Tindaro, der var blevet uenige, men om hvad, det vidste han ikke. Dronningen lod da ufortøvet de stridende parter kalde og spurgte dem om grunden til, at de var så højrøstede. Tindaro ville til at besvare Elissas spørgsmål, men Licisca, som var ude over den første ungdom og dertil noget hidsig og stor på det, vendte sig om imod ham, kobberrød i hovedet af ivrighed, og sagde:

"Dit sølle fæ, hvor kan det falde dig ind at ville tale, når jeg er til stede? Lad du hellere mig have ordet."

Dermed drejede hun sig foragtelig fra ham og begyndte at tale således til dronningen:

"Nådige frøken, den tosse vil lære mig, hvad jeg skal tro om Sicofantes kone. Ret som om jeg aldrig havde talt med hende, prøver han på at bilde mig ind, at den første nat, Sicofante lå hos hende, var det kun med stor kraftanstrengelse og efter et ikke ringe blodtab, at kammeraten banede sig vej ind i det sorte bjerg; men jeg, der kender hende, jeg påstår, at det ikke er sandt. Nej, den kom ind i al fredelighed og blev modtaget med inderlig fryd over alt, hvor den kom frem. Tindaro er et rigtigt ærkefæ, når han tror, at de unge piger er så dumme at spilde deres bedste tid. Hvis de skulle vente – somme tider en tre-fire år – indtil deres fædre eller brødre fik sind til at gifte dem bort,

så var der alt for mange, der ikke fik nogen glæde af de herlige ungdomsår. Nej, ved den levende Gud – I kan høre, at jeg mener, hvad jeg siger, siden jeg bander på det – der er ikke en af de piger, jeg har kendt, som har gemt sin uskyld, til hun blev gift. Med hensyn til de gifte kan jeg også tale med, eftersom jeg udmærket godt ved, hvorledes de tager deres mænd ved næsen. Jeg siger bare: den grønskolling skal ikke oftere bryde sig om at holde foredrag for mig om kvinderne. Jeg er ikke født i går, skal jeg sige den nådige frøken."

Mens Licisca talte, havde der hele tiden været udmærket lejlighed for en tandlæge til at trække tænder ud af munden på damerne, så himmelhøjt kom de til at le af den morsomme gamle pige. Dronningen havde gang på gang – bestandig til ingen nytte – tysset på hende, men Licisca gjorde aldrig noget halvt. Hun lod sig ikke ordet fratage, før hun havde udtalt hver stavelse, hun havde på hjerte. Da endelig hendes fortælling var færdig, sagde dronningen leende til Dioneo:

"Det er noget for dig, Dioneo; derfor pålægger jeg dig, når vi alle har fortalt vore historier, at fælde dom i denne sag."

Dioneo svarede på stedet:

"Høje dronning, min dom er afsagt på et øjeblik, så der er ingen grund til at vente. Licisca har ret, og jeg deler i et og alt hendes anskuelser. Tindaro er en dumrian."

Da Licisca havde hørt denne afgørelse på striden, vendte hun sig sejrsstolt til sin medtjener med disse ord:

"Var det ikke det, jeg sagde? Bilder du dig måske ind, at du, din årsunge, ved bedre besked end jeg? Nej, Gud ske tak, Licisca har ikke levet forgæves!"

Hvis dronningen nu ikke med lidt bestemte udtryk havde befalet det stridslystne par at forliges, hvis de ikke ville udsætte sig for at blive jaget på porten med en dragt prygl i tilgift, ville selskabet rimeligvis have fået lov at høre Liciscas veltalende udviklinger resten af dagen. Da der nu atter var ro i lejren, befalede dronningen Filomena at tage fat. Hun begyndte fornøjet således:

1. fortælling

En kavaler indbyder fru Oretta til en ridetur og lover at fortælle hende noget morsomt. Da historien imidlertid keder hende, beder hun ham på en fin måde at blive forskånet for resten.

Unge damer! På samme måde som stjernerne i klare nætter er en pryd for himlen, og som blomsterne om foråret er de grønne enges skønneste smykke, således er kloge, skarpsindige bemærkninger det lifligste krydderi på enhver samtale, der vil gå for at være underholdende og behagelig. Al forstandig tale bør være kortfattet; navnlig klæder det en dame at være af få ord, mens mændene ikke i samme grad har nødig at sky vidtløftighed, såsom det undertiden fordres af dem, at deres tale skal være lang og omstændig. Det er besynderligt men dog sandt – at der i vore dage så at sige ikke findes en dame, der forstår at sige en god vittighed, eller som blot kan opfatte sådanne, når andre er så heldige at finde et fint udtryk for deres tanker, og jeg med må med sorg bekende, at denne åndelige ufuldkommenhed sandelig ikke tjener vort køn til ære, omend den til fulde beviser, at Forsynet har fattet uvilje imod vor tidsalder. Men jeg skal i øvrigt ikke opholde mig videre ved dette emne, som Pampinea jo engang tidligere har omtalt tilstrækkeligt. Dog vil jeg – for at give jer en prøve på den virkning, et behændigt ord kan have – fortælle jer en historie om den åndfulde måde, hvorpå en smuk dame fik en kedsommelig herre bragt til tavshed.

Som mange af jer sikkert har hørt, boede der for ikke længe siden i vor by en begavet, køn og elskværdig dame, hvis navn det ville være synd at fortie. Hun hed fru Oretta og var gift med Geri Spina. Da hun en sommer lå på landet, havde hun en dag haft forskellige herrer og damer til middag og var derefter gået en tur med sine gæster. Turen havde et bestemt mål, og da det nu udtrykkeligt var blevet aftalt, at man skulle gå derhen, mente en af herrerne at gøre sig fortjent til sin værtindes særlige gunst ved at give hende følgende tilbud:

"Fru Oretta," sagde han, "hvis I ønsker det, vil jeg foreslå at føre jer af sted på min hest en stor del af vejen, idet jeg vil fortælle jer den nydeligste historie, I kan få at høre."

Dertil svarede damen:

"Tak for jeres venlighed, det vil være mig særdeles kært at sidde til hest sammen med jer."

Ridderen begyndte nu på en historie, men da han havde den slemme fejl at gentage de samme ord en tre-fire gange, og da han undertiden næppe kunne huske, hvad han ville sige, og ofte forvekslede personernes navne, ødelagde han fuldstændig det gode indtryk, som fortællingen i gunstigste tilfælde kunne have gjort. Det er derfor ikke at undres over, at fru Oretta snart blev træt af at høre på ham. Ja, hun følte sig næsten syg og dånefærdig og måtte omsider – for at skåne sig selv for flere lidelser – bede sin ledsager holde inde. Da han netop var kørt uhjælpelig fast i et sandt virvar af modsigelser, sagde hun til ham, så skånsomt som muligt:

"Hr. ridder, jeres hest støder frygteligt, vær så venlig at sætte mig af."

Ridderen forstod spøgen og begyndte straks at tale om andre ting, for ikke at forspilde resten af sin åndfulde tilhørerindes velvilje.

2. fortælling

Bageren Cisti får ved et kvikt svar hr. Geri Spina til at indse, at han er gået for vidt.

Både damerne og herrerne roste i høje toner fru Orettas kløgtige indfald, hvorefter dronningen gav Pampinea befaling til at fortsætte. Hun begyndte da med disse ord:

Skønne damer! Hvor dybt jeg end har grublet over det, er det aldrig lykkedes mig at finde ud af grunden til, at naturen tilsyneladende frembyder grelle misforhold. Hvorfor skal f.eks. en stor og ædel sjæl stundom gemmes i et uskønt legemes hæslige hylster? Eller hvorfor skal en ophøjet mand undertiden tvinges til at leve i hverdagsagtige kår? Tænk blot på vor udmærkede medborger Cisti, som naturen havde gjort til bager, skønt han sad inde med en enestående begavelse. Ja, jeg kunne fristes til at forbande både naturen og forsynet, hvis jeg ikke vidste, at naturen er klogere end alle vi tilsammen, og at forsynet har mindst ti øjne på hver finger, selv om tosser aldrig så tit kalder det blindt. Jeg tror, at natur og forsyn bærer sig ad på samme måde som de forsigtige folk, der gemmer deres skatte og kostbarheder på skjulte steder, hvor man ikke let falder på at søge efter dem. Kan hænde, en skummel, uren krog er et sikrere gemme end det prægtigste skatkammer. Det kunne i hvert fald synes, som om de to herrer, der styrer verden som den Almægtiges ministre, har gjort netop den erfaring, siden de således skjuler de kosteligste perler bag et lumpent håndværks grimme skal. Eller måske har de blot til hensigt at bringe os til

at studse ved i ny og næ at lade os se et glimt af de dulgte skatte. Jeg vil overlade til jer selv at drage den rigtige slutning af den lille fortælling, jeg nu agter at berette om bageren Cisti, der ved en fin hentydning åbnede øjnene på hr. Geri Spina. Spina var jo, som I huske, gift med fru Oretta, og min historie står derfor i nøje sammenhæng med den, Filomena fortalte os.

En gang havde pave Bonifacius, hos hvem Geri stod højt anskrevet, sendt nogle gesandter til Firenze for at forhandle om forskellige ting, og disse udsendinge var taget ind hos Spina, der skulle hjælpe dem med at ordne de foreliggende sager. Hvad det nu kom af, husker jeg ikke, men nok er det, at hr. Geri og gesandterne hver morgen spadserede forbi Santa Maria Ughi, hvor Cisti havde sin bod, og hvor han selv øvede sit håndværk. Skønt forsynet havde stillet Cisti på et meget lavt trin af samfundsstigen i henseende til håndtering, havde det i andre retninger været ham så gunstigt, at han havde tjent sig en meget stor formue og kunne leve som en fornem herre, hvilket dog aldrig fristede ham til at sælge sin forretning eller søge andet erhverv. Blandt andre gode ting havde han altid de bedste røde og hvide vine, som var at få i Firenze og hele omegnen. Da han nu hver morgen så Spina og pavens gesandter gå forbi, og da vejret i de dage var trykkende varmt, kom han på den tanke, at han kunne gøre en god gerning ved at give de fornemme herrer noget godt at drikke, men han var dog fornuftig nok til at indse, at hans tarvelige stand forbød ham at rette en ligefrem opfordring til Spina. Han udtænkte derfor en plan til at få ridderen til at indbyde sig selv. Med en kridhvid trøje på og et forklæde så skinnende rent, at han snarere lignede en møller end en bager, satte han sig foran sit hus og

lod nu hver morgen ved den tid, da herrerne plejede at komme forbi, en splinterny spand med rent vand bringe ud til sig sammen med en kande hvid vin og to bægre, der skinnede, som om de var af sølv. Når herrerne var ganske tæt ved, harkede han et par gange og begyndte derpå at drikke med en så salig mine, at han kunne have gjort en død mand tørstig.

Hr. Spina havde nu to morgener i træk været tavs iagttager af dette skuespil. Da han den tredje morgen gik forbi, og det samme gentog sig, udbrød han:

"Smager det godt, Cisti?"

Bageren rejste sig straks og svarede ærbødigt:

"Ja, nådige herre, men I vil ikke kunne få noget nøjagtigt begreb om min vins kvalitet uden ved selv at smage på den."

Varmt var det jo, og Spina havde måske også arbejdet strengere end sædvanligt. I hvert fald kunne han ikke sige nej til bagerens fristende tilbud. Med smilende ansigt vendte han sig til sine ledsagere og sagde:

"Høje herrer, skulle vi ikke for en gangs skyld sætte smag på en brav mands vin? Jeg har en anelse om, at vi ikke ville komme til at fortryde det."

Gesandterne nikkede bifaldende, og de gik alle hen til bageren. Cisti lod øjeblikkelig en bænk bringe ud fra boden og bad herrerne tage plads. Tjenerne ville til at skylle bægrene, men Cisti sagde til dem:

"Lad i mig kun om det. Jeg er lige så god en mundskænk som bager."

Mens han talte således, havde han vasket fire bægre – alle sammen ganske nye – og bad nu hr. Geri Spina og hans ledsagere at drikke.

Vinen smagte dem fortrinligt, og de påstod alle, at det var den bedste, de længe havde drukket. Derefter forlod de med tak den gæstfri bager, men så længe de opholdt sig i Firenze, kom de stadig igen hver morgen og forfriskede deres gane med Cistis herlige læskedrik. Kort før de skulle drage bort fra byen, gav hr. Spina et stort gæstebud til ære for dem, og dertil indbød han mange af de mest fremragende borgere. Cisti blev også indbudt, men han havde takt nok til at blive borte. Under forberedelserne til gildet sendte Spina en af sine tjenere hen til bageren for at bede ham om en flaske af den mageløse vin, som han gerne ville skænke et lille halvt glas af til hver af gæsterne. Tjeneren, som sagtens var fortrydelig over, at Cisti aldrig havde ladet *ham* smage en dråbe af den herlige drik, tog en vældig flaske med, men da bageren så den, sagde han:

"Det må være en misforståelse, min ven! Jeg kan umuligt tro, det er til mig, hr. Spina har sendt dig."

Tjeneren forsikrede jo, men da Cisti blev ved sit, måtte han vende hjem med uforrettet sag. Geri blev noget forundret over dette svar på hans anmodning og sagde til tjeneren:

"Gå hen til Cisti igen og sig, at det netop var til ham, jeg sendte dig. Hvis du får samme svar, så spørg ham, hvem jeg ellers skulle have sendt dig til."

Tjeneren gjorde som det blev ham befalet.

"Jo, vist var det til dig, min herre sendte mig," sagde han til bageren.

"Nej, sandelig, du tager fejl," svarede Cisti.

"Må jeg da tillade mig at spørge, hvem jeg ellers er sendt til?" spurgte tjeneren.

"Til Arnofloden, min ven," lød bagerens svar.

Da tjeneren kom tilbage med den besked, gik der et lys op for Spina.

"Lad mig se den flaske, du har haft med," sagde han til tjeneren.

Da han havde fået den at se, tænkte han ved sig selv, at bageren havde haft ret. Tjeneren fik en drøj overhaling og måtte så straks af sted for tredje gang med en flaske af mere beskedne dimensioner. Cisti var nu slet ikke i tvivl om, at tjeneren var gået rigtigt i byen, og han fyldte med glæde flasken. Men ikke nok med det. Endnu samme dag hældte han resten af den hvide vin på et lille anker og lod det med megen varsomhed bringe hen til hr. Spina. Senere gik han selv derhen, hilste på herren og sagde:

"Nådige herre, jeg vil ikke have, at I skulle tro, det var den store flaske, der forskrækkede mig, men det forekom mig blot, at I havde glemt, hvad jeg nu i mange dage har forsøgt at indprente jer: at denne vin ikke er beregnet på at løbe i halsen på tjenere, og det var det, jeg på ny tillod mig at minde jer om. Da jeg nu ikke mere agter at holde kontrol med, hvad der bliver af vinen, har jeg ladet resten bringe hen til jer, og nu kan I for fremtiden gøre med den, hvad I vil."

Hr. Geri Spina blev meget glad for gaven og takkede mangfoldige gange og i så smigrende udtryk, som hensynet til hans værdighed tillod. Sidenhen viste han bestandig Cisti megen agtelse og betragtede ham som en omtrent ligestillet ven.

3. Fortælling

Fru Nonna de Pulci tilretteviser med et skarpt svar biskoppen af Firenze for en vovet bemærkning.

Da Pampinea havde sluttet sin fortælling, og alle havde udtalt deres anerkendelse af Cistis gavmildhed og klare forstand, bestemte dronningen, at Lauretta skulle fortsætte, og hun begyndte spøgende således:

Hulde damer! Både Pampinea og Filomena har nu talt indgående om den mangel på ånd og vid, som kendetegner vor tids kvinder, og de har klart bevist os, at et godt ord på rette sted kan være overordentlig virkningsfuldt. Alt dette behøver jeg således ikke at komme tilbage til, men jeg ønsker blot at føje nogle småbetragtninger til. Man må nemlig ikke glemme, at en vittighed i reglen bør være således formet, at den ikke kan optages som en uartighed eller fornærmelse. Cistis og fru Orettas hensynsfulde svar kunne tjene som mønstre på, hvorledes man bør sige sin mening uden at støde an imod god tone. Det følger dog af sig selv, at man ikke har nødig at lægge bånd på sin tunge i tilfælde af, at man bliver udæsket med uhøflige og fornærmelige ytringer. Men i almindelighed tør jeg nok sige, er det af stor betydning, at man gør sig nøje rede for, hvor og til hvem man taler. Undlader man at tage disse forhold i agt – ja, da kan det nemt gå os, som det en gang gik en bekendt prælat, der blev grundigt skammet ud for sin taktløse mundraphed. Det er om det, jeg nu vil fortælle jer en lille historie.

Mens højærværdige hr. Antonio d'Orso var biskop i Firenze, kom kong Robertos marskal, en spansk adelsmand ved navn Dego della Ratta, en dag til byen. Denne fornemme herre var – foruden at være en meget smuk og statelig mand – en stor kvindejæger, som ikke havde boet i Firenze mange dage, før han var blevet stærkt indtaget i en ung, nydelig dame, der var datter af biskoppens brodersøn. Marskallen forhørte sig om hendes forhold, og man fortalte ham da blandt andet, at hendes mand, skønt af høj byrd, havde en gerrig og lav karakter. Disse oplysninger kom slet ikke hr. Dego ubelejligt, såsom han nu skimtede udsigt til at nå sine ønskers mål. Han gjorde sig gode venner med damens mand, og for fem hundrede guldfloriner købte han tilladelse til at have en nats samleje med den kvinde, han attråede. Damen måtte meget imod sin vilje lystre sin usle gemal, og denne fik fem hundrede forgyldte sølvpopoliner udbetalt. Denne usømmelige handel blev hurtigt kendt over hele byen, og dér stod ægtemanden med skammen og skaden, mens derimod prælaten, som var en klog og forsigtig herre, spillede den uvidende og fandt det klogest og bedst ikke at bryde med spanieren, der var en flittig gæst i hans hus.

En dag – det var netop Sankt Hans – red de to herrer en tur sammen og lagde vejen om ad den plads, hvor væddeløbene blev afholdt, og hvor byens damer plejede at give møde i stort antal. Biskoppen hilste på alle dem, han kendte, og deriblandt var en ung dame, som nu er død af pest, men som I sikkert alle har kendt, fru Nonna de' Pulci, en kusine til hr. Messio Rinucci. Hun var den gang en blomstrende kvinde, køn at se til, frisk og sund, og havde nylig holdt bryllup med en brav mand, der havde hjemført hende til et smukt hus i nærheden af Sankt

Peders port. Et godt hoved var hun og ikke bange for at sige sin mening. Biskoppen gjorde marskallen opmærksom på hende, og idet de red forbi det sted, hvor hun stod, lagde hr. Antonio sin hånd på spanierens skulder og sagde i det samme til den unge kone:

"Nonna, hvad mener du om ham her? Kunne du lide at få fat i ham?"

Nonna syntes, at den bemærkning var lidt vel nærgående mod hendes ære og nemt kunne skade hendes anseelse hos dem, der hørte den – og det var visselig ikke få. Hun svarede derfor uden betænkning:

"Måske kunne jeg blive tvunget til at lade ham få fat i mig, men jeg ville da ikke gøre det uden at få penge for det."

Det kan man kalde at give råt for usødet, men anden udvej havde den unge fru Nonna ikke. Ordene gjorde da også deres virkning både på biskoppen og marskallen, der i lige grad følte sig truffet, den ene på sine nære slægtninges, den anden på egne vegne, eftersom han jo var ophavsmand til den lumpne streg. De turde ikke en gang se på hinanden, men red bort uden at sige et ord. Denne unge kvinde, som således blev fornærmet, havde, mener jeg, fuldkommen ret til at betale den sårende fornærmelse tilbage med samme mønt.

4. fortælling

Chichibio, Carrado Gianfigliazzis kok, formilder ved et kvikt svar sin herres vrede og afvender således den straf, der truer ham.

Lauretta tav, og alle, også dronningen, roste Nonna for hendes uforknythed. Derefter gav Elissa ordet til Neifile, der begyndte således:

Elskværdige damer! Det er naturligvis som oftest tilfældet, at det kun er de lyse hoveder, der i en snæver vending kan klare for sig med et rapt svar, men lykken hjælper dog undertiden også en blind høne til at finde et korn, og jeg vil nu fortælle jer en historie om en mand, som – uden at sidde inde med gnist af begavelse i den retning – aldeles uforvarende kom til at sige noget så godt, at han aldrig ville have fundet på det, hvis han havde haft tid til at betænke sig.

Currado Gianfigliazzi har altid været en agtet og afholdt borger i vor by, det vil I alle kunne bevidne. Rundhåndet og gavmild er han, og han lever i det hele taget på en stor fod, som det anstår sig en adelsmand. Hans falke og hunde er prægtige dyr, men det er ikke det eneste, han har at rose sig af. En dag nedlagde han i nærheden af Peretola en dejlig fed trane, som forekom ham så lækker, at han lod den bringe til sin flinke kok Chichibio, en venetianer, med befaling til, at den skulle laves til aften. Chichibio gjorde tranen i stand, satte den over ilden og anstrengte sig for at få den stegt således, at hans herre kunne blive rigtig tilfreds. Tranen begyndte at udsende den mest

himmelske duft, og den var allerede næsten helt færdig, da kokken blev forstyrret i sit arbejde af en ung pige fra nabolaget. Brunetta hed hun, og hun var Chichibios erklærede kærlighed. Brunetta kom altså ind i køkkenet, så tranen, indsugede den herlige duft og blev derved grebet af en så ustyrlig lyst til at smage en mundfuld, at hun ikke kunne lade være med at bede Chichibio om det ene lårben. Chichibio afviste hende til en begyndelse meget overlegent og gav hende syngende til svar:

"Det får du ej, Brunetta, vil du gå din vej, Brunetta."

Men pigen ville ikke lade sig nøje med den besked; hun blev ved at tigge og bede, og da heller ikke det hjalp, udbrød hun forbitret:

"Ja, så får du heller ikke det, du så tit har bedt mig om!"

Nu kunne Chichibio ikke stå sig længere. Ydmyg brød han det ene lårben af og gav sin elskede det, men følgerne havde han ikke forudset. Da tranen kom på bordet, bemærkede Carrado straks, hvad der manglede. Kokken blev kaldt ind, og herren spurgte ham, hvorfor fuglen kun havde ét ben.

"Traner har aldrig flere, nådige herre," svarede Chichibio. Currado havde netop fremmede, og han blev meget fortørnet over den indskrænkede venetianers svar, fordi det næsten kunne se ud, som om han var skive for sine egne tjenestefolks vittigheder.

"Hvad mener du?" spurgte han heftigt, "tror du måske ikke, jeg har set traner før i dag? Alle fugle har jo to ben, din dumrian!"

Chichibio svarede:

"Det er, som jeg siger, nådige herre, og hvis I ikke vil tro mig, vil I måske lade mig vise jer det på en levende trane?"

Currado ville nu af hensyn til sine gæster gøre en ende på denne samtale og sagde derfor:

"Jeg har aldrig før hørt tale om det, du der siger, men hvis du i morgen kan åbne mine øjne og bevise mig sandheden af dine ord, skal jeg være fornøjet. Kan du ikke det, da sværger jeg dig ved Gud og alle helgener, at du skal få en lektion, som nok skal bevirke, at du aldrig mere i dit liv glemmer, hvem jeg er."

Dermed var sagen forbi for den aften. Den næste morgen var Carrado, der ikke kunne sove om natten for arrigskab, meget tidligt oppe og lod give ordre til, at hans hest skulle føres frem, og at Chichibio skulle følge med ham ned til floden, hvor man hver morgen ved solnedgang kunne få traner nok at se.

"Nu skal det afgøres, hvem af os der havde ret i aftes," sagde han, mens de red hen ad vejen.

Chichibio kunne nok mærke, at hans herre var vred endnu, og han anede ikke, hvorledes han skulle klare sig. Han tænkte på at flygte, men det var åbenbart, at han ikke kunne gøre sig håb om at undslippe. Skrækslagen fulgte han efter Carrado, og uafbrudt flakkede hans blik omkring, som for at søge redning, men over alt, hvor han så hen, syntes han kun at se traner med to ben. Imidlertid var de næppe nået ned til floden, før de fik øje på en snes traner, der stod på et ben, således som disse fugle altid plejer at gøre, når de sover. Chichibio følte sig helt lettet og sagde til Carrado:

"Der ser I selv, nådige herre, at jeg talte sandt i aften. Se, alle tranerne har kun ét ben."

"Tøv lidt, min ven," svarede Carrado, "nu skal jeg vise dig, at de har to."

Med disse ord red han lidt nærmere hen til fuglene, klappede i hænderne og råbte:

"Halløj!"

Øjeblikkelig kom der liv i flokken. Alle tranerne satte det andet ben på jorden og fløj bort.

"Tror du nu, de har to ben?" spurgte Carrado.

Chichibio sad aldeles forstenet og troede sig fortabt, men pludselig åbnede han munden og sagde, uden at han selv vidste, hvor han fik ideen fra:

"Ja, på den måde! Men sådan råbte nådigherren ikke til den i aftes, ellers havde den også nok stukket det andet ben frem."

Dette svar behagede Carrado i den grad, at hele hans vrede var som blæst bort.

"Ja, du har ret, Chichibio, det skulle jeg have gjort," udbrød han, leende over hele ansigtet. Således gik det til, at Chichibio fik sin herre god igen ved et vittigt svar, og således slap han for alle de prygl, han havde fået løfte om.

5. fortælling

Hr. Forese da Rabatta og maleren Giotto, der kommer hjem fra Mugello, gør gensidigt nar af hinandens frastødende ydre.

Da Neifile tav, morede damerne sig højlydt over Chichibios svar, hvorefter Panfilo på dronningens befaling begyndte at tale således:

Hjertenskære damer! Ligesom forsynet undertiden skjuler glimrende åndsevner bag en ringeagtet håndværkers uanselige hylster – hvad vi jo har set et eksempel på i Pampineas fortælling – således hænder det også ofte, at man i de mest vanskabte, frastødende menneskeskikkelser finder sjæle, der er udmærkede fremfor andre. Denne forsynets vilkårlighed har vi haft lejlighed til at iagttage på to af vore bysbørn, om hvem jeg nu vil fortælle jer en ganske kort historie. Den ene af dem var Forese da Rabatta, der var så stor en mester i lovkyndighed, at alle samtidens lærde var enige om at betragte ham som en vandrende håndbog i civilret. I legemlig henseende var denne betydelige mand lille og forkrøblet, hans ansigt var vissent og udtryksløst, så at han var umådelig styg at se til, endog sammenlignet med den grimmeste af Baronciernes slægt. Den anden var Giotto, den store mester, der igennem statuer, bygningsværker og malerier gengav naturens frembringelser med en så slående lighed, at man tvivlede på at stå overfor et værk af menneskehånd. Der fortælles, at mange havde antaget flere af hans malerier for virkelige naturprodukter. Det skyldes

hans indflydelse, at malerkunsten kom til ære og værdighed igen, og det er ikke for meget sagt, at han er en lysende stråle i den glorie, der altid har tindret om Firenze. Med sin storhed forbandt han en ualmindelig beskedenhed, så at han aldrig ville lade sig kalde mester, skønt han fortjente det navn så godt som nogen. Var nu end hans kunst stor og ædel, var han dog af ydre ikke en smule kønnere end hr. Forese. Men lad mig nu komme til historien:

En sommerdag, da Forese havde været ude på landet for at se til sine ejendomme, mødte han på tilbagevejen Giotto, der havde været udenbys i et lignende ærinde, og disse to sindige mænd, som var lige dårligt stillede med hensyn til hest, klæder og skikkelse, besluttede at gøre hinanden selskab på hjemturen. Som det så ofte sker om sommeren, blev de overrasket af en regnbyge og måtte søge under tag hos en bonde. Regnen gjorde imidlertid ikke mine til at ville holde op igen, og da de begge skulle være tilbage samme dag, lånte de hos bonden to gamle, grå kapper, og således udrustede vovede de sig ud igen. Efter at de havde redet i nogen tid begyndte det at klare op i vejret, og samtidig kom der atter liv i Forese, der længe havde været tavs som graven.

"Giotto," sagde han til maleren, "hvis vi nu mødte et vildfremmed menneske, der aldrig havde set dig før, tror du så, vi kunne få ham til at tro, at du er verdens største maler, som du jo i virkeligheden er?"

Dertil svarede Giotto uden tøven:

"Jeg kan ikke tro andet, end at han måtte kunne tænke sig dertil, hvis han blot var klog nok til at se på dig, at du kan alfabetet."

Ved disse ord indså Forese sin tåbelighed og forstod, at han var blevet dyppet i sit eget fedt.

6. fortælling

Michele Scalza beviser nogle unge mænd, at Baroncierne er den fineste adelsslægt i verden, og vinder derved et aftensmåltid.

Damerne sad endnu og lo ad Giottos vittige svar, da dronningen gav Fiammetta befaling til at fortsætte med en anden historie. Fiammetta tog da således til orde:

Unge damer! I sin fortælling om Giotto og Forese da Rabatta kom Panfilo til at omtale Baroncierne, som I formodentlig ikke alle kender så godt som han. Derved randt mig i hu en anden fortælling, der tjener til at belyse, hvor højadelig den slægt er, og da min beretning samtidig holder sig indenfor de afstukne grænser, kunne det more mig at fortælle jer den.

For ikke mange år siden levede der i vor stad en ung mand ved navn Michele Scalza. Han var et yderst fornøjeligt og behageligt menneske, og altid var han fuld af lystige historier. Derfor var han også en meget velset gæst, hvor som helst unge mennesker kom sammen for at more sig. Nu hændte det en dag, da han sammen med nogle kammerater var i Monte Ughi, at samtalen kom til at dreje sig om, hvilken adelsmand i Firenze der var den ældste og fineste. Nogle holdt på Ubertierne, andre på Lambertierne, nogle på en familie, andre på en anden, kort sagt, der syntes ikke at kunne blive enighed om at tilkende nogen bestemt slægt førstepladsen. Så, bedst som de sad og diskuterede, tog Scalza med et listigt smil om munden således til orde:

"I er nogle slemme fæhoveder, som således lader munden løbe uden at vide, hvad I selv siger. Den ældste og fornemste adelsfamilie, ikke blot i Firenze, men i den ganske verden, det er ingen anden end Baroncierne. Det er jeg og alle andre kloge folk fuldstændig enige om, og for at sige det endnu mere bestemt, kan jeg tilføje, at jeg mener Baroncierne ved Santa Maria Maggiore."

Da Scalza oplod sin mund, spidsede alle de omkringsiddende øren i forventning om, at han havde noget ganske andet på hjerte, men ikke så snart havde han udtalt sin mening, før de alle var parate til at le ham ud.

"Du gør nok løjer med os," sagde de, "eller tror du ikke, vi kender Baroncierne lige så godt som du?"

Scalza svarede:

"Hvad jeg har sagt, er mit ramme alvor. Hvis vi ikke kan komme til et resultat på anden måde, tilbyder jeg at gå ind på et væddemål, som skal afgøres af den voldgiftsmand, I selv finder for godt at vælge. Den, der taber, skal betale vinderen et aftensmåltid, hvortil vinderen skal have lov at indbyde seks venner efter eget valg."

En af de tilstedeværende, Neri Mannini hed han, rejste sig straks og sagde:

"Det væddemål går jeg ind på."

Derefter valgte de alle til dommer Piero di Fiorentino, som de netop opholdt sig hos, og de begav sig så ind til ham, forvissede om, at Scalza ville tabe, og spændte på at se det ansigt, han ville sætte op, når dommen gik ham imod.

Piero, som var en forstandig mand, lod først Neri udvikle sine grunde og gav derpå ordet til Scalza, for at han kunne

bevise sin påstand. Scalza talte da, som følger:

"Nuvel, jeg skal fremføre et så uomstødeligt bevis, at ikke blot du, Piero, men også min modstander skal komme til at indrømme, at jeg har ret. I ved alle, at jo ældre en slægt er, des mere adelig er den også. Nu er Baroncierne af ældre afstamning end alle andre mennesker, følgelig er de også mere adelige. Kan jeg altså bevise, at Baroncierne virkelig er den ældste slægt i verden, har jeg dermed vundet mit væddemål. Ingen af jer vil bestride, at Baroncierne er blevet til på et tidspunkt, da Gud endnu ikke var kyndig i tegne- og malekunst. Det er jo netop derved, at denne familie adskiller sig fra almindelige mennesker, og I vil let kunne forvisse jer om sandheden af mine ord ved at anstille en rent overfladisk sammenligning. Mens andre mennesker nemlig har smukke, velformede ansigter med passende forhold i alle linjerne, så ser vi hos Baroncierne snart et langagtigt, snart et sammentrykt ansigt, snart en lang, snart en kort, snart en skæv næse. Nogle af dem har fremstående hage og vældige kindben, andre er ganske indfaldne. Hos somme af dem er det ene øje større end det andet, eller de to øjne sidde ikke i samme højde, akkurat som på de figurer, småbørn sidder og maler op, når de lærer at tegne. Det fremgår heraf tydeligt, som jeg også begyndte med at sige, at Gud skabte Baroncierne, før han havde lært at tegne, og derfor er det den ældste slægt i verden."

Både Piero, dommeren og Neri, som havde taget imod væddemålet, og alle de andre kunne ikke bare sig for at le ad Scalzas lystige bevisførelse. Dommen lød på, at Scalza havde vundet det aftalte aftensmåltid, og at Baroncierne var den ældste adelsfamilie, ikke blot i Firenze, men i den ganske

verden. Vi må derfor indrømme, at Panfilo brugte et stærkt og meget malende udtryk, da han for at betegne, hvor grim hr. Forese var, sagde om ham, at han var styg at se til, endog sammenlignet med den grimmeste af Baronciernes slægt.

7. fortælling

Fru Filippa bliver af sin mand grebet i utroskab og ført for dommeren, men hun redder sig ved et fyndigt og vittigt svar og får tilmed loven forandret.

Fiammetta tav, og alle morede sig en stund over den snurrige måde, hvorpå Scalza førte bevis for Baronciernes ælde og adel, men så lod dronningen Filostrato forstå, at det var hans tur til at fortælle, og han begyndte således:

Ærbare damer! Vel er det til enhver tid en fortrinlig egenskab at have et godt svar på rede hånd og bestandig at kunne tale med om alt, men navnlig er det til stor nytte i vanskelige tilfælde, således som jeg nu skal vise ved min fortælling om en smuk dame, som ikke blot fik sine tilhørere til at le, men som derved samtidig slap fri for at lide en forsmædelig død.

I byen Prato bestod i gamle dage en fordømmelig og grusom lov. Den påbød, at enhver kvinde, som af sin mand blev grebet på fersk gerning i utroskab, uden nåde og barmhjertighed skulle dø på bålet. Den samme bestemmelse gjaldt – ligeledes uden indskrænkning – for den kvinde, der solgte sit legeme til mændene. Endnu mens denne barbariske lov var i kraft, hændte det, at en smuk, forelsket dame, fru Filippa, en nat blev grebet i sit soveværelse i armene på Lazzarino de' Guazzagliotri, en køn, ung adelsmand fra samme by. Fru Filippas mand, Rinaldo de' Pugliesi, som selv kom og overraskede det elskovsfulde par, var i sin retfærdige harme lige på nippet til at drukne sin vrede i de strafværdiges blod, og han havde sikkert

fulgt sin hidsige tilskyndelse, hvis han ikke havde været ræd for følgerne. Nu nøjedes han med at tage vidner på sin hustrus brøde, og da han derved havde fået midlet i hænde til at skaffe sig blodig oprejsning, afventede han kun dagens frembrud for at begive sig til podestaen og indberette sagen. Damen var en højsindet dame, uforfærdet som alle, der besjæles af sand kærlighed, og skønt en pinefuld død var hende vis og alle hendes venner frarådede det, besluttede hun dog at møde for dommeren og hellere at dø modigt, efter at have tilstået sandheden, end at flygte fejt og drage i landflygtighed med skam og vanære, uværdig den mandige elsker, i hvis elskovsfulde arme hun havde tilbragt den foregående nat.

Med et stort følge af mænd og kvinder, der alle opfordrede hende til at lyve sig fra det, trådte hun frem for podestaen og spurgte ham med fast stemme og frimodige miner, hvorfor hun var blevet stævnet for retten. Podestaen betragtede med oprigtig beundring hendes stolte skikkelse. Synet af hendes skønhed og værdighed gjorde et sådant indtryk på ham, at han inderligt ønskede at frelse hende, men hvis hun – som det nok kunne se ud til – agtede at tilstå sin skyld, bød pligten ham at fuldbyrde retfærdigheden i al dens strenghed. Imidlertid måtte han foreløbig tage hende i forhør, og han tiltalte hende da således:

"Her står jeres mand, Rinaldo, som har ført klage over jer, frue. Han påstår at have grebet jer i åbenbar utroskab med en anden mand, og han forlanger jer dømt til døden efter lovens bogstav. Men denne dom kan jeg ikke fælde, hvis I nægter jeres brøde. Pas derfor vel på, hvad I siger, og svar mig nu, om det er sandt, hvad jeres mand anklager jer for."

Uden i mindste måde at lade sig bringe ud af fatning svarede damen med indsmigrende røst:

"Ja, hr. dommer, det forholder sig rigtigt, at Rinaldo er min ægtefælle, og at han i nat har overrasket mig i armene på Lazzarino, som kommer til mig meget ofte, såsom jeg elsker ham af mit ganske hjerte. Dette vil jeg ingenlunde nægte; med hensyn til lovene, som I, hr. dommer, vel må kende, vil jeg derimod sige, at de bør være ens for alle, og at de bør være vedtaget af alle dem, der kunne rammes af dem. Det er imidlertid ikke tilfældet med den lov, jeg skal dømmes efter, eftersom den kun er streng mod os stakkels kvinder, som dog i følge naturens orden er i stand til at være til fornøjelse for mange, hvad mændene aldeles ikke er. Denne lov må kaldes slet, idet kvinderne for det første ikke har givet den deres billigelse, og fordi de for det andet slet ikke er blevet spurgt til råds, da man vedtog den. Hvis nu I, hr. dommer, til skade for jeres egen sjæl og til uoprettelig fortræd for mit legeme vil bringe loven til anvendelse, da kan jeg hverken gøre fra eller til, men før I skrider til at fælde dommen, beder jeg jer tilstå mig den gunstbevisning at spørge min mand, om jeg ikke til enhver tid, så ofte det end har behaget ham, har givet mit legeme til pris for ham uden modvilje eller tværhed."

Uden at afvente podestaens spørgsmål svarede Rinaldo af sig selv, at damen altid havde været villig til at føje sig efter hans ønsker.

"Velan da," fortsatte fru Filippa, "så tillader jeg mig at spørge jer, velvise hr. dommer, hvad jeg skulle gøre med det, der blev til overs, efter at min mand havde fået, hvad han havde brug for og lyst til. Skulle jeg kaste det for hundene? Eller er det ikke mere

fortjenstfuld at være en adelsmand til behag, når han da elsker oprigtigt, end at spilde og ødsle med naturens gaver?"

Rygtet om den opsigtsvækkende retssag og fru Filippas vidt berømte skønhed havde lokket alle Pratos indbyggere til, og hele denne menneskemængde brød ud i munter latter ved at høre damens morsomme spørgsmål. Alle var de enige om, at hun havde ret, og at hun havde talt en god sag. Enden på det hele blev derfor også, at man ikke skiltes, før den omtalte lov – på podestaens anbefaling – var blevet forandret derhen, at den kun skulle gøres gældende mod gifte kvinder, som bedrog deres mænd for pengefordels skyld. Rinaldo skyndte sig bort, skamfuld over det uheldige udfald, hans sag havde fået, men fru Filippa vendte glad og fri tilbage til sit hjem, opildnet af den begejstring, mængden havde hyldet hende med.

8. fortælling

Fresco advarer sin søsterdatter imod at se sig i spejlet, siden hun – som hun selv siger – ikke kan lide at se grimme mennesker.

Filostratos fortælling gjorde til at begynde med damerne en lille smule flove og fremkaldte en klædelig rødme på deres smukke ansigter, men efterhånden som fortællingens gang skred frem, blev de mere dristige og turde snart give deres munterhed til kende ved at smile og nikke til hinanden. Dronningen kendte imidlertid ikke til spøg, og hun gav Emilia befaling til at fortsætte, så snart Filostratos fortælling var til ende. Emilie tog med et suk, der syntes at røbe, at hun havde fået sig et lille blund, således til orde:

Elskværdige ungmøer! På grund af, at mine tanker en stund har været på langfart, nødes jeg til at gøre min historie meget kortere, end tilfældet ville have været, hvis jeg ikke havde været åndsfraværende. Jeg vil fortælle lidt om en ung pige, der havde en styg og dum tilbøjelighed, som hendes onkel forgæves søgte at vænne hende af med – forgæves, siger jeg, fordi det indskrænkede pigebarns dumhed var så stor, at hun næppe forstod sin onkels åndrige bemærkning.

Nå, der var altså en gang en mand, der hed Fresco da Celatico, og han havde en søsterdatter, som gik under kælenavnet Ciesca. Det var en rigtig sød ung pige – noget særligt var hun dog på ingen måde – men hun havde den kedelige vane at anse sig selv for noget aldeles enestående

dejligt og se ned på alle andre mennesker, idet hun vel glemte at tage i betragtning, at hun selv kunne være lige så kedsommelig, lige så ubehagelig og lige så ilsindet, som hun antog andre for. Hun var til den grad hoven og opblæst, at ingen kunne gøre hende tilpas, og stolt var hun i lige måde – ja, så indbildsk, at hun ikke kunne have været mere vigtig, om hun havde været i familie med det franske kongehus. Spadserede hun på gaden, holdt hun altid sit lommetørklæde for næsen, som om alle, hun mødte, udsendte en ulidelig stank. For imidlertid ikke at dvæle længere end højst nødvendigt ved disse usmagelige ejendommeligheder hos den lille frøken Ciesca, skal jeg nu gå nærmere ind på min fortælling.

Det hændte en dag, da hun kom tilbage fra en spadseretur, at hun traf sin onkel på besøg hos hendes forældre. Med sin sædvanlige fortrædelige mine og med alle tegn på at være i stærkt sindsoprør satte hun sig ved siden af Fresco, som forundret spurgte hende, hvorfor hun var kommet så tidligt hjem på en dag, da der dog var fest i byen.

"Det skal jeg sige dig, onkel," svarede hun mut, "det var, fordi jeg aldrig har fundet folk så ubehagelige og trivielle som i dag. Hver en sjæl, der gik forbi mig på gaden, var mig modbydelig at se på, og jeg er virkelig hårdt hjemsøgt af skæbnen, siden jeg skal tvinges til at møde al den elendighed. Da jeg til sidst ikke kunne udholde det mere, gik jeg hjem."

Fresco, der følte sig ilde berørt af sin søsterdatters tåbelighed, sagde i en ærgerlig tone:

"Kære barn, hvis det er dig så meget imod at se ufordragelige ansigter, vil jeg give dig det gode råd ikke at se dig selv i spejlet, da det ville forstyrre din sindsro."

Den unge pige, som anså sig selv for at være lige så vis som Salomon, var i virkeligheden ikke mere kløgtig end min lillefinger, og hun forstod derfor ikke meningen med onklens advarsel. Hun svarede blot, at hun ville spejle sig lige så vel som andre kvinder, og siden hen fremturede hun i sin dårskab, som sagtens ikke har forladt hende endnu.

9. fortælling

Guido Cavalcanti udslynger i høflige udtryk en grov spydighed imod nogle florentinske adelsmænd, der havde overrasket ham.

Da dronningen forstod, at Emilia var færdig med sin fortælling, og at der således – foruden ham, der havde privilegium på at tale sidst – ikke var andre end hende selv tilbage, begyndte hun sin historie med disse ord:

Skønt I, allerkæreste damer, i dag er kommet mig i forkøbet med mindst to fortællinger, som jeg havde tænkt på at give til bedste, når turen var nået til mig, er jeg dog ikke i forlegenhed, eftersom jeg kan en tredje, der ender med et så udmærket fyndsprog, at dets lige måske aldrig er blevet sagt.

Som I vil vide, bestod der førhen i vor stad flere smukke skikke, der nu alle som en er gået af brug, siden rigdommen er væltet ind over byen med gerrigheden i følge. Iblandt disse skikke var også den, at adelsmændene i Firenze af og til kom sammen på forskellige steder og dannede et sluttet selskab, et gilde på så og så mange, idet de vel tog sig i agt for at indlade nogen, der ikke med lethed kunne bestride udgifterne. Deres fornøjelse bestod deri, at de den ene dag spiste til middag hos en, den næste dag hos en anden, og således hele rækken rundt, så at hver især havde sin bestemte dag. Når der kom fremmede adelsmænd til byen, indbød de dem undertiden til at tage del i deres selskaber, og stundom kunne det også træffe sig, at en af byens egne borgere blev indbudt. Mindst en gang om året skulle

medlemmerne af disse gilder være klædt i en bestemt dragt, der var ens for alle, og så red de igennem gaderne i festligt optog, foranstaltede turneringer, dystløb og vædderidt, særlig ved de store højtider eller når et eller andet ualmindeligt, glædeligt sejrsbudskab var kommet til byen.

Et af de mest bekendte gilder var Betto Brunelleschis, der iblandt sine medlemmer meget gerne ønskede at optage Guido, en søn af Cavalcante de' Cavalcanti. Grundene dertil var mange, fordi Guido foruden at være en streng logiker og en dygtig tænker (egenskaber, som et gildeselskab ikke bekymrede sig stort om) samtidig var en gennemdannet og behagelig mand, en åndfuld taler, kort sagt, et menneske, det vel var værd at omgås, en fuldendt adelsmand i det hele taget. Desuden var han velhavende og forstod sig til gavns på at hædre dem, han fandt værdige til det. Betto havde dog aldrig haft held til at drage ham med ind i kammeraternes lag, og han var tilbøjelig til at tro, det skyldtes den omstændighed, at Guido var slem til at fordybe sig i grublerier og i det hele taget noget indesluttet af sig. samtidig blev det ofte sagt om Guido – som unægtelig hældede lidt til Epikurs lære – at alle hans spekulationer blot gik ud på at bevise, at der ikke var nogen Gud til.

Nu hændte det en dag, da Guido gik sin sædvanlige tur, at han fra Orto San Michele tog vejen ad Corso degli Adimari til San Giovanni, hvor der den gang var fuldt op af marmorgravsteder og mindesmærker, som nu findes opstillet i Santa Reparate. Mens han opholdt sig imellem alle disse grave og porfyrsøjler, kom Betto og hele hans følge pludselig ridende over pladsen, og da de fik øje på Guido, der vankede så ene omkring, sagde de til hinanden:

"Lad os ride hen og gøre lidt løjer med ham."

Dermed gav de deres heste af sporene og omringede ham på alle sider, før han endnu havde lagt mærke til skaren, og idet de nu lod, som de ville tage ham med storm, råbte de til ham:

"Du vil ikke lade dig optage i vort gilde, Guido, sagtens fordi du ikke har tid. Men hvad mener du at have opnået, hvis det lykkes dig at bevise, at der ikke er nogen Gud?"

Da Guido så, at de ikke ville lade ham gå i fred, svarede han:

"Ja, I er jo i jeres eget hus og kan derfor sige, hvad I finder for godt."

Med disse ord satte han i et spring op på en af de største gravstene og skyndte sig så bort fra sine plageånder.

Alle gildebrødrene så betuttede på hinanden og mumlede så småt om, at Guido var gået fra forstanden. I hvert fald måtte han jo da fejle noget, eftersom der jo ikke var spor af mening i, at de havde mere ret på dette sted end alle byens andre borgere, således som Guido havde sagt. Men efter et øjebliks forløb tog Betto således til orde:

"Det er nok snarere jer, der er gået fra forstanden, siden I ikke har forstået Guidos ytring. Han har i få og høflige ord sagt os den groveste uforskammethed. Hvis I nemlig tænker rigtigt over sagen, vil I give mig ret i, at dette sted er de dødes bolig, så vist som man plejer at begrave dem her, og ved at kalde stedet vort hus har han altså villet sige, at vi og alle de andre, der ikke bryder os om lærdom, at vi i hans og ligestillede vismænds øjne kun er at regne for døde."

Nu forstod de alle, hvad Guido havde ment og de følte sig dybt beskæmmede. Ingen af dem yppede oftere klammeri med

ham, men Betto kom fra den stund af til at gælde for en forstandig og skarpsindig ridder.

10. fortælling

Broder Cipolla lover nogle bønder at vise dem en fjer af englen Gabriel, men da han i sin kiste i stedet for fjerene finder nogle kul, bilder han dem ind, at det er de samme, som den hellige Laurentius blev stegt på.

Da hver især havde gjort sin skyldighed, vidste Dioneo, at han nu stod for tur. Han afventede derfor ikke den sædvanlige højtidelige opfordring, men pålagde uden videre tavshed – selskabet var nemlig endnu optaget af at rose Guidos fine spydighed – og begyndte at tale således:

Hulde damer. Skønt jeg har særlig tilladelse til at fortælle om, hvad jeg lyster, agter jeg dog i dag at holde mig til det emne, I alle har talt om med så stor omsigt. Følgende jeres glorværdige eksempel vil jeg fortælle om den rådsnarhed, hvormed en munk af Sankt Antonius' orden friede sig ud af en slem forlegenhed, som to unge skælmsmestre havde sat ham i. I tager mig det forhåbentlig ikke ilde op, hvis min historie skulle blive noget langtrukken, for solen står endnu højt på himlen, hvad I let vil kunne overbevise jer om.

I Elsadalen ligger der, som I vel sagtens har hørt fortælle, en flække Certaldo, der nu ikke spiller nogen videre rolle – den hører for øvrigt ind under Firenze – men som i gamle dage var beboet af flere velstående adelsfamilier. Da det som regel gav godt udbytte, plejede en af munkene fra Sankt Antoniusklostret, broder Cipolla hed han, hvert år at drage derhen for at indsamle de almisser, godtroende sjæle mente at

burde ofre på deres salighed, og det var slet ikke så ganske lidt. Folkene tog altid forekommende imod ham, egentlig ikke af fromhed, men fordi navnet Cipolla, som betyder løg, havde en særlig god klang i denne landsdel, der frembringer de bedste løg i hele Toscana. Broder Cipolla var højst uanselig af vækst, ræverød af lød, med skælmske øjne og et forborgent smil, rigtig en gavstrik så han ud til at være. En vismand var han så vist ikke, men prægtigt skåret for tungebåndet, så at man, når man hørte ham tale og ellers ikke kendte noget til ham, godt kunne have antaget ham for at være selve Cicero eller Quintillian. Dertil kommer, at han på en eller anden måde, som fadder, ven eller slægtning, stod i nærmere forhold til hver eneste af beboerne i den lille landsby.

Da han nu en gang, som han havde for skik, var kommet dertil i august måned, og mænd og kvinder fra de omliggende landsbyer havde indfundet sig i stort antal til søndagsmesse i sognekirken, fandt han øjeblikket belejligt til at få folkene i tale og trådte så frem for dem med disse ord:

"Som det er jer alle bekendt, kære venner, er det skik, at I hvert år sender Sankt Antonius' fattige en almisse i form af havre og hvede, lidt eller meget, efter som enhvers evne og fromhed er, og som tak for denne gave våger Sankt Antonius over jeres okser, æsler, svin og får. Desuden plejer I samtidig (jeg mener de af jer, der er indskrevet i vort hellige broderskab) at erlægge den ringe sum, som skal indbetales en gang om året. For at modtage disse gaver er jeg nu sendt hertil af min højærværdige abbed, og derfor beder jeg jer, i Guds velsignede navn, når kirkeklokkerne ringer fra messe, da at samles udenfor kirken, hvor jeg skal prædike for jer, og hvor I vil få

lejlighed til at kysse korset. Endvidere vil jeg, fordi jeg kender jer alle som Sankt Antonius' fromme børn, af sær gunst og nåde vise jer en højhellig og meget skøn relikvie, som jeg selv i sin tid har bragt med hjem fra det hellige land. Det er en fjer af englen Gabriel, en af dem, han tabte hos jomfru Maria, da han var i Nazareth for at bebude hende."

Dermed tav han, og messen gik sin vante gang til ende.

Iblandt dem, der var i kirken og hørte til, mens Cipolla talte, var også to unge lystige fyre, Giovanni del Bragoniera og Bazio Pizzini. Først morede de sig i deres stille sind over broder Cipollas relikvie, men bagefter lagde de planer om at spille munken et slemt puds med hensyn til denne fjer, og det skønt de begge hørte til hans nærmeste omgangskreds. De erfarede nu, at munken samme dag skulle spise frokost på slottet hos en af sine venner, og da de vidste den hellige mand vel bænket ved bordet, gik de ned i byen til hans herberge efter først at have truffet den aftale, at Bazio skulle holde Cipollas tjener hen med snak, imens Giovanni ledte efter fjeren imellem munkens bagage. Det var nemlig deres agt at stjæle fjeren for derved at tvinge Cipolla til i hast at finde på en udflugt overfor folket. Cipolla havde en tjener, som nogle kaldte Guccio Hvalfisk, andre Guccio Lugtebæst, atter andre Guccio Svinehund. Denne tjener var så modbydelig, at Lippo Topo aldrig har malet et sidestykke til ham. Broder Cipolla gjorde sig ofte lystig over Guccio og plejede at sige om ham:

"Min tjener sidder inde med ni lyder, hver for sig så frastødende, at en enkelt af dem ville have været tilstrækkelig til at gøre f.eks. Salomon til et fæ, Aristoteles til en tosse eller Seneca til en nar. Tænk nu, hvad han må være for et menneske,

som har dem alle ni! Alt, hvad der kommer ind under begreberne dyd, forstand og fromhed, er ham fuldstændig fremmed."

Når man spurgte Cipolla nøjere ud om Guccios ni lyder, blev han helt veltalende og svarede med flydende tungefærdighed:

"Han er doven, urenlig, løgnagtig, forsømmelig, ulydig, bagtalerisk, skødesløs, åndløs og ubehøvlet, og mange andre laster har han, som det ikke er værd at omtale. Noget forstyrret er han også. Han vil således alle steder, hvor vi kommer hen, gifte sig og sætte bo med det samme. Fordi han har et nogenlunde kønt skæg, bilder han sig nemlig ind, at en kvinde ikke kan se på ham uden at blive rasende forelsket. Hvis ikke jeg holdt lidt igen, ville han løbe efter hvert et skørt, han fik øje på. Trods alt er han mig dog til stor nytte, for jeg kan ikke tale med et menneske, uden at han blander sig i det, og sker det så, at jeg bliver spurgt om noget, jeg ikke straks kan besvare, siger han enten ja eller nej, som han synes, det passer."

Munken havde nu ladet denne pålidelige tjener blive tilbage i herberget og havde givet ham befaling til nøje at påse, at ingen rørte hans sager, navnlig ikke tværposen, hvori relikvierne lå gemt. Men Guccio Svinehund holdt mere af at sidde og glo i et køkken end en nattergal af at gynge på træernes grønne grene, og især var samme Guccio ikke til at styre, når der var et kvindeligt væsen i nærheden. Ude i herbergets køkken var der nu netop et fruentimmer efter hans smag, en lille, tyk, fedtet vantrivning med et par bryster som to sopatter og med et ækelt ansigt, der slående mindede om Baronciernes, dertil svedig, sort af røg og dampende af em. Således var det hulde væsen, der fængslede Guccio. Med en rovfugls begærlighed slog han

ned på sit bytte, lod relikvier være relikvier og plantede sig – skønt det var i august måned – lige op ad skorstenen, hvorpå han indledte en samtale med det yndefulde fruentimmer, som bar navnet Nuta, og som han i løbet af kort tid fik overbevist om, at han var en fuldgod adelsmand, at han havde penge i massevis, at han kunne gøre og lade, som det behagede ham selv, ja, at han var noget rent ud vidunderligt. Og skønt hans hue var en lurvet bør med så tykt et lag fedt, at man kunne have kogt en udmærket kraftsuppe på den, skønt hans hullede trøje var lappet med pjalter i alle regnbuens farver, så at den mest af alt lignede et broget stykke tøj fra Tyrkiet eller Indien, skønt den var gennemtrukket af sved i halsen og under armhulerne, skønt hans sko var udtrådte, og hans strømper lasede, førte han dog et sprog som en forklædt konge og lovede sin tykke hjertenskær al verdens guld og herlighed. Nye, smukke klæder skulle hun få, og han ville hæve hende fra en tjenestepiges usle trællekår til en fornem dames sorgløse tilværelse. Men alle hans ømme forsikringer var naturligvis ikke andet end mundsvejr og lamperøg, og de førte sagtens heller ikke til noget, så lidt som hans andre naragtige tossestreger.

Giovanni og Bazio fandt imidlertid til deres glædelige overraskelse fyren optaget af at gøre kur til pigen, og dermed var spillet allerede halvt vundet, idet adgangen til broder Cipollas værelse nu var ganske uhindret. De gik dristigt ind, og det første, de fik øje på, var netop det, de søgte: Tværposen med den højhellige fjer. De åbnede tasken og fremtog en lille æske, som meget sirligt og forsigtigt var pakket ind i et stort stykke klæde, og som ved nærmere eftersyn viste sig at indeholde halefjeren af en papegøje. Sandsynligheden talte for, at det var

denne fjer, munken havde til hensigt at vise certaldeserne, og hvis nogen af jer skulle undres over, at sligt kunne gå uopdaget hen, behøver jeg blot at minde jer om, at den slags ægyptiske luksusgenstande endnu i disse tider var fuldstændig fremmede i Toscana, i hvert fald for den tarvelige landbefolkning. Siden hen er markedet i Italien jo desværre blevet oversvømmet af disse kostbare og unyttige tingester, men den gang var de som sagt endnu sjældenheder, og det var ingenlunde ualmindeligt, at bønderne ikke engang kendte navnet på en papegøje. De unge spasmagere tog nu fjeren og for at kassen ikke skulle være helt tom, fyldte de den med kul, som de fandt i en krog af værelset, og derefter pakkede de den ind igen, lagde den atter på plads i rejsetasken og skyndte sig usete bort, glade over deres fangst og spændte på at høre, hvad Cipolla ville sige, når han fandt kullene i sit relikvieskrin.

De enfoldige mænd og kvinder, som havde overværet messen og hørt Cipollas løfte om den sjældne fjer, han ville vise dem, skyndte sig hjem og fortalte både her og der den opsigtsvækkende nyhed, som således blev kendt i vide kredse. Da middagstimen var ovre, var det derfor en anselig skare, som stimlede sammen i borggården, længsels- og forventningsfulde efter at se englen Gabriels fjer. Broder Cipolla spiste i ro og mag og tog sig et lille blund, og først da han langt om længe havde fordøjet middagen, sendte han bud til Guccio om, at han skulle komme op på slottet med klokkerne og tværsækken. Guccio bragte sin herre, hvad han havde forlangt, men jeg må tilføje, at det kostede ham en ikke ringe selvovervindelse at sige køkkenet og skøn Nuta farvel. Da Cipolla havde fået sine ting, lod han Guccio gå hen til kirken og ringe med klokkerne.

Hele menigheden samlede sig nu, og munken begyndte sin præken uden at ane, at der havde været et par spasmagere på spil ved hans relikvieskrin. Han talte salvelsesfulde ord for at bestyrke tiltroen til underets virkelighed, og efter at have læst syndsbekendelsen med stor højtidelighed lod han tænde to kærter og viklede derpå med megen værdighed skrinet ud af klædet. Forinden han gik videre, holdt han en kort tale til englen Gabriels pris og ære, og så åbnede han skrinet. Ved synet af kullene, som udgjorde hele indholdet, tænkte han straks, at det kunne ikke være Guccio Hvalfisk, der havde spillet ham det puds – det var han for dum til – og han forbandede ham egentlig heller ikke, fordi han havde passet så dårligt på den kostelige relikvie, men han rasede indvendig mod sig selv, fordi han havde været uforsigtig nok til at betro Guccio omsorgen for skrinet, da han jo dog vidste, hvor upålidelig, forsømmelig, ulydig, doven og glemsom dette misfoster af en tjener var. Under alt dette tabte han imidlertid ikke et øjeblik sin fatning, men med foldede hænder og blikket løftet imod himlen udtalte han højlydt disse ord:

"Himmelske fader, din almagt være evigt lovet!"

Derefter lukkede han atter skrinet og holdt nu følgende tale til sin andægtige menighed:

"Brødre og søstre i Herren! Lad mig fortælle jer, at mens jeg endnu var ung, sendte min abbed mig en gang til de lande, hvor solen står op, og gav mig det udtrykkelige pålæg, at jeg skulle lede og lede, indtil jeg fandt porcelænsprivilegierne, der er til stor nytte for andre folkeslag, skønt de ikke koster en hvid i stempelafgift. Jeg begav mig altså på vej og red over Venedig igennem kongerigerne Algarbien og Baldacca til Parione,

hvorfra jeg efter nogen tids forløb, og ikke uden at være blevet temmelig tørstig, nåede Sardinien. Men hvorfor skulle jeg vel fortælle jer om alle de lande, hvor jeg søgte? Over Sankt Georgs arm kom jeg til Truffia og Buffia, rigt befolkede lande, og derfra til løgnerige, hvor jeg fandt mange af mine ordensbrødre og andre munke, som alle sammen gik ud på at tage sig livet let og gøre sig den mindst mulige ulejlighed for Guds riges sag, og som aldrig bekymrede sig om næstens nød og elendighed, uden når de så deres egen fordel derved. Fra dette land, hvor de også brugte lutter upræget mønt, kom jeg til Abruzzien, hvor mænd og kvinder går med træsko i bjergene, og hvor svinene bruger deres egne tarme til klæder. Senere kom jeg igennem fjerne lande, hvor folkene bar brød på kæppe og vin i sække, og jeg nåede Bacchusbjergene, hvor alt vandet løber nedad. Bestandig drog jeg videre og kom således lige til Pastinakindien, hvor jeg – så sandt jeg har klæder på min krop – så vingårdsknive flyve omkring i luften. Ja, det er ikke til at tro, når man ikke har set det med sine egne øjne. Som vidne på, at jeg taler sandt, kan jeg anføre den store købmand Masio del Saggio, som jeg traf der beskæftiget med at knække nødder og sælge skallerne i små partier. Da jeg stadig ikke fandt, hvad jeg søgte, og da vejen fra Pastinakindien går over havet, vendte jeg tilbage og kom til det hellige land, hvor gammelt brød i sommertiden sælges for fire skilling, mens man slet ikke giver noget for det friskbagte. Der traf jeg den ærværdige fader Dadlermigikke Omibehager, Jerusalems fromme patriark, som af ærbødighed for den dragt, jeg altid har båret, tillod mig at se alle de hellige relikvier, han havde i sit værge. Der var i tusindvis, så jeg vil ikke opremse dem alle for jer, men om nogle enkelte skal jeg dog fortælle jer

et og andet. Han viste mig således en hel finger af den Helligånd. Den var aldeles frisk og velbevaret. Og der var næsen af den seraf, som åbenbarede sig for Sankt Franciscus, der var en negl af en kerub, et ribben af Ordet Smutigennem, den hellige katolske tros klædedragt, nogle stråler af den stjerne, der lyste for de tre vismænd fra Østerland, en lille flaske med den sved, som randt af Sankt Michael, da han brødes med Djævelen, og der var dødens gab, hvoraf vor frelser udfriede Lazarus, og meget, meget mere fik jeg at se. Og da jeg nu gavmildt skænkede patriarken hele skråningen af Morellobjerget og nogle kapitler af Caprezio, som han længe havde ledt efter, forærede han mig til gengæld en arm af det hellige kors, en flaske med lidt lyd af klokkerne i Salomons tempel, den fjer af englen Gabriel, som jeg allerede har talt om, og endvidere en træsko, der har tilhørt Sankt Gherardo fra Villa Magna, og som jeg for resten for kort tid siden, da jeg var i Firenze, overlod hr. Gherardo di Bonsi, der gemmer den med den største ærefrygt. Endelig fik jeg nogle af de kul, på hvilke den højsalige martyr Sankt Laurentius blev stegt. Alle disse ting fører jeg bestandig med mig omkring, og jeg har dem også med hertil. Ganske vist har min abbed ikke tidligere villet give mig lov til at vise dem frem, fordi han først ville have vished om, at de var ægte, men i dag har jeg fået den længe begærede tilladelse, eftersom mine relikvier allerede har fuldbyrdet mange jærtegn, og dels også fordi patriarken har sendt min abbed et brev, hvori han bekræfter mine udsagn. Som jeg fortalte jer før, har jeg altid relikvierne med mig på mine rejser, da jeg nemlig ikke tør betro dem til andre, og Gabriels fjer ligger i et skrin for sig, for at den ikke skal komme noget til,

ligesom også de kul, på hvilke den hellige Sankt Laurentius blev stegt, ligger i et særligt skrin. Disse to skrin er så fuldstændig ens, at det ofte er hændt mig, at jeg har forvekslet dem, og det er netop også sket i dag. I stedet for det skrin med fjeren har jeg altså fået kulskrinet med, men jeg er tilbøjelig til at tro, at her ikke foreligger en ganske simpel fejltagelse, nej, jeg vil langt snarere sige, at vi i denne sag må se et udslag i Guds vise styrelse. Om to dage fejrer vi nemlig Sankt Laurentius' fest, og derfor har Gud givet mig netop dette skrin i hænde, på det, at synet af de kul, hvorpå den fromme martyr led døden for sin tro, på det at synet af disse kul, siger jeg, må opflamme jeres sjæle til hellig andagt, således at I takker Herren, fordi han har ladet jer skue denne højhellige relikvie, som endnu gemmer duften fra den hedengangne Sankt Laurentius' legeme. Blot da jeres hoveder, velsignede børn, og træd andægtigt hid for at se det sidste jordiske minde om en højsalig helgen. Men lad mig først sige jer dette, at hvem som lader mig gøre korsets tegn for ham med disse kul, han kan leve et helt år i den trygge forvisning, at ilden ikke vil brænde ham, uden at han nok skal mærke det."

Efter at have talt således sang han en hymne til Sankt Laurentius' pris, åbnede derpå kassen og lod menigheden se. De enfoldige landboere betragtede længe kullene med ærbødig ærefrygt, og bagefter trængtes de om munken, ivrige efter at erlægge et endnu større offer end det, de plejede at give. Broder Cipolla skred da til at gøre korsets tegn med kullene, og mens han stod og malede tykke streger på bøndernes rene skjorter og på bønderpigernes hvide slør, forsikrede han højt og dyrt, at jo mere der blev slidt af kullene, jo mere voksede de, når han igen

lagde dem i skrinet. Det havde han ofte før erfaret. Og idet han således for god betaling sværtede alle certaldeserne, gjorde han ved sin åndsnærværelse dem grundigt til skamme, der ved at stjæle hans fjer havde haft til hensigt at gøre ham til nar.

Giovanni og Bazio havde begge været til stede under Cipollas prædiken, og da de hørte, hvor snedigt han klarede skærene – om end han ganske vist blev nødt til at spinde en lang ende – morede de sig så kosteligt, at de var nær ved at tabe tænderne ud af munden. Da folkehoben havde spredt sig, gik de hen til ham og fortalte åbenhjertigt, hvad de havde bedrevet. Derefter gav de ham fjeren tilbage, og næste år indbragte den ham lige så meget, som kullene havde gjort den dag.

Denne fortælling vakte hele selskabets overstrømmende munterhed og alle lo ad den listige broder Cipolla, ikke mindst ad hans pilgrimsfærd og ad de sjældne relikvier, han havde set og taget med sig hjem. Da dronningen forstod, at Dioneo var færdig med at fortælle, og at hendes herredømme også dermed var til ende, rejste hun sig fra sit sæde, tog kronen af hovedet og satte den smilende på Dioneo, idet hun talte ham således til:

"Nu er det på tide, Dioneo, at du får at føle, hvorledes det er at styre og lede et samfund af kvinder. Vær du nu vor konge og hersk over os på en sådan måde, at vi, når dit herredømme er forbi, må bringe dig lov og tak."

Dioneo modtog kronen og svarede leende:

"I har utvivlsomt set mange konger, selv i skakspil, som bedre end jeg forstod at bære kronen, men dog lover jeg jer, hvis I vil lyde mig, som en konge bør lydes, da at skaffe jer den nydelse, som er nødvendig for enhver fest, hvis den skal være

fuldkommen i henseende til glæde og fryd. Det vil vi imidlertid foreløbig ikke tale mere om, men det løfte giver jeg jer for alle tilfælde, at jeg skal regere efter min bedste evne og forstand."

Som skik og brug var, lod han derefter hovmesteren kalde og gav ham besked på alt, hvad der blev at iagttage under hans regering. Da det var besørget, vendte han sig atter til selskabet med disse ord:

"Nu har vi, mine kække damer, så at sige talt om alt muligt imellem himmel og jord, jeg mener om alle former for menneskelig væren og virken, og det ville sikkert være faldet mig svært at finde på et nyt emne, hvis ikke Licisca var kommet så belejligt med nogle udtalelser, som henledte min opmærksomhed på et endnu ubenyttet felt. Som I selv hørte, erklærede hun, at hun ikke kendte en kvinde, der var gået i brudeseng med sin jomfrudom i behold, og hun tilføjede endvidere den oplysning, at de gifte koner heller ikke var til at stole på, men at mange af dem spillede deres mænd nogle slemme puds. Den første del af hendes påstand vil jeg lade ude af betragtning, da det jo er noget, som ethvert barn kan tale med om. Derimod mener jeg, at den sidste del kan yde os stof til fornøjelig underholdning, og jeg foreslår derfor, da Licisca nu ligesom har givet stødet dertil, at vi i morgen taler om gifte kvinder, som – med eller uden held – under bestræbelserne for at hytte deres eget skind have taget deres mænd ved næsen."

Nogle af damerne fandt det mindre passende for dem at fortælle den slags historier og bad kongen vælge et andet emne. Dertil svarede Dioneo:

"Jeres overtalelser vil intet frugte. Jeg har valgt et emne, vi alle er inde i, og jeg mener, at man i disse tider, enten man er mand

eller kvinde, må have lov til at sige, hvad man har lyst til, på betingelse, at man ikke overskrider velanstændighedens grænser. Der er jo nu vendt op og ned på alle de bestående forhold. Dommerne udøver ikke mere deres dømmende myndighed, himmelske og jordiske love har ikke gyldighed mere, enhver især har uindskrænket frihed til at træffe de nødvendige forholdsregler til opretholdelsen af sit liv. Jeg må derfor fastholde, at selv om vore fortællinger nødvendiggør forandrede begreber om ærbarhed, er dette dog ingenlunde usømmeligt eller strafværdigt, siden vi dog blot har til hensigt at opmuntre os selv og vor næste. Selv senere hen vil ingen med rette kunne gøre jer bebrejdelser for et sådant forhold. Desuden taler jo kendsgerningerne for sig selv. Dette selskab har fra første færd af levet således, at alle ærens fordringer er skete fyldest, og jeg tør nok sige, at intet af, hvad her er fortalt, har besmittet eller sat plet på nogen af os, så lidt som noget i fremtiden skal besmitte eller vanære nogen iblandt os. Sig mig fremdeles, om der er et menneske, der drager jeres ærbarhed i tvivl. Jeg tror det ikke, og I selv tror vist heller ikke, at nogen tør tvivle om jeres dyd, fordi I af frygt for døden har beredt jer selv en glad og behagelig tilværelse. Og sandt at sige, mon ikke det netop ville give skumlere vind i sejlene, hvis det blev kendt, af hvilken årsag I har sat jer imod at fortælle om kvindens skælmskheder? Det kunne i hvert fald se ud, som om det var bevidstheden om egen brøde, der afskrækkede jer. Endelig må jeg sige, at I viser mig en lurvet ære ved at vælge mig til konge for straks efter at opkaste jer selv til herskere og bestemme, hvad der skal fortælles om, skønt jeg dog i al min tid har været enhver af jer en lydig undersåt. Nej, lad nu jeres vrangvilje fare,

den misklæder kun så yndefulde væsener – og overvej hver for sig, hvilke smukke fortællinger, I vil fortælle."

Damerne bøjede sig for Dioneos overbevisende grunde, og efter at de alle som én havde afgivet den erklæring, at de underkastede sig kongens vilje, fik enhver lov til at gå på egen hånd indtil aftensmåltidet.

Solen stod endnu højt på himlen, såsom de fleste af fortællingerne havde været temmelig korte, og da derfor Dioneo og de andre unge mænd havde sat sig til spillebordene, vinkede Elissa damerne lidt afsides og talte således til dem:

"Siden vi nu er i nærheden, kunne jeg have stor lyst til at vise jer et sted, ikke ret langt herfra, hvor vist ingen af jer har været før. Jeg har længe gerne villet føre jer derhen – Fruernes Dal hedder stedet – men der har ikke været nogen passende lejlighed. I dag er solen endnu langt fra at gå ned, og derfor råder jeg jer til at følge med mig. I vil ikke komme til at fortryde det."

Damerne var mere end villige til at gå med Elissa. De kaldte på en af pigerne og lod hende følge med, men til herrerne sagde de ingenting. Den kvarte mil godt og vel, som de havde at gå, førte ad en smal sti, langs med hvis ene side der løb en lille bæk med det dejligste klare vand, og da de omsider nåede dalen, fandt de, at den var noget af det vidunderligste, man kunne tænke sig, navnlig fordi luften var sval og behagelig selv i sommerens varmeste tid. Dalbunden var næsten så rund som en cirkel, og skønt det var et uforfalsket værk af naturen, skulle man have troet, at den fra først af var blevet dannet af menneskehånd. Efter hvad en af damerne siden har fortalt mig,

var den vel alt i alt en halv mils vej i omkreds, og på siderne knejsede seks små høje, hvor der på toppen af hver var bygget et lille slot, som lignede en rigtig borg. Højenes sider skrånede jævnt ned imod dalen, på samme måde som bænkene i et amfiteater hæver sig i vejret med lige mellemrum og med gradvis voksende afstand fra midtpunktet. Skrænterne, navnlig dem imod syd, var dækket af vinstokke, oliven- og mandeltræer, ligesom der også var både kirsebær-, figen- og mange andre skønne frugttræer i sådan mængde, at ikke en fodsbred jord gik til spilde. De imod nord vendende sider var tæt bevoksede med småskove af eg og ask, og selve sletten (hvortil der for resten ikke førte andre veje end den, damerne havde valgt) var opfyldt af knejsende graner, cypresser, pinjer og laurbærtræer, som stod i den skønneste orden, ret som om den dygtige forstmand havde bestemt hver enkelt træs plads. Selv når solen var i middagshøjde, formåede dens stråler næppe at bane sig vej igennem grenenes tætte fletværk ned til skovbunden, der var dækket af en sparsom græsvækst, isprængt blomster i alle farver. Dejligt var der over alt, men det bedste var dog måske en lille fortryllende bæk, som i kåde spring væltede sig ned i dalen fra en lavning imellem to af de omgivende høje. Sagte buldrende brød den sig vej frem over stenene, og som en stribe af sølv lå den i det glitrende solskin, da den – efter at have overvundet tilblivelsens besværligheder – omsider faldt til ro i et fredeligt lille leje, hvor den vuggende snoede sig frem til midten af dalen. Der dannede den en lille, blank sø i smag med dem, folk indretter i deres haver, når forholdene tillader det. Vandet var ikke dybere, end at det gik en voksen mand omtrent til brystet. Som følge af, at der ikke var videre strøm, var

bunden ganske jævnt dækket af et lag glatte kiselsten, der lå i lige rækker, så at det for den, som ikke havde andet at bestille, måtte være en ren leg at tælle dem. Igennem det klare vand kunne man også se talrige småfisk, som pilede af sted med en fart, så det var rent ud ubegribeligt, hvorledes de kunne komme så hurtigt af sted. Søen havde afløb igennem en anden lille bæk, der brød sit leje bort gennem dalen, hvor terrænet var lavest.

Da nu de unge damer havde nået denne yndede plet, fortabte de sig i lovtaler over naturens skønhed, og såsom det var meget varmt, og stedet i øvrigt i alle henseender egnede sig til det, blev de enige om at bade i den venlige lille sø. Efter at have givet pigen ordre til at blive stående oppe på vejen for at advare dem, hvis der skulle komme nogen, klædte de sig af alle syv og sprang ud i vandet, som var så gennemsigtigt klart, at det ikke skjulte det ringeste af de slanke, marmorhvide kvindeskikkelser. Fiskene blev helt betuttede over denne usædvanlige indtrængen på deres fredhellige enemærker, og damerne fandt stor morskab i at jage de forskræmte dyr fra søens ene ende til den anden under forgæves forsøg på at fange dem med hænderne. I nogen tid boltrede de sig således i de kølige vover, hvorefter de klædte sig på igen og begav sig på hjemvejen, ivrigt samtalende om den underfulde dal, hvis skønhed de ikke noksom kunne prise. Ved hjemkomsten til slottet fandt de de unge mænd på samme sted, hvor de havde forladt dem. Pampinea udbrød leende:

"I dag har vi min tro narret jer."

"Hvorledes det," spurgte Dioneo. "I har vel ikke allerede begyndt i gerning, hvad I i morgen blot skulle fortælle om?"

"Jo netop, herre konge," svarede Pampinea.

Og så fortalte de fra først til sidst, hvor de havde været henne, hvor langt borte stedet lå, hvorledes der så ud, og hvad de havde bestilt. Kongen, som ved at høre Pampineas fortælling blev grebet af længsel efter at se den yndige plet, gav på stedet befaling til, at måltidet skulle rettes an. Under almindelig glæde spiste selskabet til aften, og derefter gik de unge mænd, fulgt af deres lakajer, til Fruernes Dal, som forekom dem alle henrivende skøn. Da de havde badet, og da det efterhånden begyndte at lide imod natten, skyndte de sig tilbage til slottet, hvor de fandt damerne optaget af at træde en dans, som Fiammetta sang melodien til. Efter dansen fortalte herrerne om deres tur og om det behag, de også havde fundet i Fruerdalens skønhed. Kongen lod imidlertid straks hovmesteren hente og gav befaling til, at middagen den næste dag skulle indtages på dette sted, hvortil der desuden skulle bringes nogle løjbænke for det tilfælde, at en eller anden af selskabet skulle få lyst til at slumre lidt eller hvile sig efter måltidet. Efter at de derpå havde fået lysene tændt, indtog de en let forfriskning af vin og bagværk, og kongen befalede så, at de skulle gøre sig rede til at danse. Panfilo satte en dans i scene, hvorpå Dioneo vendte sig til Elissa med disse ord:

"Smukke, unge frøken, I har i dag hædret mig med kongekronen. I aften vil jeg hædre jer ved at lade jer synge os en sang efter eget valg."

Elissa erklærede sig beredt til at modtage den tiltænkte æresbevisning og istemte straks med velklingende, vemodig stemme følgende sang:

Mit hjerte sørger som en fugl,
der frejdigt fløj, i sikkert skjul,
fra kvist til kvist,
men nu bag bure
må kukkelure
tavs og trist.

Jeg hade må den himmel blå,
de blanke strå, de blomster små,
som uskyldshvide om mig stå.
Cikadens sang på grønne vang,
der fryded mig så mangen gang
mig synes, helt har skiftet klang.

Mens sol går ned i vesterled,
jeg flakker om fra sted til sted
i cederskovens ensomhed.
Den aftenvind, som sval og lind
mig stryger blidt om hånd og kind,
kun halvvejs når til hjertet ind.

Hvor tyst i kvæld! O, hvilket held,
om livets bitre kildevæld
randt ud, og som en frigjort sjæl
på Amors bud, i engleskrud,
jeg turde flagre frank og prud
i lyset ud til elskovs gud.

Mit hjerte sørger som en fugl,
der frejdigt fløj, i sikkert skjul,
fra kvist til kvist,
men nu bag mure
må kukkelure
tavs og trist.

Da Elissa havde sunget sin sang til ende, udstødte hun et dybt suk som for at antyde, at det var sin egen hjertesorg, hun havde sunget om. Men ingen af selskabet anede grunden til, at hun sang så sørgmodigt.

Dioneo, som var glad og fornøjet, lod Tindaro kalde, og til tonerne af dennes sækkepibe gik dansen muntert i den lune sommernat. Først henad morgenstunden lod kongen sine undersåtter gå til hvile.

7. dag

Her begynder Dekamerons syvende dag, på hvilken der under Dioneos overledelse fortælles om vellykkede og mislykkede puds, som gifte kvinder, enten af kærlighed eller også for at redde sig selv, har spillet deres mænd.

Samtlige stjerner var allerede forsvundet fra den østlige himmel, undtagen Lucifer, lysbringeren, der endnu tindrede i det dæmrende dagskær, da ceremonimesteren brød op med stor bagage og begav sig på vej til Fruernes Dal for her at ordne alt i overensstemmelse med de pålæg, han havde fået af sin herre. Kongen, der var vågnet ved larmen af pakningen og af lastdyrenes trampen, stod kort efter op og vækkede hele selskabet. Solens stråler var næppe begyndt at funkle i horisonten, førend alle drog af sted, og det forekom dem, at aldrig havde nattergalene og de andre småfugle sunget så lystigt som denne morgen. Fuglekvidderet fulgte dem lige til Fruernes Dal, hvor de modtoges af en endnu større fugleskare, der syntes at fryde sig ved at se dem komme. De gik nu rundt i dalen, der i den tidlige morgenstund tog sig endnu skønnere ud end om dagen, derpå styrkede de sig ved bagværk og gode vine, og for ikke at give fuglene noget efter, istemte de lystige opsange, der gentoges af dalens ekkoer, mens fuglene tog kappestriden op og slog endnu højere triller.

Da det blev tid at spise, dækkedes bordene under de tætte laurbærtræer og de andre smukke træer, der stod ved dammen,

og de tog nu plads efter kongens anvisning, og alt imens de spiste, morede de sig med at se på de talrige fiskestimer, der svømmede ude i dammen. Da de var færdige med middagen, begyndte de igen at synge i en endnu mere oprømt stemning end før, hvorpå enhver, der følte trang til det, lagde sig til hvile på de flere steder i dalen anbragte, af den flinke og forstandige ceremonimester med silkeforhæng forsynede sengesteder. Andre, der ikke var trætte, fornøjede sig, som de havde lyst til, men da tidspunktet kom, da alle igen skulle give møde, samledes hele selskabet nede ved søbredden, hvor der var blevet bredt bløde tæpper, og da nu alle var kommet til sæde, gav kongen ordet til Emilia, der med en munter mine begyndte på følgende måde:

1. fortælling

Gianni Lotteringhi hører en nat, at der bliver banket på døren, og vækker sin kone. Hun bilder ham ind, at det er et spøgelse, der er på færde, og de går derpå ud og maner lyden bort ved en besværgelse.

Nådige herre! Det ville unægtelig have været mig kært, om I havde givet en anden end mig det hverv at indlede fortællingerne om det emne, der i dag skal behandles, men eftersom det har behaget jer at give mig forrangen, skal jeg gerne rette mig efter min herre og konges ønske og beflitte mig på at fortælle jer noget, kære damer, som I kan have gavn af i fremtiden, hvis I er af en lige så frygtsom natur som jeg, navnlig når det gælder spøgelser – skønt, Gud skal vide, jeg aldrig har set noget sådant og ikke heller har truffet nogen anden, der var bedre underrettet end jeg i så henseende – og jeg skal lære jer en rigtig god og from bøn, der ufejlbarlig jager alle spøgelser på flugt.

I San Brancazios gade i Firenze levede der fordum en uldkarter ved navn Gianni Lotteringhi, der var en dygtig mand i sit fag, men ellers ikke kunne rose sig af at være noget kløgtigt hoved. Alligevel var han dog flere gange blevet valgt til formand for Santa Maria Novellas fromme sangbroderforening, hvilket han var meget stolt af, da han ikke anede, at den hæderfulde post kun tildeltes ham, fordi han var en velstående mand, der havde råd til at traktere og som man også på anden vis kunne drage nytte af. Nogle narrede et par bukser fra ham, andre en

kappe eller en messeskjorte, og til gengæld lærte de ham nyttige og rare ting såsom Sankt Alexis' Sørgesang, Sankt Bernardos Klage, Fru Mathildas Lovsang og andre narrestreger, som han anså for meget værdifulde og omhyggeligt gemte på med sin sjæls frelse for øje.

Gianni Lotteringhi var gift med en overordentlig smuk, yndefuld og opvakt dame ved navn Monna Tessa, der var datter af Mannuccio da la Cuculia. Fru Tessa, der kendte sin mands utrolige dumhed, havde forelsket sig i og fundet genkærlighed hos en køn og kraftig ung mand, der hed Federigo di Neri Pegoletti, og havde gennem sin tjenestepige aftalt med ham, at de skulle mødes i en smuk villa, som hendes mand ejede i Camerato, og hvor hun gerne opholdt sig hele sommeren, mens Gianni kun kom der nu og da for at spise til aften og ligge der natten over, hvorpå han om morgenen vendte hjem til sit værksted og sine dyrebare syngebrødre. Den er let at lokke, som gerne vil hoppe, og det var derfor ikke vanskeligt for hende at få Federigo derud en aften, da hun var alene, og han spiste og sov hos hende i den bedste stemning, og den smukke frue lærte ham i løbet af natten godt og vel et halvt dusin af mandens kønne lovsange, men da hun lige så lidt som Federigo ønskede, at dette møde skulle blive det sidste, enedes de om – for at spare tjenestepigen for den ulejlighed at løbe hen at hente ham – at han hver dag, når han gik til eller fra sit hjem, der lå noget højere oppe på bjergskråningen, skulle kaste et blik ind i en vingård ved siden af villaen og se efter en æselpandeskal, der var stukket fast på en af vinstokkene. Hvis den vendte snuden mod Firenze, kunne han trygt og uden betænkning indfinde sig hos hende om aftenen, og hvis han ikke fandt døren åben,

skulle han blot banke sagte på tre gange, så skulle hun nok komme og lukke op: Hvis han derimod så, at hovedet vendte snuden imod Fiesole, var det et tegn på, at manden var til stede, og han skulle derfor blive borte. Ved at ordne det på denne måde, opnåede de mange uforstyrrede sammenkomster, men en gang, da Federigo skulle spise hos fru Tessa, der havde tilberedt to lækre kalkuner, skete det, at Gianni samme eftermiddag indfandt sig ganske uventet. Fruen blev, som man kan tænke, meget fortrydelig, og hun og manden spiste kun en smule saltkød, som hun havde kogt særskilt, mens hun lod pigen bære de to stegte kalkuner, nogle friske æg og en flaske vin indpakket i en hvid dug ned i haven, som der var adgang til, uden at man havde nødig at gå igennem huset, og hvor hun undertiden spiste sammen med Federigo. Hun lagde pigen på sinde at anbringe det hele ved foden af et ferskentræ, der stod i kanten af en lille græsplæne, men glemte i sin pirrelige sindsstemning at bede pigen om at vente, til Federigo kom, og at fortælle ham, at Gianni havde indfundet sig, så at han derfor måtte tage spise- og drikkevarerne med sig.

Da nu både hun, Gianni og tjenestepigen havde lagt sig til hvile, varede det ikke længe, før Federigo kom anstigende og ganske sagte bankede på døren, der stødte op til soveværelset. Gianni hørte det straks og ligeledes hans kone, som imidlertid fandt det klogest at lade, som om hun sov fast. Et øjeblik efter bankede Federigo anden gang på, og Gianni kunne ikke bare sig for at ruske i sin kone og hviskede til hende:

"Kan du høre, Tessa? Det banker!"

Fru Tessa, som havde hørt det meget tydeligere end han, lod, som om hun vågnede op, og spurgte forvirret:

"Hvad siger du? Hvad er det?"

"Jeg siger, jeg synes, det banker."

"Banker det? Ja, kære Gianni, det ved jeg såmænd godt, hvad er! Det er det afskyelige spøgeri, der har gjort mig så angst og bange her om natten, at jeg har trukket tæppet op over hovedet og ikke har turdet kigge ud, før det blev lyst."

"Å, det er vel ikke så farligt," svarede Gianni, "før vi krøb til sengs, læste jeg adskillige fromme bønner og slog desuden kors over sengen i faderens, sønnens og den hellige ånds navn, så vi behøver ikke at være bange for, at spøgelset skal gøre os fortræd, om det så har nok så stor magt."

Da fruen frygtede for, at Federigo skulle blive mistænksom og vred på hende, besluttede hun at give til kende, at det var Gianni, der var hos hende, og hun sagde derfor til manden:

"Det kan være meget godt med dine bønner og korstegn, men siden du nu er her, synes jeg, vi skulle anvende det eneste middel, der virkelig kan hjælpe, og give os til at besværge det afskyelige utyske."

"Hvordan skal man bære sig ad med det?" spurgte Gianni.

"Det skal jeg sige dig," svarede fruen. "Da jeg forleden dag gik til Fiesole, lærte en af nonnerne, der lagde mærke til, at jeg var så frygtsom, mig en from bøn, som hun sagde, hun flere gange havde prøvet, før hun tog sløret, og den havde altid hjulpet. Gud skal vide, at jeg aldrig havde vovet at forsøge det alene, men nu, da du er til stede, synes jeg, vi skulle prøve at besværge spøgelset."

Hertil var Gianni straks villig, og de stod nu begge op af sengen og listede ganske sagte hen til døren, uden for hvilken

Federigo, der allerede havde begyndt at fatte mistanke, ventede utålmodigt på at blive indladt.

"Pas nu på at spytte, når jeg siger det til dig," hviskede fru Tessa til Gianni.

Gianni svarede sagte, at det skulle han nok, hvorpå damen begyndte besværgelsen:

"Spøgelse, spøgelse! Du som vandrer rundt ved nattetide! Med hævet stjert du kommer hid og med hævet stjert må du atter gå din vej. Svæv ud i haven, hvor du ved foden af det tykke ferskentræ vil finde to stegte kalkuner, fem snese æg og en god flaske vin. Sæt flasken for munden, og drik ud indtil bunden, men gør ikke mig og min Gianni fortræd."

Derpå hviskede hun til manden:

"Spyt, Gianni, spyt!"

Og Gianni spyttede.

Da Federigo, som stod udenfor, hørte dette, følte han sig helt kureret for sin skinsyge og sit dårlige humør. Han måtte bide sig i læben for ikke at briste i latter, og da Gianni spyttede, hviskede han til svar:

"Spyt tænderne ud!"

Da fruen tre gange havde gentaget denne besværgelse, gik hun igen til sengs sammen med sin mand. Federigo, som havde belavet sig på at få et måltid mad hos hende, og som godt forstod meningen med formularen, gik ned i haven, hvor han fandt de to kalkuner, vinen og æggene, som han tog med sig hjem og nød med god appetit. Hver gang han senere indfandt sig hos fruen, morede de sig kosteligt ved at fremdrage minderne om spøgelsesnatten.

Ganske vist er der folk som påstår, at fruen havde vendt æselpandeskallen mod Fiesole, men at en bondemand, der var gået gennem vingården, havde slået til den med sin kæp og fået den til at snurre flere gange rundt, så at den var kommet til at vende snuden mod Firenze, så at Federigo måtte tro, at damen ventede ham, og derfor var han kommet. Fruen skal i så fald have formet besværgelsen således:

"Spøgelse, spøgelse! Gå din vej med Gud; ikke var det mig, som drejede æselhovedet den forkerte vej, men en anden, som jeg ønsker hængt. Jeg står her indenfor med min mand Gianni."

Hvorpå Federigo forføjede sig bort med en lang næse, uden nattely og aftensmad. Af en gammel kone, der bor i mit nabolag, har jeg imidlertid hørt, at begge historier skal være sande, men at den sidste ikke hændte Gianni Lotteringhi, men derimod en vis Gianni di Nello, der boede tæt ved Porta San Piero, og som var et lige så stort fjols som Gianni Lotteringhi.

2. fortælling

Peronella overraskes af sin mand og skjuler sin elsker i en vintønde. Da manden fortæller, at han har solgt tønden, siger hun, at hun har solgt den til en, der for øjeblikket ligger nede i den og undersøger, om den er hel. Da elskeren er krøbet ud, får han manden til at skrabe den, mens han ugenert kæler for konen, og lader derpå tønden bringe hjem til sig.

Emilias fortælling vakte stormende munterhed, og alle fandt, at det var en fortrinlig besværgelsesformular; men da historien var til ende, bad kongen fluks Filostrato fortsætte, og denne begyndte på følgende måde:

Mændene er gennemgående, og navnlig i forholdet til deres koner, så fulde af svig og list, at man ikke kan andet end glæde sig, når man en gang imellem hører tale om, at en hustru har overlistet sin mand, og man bør ikke alene fryde sig over, at det er sket, og tilkendegive sin glæde derover, men også selv fortælle det igen alle vegne, for at mændene kan få at vide, at de ikke er ene om at hitte på listige påfund, eftersom kvinderne i så henseende udmærket godt formår at tage kampen op med dem. Denne kundskab kan samtidig have praktisk værdi, eftersom de gode mandfolk så måske ved given lejlighed vogter sig for at gå på ræveklør i bevidsthed om, at der er andre, der i det stykke ikke giver dem noget efter. Der er ingen tvivl om, at det eksempel på list, jeg i dag skal fremføre, vil give de mænd, der hører det, noget at tænke på, så at de i påkommende

tilfælde tøjler deres lyst til rævestreger af frygt for ved lejlighed selv at blive bedraget af de kvinder, som de ville føre bag lyset. Jeg skal nu altså fortælle jer, hvordan en kvinde, der oven i købet kun havde fået en ganske tarvelig opdragelse, ved at sætte sin mand en nydelig voksnæse forstod at klare sig i en snæver vending:

I Napoli giftede en fattig mand sig for ikke ret længe siden med en smuk indtagende ung pige, der hed Peronella. De opholdt begge livet ved arbejde, han ved sit murhåndværk, og hun ved at spinde. Nu hændte det en dag, at en ung spradebasse kom til at se Peronella og blev forelsket i hende, og på forskellige måder lykkedes det ham at gøre sig behagelig for hende, så at hun samtykkede i at skænke ham sin fortrolighed. For at kunne nyde godt af hinanden, som de ville, blev de enige om, at ved den tid, manden plejede at gå på arbejde, skulle den unge herre opholde sig på et sted, hvorfra han kunne se ham gå ud, og da det var i Avariogaden, som jo er lidet befærdet, kunne han, når manden var gået sin vej, godt smutte ind til hende uden at blive set af nogen. Således gjorde de da også og det mere end én gang.

Men en morgen hændte det, at ægtemanden, som plejede at blive borte hele dagen, kom hjem kort efter, at han var gået ud. Giannello Strignario – således hed den unge herre – var allerede inde hos Peronella, og da manden fandt døren lukket, bankede han på og tænkte ved sig selv:

"Hvor må jeg ikke være Gud taknemmelig, for, hvor fattig jeg end er, har jeg dog opnået den lykke at få en brav og ærbar kone. Næppe er jeg ude af døren, førend hun låser af, for at ingen skal komme og være hende til besvær."

Da Peronella kendte sin mands måde at banke på, blev hun helt angst og hviskede til sin elsker:

"Å Gud! å Gud! kære Giannello, det er ude med os! Det er min mand, der kommer tilbage, jeg kan ikke begribe, hvad det skal betyde! Han plejer ellers aldrig at komme hjem på denne tid, men måske han har set dig gå herind. Skynd dig for Gud i Himlens skyld at krybe ned i vintønden derhenne, så går jeg hen og lukker op, og så vil det vise sig, hvad hans mening er med at komme så tidligt hjem i dag."

Giannello krøb behændigt ned i tønden, og Peronella gik hen og lukkede op for manden og sagde til ham i en mut tone:

"Hvad skal det sige, at du kommer hjem nu? Det lader til, at du har opgivet at bestille noget i dag, siden jeg ser dig komme hjem med dit værktøj i hånden. Hvad i alverden skal vi leve af, når du bærer dig således ad? Hvordan skal vi få brød i huset? Mener du måske, du får lov til at pantsætte min kjole og mine andre stakkels sager? Jeg sidder og slider og spinder dag og nat, så at der går hul på mine stakkels fingre, for at vi dog kan have en lille smule olie på lampen! Der er såmænd ikke en af mine naboersker, der ikke gør nar af mig, fordi jeg er dum nok til at slide sådan i det, og så kommer du daskende hjem i stedet for at blive ude og passe din dont."

Hun gav sig nu til at græde og fortsatte:

"Å, jeg elendige skabning! I hvilken ulykkelig stund kom jeg dog ikke til verden! Jeg kunne have fået den dejligste mand, der kan tænkes, men ville ikke, bare for at få ham der, som ikke skønner på den lykke, det er at være gift med en sådan kone som jeg. Jeg kender såmænd koner nok, der tager elskere, både to og tre ad gangen, og som daglig sætter deres mand det ene

horn i panden større end det andet, men jeg stakkel, som ikke har sligt i tankerne, får kun ærgrelser og skam til tak. Jeg gad i grunden vide, hvad der afholder mig fra at bære mig ad som alle andre gifte kvinder. Jeg behøvede blot at række hånden ud, så vil der hænge en på hver finger, og jeg kunne opnå både store pengegaver, smukke klæder og juveler, men ikke en gang *tanken* om det er nogensinde opstået hos mig, da jeg holder mig for god til sligt. Og hvad har jeg så for det? I stedet for at bestille noget, som du burde, kommer du drivende hjem som et dovendyr, der ikke gider at tage fat."

"Å lille kone," sagde manden, "vær nu bare ikke så gnaven og vred på mig, jeg ved godt, hvad du er for en perle, og har jeg ikke vidst det før, så ser jeg det såmænd i dag, men jeg skal sige dig, at da jeg for lidt siden gik på arbejde, kom jeg i tanker om, hvad du vist også har glemt, at det i dag er Sankt Galeones fest, og at vi ikke må arbejde, og derfor ser du mig nu komme hjem igen. Det skal du dog ikke være bedrøvet over, for jeg har haft det held at gøre en god forretning, så at vi nu har brød i huset for over en måned. Jeg har nemlig til den mand, jeg har med mig, fået solgt det gamle vinfad, der så længe har fyldt op i huset, og skal have fem gigliati for det."

Men Peronella blev ikke en smule mildere og svarede:

"Det var også noget at være vigtig af! Du, som er mand, og som har lejlighed til at færdes blandt folk, så at du burde forstå dig på sligt, du ved ikke bedre besked end, at du går hen og sælger en vintønde for fem gigliati, mens jeg stakkels uerfarne kvinde, som ikke kommer udenfor en dør, har fået den solgt for syv til en solid mand, som netop, da du kom hjem, krøb ind i den for at undersøge, om den var i uskadt stand."

Da manden hørte det, blev han kisteglad og sagde til ham, der var fulgt med ham:

"Ja, min ven, så må du nok gå igen, for du giver jo ikke mere end fem, og du hører jo nok, at min kone har solgt den for syv."

"Nå ja, i Guds navn og lykke til!" svarede den anden og gik.

"Siden du er kommet hjem," sagde Peronella, "så kan du jo selv tale med ham og få det ordnet med det samme."

Giannello, som lyttede spændt for at få at få at vide, hvad han havde at frygte eller håbe, var nu ikke længere i tvivl om, hvad han skulle gøre, og krøb straks ud af tønden, og idet han lod, som om han slet ikke havde mærket, at Peronellas mand var kommet hjem, spurgte han:

"Hvor er I blevet af?"

"Her!" svarede manden, "hvad vil I mig?"

"Hvem er I?" svarede Giannello. "Det var ikke jer! Jeg ville have fat på konen, som jeg har handlet med om tønden."

"Ja, så kan I godt tale med mig, for jeg er hendes mand," svarede den anden.

"Nå," sagde Giannello, "tønden ser jo ellers ud til at være tæt, men den er ikke rigtig pæn indvendig, synes jeg. Der sidder hist og her noget hårdt og sejt, som jeg ikke kan få væk ved at kradse med neglen, og jeg vil nødig have den hjem, før den er gjort ren."

"Det har ikke noget at sige," sagde Peronella. "Min mand kan så godt gøre den ren, hvis I ønsker det."

"Ja, det er jeg straks villig til," svarede hendes mand, og han lagde nu sit værktøj fra sig, trak trøjen af, tændte et lys, fik fat på et skrabejern og begyndte at kradse løs. Som om hun ville se,

hvad han foretog sig, stak Peronella hovedet samt skulderen og den ene arm ind i åbningen og sagde:

"Skrab her og der – og der også! Der sidder endnu lidt igen, som må væk."

Mens konen stod i denne stilling og viste sin mand, hvor der skulle kradses, fik Giannello, som ved mandens hjemkomst var blevet hindret i, hvad han havde haft i sinde, den tanke at hjælpe sig, som han bedst kunne. Han ilede hen imod Peronella, der stod således, at åbningen var helt tillukket, og ligesom man ser gejle hingste ude på de vidtstrakte sletter storme ind på hopperne, således tilfredsstillede han i hast sin ungdommelige attrå. Just som han ophørte med sine fyrige favntag, var også tønden ren. Han trådte til side, Peronella trak hovedet ud af åbningen, og manden krøb ud.

"Vær så god," sagde Peronella til Giannello. "Tag lyset her, og se selv, om den er gjort ren efter ønske."

Giannello kiggede efter, erklærede sig tilfreds, betalte de syv gigliati og lod tønden bringe hjem.

3. fortælling

Broder Rinaldo har samleje med sin gudsøster. Hendes mand kommer hjem i det samme, men de fortæller ham, at munken har besvoret orme hos barnet, og den forklaring tager han for gode varer.

Filostratos behændige, men ligefuldt lidt vel dristige hentydning til hopperne gik ikke, som han måske havde håbet, ubemærket hen, men vakte i høj grad munterhed hos de skønne, der gjorde sig umage for at lade, som om det var noget andet, de lo ad. Da kongen så, at Filostrato ikke denne gang havde mere på hjerte, gav han ordet til Elissa, der straks var villig og begyndte på følgende måde:

Emilias spøgelseshistorie bringer mig til at tænke på en lidt beslægtet, men rigtignok ikke fuldt så morsom fortælling, som I nu skal få at høre, da jeg ikke i øjeblikket kan huske noget, som passer til det emne, vi i dag skal behandle.

I Siena levede en gang en ung mand, der hed Rinaldo, som så godt ud og var af god familie, og som havde forelsket sig op over begge øren i sin genboerske, en meget smuk kone, der hed Agnesa og var gift med en rig mand. Han tvivlede ganske om at få bugt med sin lidenskab og levede og åndede kun i håbet om at finde et middel til at få hende i tale, da han i så fald ikke tvivlede på, at han nok skulle opnå hos hende alt, hvad han ville. Efter at have spekuleret en tid lang fandt han på den udvej at bede om at måtte blive fadder hos hende. Hun var nemlig frugtsommelig. I den hensigt stiftede han bekendtskab med

hendes mand, tolkede behændigt sit ønske og fik det opfyldt. Da han så at sige var kommet i et slags slægtskabsforhold til Agnesa og derved havde opnået et kært påskud til ret ofte at søge hendes selskab, tog han en dag bladet fra munden og betroede hende sine ønskers mål, som hans hidsige blikke i øvrigt for længst havde gjort hende fuldstændig klar over. Men derved var han lige vidt, skønt damen dog ingenlunde syntes utilfreds med at høre, i hvilken slem forfatning hendes henrivende skønhed havde bragt hans hjerte. Nogen tid efter skete det, at Rinaldo af en eller anden grund besluttede at blive munk, og hvad enten det liv, han nu var gået ind til, i længden behagede ham eller ikke, så holdt han dog i hvert fald tilsyneladende ganske godt ud, og det lod virkelig en tid lang til, at han havde slået kærligheden til sin gudsøster og anden dårskab helt ud af hovedet; men efterhånden som dagene gik, vågnede dog hans gamle vaner og tilbøjeligheder igen til live, uden at han dog derfor følte sig forpligtet til at kaste munkedragten. Han fandt igen fornøjelse ved at lade sig beundre for sin belevne optræden, åndfuldhed og elegance og gav sig på ny til at digte sonetter, viser og ballader, som han selv foredrog, ligesom han i det hele taget var så opfyldt af pjank og tant, at fjerdeparten kunne have været mere end tilstrækkelig. Men hvorfor fortæller jeg dette om Rinaldo? Bærer alle andre munke sig måske ikke lige sådan ad? De skammer sig ikke ved at vise sig smækfede, med blussende ansigter, kvindagtige i al deres gøren og laden. Når de går, knejser de med nakken og skyder kroen frem, ikke som duer, men som opblæste haner med hævet kam. Og hvad værre er – for ikke at tale om, at deres celler er propfulde af pomader og salver, syltetøjskrukker,

lugtende vande og duftende olier, likører og fine græske vine, så at man skulle tro, at man var hos en vinhandler eller i en parfumefabrik – de undser sig ikke ved, at folk får at vide, de lider af podagra, ret som det ikke var en kendt sag, at knap kost og tarvelig levemåde gør mager og smidig, og at man (selv om det *kan* hænde, at man bliver syg af utilstrækkelig ernæring) under alle omstændigheder ikke får podagra af det, mod hvilken sygdom det bedste middel, som bekendt, oven i købet netop består i kyskhed og faste. Og de ved heller ikke, lader det til, at man ved at bede, våge og piske sig med svøber bliver bleg og alvorlig, ligesom det også synes at være dem ganske ukendt, at man, når man ønsker at udmærke sig ved dydig vandel, andre til efterfølgelse, ikke bør prale med prægtige, kostbare klæder, men ikkun skal tænke på at beskytte sin krop imod blæst og kulde og lade al tom forfængelighed fare.

Broder Rinaldo var altså faldet tilbage til sine gamle skødesynder og var igen blevet en flittig gæst hos sin smukke gudsøster, til hvis gunst han nu begyndte at bejle mere ligefremt og indtrængende end nogensinde. Da den gode dame mærkede, at det begyndte at knibe for hende at holde ham fra livet, og da måske også Rinaldo nu syntes hende mindre let at modstå end tidligere, tog hun en dag sin tilflugt til det middel, som alle kvinder bruger, når de, uden rigtig at ville være ved det, i grunden føler sig ret godt oplagt til at gå ind på, hvad man beder om.

"Sig mig, broder Rinaldo," sagde hun, "er det virkeligt muligt, at man kan indlade sig på sligt, når man er munk?"

"Ja, hvorfor ikke?" svarede Rinaldo, "når jeg tager min kappe af (og det skal snart være gjort) vil I få at se, at der ikke bliver

spor af munken tilbage, og at jeg er et menneske på to ben lige så godt som enhver anden."

"Det kan nok være," svarede damen og trak på smilebåndet, "men I er jo desuden min gudbroder, og det ville derfor være en stor synd af mig, om jeg bønhørte jeres ønske, som I måske ellers nok kunne have fået opfyldt, hvis I blot var mig lidt mere fremmed."

"Pyt, ikke andet!" svarede Rinaldo, "den grund har jo ikke det mindste at sige, og det hensyn bør sandelig ikke afholde jer fra at lade jeres følelser råde. Jeg vil just ikke påstå, at det ikke er nogen synd, jeg foreslår, men det er dog ikke værre, end at man med lethed kan opnå Guds tilgivelse, vel at mærke, når man ikke er forstokket, men ydmyger sig og viser anger. Sig mig en gang, hvem tror I, er mest i slægt med jeres søn: Jeres mand, som avlede ham, eller jeg, som holdt ham over dåben?"

"Det er naturligvis min mand," svarede damen.

"Ja, ser vi det," svarede munken, "og jeres mand, som er meget nærmere i slægt med jeres søn end jeg, ham lader I frit ligge hos jer, så må jeg da også kunne gøre det, uden at I har nødig at tage anstød af det."

Fruen, som ikke var stiv i logik, men til gengæld noget løs på tråden, lod i hvert fald som om hun opfattede munkens argumenter alvorligt, og sagde:

"Ja, når det forholder sig således, må jeg jo bøje mig."

Og dermed var al hendes modstand brudt, og hun gik nu gladelig ind på, trods fadderskabet, at være ham til behag i alle måder. Og de lod det ikke blive ved den gang alene, for fadderskabet ydede dem et fortrinligt skalkeskjul, så de ofte kunne komme sammen og fryde sig ved hinandens selskab.

Men en dag, da broder Rinaldo i følge med en ven indfandt sig hos damen, var der foruden hende, han søgte, ikke andre hjemme end en køn, buttet tjenestepige, som han straks sendte op i dueslaget sammen med sin ledsager, for at hun af denne kunne lære at blive rigtig flink i at sige Fadervor, mens han og fruen, der havde sin dreng hos sig, morede sig inde i soveværelset, som de bedst kunne. Mens legen var bedst i gang, hændte det, at manden kom hjem, tog i døren til soveværelset, bankede på og kaldte på konen.

"Å, det er ude med mig!" hviskede hun til Rinaldo; "det er min mand, der kommer hjem, og nu vil det hele blive opklaret og tage en ende med forskrækkelse."

Broder Rinaldo, der løb omkring i undertøj, blev lige så befippet som hun og vidste ikke sine levende råd.

"Ak ja, det er fortvivlet!" sagde han, "havde jeg dog bare noget tøj på, lod det sig vel nok klare, men når vi nu lukker op, og han finder mig i den forfatning, findes der ingen undskyldning."

Men fruen fik pludselig en lys idé og sagde:

"Skynd jer at komme i klæderne og tag så drengen på armen og læg vel mærke til, hvad jeg siger, for at I bagefter kan gentage det samme, så tænker jeg nok, det skal gå."

Manden havde endnu ikke hørt op med at banke, da konen råbte til ham i en tone, der lød glad overrasket:

"Nu kommer jeg! Nu kommer jeg!"

Og med et smilende ansigt gik hun hen og lukkede døren op og sagde:

"Broder Rinaldo er her, og det må være Gud, som har sendt ham, for var han ikke kommet, ville det have set galt ud med vores lille dreng."

"Hvordan det?" spurgte fæet.

"Jo, det skal jeg sige dig, søde mand. Purken blev pludselig syg og faldt om, så jeg troede, at han skulle dø, men så var det så heldigt, at broder Rinaldo kom i det samme. Han tog den lille på armen og sagde: 'Han har orm, og de må være krøbet op i hjertet på ham. Han kunne godt være død af det, men I skal ikke være bange, jeg skal nok besværge og dræbe dem alle til hobe, så at knægten skal blive flink og rask igen, inden jeg går herfra.' Han ville gerne have haft, at du skulle have hjulpet ham med bønnerne, som du jo er så flink til, men vi vidste ikke, hvor du var at finde, og så lod han sin ledsager gå op på loftet, mens vi blev hernede. Da det ikke går an, at der er andre til stede end barnets moder i et sådant tilfælde, lukkede vi os inde, for at ingen fremmede skulle komme og forstyrre os imens. Broder Rinaldo går endnu med den lille stakkel på armen og venter sagtens på, at hans ven deroppe skal blive færdig med bønnerne, for der er ikke mere noget i vejen med drengen. Han er kommet helt til sig selv."

Manden, den dumrian, troede hvert ord, hun sagde. I sin kærlighed til barnet faldt det ham ikke ind, at konen havde ham til bedste, og med et suk, der kunne have rørt en sten, udbrød han:

"Jeg må straks hen og se ham."

"Nej, nej, det må du ikke," sagde konen. "Du kunne nemt ødelægge det hele for os. Lad mig først gå hen og se, om du kan komme, så skal jeg nok kalde på dig."

Broder Rinaldo, der havde hørt det hele, mens han skyndte sig at komme i klæderne, havde taget barnet på armen og råbte nu:

"Hør, gudsøster! Er det ikke jeres mand, jeg kan høre komme?"

"Ja, det er mig," svarede det dumme fæ.

"Kom så indenfor," råbte den anden.

Tossehovedet trådte ind, og broder Rinaldo sagde nu til ham:

"Her har I jeres søn, som Gud i sin nåde har frelst fra døden, for et øjeblik siden troede jeg såmænd ikke, han havde levet dagen over, men nu bør I også til ære for Gud opstille et voksbillede af størrelse som barnet her foran den hellige Ambrosius billede, for hvis skyld der er overgået jer denne nåde fra Gud."

Da drengen så sin fader, løb han muntert hen imod ham, og faderen løftede barnet op i sine arme, og som om det var opstået fra de dødes rige, krystede han det i sine arme, græd og kyssede det, og hvis han havde kunnet forgylde munken, der havde frelst den lille, havde han såmænd gerne gjort det.

Broder Rinaldos kammerat, som imidlertid havde lært pigen adskillige paternostre og givet hende en lille hvid silkepung, som han selv havde fået forærende af en enke, som han stod i forhold til som skriftefader, havde hørt manden banke og råbe uden for sovekammerdøren og var ganske stille listet hen til et sted, hvorfra han kunne høre og se, hvad der foregik, og da han mærkede, at sagerne tog en god vending, kom han ned og gik ind i sovekammeret og sagde:

"Så, broder Rinaldo, nu er jeg færdig med de fire bønner, I bad mig om at sige."

"Det var jo flinkt gjort," sagde broder Rinaldo. "Du må have glimrende lunger. Jeg for min part fik ikke læst mere end to,

men af hensyn til vore fælles anstrengelser har Gud vist os den nåde, at den lille fyr er blevet kvik igen."

Den skikkelige ægtemand lod nu straks hente vin og kager, og de to gavtyve drak og proppede sig af hjertens lyst. Derefter fulgte han dem til dørs med tusind taksigelser og gode ønsker for deres fremtid. Voksbilledet fik han hurtigt bestilt og lod det anbringe foran statuen af Sankt Ambrosius (ikke ham, der står i Milano).

4. fortælling

Tofano lukker en nat sin kone ude. Da hun ikke får lov til at slippe ind, bilder hun ham ind, at hun springer i en brønd. Tofano iler hende til hjælp, men nu smutter hun ind i hans sted, lukker ham ude og skælder ham huden fuld.

Da Elissa var færdig, gav kongen tegn til Lauretta, der straks begyndte:

O, elskovs vidunderlige magt! Hvilken styrke, snildhed og behændighed ejer ikke den, der går i Amors ledebånd. Hvilken filosof eller hvilken digter vil kunne finde al den snarrådighed, kløgt og dømmekraft, som i rigt mål tildeles elskovsgudens udkårne? Sikkerlig, som det allerede fremgår af, hvad vi i dag har hørt, er der ikke den videnskab, som i retning af hurtig befrugtning og forbavsende resultater tåler nogen sammenligning med, hvad Amor lover sine disciple. Jeg skal til de nys anførte eksempler herpå føje et nyt, der viser, hvorledes en kone, som ellers ikke var mere begavet end så mange andre, dog under Amors kommando blev klog nok til at klare sig i en meget vanskelig situation.

I Arezzo boede en gang en rig mand, som hed Tofano, og som havde en meget smuk kone ved navn Ghita, på hvem han – uden at kunne påvise nogen bestemt grund – var rasende skinsyg, og han lod sig idelig mærke med det. Ghita, der ikke havde noget at bebrejde sig, følte sig opbragt over således uden grund at være genstand for mistanke og lovede sig selv, at hun

nok skulle give manden noget at hænge sin hat på, siden han ikke kunne lade være at pine og plage hende uden mindste anledning. Da hun havde lagt mærke til, at en køn ung mand, hun kendte, sværmede for hende, lod hun ham forstå, at han ikke heller var hende ligegyldig, og da de efterhånden havde nået en sådan grad af fortrolighed over for hinanden, at de kun manglede at lade handling følge på ordene, fandt fruen en måde, hvorpå også dette kunne lade sig gøre.

Hun havde lagt mærke til, at hendes mand blandt andre uvaner havde den at være meget svag overfor et godt glas vin, og hun begyndte nu ved enhver lejlighed at opmuntre og tilskynde ham til at tilfredsstille denne tilbøjelighed. Det varede da heller ikke længe, førend det var kommet så vidt med ham, at hun kunne få ham til at drikke sig fuld, når hun ville, og så snart hun så ham i den tilstand, fik hun ham gesvindt puttet i seng og kunne nu uhindret og uden frygt være sammen med sin dyrebare elsker.

Hun stolede så sikkert på mandens rus, at hun ikke alene dristede sig til at tage sin elsker hjem til sig, men at hun somme tider tilbragte en stor del af natten i hans hjem, som ikke lå ret langt borte fra hendes eget. En tid lang gentog denne manøvre sig, indtil det en skøn dag gik op for manden, at uagtet hun meget ivrigt opfordrede ham til at drikke, smagte hun dog aldrig selv en dråbe, og han begyndte at fatte mistanke om, at det ikke hang rigtigt sammen, og at hun drak ham fuld for at gøre gavtyvestreger, mens han sov. Og for at få troen i hænde, lod han en aften, da han ikke havde drukket noget videre, som om han var aldeles beruset, og fruen, som antog, at han havde fået, hvad han havde godt af, lod ham nu hurtigt bringe i seng,

hvorpå hun smuttede hen til sin elsker og blev hos ham til over midnat. Tofano var imidlertid stået op og efter at have drejet døren i lås havde han taget plads ved vinduet for at holde øje med, når konen kom tilbage. Han lovede sig selv at læse hende ordentlig teksten og rørte sig ikke af pletten, lige til hun kom, hvilket, som sagt, skete noget over midnat. Da hun fandt døren låset, blev hun meget forbitret og gjorde forsøg på at åbne den med magt. Tofano lod hende en tid lang rive og ruske i låsen og råbte så til hende:

"Det kan ikke nytte noget, Ghita, du slipper ikke ind. Gå du hellere der hen, hvor du kom fra. Her får du ikke lov at sætte din fod, førend familien og naboerne har fået oplysning om, hvor lumpent du har båret dig ad."

Damen begyndte nu bønligt at bede, om han dog ikke endelig ville være så skikkelig at lukke op for hende. Hun kom slet ikke derfra, hvor han troede, men havde blot været henne og snakke med en nabokone. Nætterne var jo så lange, så hun kunne ikke sove hele tiden, og det var også drøjt for hende at ligge vågen. Men det hjalp alt sammen ikke noget. Hendes ondskabsfulde bøddel af en mand bandede og svor på, at hele byen skulle få at vide, hvad hun var for en elendig tøjte. Da fruen mærkede, at bønner ikke hjalp, tog hun sin tilflugt til trusler.

"Hvis du ikke lukker op," sagde hun, "skal jeg gøre dig til det ulykkeligste menneske under solen!"

"Nej, virkelig?" svarede Tofano. "Hvordan vil du bære dig ad med det?"

"Det skal jeg sige dig," svarede fruen, der næppe ville have været så snarrådig, hvis ikke elskovsguden havde stået hende bi, "førend jeg vil tåle den skam, som du uden grund vil bringe

over mit hoved, springer jeg på hovedet i brønden, og når jeg så bliver trukket død op, vil alle tro, at det er dig, som i fuldskab har kastet mig derned, og så må du enten rømme ud af landet som en skabet hund og miste alt, hvad du ejer og har, eller også vil du blive dømt fra livet som min morder, hvad du jo i virkeligheden også er."

Men heller ikke denne trussel gjorde nogen virkning på Tofano, der svarede spotsk, at han ville blæse hende et stykke.

"Godt," sagde Ghita, "så vil jeg bede Gud tilgive dig, og glem ikke at tage min rok ind, som jeg sætter her ved døren."

Det var så bælgmørkt, at man næppe kunne se en hånd for sig, og hun løb nu hen til brønden, skubbede til en stor sten, der lå ved kanten, og råbte:

"Herre Jesus! hjælp mig!"

Stenen dumpede ned med et vældigt plask, og da Tofano hørte det, troede han virkelig, hun var sprunget i brønden, og skyndte sig at løbe derhen med spanden og rebet for at ile hende til hjælp. Fruen, som imidlertid var smuttet hen og havde gemt sig bag døren, sprang hastigt ind, mens manden styrtede hen til brønden, lukkede døren efter sig, drejede nøglen i lås og gik hen til vinduet.

"Man skal komme vand i vinen, mens man drikker den, og ikke bagefter; navnlig ikke om natten!" sagde hun hånligt.

Da manden hørte hende tale, gik det op for ham, at hun havde holdt ham for nar; han vendte derfor om, og da han fandt døren i lås, bad han hende om at lade ham komme ind. Men Ghita, der hidtil havde talt ret dæmpet, gav sig nu til at råbe af fuld hals, så det hørtes viden om:

"Afskyelige fyldebøtte! I nat skal du ved den evige Gud få lov til at blive udenfor. Du har budt mig tilstrækkeligt, og der må en ende på det. Jeg er nødt til at vise folk, hvad du er for en krabat, og på hvilken tid af døgnet du vover at komme hjem!"

Tofano blev nu også hidsig og gav sig til at give ondt af sig og skrige op, så at naboerne hørte spektaklet, løb til vinduerne og spurgte, hvad der var på færde.

"Å, det er dette lumpne mandfolk, der sidder og svirer og drikker ude i byen og kommer døddrukken hjem midt om natten," svarede Ghita grædende. "Jeg har længe nok tiet stille og, from som et lam, fundet mig i alt, men til sidst blev det mig for galt, og nu har jeg lukket ham ude for at se, om det måske kan hjælpe på ham, så at han går i sig selv og bliver et skikkeligt menneske."

Tofano var ikke sen til at komme med en helt anden forklaring og gav sig til at udstøde en syndflod af de værste skældsord og forbandelser mod konen, der løj så fælt, at der ikke var et sandt ord i alt, hvad hun sagde.

"Nå!" råbte Ghita, "der kan I selv se, hvad det er for en fyr! Nu skal det hedde sig, at det var ham, der var indenfor, og mig, der var udenfor, og, alt det, jeg siger om ham, det skal nu passe på mig. Han troede nok, det ondskabsfulde fæ, at han skulle skræmme mig ved at sige, han havde i sinde at springe på hovedet i brønden, og jeg ville sågmænd bare ønske, han havde gjort det, så var der dog kommet en smule vand i al den vin, han havde bællet i sig."

Alle naboerne, både mænd og kvinder, gav Ghita ret og Tofano uret og var enige om, at han burde, skamme sig som en hund. Rygtet om skandalen nåede snart Ghitas slægtninge, der

kom farende hen for at høre nøjere besked, og da de af naboerne havde fået at vide, hvordan det hele var gået til, tog de Tofano under behandling og levnede ham ikke ære for en styver, hvorpå de gennempryglede ham så grundigt og eftertrykkeligt, at han ikke kunne røre et lem.

Derefter tog de fru Ghita og alt, hvad der tilhørte hende, bort med sig, og trak sig endelig tilbage med den forsikring, at Tofano kunne prise sin Gud, at han var sluppet så nådigt, men at han måtte belave sig på det værste, hvis han ikke fremtidig holdt sig i skindet og blot så meget som vovede at kny.

Tofano, som så, hvad han havde opnået – eller rettere sagt, hvor lidt han havde opnået ved at være skinsyg, og som gerne ville forlige sig med sin smukke kone, tilkaldte nogle venner som mæglere og udvirkede da også langt om længe ved disses hjælp at få hende hjem igen på den betingelse, at han ville love aldrig mere at være skinsyg og give hende uhindret lov til at gøre alt, hvad hun ville, når hun blot ville være så sød og rar at sørge for ikke alt for åbenlyst at have ham til bedste, da han i så fald var meget bange for, at naturen, trods alle de gode forsætter, alligevel til syvende og sidst ville gå over optugtelsen.

Den dumme mand måtte således gøre gode miner til slet spil og smukt bede om godt vejr efter først uforskyldt at have fået sine rygstykker varmet. Gid det må gå alle tåbelige mennesker lige sådan, når de vover at sætte imod den magt, der er den største og stærkeste af alle på Guds grønne jord!

5. fortælling

En skinsyg ægtemand ifører sig gejstligt ornat og tager sin kone i skrifte. Hun bilder ham ind, at hun er forelsket i en præst, der kommer og besøger hende hver nat, og mens ægtemanden stiller sig på lur bag døren, lader damen sin elsker komme ned til sig gennem taget og morer sig med ham.

Laurettas fortælling vakte almindeligt bifald og alle var enige om, at Tofano havde fået løn som forskyldt. Derpå gav kongen ordet til Fiammetta, der straks efterkom opfordringen og begyndte som følger:

Ædle damer! Den foregående fortælling giver mig lyst til ad fortælle jer en lignende. Det forekommer mig ganske berettiget, at en kone, når hendes mand uden grund plager hende med skinsyge, benytter alle de midler, der står i hendes magt, til at kurere ham for den. Det er jo simpelt hen ikke andet end nødværge. De stakkels kvinder er jo henvist til ugen igennem at sysle med hjemmet og huset og føle derfor en rimelig trang til en gang at hvile sig lidt ud og more sig en smule, ligesom bønder på landet og arbejdsfolk i byen, ja, ligesom Gud Herren selv, der den syvende dag udhvilede sig efter fuldendt gerning, således at der også senere til Guds ære og alles bedste er blevet fastslået af guddommelige og menneskelige love, at man bør komme hviledagene i hu og holde dem hellige. De skinsyge ægtemænd vil imidlertid ikke vide noget heraf at sige; tværtimod holder de netop på de dage,

da alle andre morer sig, deres hustru i endnu strammere tøjler end ellers og gør dem Helvede dobbelt hedt. Hvad de stakkels hustruer lider ved en sådan behandling, kan kun de tale med om, der selv har prøvet det. Jeg slutter deraf, at de puds, en kvinde spiller en mand, som uden grund plager hende med skinsyge, ikke alene ikke bør dadles, men endog tværtimod tjener hende til ære.

I Arimino levede en rig købmand, som havde en smuk hustru, som han var ganske forfærdelig skinsyg på, selv om hun ikke gav ham mindste anledning til det. Men han tænkte som så, at da hun *så* godt ud, og da han holdt meget af hende, og da hun gjorde alt, hvad hun kunne, for at behage ham, så måtte hun selvfølgelig være lige så elskværdig mod andre som mod ham, og deraf måtte atter følgen blive, at alle andre var lige så indtaget i hende som han selv – med andre ord, en række slutninger, som han burde have skammet sig ved, da de hverken gjorde hans forstand eller hjerte ære. Hans urimelige skinsyge var så stærk, at han næppe tabte hende af syne et sekund og holdt hende så stramt, at en fange, der skal henrettes, ikke kunne holdes i strengere bevogtning. Hun fik aldrig lov til at gå til et bryllup, til en fest eller i kirke eller blot så meget som at sætte sin fod udenfor huset, ja, hun turde ikke engang gå hen til vinduet og kigge ud på gaden, så at det var en frygtelig tilværelse, hun førte, og hun led så meget mere derunder, som hun følte sig ganske uskyldig og ikke havde det allermindste at bebrejde sig overfor manden. I denne pinefulde tilstand faldt det hende ind, at det måske kunne lette hende, om hun på en eller anden måde kunne gøre sig fortjent til den uret, der blev tilføjet hende. Komme til vinduet turde hun ikke og var således

afskåret fra at indlede bekendtskab med nogen af de mænd, der gik forbi nede på gaden, men hun vidste, at der i huset ved siden af boede en køn og elskværdig ung mand, og hvis der nu blot var en lille bitte revne i muren, besluttede hun at kigge igennem den og forsøge på at få ham i tale og tilbyde ham sin kærlighed, hvis han ellers ville modtage den. Måske hun så af og til kunne komme sammen med ham og adsprede sig en smule, indtil den onde djævel, der havde tag i hendes mand, var så venlig at fortrække. Hun benyttede derfor lejligheden, når hendes mand var ude, til at undersøge muren fra øverst til nederst, og det lykkedes hende virkelig også at finde en fin sprække henne i en krog, hvorfra hun ganske svagt og utydeligt kunne se ind i det tilstødende rum, og hun sagde ved sig selv:

"Hvis det nu bare var Filippos værelse" (således hed den unge mand), "ville det halve arbejde være gjort."

Hun lod pigen, der var hende tro og hengiven, udspejde forholdene og fik til sin glæde at vide, at det ganske rigtigt var Filippos værelse, og at han lå og sov der alene. Hun gik nu ofte hen og kiggede gennem sprækken, og når hun vidste, at Filippo var derinde, lod hun småsten og grus falde ned, og en dag, da den unge mand kom nærmere for at se, hvad det var, kaldte hun venligt på ham. Han kendte hendes stemme og svarede, og nu åbnede hun i få ord hele sin sjæl for ham. Filippo blev selvfølgelig lige så henrykt, som enhver anden ung mand ville være blevet det i hans sted, og begyndte straks at udvide sprækken, men sørgede dog for at gøre det så forsigtigt, at det ikke kunne blive opdaget, og nu talte de ret ofte sammen og tog hinanden i hånden, men videre turde de ikke gå, da den

skinsyge ægtemand passede på som en smed både tidligt og sent.

Imidlertid nærmede julefesten sig, og fruen sagde til sin mand, at hvis han ikke havde noget imod det, ville hun gerne juledags morgen gå i kirke for at skrifte og modtage nadveren som andre gode kristne. Herimod havde manden heller ikke noget at indvende, men hun spurgte hende dog, hvad det var for synder, hun ville skrifte. Hun lo ad ham og svarede:

"Tror du måske, jeg er en helgeninde, fordi du holder mig indespærret? Nej, jeg har virkelig ligesom alle andre mennesker adskillige synder på min samvittighed, men jeg vil ikke sige dig, hvad det er for nogle, for du er jo ikke præst."

Manden fattede straks mistanke og besluttede at skaffe sig at vide, hvad det var for skjulte synder, hun havde på samvittigheden. Han håbede nok, det skulle lykkes ham at få klarhed i så henseende, og svarede konen, at han ikke havde noget imod at føje sig efter hendes ønske, men på den udtrykkelige betingelse, at hun ikke søgte nogen anden kirke end deres eget kapel, og der skulle hun ved daggry skrifte for kapellanen eller den præst, han sendte i sit sted, og så gå hjem igen. Fruen fik en anelse om, hvad meningen var, men lod som ingen ting og svarede, at hun nok skulle gøre, som han sagde.

Julemorgen tidligt gik fruen hen til kapellet. Hendes mand stod op samtidig, men nåede derhen før hun, og da han i forvejen havde truffet aftale med præsten, iførte han sig hurtigt dennes kappe, trak kutten ned over øjnene og tog plads i koret. Da fruen indfandt sig og spurgte efter præsten, lod denne hende svare, at han ikke selv havde tid til at tage hende i skrifte, men at han ville sende en anden i sit sted. Stedfortræderen var

imidlertid ingen anden end hendes mand, der sandelig måtte ønske, at han havde holdt sin næse for sig selv og var blevet hjemme. Langsomt og højtideligt skred han hen imod hende, men skønt det endnu ikke var lyst, og han havde trukket kutten godt ned over ansigtet, var hans kone dog ligefuldt straks på det rene med, hvem det var, hun havde for sig.

"Ulven er nok trukket i fåreklæder," tænkte hun, "den spas skal han, min tro, få betalt."

Og uden at lade sig mærke med, at hun havde gennemskuet forklædningen, tog hun plads ved hans fødder. Herr Urian havde puttet småsten i munden, for at hans kone ikke skulle kunne kende hans stemme, og bildte sig i øvrigt ind at være fuldstændig ukendelig.

Nu begyndte skriftemålet, og fruen fortalte først, at hun var gift med en rar mand, som hun holdt meget af, og dernæst, at hun var kommet til at synes så godt om en præst, at hun havde indvilliget i hver nat at lade ham nyde hendes gunst. Da manden hørte dette, var det, som om han fik et dolkestød tværs gennem hjertet, og hvis ikke ønsket om at få mere at vide havde holdt ham tilbage, ville han sikkert være flygtet sin vej som jaget af furier. Han tvang sig derfor altså til at være nogenlunde behersket og spurgte med dæmpet, men dirrende stemme:

"Men hvordan kan det gå til? Ligger jeres mand da ikke hos jer?"

"Jo," svarede hun, "det gør han nok, men ..."

"Men hvordan kan så præsten slippe ind?"

"Ja, hvordan det går til, skal jeg ikke kunne sige, men det synes, som om dørene springer op, så snart han blot rører ved dem, og han har fortalt mig, at så såre han er nået hen til

soveværelset, mumler han en formular, der gør, at min mand straks falder hen i en døs, og når han kan skønne, at han sover, kommer han ind og lægger sig hos mig en lille tid, og sådan er det gået længe, uden at det er blevet opdaget."

"Hvilken frygtelig synd," svarede manden, "det må I øjeblikkelig holde op med."

"Det kan vist ikke nytte noget, at jeg prøver på det, for jeg holder alt for gruelig meget af ham til at vise ham bort."

"Ja, så må jeg sende jer bort uden syndsforladelse."

"Så meget desto værre, men det får være. Jeg er ikke kommet herhen for at lyve, og jeg troede dog, at I kunne tåle at høre sandheden."

"Stakkels barn, det gør mig ondt for jer, for jeg nærer ikke gran af tvivl om, at I går lige ind i Helvede. Imidlertid skal jeg forsøge at bede til Gud om at være jeres arme sjæl nådig, og ved lejlighed vil jeg sende en af mine unge klerke hen til jer for at høre, om det har hjulpet. Dersom det viser sig, at min bøn har frugtet, vil vi tage videre forholdsregler."

"Å nej! I må endelig ikke sende nogen hjem til mig, for min mand er så rædsomt skinsyg. Han ville straks tro, at der stak et eller andet under, og jeg ville såmænd aldrig mere få en rolig time."

"Lad bare mig om det! Jeg skal nok sørge for, det sker på en sådan måde, at I ikke får ubehageligheder."

"Ja, kan I det, så for mig gerne."

Dermed var skriftemålet til ende, og konen gik nu hen og hørte messen. Manden, der var fortvivlet og rasende over, hvad han havde hørt, afførte sig i hast den gejstlige dragt og gik hjem, pønsende på, hvordan han skulle bære sig ad med at

overraske præsten sammen med sin kone og få spillet dem begge et slemt puds. Da konen kom tilbage fra kirken, kunne hun nok se på sin mands ansigt, at han var aldeles oprevet indvendig, selv om han gjorde sig umage for at skjule sin sorg og lade, som om intet var passeret. Han havde besluttet at stille sig på post om natten ude ved gadedøren for at passe præsten op og sagde derfor til sin kone:

"Jeg er bedt ud til aften og kommer rimeligvis til at ligge ude i nat. Jeg vil derfor bede dig lukke gadedøren og din sovekammerdør godt i lås, inden du går i seng."

"Det skal jeg nok," svarede konen, og lige så snart manden var vel ude af huset, smuttede hun hen til sprækken og kaldte på Filippo, der straks kom til stede. Hun fortalte ham nu, hvad der var sket, og tilføjede:

"Jeg er vis på, han slet ikke har i sinde at gå, men vil blive stående uden for døren og holde vagt. Jeg vil derfor foreslå dig, at du kryber ned til mig gennem taget, så kan vi have det rart sammen."

Forslaget faldt i god jord hos Filippo, der straks erklærede sig villig til at gøre, som hun sagde.

Da det blev mørkt, krøb den skinsyge nar ned i kælderen og gemte sig. Hvad fruen angik, lukkede hun dørene forsvarligt i lås for at holde alle fredsforstyrrere ude, og da det syntes hende belejligt, gav hun tegn til Filippo, der straks kom, og de gik derpå i seng sammen og skaffede hinanden den fryd og glæde, som de kunne. Efter en lyksalig nat trak Filippo sig tilbage ad samme vej, som han var kommet. Ægtemanden havde imidlertid stået og knagfrosset hele natten uden for gadedøren, men da det begyndte at dages, uden at han stadig så noget til

præsten, kunne han ikke holde øjnene åbne længere og luskede ned i kælderen og lagde sig til at sove. Et par timer efter stod han op, og da gadedøren allerede var åben, lod han, som om han kom udefra, og gik op og spiste frokost. Lidt efter lod han en lille fyr, han havde fået fat i, og som skulle forestille den unge klerk, han havde talt om, gå ind til konen og spørge, om den, hun nok vidste, havde været der igen. Konen, som kendte buddet, gav til svar, at han ikke havde været der den nat, og at hun, hvis han blev ved at holde sig borte, måske nok til sidst kunne glemme ham, skønt hun ikke ønskede, det måtte ske.

Den skinsyge ægtemand følte sig ingenlunde tilfreds med denne besked og lagde sig flere nætter på lur efter præsten, mens fruen vedblivende gjorde sig til gode med sin elsker. Til sidst blev det dog manden for morsomt at stå og være til nar den ene nat efter den anden, og han spurgte en dag konen i en opbragt tone, hvad det var for noget snak, hun havde sagt til præsten den morgen, hun gik til skrifte. Ja, det ville hun da ikke fortælle ham, sagde hun, for det var ikke passende og anstændigt.

"Du burde skamme dig," svarede han. "Tror du ikke godt, jeg ved, hvad det er for en præst, du er så forgabet i, og som ved sine heksekunster sniger sig ind til dig og ligger hos dig hver nat? Sig sandheden, din lumske taske, eller også tager jeg min ragekniv og skærer hovedet af dig."

Konen benægtede på det bestemteste, at hun havde noget som helst at gøre med nogen præst.

"Hvad for noget!" skreg manden. "Har du ikke selv fortalt *det* og *det* til præsten, som tog dig i skrifte?"

"Det lader til, du er godt underrettet. Man skulle næsten tro, du selv havde været til stede! Ja, jeg nægter det ikke. Det er meget rigtigt, jeg har sagt *det* og *det*."

"Nå, det indrømmer du dog! Sig mig så, hvem præsten er, og det straks."

Damen begyndte så småt at le, og sagde:

"Herregud! Hvor det dog er underligt at se en fornuftig mand lade sig tage ved næsen af en enfoldig kvinde lige så nemt, som man driver et får ind i slagteriet! Der kan man se, hvor latterligt det er at være skinsyg, og hvor dumme folk dog bliver, når skinsygens dæmon får tag i dem. Det er såmænd ikke noget at rose mig af, at jeg har kørt i ring med dig, for det kunne virkelig enhver have gjort i mit sted! Tror du virkelig, kære lille mand, at jeg er lige så stjerneblind legemligt talt, som du selv er det i åndelig henseende? I så fald er du sandelig på vildspor. Jeg så jo straks, det var dig, da du sad i skriftestolen forleden med præstekutten på, og jeg lovede mig selv, at du skulle få ørene proppet med alt det, du var så forhippet på at få puttet i dem. Dersom du blot, min ven, havde været halvt så klog, som du selv bilder dig ind at være, ville du sandelig ikke på en så tåbelig måde have forsøgt at kigge mig i kortene, og i stedet for uden grund at fatte mistanke til din kone ville du have forstået, at det, hun sagde var fuldt ud sandhed, uden at hun derfor i mindste måde havde forbrudt sig imod dig. Jeg sagde jo til dig, at jeg nærede godhed for en præst, og sig mig, kære dumrian, var ikke du (som jeg med urette har givet plads i mit hjerte) mens jeg talte med dig, så god en præst, som man kunne ønske sig? Jeg sagde til dig, at ingen dør i huset kunne holdes lukket, når *han* ønskede at ligge hos mig, og hvilken dør har vel

nogensinde kunnet holdes lukket for dig, når du begærede at komme ind, hvor jeg var? Jeg sagde til dig, at præsten lå hos mig hver nat, og hvilken nat, må jeg spørge, har det ikke været tilfældet? Og da du sendte den lille klerk hen til mig for at fritte mig ud, lod jeg ham vide, at præsten ikke havde været hos mig, hvad han jo heller ikke havde. Selv det mest tankeløse menneske måtte dog have kunnet begribe, hvad du var ude af stand til at fatte! Når jeg tænker mig, at du sagde til mig, at du var bedt til sent aftenselskab, og så gik du uden for huset og hundefrøs! Gå dog i dig selv, menneske, og gør dig ikke til nar for din kone, der kender dig ud og ind som sin egen lomme. Hold dog op med den dumme vane, du er kommet i, at belure mig tidlig og silde og at ville holde øje med alt, hvad jeg foretager mig, for jeg kan forsikre dig ved den levende Gud, at hvis jeg fik lyst til at gøre dig til hanrej, skulle du ikke undgå din skæbne, om du så havde hundrede øjne i stedet for to."

Ved at høre disse ord indså ægtemanden, at han havde båret sig ad som et fæ, og at han havde gjort sin lille kloge kone skammelig uret. Da han fik grund til at være skinsyg, holdt han op at være det, mens han derimod uden anledning havde været det op over begge øren. Den listige kone, der nu havde skaffet sig lov til at gøre og lade omtrent ganske som hun ville, lod nu ikke længere sin elsker luske i mulm og mørke som en hankat over taget, men lukkede ham ganske roligt ind gennem døren, og ved at bære sig behændigt og forsigtigt ad lykkedes det hende ofte senere at være sammen med ham i fryd og glæde.

6. fortælling

Mens fru Isabetta er sammen med sin elsker Leonetto, får hun besøg af Lambertuccio, der attrår hendes gunst, og da hendes mand kommer hjem, lader hun Lambertuccio løbe ud med draget dolk i hånden, som om han ville dræbe Leonetto, og denne sidste bliver derefter beværtet og ledsaget til Firenze af ægtemanden.

Fiammettas fortælling havde fornøjet selskabet overmåde, og alle var enige om, at den skinsyge dumrian havde fået sin fortjente løn. Derefter bad kongen Pampinea om at fortsætte, og denne begyndte øjeblikkelig på følgende måde:

Man hører ofte påstå, at kærlighed gør folk dumme og tåbelige. At denne opfattelse imidlertid er ganske forkert, synes mig er hævet over enhver tvivl. Af alt, hvad der hidtil er blevet fortalt, fremgår jo også lige det modsatte, og jeg skal nu i overflod anføre et nyt bevis i samme retning.

Her i vor stad, hvor der er fuldt op af alt, som godt er, levede engang en ung, fornem og meget smuk dame, som var gift med en tapper og brav ridder. Men som det ofte hænder, at man i længden bliver ked af alt (om det så er agerhøns) og føler trang til forandring, blev den unge frue mere og mere ligegyldig over for sin mand, mens hun samtidig følte sig stærkt indtaget i en elskværdig og beleven, skønt ikke meget fornem, ung mand, ligesom han i hende.

Da nu det, som begge parter ønsker, så godt som altid bringes til udførelse, varede det ikke længe, førend de skaffede

deres kærlighedstrang fuld tilfredsstillelse. Men eftersom fru Isabetta (således hed hun) var en særdeles indtagende dame, skete det, at en ridder ved navn hr. Lambertuccio blev heftigt forelsket i hende, mens hun derimod slet ikke kunne fordrage ham og ikke heller lagde skjul på det. Alligevel lod han sig ikke afvise, og da hans galanteri og påtrængende adfærd blev ved at vise sig frugtesløs, truede han med at æreskænde hende, hvis hun ikke føjede ham i hans forlangende. Af frygt for, at han virkelig skulle gøre alvor af sin trussel, fandt hun sig i, hvad der ikke kunne være anderledes, og gav ham lov til, hvad han ville.

Sommermånederne tilbragte fru Isabetta og hendes mand ude på deres landsted, og det hændte en dag, at manden red et sted hen, hvor han skulle blive nogle dage; øjeblikkelig sendte hun bud til Leonetto, der blev overmåde glad og straks indfandt sig hos hende. Hr. Lambertuccio havde imidlertid på en eller anden måde fået nys om mandens bortrejse og skyndte sig at benytte en så god lejlighed til uforstyrret at nyde Isabettas nærhed. Da han kom, var fruen inde på sit soveværelse sammen med Leonetto, og hun blev meget ærgerlig, da pigen meldte, at hr. Lambertuccio holdt udenfor på sin hest og ønskede at hilse på hende, men da hun på ingen måde turde vise ham bort, bad hun Leonetto være så sød at skjule sig en stund bag sengeomhænget, indtil hr. Lambertuccio igen var taget bort. Leonetto, der var lige så angst som hun for at få den indflydelsesrige og voldsomme Lambertuccio til fjende, gjorde som hun sagde, og pigen gik nu ned og lukkede op for den nyankomne, der bandt sin hest til en ring i muren og ilede op ad trappen, hvor han på halvvejen mødte Isabetta, der kom ham smilende i møde og spurgte, hvad hun skyldte æren af

hans besøg. Ridderen trykkede hende fyrigt i sine arme, kyssede hende lidenskabeligt og sagde:

"Min søde due! Jeg har fået at vide, at din mand er borte, og kommer nu for at være lidt hos dig."

Derpå gik de sammen ind i soveværelset, hvor han begyndte at forlyste sig med hende.

Mens dette gik for sig, kom manden uformodet hjem, og da pigen opdagede ham i det fjerne, fløj hun op til fruen og fortalte det. Denne, der havde to mænd i huset og indså, at hun i hvert fald ikke kunne skjule den ene på grund af hesten, der stod bundet nede i gården, følte sig fortabt. Alligevel hoppede hun hurtigt ud af sengen, fattede rask sin beslutning og sagde:

"Hvis I har en lille smule godhed for mig, Lambertuccio, og vil frelse mit liv, må I gøre, hvad jeg nu siger jer. Tag jeres dolk i hånden, spring ned ad trapperne som en besat og giv jer til at råbe aldeles rasende: "Er han ikke der, skal jeg, Djævlen hente mig, nok få fat i ham et andet sted!" Og hvis min mand vil forsøge at holde jer tilbage eller spørge jer om noget, skal I kun gentage, hvad jeg her har sagt, svinge jer til hest og fare af sted som en stormvind uden på nogen optænkelig måde at indlade jer i snak med ham." Hr. Lambertuccio erklærede sig straks villig til at gøre, som hun sagde, trak blank og fo'r af sted, glorød i fjæset, dels på grund af nys overstået anstrengelse, dels af harme over mandens ubetimelige hjemkomst.

Den intet anende ægtemand var imidlertid steget af nede i gården, og forundret ved at træffe den fremmede hest, beredte sig til at gå op, da han pludselig så hr. Lambertuccio komme farende ned, ildrød i kalotten og skrigende op som et galt menneske. Han søgte at holde ham tilbage og spurgte ham,

hvad der var på færde, men Lambertuccio satte foden i stigbøjlen og svang sig til hest, idet han råbte:

"Jeg skal, Djævlen hente mig, nok få fat i ham et andet sted!"

Og med disse ord fo'r han af sted i susende galop. Manden gik nu ind i huset og mødte oppe på trappen sin kone, der stod og rystede af angst og gjorde indtryk af at være helt ude af sig selv.

"Hvad er der dog i vejen?" spurgte han. "Hvem er det, Lambertuccio er så rasende vred på?"

Fruen nærmede sig soveværelset, for at Leonetto skulle kunne høre, hvad der blev sagt, og svarede:

"Ja, du har ret i det! Det er forfærdeligt, hvad her er sket. Jeg har såmænd aldrig i mine dage været så bange. For et øjeblik siden kom en ung mand, som jeg slet ikke kender, farende ind til mig som et jaget dyr, faldt på knæ og bad: "For Guds skyld, hjælp mig, hvis I vil undgå at se mig blive myrdet lige for jeres øjne." Jeg skulle lige til at spørge ham, hvad der var i vejen, da Lambertuccio kom styrtende op ad trappen med råbet: "Hvor er du henne, elendige forræder?" Jeg stilede mig i døren, og da han ville frem, holdt jeg ham tilbage og forbød ham at komme nærmere. Heldigvis havde han så megen respekt for mig, at han opgav sit forsæt og med en strøm af trusler igen sprang ned ad trappen og løb sin vej."

"Det var rigtigt gjort af dig, kone," svarede manden, "og Lambertuccio skulle skamme sig ved at trænge ind hos fremmede folk på den måde. Hvor er det stakkels menneske henne, som han forfulgte?"

"Ja, jeg ved virkelig ikke, hvor han har gemt sig."

"Kom frem!" råbte manden. "kom kun frem, min ven. Der er ingen fare mere."

Leonetto, som havde hørt det hele, kom tilsyneladende ganske forskrækket frem fra sit skjulested, og manden spurgte ham nu, hvad der var imellem ham og Lambertuccio.

"Ingen verdens ting," svarede fyren, "han må være blevet aldeles tosset, eller også har han forvekslet mig med en anden. Da han for lidt siden fik øje på mig ude på landevejen, trak han sin dolk frem af skeden og råbte: "Du er dødsens, forræder!" Jeg skyndte mig at flygte så hurtigt, mine ben kunne bære mig, og var så heldig at slippe herind, hvor jeg næst Gud kan takke denne ædle dame for min frelse."

"Ja, ja, min ven," sagde manden, "det var jo godt du slap sådan fra det. Nu kan du være ganske rolig foreløbig; jeg skal nok følge dig på vej. Senere må du selv om, hvad du vil gøre over for Lambertuccio for at stille ham tilfreds."

Da de havde spist til middag sammen, gav manden ham en hest at ride på og fulgte ham tilbage til Firenze. Efter aftale med fruen havde Leonetto samme aften en hemmelig samtale med Lambertuccio og ordnede sig sådan med ham, at hvor meget der end blev snakket om sagen, fik manden dog aldrig at vide, hvilket puds hans kone havde spillet ham.

7. fortælling

Ludovico åbner sit hjerte for fru Beatrice. Da hendes mand Egano kommer hjem fra jagten, sender hun ham ned i haven, hvor Ludovico, efter at have ligget hos Beatrice, går løs på ham og overdænger ham med prygl og skældsord.

Pampineas historie om den snarrådige fru Isabetta modtoges med stærkt bifald og stormende munterhed, hvorpå Filomena på et vink af kongen begyndte, som følger.

Den fortælling, vi lige har hørt, var meget morsom, men jeg skal dog nu fortælle jer en, som i ingen henseende synes mig at stå tilbage for den:

I må vide, at der fordum i Paris boede en florentinsk adelsmand, som for at skaffe sig sit udkomme havde slået sig på handelen, og som havde været så heldig med de forretninger, han gjorde, at han til sidst var blevet en meget rig mand. Hans kone havde skænket ham en søn, der hed Ludovico, og for at denne kunne træde i forfædrenes spor, havde han undladt at sætte ham i købmandslære, men anbragt ham sammen med andre adelsmænd i den franske konges tjeneste, hvor han lærte sin levemåde og meget andet godt. Mens han opholdt sig ved hove, kom nogle riddere, som var vendte tilbage fra en valfart til den hellige grav, i snak med nogle unge mennesker, i hvis klynge Ludovico befandt sig. Samtalen drejede sig om de smukkeste kvinder, der fandtes i Frankrig, England og andre lande, og en af dem ytrede, at over alt, hvor han havde været,

var der ingen kvinde, der var forekommet ham tilnærmelsesvis så smuk, som Egano de' Galuzzis kone i Bologna, fru Beatrice, og i dette punkt var alle de, der sammen med ham havde set hende i Bologna, fuldstændig enige. Da Ludovico, som endnu ikke havde lært elskovs dårende magt at kende, fik dette at høre, blev han grebet af en så heftig længsel efter at få hende at se, at han ikke kunne fæste sine tanker ved andet, og fast besluttet på at rejse til Bologna og blive der, hvis hun faldt i hans smag, bildte han faderen ind, at han følte trang til at gæste den hellige grav, hvilket han også, skønt det kneb, omsider opnåede at få tilladelse til.

Han antog navnet Anichino og ankom til Bologna, hvor han var så heldig allerede dagen efter ved en folkefest at få et glimt at se af fruen, der forekom ham endnu langt dejligere, end han havde drømt om, så at han blev voldsomt forelsket i hende og besluttede ikke at forlade Bologna, førend han havde udvirket, at hun også blev det i ham. Mens han spekulerede på, hvorledes han bedst skulle udføre sit forehavende, faldt det ham ind, at han måske kunne opnå en tjenerpost hos hendes mand og der igennem nå sine ønskers mål. Han solgte derfor sine heste, fik sine følgesvende anbragt på forskellig måde og pålagde dem, at de endelig måtte lade, som om de slet ikke kendte ham. Dernæst indlod han sig i passiar med kroværten og betroede ham, at han gerne ville tage tjeneste hos en formuende mand, hvis det lod sig gøre.

"Jeg kan ikke tro andet," svarede værten, "end at du måtte kunne få plads hos den rige Egano, der i forvejen har et stort tjenerhold, og som netop sætter pris på velskabte og belevne folk. Jeg skal gerne tale med ham om det."

Som sagt så gjort, og på kroværtens anbefaling fik Anichino til sin store glæde få dage efter plads som tjener hos Egano.

Anichino beflittede sig i sin nye stilling på at blive så uundværlig som muligt, og hans bestræbelser faldt så heldigt ud, at Egano snart slet ikke mere kunne undvære ham og med stor glæde betroede ham ledelsen af alle sine anliggender. En dag, da Egano var taget på jagt, foreslog fru Beatrice, der endnu ikke havde opdaget, for hvilken heftig elskovsflamme hun var genstand, skønt hun syntes godt om Anichinos kønne ansigt og smukke optræden, et parti skak for at fordrive tiden. Anichino, for hvem det fremfor alt var magtpåliggende at gøre et gunstigt indtryk, sørgede meget behændigt for stadig at blive den tabende, hvad damen øjensynlig blev meget fornøjet over. Da hendes selskabsdamer, der i nogen tid havde fulgt spillet, omsider alle sammen havde trukket sig tilbage, drog Anichino et dybt suk. Fruen så på ham og spurgte:

"Er du ked af, at du taber?"

"Nej, frue," svarede han, "når jeg sukker, er det af en anden og dybere grund."

"Å, så må du endelig sige mig, hvorfor det er, hvis du da ellers har lidt godhed for mig."

Da Anichino hørte hende, som han elskede over alt i verden, sige til ham: "Hvis du har lidt godhed for mig," blev han så benovet, at et endnu dybere suk banede sig vej fra hans beklemte bryst, og fruen bad ham på ny meget indtrængende om dog endelig at betro hende, hvad det var, han sukkede for.

"Jeg er meget bange for," svarede Anichino, "at I bliver fornærmet, hvis jeg røber, hvad det er, der trykker mig, og jeg frygter også, at I lader det gå videre til andre."

"Å, hvor kan du dog tro det," svarede fruen. "Vær nu ikke forknyt og lad mig høre, hvad det er. Jeg skal sandelig ikke sige det til nogen."

"Ja, når jeg kan stole på det, vil jeg ikke betænke mig," sagde han, og nu fortalte han hende, næsten med tårer i øjnene, hvordan han ved at høre tale om, hvor dejlig hun var, ikke havde haft ro, førend han havde fået hende at se, så at han af denne grund havde taget tjeneste hos hendes mand. Derpå bad hende bønligt om at ynkes over ham og om, hvis det var muligt, at skænke ham den gunst, der var hans ønskers hedeste mål, men hvis hun ikke ville føje ham heri, måtte hun dog endelig ikke være så streng at jage ham bort, men tillade, at han blev i den stilling, han havde, og tåle, at han elskede hende i ydmyg tavshed ligesom før.

O, Bologna-blod! Jeg hilser dig, du hulde, og priser dig, så længe mit hjerte slår! Aldrig fandt du tilfredsstillelse ved suk og tårer, men lod dig stedse røre af søde bønner og elskovsfuldt begær!

Mens Anichino talte, veg den skønne dames øjne ikke fra hans ansigt, og i fuld tillid til hans ord og bønner optog hun hans elskovsglød i sin barm med en sådan hidsighed, at hendes kind begyndte at blusse, og dybe suk banede sig vej fra hendes bryst. Efter en stunds forløb greb hun skælvende hans hånd og sagde:

"Elskede Anichino! Vær ikke bange. Hverken gaver, løfter eller smiger af fornemme herrer eller mægtige mænd har nogensinde formået at gøre det mindste indtryk på mig, men i de få minutter, du har talt til mig, har dine ord udvirket, at jeg tilhører *dig* i langt højere grad end mig selv. Jeg føler, at du er

min kærlighed værd, og jeg lover dig, at den glæde, du tragter efter, skal blive dig til del, endnu før den kommende nat er til ende. Hør nu, min søde ven. Henad midnat skal du komme ind til mig; jeg skal nok lade døren stå åben, du ved jo, på hvilken side af sengen jeg ligger. Kom bare hen til mig, og hvis jeg sover, kan du nappe lidt i mig, så jeg vågner, og jeg lover dig, at du skal blive yndigt husvalet efter den lange pinefulde venten, du har været stedt i. Til tegn på, at du kan tro, hvad jeg siger, skal du nu få et kys i pant." Og dermed slyngede hun armen om hans hals og trykkede ham ind til sig og gav ham et ømt kys, som af den, der fik det, blev modtaget med salig fryd og gengældtes med stormende lidenskab. Derpå gik Anichino ud for at passe sin dont og ventede med stor glæde på nattens komme.

Da Egano kom hjem fra jagten, indtog han et kraftigt måltid og følte sig herefter så træt, at han valgte at gå til sengs. Fruen fulgte snart efter og lod, som hun havde lovet, døren til soveværelset stå åben. Anichino indfandt sig på den aftalte tid, smuttede ind, lukkede døren forsigtigt efter sig og listede sig ganske sagte hen, hvor fruen lå, og lagde sin hånd på hendes bryst. Hun var vågen, og ligesom han rørte ved hende, greb hun fat om hans hånd med begge sine, holdt fast, så stærkt, hun kunne, vendte sig i sengen, vækkede Egano og sagde til ham:

"Hør engang, der er noget, jeg vil sige dig. Du var så træt, da du kom hjem i aftes, at jeg ikke nænnede at tale til dig om det, men jeg vil ikke tie stille længere, det er bedst, du får det at vide. Svar mig på et spørgsmål: Hvem anser du for den bedste, redeligste og mest hengivne tjener af alle dem, du har?"

"Det er underligt af dig, at spørge om det," svarede Egano. "Du ved jo lige så godt som jeg, at der er ingen, jeg synes bedre

om eller har mere tillid til end Anichino, men hvad er din mening med at spørge om det?"

Ved at høre alt dette blev Anichino dødelig angst for at være faldet i en fælde og kæmpede som en løve for at få sin hånd fri, men den sad fast som i en skruestik, og det lykkedes ham ikke at slippe løs.

"Jo, det skal jeg sige dig," fortsatte fruen, "jeg mente ligesom du, at han var dig tro som guld, men jeg har nu fået øjnene op for hans træskhed. Vil du bare tænke dig: I går, mens du var på jagt, var han så fræk og uforskammet at benytte et øjeblik, da jeg sad alene nede i stuen, til at fortælle mig, at han var gal af kærlighed til mig, og at han ville blive det ulykkeligste menneske under solen, hvis jeg ikke føjede mig efter hans ønsker. Min første indskydelse var at jage ham væk med foragt, men så faldt det mig ind, at det var bedst du fik troen i hænde, og jeg lod ham derfor forstå, at jeg nok var villig til at stille hans trang, og at jeg ved midnatstid ville gå ned i haven og vente på ham under pinjetræet. Du kan nok forstå, at jeg ikke et sekund har tænkt på at gå derned, men hvis du vil blotte ham i al hans usselhed, vil du kunne gøre det med lethed ved at tage en af mine kjoler på og et slør om hovedet og gå ned og se, om han kommer, hvad jeg er ganske sikker på, han gør."

"Ja, lad mig bare det! Han skal såmænd ikke dø i synden, den skurk," sagde Egano, skyndte sig at komme i tøjet, så godt det lod sig gøre i mørket, tog et slør om hovedet og gik ned og satte sig til at vente på Anichino.

Så snart han var ude af kammeret, stod fruen op og gik hen og lukkede døren i lås. Anichino, som havde været ved at dø af angst, og mens han forgæves søgte at slide sin hånd løs, af

ganske hjerte forbandede sin kærlighed til den kvinde, der bragte ham i en så frygtelig situation, blev nu, da han så enden på det hele, det lykkeligste menneske under solen, og da fruen var krøbet i seng igen, klædte han sig på hendes opfordring med største glæde af lige til skindet, og de nød nu begge en god stund elskovs søde lyst. Men da fruen fandt, at det ikke gik an, han blev længere, bød hun ham stå op og klæde sig på og sagde til ham:

"Nu, min søde ven skal du tage en god stok og gå ned i haven og lade som om du blot har bejlet til min gunst for at prøve, hvor dydig jeg var, og så skal du tage og prygle ham rigtig godt igennem, som om det var mig, du slog løs på. Det bliver løjer!"

Anichino gjorde, som hun sagde, tog en pilekæp i hånden og løb ned i haven. Da han nåede pinjetræet, kom Egano ham tilsyneladende meget venligt i møde, men Anichino stødte ham barsk fra sig og udbrød:

"Usle, foragtelige kvinde! Det er altså dog muligt, hvad jeg ville have forsvoret! Du troede virkelig, at jeg var i stand til en så skammelig gerning og kunne bedrage min kære herre? Jo, du kan rigtignok tro, du skal få?"

Og med disse ord hævede han knortekæppen og kløede løs på ham af alle kræfter. Egano gav ikke et kny fra sig og kilede af sted, men Anichino fulgte efter og gav ham det ene drag efter det andet, idet han råbte:

"Gud fordømme dig, din ækle taske! I morgen skal din stakkels mand få det hele at vide."

Da Egano, ganske forpustet og mørbanket, kom ind til sin kone, spurgte hun ham, om han havde truffet Anichino.

"Ja, desværre," svarede han, "vil du bare tænke dig, han har pryglet mig igennem, så jeg næppe kan røre mig, og skældt mig ud for det allerværste i den tro, at det var dig. Dit muntre væsen har naturligvis vakt hans mistanke, og så har han blot villet sætte dig på prøve."

"Gud ske lov, at han kun prøvede mig i ord, men derimod dig i gerning," sagde fruen. "Det er ikke sagt, jeg havde været lige så tålmodig, hvis det havde været omvendt … men siden han er sådan et trofast skind, synes jeg, du burde påskønne det og belønne ham efter fortjeneste."

"Det har jeg også i sinde," sagde manden, der frydede sig over at eje den dydigste hustru og mest trofaste tjener, der måske fandtes i hele verden.

Anichino og fruen godtede sig ofte senere ved at genkalde erindringen om deres første eventyrlige elskovsnat, og de kunne fra nu af omtrent ganske ubekymret dyrke deres kærlighedstrang, så længe det behagede Anichino at forblive hos Egano i Bologna.

8. fortælling

En mand bliver skinsyg på sin kone, og denne binder en tråd fast om sin store tå for således at komme i forbindelse med sin elsker. Manden opdager det, og mens han forfølger elskeren, bytter konen leje med en anden kvinde, som manden gennemprygler og skærer håret af, hvorpå han opsøger sine svogre, som skælder ham huden fuld, da det viser sig, at der ikke er et sandt ord i, hvad han siger.

Det var alles mening, at fru Beatrice havde været umådeligt udspekuleret, og at det måtte have været et meget ubehageligt øjeblik for Anichino, da han hørte konen fortælle manden, at han har været nærgående mod hende. Men da kongen så, at Filomena ikke foreløbig havde mere på hjerte, overdrog han ordet til Neifile, der med smil om munden og skælmeri i øjet fortsatte på følgende måde:

I vor gode gamle stad levede for en del år siden en rig købmand, Arriguccio Berlinghieri, der, som så mange andre af sine standsfæller, var dum nok til at bilde sig ind, at han gjorde et godt parti ved at gifte sig med en adelig dame. Den, han valgte til kone, hed Sismonda, og eftersom manden, på købmænds vis, ofte var borte fra hjemmet, varede det ikke længe, førend konen forelskede sig lidenskabeligt i en ung mand, Ruberto, der længe havde sværmet for hende. Hun trådte snart i fortroligt forhold til ham og fandt så stor fornøjelse derved, at hun glemte at vise tilbørlig forsigtighed, så at det ikke varede længe, inden Arriguccio kom under vejr

med, at der var ugler i mosen, og hans skinsyge tog i den grad magten fra ham, at han opgav sine rejser og øvrige foretagender og kun tænkte på at holde øje med konen. Der var ikke tale om, at han ville gå til ro, førend han først havde fået hende i seng, og resultatet heraf var, at fruen helt måtte give afkald på det, der havde været hendes største glæde. Efter at have pønset frem og tilbage fandt hun på følgende udvej: Da soveværelset vendte ud til gaden, og da hun havde lagt mærke til, at manden, skønt det kneb for ham at falde i blund, *når* det først var sket, til gengæld sov som en kampesten, så troede hun nok, det kunne gå an at lukke Ruberto ind ved midnatstid og nyde hans selskab en stund, mens manden lå og sov på sit grønne øre. For at kunne vide, når han var der, uden at nogen anden fik nys derom, hittede hun på at hænge en tynd tråd ud af vinduet, så at den ene ende nåede ned til jorden. Resten af den lå hen ad gulvet og nåede hen til sengen, hvor den var stukket ind under tæppet, så at hun kunne fastgøre den til sin store tå, når hun lå i sengen. Da hun havde fået apparatet anbragt efter ønske, gav hun Ruberto meddelelse om det og bad ham trække i tråden, når han kom. Hvis manden sov, skulle hun slippe tråden en smule løs og lukke op, men hvis han derimod var vågen, ville hun trække den til sig, så at han slap for at stå og vente. Ruberto syntes udmærket om forslaget, og en tid lang gik det også rigtig godt. Somme tider slap han ind og somme tider ikke.

Men en nat, da fruen var faldet i søvn, kom manden, ved at strække sig, til at stikke foden ud til siden, så at han mærkede tråden, og da han opdagede, at den var bundet om konens tå, anede han straks uråd, og anelsen blev til vished ved at se, at

tråden gik ud gennem vinduet. Han løste den nu forsigtigt fra fruens tå, bandt den fast til sin egen og lagde sig til at vente på, hvad der ville ske. Det varede heller ikke længe, førend Ruberto kom og trak i tråden, som han plejede. Arriguccio mærkede det, men da han ikke havde bundet den omhyggelig nok fast, og da Ruberto var kommet til at trække en kende stærkere end sædvanlig, smuttede hele tråden ud gennem vinduet og faldt ned til Ruberto, der forstod, at der måtte være sket en uagtsomhed og fandt det forsigtigst at vente. Arriguccio greb imidlertid i hast sine våben og fo'r ned ad trappen for at få fat i fredsforstyrreren og give ham den medfart, han fortjente. Han var en modig mand, men opfarende og voldsom i sine bevægelser, og da han stødte porten op med et brag, anede Ruberto sammenhængen og skyndte sig at flygte. Arriguccio fulgte i hælene på ham. Ruberto trak nu også blank og søgte af bedste evne at værge sig mod sin rasende forfølger.

Fruen, som var vågnet, da Arriguccio fo'r ud af døren, og følte, at hun ikke havde nogen tråd om tåen, fattede straks nogenlunde, hvad der var sket, skyndte sig at stå op, kaldte på pigen, som vidste besked med hendes forhold, og tiggede og bad hende så længe, til hun fik hende overtalt til at lægge sig i hendes sted i sengen, hvor hun, uden at give sig til kende, skulle finde sig i alle de hug, hun fik. Hun skulle bare ikke bryde sig det mindste om det, og senere skulle hun nok få rigeligt betalt, hvad hun havde måttet døje. Derpå pustede hun natlampen ud og smuttede hen og gemte sig i en krog af huset i håb om, at alt nu ville gå efter ønske.

Da folk i gaden hørte larmen af det højrøstede skænderi og kårderne, der krydsedes mellem Arriguccio og Ruberto, fik de

travlt med at komme til vinduerne og slyngede en syndflod af grovheder og skældsord ned over fredsforstyrrerne. Arriguccio, der ikke holdt af at blive genkendt, opgav kampen og trak sig tilbage uden at have givet sin fjende en eneste skramme og uden engang at have set, hvem han var. Gram i hu gik han hjemad, og da han kom ind i sovekammeret, råbte han rasende:

"Hvor er du henne, din ækle taske? Du har nok slukket lyset, for at jeg ikke skulle finde dig, men vent bare!"

Derpå gik han hen til sengen, og så længe han kunne røre hånd og fod, dængede han pigen til med næveslag lige i ansigtet og sparkede hende af al magt rundt omkring på kroppen. Derpå gav han sig til at rive store totter hår ud af hovedet på hende og skældte hende ud for det værste, der kan tænkes. Pigen, der en tid lang havde bidt smerten i sig, begyndte nu at jamre sig ynkeligt, men, skønt hun skreg og hvinede og råbte: "Nåde, nåde! For Guds skyld!" var hendes stemme så brudt og tårekvalt, og Arriguccio så optændt af raseri, at han ikke mærkede, at det var et andet fruentimmer, han mishandlede. Da hans kræfter var udtømte, så at han måtte holde inde for at trække vejret, sagde han, helt forpustet til hende:

"Ja, nu er vi to færdige med hinanden foreløbig, dit nederdrægtige asen. Jeg har i sinde sporenstregs at gå hen til dine brødre og fortælle dem, hvad du er for en liderlig tøjte, så kan de tage dig med og gøre med dig, hvad de finder for godt, for her kan du ikke blive en dag længere."

Dermed gik han, smækkede døren i efter sig, lukkede døren i lås udefra og fo'r af sted.

Sismonda, der havde hørt det hele, kom nu igen ind i soveværelset og tændte lampen. Hun fandt sin pige helt

mørbanket, med opsvulmet ansigt og halvt kvalt af gråd, og efter at have trøstet staklen så godt, hun kunne, gik hun med hende ind på hendes kammer, plejede hende omhyggeligt og lindrede svien med et klækkeligt beløb, som hun tog af sin mands penge. Derpå redte hun pænt sin seng, så at det så ud, som om ingen havde ligget der den nat, klædte sig på og pyntede sig, tog plads med sit sytøj på det øverste trappetrin og gav sig nu til at vente på, hvad der ville ske.

Arriguccio var imidlertid løbet hen til sine tre svogre og sin svigermoder, havde banket på og var blevet lukket ind. Da svogrene og svigermoderen hørte, at han var der, stod de straks op og kom ud og spurgte, hvad der var i vejen. Arriguccio fortalte nu rub og stub, både om tråden, han havde fundet på Sismondas tå, om elskeren han havde måttet lade løbe, om de klø, han havde givet hende, om håret, han havde klippet af hende, og så videre, og så videre, og erklærede, at nu måtte de gøre med hende, hvad de fandt, deres ære krævede, for hvad ham angik, agtede han ikke at tåle hende en time længere i sit hus. Svogrene blev højligt fortørnet over, hvad de fik at høre, og da de ikke tvivlede om, at det forholdt sig, som han sagde, tændte de deres fakler og fulgte med den krænkede ægtemand, fast bestemte på, at det ikke skulle blive deres skyld, hvis søster Sismonda fik lov at dø i synden. Svigermoderen fulgte grædende og hændervridende efter og bad dem om endelig ikke at være for raske til at dømme, førend de havde fået flere oplysninger; det kunne jo godt være, at Arriguccio havde mishandlet hende af helt andre grunde, og at han for at besmykke sin hidsige adfærd havde fundet på at beskylde Sismonda for noget, hun slet ikke havde gjort. Hun kunne slet

ikke tænke sig, sagde hun, at hendes egen, søde datter, Sismonda, som hun havde opdraget og kendt fra barn af, virkelig skulle have båret sig så stygt ad – og mere af den slags.

Da Sismonda hørte dem komme, råbte hun, tilsyneladende meget forundret:

"Hvem er det?"

"Å, det ved du jo godt, din foragtelige skabning!" svarede en af brødrene.

"Vorherre bevares!" udbrød Sismonda, "hvad skal det betyde?"

Hun rejste sig op, bød venligt sine slægtninge velkommen og spurgte med den uskyldigste mine af verden, hvad der var grunden til deres besøg. Ved at se hende så rolig og uden noget som helst mærke af slag i ansigtet, skønt hun efter Arriguccios påstand var blevet mørbanket, følte brødrene sig meget forundrede, og deres vrede begyndte at kølnes en smule. I en roligere tone krævede de regnskab af hende for, hvad hun havde forbrudt sig imod Arriguccio, og truede med at give hende, hvad hun havde godt af, hvis hun understod sig ikke at sige den rene skære sandhed.

"Ja, det har I let ved at sige," svarede Sismonda, "men jeg ved virkelig slet ikke, hvad det er, Arriguccio har kunnet beklage sig over."

Arriguccio stirrede på hende, som om han var faldet ned fra månen. Han vidste jo, at han masser af gange havde slået hende med knyttet næve i ansigtet og sparket og mishandlet hende af alle kræfter, og nu så hun ud, som om der ikke var hændt det mindste. Brødrene fortalte hende ganske kort, hvad de havde hørt af Arriguccio om tråden, pryglene og det øvrige, og

Sismonda vendte sig nu om mod Arriguccio og sagde til ham med en stemme, der lød rasende opbragt:

"Er du rent fra sans og samling, mand? Løber du rundt og æreskænder både dig selv og din kone? Hvad er det for noget snak, du disker op med? Det er jo grebet ud af luften, hver en tøddel?"

"Hvad for noget, dit asen!" råbte Arriguccio, tindrende gal i hovedet. "Lå vi da ikke sammen i nat? Løb jeg ikke ud efter din elsker, den laban, og pryglede jeg dig ikke igennem, så længe, jeg kunne røre mig, og trak store totter hår ud af parykken på dig, din ækle løgnerske?"

"Hvem du har ligget hos i nat, ved jeg ikke, men hos mig har det i hvert tilfælde ikke været," svarede Sismonda fattet og rolig; "dog derom kan det ikke nytte, vi strides, da hverken du eller jeg kan bevise noget på det punkt, men med hensyn til dine øvrige påstande, vil det måske være lettere at komme til klarhed. Siden du har slået og pryglet mig, som du siger, må jeg dog i hvert fald have nogle mærker på kroppen, men jeg vil give både dig og alle jer andre, der er her til stede, lov til at undersøge, om der på hele min person findes mindste spor af overlast. Det ville jeg såmænd heller ikke have tålt, og du skulle, på min ære, have fået kærligheden at føle, hvis du blot havde vovet at røre mig med en finger. Heller ikke ved jeg noget om, at du har skåret håret af mig, men du har måske gjort det alligevel, uden at jeg mærkede det. Vi kan jo se ad."

Med disse ord tog hun tørklædet af hovedet og viste dem, at alt hendes dejlige hår var i fuldstændig god behold.

Brødrene og moderen følte sig stærkt påvirkede af Sismondas overlegne ro og sagde i en bebrejdende tone til

Arriguccio:

"Hør, hvad er det for noget, det stemmer jo slet ikke med, hvad du har fortalt os. Lad os høre, hvad du har at sige."

Arriguccio stod som himmelfalden og forsøgte at tale, men da han så, at det slet ikke var ham muligt at bevise noget af alt, hvad han havde påstået, gik han helt i baglås, og intet ord kom over hans læber. Sismonda havde så langt fra mistet mælet, at hun nu først rigtig fik munden på gled.

"Kære moder og kære brødre," sagde hun, "jeg ser nok, at det, jeg altid har båret gemt i mit hjerte og tiet stille med, det må nu frem. Desværre er der vist ingen tvivl om, at han virkelig har oplevet og gjort noget lignende som det, han fortæller. Sagen er den, at dette menneske, som jeg har haft den ulykke at blive gift med, er en dårlig og ussel person, der ikke skammer sig ved at drikke sig fuld rundt omkring på værtshuse, så at sige hver aften, og som plejer omgang med forfløjne pigebørn af den laveste slags. Mig, stakkel, lader han ligge og vente på sig til henad midnat og somme tider til helt ud på morgenstunden, som I for eksempel kan se, han har gjort i dag. Jeg er overbevist om, at det er gået sådan til, at han i døddrukken tilstand har søgt tilfredsstillelse for sin udskejelsestrang hos en eller anden sørgelig skabning, på hvis tå han har fundet tråden, og som han så i fuldskab har pryglet igennem og mishandlet, sådan som han har fortalt, i den tro, at det var mig, han maltrakterede. Og det skulle ikke undre mig, om han endnu i dette øjeblik bliver ved at tro det. Se engang på ham! Det er såmænd ikke til at tage fejl af, rusen sidder ham endnu i kroppen. Derfor synes jeg heller ikke, I skal regne det så nøje, hvad han har sagt. Fulde

folks væv ligger der jo ingen vægt på, og når jeg kan tilgive ham, så kan I vel også."

Sismondas moder, der hidtil havde tiet pænt stille, fik nu pludselig tungen godt på gled, og gav sig til at skræppe op som en skade i et pæretræ.

"Ved den levende Gud!" skreg hun, helt højrød i hovedet af harme, "dette bør, sandt for dyden ikke tåles! Du er virkelig alt for ejegod, min elskede datter! Den væmmelige, jammerlige pjalt, du desværre har til mand, er jo ikke værd at løse din skotvinge og burde uden skånsel klynges op i en strikke eller slås ned som en skabet hund. Fy for en ulykke! Om han havde trukket dig op af skarnet, kunne han jo ikke have budt dig værre! Gid han sad i halsen til æselmøg, den elendige stymper! Sådan noget simpelt pak kommer traskende ind i landet i stinkende pjalter, og næppe har de fået salt til et æg, førend de straks stikker næsen til vejrs, frier til fornemme frøkener, skaffer sig adelsvåben og blærer sig med dit og dat. Bare dog dine brødre havde fulgt mit råd, Sismonda, (eller måske det var omvendt, det kan jeg ikke erindre) for det ville jo, som sagerne stod, have været den letteste sag af verden at have fået en af greverne Guido til at gifte sig med dig, i stedet for at du nu, du, som er den bedste og ærbareste dame i hele Firenze, må nøjes med en topmålt nar, en foragtelig karl, der kaster skarn på sin egen kone og skælder hende ud for en skøge, som om vi ikke vidste bedre besked og straks var på det rene med, hvad han var for en smudsig bagvasker og skamløs løgner. Men, så sandt der er en Gud i Himlen, skal han komme til at krybe på sine knæ, den tølper, og endda få sine rygstykker garvede!"

Hun vendte sig til sønnerne og fortsatte:

"Sagde jeg jer det ikke nok, at det var opspind til hobe? Godt var det, at I nu har fået øjnene op for, hvordan jeres slyngel af en svoger behandler jeres stakkels søster. Gud fordømme ham, den elendige styverfænger, den drukkenmås, som ikke har ære skabt i livet! Lad mig nu se, I viser, hvad I duer til, og giver den pjalt ordentlig på pusterøret!"

Sismondas brødre begyndte nu at overøse Arriguccio med de mest ydmygende forhånelser og de værste skældsord, de kunne finde. Endelig, da der næsten ikke var mere vejr i dem, holdt de inde med skydningen og sagde:

"Nu kan det være nok for denne gang, og du skal af nåde og barmhjertighed slippe med, hvad du har fået, i betragtning af, at det sagtens må være al den vin, du har hældt i dig, der har gjort dig så forstyrret i hovedet, men vogt dig vel for at begynde forfra, dit æsel, om du har dit liv kært, for det siger vi dig, at vi finder os ikke i nogen gentagelse, og at du må være belavet på, at sker det, du kommer med sligt en anden gang, da vil du blive banket igennem af os alle tre lige så længe, vi kan røre os."

Dermed gik de.

Arriguccio svarede ikke et muk og stod og stirrede, som om han havde tabt både næse og mund. Han vidste hverken ud eller ind, men var dog lige ved at tro, han måske havde drømt det hele. Sin kone lod det sølle fæ fra nu af smukt i fred, så at hun ved sin snildhed både havde undgået en stor fare og samtidig skaffet sig udvej til for fremtiden at kunne gøre alt, hvad hun fandt for godt, uden at have nødig at være bange for sin mand.

9. fortælling

Nikostratos' hustru, Lydia, fatter kærlighed til Pyrrus, men denne vil ikke indlade sig med hende, førend hun har opfyldt de fordringer, han stiller til hende. Lydia udfører, hvad han forlanger, og fornøjer sig derpå med ham i påsyn af Nikostratos, som hun indbilder, at han har været offer for et sansebedrag.

Neifiles fortælling forekom damerne så komisk, at de blev ved at le og snakke om den, selv om kongen gentagne gange bød dem at tie, for at Panfilo kunne komme til orde. Endelig, da tavsheden var genoprettet, begyndte Panfilo, som følger:

Jeg tror ikke, ærede damer, at der findes den ting i verden, som et virkelig forelsket menneske gyser tilbage for at gøre, om det så er nok så vanskeligt at få sat igennem. Sandheden heraf er gentagne gange blevet bevist, men jeg skal dog nu, tror jeg, anføre et endnu mere slående eksempel, end I hidtil have hørt, på kærlighedens alt besejrende magt. Dog vil jeg indtrængende advare jer mod at træde i vedkommende dames fodspor, da den lunefulde lykke ikke altid står elskende bi, og da mændene ikke heller altid er lige så lette at narre som den gamle tåbe, om hvem vi nu skal høre.

I den ældgamle stad Argos i Achaia levede tidligere en meget rig og fornem mand ved navn Nikostratos, som i en fremrykket alder var så lykkelig at blive gift med en ung, smuk og overordentlig sød og livlig dame, der hed Lydia. Den ædle herre havde mange folk, hunde og falke og fandt stor fornøjelse i jagt.

Blandt tjenerpersonalets finere del fandtes en køn, beleven og velbegavet ung mand ved navn Pyrrus, som Nikostratos holdt meget af og nærede stor tillid til, og som Lydia fattede en så uslukkelig tilbøjelighed for, at hendes tanker dag og nat beherskedes deraf. Enten nu genstanden for dem ikke mærkede de følelser, han vakte, eller han kun lod sådan, nok er det, at han i hvert fald ikke så ud til at bryde sig det mindste derom, og det var fruen usigelig bedrøvet over. Fast bestemt på ikke at lade det blive derved, kaldte hun en dag sin kammerpige, Lusca, der nød hendes fulde fortrolighed, ind til sig og sagde:

"Du ved jo, hvor god jeg altid har været ved dig, og jeg kan derfor også nok forlange til gengæld, at du er mig lydig og hengiven og gør, hvad jeg beder dig om. Det, jeg nu vil betro dig, må du for Himlens skyld ikke sige til noget menneske uden til ham, som sagen gælder. Som du ser, ejer jeg ungdommens friskhed og har i så godt som enhver henseende fuldt op af alt, hvad en kvinde kan ønske sig. Det eneste, det skorter på, er netop det, som enhver ung kvinde gerne vil have, men som jeg desværre er ganske afskåret fra på grund af min rare gamle mands fremrykkede alder. Savnet af det antydede er længe faldet mig hårdt for brystet, og lysten dertil er til sidst vågnet så stærkt hos mig, at jeg har tænkt meget nøje på, om det ikke skulle være muligt for mig at få min længsel stillet. Nu træffer det sig så heldigt, at jeg ikke har nødig at sukke forgæves, når jeg ikke selv vil, og der er en mængde unge mænd, jeg kender, som ville blive jublende glade for blot at få så meget som min lille finger, men den, som synes mig værdigst til omfavnelse, er din medtjener, den smukke Pyrrus, som i den grad har taget mit hjerte fangen, at jeg tænker på ham dag og nat og er helt

syg, når jeg ikke ser ham, og jeg tror virkelig, jeg går hen og dør, hvis jeg ikke snart får min vilje med ham. Hvis du derfor har mindste godhed for mig, må du tjene mig i så behændigt og tilsløret som muligt at meddele ham mine følelser og bede ham komme hen til mig, så snart jeg sender bud efter ham."

Hertil var kammerpigen straks villig, og endnu samme dag gik hun hen til vedkommende og forebragte sit ærinde. Pyrrus ville næsten ikke fæste lid til sine egne øren, og da han frygtede for at blive lokket i en rævesaks, satte han et strengt ansigt op og svarede koldt:

"Det, du der siger, Lusca, kan jeg ikke tro forholder sig rigtigt, og under alle omstændigheder er det sikkert ikke med din frues samtykke, at du buser ud med, hvad hun i al hemmelighed har ladet dig vide. Men selv om så var, har min gamle husbond vist mig så megen godhed, at jeg ikke for alt i verden kunne bære over mit hjerte at tilføje ham en så frygtelig tort og vanære, og du må derfor tjene mig i aldrig oftere at tale om sligt."

Lusca lod sig imidlertid aldeles ikke bringe ud af fatning og svarede:

"Jeg har ikke nødig at lade mig foreskrive af dig, hvad jeg skal gøre, og jeg agter at fortælle dig alt, hvad min frue pålægger mig. Du er et stort fæ!"

Og dermed vendte hun ham fortørnet ryggen og løb tilbage til sin frue, der følte som et stik i hjertet, da hun hørte, hvor uheldigt det var gået. Men et par dage efter kaldte hun igen kammerpigen til sig og sagde til hende under fire øjne:

"Hør, Lusca, du ved nok, der er et gammelt ord, der siger, at egen ikke falder for det første hug, og jeg vil derfor foreslå dig,

at du, når du finder øjeblikket belejligt, igen går hen til Pyrrus og fortæller ham på en pæn måde, hvor vanvittigt jeg stadig elsker ham, så at han virkelig forstår, det er ramme alvor. Bliver han ved at tro, jeg har ham til nar, kommer han måske til at hade mig, og det vil jeg tage min død over."

Lusca lovede at gøre sit bedste og gik straks hen til Pyrrus, der denne gang syntes at være i langt bedre lune end for et par dage siden.

"Hør, Pyrrus," sagde hun til ham, "jeg kommer nu igen til dig i samme anledning som forrige gang, og jeg vil blot lade dig vide, at hvis du ikke tager mildere imod mig, er der fare for, at du får min kære frues død på din samvittighed, og det vil du dog meget nødig have skal ske, kender jeg dig ret. Jeg har altid før troet, at du var en fornuftig fyr, men bliver du ved på den maner, må jeg beklage, at jeg har taget fejl, og du vil fra nu af i mine øjne kun være en sølle stakkel, som slet ikke fortjener, at man tager spor af notits af dig. Tænk hvilken lykke og stor ære det er for dig at have vakt tilbøjelighed hos en dame som min frue, der blot behøver at række hånden ud for at få en elsker på hver finger! Du bør takke skæbnen, der lader en sådan herlig, fuldmoden frugt falde i dit skød, uden at du har gjort dig mindste ulejlighed for at opnå en så attråværdig gunst. Betænk, hvilken mageløs fordelagtig stilling du vil komme til at indtage, hvis du under fruen din kærlighed. Gå i dig selv og vær fornuftig, Pyrrus! Husk på, det er ikke ofte her i livet, at lykken møder os med milde gaver i åben favn, og den som står fortabt, bedåret, og ikke griber den ved håret, ham flagrer den forbi og kommer måske aldrig mere igen, så at det bliver vedkommendes sag, om han ender på fattiggården eller måske

endnu værre steder. Det er hans egen skyld, at det er gået ham så forfærdelig galt, og han vil ikke have skygge af grund til at beklage sig over sin skæbne. Desuden er det noget snak at tro, at der bør herske samme tillidsforhold mellem herskab og tjenerskab som mellem slægtninge og venner. Tror du virkelig, min ven, at hvis du havde en køn kone, moder eller datter, der faldt i Nikostratos' smag, at han da ville føle lignende skrupler som dem, du går og piner dig med over for ham? Å nej, så dum er du vel ikke, vil jeg håbe! Hvis ikke smiger og bønner førte til målet, kan du stole på, han ikke ville betænke sig på at bruge magt. Tag du kun ganske rolig imod de gaver, lykken kaster dig i skødet, lille Pyrrus, og gør du det ikke, tør jeg give mit hoved på, at du vil komme til at angre det hele din levetid."

Pyrrus, der siden Luscas første besøg havde haft tid til at sunde sig og tænke over sagerne, var imidlertid blevet enig med sig selv om, at hvis pigen kom igen i samme ærinde, ville han visselig ikke vise hende bort, men i alle dele føje sig efter hendes frues ønsker, forudsat naturligvis, at han kunne føle sig ganske sikker på, at der ikke var forræderi med i spillet. For at være fuldstændig tryg i så henseende gav han hende derpå følgende svar:

"Der kan være noget i, hvad du siger, Lusca, og jeg vil indrømme dig, at du kan have ret i meget, men på den anden side kender jeg min herre ganske godt og ved, at han ikke er tabt bag ad en vogn. Det skulle ikke undre mig, om det er ham, der styrer og leder det hele, og jeg er tilbøjelig til at tro, at det er en fælde, han har stillet ud efter aftale med Lydia for at prøve, om han kan stole på mig. Jeg vil derfor for en sikkerheds skyld forlange tre ting af hende, som hun må udføre til punkt og

prikke, men så vil jeg også til gengæld love hende, at der er ikke den ting i verden, som jeg ikke vil være parat til at gøre, når hun beder mig om det. Hvad jeg forlanger, er følgende: Allerførst må hun, mens Nikostratos ser på det, tage livet af hans spurvehøg; dernæst skal hun sende mig en tot af hans skæg og endelig en af hans bedste tænder."

Lusca fandt, det var drøje vilkår, og fru Lydia var ikke langt fra at tabe modet, da hun hørte, hvad der fordredes af hende. Dog, Amor hjælper sine, og den snilde elskovsgud gød hurtigt mod i den bange frues barm, så at hun omgående lod pigen svare Pyrrus, at hans forlangende skulle blive opfyldt til punkt og prikke, og at hun desuden oven i købet i tilgift ville skænke ham den sjældne gunst at forlyste sig med ham i selve Nikostratos påsyn og bag efter bilde denne ind, at han havde set fejl, bare for at Pyrrus dog endelig en gang kunne få øjnene op for, at hendes mand var et stort fæhoved, som det var en let sag at bilde ind, at månen er lavet af en grøn ost, når man blot bar sig en smule behændigt ad.

Et par dage efter gjorde Nikostratos et stort gæstebud for omegnens junkere og godsejere, og just som herrerne var ved at gå fra bordet, trådte fruen ind i grøn silkefløjlsdragt og strålende smykket, gik lige hen til stangen, hvor spurvehøgen sad, greb den i det ene ben og slyngede den voldsomt imod væggen, så at den faldt ned på gulvet og var død med det samme. Nikostratos rejste sig og råbte:

"Hvad er det, du gør?"

Hun svarede ham ikke, men henvendte ordet til selskabet og sagde:

"Min fejhed ville i sandhed være uden grænse, om jeg gyste tilbage for at tage hævn over en smule spurvehøg. I må nemlig vide, at den afskyelige fugl alt længe været mig en torn i øjet. Det er den, jeg kan takke for, at mit ægteskab ikke er så lykkeligt, som en god og kærlig hustru har ret til at fordre. Hver morgen tidligt, så snart det første dagskær falder ind ad ruden, står Nikostratos op, svinger sig på sin hest og farer med spurvehøgen på skulderen ud på de vide sletter for at se den flyve, mens jeg stakkel må ligge alene tilbage i sengen. Derfor har jeg længe haft i sinde at gøre, hvad jeg nu har gjort, men stadig opsat det, til jeg kunne hævne mig i påsyn af folk, der ville se sagen fra det rette standpunkt og på ærlig vis dømme mig og min mand imellem."

Alle bordgæsterne brast i uimodståelig latter og tog øjeblikkelig den fortørnede frues parti, og da hun var gået, gav de sig til at snakke godt for Nikostratos og fik ham ved forskellige spøgefulde indfald gjort god igen, så at det hele opløste sig i løjer. Men Pyrrus, der var til stede, glædede sig over det lykkelige udfald af den snilde frues påfund og håbede, hun ville fortsætte i samme heldige spor.

Få dage efter, at Lydia havde gjort det af med spurvehøgen, sad hun en aften i skumringen på skødet af Nikostratos og gantedes med ham. Mens han kælede for hende, rykkede han hende ganske lempeligt i håret, og dette gav hende et påskud til at trække ham i skægget, og hun trak så hårdt til, at hun fik en lille tot hår ud med rod. Da Nikostratos ømmede sig og blev gnaven, sagde hun til ham:

"Hvorfor sætter du dog sådan et fortvivlet ansigt op, fordi jeg kom til at slide sådan en smule hår ud af dit skæg? Du kan stole

på, det var såmænd lige så slemt for mig, da du for lidt siden rykkede mig i håret."

Og så begyndte de igen at kysses og klappes på det kærligste, men fruen passede sit snit til at få gemt skæghårene, som hun samme dag sendte hen til sin fordringsfulde ven.

Det tredje vilkår gav Lydia adskilligt mere at tænke på. Men da hun af naturen havde en god forstand, som med Amors bistand blev endnu skarpere, fandt hun dog på udveje. Nikostratos havde påtaget sig at være opdrager for to unge junkere, der boede hos ham og skulle lære gode manerer. Når han spiste, skar den ene maden for, og den anden skænkede i hans glas. Lydia kaldte dem nu en dag ind til sig og sagde til dem, at de lugtede ubehageligt ud af munden, og pålagde dem derfor, at de, når de betjente Nikostratos, skulle lægge hovedet så langt tilbage som muligt og i øvrigt lade som intet og ikke meddele til nogen, hvad hun havde sagt til dem. De unge mennesker gjorde, som det var blevet dem pålagt, og nogen tid efter spurgte fruen Nikostratos:

"Sig mig, kære du, har du lagt mærke til, hvordan de to drenge bærer sig ad, når de opvarter dig?"

"Ja," svarede Nikostratos, "og jeg har også tænkt på en dag at spørge dem om, hvad det skal betyde."

"Nej, min ven, det skal du ikke gøre," svarede Lydia. "Jeg ved nemlig, hvad det er, der er i vejen, men jeg har ikke villet sige det til dig for ikke at bedrøve dig, men siden nu også andre begynde at lægge mærke til det, synes jeg dog, du bør vide det. Sagen er den, at din ånde har fået en meget stram og slem lugt, hvad den jo slet ikke har haft før, så der må jo være kommet af et eller andet, men jeg finder, det var rigtigt, om du gjorde

noget ved det, for det er jo ikke rart at gå omkring med, da du jo er så meget sammen med fornemme folk, som derved måske efterhånden kunne komme til at rynke på næsen af dit selskab."

"Hvad mon det kan komme af?" spurgte Nikostratos. "Skulle jeg måske have en eller anden rådden tand i munden?"

"Ja måske!" svarede fruen, førte ham hen til vinduet og kiggede ham ind i munden.

"Men, kæreste mand!" udbrød hun, "hvordan i alverden har du dog kunnet holde ud at gå med det så længe? Inde i venstre side sidder der en tand, som ser ud til at være helt bundrådden, og hvis den får lov at blive siddende, kan den vist nemt komme til at smitte de andre tænder, så jeg vil råde dig til, du lader den trække ud jo før jo bedre."

"Ja, når du tror det," sagde Nikostratos, "er det vist bedst, vi får sendt bud efter en tanddoktor med det samme."

"En tanddoktor! Nej, det er virkelig ikke nødvendigt. Den ser ud til at sidde helt løs, så jeg kan vistnok selv tage den. Disse tanddoktorer er desuden i reglen nogle hårde halse, der ikke kender til skånsel, og jeg kan ikke døje den tanke, at sådan en bøddel skulle få fat i dig og mishandle dig. Lad du hellere mig. Kan jeg ikke, opgiver jeg det, men det gør nok ikke tanddoktoren. Han trækker til, om så et stykke af kæben skal gå med i løbet."

Der blev nu hentet det fornødne værktøj, og Lydia og Lusca anbragte Nikostratos på et bord, stak tangen ind i munden på ham og fik en tand trukket ud, idet den ene holdt på ham, og den anden halede til, skønt han brølede himmelhøjt af smerte. Fruen stak den udtrukne tand til side, viste ham en anden, der virkelig var ormstukken, og sagde triumferende til ham:

"Der kan du selv se, hvad du har haft i munden!"

Skønt han beklagede sig bittert over, hvor frygtelig ondt det havde gjort, var han dog glad over nu at vide sig kureret, og efter at have styrket sig med et eller andet gik han ud for at trække frisk luft oven på den forskrækkelse. Men Lydia pakkede tanden ind og sendte den til Pyrrus, som nu var overbevist om hendes kærlighed og erklærede sig villig til at gøre alt, hvad hun forlangte af ham.

Men fruen, der brændte efter at give ham endnu et bevis på sin glødende kærlighed, og som talte hvert sekund, der skilte hende fra det favntag, der syntes hende den største lykke i verden, bestemte sig til ufortøvet at opfylde det sidste løfte, hun havde givet sin dyrebare Pyrrus. I denne hensigt lagde hun sig syg, og en dag, da Nikostratos kom ind til hende efter middagsbordet, bad hun ham og Pyrrus, der var fulgt med sin herre, om at hjælpe hende ned i haven. Støttet af dem begge gik hun hid og did, men satte sig til sidst ligesom udmattet ned ved foden af et kønt pæretræ, og da hun havde hvilet sig en stund, bad hun Pyrrus krybe op i træet og kaste nogle frugter ned til hende. Pyrrus, som vidste, hvorledes han havde at forholde sig, sad snart oppe i træet og efter at have kastet nogle pærer ned, ruskede han i grenene og råbte:

"Fy for en ulykke, nådige herre, hvad er det dog, I tager jer til? Og I, frue, som nys var så mat og syg, skammer I jer ikke noget? Hvis I vil bedrive sligt, er der værelser nok inde i huset, hvor I kan få jeres lyst styret, uden at støde an mod velanstændighedens fordringer!"

Lydia vendte sig om imod sin mand og sagde:

"Hvad er det, Pyrrus råber? Er han blevet helt forstyrret der oppe i pæretræet!"

"Å nej!" svarede Pyrrus hånligt; "det er såmænd ikke mig, der er noget i vejen med. Tror I måske ikke, jeg har øjne i hovedet?"

Nikostratos så meget forbavset op på ham og sagde:

"Jeg tror virkelig, du drømmer, Pyrrus!"

"Nej, desværre, jeg drømmer såmænd ikke," svarede Pyrrus. "I har jo så travlt med at tumle jer dernede, at hvis det var pæretræet, der fik den behandling, ville der nok snart ikke være en eneste pære tilbage."

"Kan det virkelig være muligt, at han bilder sig ind at se sådan noget?" sagde fruen, "bare jeg var så rask, som jeg plejer, så ville jeg straks stige op i træet og skaffe mig at vide, hvad det er, han påstår, han kan se."

Men da Pyrrus blev ved at skænde og brumme, bød Nikostratos ham stige ned, og da dette var sket, spurgte han ham:

"Hvad var det for noget tøjeri, du så deroppe?"

"Siden I ønsker, jeg skal sige det," svarede Pyrrus, "så vil jeg rent ud lade jer vide, at jeg så jer ligge og kravle oven på fruen, og da jeg steg ned, stod I op og gik igen hen og satte jer, hvor I nu sidder."

"Å, du må jo være fra sans og samling!" svarede Nikostratos. "Vi har siddet hele tiden, sådan som vi nu sidder, lige siden du gik derop."

"Ja, det kan ikke nytte, vi skændes om det," svarede Pyrrus. "Set det har jeg, og det er der jo i og for sig heller ikke noget at sige til. Det er jo jeres egen kone."

Nikostratos blev mere og mere forbavset.

"Skulle mon træet været forhekset?" udbrød han; "det må jeg have undersøgt."

Og med disse ord gav han sig til at klatre op i pæretræet. Næppe var han kommet til vejrs, førend Lydia og Pyrrus skyndte sig at give deres følelser frie tøjler, og ved synet heraf blev Nikostratos aldeles rasende og råbte, helt ude af sig selv:

"Skændige Lydia! Hvad vover du at byde mig? Og du, Pyrrus, er det dig, som opfører dig så skammeligt?"

Og i en fart fik han travlt med at komme ned af træet. Da han nåede jorden, sad de begge to igen ligesom før, men dette forhindrede ikke Nikostratos i at blusse af vrede og i at overfuse dem med de drøjeste ukvemsord, han kunne finde. Pyrrus tog det imidlertid ganske roligt og sagde, idet han rystede beklagende på hovedet:

"Ja, nu kan jeg nok indse, at jeg må have set forkert før oppe i træet, eftersom det jo er gået jer akkurat på samme måde som mig. Hvordan kan I dog et øjeblik tro, kære herre, at jeres dydsirede, forstandige frue skulle kunne tænke på at krænke jer så skammelig lige for jeres åbne øjne? Blændværket må komme fra træet, for jeg ville uden betænkning have gjort min saligheds ed på, at I havde kødelig omgang med jeres kone før, da jeg sad deroppe, hvis jeg ikke hørte jer ganske alvorlig nu påstå det selvsamme om mig."

Da Pyrrus holdt inde, tog Lydia fat med gnistrende øjne og dirrende stemme, så det var godt at mærke, hun var aldeles oprørt i sit inderste:

"Gid du må få en ulykke, du stygge mand, at du virkelig kan tro, at jeg kunne bekvemme mig til noget så hæsligt i dit påsyn. Så dum er jeg virkelig ikke, at det kunne falde mig ind at gå

åbenlyst til værks, hvis jeg fik sligt i sinde. Nej, du kan tro, det ville være mig en let sag at bære mig så snildt og dulgt ad, at du aldrig skulle få en smule at vide om det."

Nikostratos lod sig efterhånden snakke tilrette og begyndte at udtale sin forundring over det mærkelige træ, der jo måtte være forhekset, siden det sådan kunne gøre øjnene forstyrrede på folk, der sad i det, men fruen spillede fremdeles den fornærmede og sagde i en opbragt tone:

"Sandt for dyden, om jeg vil finde mig i, at dette elendige pæretræ mere skal sætte min egen og andre pæne kvinders ære i gabestokken. Hent straks en økse, gode Pyrrus, og lad os få træet fældet, skønt du egentlig fortjente, Nikostratos, at det var dig, der fik øksen i hovedet, så forblindet som du har været. Selv om du virkelig synes at se alt det grufulde, du fortalte om, burde du dog virkelig have været så meget herre over din forstand, at du kunne begribe, at det måtte være umuligt."

Pyrrus hentede nu øksen og huggede træet om, og fruen, der så sin æres fjende ligget fældet på jorden, blev nu mere forsonlig stemt og tilgav sin mand, der lovede, at han aldrig mere, hvad der så end skete, ville nære stygge tanker om sin egen, kære, lille skat. De fulgtes nu alle tre hjem i skøn samdrægtighed, og fra den dag af nød Pyrrus og Lydia uhindret, omtrent når som helst de ville, den glæde, de foretrak for enhver anden. Gud unde os det samme!

10. fortælling

Tingoccio og Meuccio nærer ømme følelser for en dame, der er den enes gudsøster. Tingoccio dør, men vender efter løfte tilbage til sin ven og fortæller ham om livet i den anden verden.

Nu var der ikke andre tilbage end kongen, som, da han så, at damernes bedrøvelse over det uskyldige pæretræs triste endelig havde fortaget sig noget, brød tavsheden og begyndte på følgende måde:

Kære undersåtter! Det er klart, at enhver retfærdig konge bør være den første til at adlyde de love, han selv har udstedt. Gør han ikke det, er han ikke herskernavnet værdig. Og dog vederfares det mig nu, at jeg må bryde de forpligtelser, som jeg har stillet til jer andre, og som jeg derfor først og fremmest burde overholde. Det forholder sig nemlig så, at der af dem, der hidtil har haft ordet, er blevet fortalt så mange ypperlige historier om kvindelist, at det er mig umuligt, hvor meget jeg end forsker i min hukommelse, at komme i tanker om noget, der kan tåle sammenligning med, hvad vi allerede har hørt. Jeg må derfor hitte på noget andet og må finde mig i at modtage den strafbøde, som selskabet behager at idømme mig, fordi jeg har fjernet mig fra den fastslåede dagsorden. Historien vil måske forekomme lidt usandsynlig, men da den er morsom, håber jeg ligefuldt, at den vil vinde jeres bifald.

I Siena, smukke damer, levede fordum to unge mennesker af ringe byrd. Den ene hed Tingoccio Mini og den anden Meuccio

di Tura. Begge boede i nærheden af Porta Salaja og var uadskillelige venner. De gik, som det sig hør og bør, flittigt i kirke og lyttede opmærksomt til præstens tale om den ynk eller salighed, der efter fortjeneste bliver hedenfarne sjæle til del i livet efter døden. Da de nu gerne ville have fuld klarhed på dette punkt (der trods præstens oplysninger blev ved at forekomme dem begge lige dunkelt) blev de enige om at love hinanden, at den af dem, der først døde, skulle komme igen og give den efterlevende besked om alt det, han ønskede at vide med hensyn til livet hinsides, og dette løfte bekræftede de med ed.

Efter at have indgået denne forpligtelse knyttede de sig endnu nøjere og fastere til hinanden end før, men så hændte det en dag, at Tingoccio blev indbudt til fadder hos en af sine bekendte, Ambruogio Anselmini, hvis hustru, Mita, havde fået en søn, og nu gik det hverken værre eller bedre, end at Tingoccio, fadderskabet til trods, blev meget indtaget i sin gudsøster, og da han tidligt og silde lovpriste hendes skønhed og vindende væsen over for Meuccio, varede det ikke længe, førend også denne, efter at han ved selvsyn havde fået skildringen bekræftet, fik hjertebanken hver gang han kom til at tænke på den dejlige fru Mita. De to venner udtalte sig imidlertid aldrig indbyrdes om deres forelskelse, skønt af helt forskellige grunde. Tingoccio tav stille, fordi han fandt det urigtigt at nære elskov til sin gudsøns moder og skammede sig over, at en så syndefuld tilbøjelighed kunne sætte bo i hans barm, og Meuccio holdt på sin side også tand for tunge, fordi han havde gennemskuet vennens følelser og derfor tænkte ved sig selv: "Hvis jeg lader ham vide, hvordan det er fat med mig, kunne han let gå hen og blive skinsyg, og da han som gudfader

har nem adgang til hendes hjem, kunne han måske finde på at sværte mig, så at mine forhåbninger om en gang i tiden at tækkes fru Mita fuldstændig kuldkastedes."

Som allerede sagt, havde Tingoccio bekvem lejlighed til at tolke den smukke frue, hvad der rørte sig i hans bryst, og da han ikke lagde hænderne i skødet, varede det heller ikke længe, førend han fik sat kronen på værket og kom i besiddelse af den lykke, der var hans lønligste tankers hedeste mål. Meuccio opdagede snart, hvad der var sket, og blev jo ikke glad over, at vennen havde vundet hende, som han selv higede efter af hele sin sjæl, men alligevel opgav han dog ikke håbet om, at turen måske en gang senere hen kunne komme til ham, og han gjorde derfor gode miner til slet spil og anstillede sig, som om han intet havde mærket, for at ikke Tingoccio skulle få noget påskud til på en eller anden måde at hæmme eller hindre virkeliggørelsen af hans kæreste drøm. Mens de to kammerater således begge, på forskellig vis, var et bytte for ensartede følelser, ville skæbnen, at Tingoccio på en så voldsom måde gav sine følelser luft over for fru Mita, at hans sundhed led skade deraf, og den svækkelse, han havde pådraget sig ved sin ubeherskede lidenskab, antog i løbet af kort tid en så ondartet karakter, at han blev et usselt vrag og lidt efter lidt tæredes sådan hen, at han en skønne dag sank helt sammen og opgav ånden.

Tre dage efter at han var himlet – det havde formodentlig ikke været ham muligt at komme før – indfandt han sig ved nattetide hos Meuccio, der lå hensunket i dyb søvn, hvoraf han vågnede ved at høre, at der blev kaldt på ham.

"Hvad er der? Hvem er det, der kalder?" spurgte han, endnu kun halvt vågen.

"Det er mig, Tingoccio," svarede ånden, "jeg kommer efter løfte for at bringe dig bud fra den anden verden."

Meuccio blev lidt beklemt om hjertet, men fattede sig hurtigt og sagde med bævende stemme: "Du er inderligt velkommen, kære ven!" Og derpå spurgte han ham, om han hørte til de frelste eller de fortabte.

Tingoccio mælede hertil:

"Intet går tabt uden det, som ikke findes igen, og hvordan skulle jeg høre til de fortabte, når du ser mig stå her for dig?"

"Du misforstår mig," svarede Meuccio, "jeg mente kun, om du var blevet salig, eller om du befinder dig blandt de fordømte stakler i Helvedes evige ovnild."

"Nej," svarede Tingoccio, "så galt er det ikke fat! Men ligefuldt har jeg dog angst og pine nok for mine synders skyld."

Meuccio udspurgte ham nu omstændeligt, hvordan enhver synd blev straffet, og Tingoccio gav ham svar på alt. Derpå spurgte Meuccio, om der var noget, han kunne udrette her på jorden for sin afdøde ven.

"Jo," svarede Tingoccio, "der kunne nok være et og andet at gøre, som jeg kunne have nytte af. Du kan jo lade blive bedt for mig og læst messer, det hjælper dog altid lidt på os stakkels hedenfarne."

Meuccio lovede gerne at opfylde et så ringe ønske, og Tingoccio beredte sig til at gå fra ham, men i sidste øjeblik hævede Meuccio, som kom til at tænke på fru Mita, hovedet op fra puden og sagde:

"Det er sandt, Tingoccio, hvad straf fik du i det andet liv, fordi du her i verden havde legemlig omgang med din gudsøster?"

Hertil svarede Tingoccio:

"Næppe havde jeg opgivet ånden og var kommet dertil, førend jeg traf på en, som syntes at kende alle synder udenad, og som sendte mig hen et sted, hvor jeg under gråd og tænders gnidsel måtte sone mine synder, og hvor jeg så fuldt op af andre stakler, som var idømte samme lidelse. Mens jeg befandt mig i dette sørgelige selskab og med gru mindedes alt, hvad jeg havde bedrevet sammen med min gudsøster, kom jeg til at fryse som en hund af frygt, skønt jeg var omgivet på alle sider af en flammende ild. Da en, som stod ved siden af mig, mærkede, hvordan jeg rystede af kulde, sagde han til mig:

"Hvad er det, du har gjort, som er så galt, at tænderne klaprer i munden på dig af kulde midt i denne stegende hede?"

"Å, kære ven," svarede jeg, "jeg tænker med angst og bæven på den dom, som utvivlsomt vil overgå mig for en svær synd, som jeg har begået."

"Hvad er det for en synd," spurgte han.

"Å, det er den allerværste, der kan tænkes," svarede jeg. "Jeg brændte nemlig af en sådan lidenskab for min gudsøsters legeme, at jeg ikke helmede, førend vejret gik fra mig."

Men i stedet for at ynkes over mig gav han sig til at le ganske højt og sagde: "Du er et godt fæ; det er også noget at være bange for! Her, hvor vi er, føres ingen bog over gudsøstre!" Og da jeg hørte det, var det, som om der faldt en sten fra mit hjerte."

Det begyndte at dages, og Tingoccio skyndte sig at tilføje:

"Og nu farvel, kære Meuccio, og Gud være med dig! Jeg kan ikke dvæle hos dig længere."

Og dermed forsvandt han.

Da Meuccio hørte, at der i det andet liv ikke holdtes regnskab over gudsøstre, kom han til at le af sin dumhed og lovede sig selv, at han, hvis lejligheden gaves, ikke oftere skulle være så hensynsfuld på dette punkt, som han hidtil havde været.

Dersom broder Rinaldo havde kendt denne historie, kunne han have sparet sig alle de fornuftgrunde, som han anvendte, når han søgte at overtale sine gudsøstre til at holde af ham på kødelig vis.

Solskiven sank glødende ned i horisonten og en kølig aftenbrise begyndte at vifte gennem løvet, da kongen sluttede sin fortælling og aftog sin krone, som han derpå fæstede på Laurettas lyse lokker og sagde:

"Nu er det jer, skønne dronning, som skal herske over os og påbyde hver især på bedste måde at bidrage til alles glæde og hygge."

Efter at den nye dronning havde ladet ceremonimesteren vide, hvorledes han havde at forholde sig, og hvad hun ønskede, der skulle gøres, henvendte hun ordet til forsamlingen og sagde:

"Dioneo begærede i går, at fortællingerne i dag skulle dreje sig om bedrageriske hustruer, og det kunne derfor være fristende for mig – hvis jeg var ligesom katten, der straks hævner sig på den, som kommer til at træde den på halen – at forlange, at der i morgen skal tales om falske og underfundige ægtemænd. Men det er stygt at hævne sig, og jeg vil derfor ikke gøre det, men kun fordre, at emnet i morgen skal dreje sig om bedragerier i al almindelighed – både dem, som kvinder

udfører overfor mænd, og som mænd gør sig skyldige i overfor kvinder – og jeg håber, at vor fornøjelse ved at høre tale herom ikke vil være mindre end den morskab, vi har haft i dag."

Derpå rejste hun sig op og gav selskabet fuld frihed til at gøre og lade, som man ville, indtil der skulle spises til aften.

Nogle tog sko og strømper af, og morede sig med at soppe rundt i det klare, rindende vand; andre spadserede muntert samtalende omkring under træernes løvrige kroner. Fiammetta og Dioneo istemte vekselsangen "*Arcita og Palemon*", og idet enhver således fulgte sin egen lyst, gik tiden på den fornøjeligste måde for alle parter. Da ceremonimesteren meldte, at maden var serveret, gik man til bords og spiste i den bedste stemning og med god appetit uden at forulempes af fluer og myg i aftenbrisens behagelige kølighed, mens derimod talrige småfugle blev ved at flagre og kvidre mellem grenene. Da man var færdig med måltidet, var solen endnu ikke gået ned, og efter endnu i nogen tid at have dvælet i den underskønne have, begav selskabet sig hjemad under lystig samtale om gammelt og nyt. Ved mørkets frembrud nåedes slottet, hvor man med kølige vine og lækkert bagværk styrkede sig efter den lille tur, man havde gået. Derpå begyndte dansen til tonerne af Tindaros sækkepibe. Senere spilledes også på andre instrumenter, og til sidst tilkendegav dronningen, at hun ønskede, at Filomena skulle synge – en anmodning, som denne aldeles intet havde at indvende imod, og hun begyndte nu med smeltende røst at istemme følgende klagekvad, der øjensynlig kom fra hjertet:

Vær stille, min sjæl! Lad de sørgende suk
forsvinde.
En tid har du levet så yndig og smuk;
men hastig forsvandt den henrivende stund,
nu ejer du kun
et minde!

Hvad nytter det, skoven er strålende skøn?
Hvad hjælper det, fuglene synge?
Den nagende smerte, jeg gemmer i løn,
vil stedse mig pine og tynge.
Hvad hjælper det, bierne summe på vang,
og druer bag rankerne gløde?
Mig verden nu synes er celle så trang
og livet en ørken så øde.

Mit øre er lukket for lærkernes sang,
mit øje for rosernes rødme.
Fra kløver og humle hist ude på vang
mig væmmer den duftende sødme.
Alt, hvad der tilforn var min saligste lyst,
har, ak! For bestandig jeg mistet.
Jeg føler kun knugende sorg i mit bryst
og sukker: "Min lykke er bristet!"

Vær stille, min sjæl! Lad de sørgende suk
forsvinde:
en tid har jeg levet så yndig og smuk,
men hastig forsvandt den henrivende stund,
nu ejer jeg kun
et minde!

Visens tragiske indhold og det selvoplevede udtryk i sangerskens foredrag og åsyn lod ikke ringeste tvivl tilbage om, at en ny glødende elskov flammede i Filomenas fængbare hjerte, og da der samtidig var noget, som tydede på, at hun havde nydt andet og mere end blot synet af sin elsker, var det den almindelige mening, at hun klagede over helt skind, og der var endogså dem, som ikke kunne bare sig for at blive misundelige på hende. Da sangen var sunget til ende, kom dronningen i tanker om, at den følgende dag var en fredag, og foreslog derfor, at selskabet hverken den dag eller om lørdagen skulle fortælle historier eller på anden måde slå gækken løs, men på disse dage i ord og mine antage en klædelig alvor og mindes Herrens bitre lidelse. Dronningens fromme forslag vakte almindeligt bifald, og ikke heller mødte Hendes Majestæt nogen modstand, da hun gjorde opmærksom på, at klokken var mange, og at det derfor var bedst, man skyndte sig at komme til ro.

8. dag

Da den syvende dag af Dekameron er til ende, begynder den ottende, på hvilken der under Laurettas regering fortælles om de puds, som kvinderne dagligt spiller mændene, eller mændene kvinderne, eller den ene mand den anden.

Den opgående sols stråler belyste allerede toppen af de højeste bjerge, og mørket var trængt tilbage af dagens sejrrige lysskær, da dronningen søndag morgen stod op sammen med sit selskab og gik en lang tur som sædvanlig igennem det dugvåde græs. Efter en lille times vandring nåede de en lille kirke, hvor de overværede gudstjenesten, og da de kom tilbage, spiste de til middag i fryd og gammen, dansede, sang og hvilede sig, således som deres dronning efterhånden anordnede. Efter at solen havde gennemløbet halvdelen af sin bane, tog alle, efter Laurettas ønske, plads ved den skønne kilde for i lighed med de foregående dage at adsprede hinanden med fortællinger. Neifile fik befaling til at begynde og tog nu således til orde:

1. fortælling

Gulfardo får for en bestemt sum penge lov til at sove hos Guasparruolos kone. Han låner først pengene hos Guasparruolo og overleverer dem siden i vidners nærværelse til damen, som derefter må tilstå for sin mand, at hun har modtaget beløbet.

Siden Gud har villet det således, at *jeg* i dag skal indlede fortællingernes række, erklærer jeg mig herved rede til at følge mit kald, og såsom vi nu, elskelige damer, hidindtil har talt meget om de bedrag, kvinden øver mod manden, agter jeg til gengæld at fortælle om et puds, som en mand spillede en kvinde. Det er slet ikke min tanke at udtale nogen dadel over denne mands listige adfærd eller at påstå, at kvinden ikke fik en højst velfortjent lærepenge. Nej, det er tværtimod min hensigt at rose manden på damens bekostning og at vise, at mændene også undertiden forstår at narre dem, der stoler på dem, ligesom de jo ofte selv bliver taget ved næsen af dem, til hvem de havde næret den største tillid. Jeg kunne derfor måske snarere sige, at min fortælling handler ikke om falskhed og bedrag, men om retfærdig gengæld. Det gælder nemlig som en hovedregel, at kvinden bør hævde sin ære og uskyld som sit dyreste eje, så at ingen med rette kan sværte hendes rygte. Vor medfødte skrøbelighed har alligevel bevirket, at kyskhed ikke er så almindelig, som den burde være. Dog, mener jeg, er det *kun den, der sælger sig for penge*, som fortjener straf, mens den, der lader sig betvinge af kærlighedens dæmoniske magt, visselig

bør tilgives af en ikke alt for streng dommer. Som eksempel kan jeg henvise til den historie, Filostrato fortalte os forleden dag om fru Filippa.

Nu boede der engang i Milano en tysk lejesoldat ved navn Gulfardo, en tapper karl, som altid var tro imod den, han tjente, hvad der nok ellers ikke er almindeligt blandt tyskerne. I al sin færd var han ærligheden selv, og han betalte redeligt hver sit, men derfor havde han det også således med købmændene, at de alle var villige til at låne ham selv nok så store summer mod en ganske lille rente. Mens han boede i Milano gik han og forelskede sig i en meget smuk dame, fru Ambruogia, der var gift med den rige købmand Guasparruolo Cagastraccio, som for resten var Gulfardos gode ven. Soldaten bar i al hemmelighed på sin elskov, så at hverken manden eller nogen anden havde fået mistanke om noget, men en skønne dag oplod han sin mund og sendte bud til damen for at bede om hendes genkærlighed. Som tilfældet altid er ved sådanne lejligheder, lod han naturligvis love, at han ville opfylde hvert af hendes ønsker. Efter lange underhandlinger erklærede Ambruogia sig beredt til at føje Gulfardo, idet hun stillede to betingelser: For det første, at han ikke indviede et eneste menneske i forholdet, for det andet, at han, da han jo havde godt råd, sendte hende to hundrede guldfloriner, som hun skulle bruge i et bestemt øjemed. Når han gik ind på dette, skulle hun være til tjeneste.

Gulfardo blev såre opbragt over damens griskhed, og den kærlighed, han havde fattet til hende, i tillid til at hun var en højsindet kvinde, slog nu øjeblikkelig om til had. Med den beslutning at holde hende for nar sendte han derfor bud tilbage og lod sige, at han ville opfylde både dette og ethvert andet

rimeligt ønske, som han kunne overkomme. Damen skikkede ham derpå det svar, at han skulle få meddelelse om, når han måtte komme til hende. Pengene skulle han bringe ved samme lejlighed. Som mellemmand imellem dem optrådte en fortrolig ven af Gulfardo, men ellers var der ingen, der vidste noget af deres hemmelige forbindelse at sige.

Der gik nu nogle dage, og den beregnende kvinde glædede sig imidlertid over udsigten til at gøre en god forretning. Da hendes mand kort efter skulle en tur til Genova, lod hun en pige overbringe Gulfardo den besked, at han kunne komme, når det passede ham. Gulfardo opsøgte straks Guasparruolo, inden denne endnu var draget af sted, og sagde til ham:

"Jeg står i begreb med at gøre en forretning, men er desværre kommet i forlegenhed for to hundrede guldfloriner. Du vil nok være så venlig at låne mig dem til den sædvanlige rente?"

"Ja, gerne," svarede købmanden, og udbetalte ham summen med det samme. Derefter rejste Guasparruolo, og Gulfardo begav sig samen med sin ven hen til damen. Det første, han nu gjorde, var at overgive hende de to hundrede guldfloriner, idet han sagde:

"Her frue, bringer jeg jer nogle penge, som jeg beder jer give hr. Cagastraccio, når han kommer hjem igen."

Ambruogia tog imod pengene, noget forundret over Gulfardos udtalelser, men hun tænkte ved sig selv, at han vel havde talt således, for at hans ledsager ikke skulle forstå, hvorfor hun fik de to hundrede guldstykker. Ligesom for en ordens skyld talte hun beløbet efter og konstaterede med tilfredshed, at det var netop den aftalte sum. Derefter gemte hun pengene og førte så Gulfardo ind i soveværelset, hvor hun

både denne nat og flere følgende nætter inden mandens hjemkomst gav sig hen til ham.

Da købmanden kom tilbage, gik Gulfardo hen til ham på en tid, da han vidste, han ville træffe ham sammen med Ambruogia, og efter at have budt Guasparruolo velkommen hjem fra rejsen, tog han således til orde:

"Jeg fik alligevel ikke brug for de penge, du lånte mig forleden. Derfor leverede jeg dem straks tilbage til din kone, og jeg forventer, at du godskriver mig beløbet."

Guasparruolo vendte sig til sin kone og spurgte, om det forholdt sig så. Da Gulfardos vidne også var til stede, turde hun ikke fragå det og svarede derfor:

"Jo vist, det er i sin orden. Jeg har blot ikke husket at sige dig det."

Guasparruolo sagde dernæst:

"Så er det godt, Gulfardo. Jeg skal nok sørge for at slette dig i mine bøger."

Gulfardo tog nu afsked, og da han var gået, udleverede damen betalingen for sin skam og vanære. Således nød den fiffige soldat ganske gratis den begærlige dames gunst.

2. fortælling

Præsten Varlungo ligger hos Bentivegnas kone og efterlader sin kappe som pant for den betaling, hun har forlangt. Senere låner han en morter hos hende, og da han sender den tilbage, forlanger han samtidig sin kappe, som han påstår at have givet til sikkerhed for morteren. Konen bliver nødt til at udlevere kappen og giver i tilgift en grovhed, der passede til lejligheden.

Både damerne og herrerne billigede den behandling, Gulfardo havde givet sin lumpne elskerinde og dronningen gav derefter med smilende åsyn Panfilo befaling til at fortsætte. Han begyndte uden tøven således:

Jeg agter, skønne damer, at fortælle jer en lille historie om nogle af vore plageånder, som uophørligt er os til ærgrelse og fortræd, uden at vi nogensinde ser os i stand til at gengælde dem efter fortjeneste. Jeg tænker på præsterne, som ligefrem har sat sig for at drage i korstog mod vore kvinder, og som næsten bilder sig ind at erhverve aflad for alle deres synder, når det lykkes dem at hilde en af dem i deres garn, som om den heltebedrift var lige så fortjenstfuld, som hvis de havde ført sultanen af Alexandria i lænker til Avignon. Vi stakkels lægfolk kan ikke gøre lige sådan ved præsterne, skønt vi rigtignok søger at hævne os ved et formeligt stormløb imod deres mødre, søstre, veninder og døtre. Jeg vil nu fortælle jer en landlig kærlighedshistorie, af hvis latterlige slutning I kan høste den lære, at man ikke altid kan stole på en gejstlig mand.

I Varlunga (det er en lille landsby ikke langt herfra. I har vist alle sammen været der eller i det mindste hørt den nævne) var der engang en præst, en kraftig mand med store legemlige fortrin, som gjorde, at han var vel øvet i at betjene kvinder. I boglig lærdom var han derimod ikke videre kyndig, men opbyggede dog hver søndag sin menighed med en præken i stærke, dagligdags ord, som ikke lå alt for højt over hans tilhøreres fatteevne. Om hverdagen, når mændene var på arbejde, forstod han som ingen af sine forgængere, at trøste kvinderne, og så ofte han kom for at give dem velsignelsen, havde han både helgenbilleder, vievand og vokslys med. Iblandt de mange kvindelige sognebørn, som fandt nåde for hans øjne, var der særlig en bondekone Belcolore, gift med Bentivegna del Mazzo. Hun var også en udmærket type på en kraftig, velbygget bondekone, sund af lød, livlig, kort sagt, som skabt til at nyde kærlighedens glæder. Og så var der ingen, der som hun kunne spille på tamburin og synge alle slags viser eller føre an i en munter runddans med et fint silketørklæde i hånden. Præsten blev da også forelsket i hende til op over begge øren, og han stavrede omkring fra morgen til aften blot for at få et glimt af hende at se. Så han hende søndag morgen i kirken, sang han sin "Kyrie" og sin "Sanktus", så det rungede under hvælvingerne. Det lød som et æsels skryden, men selv troede han, han havde den dejligste stemme. Var hun der ikke, sørgede han for at gå let hen over det hele, for at gudstjenesten ikke skulle vare for længe. Dog bar han sig altid så forsigtigt ad, at hverken Bentivegna eller nogen anden lagde mærke til hans kurmageri. For lettere at vinde Belcolores kærlighed gav han hende i ny og næ en lille foræring, snart et bundt friske hvidløg, hvoraf han

havde flere udsøgte sorter i den lille have, som han selv dyrkede, snart en kurvfuld grønærter eller lidt rødløg eller skalotter. Og når lejlighed ellers tilbød sig, passede han hende op og teede sig så forelsket som en femten års knægt, men hun spillede bestandig kold og utilnærmelig og lod i reglen, som om hun slet ikke så hans naragtige lader.

Der syntes således ikke at være noget håb for den elskovssyge præstemand, men så skete det en dag, da han i middagsstunden slentrede om i byen, at han mødte Bentivegna, som kom ridende på et æsel med stor oppakning af alle slags landprodukter. Præsten spurgte, hvorhen rejsen gik.

"Jeg skal såmænd til byen i ærinde, hr. pastor," svarede den godtroende bondemand, "og alt dette her har jeg med til hr. Bonaccori da Ginestreto, for at han skal hjælpe mig med en stævning, som prokurøren har sendt mig på halsen, uden at jeg har anelse om, hvad jeg har gjort."

"Det er meget fornuftigt af dig, min søn," svarede præsten og gned sig lumsk i hænderne. "Gå med Gud og kom snart hjem igen, og hvis du skulle se noget til Lapuccio eller Naldino, kan du hilse fra mig og sige, at de må skynde sig at sende mig de remme til min plejl."

Bentivegna lovede at gøre, som præsten ønskede, og dermed fortsatte han rejsen. Men præsten, som tænkte, at han nu havde en gunstig anledning til at prøve sin lykke hos Belcolore, begav sig straks hen til hende og gik lige ind i huset med de ord:

"Goddag i stuen!"

Belcolore var just oppe på loftet, men da hun hørte, hvem den fremmede var, råbte hun ned:

"Velkommen, hr. pastor, hvorledes står det til i denne hede?"

"Tak godt," svarede præsten. "Jeg kom ellers hid for at blive lidt hos dig, da jeg så, din mand tog til byen."

Belcolore gjorde sig færdig oppe på loftet og kom nu ned i stuen, hvor hun gav sig til at sortere noget kålfrø, som hendes mand lige havde høstet. Præsten skævede forsigtigt til hende og spurgte så pludselig:

"Sig mig, Belcolore, om det er din mening, at jeg skal forgå på denne måde?"

Bondekonen lo ham op i øjnene og sagde:

"Herregud, jeg gør da ikke noget."

Præsten svarede:

"Nej, du gør ikke noget, men du lader heller ikke mig gøre det ved dig, som jeg gerne ville, og som jeg er overbevist om, at Gud ønsker."

"Ser vi det!" udbrød Belcolore. "Må præsterne også give sig af med den slags ting?"

"Ja, hvorfor ikke?" spurgte præsten. "Vi gør det netop meget bedre end andre mandfolk, og det kommer ganske simpelt af, at vi sparer på kræfterne til hverdagsbrug. Du skal ikke komme til at fortryde det, hvis du giver mig lov."

"Hvad fornøjelse kan jeg have af det?" spurgte Belcolore. "Man siger jo om hr. pastoren, at I er en rigtig gnier."

"Du må selv forlange, hvad du vil have," forsikrede præsten, "skal det være et par nye sko, et fint silketørklæde, eller brogede bånd eller måske noget andet?"

Belcolore svarede:

"Pyt, nej, den slags ting har jeg nok af, men hvis I ville gøre mig en tjeneste, så kunne vi måske endda blive enige."

"Sig, hvad du ønsker," svarede præsten, "og jeg skal gøre det alt."

Belcolore sagde da:

"På lørdag skal jeg til Firenze med den uld, jeg har spundet, og samtidig skal jeg have min rok lavet i stand. Hvis I nu vil låne mig fem lire – så mange penge ved jeg da, I har – kunne jeg for dem indløse mit mørkeblå skørt og mit fine bælte, som jeg bar ved brylluppet. I ved nok, at jeg ikke godt kan gå i kirke eller andre pæne steder, når jeg ikke har det. På den betingelse vil jeg føje jer."

Dertil svarede præsten:

"Så sandt jeg er en synder for Herren, har jeg ingen penge hos mig, men du skal bestemt få dem inden lørdag."

"Jo, det har jeg hørt før," udbrød Belcolore hånligt. "Loven er ærlig, men fylder ikke meget i lommen. Har I ingen penge, må I komme igen en anden gang. I skal ikke gøre ved mig, som I gjorde ved Bilinza, der fik lov at løbe med en lang næse. Det er ene og alene jeres skyld, at hun blev den tøjte, hun er. Nu ved I *det*!"

"Du vil da ikke have, at jeg skal have gået den lange vej forgæves?" klynkede præsten. "Nu er her jo fred og ingen fare, men inden jeg når at komme tilbage igen, bliver hele huset måske fuldt af folk. Et så gunstigt øjeblik som dette får vi sagtens aldrig mere."

"I kan for mig gå og komme, som I lyster," svarede Belcolore standhaftigt, "men uden penge opnår I intet hos mig."

Præsten forstod nu nok, at han ikke ville komme nogen vej med bønner alene, men da han heftigt ønskede at nå sit mål, mens farvandet var sikkert, gjorde han et nyt forsøg.

"Hør," sagde han, "siden du ikke tror, at du får pengene, kan du jo beholde denne blå klædeskappe i pant."

Belcolore blev straks lidt mere imødekommende og spurgte interesseret:

"Den kappe! Hvad er den vel værd?"

"Hvad den er værd?" gentog præsten. "Jeg vil bare lade dig vide, at den er af det allerfineste nederlandske klæde, gennemvævet, forstår du. Det er ikke fjorten dage siden, at jeg gav syv lire for den hos Lotto – og Buglietto, som nok har forstand på de dele, sagde, at det var røverkøb, og at jeg mindst havde tjent fem soldi på den forretning."

"Nej, er det muligt!" udbrød Belcolore, ganske overvældet. "Jeg ville, Gud forlade mig, aldrig have troet, at den var så kostbar. Lad mig så få den."

Præsten, som havde stort besvær med at tæmme sit vilde mod, tog kappen af og gav Belcolore den.

"Lad os gå ud i laden," sagde hun så. "Der kommer aldrig nogen."

De gik derud, og præsten morede sig en rum tid med hende, og ved hans varme kys og fyrige kærtegn blev hun så at sige lidt i slægt med den gode Gud. Bagefter gik den hellige mand sin vej i den bare præstekjole, ret som om han kom fra et bryllup.

Da han nu begyndte at tænke over, at de lysestumper, han fik i offer hele året rundt, ikke indbragte ham halvdelen af fem lire, gik det op for ham, at han havde gjort en dårlig forretning, og han ærgrede sig over at have sat sin kappe i pant. Det bedste, tænkte han, ville nu være at få den tilbage uden at indløse den. Efter en kort overvejelse havde han fundet på en god plan – han var nemlig ikke nogen ren tosse – og den satte han snart efter i

værk. Den næste dag, som var en helligdag, sendte han en af drengene fra nabolaget hen til Belcolore med anmodning om at måtte låne hendes stenmorter, da han skulle have Binguccio dal Poggio og Nuto Buglietto til frokost og gerne ville lave en god sauce. Belcolore gjorde ingen indvendinger. Omtrent ved den tid, da han antog, at Bentivegna sad ved frokosten med sin kone, kaldte han så på sin kordreng og sagde til ham:

"Tag denne morter, gå hen med den til Belcolore og hils og sig tak for lån og bed om at få kappen, som jeg måtte sætte i pant, med tilbage."

Kordrengen gik og traf, som præsten havde beregnet, bønderfolkene i færd med måltidet. Han afleverede morteren og sin besked, og da Belcolore hørte præstens forlangende, var hun lige ved at røbe sig ved et ubesindigt svar. Hendes mand blev gnaven over den overdrevne forsigtighed, hun havde udvist, og sagde i en ærgerlig tone:

"Hvad skal det ligne at tage pant af Hans Højærværdighed? Gjorde jeg dig din ret, gav jeg dig en god ørefigen. Kom hid med kappen i en fart, og gid farven må klæbe ved dine fingre til evig tid. For fremtiden, hvis hr. pastoren beder om noget af vort – ja, om han så ville låne mit æsel, skal du blot understå dig i at sige nej!"

Belcolore rejste sig surmulende, tog kappen frem og gav buddet den tilbage med de ord:

"Du kan sige præsten fra mig, at jeg har aflagt det hellige løfte, at han aldrig mere i sine levedage nogensinde skal få lov at røre sauce i min morter, for denne gang har han ikke båret sig pænt ad."

Kordrengen gik hjem med kappen og sagde, som Belcolore havde pålagt ham. Da præsten hørte dette, udbrød han leende:

"Når du ser hende igen, kan du hilse hende og sige, at låner hun mig ikke sin morter, låner jeg hende ikke min støder. Den ene tjeneste er den anden værd."

Belcolore var imidlertid til gavns opbragt på præsten, og lige til vinhøstens tid tvang hun ham til at holde sig pænt for sig selv. Men da han nu tabte tålmodigheden og truede med at sende hende lige lukt i Lucifers gab, lod hun sig omsider formilde, og forholdet imellem dem antog snart igen en meget intim karakter.

3. fortælling

Calandrino, Bruno og Buffalmacco drager til Mugnone for at lede efter den kostbare sten, som kaldes heliotrop. Calandrino tror at have fundet den og iler hjem med et helt læs sten. Da hans kone modtager ham med skænd, fordi han kommer for sent til måltidet, bliver han rasende og prygler hende igennem. Siden fortæller han sine staldbrødre, hvad de ved meget bedre end han.

Damerne morede sig kongeligt over Panfilos fortælling, og lystigheden så ikke ud til at ville tage en ende med det første. Dronningen lod selskabet le en passende tid og bad derefter Elissa om at fortsætte. Hun tog smilende således til orde:

Jeg ved ikke, hulde damer, om det vil lykkes mig at holde jeres munterhed vedlige med min lige så fornøjelige som troværdige fortælling, men jeg skal gøre, hvad jeg kan, og mere kan man jo ikke forlange.

I vor stad, hvor der alle dage har været fuldt op af ejendommelige mennesker, boede for ikke længe siden en maler ved navn Calandrino, en enfoldig, uerfaren sjæl, som i mangel af bedre selskab havde sluttet sig nær til to andre malere, Bruno og Buffalmacco, et par muntre svende og kloge hoveder, der altid var oplagt til spas og lystighed, og som derfor omgikkes Calandrino nærmest af den grund, at hans underlige manerer og barnagtige lettroenhed ofte gav dem anledning til en billig fornøjelse.

På samme tid levede der i Firenze en ungersvend, der hed Maso del Saggio. Han var indtagende af væsen, smidig og snu, og da han nu hørte om Calandrinos enfoldighed, besluttede han at more sig lidt på hans bekostning, enten ved at spille ham et puds, eller ved at binde ham en eller anden vidunderlig historie på ærmet. Så hændte det en dag, at tilfældet førte ham hen i Sankt Johanneskirken, og der traf han maleren, som gik omkring og så på nogle helgenbilleder og andre prydelser, der for nylig havde fået plads i den nævnte kirke. Calandrino stod netop og beundrede et skrin, der var henstillet på altret, og Maso del Saggio, som anså øjeblikket for gunstigt, gav en af sine venner et vink om, hvad han havde i sinde, hvorefter de to spottefugle stillede sig hen i nærheden af den troskyldige maler. Som om de var ganske alene i kirken, begyndte de to nu at tale om forskellige stenes sjældne egenskaber, og Maso udbredte sig med stor vidtløftighed og påtaget indsigt om dette emne, ganske som en erfaren juveler kunne have gjort. Calandrino kunne ikke lade være at lytte til den interessante samtale, og da han mente at kunne gøre det uden taktløshed, slog han følge med de to stenkendere, hvad Maso netop havde beregnet. Den unge spasmager fortsatte sit belærende foredrag, og Calandrino spurgte i samtalens løb, hvor de vidunderlige sten var at finde. Maso svarede, at de fleste sorter hørte hjemme i en baskisk stad Berlinzone i landet Bengodi, hvor man plejede at binde vinstokkene op med medisterpølser, og hvor man kunne få en gås for en slik og stundom en gæsling med i købet. Der var bjerge af reven parmesanost, og folkene i det land havde ikke andet at bestille end at lave makaroni og boller, som de kogte i kalkunsuppe og kastede ned af bjergene.

De, der samlede flest op havde altid flest. I dalen løb en bæk med den dejligste hvidvin, og aldrig kom der en dråbe vand i.

"Ih," sagde Calandrino, "det må rigtignok være et velsignet land, men, sig mig, hvad gør de med kalkunerne, som de koger suppe på?"

"Dem spiser de begribeligvis," svarede Maso.

"Har du nogensinde været der?" spurgte maleren.

"Om jeg har været der?" sagde den anden. "Ja, det ikke en, men hundreder af gange."

"Er der langt dertil?" spurgte Calandrino.

"Ikke længere end til månen," svarede Maso.

"Jamen, så er det også længere borte end Abruzzerne," sagde Calandrino.

"Å ja, et lille stykke," svarede den anden.

Da Maso hele tiden holdt sig alvorlig, troede Calandrino ham så fast, som hvis han selv havde set alle de beskrevne herligheder.

"Det er en skam, det er så langt borte," sagde han, "ellers kan du tro, jeg gerne ville have taget mig en tur derhen blot for at se makaronierne rulle ned ad bjergene og spise mig rigtig mæt i dem. Men findes der slet ikke i disse egne nogen af de kostelige stene, du har talt om?"

"Jo," svarede Maso, "der findes to slags af meget stor værdi. Den ene er møllestenene fra Settignano og Montisci. Når de bliver dannet til, så har de den mærkelige egenskab, at de kan tilvirke mel. Derfor er der også i det land et gammelt ord, der siger: Som nåden kommer fra Gud, således kommer møllestenene fra Montisci. Men der udvindes så stor en mængde af dem, at de hos os ikke har synderlig større værdi

end f. eks. smaragder i de lande, hvor disse sten findes i overflod. Der er somme steder, hvor bjerge så store som Morellobjerget ikke består af andet end smaragder, og disse fjelde lyser om natten som millioner af funklende stjerner. På samme måde er møllestenene lidet værdifulde hos os, men hvis man tog en af dem og lod den indfatte, før der blev boret hul i den, og så bragte sultanen den som gave, så tror jeg, man kunne få ham til at belønne én med, hvad det skulle være. Den anden slags er en sten, som vi, der har forstand på de dele, kalder heliotrop, og denne sten har den forunderlige evne, at den gør hver den, der bærer den på sig, usynlig for alle."

"Ja, det må visselig være en kostbar sten," sagde Calandrino, "men hvor findes vel den?"

Maso svarede:

"Omkring ved Mugnone."

Da Calandrino nu fremdeles ville have at vide, hvor stor og af hvilken farve stenen var, fortalte Maso ham, at størrelsen var varierende, mens farven ufravigelig var sortladen.

Efter at have fået sin videbegærlighed mættet, gav Calandrino det udseende af, at han havde noget at gøre andre steder, skønt det eneste, han tænkte på, blot var at finde den sjældne sten. Han bød farvel og gik bort for at indvie Bruno og Buffalmacco i sin hemmelighed. Det ville aldrig være faldet ham ind at skride til en så vigtig sag uden sine to venners medvirkning, og han tilbragte derfor trolig en hel formiddag med at støve dem op. Det gjaldt jo nemlig om at gå til værket i en fart, inden andre fik nys om, hvor skatten var at finde. Længe løb han forgæves omkring, men endelig kom han i tanker om, at vennerne var på arbejde i nonneklostret i Faenza,

og skønt det var en gruelig hede, ilede han derhen i fuldt trav og lod forretning være forretning.

"Kære venner," sagde han til dem, så snart han havde fået dem i tale, "om I vil tro mig, kan vi om føje tid være de rigeste mænd i Firenze. Jeg har nemlig af en pålidelig mand fået at vide, at der ved Mugnone findes en sten, som besidder evner til at gøre den usynlig, som bærer den på sig. Derfor synes jeg, at vi tre skulle skynde os derhen, inden andre kom os i forkøbet. Der er ikke tvivl om, at vi jo nok finde stenen, eftersom jeg på en prik ved, hvorledes den ser ud, og når vi så har fundet den, hvad har vi vel så at gøre andet end at putte den i lommen og gå rundt til vekselerboderne og stoppe til os af alt det meget guld og sølv, som de altid har liggende? Ingen kan se os, og vi kan således bestandig øge vore rigdomme og har ikke mere nødig at smøre væggene som almindelige håndværkere."

Ved at høre denne dumme snak kunne Bruno og Buffalmacco næsten ikke bare sig for at le, men ligesom efter en fælles indskydelse lod de sig ikke mærke med, hvad de virkelig tænkte, men spillede overraskede og forundrede og roste Calandrinos forslag. Buffalmacco spurgte om stenens navn, men Calandrino, hvis hoved formodentlig var fyldt med grød i stedet for med forstand, havde naturligvis allerede glemt, hvad den hed. Det bekymrede han sig dog ikke om, siden han jo bildte sig ind at vide så god besked med dens udseende.

"Lad os bare komme af sted med det samme," udbrød han utålmodigt: "navnet spiller jo slet ingen rolle. Stenen er sort, det er det vigtigste. Jeg mener derfor, at vi bør samle alle de sorte sten op, vi finder, indtil en af os er så heldig at få fat i den rette."

Dertil svarede Bruno:

"Ja, ja, det er godt, men jeg mener nu alligevel, vi skulle opsætte turen, for solen står omtrent midt på himlen, og det er let at tænke sig, hvor smeltende varmt der må være i Mugnone, og så må vi samtidig huske på, at solen har gennemglødet alle stenene, så at de uden forskel tage sig hvidlige ud, mens det i morgen før solopgang vil være let at skelne de sorte fra de hvide. Dertil kommer, at det i dag er en ganske almindelig arbejdsdag, hvad der vil sige det samme som, at alle mennesker er på benene i Mugnone, og når de så os rode rundt imellem stenene, kunne de nemt få en anelse om hensigten og begynde at lede med. Sæt så, at en af dem fandt den rigtige sten, så havde vi alle gjort os den ulejlighed til ingen nytte. Jeg stemmer derfor for, at vi venter til søndag morgen, fordi vi da har mere udsigt til at nå vort mål, idet stenene vil være meget lettere at skelne fra hinanden, og byen på en helligdag ikke vil være så fuld af folk."

Buffalmacco stemte for Brunos forslag, og Calandrino måtte med sorg gå ind på at opsætte turen til om søndagen. Idet han gjorde dem denne indrømmelse, bad han dem desuden om at holde sagen strengt hemmelig, eftersom den var blevet betroet ham selv under tavshedsløfte. Derefter fortalte han dem alt, hvad han havde hørt om Bengodilandet, og svor med drøje eder, at hvert ord var sandt. Da han endelig gik, lagde Bruno og Buffalmacco i fællesskab planen for den rolle, de skulle spille.

Calandrino afventede med utålmodighed søndagens komme. Da dagen omsider oprandt, var han ikke sen til at springe ud af sengen, og efter at han havde hentet sine kammerater, drog de alle tre af sted til Mugnone igennem Sankt Gallo-porten. Calandrino var hele tiden foran, og næppe havde de nået

bestemmelsesstedet, før han begyndte at samle sten. Idet han fo'r omkring som en besat, slog han ned snart her, snart der, og alle de sorte sten, han fandt, gemte han omhyggeligt under sin bluse. Hans kammerater gik mere sindigt til værks og opsamlede kun en enkelt lille sten, men Calandrino selv fik ved sin hidsige fremfærd snart samlet en sådan ladning, at han måtte lave sig en ny lomme ved at hæfte et af sine skøder op under livbæltet. Da det ikke engang forslog, måtte han senere gøre det samme med kappen.

Det nærmede sig nu spisetid, og da Calandrino desuden var fuldt lastet, gik Bruno hen til Buffalmacco og sagde til ham, som de havde aftalt:

"Hvor er Calandrino?"

Skønt den omspurgte stod lige ved siden af dem, lod de begge, som de ikke kunne se ham, og Buffalmacco svarede:

"Det ved jeg sandelig ikke; han var her jo for et øjeblik siden."

"For et øjeblik siden, siger du? Så er han bestemt gået hjem for at få noget mad og har moret sig med at lade os tosse omkring efter sorte sten," sagde Bruno ligesom fortrædelig.

Buffalmacco sagde så:

"Der er i grunden ikke noget at sige til, at han holder os for nar, når vi er dumme nok til at tro ham. Kan du nævne mig et eneste menneske, der ville have ladet sig den historie binde på ærmet, at der skulle findes en sådan sten i Mugnone? Så dumme er kun du og jeg."

Da Calandrino hørte denne samtale, troede han straks, at han havde fundet den ægte sten, og at det skyldes dens undergørende kraft, at hans kammerater ikke kunne se ham, skønt han var dem så nær. Henrykt over at have haft sådan et

held med sig besluttede han at gå lige hjem uden at sige noget, og dermed listede han sig bort for næsen af de to andre.

Buffalmacco sagde da til Bruno:

"Hvad skal vi dog blive her efter? Lad os bare gå hjem."

"Ja, lad os det," svarede Bruno, "men det lover jeg, at Calandrino ikke skal holde mig for nar mere. Var han blot i nærheden skulle jeg sende ham en sten over tærne, så at han nok skulle lære at tage sig i agt for at drive løjer med os en anden gang."

Med disse ord tog han en sten op fra jorden og slyngede den med kraft hen på fødderne af Calandrino, som hoppede af smerte, men dog i tavshed fortsatte hjemturen. Buffalmacco tog en anden sten op og sagde: "Jeg ville ønske, denne sten sad lige i ryggen på Calandrino."

Og dermed kastede han den efter den arme mand med så godt sigte, at den ramte netop der, hvor han havde ønsket. På denne måde vedblev de under alle mulige påskud at stene deres enfoldige kammerat, indtil de nåede byporten. Der kastede de restbeholdningen af sten og stod og passiarede lidt med toldvagten, som de med få ord satte ind i forholdene, således at Calandrino fik lov at passere ligesom uset.

Den indskrænkede mand gik lige hjem til sit hus, og det føjede sig så heldigt, at ikke et menneske på hele turen hilste ham eller henvendte et ord til ham, idet nemlig de fleste af hans bekendte sad og spiste på den tid, som også han selv havde for skik, når sagerne gik deres vante gang. Nu nåede han altså uantastet sit hjem, og idet han trådte ind af døren med hele sin vældige last, løb han lige i armene på sin kone, en klog og forstandig kvinde ved navn Tessa. Da det var blevet lidt over

den sædvanlige spisetid, var fruen ikke i det allerbedste lune, men modtog ham ret ublidt med dette spørgsmål:

"Hvad skal det ligne, at du kommer drivende her på en tid, da alle ordentlige mennesker er færdige med at spise?"

Calandrino kunne nok forstå, at han var set, og han udbrød derfor i rasende forbitrelse:

"Uh, din modbydelige kælling, at du netop skulle komme nu! Du har ødelagt det hele for mig, men jeg skal ved den levende Gud også betale dig efter fortjeneste."

Derefter løb han ind i et lille værelse, hvor han læssede alle stenene af, og så fo'r han tilbage til konen, rev hende omkuld ved håret og pryglede og sparkede hende halvt til døde, skønt den ulykkelige med foldede hænder bad om forladelse og nåde.

Bruno og Buffalmacco opholdt sig et øjeblik hos portvagten, men fortsatte snart igen vandringen til Calandrinos hus, som de nåede tidligt nok til at høre den overhaling, han gav sin kone. Da Calandrino bemærkede, at der kom nogen, løb han hen til vinduet og bad dem komme op, og Bruno og Buffalmacco trådte nu ind i stuen, hvor stendyngen var læsset af og hvor den stakkels fru Tessa lå blødende og forslået og udgød hede tårer, mens Calandrino selv sad i en krog og stønnede af varme og anstrengelse, skønt han havde kastet det meste af sit tøj. Forundrede betragtede vennerne denne sælsomme scene.

"Hvad er dog det, Calandrino," spurgte de, "skal du til at bygge, siden du således samler sten på lager? Og hvad fejler fru Tessa? Du har vel ikke pryglet din kone? Hvorledes hænger alt dette sammen?"

Calandrino syntes at overhøre disse spørgsmål, udaset som han var af at slæbe den tunge dragt sten og af at mishandle sin

kone, eller måske havde sorgen over den lykke, han mente at have mistet, omtåget hans tanker. Nok er det, han svarede ikke et ord, og Buffalmacco sagde så til ham:

"Selv om du har grund til at være i dårligt humør, Calandrino, er der dog ingen mening i, at du lader dit onde lune gå ud over os. Først slæber du os som et par rene stude ned til Mugnone for at lede efter en kostbar sten, og så render du uden videre din vej uden at sige hverken bu eller bæ, og det vil jeg sige dig, at det er ikke pænt gjort af dig, og du må ikke tro, af vi lader os holde sådan for nar en anden gang."

Calandrino, hvis kinder blussede af harme og raseri, gav følgende svar:

"Kære venner, I må ikke være vrede, for det er slet ikke gået således til, som I tror. Jeg ulykkelige mand havde virkelig fundet stenen, hvad I bedst vil kunne forstå, når jeg fortæller jer hele historien."

Og dermed berettede han fra ende til anden hjemturens forløb, hvad enhver af dem havde sagt og gjort, og hvorledes de uden at ane det, havde stenet ham, så hans krop bar mærker af det, og fremdeles fortalte han:

"Da jeg kom til byporten, belæsset med alle de sten, I ser der, var der ikke en tolder, der mælede et ord til mig, og det er ellers en kendt sag, at den slags folk skal have deres næse i alt. På vejen igennem byen mødte jeg flere af mine venner, som aldrig plejer at gå mig forbi uden at hilse eller byde mig ind på et glas, men i dag var der ikke en, der sagde så meget som goddag, og det var naturligvis en følge af, at de ikke kunne se mig. Da jeg så endelig kom hjem til mig selv, træffer jeg til alt uheld dette lede fruentimmer, og dermed var min lykke spoleret, for det er nu

engang således med kvinderne, at de fordærver alle tings gode egenskaber. Mens jeg før kunne regne mig iblandt de heldigste af Firenzes borgere, er jeg nu ikke mere værd end det usseligste skumpelskud, men derfor har jeg også tærsket hende igennem, så længe jeg har kunnet røre en arm, og jeg ved i grunden ikke, hvorfor jeg lod være at skære halsen over på hende med det samme. Forbandet være den time, da jeg så hende første gang, og da hun satte sin fod i dette hus."

Calandrino havde talt sig hidsig og skulle lige til at styrte løs på den stakkels kvinde igen, men nu lagde Bruno og Buffalmacco sig imellem med den begrundelse, at fru Tessa var ganske uden skyld i hans ulykke, hvorimod han selv havde båret sig ad som et fæ. Da han jo dog vidste, at kvinderne havde en uheldig virkning på alle ting, burde han have sørget for at holde sig skjult, i det mindste hele den samme dag, som han havde fundet den underfulde sten om morgenen. Men forresten var det vel en Guds tilskikkelse, at han ikke havde fået nogen glæde af sit fund, for det går aldrig den godt, som fører sine venner bag lyset, og det havde han gjort ved at liste sig hjem, i stedet for at han skulle have betroet sig til dem og ikke ladet dem i stikken. Efter en lang formaningstale i denne stil fik de tilvejebragt en forsoning mellem ægtefællerne og overlod derefter den bittert skuffede Calandrino til de betragtninger, han fandt det for godt at anstille, mens han sad og stirrede fortabt på sin stendynge. Selv fik de sig en befriende latter, da de var vel ude af huset; og det er troligt nok, at de ofte siden har haft megen morskab af Calandrinos grænseløse enfoldighed.

4. fortælling

Provsten i Fiesole elsker en enkefrue, der ikke gengælder hans følelser, og da præstemanden ligger hos pigen i den tro, at det er fruen selv, bliver han grebet på fersk gerning af biskoppen.

Elissa var nu nået til ende med sin fortælling, som havde forårsaget hele selskabet stor moro, og dronningen tilkendegav da for Emilia, at turen var kommet til hende. Hun begyndte straks således:

Ærbare damer! Om jeg ellers husker ret, er det allerede i flere af vore fortællinger blevet berørt, at præster, munke og alle andre gejstlige har svært ved at overholde deres kyskhedsbud, men da dette emne så langt fra er udtømt, at man med lethed endnu kunne få stof af det til utallige historier, agter jeg at fortælle jer om en provst, som med Djævelens vold og magt ville tiltvinge sig en dames gunst, men som kun opnåede at blive til spot og spe.

Som I alle ved, var Fiesole – den by, vi kan se herfra, når vi går op på bakken – i gamle dage en stor stad, og skønt den nu spiller en meget ringe rolle og er ikke så lidt forfalden, har den dog fra sin storhedstid bevaret stillingen som sæde for en biskop. Tæt ved domkirken boede i et beskedent hus en fornem dame, enkefru Piccardo, der nød stor anseelse for sin elskværdighed, skønhed og pletfri vandel. Nogen stor formue havde hun ikke, hvorfor hun også tilbragte den største del af året på sin ejendom i byen, hvor hun boede sammen med to

yngre brødre: pæne, velopdragne mænd. Fru Piccardo søgte ikke så sjældent domkirken, og derved skete det, at provsten gik hen og forelskede sig så hedt i hende, at han var lige ved at gå ud af sit gode skind af bare kærlighed, og ret længe varede det ikke, før han tilstod hende sine følelser og bad hende gengælde dem på samme måde. Denne provst var allerede af år noget bedaget, men af sind var han en ungdommelig fusentast med hele en ungersvends sikre tro på sig selv. Hans væsen var slet ikke tiltalende, dertil var han alt for overmodig og påtrængende, og den almindelige mening om ham var derfor ingenlunde smigrende. I særdeleshed kunne nu fru Piccardo ikke udstå ham, og hans forsikringer bevirkede kun, at hun fandt ham værre end pesten, men som en forstandig kvinde sagde hun det ikke rent ud, men gav ham sit svar i en ydmyg og høflig form.

"Højærværdige herre," sagde hun, "at I beærer mig med jeres kærlighed, kan kun forårsage mig den største glæde, og jeg burde vel elske jer til gengæld og gjorde det visselig også gerne, hvis ikke jeg frygtede for at forringe og fornedre jeres rene følelser. I er min åndelige fader og en kirkens mand, og I går allerede med raske skridt alderdommen i møde. Derfor sømmer det sig bedst for jer at føre et kysk og rent levned. Jeg for min part er heller ikke så ung, at jordisk elskov passer sig for mig, og desuden er jeg enke, og I ved selv, hvor strenge krav man stiller til enkers ærbarhed. Tilgiv mig derfor, højærværdige hr. provst, at jeg ikke kan elske jer på den måde, I begærer af mig."

Provsten opnåede rigtig nok ikke noget ved dette første forsøg, men langtfra at føle sig overvundet blev han mere og

mere nærgående og fornyede både skriftligt og mundtligt sin smudsige begæring, ja undså sig end ikke for på kirkens hellige grund at frembære sine skammelige ønsker. Disse uophørlige forfølgelser blev i længden fru Piccardo så pinlige og trættende, at hun besluttede at frigøre sig for dem på eftertrykkelig vis. For at nå dette mål satte hun nu sine brødre ind i forholdet, og med disses billigelse lagde hun en plan, hvorved det formodentlig ville lykkes hende at lukke munden på den elskovssyge provst. Nogle dage efter gik hun, som hun havde for skik, hen i kirken, og næppe var hun kommet over tærsklen, før Guds værdige tjener var ved hendes side og fortsatte sine fortrolige tilnærmelser. Fru Piccardo smilede venligt til ham, og han, som bestandig blev dristigere, førte hende hen i en afkrog af kirken og bad indtrængende om et afgørende svar. Med et dybt suk, som om hendes sjæl våndede sig under elskovs pine, tog hun da således til orde:

"Jeg har ofte hørt sige, at der er ingen fæstning så fast og sikker, at den ikke kan indtages ved stadig, uafbrudt belejring, og således er det nu også gået mig, Deres Højærværdighed. I har så at sige belejret mig, snart med fagre ord, snart med så indtagende artighed, at jeg nu er ganske erobret. Hvis jeres kærlighed stadig er lige varm, er jeg rede til at hengive mig til jer."

Strålende af glæde udbrød provsten:

"Tak, ædle frue, tusind tak! Sandt at sige, var jeg også noget forbavset over, at I strittede så længe imod. Det er dog aldrig hændt mig før. Jeg har tværtimod ofte haft anledning til at tænke om kvinderne, at det er godt for dem, de ikke er er af sølv, for ingen af dem kunne tåle en nøjere prøvelse af deres

opførsel. Det kan vi jo imidlertid snakke om en anden gang. Lad os nu bare få aftalt, hvor og hvornår vi skal mødes."

Dertil svarede damen:

"Dyrebare herre, med hensyn til tiden kan jeg ganske simpelt rette mig efter jert ønske, såsom jeg ikke har nogen mand at stå til regnskab for. Natten er altid min egen. Derimod ved jeg ikke rigtig, *hvor* vi kan komme sammen."

Forundret spurgte provsten:

"Men hvorfor dog ikke hjemme hos jer selv?"

"Fordi jeg, som Deres Højærværdighed vel ved, har to brødre, som jeg bor sammen med i et ganske lille sted. Både ved nat og ved dag kommer mine brødre, der er unge mænd, hjem med venner og kammerater, og Deres Højærværdighed kan næppe forblive skjult der, med mindre I vil finde jer i at være tavs som graven og gå omkring i mørke. På den betingelse kunne det jo nok lade sig ordne, for i mit værelse kommer mine brødre aldrig, men deres eget støder så tæt op til mit, at man kan høre den mindste hvisken fra det ene til det andet."

Dertil sagde provsten:

"Å, kære frue, det går sagtens for en nat eller to. Imidlertid skal jeg nok se mig om efter et andet sted, hvor vi kan være mere uforstyrrede."

"Ja, ja da," svarede damen, "det må I om, højærværdige herre, men lov mig, at dette bliver en hemmelighed imellem os, og at ingen får nys om sagen."

Provsten lovede højt og helligt at holde ren mund, og samtidig bad han fru Piccardo mage det så, at de kunne mødes samme aften, hvad fruen på sin side beredvilligt gav løfte om.

Efter nøjere at have aftalt, hvorledes provsten til enhver tid kunne skaffe sig adgang til enkens hus, skiltes parret.

Nu havde fru Piccardo en tjenestepige, der var et godt stykke ude over den første ungdom og dertil grim som arvesynden, med stumpet næse, skæv mund, tykke læber og med tænder, som omtrent sad på må og få. Hendes øjne var skelende og rødkantede, og hun var så gul og grøn i huden, som om hun havde ligget på landet i Senegal. Desuden var hun halt og skæv i højre hofte. Hendes egentlige navn var Cinta, men fordi hun var så grusomt grim, havde hun fået øgenavnet Cintazza. Skønt hun således var styggere end en heks at se til, var hun dog ikke fri for kødelige lyster. Hende kaldte fru Piccardo ind til sig og sagde:

"Cintazza, hvis du vil gøre mig en stor tjeneste i nat, så skal jeg forære dig en fin ny særk."

Ved udsigten til at komme i besiddelse af en ny særk blev Cintazza helt ellevild og svarede:

"Ja, frue, for en særk vil jeg lade mig stege, om fruen ønsker det."

"Så meget forlanger jeg ikke. Du skal blot i nat ligge med et mandfolk i min seng og være rigtig kærlig imod ham, men du må passe på ikke at sige et ord, for at mine brødre ikke skal høre dig inde fra deres eget soveværelse, som jo ligger ved siden af mit. Hvis du vil gøre det, skal du få en særk."

Cintazza svarede:

"Hvis fruen vil have det, ligger jeg hellere med seks end med én."

Da det blev aften, kom provsten. Fru Piccardos brødre opholdt sig efter aftale i deres værelse og førte højrøstet

samtale. Provsten sneg sig lydløst igennem mørket hen til sengen, hvor Cintazza ventede ham med åbne arme, vel instrueret af fruen. Den hellige mand, som troede at være hos sin elskede, tog Cintazza i favn, og uden at mæle et ord gav de sig begge med lige stor iver i lag med at kysse og knuge hinanden, og provsten tilfredsstillede med begær sin kødelige attrå, idet han med god appetit tog de herligheder i besiddelse, som han længe havde drømt om at eje.

Så vidt havde fru Piccardo selv påtaget sig at gennemføre sin plan. Nu skulle brødrene om resten. De unge mænd forlod med sagte skridt deres værelse og styrede hen imod torvet, og der kom skæbnen dem til hjælp på en måde, der oversteg deres dristigste forventninger. Da det nemlig var trykkende varmt, havde biskoppen, som var ude at gå sin aftentur, netop lige spurgt om vej til fru Piccardos hus, hvor han havde tænkt at byde sig selv til gæst for at få en lille forfriskning. Nu kom brødrene ham i møde, og det var da kun naturligt, at de alle tre fulgtes ad hjem. De unge mænd kappedes om at hædre deres høje gæst, og de frembar for ham det bedste, huset formåede i henseende til kostelige vine. Men da biskoppen havde drukket og hvilet sig, talte de ham således til:

"Højærværdige herre, siden I har gjort os den ære at besøge vor ringe bolig, beder vi jer ydmygt om at gå med os ind i et andet værelse, for at vi kan få lejlighed til at vise jer noget, som formentlig har krav på jer interesse."

Biskoppen svarede, at han gerne ville se, hvad de havde at vise ham, og en af brødrene tog da en tændt fakkel og gik foran biskoppen og hans følge hen til det værelse, hvor provsten og Cintazza lå.

Provsten, som havde været svært opsat på at få sig en ridetur, havde allerede tilbagelagt ikke så få mil og lå nu trods varmen med Cintazza i favn for at hvile ud efter den anstrengende tur. Da den unge mand trådte ind i værelset, hævede han faklen højt og belyste hele denne elskovsscene for biskoppen og hans ledsagere. Provsten fo'r forfærdet op, da han hørte, at der kom nogen ind, og ved synet af sin høje foresatte skjulte han skamfuld sit hoved under lagenet. Biskoppen holdt en alvorlig formaningstale til ham og befalede ham at tage den kvinde nærmere i øjesyn, han havde nydt kærlighedens glæder med. Provsten var ikke længe om at opdage, at fru Piccardo havde holdt ham grundig for nar, og han sank sammen som en klud af ærgrelse og skam. På sin foresattes bud måtte han imidlertid skyndsomst klæde sig på, hvorefter han under pålidelig bevogtning blev ført hjem til sin bolig for at sone sin brøde. Hans Højærværdighed udbad sig derefter oplysning om, hvorledes dette forhold havde udviklet sig imellem provsten og Cintazza, og fru Piccardos brødre forklarede ham nøje, hvorledes det hele var gået til. Biskoppen roste damen for hendes standhaftige dyd og brødrene, fordi de, uden at besudle deres hænder med en gejstlig mands blod, dog havde vidst at give provsten en alvorlig lektion.

I fyrre dage måtte synderen begræde sin forseelse, men den straf var for intet at regne imod de lidelser, som skam og skuffet kærlighedslængsel påførte den stakkels præstemand, ikke at tale om, at han ikke kunne gå hen ad gaden uden at drengene pegede fingre ad ham og råbte:

"Der går Cintazzas mand!"

Denne hån forvoldte ham stor ærgrelse og var nær ved at bringe ham fra forstanden. Men således befriede den ærbare frue sig fra provstens efterstræbelser, samtidig med at Cintazza tjente en ny særk og fik en munter nat.

5. fortælling

To lystige fyre trækker benklæderne af en indskrænket dommer midt under selve retsmødet.

Emilia var færdig med sin fortælling, og alle roste den dydige enke. Dronningen nikkede derpå til Filostrato og sagde:

"Ja, nu er det din tur at fortælle."

Filostrato erklærede sig straks rede og begyndte uden tøven således:

Yndige damer! Den unge spasmager, som Elissa for lidt siden fortalte os om, jeg mener Maso del Saggio, foranlediger mig til at fortælle en anden historie end den, jeg oprindelig havde tænkt på. Den, I vil få at høre, handler om en anden af Maso del Saggios lystige streger, og jeg tænker nok, den vil more jer, om end den rigtignok – uden egentlig at være uanstændig – berører visse emner og indeholder enkelte udtryk, som damer i almindelighed undser sig ved at benytte.

I har utvivlsomt alle hørt berette, at der nu og da er blevet sendt os sådanne byfogeder på halsen, som Firenze næsten ikke har kunnet være bekendt at modtage, eftersom nogle af dem, af mangel på forståelse af deres høje stilling, har nedladt sig til at føre et liv, som kun passer sig for den allerlaveste bærme. Og når de selv levede således, var det ikke at undres over, at de i reglen medførte en stab af lige så uanselige dommere og embedsmænd, folk, der snarere syntes at have fået deres opdragelse i en skomagerbutik eller bag ploven end i juridiske akademier. En af disse lidet repræsentative podestaer medførte

således iblandt sine dommere en mand, der kaldte sig Niccola da San Lepidio, og som mere lignede en smedesvend end en retslærd, og dette menneske blev sat til at beklæde kriminaldomstolen med de pinlige forhør.

Nu sker det jo så ofte, at folk, der i grunden ikke har noget særligt ærinde i retten, går op på rådhuset for at træffe en eller anden, og således hændte det sig en dag, at Maso del Saggio fik denne pragtfulde type på en dommer at se. Forundret over at skue en sådan figur på et så ophøjet sæde blev Maso stående, og det skal ikke nægtes, at der jo var god grund til at studse. På hovedet bar hr. Niccola en væmmelig snavset hermelinshue, ved bæltet en penneholder, som hverken var smuk eller sjælden, dertil en kjortel, der var meget længere end talaren, men hvad der navnlig stak Maso i øjnene var et syn, som han særlig havde ret til at forundres over. Hr. Niccola bar nemlig et par benklæder, hvis alt for vide bag faldt helt ned over læggene, mens de i øvrigt var så snævre i livet, at han måtte lade dem stå åbne foran. Maso havde snart set tilstrækkeligt, og nu tænkte han ikke mere på at opsøge den mand, han var kommet for at tale med, men derimod gik han hjem til to af sine venner, Ribi og Matteuzzo, som begge var lige så oplagte til narrestreger som han selv, og til disse to talte han således:

"Hvis I mener noget med jeres venskab for mig, ville I føje mig, når jeg beder jer gå med hen på rådhuset, hvor jeg gerne ville vise jer den latterligste fyr, jeg nogensinde har set."

Vennerne gik med og Maso viste dem dommeren og hans mærkværdige benklæder. Allerede på afstand frembød hr. Niccola et så ejendommeligt syn, at Ribi og Matteuzzo begge kom til at le, og da de gik nærmere hen til dommersædet,

gjorde de straks den iagttagelse, at man nemt kunne krybe ind under hans stol, og at det stillads, som han støttede fødderne på, var så medtaget af tidens tand, at det ikke kunne volde nogen vanskelighed at stikke en hånd op fra neden. Maso sagde til sine venner:

"Hvad mener I om at trække bukserne af ham? Det kan vist ikke være så svært."

Ribi og Matteuzzo havde allerede overbevist sig om, at det ikke ville være uoverkommeligt at gennemføre Masos forslag, og de var derfor mere end villige til at stille hr. Niccola i gabestokken. Efter at planen var udarbejdet i alle enkeltheder, mødtes da de tre venner den næste formiddag på rådhuset, og da retssalen på den tid var propfuld af folk, lykkedes det Matteuzzo uset at krybe ind under dommersædet. Maso gik hen til dommeren og rev ham i den ene arm, Ribi stillede sig hen og trak i den anden, og Maso tog først på veje med disse ord:

"Ak, nådige hr. dommer, jeg beder jer for Guds skyld, at I ikke lader denne usle kæltring slippe, før han giver mig de sko tilbage, han har stjålet fra mig."

Ved den anden side stod Ribi og skrålede af fuld hals:

"Hr. dommer, hr. dommer, tro ham ikke, han er en fræk løgner. Det er bare, fordi han ved, at jeg er kommet herhen for at afkræve ham en vadsæk, han har snydt mig for, at han nu står og gør fordring på et par sko, som har tilhørt mig i umindelige tider. Og hvis I ikke tror mig, kan I blot spørge Trecca, som bor ved siden af, eller hende den tykke kone, der sælger kallun, eller gadefejeren fra Santa Maria a Verzaia, for de så ham alle sammen, da han kom med den."

Maso hørte imidlertid ikke roligt til, men søgte at overdøve Ribis anklage, og Ribi skreg så endnu højere, mens dommeren, for bedre at skaffe sig ørenlyd, rejste sig op og prøvede på at tale de stridende parter til rette. Matteuzzo, som heller ikke var ledig, stak den ene hånd op igennem fodbrættet, og med den anden tog han fat i buksebagen, som han derpå halede til sig af al magt. Dommerens unævnelige gled rask ned, såsom der ikke på hans magre krop var noget ordentligt hofteparti til at holde igen, og da hr. Niccola nu mærkede, hvorledes benklæderne af en uforklarlig årsag gled ned, ville han skjule sit uheld ved at trække kappen tæt om sig, men Maso og Ribi halede i skøderne hver til sin side og blev ved at råbe og skrige: "Hr. dommer, hr. dommer, I kan ikke forsvare at vende det døve øre til! Skaf os ret! I sådanne småsager er det ikke skik og brug at indgive skriftlig anklage."

Med denne tale opholdt de ham så længe, at alle, der var til stede, bemærkede, at han ingen benklæder havde på. Da Matteuzzo havde udført det ham pålagte hverv, sneg han sig bort fra sit skjul og slap bort uden at være blevet bemærket. Ribi, som nu syntes, det kunne være nok, slap sit tag med den bemærkning:

"Ja, ja, hr. dommer, så må jeg søge min ret på højere steder."

Og Maso gav nu også slip, idet han sagde:

"Jeg kommer igen så tit, det skal være, indtil jeg en skøn dag træffer jer mindre optaget og mere lydhør, end I synes at være i dag."

Med disse ord skyndte både Ribi og Maso sig at komme bort fra skuepladsen for den komedie, de havde opført.

Efter at dommeren i alles påsyn havde fået sine permissioner på igen, ret som om han lige var stået ud af sengen, og efter at det var blevet ham rigtig klart, hvad der var foregået med ham, forhørte han sig om, hvor de to var blevet af, som havde tudet ham ørene fulde med deres vadsæk- og sko-historier, men da de omtalte personer ikke var til at finde, svor han ved Djævelens indvolde, at han ville til bunds i den sag for at få rede på, om det var skik og brug i Firenze at trække benklæderne af dommeren, når han røgtede sit embede. Podestaen, som fik nys om denne tildragelse, fo'r også straks op og ville gå strengt frem mod de galgenfugle, der havde været på spil, men hans venner fik ham formildet med den forklaring, at florentinerne kun havde tilsigtet at nedlægge en mild protest imod, at byfogeden, for at spare på lønnen, gav dem folk som hr. Niccola til dommere.

Dermed slog han sig altså til tåls for denne gang, og således døde sagen hen af sig selv.

6. fortælling

Bruno og Buffalmacco stjæler et svin fra Calandrino, og ved en prøve, de anstiller med nogle ingefærpiller, lykkes det dem at bevise, at Calandrino selv har stjålet grisen. Ikke nok med det, tvinger de ham ydermere til at købe deres tavshed, for at fru Tessa ikke skal få noget at vide.

Næppe var Filostratos historie til ende, før dronningen gav Filomena befaling til at fortsætte med en anden. Hun begyndte smilende således:

Yndefulde damer! På samme måde som Filostrato ved navnet Maso blev bragt på tanken om den fortælling, vi just nu har hørt, på samme måde er jeg ved at høre Calandrinos navn kommet til at mindes en anden fortælling om denne mand, en munter historie, som sikkert nok vil falde i jeres smag.

Jeg behøver ikke at forklare jer, hvem Bruno, Buffalmacco og Calandrino var, siden vi jo for nylig har fået det at vide, og jeg går derfor lige løs på sagens kerne ved at berette, at Calandrino ikke langt fra Firenze havde en lille gård, som han havde fået i medgift med sin kone, og som foruden andre ydelser hvert år indbragte ham et slagtesvin, der regelmæssigt måtte lade livet i december måned, når Calandrino og hans kone kom på gården for at foretage den årlige slagtning og nedsaltning. Men nu skete det en gang, da fru Tessa ikke var rigtig rask, at Calandrino måtte tage alene ud og aflive det omtalte svin. Aldrig så snart havde Bruno og Buffalmacco hørt, at fruen ikke tog med på landet, før de snørede deres ransel og begav sig ud

til deres gode ven, præsten i det sogn, hvor Calandrinos ejendom lå. Den enfoldige maler havde godt og vel fået slagtet sit svin, da han fik at vide, at hans kammerater opholdt sig på egnen, og så var han naturligvis ikke sen til at bede dem hjem til sig på gården.

"I er hjertelig velkomne," sagde han. "Jeg skal vise jer, at jeg nok forstår at føre hus."

Vennerne fulgte indbydelsen og beundrede den fede svinekrop som Calandrino med stolthed viste dem, og som jo efter skik og brug var bestemt til at saltes ned. Bruno sagde imidlertid:

"Du må jo være gal, Calandrino, hvis du putter alt det dejlige kød i tønden. Sælg du det hellere og lad os more os for pengene, så kan du fortælle din kone, at svinet var stjålet da du kom herud."

"Nej, den historie får jeg hende ikke til at tro," indvendte Calandrino, "og det ender blot med, at hun jager mig på porten. Nej, det indlader jeg mig ikke på."

Hvor meget de to venner end trængte på, lykkedes det dem dog ikke at rokke Calandrinos forsæt, og de gik bort i vrede, skønt maleren meget venligt indbød dem til at blive til aften.

Mens de nu gik hjemad, sagde Bruno pludselig til Buffalmacco:

"Synes du ikke, vi skulle stjæle det svin fra ham i nat?"

Buffalmacco svarede imødekommende:

"Jo, det ville i grunden ikke være så urimeligt, men hvorledes får vi fat i det?"

"Det skal jeg nok klare," lovede Bruno, "blot han ikke gemmer det et andet sted."

"Ja, så er der jo ikke noget at betænke sig på," mente Buffalmacco, og samtidig med at han tilsagde sin bistand, udkastede han planen til en bedre aften, som de kunne arrangere hjemme hos præsten på tyvekosterne. Bruno, som den mere forsigtige, ville dog først vinde sejren, før han tænkte på at nyde dens frugter.

"Vi må fare med lempe," sagde han formanende, "Calandrino er en gerrig sjæl, som passer på, hvad han har, men på den anden side er han også glad for det, han får, ikke mindst for et bæger vin, der ikke koster ham noget. Lad os derfor gå hen til ham og få ham med på kroen, så kan vi lade det få udseende af, at det er præsten, der betaler hele gildet til ære for os. Når først han er dygtig fuld, skal vi nok ordne resten, for der er ikke en sjæl på gården foruden ham selv."

De gjorde nu, som Bruno havde foreslået. Da Calandrino blev klar over, at præsten ikke tillod sine gæster at give en soldo ud, gav han sig til at drikke, som om han blev betalt for det. Det blev sent, inden han kom hjem, og det vil være uret at påstå, at han var ædru. Uden at tænke på at lukke og låse for natten kastede han sig på sengen og faldt snart i en blytung søvn. Bruno og Buffalmacco gav sig god tid til at spise til aften sammen med præsten, hvorefter de – bevæbnet med redskaber til at bryde døren op – begav sig til malerens gård, men da de fandt alle døre åbne, puttede de værktøjet i lommen, løftede svinet ned ad krogen og skyndte sig med det hjem til præsten, hvor de gemte det på et sikkert sted, og da alt dette var besørget, forføjede de sig glade og fornøjede til sengs.

Den næste morgen, lidt senere end sædvanligt, stod Calandrino op. Stor blev hans forfærdelse, da han så at buret

var tomt, og svinet stjålet. Der var ingen, der vidste noget af dyret at sige, og stakkels Calandrino hengav sig nu til den dybeste fortvivlelse og både græd og sukkede for den lækre so, som sporløst var forsvundet. Bruno og Buffalmacco kom imidlertid også på benene og gik straks hen til Calandrino for at undersøge forholdene og se, hvorledes tyveriet var blevet opdaget. Allerede på afstand hørte de hans skrig og klageråb, da Calandrino fik øje på sine venner, tog han endnu heftigere på veje. Bruno sagde da til ham i en dæmpet tone:

"Det undrer mig sandelig, at du en gang har båret dig klogt ad."

Calandrino holdt forundret inde, men Bruno sagde:

"Nej, bliv kun ved, skrig kun, for at folk skal tro, at du virkelig har noget at beklage dig over."

Nu blev det først rent galt Calandrino truede som en besat og svor ved ondt og godt, at svinet var stjålet. Men Bruno blev ved sit:

"Du må skrige endnu højere så er der ingen, der vil tvivle om, at du taler sandhed."

"Gid jeg må gå ad Helvede til," udbrød Calandrino, "eller blive hængt, hvis det er løgn, jeg siger."

Bruno spurgte da:

"Jamen hvorledes skulle det være sket? Jeg så jo svinet endnu i går. Det er jo kun noget, du bilder os ind, at det skulle være stjålet."

"Nej, det er ej," sagde Calandrino.

"Sig os nu sandheden," bad Bruno.

"Det er sandt, hvert eneste ord," forsikrede Calandrino. "Jeg er ruineret nu, og jeg aner ikke, hvorledes jeg skal forsvare mig

overfor min kone. Hun tror mig ikke, eller hvis hun tilfældigvis skulle tro mig, bliver hun i alt fald så rasende, at jeg ikke får et øjebliks fred mere."

"Ja, hvis det er sandt," sagde Bruno, "så må jeg give dig ret i, at det er en rædsomt slem historie. Men kan vi nu stole på dig? Jeg ville jo nødigt, at du skulle gøre nar ad både din kone og os på samme tid, og når jeg tænker på, at vi netop i går gav dig det råd at spille en sådan komedie, så er jeg næsten tilbøjelig til at tro at, at ..."

"Å, dril mig nu ikke mere," bad Calandrino klynkende. "I tvinger mig jo til at tage Gud og alle hans engle og den hele helgenskare til vidner. Jeg siger jer for sidste gang, at mit svin er blevet stjålet fra mig i nat."

Dertil svarede Buffalmacco:

"Ja, lad os nu lede efter det for at se, om det er til at finde."

"Hvorledes skulle vi dog finde det, når det er stjålet?" spurgte Calandrino.

"Du kan da vel nok forstå, at det ikke er nogen, der er taget fra Indien for at stjæle dit svin," udbrød Buffalmacco forklarende. "Det må begribeligvis være en af dine naboer, der er tyven. Hvis du kunne få dem samlet alle sammen, ville jeg gerne foretage prøven med brød og ost. Så skal vi snart få at se, hvem der har laget svinet."

"Pyt!" Sagde Calandrino, "den prøve kom du vist ikke langt med. Sagen er, at det naturligvis er en af de små landjunkere her fra egnen, der har ranet mit svin, men den slags folk skal nok holde sig borte fra dine osteprøver, når de ikke har rent mel i posen."

"Jamen, hvad skal vi da stille op?" sagde Buffalmacco og kløede sig i hovedet.

"Det er nu min mening," svarede Bruno, "at vi må have nogle fine ingefærpiller og lidt god vin at byde dem til gæst på, så fatter de ingen mistanke, og når pillerne og vinen bliver tilbørligt signede, kan de vel gøre lige så god virkning som brød og ost."

"Ja, det har du så vist ret i," erklærede Buffalmacco. "Men hvad mener du, Calandrino? Har du noget imod, at vi gør et forsøg?"

Dertil sagde Calandrino:

"Nej, på ingen måde, jeg beder jer tværtimod på det indstændigste om at hjælpe mig. Kunne jeg blot få at vide, hvem der er tyven, så ville jeg allerede være halvvejs trøstet."

"Til værket da," udbrød Bruno. "Jeg tager nu ind til Firenze og køber, hvad vi får brug for, men du må give mig penge med, for jeg kan ikke lægge ud."

Calandrino gav ham fyrretyve soldi, som var hele hans rørlige formue.

I Firenze købte Bruno hos en apoteker, han stod på en venskabelig fod med, et pund af de bedste ingefærpiller og fik desuden lavet to af en særlig slags bitter ingefær, der almindeligt gik under benævnelsen hundeingefær. Disse to bitre piller lod han krydre på forskellig måde og bestrø med sukker, så at de hverken i lugt eller udseende adskilte sig fra de andre, men vel i smag, som vi siden vil få at høre. De to sorter piller blev pakket hver i sin pakke, og Bruno passede nøje på ikke at forveksle dem med hinanden. Endelig købte han en flaske ekstra hvidvin, og således forsynet med de nødvendige

remedier vendte han tilbage til Calandrino, som han derpå gav følgende besked:

"I morgen skal du invitere alle dem, du har den svageste mistanke til, til et lille drikkelag. Det er jo helligdag, og der er sikkert ikke mange, der vil betænke sig på at modtage din indbydelse. I nat skal jeg sammen med Bruno foretage indvielsen af pillerne, som du vil få hen straks i morgen tidlig, og for gammelt venskabs skyld skal jeg også nok give dig en nøje forklaring på, hvad du har at gøre og sige."

Den næste morgen samlede der sig en hel mængde omkring elmetræet udenfor kirken, både unge mennesker inde fra Firenze og landarbejdere fra sognet. Bruno og Buffalmacco kom lidt efter anstigende med pillerne og vinen, og efter at forsamlingen havde ordnet sig i rundkreds, tog Bruno således til orde:

"Ja, godtfolk, jeg må vel begynde med at forklare jer grunden til, at I befinder jer samlet her, for at I ikke, hvis der skulle indtræffe noget, som synes jer usømmeligt eller forargeligt, skal lade jeres vrede falde på mig. Calandrino har nemlig i går nat mistet sit kostbare fedesvin, det vil sige, at svinet er stjålet, og Calandrino har ikke anelse om, hvem der er gerningsmanden. Da det imidlertid forekommer ham indlysende, at tyven bør søges iblandt os, som her er forsamlet, har han tilladt sig at invitere jer på en mundfuld ingefær og en slurk vin, for at det ved denne lejlighed kan blive afsløret, hvem der har taget svinet. Det forholder sig nemlig således, at den, der virkelig er tyven, ikke kan få sin pille ned, idet den vil smage ham så bittert, at han bliver nødt til at spytte den ud. For at undgå at blive offentligt gjort til skamme, ville tyven gøre klogt i

at gå til bekendelse straks overfor sin skriftefader, og jeg skal da med glæde opgive denne pinlige prøve."

Da alle de tilstedeværende havde erklæret sig villige til at tage en pille, begyndte Bruno at gå kredsen rundt, idet han til hver mand uddelte en af de ægte. Calandrino, som stod omtrent i midten, fik derimod en hundepille, og da han havde en god samvittighed, begyndte han rigtig at smage på denne lækkerbisken. Men næppe havde tungen rørt ved pillen, der blandt andet var tilberedt med aloeekstrakt, før Calandrino begyndte at spytte, som om det var gift, han havde fået i munden. Alle de omkringstående havde hver især travlt med at passe på sin sidemand, og Bruno gik videre, uden at lade sig mærke med noget, men pludselig, inden han var nået rækken ud, opstod der stor bevægelse i forsamlingen, og han hørte både den ene og den anden sige:

"Men hvad er dog det, Calandrino?"

Han vendte sig da om, og så, tilsyneladende forbavset – at Calandrino havde spyttet sin pille ud.

"Vent lidt," sagde han, "det er jo muligt, at dette skyldes et tilfælde, lad os prøve med en til."

Derpå puttede han en anden i munden på Calandrino, men var den første slem, må den sidste dog have været tifold værre, for mens den stakkels enfoldige djævel tvang sig til at tygge lidt på den modbydelige spise, randt tunge tårer ham ned over kinden, så at det var øjensynligt, at han led meget. Enden på legen blev da også, at han gav den sidste samme medfart som den første. Buffalmacco besørgede imidlertid udskænkningen. Da nu forsamlingen så, hvorledes Calandrino bar sig ad, blev alle hurtigt enige om, at han selv måtte stjålet sit svin, og flere

af dem gjorde ham strenge bebrejdelser, for al den hurlumhej, han havde forvoldt. Og da de tre venner atter blev alene, sagde Buffalmacco:

"Ja, jeg var næsten vis på, at det var dig selv, der havde begået tyveriet, og at du ville have os til at tro, det var en anden, for at du derved kunne slippe for at give noget ud af de penge, du havde fået for den."

Calandrino, der endnu ikke havde spyttet al den bitre smag ud, begyndte igen at bande på, at han ikke havde svinet, men Buffalmacco sagde:

"Hold nu op med den komedie og sig os, hvad du har fået for det. Fik du seks floriner?"

Dette spørgsmål var lige ved at bringe Calandrino til fortvivlelse. Endnu værre blev det, da Bruno tog således til orde:

"Ved du, hvad der tales om iblandt de mennesker, vi har kaldt sammen i denne anledning? Der var nogen, der sagde, at du holdt en lille pige herude for din private fornøjelse, og at du plejede at stikke alt det til hende, som du kunne rage og skrabe sammen. Grisen var efter deres formening gået samme vej. Og når jeg ellers tænker mig om, lyder det slet ikke så utroligt. Dine gavtyvestreger morer os ikke mere, og jeg holder på, at to kalkuner ville være et passende vederlag for al den ulejlighed, vi har haft. Ellers kommer vi vist til at tale med fru Tessa om sagen."

Calandrino, der indså det håbløse i at gøre et nyt forsøg på at få Bruno og Buffalmacco til at tro på hans uskyldighed, måtte nu krybe til korset og gav dem hver et par kalkuner. De to fiffige venner saltede svinet og førte det siden til Firenze, mens Calandrino sad tilbage med tabet og med skammen.

7. fortælling

En student elsker en enke, der er indtaget i en anden, hvorfor hun lader sin forsmåede bejler stå og fryse i sneen en hel nat. For at hævne sig udklækker studenten en list, hvorved han lokker enken i en fælde, så at hun et døgn igennem, splitternøgen, udsat for fluer, bremser og en bagende sol, må opholde sig på et fladt tårntag.

Damerne lo rigtig hjerteligt ad den uheldige Calandrino, men det blev dem næsten for meget, da de hørte, at staklen oven i købet måtte udrede en belønning på to kalkuner til dem, der har stjålet hans svin.

Dronningen gav derpå Pampinea befaling til at fortsætte fortællingernes række, og hun begyndte på stående fod med denne indledning:

Det sker jo så tit, mine hjertenskære damer, at den, der vil holde andre for nar, bliver narren selv, og derfor er det et godt råd, at man aldrig skal befatte sig med at pudse sin næste. Vi har nu moret os over forskellige underholdende historier, allehånde mærkelige skælmsstykker, men endnu har vi ikke hørt noget eksempel på, hvorledes folk undertiden tager hævn over dem, der har dem til bedste. Min fortælling har til hensigt at vække jeres medlidenhed med en af vore bysøstre, som spillede en ung mand et puds, men som til gengæld blev pudset således af ham, at hun var nær ved at tage sin død over det.

For ikke mange år tilbage levede der i Firenze en dame, som både i legemlig og sjælelig henseende var udrustet med

særdeles bedårende egenskaber, foruden at hun fra fødslen af tilhørte en højbåren og formuende slægt. Hendes navn var Elena. Allerede i en ung alder var hun blevet enke, men hun tænkte dog ikke på at gifte sig igen, eftersom hun havde udkåret sig en smuk og fornem yngling til elsker. Da hun ikke var afhængig af nogen som helst, havde hun ofte en salig time sammen med sin ven, og hengav sig uden frygt til den gladeste elskovsleg. Disse hemmelige sammenkomster ordnede hun altid ved hjælp af sin pige, som hun trygt kunne betro sig til. Imidlertid skete det, at en ung mand fra vor stad, en adelsmand ved Rinieri, efter længere tids studieophold i Paris vendte tilbage til Firenze, hvor han fra nu af opslog sin bolig, og hvor han levede i stor anseelse, både for sin høje stands og sin lærdoms skyld. Der er jo så mange unge mænd, der således drager ud i verden, ikke for at erhverve sig nødtørftig viden, men for at studere meningen med tilværelsen og dens inderste grund, og det kan ikke nægtes, at slig kundskab er en pryd for hver en god adelsmand. Men som det så ofte er tilfældet netop med dem, der har den dybeste indsigt i tingenes natur, således skete det også med Rinieri, at han fattede en lidenskabelig kærlighed. Da han nemlig en dag, for at søge lidt adspredelse, overværede en fest, bemærkede han Elena, som – trods det, at hun bar vore enkers almindelige sørgedragt – syntes ham at glimre ved en enestående, betagende skønhed, der straks greb ham i den grad, at han anså dén for at være den af guderne mest benådede, som nød den lykke at favne hendes nøgne legeme. Både to og tre gange kastede han i tavs beundring stjålne blikke til den skønne, og vej vidende, at det kræver stor møje at erhverve jordens herligste skatte, gav han sig selv det

løfte ikke at unde sig rast eller ro, før han havde vundet fru Elenas kærlighed og dermed skabt en mulighed for at få den fryd at smage, som han ventede at finde i hendes bløde arme. Den unge enke, der ikke mente sig forpligtet til altid at stirre ned imod Helvede, var slet ikke bange for at bruge sine øjne, ja, i bevidstheden om sin uimodståelighed gjorde hun sig måske endda lovlig megen umage med at tiltrække sig mændenes blikke, og idet hun nu således koketterede lidt med dem alle i flæng, undgik det ikke hendes opmærksomhed, at Rinieri i særdeleshed fandt behag i hendes venlige, smilende øjekast. Med hemmelig stolthed tænkte hun ved sig selv:

"Min gang herhen har ikke været forgæves, siden jeg allerede har fanget en due ved næbbet."

Og fra den tid til anden sendte hun nu studenten kælne blikke, der ligesom røbede, at hun havde fundet behag i ham, mens hendes egentlige bevæggrund i virkeligheden var den, at hun mente, at hendes skønhed ville stråle des mere, jo mere ombejlet hun var, og at hendes foretrukne elsker kun ville blive end mere glødende, når han så, hvor mange, der eftertragtede hendes gunst. Studenten på sin side gav hele filosofien en god dag og havde kun tanke for den forføreriske kvinde. I det håb, at hun allerede havde fået lidt tilovers for ham, forhørte han sig om, hvor hun boede, og lagde nu idelig sin vej forbi hendes vinduer. Af den grund, jeg nys har omtalt, gav fru Elena det udseende af, at det glædede hende at se den unge mand så ofte, og studenten fandt da på udvej til at stifte bekendtskab med Elenas tjenestepige, som han betroede sine flammende følelser, samtidig med at han bad hende være ham behjælpelig med at få adgang til fruens gunst. Pigen gav gode løfter i hobetal og løb

straks efter ind og fortalte sin frue det hele. Elena fik sig en hjertelig latter over den forelskede student og sagde spottende til sin pige:

"Hvor mon han har tabt al den klogskab, han havde med fra Paris? Ja, ja, han skal få det, som han ønsker! Sig til ham, hvis han skulle komme igen, at jeg elsker ham endnu højere end han mig, men at jeg er nødt til at være forsigtig med mit rygte, hvis jeg ellers vil omgås andre kvinder uden sky. Hvis hans kærlighed kan måle sig med hans lærdom, der jo skal være stor, så kan han af denne grund kun agte mig endnu højere."

Således talte hun, dette ulykkelige væsen, som ikke vidste, hvad det vil sige at give sig i lag med studenter, og hvad der kommer ud af det.

Pigen overbragte Rinieri denne besked, og studenten blev nu helt ellevild af glæde. Han sendte Elena brev på brev, det ene varmere og mere glødende end det andet, og smukke gaver, som alle blev gunstigt modtaget; men noget bestemt løfte fik han ikke, kun tomme, intetsigende svar, og på denne måde gik tiden.

Imidlertid blev Elenas elsker, som hun havde åbenbaret alt, noget irriteret og skinsyg over studentens vedholdende kurmageri, og i den hensigt at vise, hvor ugrundet hans vrede var, sendte damen så sin pige hen til studenten og lod sige, at hun ikke havde villet bønhøre ham, før hun var vis på hans kærlighed, men nu til jul håbede hun, at de kunne komme sammen, og til den ende skulle han, om han ellers ville, indfinde sig i gården ved nattetid selve juleaften, og hun skulle da, så snart det lod sig gøre, gå ned og hente ham.

Til den fastsatte tid begav studenten sig, frydefuld i sind, hen i gården, hvor pigen lukkede ham inde, og der stod han nu og ventede sin forløsnings time. På samme tid havde Elena modtaget sin elsker, og efter at de to under fornøjelig samtale havde spist til aften, fortalte hun ham, hvad hendes plan gik ud på.

"Og så," tilføjede hun, "vil du forhåbentlig indse, af hvad art den kærlighed er, som du beskylder mig for at nære til dette menneske."

Denne forklaring faldt naturligvis i god jord hos den skinsyge elsker, og han glædede sig nu blot til at se Elenas plan bragt til udførelse.

Den foregående dag havde det netop været stærkt snevejr, og hvor man så hen, var alt dækket af vinterens hvide klædning. Da studenten havde stået nogen tid og ventet, begyndte det derfor at blive ham lidt køligt, men han fandt sig roligt i sin skæbne i håb om snart at få glimrende oprejsning. Der gik således en god stund, og Elena sagde så til sin elsker:

"Lad os gå ind i mit soveværelse, derfra kan vi se ned i gården til studenten og høre, hvad han siger til pigen, som jeg lige har sendt ud til ham."

De gik hen til vinduet, hvorfra de uset kunne iagttage, hvad der foregik udenfor, og de hørte ganske rigtigt pigen sige således:

"Å, hr. Rinieri, fruen er frygtelig ked af, at en af hendes brødre desværre er kommet på besøg i aften. Efter at han først havde passiaret et par timers tid, ville han også spise til aften med hende, og han er ikke gået endnu, men jeg tænker da, det ikke vil vare ret længe. Derfor har fruen ikke kunnet komme

ned til jer endnu, men hun beder jer have tålmodighed, så kommer hun nok straks."

Studenten, som ikke tvivlede om, at pigen fortalte ham sandheden, svarede fortrøstningsfuld:

"Sig til din frue, at hun ikke skal være ked af det for min skyld. Når blot hun kommer ved første gunstige lejlighed, vil jeg ikke føle mig forurettet."

Pigen gik derefter ind i seng, og Elena sagde til sin elsker:

"Nå, hvad mener du nu? Hvis jeg holdt af ham, som du frygter, tror du så, jeg ville lade ham stå der og fryse til en istap?"

Dermed gik de to også til sengs, og elskeren, som allerede var halvt om halvt beroliget, fejrede en sand glædesfest, mens hans uheldige rival standhaftigt holdt ud på sin ubehagelige post. For at holde varmen nogenlunde, havde han givet sig til at gå frem og tilbage, da der jo ikke var noget sted, hvor han kunne krybe i læ for frosten, og mens han således travede op og ned, forbandede han af et oprigtigt hjerte broderens langtrukne aftenvisit. Ved hver en lyd, han hørte, troede han, at det var damen, der kom for at lukke ham ind, men bestandig håbede han forgæves. Omkring ved midnat, da damen var træt af at more sig med sin elsker, sagde hun til ham:

"Hvad mener du om den student, min egen ven? Tror du, hans visdom er større end min kærlighed til ham?"

Elskeren svarede:

"Jeg må erkende, at du, mit livs skat, er min med legeme og sjæl lige så vist, som jeg er din."

"Der ser du," sagde Elena. "Kys mig så tusind gange, for at jeg kan tro, du mener det."

Til svar kyssede han hende, ikke tusind, men hundrede tusinde gange, og da de en stund havde adspredt sig ved denne uskyldige beskæftigelse, kom damen med dette forslag:

"Lad os nu stå op et øjeblik og se, om ikke den flamme er slukket, som studenten skrev så yndigt om til mig."

De rejste sig fra lejet og gik hen til vinduet, hvorfra de kunne se studenten, som med højtklaprende tænder fo'r omkring i sneen, opførende en højst ejendommelig runddans, der forekom dem ganske ny; i hvert tilfælde havde de ikke set den før. Ved dette syn udbrød Elena:

"Nej, se dog, min hjerteven, vil du nu ikke indrømme, at jeg kan få et menneske til at danse uden musik?"

"Jo, min engel," svarede elskeren henrykt.

"Nu foreslår jeg," fortsatte damen, "at vi går ned til døren. Så må du være rolig, mens jeg for spøgs skyld underholder mig lidt med ham. Det bliver nok lige så grinagtigt som at se ham hoppe omkring i sneen."

Som sagt, så gjort. Med sagte røst kaldte Elena studenten hen til døren, og han, som nu troede, at hans tid var kommet, skyndte sig at følge den kaldende stemme.

"Luk op, frue," bad han, "luk op i Himlens navn. Jeg er halvdød af kulde."

Men damen sagde:

"Ak ja, jeg ved nok, at I er kuldskær, og at det er koldt derude i sneen, men i Paris var der da ikke varmere. Endnu tør jeg ikke lukke jer ind for den forbistrede broder, som har været her hele aftenen, men så snart han er gået, skynder jeg mig ud og åbner døren. Det var med nød og næppe, at jeg kunne gå fra ham et øjeblik for at løbe ned og bringe jer lidt trøst."

Studenten blev nok glad ved at høre den elskede kvindes stemme, men varm blev han ikke, og han bønfaldt hende atter om at lade ham komme i hus.

"Frue," sagde han, "jeg beder jer i Herrens navn om at give mig tag over hovedet, for det er lige begyndt at sne igen, og der er ikke tegn til, at det snart vil holde op. Inde i huset vil jeg vente, så længe det skal være."

Dertil svarede Elena:

"Ak, min stakkels ven, det kan jeg ikke, denne dør knirker afskyeligt, når den bliver lukket op, og hvis min kære hr. broder hørte noget, så lå der et hus. Men jeg skal se at få ham til at gå i en fart, for at I ikke skal behøve at vente længere."

"Ja, skynd jer," sagde studenten, "og sørg endelig for at fyre godt op, så at jeg kan have en god ild at varme mig ved, for jeg er næsten følelsesløs af kulde."

"Det passer rigtignok ikke med, hvad I nylig skrev mig til," udbrød Elena. "Fortalte I mig ikke, at jeres glødende kærlighed til mig var ved at brænde jer op? I gør vist nar ad mig, er jeg bange for. Nå, nu løber jeg op. Vent så lidt og tab ikke modet."

Elskeren glædede sig i sit inderste hjerte over at være vidne til denne samtale. Glad og fornøjet gik han atter i seng med Elena, og jeg vil ikke just påstå, at de sov; de prøvede vel snarere at foretage de samme krumspring, som studenten muntrede sig med i sneen. Den arme bogorm var for resten i færd med at forvandle sig selv til en cikade, sådan en koncert leverede tænderne i munden på ham. Da det efterhånden begyndte at gå op for ham, at han var til nar, prøvede han flere gange at åbne døren, men det ville ikke lykkes. Ligeledes forsøgte han at slippe ud ad en anden vej, og da det også viste sig ugørligt,

genoptog han harm i hu sin rastløse vandring. Som han gik der, skælvende af kulde, var det ikke lutter blide ord, han havde til overs for vejret, damen, nattens langvarighed og sin egen enfoldighed. Navnlig Elena antog i disse pinefulde timer en helt anden skikkelse i hans øjne. Hans varme kærlighed til denne kvinde slog om til det bitreste, voldsomste had, og hans hævngerrige tanker syslede fra nu af udelukkende med planen om at straffe hende således, at denne nat skulle blive hende lige så uforglemmelig, som den ville blive det for ham. Hvis han før havde ventet at nyde lykken i hendes arme, længtes han nu langt inderligere efter at nyde en knusende hævn.

Efter mange og lange timers dræbende ventetid stundede det endelig mod dag, og det begyndte at lysne. Tjenestepigen gik da på fruens befaling ned og lukkede gårddøren op for studenten, og med fremhyklet medfølelse sagde hun til ham:

"Gid han få en ulykke, den fyr, som har holdt os i ånde hele natten og ladet jer stå her og fryse. I ved jo, hvad der har været i vejen, så I skal ikke tabe modet. En anden aften bliver der nok bedre lejlighed til at opnå det, I gik glip af denne gang. Fruen er selv lige så nedtrykt over det skete som I."

Studenten var nok fnysende vred, men som en klog mand vidste han vel, at trusler kun er våben i hænderne på dem, de er rettet imod, og han lod derfor ikke pigen ane, hvad der gærede i ham, men svarede blidt:

"Ganske vist har jeg aldrig tilbragt nogen værre nat end denne, men jeg ved, at din frue er aldeles uden egen skyld, for hun har selv af lutter medlidenhed vovet sig herned for at hviske et opmuntrende ord til mig. Og, som du siger, bedre

lykke næste gang; det er rart at have noget til gode. Hils nu din frue og gå med Gud."

Derefter humpede han hjem på sine stivfrosne ben, udmattet og forkommen af træthed og sult kastede han sig på sengen og faldt straks i en dyb søvn, hvoraf han snart igen blev vækket af stikkende smerter i alle sine lemmer. En tilkaldt læge undersøgte ham meget nøje og befandt, at hans nervesystem havde taget alvorlig skade af nattens strabadser, og kun ved anvendelse af de allerstærkeste midler lykkedes det at gengive det mishandlede legeme dets gamle førlighed. Havde han ikke haft sin ungdom, og var den milde årstid ikke kommet, er det slet ikke let at sige, om han i det hele taget havde forvundet følgerne. Men nu sejrede lykkeligvis hans kraftige konstitution, og da han atter var frisk og sund, spillede han endnu mere forelsket end før.

Efter nogen tids forløb gav tilfældet ham en udmærket lejlighed til at køle sit had, idet nemlig den unge mand, som Elena tidligere havde foretrukket, pludselig vendte hende ryggen og skænkede en anden kvinde sin kærlighed. Elena opbød til ingen nytte hele sit forføreriske talent for at kalde ham tilbage, men da hun til sidst forstod, at han var tabt for stedse, hengav hun sig til idel sorg og klage. Hendes pige følte den største medlidenhed med hende, og da hun ikke på anden måde kunne adsprede og trøste sin frue, tog hun en skøn dag sin tilflugt til studenten, da han som sædvanlig gik igennem gaden. Hun havde nemlig fået den underlige tanke, at man ved en eller anden trolddomskunst måtte kunne tvinge den troløse elsker til at blive den samme som før, og i den slags ting mente hun, at en studerende mand måtte være mester. Før hun indlod

sig med Rinieri, betroede hun sig dog først til sin frue, og Elena lånte hende øren, uden at det faldt hende ind at tænke, at hvis studenten forstod sig på sådan noget, ville han sikkert have brugt sin viden til egen fordel. Pigen fik altså lov til at træde i forbindelse med studenten, og hun blev tilmed bemyndiget til at give ham det løfte, at hendes frue ville være ham til behag, hvis han kunne skaffe hendes elsker tilbage.

Dette tillidshverv udrettede pigen med stor samvittighedsfuldhed, og da studenten hørte, hvad man forlangte af ham, blev han inderlig fornøjet og tænkte som så:

"Gud være lovet. Nu er den time kommet, da jeg forhåbentlig skal kunne tugte Elena for den tort, hun tilføjede mig som tak for min store kærlighed."

Til pigen sagde han kun dette:

"Sig til din frue, at hun ikke behøver at sørge, for om hendes elsker end var i det yderste Indien, skulle jeg nok få ham til at vende tilbage i en hast og tvinge ham til at bede om tilgivelse for den sorg, han har forvoldt. Med hensyn til det, der bliver at iagttage, vil jeg helst træffe personlig aftale med fruen, når og hvor det måtte være hende belejligt. Sig hende dette og bed hende for resten være ved godt mod."

Pigen overbragte hende denne besked, og ordnede det derefter således, at de kunne mødes i Santa Lucia del Prato. Elena, som åbenbart fuldstændig havde glemt, hvilken uret hun havde gjort mod studenten, lagde tillidsfuldt sin velfærd i hans hånd og betroede ham åbenhjertigt sine lønligste ønsker. Rinieri gav derpå følgende svar:

"Det er ganske rigtigt, frue, at jeg i Paris også lagde mig efter den sorte kunst, og jeg tør sige, at jeg forstår den til bunds, men

da den er Gud alt andet end velbehagelig, havde jeg egentlig forsvoret at gøre brug af den. Min kærlighed til jer er imidlertid så stærk, at jeg ikke kan nægte jer noget som helst, og derfor ville jeg, om jeg dermed kunne tjene jer, ikke undslå mig for at give mig Djævelen i vold med hud og hår. I må dog vide, at min kunst ikke er så simpel, som mange folk tror, navnlig ikke, når talen er om en kvinde, der gerne vil have sin elsker tilbage, eller om en mand, der gerne vil genvinde sin elskede, for i sådanne tilfælde kræves der personlig medvirkning af den pågældende, og fremfor alt gælder det om, at han eller hun ikke er bange, idet vedkommende nemlig skal udføre visse ting en nat, på et ensomt sted, uden ledsagelse af nogen som helst. Jeg ved ikke, frue, om I er villig til at påtage jer dette. Elena, som af lutter kærlighed havde tilsat al omtanke, svarede uden betænkning:

"Min længsel efter ham, der sveg mig, kender ingen grænser. Der er intet, jeg ikke vil gøre for at vinde ham tilbage. Fortæl mig, hvori den vanskelige prøve består, som kræves af mig."

Studenten, der var en ærkeskælm, gav fruen følgende forklaring:

"Jeg må først gøre et sindbillede af ham, I længes efter. Når det er færdigt, skal I en nat ved aftagende måne begive jer ned til en bæk og der bade jer syv gange i nattens første time sammen med billedet. Derefter må I, stadig nøgen, gå op i et træ eller stige op på taget af et ubeboet hus. Med billedet i hånden og blikket rettet imod nord skal I da syv gange fremsige nogle trylleord, som jeg nok skal skrive op til jer. Når I har udtalt formularen de syv gange, vil der med et stå to skønne jomfruer for jer. De vil bøje knæ for jer og venligt udspørge jer om, hvad I befaler dem at gøre. I må da i en lige så smuk og

sømmelig tone fremsætte jeres ønske, idet I vel passer på ikke at bytte om på navnene. Straks derefter ville jomfruerne begive sig bort, og I kan atter stige ned og hente jeres klæder, hvor I nu end måtte finde for godt at efterlade dem. Når I vel er blevet klædt på igen og har nået jeres hus, er prøven overstået, og I kan trøstigt glæde jer til at gense jeres elsker. Inden næste nat er halvt gået til ende, vil han komme tilbage og bede om jeres tilgivelse, og fra den stund vil han aldrig mere forlade jer for en anden kvindes skyld."

Da fru Elena hørte disse ord, som hun fuldt og fast stolede på, blev hun så glad, som hun ikke havde været i mange tider, og i forudfølelsen af den lykke, hun snart igen skulle nyde i sin elskers favn, udbrød hun med henrykkelse:

"Vær forvisset om, at jeg nøje skal følge jeres anvisning. Jeg har netop en ejendom, der synes skabt til at være det sted, hvor prøven skal foregå. Den ligger i Arnodalen, ikke ret langt fra floden, hvor det nu, i juli måned, vil blive helt dejligt at bade. Jeg husker også, at der lige i nærheden ligger et gammelt, ubeboet tårn, hvor der aldrig kommer et menneske, undtagen når hyrderne engang imellem kravler derop for at se sig om efter deres bortkomne dyr. Det er som sagt et meget ensomt og afsides sted, hvor jeg nemt vil kunne få ro til at udføre alt det, I har pålagt mig."

Studenten, der meget godt kendte både fruens ejendom og det gamle, forfaldne tårn, blev glad over at høre, hvor villigt hun gik i tøjet, og sagde endnu kun dette:

"Ja, frue, jeg har uheldigvis aldrig været på den kant og kender derfor ikke forholdene af selvsyn, men hvis jeres beskrivelse stemmer med virkeligheden, må stedet jo være

ganske fortrinligt egnet til udførelsen af vor plan. Når tiden er inde, skal jeg så nok sende jer sindbilledet og formularen, og jeg håber, at I til tak for min tjeneste vil holde jeres givne løfte, hvis ellers resultatet af vore anstrengelser bliver jer gunstigt."

Damen gentog forsikringen om at ville give sig hen til studenten, hvis han skaffede hende hendes elsker igen, og dermed gik de hver til sit.

Studenten var inderlig fornøjet ved udsigten til snart at få øvet den hævn, alle hans tanker drejede sig om. På nogle få dage gjorde han et billede af den utro elsker, forsynede det med sære tegn og sendte det sammen med en forvrøvlet besværgelsesformular hen til Elena med den besked, at hun den følgende nat måtte gøre, som det var hende pålagt. Samtidig tog han i følge med sin tjener ud til en ven, der boede tæt ved det omtalte tårn, og der beredte han sig nu til at lægge den sidste hånd på sit hævnværk. Elena brød imidlertid op sammen med sin pige og slog sig ned på landstedet i Arnodalen. Henad sengetid foregav hun at ville gå til ro, og efter at have forvisset sig om, at pigen havde lagt sig, listede hun alene bort fra huset og tog vejen ad floden til. Forsigtigt spejdende til alle sider sneg hun sig af sted, men da intet menneskeligt væsen var at se eller høre, afførte hun sig sine klæder, som hun skjulte under en busk, og badede derefter syv gange sammen med billedet, hvorpå hun ganske nøgen og med billedet i hånden steg op i tårnet. Studenten, der ved nattens frembrud tilligemed sin tjener havde lagt sig på lur bag ved nogle buske og træer, kunne fra sit skjul iagttage alt, hvad der foregik. Da Elena i al sin nøgenhed kom gående forbi, og da han så hendes hvide legeme lyse i nattens mørke, følte han ligesom et øjebliks medlidenhed

ved tanken om, hvilken sørgelig forvandling disse velformede bryster, disse runde, bløde arme skulle undergå. Så meget som et nu måtte han kæmpe imod kødets lyst, der tilskyndede ham til at springe frem og tage alle disse yppige yndigheder i besiddelse, men mindet om den fortræd, han selv havde måttet lide, hjalp ham til at kvæle både medlidenheden og kødets opsætsighed, og fast i sin beslutning lod han hende gå uantastet forbi.

Elena steg nu op i tårnet og begyndte på foreskreven måde at fremsige de besværgelsesformularer, som Rinieri havde sendt hende. Mens hun var optaget af dette, listede studenten imidlertid stilfærdigt efter hende og fjernede sagte den stige, ad hvilken hun var kommet op på tårnets flade tag. Derefter satte han sig i ro og mag til at afvente, hvad der videre måtte ske. Da Elena var færdig med sine besværgelser, begyndte hun at se sig om efter de to dejlige jomfruer, men de lod ikke til at have hast med at indfinde sig. I hvert fald forekom ventetiden hende temmelig lang, og den kølige natteluft gjorde vel også sit til at dæmpe hendes begejstrede tro på miraklet. Efterhånden som tiden led, uden at der indtraf noget overnaturligt, sank hendes mod dybere og dybere, og da det omsider blev morgen, havde hun så ganske opgivet at genvinde sin tabte lykke, at hun endog sagde til sig selv:

"Jeg er næsten bange for, at den student blot har haft til hensigt at lade mig tilbringe en nat som den, jeg skaffede ham, men hvis det er det, han har villet, har han dog ikke forstået sine sager så godt som jeg, for denne nat er næppe halvt så lang som hin vinternat, ikke at tale om, at vejret jo på denne årstid er ganske anderledes blidt."

For nu ikke at blive overrasket i denne stilling, når dagen rigtigt brød frem, ville hun atter begive sig ned og tage sit tøj på, men hvad formår at skildre hendes rædsel, da hun så, at stigen var borte. Ret som om jorden pludselig havde åbnet sig under hendes fod, mistede hun med et sæt hele sit mod og kastede sig fortvivlet på det flade tag. Det uventede slag overvældede hende til en begyndelse ganske og aldeles, og hun vidste ikke bedre end at give sin smerte luft i bitter gråd. At det var studenten, hun havde at takke for sin ulykke, tvivlede hun ikke et sekund om, men hun bebrejdede sig selv i høje toner, at have betroet sig til et menneske, om hvem hun dog vidste, at han måtte være hende fjendtligsindet. Hensunket i disse trøstesløse tanker, forholdt hun sig længe uvirksom. Til sidst satte hun sig for endnu en gang at se nøje efter, om det skulle være aldeles umuligt at slippe ned, og da denne fornyede undersøgelse gav samme resultat som den første, begyndte hun atter at græde og overveje, hvorledes enden ville blive på denne jammerlige historie.

"Ak," tænkte hun, "hvad mon mine brødre ville sige? Og min familie? Og naboerne? Ja, hvad vil hele byen sige, når de får at vide, at jeg er blevet fundet her så nøgen som et nyfødt barn? Enhver vil tro, at min ære kun har været et bedrag, og jeg har ellers altid været så agtet. Selv om jeg ville prøve på at finde på undskyldninger – man kunne måske til nød finde en nogenlunde sandsynlig forklaring – så ville det heller ikke hjælpe mig, for den nederdrægtige student er jo inde i det hele, og han skulle nok sørge for, at jeg ikke fik lov til at lyve mig fra det. Å, jeg arme stakkel! På en og samme tid har jeg for altid mistet min unge, kønne elsker og min ære."

Mens hun tænkte således, blev sorgen hende så utålelig, at hun var nær ved at styrte sig ned fra tårnets top.

Da solen var stået op, gik hun helt hen til randen af taget for at se, om der ikke skulle komme en vogterdreng, som hun kunne sende efter pigen, men der var ingen at se, hverken dyr eller mennesker. Jo, en var der dog, men hans hjælp skulle hun vel var sig for at påkalde. Denne ene var nemlig ingen anden end studenten, der kom slentrende frem fra sit skjul, hvor han havde ligget og sovet et par timers tid.

"Se, godmorgen, frue," råbte han hoverende. "Nå, har jomfruerne så været her?"

Ved synet af studenten og ved at høre hans spottende tale kom Elena atter til at græde. Hulkende bad hun ham komme nærmere hen til tårnet, for at hun kunne sige ham noget. Rinieri efterkom meget elskværdigt damens anmodning, og idet hun nu lagde sig fladt ned på taget, så at kun hendes hoved kom til syne i den åbning, hun var steget op i tårnet igennem, talte hun under mange tårer således til ham:

"Kære Rinieri," sagde hun, "hvis det har været jeres agt at tage hævn over mig for den slemme nat, jeg lod jer tilbringe i vinter, da må I visselig nu være tilfredsstillet, for om end vi er i juli måned, har jeg dog været ved at fryse ihjel, eftersom jeg jo ikke har spor af klæder på. Og så har jeg bitterligt fortrudt min ondskab imod jer, ligesom jeg også har grædt sådan over min egen dumhed, at det er mig helt ufatteligt, at jeg ikke har grædt øjnene ud af hovedet. Derfor beder jeg nu så mindeligt – ikke for den kærligheds skyld, som I har båret til mig – men jeg beder jer for jeres egen skyld, fordi I er adelsmand, at I lader jer nøje med den hævn, I allerede har fået over mig. Giv mig mine

klæder og lad mig slippe ned herfra. Og min ære, som I, om I end ville det, aldrig kan give mig tilbage, lov mig, at I ikke vil berøve mig den. Det er sandt, at jeg den nat var hjerteløs nok til at forholde jer den glæde, som jeg kunne have skænket jer, men hvis jeres ønsker fremdeles er de samme, kan jeg jo endnu give jer mange nætter for en. Vær da tilfreds med det, I har opnået, slå jer til tåls med bevidstheden om, at I har haft magt til at hævne jer, og at jeg har fået denne jeres magt at føle. Det er kun ringe hæder for en ørn at besejre en due. Hav medlidenhed med mig, for Guds kærligheds og jeres egen æres skyld!"

Studenten, som endnu havde vinternattens pinsler i frisk minde, glædede sig over at være vidne til Elenas elendighed, men på den anden side kunne han som den følsomme sjæl, han var, ikke andet end ynkes over hendes nød. Alligevel sejrede atter denne gang hævngerrigheden over hans blidere følelser, og han svarede koldt:

"Ja, fru Elena, hvis mine bønner – som jeg for resten ikke forstod at bade i tårer således som I, eller at indsukre med søde ord og løfter – den nat, da jeg på et hængende hår havde fundet min død udenfor jeres vinduer, hvis de da havde formået at skaffe mig lov til at søge et øjebliks ly under et skærmende tag, så ville det nu falde mig let at bønhøre jer. Men hvis I nu pludselig føler jer tynget af en ganske ny bekymring for jeres ære (jeg mener af en bekymring, som i gamle dage var såre langt fra at ligge jer på sinde), hvis det falder jer lidt pinligt at stå deroppe splitternøgen, så vil jeg give jer det råd at rette jeres bønner til ham, i hvis arme I aldrig har undset jer for at hvile lige så nøgen, ham, i hvis arme I tilbragte netop den nat, da jeg med klaprende tænder og stivfrosne fingre løb op og ned i jeres

gård. Lad *ham* hjælpe, lad *ham* komme med jeres tøj, lad *ham* bringe stigen. Se at få ham til at interessere sig lidt for jeres ære, som I dog så ofte har sat på spil for hans skyld. Hvorfor kalder I ikke ham til hjælp? Hvem er nærmere end han til at stå jer bi? I har givet jer hen til ham, så er I vel den, der har det retfærdigste krav på støtte og bistand af ham? Kald ham herhen, du tåbelige kvinde! Og prøv, om din kærlighed til ham, og om hans og din snedighed i forening, er i stand til at skaffe dig overtaget over min visdom, som du den nat var mest tilbøjelig til at sætte i klasse med almindelig dumhed – for du husker jo nok det spørgsmål, du stillede din elsker? Du skal for resten ikke mere bryde dig om at være imødekommende med hensyn til dine yndigheder. Den villighed kommer for sent, og er desuden ganske overflødig, eftersom jeg, om jeg gad, kunne tage mig selv til rette. Spar din elskovshandel og gem dine nætter til din elskede for det tilfælde, at du kommer levende herfra. Ham har du en gang for alle tilstået rådighed over din person, og jeg for mit vedkommende blev i tide grundigt helbredt for lysten til at jage på fremmede enemærker. Med opbydelsen af al din kvindelige træskhed forsøger du ved smiger at vække min medlidenhed. Du beråber dig på min adelsmandsære, du prøver på med list at få mig til at lade nåde gå for ret, men al den indsmigrende tale skal ikke formørke min sunde fornuft, således som det engang lykkedes dine troløse løfter. Jeg har lært mig selv at kende, og det takker jeg dig for. Hele mit ophold i Paris har ikke givet mig så meget kendskab til mig selv som en eneste nat i din vold. Hvis du er klog nok til at indse, at jeg er højsindet og ædel, så er du vel også klog nok til at forstå, at netop du, du alene, er af den slags kvinder, min

højmodighed ville være spildt på. For skadedyr som dig og dine lige gives der ingen anden straf end døden. Mennesker bør naturligvis behandles noget mere overbærende, men denne grundsætning kan aldrig komme dig til gode. Jeg er ingen ørn, som du vover at påstå, og du er lige så lidt en due, men som den, jeg er, skal jeg forfølge dig hele livet igennem med mit luende had, for du er en giftig slange. Alt, hvad jeg foretager mig imod dig, kan ikke kaldes hævn, kun straf, for hævnen bør rigeligt opveje den begåede ugerning, men så megen grusomhed står det ikke i menneskelig magt at udøve. Hvis jeg ville have hævnet mig, måtte jeg foruden dig have dræbt mindst hundrede kvinder af samme slags, for færre kunne næppe veje op imod det tab, som min død ville have været for menneskeheden. Du må nemlig vel huske på, at når alderen om nogle få år har sat sine rynker i dit ansigt, så er du i virkeligheden ikke mere værd end et udtjent tyende, mens jeg måske til den tid kan have indlagt mig større fortjenester af samfundet end du og tusinder af dine lige. Jeg skal lære dig nu, hvad der kommer ud af at håne et menneskes bedste følelser. Jeg skal give dig en forestilling om, hvad det vil sige, at få en student til fjende. Og hvis du ellers står din straf igennem, tænker jeg nok, at du for eftertiden holder dig i skindet. Når du længes så forfærdeligt efter at komme ned, begriber jeg for resten ikke, hvorfor du ikke kaster dig herned. Hvis du var så heldig at knække halsen, ville du på samme tid slippe ud af den pine, du beklager dig over, og samtidig gøre mig til det lykkeligste menneske af verden. Nu gider jeg ikke stå her og underholde dig mere. Jeg har fået dig op i tårnet, og dermed er jeg fornøjet. Det bliver din sag at komme ned igen, men det kan

du vel også sagtens, så dygtig som du er – til at gøre nar ad folk!"

Elena græd ustandseligt, mens studenten holdt denne straffeprædiken for hende, og imidlertid gik tiden, og solen steg højere og højere op på himlen. Da Rinieri tav, begyndte hun at tale således:

"Grusomme menneske, hvis den ulyksalige nat voldte jer så stor pine, og hvis min brøde forekom jer så svar, at hverken min ungdom, mine salte tårer eller mine ydmyge bønner have formået at bevæge jer til barmhjertighed, så lad da i det mindste det formilde jeres strenge sind, at jeg ganske forlod mig på jer, at jeg betroede jer mine dyreste hemmeligheder, for netop ved min tillid, gav jeg jer hævnen i hænde og imødekom således af mig selv jeres mest brændende ønske. Vær nu ikke vred mere, tilgiv mig og lad mig komme ned, så lover jeg jer, at jeg helt vil bryde med min utro elsker og give mig hen til jer alene, hvor ringe pris I end synes at sætte på min skønhed, siden I jo mener, at den snart vil være fortæret og udslettet af årene. Om jeg er køn eller ej, gør imidlertid mindre til sagen. Ung er jeg i hvert fald og derfor lige så vel som andre kvinder skikket til at adsprede og fornøje de unge mænd, og dem hører I jo til. Jeg har jo ganske vist været slem ved jer, men jeg kan dog ikke tro, at I vil lade mig lide så smertefuld en død, som det ville være, hvis jeg i fortvivlelse styrtede mig ned fra dette tårn. Når I vil være oprigtig, tør I dog ikke nægte, at I en gang har holdt meget af mig. Hav medlidenhed med mig, å! hav medlidenhed, for Guds skyld. Skån mig! Skån mig! Solen begynder at stikke, og dens varme er lige så pinefuld som kulden i nat."

Studenten, der øjensynlig fandt behag i at gøre denne samtale så lang som muligt, svarede:

"Ja, frue, det er sandt, at I forlod jer på mig, men det var ikke af kærlighed til mig, men kun af lav, egenkærlig beregning, for at jeg skulle gengive jer den tabte elskovslykke. Fortjener den spekulation vel nogen medlidenhed? Nej, langt snarere en endnu hårdere straf. Du tager fejl, hvis du tror, at jeg ikke havde andre udveje til at skaffe mig hævn, jo, jeg havde utallige. Tusinder af snarer har jeg lagt for din fod, mens jeg gik og spillede den forelskede, og hvis du ikke var gået i denne, ville du om kort tid ufejlbarligt være faldet i en anden. Hvorledes end min hævn havde formet sig, ville den desuden i enhver skikkelse være blevet lige følelig. Når jeg nu tilfældigvis har valgt denne, var det langtfra af hensyn til dig, men ene og alene for at stille mig selv tilfreds. Og hvis alt andet var slået fejl, havde jeg endelig min pen, ved hvis hjælp jeg skulle have malet dig så sort, at du ville ønske, du aldrig var kommet til verden. Pennens magt er større, end man kan gøre sig begreb om, når man aldrig har fået det at føle. Jeg sværger ved alle himle – hvis ellers Gud vil blive ved at stå mig bi i udøvelsen af min hævn, hvad jo den gode begyndelse synes at forjætte – at jeg skulle have skrevet ting om dig, som skulle have fået dig til at rødme således, at du til sidst havde revet øjnene ud af hovedet på dig selv, for ikke at komme til at se dit eget billede. Som jeg allerede har sagt, bryder jeg mig ikke en døjt om din kærlighed eller om at eje dig. Du må vist være glad, hvis din gamle elsker igen vil interessere sig for dig. I fordums tid hadede jeg ham lige så oprigtigt, som jeg nu holder af ham, fordi han har behandlet dig således. Kvinderne er i reglen altid selv skyld i deres ulykke

derved, at de forelsker sig i rene grønskollinger, blot fordi de er lidt friskere af lød, lidt slankere af vækst, mere mørke i skægget og mere sprælske af sig, men sådan har de ældre mænd også været, før de nåede den erfaring, som de har forud for de ganske unge. I lever i den tro, at disse knægte er bedre ryttere, som gør flere mil om dagen end modne mænd. Ja, jeg indrømmer, at de måske er lidt mere fyrige, men de ældre med den større erfaring ved dog bedst, hvor lopperne sidder gemt, og bedre er en *lille* god mundfuld end en *stor*, der ikke smager af noget. Stærkt trav udmatter en mand, om han er aldrig så ung, men ved sindig gang kommer man også til målet, langsommere ganske vist, men sikrere og mageligere. Og så tænker de dumme kvindemennesker heller aldrig på al den umoralitet, der skjuler sig under et kønt ydre. Det er jo sådan med de unge knøse, at de aldrig har nok i en. De render efter hvert skørt, de får kig på, og de bilder sig så at sige ind, at alle kvinder er deres lovlige bytte. Derfor er deres kærlighed altid flygtig, hvad du jo netop har fået et slående bevis på. Flødeskæg anser det for en selvfølge, at damerne kysser og klapper dem, og de kender ingen større ære end at prale af deres erobringer – i modsætning til munkene, som gør mangt et taknemmeligt bytte, fordi de går på krigsstien i stilhed. Du påstår nok, at din pige og jeg er de eneste, der kender noget til dine kærlighedshistorier, men hvis du selv tror på den fabel, må du være mere indskrænket, end jeg havde tænkt mig. Sandheden er, at i hele din gade taler man ikke om andet, men i reglen går det således, at de, som er indblandet i sådanne sager, er de sidste, rygtet når til. De unge fyre bruger jer som indtægtskilder, mens modne mænd glæder sig over at berige jer

med gaver. Du får nu bære følgerne af det dårlige valg, du selv har gjort. Jeg, som du har kastet vrag på, har gudskelov fundet en anden, en, der står langt over dig, og som bedre end du har forstået at værdsætte mig efter fortjeneste. For at nå til sikker kundskab om, hvad der fryder eller støder mit blik, skulle du alligevel prøve at styrte dig herned. I samme nu, som Satan snupper din sjæl, bliver du formodentlig klartskuende nok til at se, om mine øjne udtrykker sorg eller ej ved synet af dit sønderknuste legeme. Dog den glæde vil du vel ikke gøre mig, men lov mig i det mindste, at du, når solen rigtigt begynder at stege din krop, da vil tænke lidt på den isnende kulde, som jeg måtte udstå en hel nat. Mindet om den nats knagende frost i forbindelse med denne dags glødende sommervarme kan måske bevirke, at heden bliver mindre trykkende."

Da Elena forstod, at studenten ikke var til at formilde, blev hun helt utrøstelig og gav sig atter til at jamre højlydt.

"Siden hensynet til mig ikke kan blødgøre jeres hjerte," udbrød hun grædende, "så skænk mig dog tilgivelse i den kærligheds navn, som I bærer til en kvinde, der er bedre og forstandigere end jeg. Vær barmhjertig og lad mig komme ned og få mit tøj på."

Studenten tog sig en hjertelig latter over Elenas ynkelighed, og da det nu var henved nitiden, svarede han:

"Ja, lille ven, siden du beder mig i en så ophøjet dames navn, kan jeg ikke lade være at opfylde din bøn. Lad mig vide, hvor dine klæder ligger, så skal jeg hente dem og lade dig slippe ned fra tårnet."

I tillid til, at hendes nød snart ville være forbi, blev Elena mere fattet og beskrev udførligt det sted, hvor hun havde gemt

sit tøj. Rinieri gik derpå ud af tårnet, gav tjeneren befaling til at blive der og påse, at ingen gik derind, førend han selv kom tilbage, og begav sig så hen til en nærboende ven, hvor han indtog en solid frokost i ro og mag, hvorpå han, da tidspunktet forekom ham passende, lagde sig til at sove.

Elena sad imidlertid stadig oppe på tårnet og håbede ganske svagt, at studenten ville holde sit løfte, men da tiden trak ud, kunne hun jo nok forstå, hvad meningen havde været, og sunket hen i nagende tanker gav hun sig atter fortvivlelsen i vold. For at søge ly mod solens brændende stråler, gemte hun sig, så godt det lod sig gøre, bag en af murtinderne, der ragede lidt op over tårnets tag. Skiftende mellem håb og håbløshed sad hun der time efter time, indtil søvnen overvældede hendes trætte legeme og forpinte sjæl. Men længe fik hun ikke fred. Solen var efterhånden nået op til midten af sin bane og sendte nu hele sin glødende varme ned på staklens nøgne krop. Hendes fine, følsomme hud slog revner både her og der, og smerten blev snart så voldsom, at den rev hende ud af søvnens arme. Hun vågnede med en fornemmelse af at stå på et bål, men flytte sig turde hun ikke heller af frygt for at flå hele skindet af. Hendes hoved værkede, som om det skulle sprænges; taget var så brændende hedt, at hun aldrig med sin gode vilje ville have betrådt det. Og ikke en luftning lindrede hendes pinsler, men fluer og bremser i sværme satte sig i de åbne sår, og hvert stik voldte hende smerte som nålestik. Mens hun viftede sig atter og atter, forbandede hun både livet, sin elsker og studenten. Således plaget og mishandlet af åndelig nød og al tænkelig legemlig lidelse, ikke mindst af sult og tørst, rejste hun til sidst op for at se, om der ikke skulle være et

menneskeligt væsen i nærheden, som hun kunne kalde til hjælp. Men skæbnen var hende stadig grum. I denne hede havde alle bønderne forladt deres arbejde i markerne, og alt, hvad hun hørte, var kun cikadernes musik, og hvad hun så, var kun Arnos vande, som blot gjorde hendes tørst endnu mere uudholdelig. Langt borte skimtede hun skyggefulde lunde og kølige huse, hvor hun ville have givet alt sit gods for at kunne ty hen. Med solen over hovedet, det varme tag under fødderne, med flokke af bremser til at bore og gnave i hundreder af sår, undergik Elena lidt efter lidt en fuldstændig forvandling. Hendes hvide hud, som om natten havde lyst igennem mørket, var nu omtrent gloende rød, fristende tiltrækningskraft.

Mens Elena var i denne sørgelige forfatning, havde studenten det på sin side rigtig bekvemt. Da han var udsovet – det var allerede ud på eftermiddagen – stod han op og gik hen til tårnet for at se til damens befindende og for at afløse tjeneren, at han kunne få lidt at spise. Elena kendte ikke til håb mere; hendes smerte og angst voksede snarere, da plageånden atter lod sig se, men hun kunne dog ikke afholde sig fra at gøre et nyt forsøg på at stemme ham for overbærenhed. Jamrende slæbte hun sig hen til åbningen og tiltalte ham med halvkvalt røst således:

"Rinieri, I har nu hævnet jer over al måde, for lod jeg jer end fryse en nat, var det dog kun en uskyldig spøg i sammenligning med, at I så at sige har ladet mig stege heroppe i dag, foruden at jeg lider rædsomme kvaler af sult og tørst. Min eneste bøn til jer er, at I vil komme herop og give mig døden, som jeg selv mangler mod til at søge, for så stor er min pine, at døden synes mig det bedste af alt. Hvis I ikke vil vise mig den nåde, så lad

mig i det mindste få en dråbe vand at læske min tørst ved. Mine tårer er ikke fugtige nok til at lindre mit legemes brand."

Studenten kunne på hendes stemme nok høre, hvor ilde hun var stedt, og han så også på hendes ansigt, hvor frygteligt solen havde mishandlet hende, så det var ikke langt fra, at hendes rørende bønner havde formildet ham, men han vendte dog stadig det døve øre til og svarede ubarmhjertigt:

"Du skal ikke dø for min hånd, du onde kvinde, men hvis du har lyst til at dø for din egen, vil det være mig kært, om du gør det. Jeg vil heller ikke give dig vand til at læske din tørst ved, for du gav mig ingen ild at tø mine stivfrosne lemmer op ved. Jeg har ikke spor af medlidenhed med dig, men det ærgrer mig, at din sygdom, som er fremkaldt af varmen, skal kunne læges ved køligt, vellugtende rosenvand, mens min, som kom af kulde, måtte helbredes ved hæslig, stinkende gødning, og ligeledes finder jeg det uretfærdigt, at du under alt dette ikke lider anden skæbne end en hugorm, der skifter ham, mens jeg var nærved at sætte både liv og helbred til for altid."

"Å," udbrød damen hulkende, "det udseende, jeg kommer til at antage efter denne tortur, skal I sandelig ikke misunde mig. Men hvor er det muligt, at I kan bringe det over jeres hjerte at lade mig lide således? Hvilken grusommere straf kunne jeg være kommet til at udstå, hvis jeg f.eks. havde ombragt hele jeres familie på den mest hjerteløse måde? Ja, jeg ved ikke, hvilke værre pinsler man kunne have udtænkt for en misdæder, der havde bragt død over en hel stad. Gives der mon noget frygteligere end således at steges af solen og ædes af fluerne? I har nægtet mig et glas vand, men når en dødsdømt forbryder føres til retterstedet, undlader man dog ikke at opfylde hans

sidste bøn, selv om han ønsker vin at drikke. Velan, siden jeg ser, at I er uforsonlig, og siden mine lidelser aldeles ikke kan gøre indtryk på jer, bereder jeg mig nu til at modtage døden med tålmodighed. Min sjæl befaler jeg i Guds hånd, og jeg beder ham kaste et retfærdigt blik på jert skændige værk."

Med disse ord lagde hun sig ned midt på det flade tag, da tårntinderne dog ikke bød nogen nævneværdig skygge. Grædende og beklagende sig over sin hårde skæbne lå hun nu der, og ikke én, men hundrede gange troede hun, at døden var kommet og havde forbarmet sig over hende.

Først da det blev henimod aften, fandt studenten det passende at gøre ende på legen, hvorfor han lod tjeneren pakke damens klæder ind i sin kappe og bringe dem hen til Elenas ejendom, hvor de traf pigen, der sad i døren og græd af frygt for sin forsvundne frues skæbne. Til hende sagde Rinieri:

"Hør, hvor har du gjort af din frue?"

"Ak, herre", svarede hun klagende, "hvad ved jeg! Jeg gik ind til hende i morges i den tanke at finde hende i sengen, men hun var hverken der eller noget andet sted, og jeg aner ikke, hvad der er blevet af hende. Jeg er så bange, at hun skal være kommet noget til. Kan I, herre, ikke hjælpe mig?"

Dertil svarede Rinieri:

"Havde jeg blot dig på samme sted, hvor jeg har haft hende, så skulle du nok være blevet betalt for din ulejlighed, men jeg får dig vel fat en anden gang, og da skal du ikke slippe for en påmindelse, som nok skal få dig til at tænke på mig, hvis du oftere giver dig af med at gøre nar ad folk."

Derpå sagde han til tjeneren:

"Giv hende tøjet der og lad hende gå hen og hente sin frue, hvis hun bryder sig om det."

Tjeneren gjorde, som Rinieri befalede, og da pigen fik tøjet, der viste sig at være fru Elenas, kunne hun gerne have skreget af skræk ved tanken om, at de måske havde slået hendes frue ihjel, hvad studentens udtalelser meget godt kunne tyde på. Rinieri gik imidlertid sin vej, og hun skyndte sig så af sted over markerne i retning af tårnet.

Nu ville skæbnen, at en af fruens bønder netop samme dag havde mistet to svin, og som han løb rundt og søgte efter dem, kom han tilfældigvis hen til tårnet, kort efter at studenten og hans tjenere var gået derfra. Mens han stod tæt derved og spejdede efter svinene, nåede Elenas jamren hans øre, og forundret udbrød han:

"Hvem er det, der klager sig deroppe?"

Elena genkendte bondens stemme, kaldte ham hen til trappeåbningen og sagde:

"Gå hen og hent min pige."

Da bonden med undren havde set, hvem han havde for sig, svarede han:

"Jeres pige har løbet omkring den hele dag for at lede efter fruen, men hvem kunne dog tænke, at I var deroppe?"

Dermed tog han fat i stigen, stillede den til rette og ville lige til at klatre op ad den, men i det samme kom pigen til, grædende af fuld hals. På hendes spørgsmål til bonden, om hendes frue var der, svarede Elena med påtaget frimodighed:

"Ja, vist er jeg her, lille du! Græd nu ikke, men skynd dig at komme op med mit tøj."

Ved at høre Elenas stemme blev pigen straks noget lettere om hjertet. Med bondens hjælp nåede hun op på taget, hvor der mødte hende et frygteligt syn. Hendes frue lignede snarere en forkullet træpind end et levende menneske, og da pigen så studentens gruelige ødelæggelsesværk, følte hun en sådan sorg og harme, at hun brast i den voldsomste gråd, men Elena bad hende standse tårernes løb og hjælpe hende i tøjet hurtigst muligt. Det gjorde pigen da omsider, og bonden måtte hjælpe til. Elena var til en begyndelse sort fortvivlet ved tanken om, hvad folk ville sige, men pigen og bonden trøstede hende begge to ved at sige, at de jo var de eneste, der vidste noget om denne historie, og de skulle nok holde ren mund. Derefter tog bonden Elena på armen og bar hende nok så net ned fra tårnet, men den stakkels pige, som kom bag efter, må have båret sig lidt kejtet ad, for lige med ét styrtede hun med et sandt ramaskrig ned ad stigen og brækkede i faldet det ene lårben tværs over. Bonden lagde damen fra sig på en græsbænk og gik hen for at hjælpe pigen op, men da han så, hvor galt det var fat med hende, vidste han ikke bedre end at bære hende hen ved siden af fruen. Elena blev dybt nedbøjet over, at en sådan ulykke havde ramt den stakkels pige, der skulle have været hendes trøst og hjælper i de kommende trange tider, men som nu selv i allerhøjeste grad trængte til hjælp og pleje. Bonden kunne ikke være vidne til så megen nød og elendighed, uden at også han følte sit mod synke, men da det begyndte at skumre, måtte han dog forlade de to ulykkelige kvinder, for at mørket ikke skulle falde på, inden han nåede at få hentet hjælp i landsbyen og at få Elena og hendes pige bragt under tag.

Efter fruens ønske gik han hjem og hentede sin kone og sine to brødre, og pigen blev nu lagt på en båre, som han bragte med hjemme fra, mens Elena, efter at have fået en drik vand, måtte nøjes med at ride hjem på bondens ryg. Straks da de var kommet i hus, fik Elena noget at spise og blev puttet i seng, og senere på natten blev både hun og pigen i største stilhed ført til Firenze. Som den mester fru Elena var i lyvekunsten, digtede hun en fabel, der ikke mindede alt for meget om virkeligheden, og på den måde lykkedes det hende at indbilde brødre og søstre og alle andre mennesker, at hun og pigen havde været genstand for djævelsk trylleri. Efter et langt og smertefuldt sygeleje, hvorunder det ofte hændte, at huden blev hængende i lagenerne, blev Elena endelig helbredt, og pigens lårben heledes også nogenlunde. Men så klog var Elena blevet af skade, at hun aldrig mere tænkte på at gøre løjer med folk, så lidt som på at elske. Da studenten hørte, hvorledes pigen var kommet af sted, mente han at have fået tilstrækkelig hævn og gjorde så ikke videre ved den historie.

Således gik det altså denne tåbelige kvinde, fordi hun ville have sin næste til nar. Hun havde tænkt, at det gik lige så nemt med en student som med alle andre, men der tog hun fejl, for studenterne, det er folk, der ved besked med, hvor Fandens hale sidder. Og derfor, mine damer, gør aldrig nar af jeres medmennesker og fremfor alt ikke af studenter!

8. fortælling

Den ene af to omgangsvenner forfører den andens kone. Da den bedragne ægtemand opdager det, hævner han sig ved at lukke forføreren inde i en kiste, på hvilken han derpå morer sig med hans kone.

Damerne sørgede inderligt over Elenas tunge skæbne, men i følelsen af, at hun til en vis grad selv havde forskyldt sin ulykke, overdrev de dog ikke deres medlidenhed, omend de fleste af dem nok mente, at studenten kunne have været lidt mindre hårdhjertet, ja, der var endog dem, der sagde, at han havde handlet ligefrem grusomt.

Pampineas fortælling var altså til ende, og dronningen gav nu Fiammetta befaling til at gå videre. Hun begyndte lydigt således:

Såsom det synes mig, elskværdige damer, at studentens grumhed har gjort jer lidt forstemte, er det mit ønske at opmuntre jeres triste sind med noget mere livligt. Jeg agter derfor at fortælle jer en historie om en mand, der ikke således lod sig bringe i harnisk, fordi man fornærmede ham, og som navnlig ikke hævnede sig så ubehersket. Af min fortælling vil I kunne drage den lære, at en mand, der overhovedet bryder sig om hævn, skal lade sig nøje med at give lige for lige, og at det aldrig sømmer sig at gå over stregen.

I må da vide – således er det blevet mig fortalt – at der engang i Siena levede to unge mænd af god, borgerlig familie, Spinelloccio Tanena og Zeppa di Mino, der boede dør om dør i

Cammollia-gaden. Som rimeligt var for to naboer, omgikkes disse unge mænd hinanden meget flittigt, næsten dagligt, og de syntes at holde af hinanden som to brødre. De var begge gift og begge havde de en overmåde nydelig kone. Men nu hændte det, at Spinelloccio på sine hyppige besøg hos Zeppa – det traf sig så, at han ofte kom, når Zeppa ikke selv var hjemme – lidt efter lidt blev så fortrolig med sin vens kone, at han til sidst forførte hende, og det brødefulde forhold, som derved kom i stand, fortsatte de længe, uden at nogen fik nys om sagen. Så skete det imidlertid en dag, da Zeppas kone troede sig alene hjemme, at Spinelloccio kom ind og spurgte efter sin ven. Pigen, der heller ikke vidste bedre besked, svarede, at hendes frue var alene, og Spinelloccio gik så lige ind til hende. Som de var vant til, omfavnede og kyssede de hinanden, og Zeppa, der var skjult til stede, kom således ganske uformodet under vejr med, hvorledes han blev holdt for nar. Han busede dog ikke frem, men holdt sig ganske stille for at se, hvor vidt det ville gå. Han fik da den fornøjelse at være vidne til, at parret arm i arm begav sig til soveværelset, hvor de lukkede sig inde. Vel kogte blodet i ham, men ved at overveje sagen i ro, kom han til det resultat, at han helst måtte gøre så lidt alarm som muligt, da forsmædelsen jo dog ikke ville blive mindre, hvis han tilmed skulle bære sin skam til skue for alles øjne. Hævn ville han dog have, men således, at det hele skulle gå af i stilhed. Efter lange overvejelser fandt han en udvej, og foreløbig tilfreds med det holdt han sig fremdeles gemt, så længe Spinelloccio var inde hos hans kone.

Da vennen omsider var gået, trådte Zeppa ind i soveværelset, hvor fruen just var i færd med at udbedre den skade, som hendes påklædning havde lidt under elskovslegen.

"Hvad er det, du har for?" spurgte han.

"Kan du ikke se det?" sagde den ærbare viv.

"Jo, jeg ser det nok," tog Zeppa til orde, "og jeg har også set noget andet, som jeg vel helst ikke skulle have overværet."

Derpå begyndte der en lang forklaring. Med skælvende hjerte og under mange tårer og bønner om tilgivelse tilstod fruen, at hun havde indladt sig på en forbindelse med Spinelloccio, og Zeppa svarede dertil:

"Du har båret dig skammeligt ad, og hvis du vil opnå min tilgivelse, må du punktligt udføre, hvad jeg nu pålægger dig. Du skal sige til Spinelloccio, at han i morgen ved nitiden under et eller andet påskud skal forlade mig og komme herhen. Når han så er her, vender jeg hjem, og så snart du hører mig komme, skal du lade ham gemme sig i denne kiste og lukke af for ham. Hvad der videre skal ske, får du besked om senere, men det siger jeg dig forud, at du ikke af frygt for din elskers liv må lade dig afholde fra at udføre dette, for jeg lover dig, at der ikke skal overgå ham noget ondt."

For at forsone sin mand gik fruen villigt ind på at lyde hans befaling, og hun gjorde virkelig også, hvad der var blevet hende pålagt.

Den næste dag, da Zeppa og Spinelloccio var sammen, sagde denne, som han havde aftalt med sin elskerinde:

"Hør, Zeppa, jeg skal spise frokost hos en god ven i dag, og jeg vil ikke gerne lade ham vente, så jeg må gå nu. Farvel!"

"Det er da for tidligt endnu," indvendte Zeppa.

"Nej," svarede den anden, "jeg lovede at komme i god tid, for der er forskellige ting, jeg skal tale med ham om."

Dermed gik han og ad en omvej nåede han snart sin vens hus. Næppe havde de to låst sig inde i soveværelset, før Zeppa kom hjem. Fruen anstillede sig yderst forskrækket og overtalte efter sin mands ønske Spinelloccio til at krybe ned i kisten, som hun lukkede af, hvorefter hun gik ind i den anden stue.

"Er det spisetid?" spurgte Zeppa, idet han trådte ind.

"Ja, det er i hvert fald lige ved," svarede hans kone.

"Spinelloccio skulle hen til en ven og spise frokost," sagde Zeppa, "og hans kone er vist alene hjemme. Gå hen ved vinduet og kald på hende og spørg, om hun har ikke har lyst til at spise hos os."

Bange for at vække Zeppas endnu ikke kølnede harme, skyndte fruen sig at efterkomme opfordringen. Spinelloccios kone lod sig ikke nøde, da hun hørte, at manden alligevel ikke ville komme hjem til frokost. Zeppa tog venligt, næsten kærligt imod sin gæst, trykkede hende varmt i hånden og bød hende velkommen med hjertelige ord. Efter at have givet sin kone et vink om, at hun skulle forføje sig ud i køkkenet, bød han den fremmede dame armen og førte hende ind i soveværelset, idet han omhyggeligt lukkede af efter sig. Ved synet af denne mærkværdige forholdsregel, blev damen noget underlig til mode og spurgte angst:

"Men, Zeppa, hvad skal det betyde? Var det derfor, jeg blev bedt til gæst? Hvis denne opførsel er et udslag af jeres sande venskab for Spinelloccio, da må jeg sige, at det ikke er stort bevendt med jeres venskab."

Zeppa førte imidlertid sin gæst helt hen til den kiste, hvori hendes mand lå gemt, og idet han nu tog hende blidt i sine arme, talte han således:

"Før I lader jer henrive til at nære nogen vrede imod mig, beder jeg jer om at høre, hvad jeg har på hjerte. Det er sandt, at jeg har holdt af, og endnu holder af Spinelloccio som af en broder, men disse følelser gengælder han på den måde, at han ligger hos min kone. Eftersom jeg virkelig sætter pris på ham, agter jeg ikke at hævne mig anderledes end ved at krænke ham nøjagtig således, som han har krænket mig. Han har taget min kone, så tager jeg hans. Hvis I ikke vil føje mig, får jeg beholde ham i klemmen, og da det ikke er min agt at lade hans skændselsgerning gå ustraffet hen, skal jeg nok vide at lege således med ham, at ingen af jer nogen tid mere skal få en glad time."

Fruen ville straks ikke rigtig tro, hvad Zeppa fortalte hende, men da han blev ved at trænge ind på hende og samtidig fremstillede sagen på en måde, som ikke tillod tvivl om hans sandfærdighed, gav hun endelig efter, idet hun sagde:

"Ja, kære Zeppa, når det er din vilje, at hævnen skal ramme mig, så får jeg vel finde mig i det, men kun på det vilkår, at du også efter at have fået dit ønske opfyldt, tillader mig at leve i fred og god forståelse med din kone, såsom jeg helst vil bevare mit venskab for hende, skønt hun har drevet sådan uærligt rænkespil bag min ryg."

Dertil svarede Zeppa:

"Det skal du få lov til, og jeg vil ydermere give dig så smuk og sjælden en juvel, at du aldrig har set magen."

Med disse ord lagde han hende på kisten, tog hende i favn og forlystede sig en god stund med hende, som hun med ham. Spinelloccio, som lå nede i kisten, hørte hele Zeppas tale og sin kones svar, og den hopsa, der opførtes over hans hoved, gled

ham heller ikke lydløst forbi. Det kan ikke nægtes, at han blev i dårligt humør over alt dette, men han turde af frygt for Zeppas vrede ikke give sin harme luft i skældsord mod sin kone, hvad han vel også kunne spare sig, eftersom han jo i alt fald foreløbig måtte siges at være lidet frygtindgydende, som han lå der under lås og lukke. Da han fik tænkt sig lidt om, begyndte han også at indse, at han selv var skyld i hele ulykken, og at Zeppa kun behandlede ham efter fortjeneste, og det endda temmelig skånsomt og som en god kammerat. Ja, så føjelig blev han, at han besluttede at knytte venskabsbåndet endnu fastere, hvis ellers Zeppa ville række ham hånden til forlig.

Parret på kistelåget var nu træt af legen, og da de steg ned, bad damen om den juvel, hun havde fået løfte om. Zeppa gik hen og åbnede døren for sin kone, og hun trådte ind med den bemærkning:

"I har givet mig løn som forskyldt, frue." Derpå bød Zeppa sin kone at lukke kisten op, hvad hun også gjorde, og idet låget åbnede sig, pegede han på Spinelloccio med disse ord:

"Der er den juvel, jeg lovede jer, frue."

Det ville blive alt for omstændeligt at gøre rede for, hvem der følte sig mest beskæmmet. Spinelloccio skammede sig som en hund ved tanken om, at Zeppa vidste alt, og Spinelloccios kone rødmede dybt, da hun forstod, at hendes mand måtte være vidende om, hvad der var foregået mellem hende og Zeppa. Spinelloccio brød først tavsheden ved at sige:

"Zeppa, nu er vi kvit. Lad os, som min kone sagde, blive ved at være venner, og siden vore koner er det eneste, vi hidtil ikke har delt med hinanden, så lad dem for fremtiden også være fælles imellem os."

Den ordning bifaldt Zeppa, og begge parterne spiste nu frokost sammen i god forståelse. Fra den dag at regne, havde så hver af fruerne to mænd, og hver af mændene to koner, og der forlyder intet om, at de nogensinde oftere kom i strid for den sags skyld.

9. fortælling

Lægen mester Simone, der gerne vil optages i en forening, hvis medlemmer går på kurs, bliver en nat af Bruno og Buffalmacco lokket ud på et ensomt sted og senere af Buffalmacco kastet ned i en møgkule.

Efter at damerne en stund havde moret sig over de to sieneseres konefællesskab, tog dronningen – for ikke at krænke Dioneos rettigheder – således til orde:

Elskovsfulde damer! Spinelloccio havde visselig fortjent den behandling, Zeppa gav ham, og der er efter min mening ingen grund til at ynke dem, der selv giver anledning til sådan medfart. Jeg kan ikke være enig med Pampinea, når hun opfordrer os til at beklage en kvinde, som ved sin skammelige opførsel kaldte hævnen ned over sit eget hoved. Nej, når folk vil undgå at blive fortrædiget, må de selv ikke fortrædige nogen. Spinelloccio havde rigtig godt af at blive taget ved næsen, og nu skal jeg fortælle en anden historie om en mand, som også fik, hvad han havde fortjent. Når et menneske vil sin egen ulykke, bør man ikke dadle, men snarere rose dem, der bringer ham til fornuft. Hovedpersonen i min fortælling er en læge, der vendte hjem til Firenze fra universitetet i Bologna. Hans kjortel var helt af skarlagen, og hans hue af fint gråværk, men med hans forstand var det kun småt bevendt. Således er det jo ofte tilfældet med disse sølle mennesker, der dagligt vender hjem fra Bologna, nogle som dommere, andre som læger, atter andre som advokater, men alle i lange, vide kapper af skarlagen med

pelsbræmmer og alt muligt andet stads og pynt. Vi ved kun alt for godt, at tøjet i reglen er det fineste ved dem, så det behøver jeg ikke at tale om, men går over til min historie.

Iblandt de mange falske storheder, som jeg nys har beskrevet, var der også en vis mester Simone da Villa, en mand med ikke så lidt mere gods end forstand. For ikke ret længe siden kom han tilbage til Firenze som *doctor medicinae* – det kaldte han sig i det mindste – og udmajet var han naturligvis, ligesom alle de øvrige, i en rædsom bunke dyrt tøj. Sin bolig opslog han i den gade, der nu hedder Cocomero. Foruden et utal af de andre mærkelige sædvaner havde mester Simone også den grimme tilbøjelighed, at han altid skulle udspørge sin ledsager om, hvem det nu til hver tid kunne være, om alle mennesker, han mødte på gaden, og – som om medicin var noget, der rettede sig efter patienternes ydre, deres gang, holdning, klædedragt og livsvaner i det hele taget – skrev han sig med stor omhyggelighed alle sådanne ting bag øret. I særdeleshed blev Bruno og Buffalmacco – de to malere, som vi allerede har omtalt et par gange i dag – genstand for hans nysgerrige opmærksomhed, velsagtens fordi han altid så dem sammen, fordi de var hans naboer. Først og fremmest undrede han sig bestandig over, at de to malere kunne leve så sorgløst og ubekymret, som de tilsyneladende gjorde, for alle, han spurgte, fortalte ham nemlig, at de sad såre småt i det. Da han havde grublet en tid over misforholdet imellem deres smalle indtægter og brede humør, og da grundige overvejelser ikke hjalp ham til at løse det problem, han mente at være stødt på, havde han til sidst ingen anden udvej end at antage, at begge de glade fyre – om hvem man også havde fortalt ham, at de kunne

mere end deres fadervor – måtte have store indkomster fra kilder, som folk i almindelighed ikke vidste besked med, og derfor blev han lige med et ivrig efter at stifte bekendtskab med dem, i hvert fald med én af dem. Tilfældet magede det så, at Bruno blev den udkårne, og efter kort tids forløb var forholdet imellem dem det, at Bruno, der snart havde opdaget, at lægen var en dumrian, havde sin fornøjelse i at gøre ham til skive for lystige indfald, mens lægen på sin side i al troskyldighed fandt mere og mere behag i omgang med maleren. Efter flere gange at have haft ham til gæst ved sit bord mente lægen endelig at turde give og kræve en større fortrolighed, og han fortalte så en dag, hvorledes det havde forundret ham at se Bruno og Buffalmacco, der dog var småfolk, gå så let igennem livet. Bruno morede sig over doktorens snak, og da han altid var rede til spilopper, besluttede han at give den lærde mand en forklaring efter alle kunstens regler.

"Ja, mester," sagde han, "det er nu ellers en ting, jeg ikke taler om, men jer tør jeg vel nok fortælle, hvorledes vi bærer os ad, for jeg går ud fra, at I er vor sande ven, og at I ikke lader vor hemmelighed gå videre. Det er ganske rigtigt, at min kammerat og jeg fører en sorgfri tilværelse, ja, mere sorgfri endda, end selv I kan gøre jer nogen forestilling om. Og det er også rigtigt, at vort håndværk og vore ejendomme ikke indbringer stort mere, end der går til anskaffelse og vedligeholdelse af værktøj og materialer. For at I nu ikke skal tro, at vi lever af tyveri, vil jeg da fortælle jer, at vi går på kurs, og det er på den måde, at vi uden at skade nogen skaffer os alt, hvad vi behøver til at more os for – og mere til. Derfor har vi ingen bekymringer for udkommet."

Simone blev højlig forbavset over at høre dette, og skønt han ikke anede, hvad det ville sige at gå på kurs, tvivlede han dog ikke om Brunos pålidelighed, men følte sig tværtimod grebet af den inderligste lyst til at blive delagtig i malernes lyksalighed, hvorfor han tryglede Bruno om at give ham en nøjere forklaring på det løjerlige udtryk. Han skulle ikke sige det til en eneste, lovede han.

"Uha, uha!" udbrød Bruno og skuttede sig. "Ved I nu også, hvad det er, I beder mig om, mester? Den hemmelighed, I vil have mig til at åbenbare, er så farlig, at det kan blive til min undergang, hvis jeg fortæller den til nogen. Jeg er hjemfalden til Helvede. Jeg er Lucifers visse bytte, hvis jeg forråder den, men det venskab, jeg føler for jer, og den ubegrænsede tillid, jeg nærer til jer, gør mig det dog umuligt at nægte opfyldelsen af jeres bøn. Derfor vil jeg nu også sige jer dette på betingelse af, at I sværger ved Montesones kors, at I ikke vil oplade jer mund om det til nogen levende sjæl."

Lægen aflagde eden, og Bruno fortsatte da:

"I må vide, kære mester, at der for ikke længe siden her i byen levede en meget berømt troldmand, Michele Eccoto kaldet, fordi han var fra Skotland. Denne mand nød stort ry hos og blev behandlet med den største ærefrygt af mange fornemme folk, hvoraf de fleste nu rigtignok er døde, og da han ville drage herfra, måtte han på sine venners indstændige bønner gå ind på at lade to af sine fremmeligste disciple blive tilbage, og disse gav han den befaling, at de altid med alle deres evner skulle tjene de adelsmænd, der havde behandlet ham selv så højmodigt. Disciplene gik troligt i læremesterens spor, og talrige er de adelsmænd, som disse to har bistået i stort og

småt, i kærlighedsanliggender som i mange andre tilfælde. Som tiden gik, blev livet i vor by dem efterhånden så kært, og vore sæder og skikke tiltalte dem i den grad, at de besluttede at tage blivende ophold iblandt os, og da de først havde slået rod i disse fremmede omgivelser, samlede de snart omkring sig en skare af hengivne venner, adelige og borgerlige imellem hinanden, men alle sammen mænd, der havde indrettet livet efter de principper, som disse to havde gjort sig til talsmand for. For at knytte båndet fastere mellem sig og deres tilhængere, oprettede de en forening på omtrent femogtyve medlemmer, og det blev bestemt, at der skulle holdes mindst to sammenkomster om måneden, ved hvilke ethvert af medlemmerne skulle være berettiget til at fremsætte et ønske, som de to mestre påtog sig at opfylde allerede samme nat. Da nu Buffalmacco og jeg stod på en særdeles fortrolig fod med troldmændene, blev vi også optaget i foreningen, og vi er medlemmer den dag i dag. Når vi kommer sammen, udfoldes der en pragt, som trodser enhver beskrivelse. Vi færdes i kostbare sale med kostbare tapeter. Bordene er smykket med kongelig anretning, og talløse skønne, ædelbårne mænd og kvinder går os til hånde som tjenere. Kar og kander, kopper og fade, alt er af det pureste guld og sølv. De lækreste retter findes i rigt udvalg, så at enhver kan finde noget for sin smag. Jeg vil ikke gøre forsøg på at bibringe jer en forestilling om de mangeartede, sjældne instrumenter, som fryder vore øren med den lifligste musik, eller om de bløde, indsmigrende sirenestemmer, som vederkvæger os med de herligste toner. Jeg skal heller ikke prøve på at beskrive det hav af lys, som stråler igennem salene, eller de bjerge af fint bagværk og strømme af ædel vin, som sættes til livs på en sådan

aften. Og hvad påklædningen angår, da må I ved mit syndige hoved ikke tro, at vi møder i de pjalter, vi bærer til daglig. Nej, der er ikke en iblandt os, der ikke ville forekomme jer at være pragtfuld som en kejser, så rigt og skønt er vi klædt. Men den bedste af alle de glæder, vi nyder i vor forening, er dog de dejlige kvinder, som giver møde fra hele verden på et vink af hvem som helst af medlemmerne. Der kan I træffe fruen af Barbanicchi, dronningen af Baskinolien, sultanens gemalinde, Osbechs kejserinde, Ciancianfera af Noragesien, Semistante af Berlinzone og Scaldedra af Narsien. Men hvorfor står jeg og nævner den og den? Alverdens dronninger og kendte kvinder kommer der jo, om det så er pater Giovannis Scinchimurra, som jeg for resten ikke kan forliges med. Og hør nu videre! Når vi så har spist og drukket og danset et par gange, så går hver af damerne med sin kavaler til de små kabinetter. Dem skulle I se, de kabinetter. Det er noget af det yndigste, man kan forestille sig, rene små paradishaver. Det dufter lifligere end i jeres apotek, når I støder kommen, og der er senge, ved siden af hvilke dogen af Venedigs ville tage sig ud som et fattigt leje. Hvorledes det ellers går til i disse hyggelige gemakker, overlader jeg til jer selv at dømme om, men I kan nok vide, at Buffalmacco og jeg ikke hører til dem, der har mindst fornøjelse, for Buffalmacco har i reglen dronningen af Frankrig hos sig, og jeg lader som oftest Englands dronning komme til mig. Begge er de overordentlig indtagende damer, og så har vi forstået at påvirke dem således, at de ikke har tanke for andre end os. Er det så til at undres over, at vi lever gladere og lykkeligere end andre mennesker, når man ved, at vi har to mægtige dronninger til elskerinder? Desuden må I huske på, at et tusind

floriner eller så spiller slet ingen rolle for sådanne højbårne damer. Den levevis er nu, hvad vi kalder at gå på kurs. Ligesom røvere på land og sø tager vi på en vis måde egenmægtigt det, vi behøver til livets forskønnelse, men der er den store forskel mellem dem og os, at vi efter at have gjort brug af vort rov leverer det tilbage, mens de andre, de rigtige røvere, beholder alt, hvad de får fingre i. Nu har I jo nok forstået, kære mester, hvad det underlige udtryk betyder, og jeg har vel også gjort jer det klart, at disse ting er en dyb, dyb hemmelighed. Jeg skal da ikke forny mit pålæg om ubrødelig tavshed."

Doktoren, hvis videnskab formodentlig ikke rakte længere end til at kurere pattebørn for skab i hovedet, denne kloge mand stolede fuldt og fast på Brunos vidunderlige fortælling, og aldrig havde han næret nogen mere brændende attrå end den, han nu blev besjælet af, efter at blive medlem af den hemmelige forening. Med nød og næppe betvang han sin lyst til at bede Bruno om at skaffe ham adgang på stående fod, men han var dog klog nok til at vente med at fremsætte denne anmodning, til han havde levet sig endnu mere ind med Bruno og vist ham endnu mere venlighed. Foreløbig nøjedes han da med at sige, at det sandelig ikke var uforståeligt, at de kunne leve glade og fornøjede under sådanne vilkår, og samtidig begyndte han at pleje en flittigere omgang med Bruno. Både morgen, middag og aften havde han ham til gæst og bevidnede ham stadig så megen opmærksomhed, at folk til sidst måtte tro, at han overhovedet ikke kunne leve uden ham. Bruno, som nødig ville synes utaknemmelig, kvitterede for doktorens vidtstrakte gæstfrihed ved at pryde hans hus med malerier. Således malede han *Fasten* i spisesalen og anbragte et *Agnus Dei*

over døren til soveværelset. Over selve gadedøren malede han en kammerpotte, der ligesom skulle tjene til skilt, for at folk skulle kunne kende doktor Simone fra alle andre læger i Firenze. Endelig fremtryllede han på en væg i korridoren et pragtfuldt slagmaleri forestillende en kamp mellem rotter og katte, og dette billede var doktoren overmåde stolt af. Når Bruno engang imellem ikke tilbragte sine aftener hos Simone, sagde han i reglen den næste dag:

"I nat var jeg i foreningen. Dronningen af England begynder for resten at kede mig, så denne gang tog jeg storkhanen af Tarisiens gunedra."

"Hvad er en gunedra for noget?" spurgte lægen. "Jeg kender slet ikke alle de fremmede navne."

"Det tror jeg, kære mester," svarede den skælmske maler, "for jeg har hørt, at Porcograsso og Vannacena aldeles ikke omtale dem."

"I mener Ipocrasso og Avicenna," sagde doktoren berigtigende.

"Ja, måske," svarede Bruno. "Jeg forstår mig lige så lidt på jeres navne, som I på mine, men for resten betyder gunedra på storkhanens tungemål det samme som kejserinde på vort. I kan aldrig tro, hvad det er for en vidunderlig kvinde. I hendes arme ville jeg forvist glemme både medicin og plastre."

Med sådanne små hentydninger ansporede Bruno fra tid til anden sin gavmilde vært, og det endte da også med, at doktoren, som nu mente at have gjort tilstrækkeligt for Bruno, en skøn aften åbenbarede sit hjertes inderligste ønske. De var netop alene, Bruno og han, og doktoren stod og holdt lyset for den anden, der arbejdede på rottebilledet.

"Bruno," sagde han så, "Gud skal vide, at jeg kunne gøre alt for dig. Om du så bad mig rejse til Kinesiens land, ville jeg ikke betænke mig på at drage derhen. Siden jeg nærer en sådan hengivenhed for dig, må det ikke forundre dig, at jeg i venskab og fortrolighed gerne vil rette en bøn til dig. Efter at du har givet mig en beskrivelse af det lystige liv, I fører i jeres forening, er jeg blevet betaget af den stærkeste attrå efter at få adgang til jeres sammenkomster, og hvorfor jeg navnlig ønsker at blive medlem, det er, fordi jeg kender en storartet sød pige, som jeg forfærdelig gerne ville træffe sammen med. Jeg så hende forrige år på Cacavincigli og bød hende en stor sum penge, hvis hun ville bønhøre mig, men hun sagde nej. Derfor beder jeg dig nu på mine knæ, at du vil sige mig, hvad jeg har at gøre for at blive optaget i jeres forening. Du kan stole på, at jeg ville blive en god og trofast kammerat, som I nok skulle få ære af. Jeg ser også godt ud og har en køn figur, og min ansigtshud er endnu frisk som farven i en rose, ikke at forglemme, at jeg er doktor i medicinen, og dem har I vel ikke ret mange af iblandt jer? Desuden kan jeg flere morsomme historier og ikke så få gode sange. Nu skal du høre."

Og dermed begyndte han at synge. Bruno måtte med vold og magt kvæle den latter, som kildrede ham i halsen. Anstrengelsen lykkedes, og doktoren, der intet havde mærket, spurgte enfoldigt:

"Hvad synes du om den?"

Bruno svarede:

"Det er vist, at en skarntydefløjte ikke kan måle sig med jer i tonernes renhed og fylde."

"Ja," udbrød doktoren fornøjet, "og det skulle man ikke tro om mig, når man ikke har hørt det."

"Nej, det har I sandelig ret i," sagde Bruno.

Doktoren fortalte fremdeles:

"Jeg kan mange flere viser endnu, men dem kan du vente med at høre til en anden gang. Du skulle jo også have at vide, at min fader var adelsmand, skønt han boede i byen, og igennem min moder nedstammer jeg fra Valecchierne. Du har selv set, at jeg har de smukkeste bøger og fineste klæder af alle læger i Firenze. Blandt andet har jeg en kjortel, som, så sandt jeg lever, for ti år siden med alt tilbehør kostede omtrent hundrede lire. Lov mig at gøre alt, hvad du kan, for at skaffe mig ind i foreningen. Gør du det, så må du ved Gud i Himlen blive syg når som helst, og jeg skal aldrig tage så meget som en denar for at helbrede dig."

Lægens sidste ord forekom Bruno endnu mere tåbelige end noget af, hvad han hidtil havde sagt, men den listige maler dulgte omhyggeligt sin sande mening. For at vinde tid til at gennemtænke sin plan på ny svarede han blot dette:

"Å, mester, vær så venlig at holde lyset lidt mere hen til denne side og hav kun tålmodighed et øjeblik. Når jeg er færdig med halerne på disse rotter, skal I få mit svar."

Da halerne omsider blev færdige, tog Bruno således til orde, idet han ligesom modvilligt indlod sig på at tale mere om denne sag:

"Kære mester, jeg må bekende, at jeres offervillighed overfor mig er uden grænser, men den tjeneste, I her beder mig om, og som i jeres øjne synes ganske ringe, den forekommer mig umådelig stor, og jeg kender ikke et menneske undtagen jer, jeg

ville vove så meget for. Men min kærlighed til jer overvinder alle mine betænkeligheder, og selv uden den ville jeres fængslende, kloge tale, som kunne få en hykler til at kaste kåben, være stærk nok til at besejre min modstand. Jo hyppigere jeg nyder jeres selskab, des mere overlegen føler jeg jeres mægtige ånd. Og jeg må også tilstå den dybeste grund til, at jeg gør jeres sag til min. Jeg vil arbejde for jer, fordi I drives af kærlighed til den yndige kvinde, I før omtalte. Men det må jeg sige jer på forhånd, at jeg har ikke nær den indflydelse, I tiltror mig, og derfor kan jeg ikke på egen hånd udrette noget, men hvis I på tro og love sværger at bevare min hemmelighed, så skal jeg betro jer, hvorledes I må gribe sagen an, og så kan jeg også give jer grundet håb om, at I med alle jeres fortrinlige kvalifikationer vil nå det eftertragtede mål."

Dertil svarede doktoren:

"Tal uden frygt. Jeg ser, du kender mig ikke endnu, siden du drager min ubetingede tavshed i tvivl. Da hr Guasparruolo da Saliceto var dommer hos podestaen i Forlimpopoli, foretog han så at sige ikke det ringeste uden at gøre mig til sin fortrolige, for han vidste, han kunne stole på mig. Du kan tro mig, om du vil, men jeg var den første, som han fortalte, at han skulle giftes med Bergamina. Hvad mener du nu?"

"Ja," sagde Bruno, "når han kunne betro sig til jer, kan jeg vel også. Hør da, hvorledes I skal gå til værks! I spidsen for vor forening står en præsident og to rådsherrer, som alle skifter hvert halve år. Ved næste valg, nu til den første, bliver Buffalmacco nok præsident, og jeg en af rådsherrerne. Det er næsten afgjort. Præsidenten har naturligvis ikke så lidt at sige med hensyn til optagelsen af nye medlemmer, og derfor mener

jeg, at I af al magt må se at blive gode venner med Buffalmacco. Det kan aldrig fejle, at I med jeres kloge hoved må kunne gøre et yderst vindende indtryk på min brave ven, og når I så, i kraft af jeres åndelige og materielle fortrin, har erobret jer en plads i hans hjerte, så kom frem med jeres ønske. Han vil ikke kunne sige nej. Jeg har allerede omtalt jer for ham, og han mener jer det godt. Når først I selv har forebragt jeres bøn, skal jeg nok om resten."

Mester Simone udbrød henrykt:

"Dine udtalelser glæder mig meget. Hvis din ven virkelig finder behag i at omgås åndfulde mennesker, da er jeg vis på, at når han blot har talt ti ord med mig, vil han ofte komme igen. Jeg har heldigvis ånd nok til at forsyne en hel by, og mine evner udvikler sig stadig."

Da nu denne aftale var truffet, fortalte Bruno Buffalmacco det hele, og Buffalmacco gik så ivrigt ind på spøgen, at det syntes ham at vare en hel evighed, inden han kom i lag med den begavede videnskabsmand. Mester Simone, som på sin side længtes lige så stærkt efter at komme på kurs, undte sig ikke hvile, førend han var blevet gode venner med Buffalmacco, hvad han for resten meget nemt opnåede. Til at begynde med inviterede han ham på flotte middage, ligesom da han i sin tid lagde an på Bruno. De to venner lod sig aldrig nøde, men efterkom beredvilligt indbydelserne til dette hus, hvor der ikke blev sparet på udsøgte vine og fede kalkuner. De glemte naturligvis heller ikke at fortælle doktoren, hvor højt de elskede ham, og han var det eneste menneske, der forstod at fængsle dem således. Da så den gunstige lejlighed en dag tilbød sig, rykkede mester Simone omsider frem med den samme

begæring, som han allerede tidligere havde fremsat for Bruno alene. Buffalmacco fo'r op som en rasende og overøste Bruno med bitre bebrejdelser:

"Ved den levende Gud," skreg han, "jeg kan næppe betvinge min lyst til at slå dig sønder og sammen. Du skulle have sådan en næsestyver, at næsen fløj om og satte sig på sin hæl, din forræder, for det er ingen anden end dig der har sladret af skole om vor forening."

Doktoren blev straks noget hed om ørene, men undskyldte dog Bruno på bedste måde og fik til sidst også den vrede maler god igen. Da Buffalmacco havde ladet sig forsone nogenlunde, udbrød han:

"Man mærker godt, at I, vise mester, har været i Bologna og der lært at holde tand for tunge. Jeg tror om jer, at I er en klog og forstandig mand, og så vidt jeg kan skønne, må I også være døbt på en søndag. Bruno har nok fortalt mig, at I studerer medicin, men jeg tænker, at I har lært den kunst at vinde jer venner, for det forstår I bedre end nogen af dem, jeg hidtil har kendt."

"Ja," sagde doktoren og rettede sine ord til Bruno, "er det ikke det, jeg siger, at det er en stor fornøjelse at omgås forstandige mænd? Kan du nævne mig en eneste, der på så kort tid som din elskværdige ven, kunne have fået blik for min sjæls ejendommeligheder? Du selv opdagede ikke så hurtigt som han, hvorved jeg udmærker mig fremfor andre. Giver du mig ret i, hvad jeg sagde, da du fortalte om Buffalmacco, at han forstod at værdsætte åndelige fortrin?"

Bruno nikkede indrømmende, og doktoren vendte sig derpå til Buffalmacco og sagde:

"Du ville have været af samme mening, hvis du havde set mig ved universitetet i Bologna, hvor både høje og lave, lærere og disciple, kappedes om at beundre mig for sin sjæls adel, min ånds styrke og min tales klare form. Det var således, at jeg ikke kunne åbne munden, uden at de alle var segnefærdige af latter over den morskab, jeg ydede dem, og da jeg ville rejse, bad de mig alle sammen om at blive. Ja, for at holde på mig tilbød de endog at overdrage mig hele undervisningen i medicin, men jeg sagde nej, fordi jeg havde besluttet at vende hjem til mine godser, som havde været i min families besiddelse igennem mange tider, og derved blev det."

Bruno sagde da til Buffalmacco:

"Hvad mener du nu? Du ville ikke tro mig lige straks, men nu kan du selv indse, at der ikke den læge i Firenze, der forstår sig så godt på æselajle som mester Simone. Ja, man finder måske ikke hans lige, om man leder herfra og til Paris' porte. Kan du endnu vægre dig ved at opfylde hans ønske?"

"Bruno har ret," udbrød doktoren stolt, "men folk her i Firenze forstår ikke rigtig at sætte pris på mig. Det er rene dromedarer, de fleste af dem. I skulle engang se mig iblandt mine ligemænd, iblandt lutter doktorer, der kan det nok være, at jeg forstår at træde op."

For at gøre en ende på mesterens lovprisning af sig selv sagde Buffalmacco:

"Ja, I er visselig langt større, end jeg først ville tro, og da jeg nødes til at bøje mig i ærbødighed for jer, aflægger jeg herved det højtidelige løfte, at jeg vil sætte alt ind på at skaffe jer adgang til vor forening."

Fra nu af var der slet ingen måde med doktorens venlighed overfor de to spasmagere, og de gengældte hans elskværdighed ved at lokke ham til den ene dumhed værre end den anden. De lovede at give ham grevinden af Lortenborg til elskerinde, om hvem man fortalte, at hun var den skønneste dame, der var at finde i noget menneskeligt nødtørftshus. Da lægen spurgte dem nøjere ud om hende, svarede Buffalmacco ham:

"Ædle græskarfrø, det er en meget mægtig dame, hvis myndighed strækker sig til så godt som alle beboede huse. Selv minoritermunkene svarer skat til hende og bevidner hende deres ærbødighed under ledsagelse af gæve stød i trompeten. Når hun går ud at spadsere, ledsages hun ufravigelig af hr. de Rasmuspære, men i reglen holder hun sig inde. En nat for kort tid siden gik hun dog en tur lige forbi jeres hus ned til Arno for at vaske fødder og trække lidt frisk luft. Ellers er hendes sædvanlige opholdssted i Villa Latrina. Hun følges næsten altid af en tjener, som til tegn på hendes værdighed bærer et blylod og en kost, og hendes baroner ser man over alt, både Tamarindo af Slikminmås, Clistero af Fimserup og Ricinus af Tyndskvat og alle de andre, hvoraf flere vel nok er jeres gode venner, om I end ikke mindes dem lige i øjeblikket. Hvis det går, som vi håber, kommer I sikkert til at hvile i denne hulde dames favn, og så vil I snart slå pigen fra Cacavincigli ud af jeres tanker."

Lægen, der var født og opvokset i Bologna, forstod ikke Buffalmaccos sære navne og erklærede sig tilfreds med at komme i besiddelse af grevinden af Lortenborg.

Nogen tid efter denne samtale bragte malerne ham den meddelelse, at nu kunne han blive optaget. Aftenen før den

store begivenhed skulle foregå, havde lægen atter de to venner ved sit bord, og mens de sad der i fortroligt samvær, bad Simone dem fortælle ham, hvori optagelsesceremonien bestod. Buffalmacco sagde da:

"Ja, mester, det gælder først og fremmest om ikke at være forknyt, for hvis det viser sig, at I er bange, kan I nemt risikere at blive vraget, og det ville volde os stor skade. Hør nu hvorfor I har så meget mod behov. I skal nemlig lidt over midnat tage plads på et af de gravmæler, der nylig er rejst udenfor Santa Maria Novella, og I må være iført en af jeres fineste dragter, for at I første gang kan træde frem i foreningen på en nogenlunde sømmelig måde, og for at I ikke – når grevinden, fordi I er adelsmand, kårer jer til dyppet ridder (man fortæller os, at den høje dame agter at gøre noget sådant, men vi var ikke selv nærværende ved det møde, hvor hun skal have udtalt sig desangående) – skal gøre et alt for tarveligt indtryk. Nå, der på gravmælet skal I så sidde stille og vente, til der kommer et bud for at hente jer. Jeg kan lige så gerne fortælle jer med det samme, hvorledes vort sendebud ser ud. Det er et stort, sort dyr med horn i panden, og på pladsen foran jer vil det under hylen og skrigen opføre en sand heksedans for at skræmme jer, men når det ser, at I ikke lader jer kyse, vil det roligt komme hen til jer, og I skal uden frygt og uden at påkalde Gud eller nogen helgen sætte jer op på ryggen af dyret. Når I vel har sat jer, skal I lægge armene over kors på brystet, og I må endelig ikke holde fast i uhyret. På den måde bliver I ført hen til os, men jeg siger jer på forhånd, at hvis I blot en gang på turen viser jer bange eller anråber Gud og hans helgener om bistand, da kan det godt ske, at uhyret kaster jer af på et sted, hvor der lugter mindre

godt. Dersom I ikke er sikker på at kunne være koldblodig, må I derfor hellere blive hjemme, for et mislykket forsøg kan betyde meget store ubehageligheder for jer selv, og os kan det ikke gavne."

Dertil svarede lægen:

"I kender mig nok ikke rigtig endnu! I ser ned på mig, fordi jeg går med handsker og lang kjortel, men hvis I vidste, hvad jeg sommetider har bedrevet, når jeg med mine kammerater gik på tøsesjov om natten i Bolognas gader, så ville I vist blive forbavsede. En nat, da der var en pige, som ikke ville gå med os – det var for resten et lille pjus, der næppe nåede mig til midt på brystet – gav jeg hende først en ordentlig en på siden af hovedet, og så tog jeg og slæbte hende efter mig et langt stykke, hvorpå hun endelig fulgte godvilligt med. Det er så sandt, som at jeg står her! En anden gang, kan jeg huske, gik jeg ganske alene – jeg havde bare min tjener med – forbi minoriterkirkegården ved nattetid, og skønt der var blevet begravet en kone samme dag, var jeg ikke en smule forknyt. I skal altså ikke være bange for udfaldet. Mod mangler jeg ikke; jeg er snarere dumdristig. For at tage mig så pyntelig ud som muligt vil jeg ved optagelsen bære den skarlagenskjole, som jeg havde på, da jeg blev doktor, og jeg tænker, at jeres selskabsbrødre bliver så henrykte ved synet af mig, at de inden ret længe kårer mig til deres øverste. Ja, jeg vil nok gøre lykke, når grevinden af Lortenborg, som endnu ikke har set mig, allerede er så forelsket i mig, at hun vil udnævne mig til dyppet ridder. Den stilling egner jeg mig vist til; den kan jeg udfylde, tror jeg. Stol I nu kun på mig."

"Ja," udbrød Buffalmacco, "I taler så overbevisende, at jeg ikke kan andet end tro jer, men pas nu endelig på at komme i rette tid, for at vort sendebud ikke skal gå forgæves. Jeg mener ikke, at I skal blive borte af frygt, men det er jo koldt om natten, og lægerne er jo mennesker som vi andre og holder ikke af at fryse."

"Jeg er sandelig ingen frossenpind," svarede doktoren. "Når jeg for eksempel står op om natten for at besørge et lille ærinde – det kan jo ske for den bedste – så tager jeg aldrig andet end en pelskåbe over mig. Nej, det skal du virkelig ikke være bange for. I den henseende kan du være rolig."

Nu gik de to venner deres vej, og mesteren afventede med længsel den højtidelige stund. Sent næste aften iførte han sig i al hemmelighed sin fineste kjortel og begav sig til gravmælerne ved Santa Maria Novella; men sin kone fortalte han naturligvis ikke noget om, hvorhen han agtede sig på sig på sin natlige færd. Rystende af kulde satte han sig til at vente på uhyret. Buffalmacco, der var en høj, svær mand, havde imidlertid skaffet sig en af den slags masker, som tidligere benyttedes ved visse lege, der nu er gået af mode, og ved hjælp af den og en sort pels, som han tog omvendt på, kom han til at ligne en bjørn med djævleansigt og horn i panden. Således udstyret gik han hen på kirkepladsen, fulgt i nogen afstand af Bruno, som jo skulle overvære det forestående optrin. Da Buffalmacco var kommet mester Simone på nært hold, begyndte han at hoppe og springe og lave et gyseligt postyr. Næppe havde doktoren fået øje på den gruopvækkende fremtoning, som hylede, prustede og skar tænder værre end en besat, før hårene rejste sig på hans hoved, og alle hans lemmer kom til at skælve. Da

han i grunden var en stor kryster, ønskede han af sit ganske hjerte, at han blot var vel hjemme igen, men nu havde han vovet sig derhen, og han længtes jo også efter at se alle de vidundere, som de to malere havde fortalt ham om, så der var ikke andet at gøre end at mande sig op og holde tappert ud. Efter at Buffalmacco havde raset vildt en stund, lod han til at falde til ro og nærmede sig spagfærdigt den gravsten, hvor den forskrækkede doktor havde taget plads. Mester Simone var i begyndelsen tvivlrådig med hensyn til, om han skulle stige op på uhyret eller ej, men af frygt for at komme galt af sted, hvis han ikke fulgte dyrets stiltiende opfordring, steg han ned fra gravmælet og klatrede op på djævlebjørnen, idet han mumlede ved sig selv:

"Gud være med mig!"

Derpå satte han sig tilrette med korslagte arme, som det var blevet ham foreskrevet, og Buffalmacco bevægede sig nu sindigt henad vejen til Santa Maria della Scala. Krybende på alle fire bar han sin viljeløse rytter helt ud til Ripoles nonnekloster, hvor der den gang fandtes nogle dybe kuler, i hvilke bønderne plejede at opsamle alskens affald, som tjente til at gøde deres marker. Da Buffalmacco kom tilstrækkelig tæt hen til en af kulerne, passede han sit snit, og idet han med hånden frigjorde sig for doktorens ben, kastede han ham på hovedet ned i skarnet. Så begyndte han igen at skære tænder og hyle som en rasende djævel, hvorpå han løb tilbage til Agnistantis eng ved Santa Maria della Scala, hvor han traf Bruno, som havde måttet vende om, da han ikke mere kunne styre sin latter. De to venner gav nu deres indestængte munterhed frit løb og iagttog derefter på afstand, hvad der videre ville ske med doktoren, efter at han

således var blevet lokumiseret i et af grevinden af Lortenborgs vellugtende palæer.

Da mester Simone var klar over, på hvilket væmmeligt sted han var havnet, forsøgte han på alle mulige måder at komme op igen, men det gik ikke så nemt at kravle til vejrs, som det havde været at dratte derned. Snart væltede han til den ene side, snart til den anden, og først efter at være blevet indsyltet fra top til tå og efter at have smagt et par mundfulde af de lækre retter, som grevinden af Lortenborg serverer for sine venner, lykkedes det ham at komme på fast grund igen, men da havde han rigtignok også sat sin kostbare hue til. Han skrabede, så godt han kunne, det værste af med fingrene, og da han ikke havde andre steder at gøre af sig selv, måtte han gå hjem og banke på, indtil han blev lukket ind. Lige som han trådte over tærsklen, og døren atter blev lukket i, stod Bruno og Buffalmacco udenfor og hørte den velkomsthilsen, han fik af sin kone. Den vrede dame overdængede ham med en dynge af skældsord og sagde blandt andet:

"Å, hvor det klæder dig nydeligt! Det har du rigtigt godt af min ven. Du skulle naturligvis hen til et eller andet fruentimmer og ville rigtig tage dig ud i skarlagenskjole. Har du ikke nok i mig, må jeg spørge? Tror du ikke, at jeg kan holde ud til dig, din stakkels pjalt? Jeg kunne tilfredsstille en hel by, om det skulle være. Havde de bare druknet dig med det samme! Du havde fortjent at blive dernede for bestandig. Ja, du er mig en net læge! Du har en kone, og render dog ud om natten for at gå til horekvinder."

Mens lægen blev vasket og skrubbet fra isse til fod, fortsatte fruen ustandseligt sin straffepræken, som vist ikke fik ende før

langt over midnat.

Den næste morgen gik Bruno og Buffalmacco hen til lægen efter først at have malet sig over med blå pletter, der lignede mærker af stokkeprygl. Hele huset stank endnu af de uhumskheder, doktoren havde bragt med sig hjem, og det var tydeligt at mærke, at rengøringen var tilendebragt. Mester Simone var stået tidligt op og kom selv ud for at tage imod sine gæster. Med en hjertelig hilsen bød han dem goddag, men Bruno og Buffalmacco, som havde aftalt alt hjemmefra, svarede i en gnaven tone:

"Goddag, siger I nok, men I fortjener så vist ingen god dag. Gid Gud sende jer så mange ulykker på halsen, at I gik hen og døde af dem, upålidelig, falsk, løgnagtig og forræderisk, som I er! Vi gjorde os al mulig umage for at skaffe jer en udmærket stor glæde og æresbevisning, og det afhang kun af jer selv, om vi skulle få løn for vor møje, og så bærer I jer således ad! Takket været jeres lumskhed har vi i nat fået så mange prygl, at et æsel kunne drives til Rom med mindre, og vi har været lige på nippet til at blive udstødt af den forening, som I skulle have været medlem af. Tror I os ikke på ordet, så se på vore rygstykker, hvorledes man har handlet med os."

Dermed gik de lidt tilbage i værelset og blottede sig for at vise ham deres blåstribede rygge, men de skyndte sig at tage deres tøj på igen. Lægen prøvede på at undskylde sig og fortalte om, hvordan han var blevet kastet ned i møgkulen, men Buffalmacco stoppede hurtigt hans forklaringer ved at sige:

"Ja, var I bare blevet kastet ned i Arno! Hvorfor befalede I jer også i Guds varetægt? Sagde jeg ikke til jer, at det måtte I ikke gøre?"

"Jamen det gjorde jeg ved Gud heller ikke," svarede lægen.

"Hvad for noget," udbrød Buffalmacco, "vil I nægte, at I bad Gud beskytte jer? Det er dog et stift stykke! Vort sendebud fortalte, at I skælvede som et espeløv, og at I var helt fra sans og samling. Nej, der har I rigtignok spillet os en slem streg, men det skal blive sidste gang, kan I tro, og vi skal nok vise jer den ære, I kan forlange efter dette."

Lægen bad dem på det ynkeligste om forladelse og besvor dem ved Gud ikke at dadle ham stærkt. Således gjorde han sit bedste for at blive forsonet med dem igen, og siden hen viste han dem stadig mere og mere gæstfrihed og godhed, fordi han nemlig gik i en evig frygt for, at de ellers skulle røbe hans skam.

På denne måde, mine damer, kan man altså bringe dem til fornuft, der ikke har lært nok i Bologna.

10. fortælling

En sicilianerinde franarrer en købmand alle de penge, han har taget med til Palermo. Den bedragne kommer imidlertid senere tilbage igen, og under påskud af at have endnu flere varer med end første gang, låner han en sum penge af skøgen og efterlader som betaling ikke andet end værdiløst skrammel.

Det følger af sig selv, at dronningens fortælling fik selskabet til at le. De fleste af damerne morede sig således, at tårerne mere end en gang stod dem i øjnene. Da historien var til ende, sagde Dioneo, som vidste, at det nu var hans tur:

Yndige damer! Jeg behøver ikke at dvæle ved den almenkendte sandhed, at en listig streg først bliver rigtig morsom, når den vælger sit offer blandt dem, der kun er ude efter at narre andre. Skønt I alle på bedste måde har bidraget til underholdningen, tror jeg nok, at min fortælling vil vinde større bifald end nogen af de tidligere, idet nemlig hos mig den kvinde, der kommer galt af sted, er en af den slags, som har til levevej at føre mændene bag lyset, og desuden har min historie en ganske særlig værdi derved, at både hun og den mand, hun forgæves prøvede at få i sine garn, var i besiddelse af en stor skarpsindighed og forstillelseskunst.

Det var i gamle dage (og er det måske endnu) skik og brug i alle havnestæder, at købmændene efter at have losset deres varer fra skibene lod dem magasinere i et pakhus eller på den såkaldte toldbod, der var en kommunal indretning med fast

ansatte opsynsmænd, som havde at optage en udførlig fortegnelse over de indleverede varer og prisen på dem, hvorefter de anviste vedkommende købmand et oplagsrum, som han selv fik nøglen til. Toldbetjentene indførte derpå i deres bøger den samlede afgift af de toldpligtige varer, og denne sum måtte købmanden så udrede, enten for hele lageret på én gang eller i små rater for hvert mindre parti, han lod afhente fra depotet. Igennem varefortegnelsen og toldregnskaber kunne mæglerne til enhver tid indhente underretning om varernes mængde, art og værdi og om ejermandens navn, og derefter trådte de i forbindelse med købmændene selv og gjorde forretninger med dem ved veksler, tuskhandel, ligefremt køb og anden slags omsætning. Denne fremgangsmåde, som i det hele var meget almindelig, brugtes også i Palermo på Sicilien, hvor der ligeledes var (og er) mange dejlige kvinder, som rigtignok ikke satte dyden højt, men som dog af folk, der ikke kendte dem, blev anset for fornemme og ærbare damer. Så snart der kom en fremmed købmand til byen, så de straks toldbøgerne efter i den hensigt at plukke ham for al hans ejendom, og når de så mente, der var noget at fortjene, gik de på jagt efter sådan en stakkels købmand og lokkede ham på alle mulige måder med forelskede smil og lader, med kælne ord og ømme blikke, og det skulle være en mand af sten, som ikke lod sig bedåre af disse tilsyneladende elskovssyge væsener. Det er ikke få, der således har sat størstedelen af deres gods – om ikke rub og stub – over styr. Der er endda mange, som har ladet både varer, skib, penge, kød og ben tilbage i Palermo hos disse barbarersker, der ragede dem til hårrødderne.

For ikke længe siden hændte det sig, at en ung mand her fra Firenze – Nicolo da Cignano hed han, men han gik i almindelighed under navnet Salabaetto – af sine principaler blev sendt til Palermo med et parti uldtøj, som han ikke havde fået solgt på markedet i Salerno. Det hele var vel en fem hundrede floriner værd, og da han ikke kunne få det afsat med det samme, lod han tolderne optage en varefortegnelse og fik anvist et opbevaringsrum i magasinet, hvorefter han gjorde sig det behageligt i byen. Han var en ung, køn fyr med et tiltalende ansigt og en smuk figur, og det varede derfor heller ikke længe, inden en af disse barbarersker, en vis fru Jancofiore, kastede sine øjne på ham efter først at have gjort sig bekendt med hans formueforhold og stilling. Salabaetto mærkede snart, at han havde vundet damens gunst, og i den tanke at hun virkelig var af fornem stand, og at det kun var hans legemlige fortrin, der havde skaffet ham denne erobring, besluttede han at forfølge sit held og gjorde sig fra nu af (uden ellers at indvie nogen i sine planer) talrige ærinder igennem den gade, hvor den skønne havde opslået sit paulun. Jancofiore var imidlertid ingenlunde ledig. Hun opmuntrede med den største iver den unge mands kurmageri, og under foregivende af, at hun var nærved at hentæres af kærlighed, sendte hun i smug en af sine piger hen til ham. Denne pige, der naturligvis var yderst erfaren i rufferiets kunst, stod med tårer i øjnene og fortalte om det dybe indtryk, som hans skønhed og indtagende væsen havde gjort på hendes frue, således at hun nu hverken havde fred nat eller dag. Hvis det behagede ham, var det da hendes højeste ønske at mødes med ham i en badstue, men sagen måtte holdes strengt

hemmelig. Dermed fremtog pigen af sin pung en ring, som hun skulle give ham fra sin frue.

Salabaetto blev selvfølgelig himmelglad over at høre dette. Han modtog ringen og førte den henrykt til sine læber. Derefter satte han den på fingeren og gav pigen det svar, at hvis fru Jancofiore elskede ham, gav hun virkelig sin kærlighed godt ud, for han gengældte allerede hendes følelser af hele sit hjerte, og til hvilken tid hun end ønskede det, og hvor som helst det syntes hende belejligt, var han rede til at mødes med hende. Efter at have overbragt damen dette svar vendte pigen tilbage til Salabaetto og meddelte ham, at han den næste dag efter aftensang kunne vente hendes frue ved det og det bad. Salabaetto talte ikke til nogen om sin hemmelighed, men forføjede sig i al stilhed ved den fastsatte tid hen til badstuen, som viste sig at være bestilt af damen. Han blev dog lukket ind uden vanskelighed, og da han havde siddet og ventet øjeblik, kom der to slavinder, hvoraf den ene bar en madras af fint bomuld, den anden en stor kurv med en mængde forskellige ting. Madrassen lagde de på en seng, der stod i et af værelserne, og derover bredte de et par kostbare, silkebroderede lagener. Ovenpå disse igen lagde de et tæppe af skinnende hvidt, cypriotisk klæde og endelig to rigt broderede hovedpuder. Salabaetto klædte sig nu af og gik i bad, og de to slavinder toede, tvættede og tørrede ham, til han glinsede af renhed.

Kort efter kom Jancofiore, som aftalen var, hen i badet. Da hun nu ikke mere var udsat nysgerrige blikke, viste hun åbent sit kærlige sindelag imod Salabaetto, kastede sig i hans favn og kyssede ham utallige gange. I pauserne mellem kærtegnene talte hun således til ham:

"Kære ven, jeg ved ikke, hvem andre end dig der kunne have fået mig til at gå ind på dette. Du må have gydt ild i mine årer, du slemme toscaner!"

Derefter gik de begge to ned i badekarret sammen med to af slavinderne. Jancofiore lod ikke nogen af sine kvinder røre ved Salabaetto, men vaskede ham selv fra top til tå og gned ham ind i duftende nellikesæbe. Bagefter måtte slavinderne så vaske og tørre hende. Da alt dette var overstået, kom slavinderne med to fine hvide lagener, hvorfra der strømmede så stærk en rosenduft, at den fyldte hele værelset. Salabaetto og Jancofiore blev nu indhyllede i disse lagener, hvorpå slavinderne bar dem ind på den opredte seng. Først lå de der og svedte en tid lang, så tog slavinderne svededugen af dem og lod dem ligge på sengens duftende bolster. Dernæst fremtog de af den store kurv prægtige sølvflasker med rosen- og orangevand, hvormed de overstænkede dem fra øverst til nederst. Sluttelig blev der stillet frem æsker med det fineste mundgodt og kander med liflig vin, som parret kunne have at styrke sig på.

Salabaetto havde hele tiden en fornemmelse af at være i paradiset. Hvert øjeblik betragtede han med vellyst Jancofiore, som virkelig også var fuldendt smuk, og minutterne forekom ham lange som en evighed, fordi han længtes efter at se slavinderne forsvinde, så at han turde lægge sig i den skønnes favn. Omsider gav damen dem et vink om at forlade værelset, og da hun nu var alene med Salabaetto, gav hun sig villigt hen til ham, og de tilbragte lang tid i hinandens arme til stor fryd for den unge mand, som troede, at Jancofiore var helt syg af kærlighed. Efter at en stund var forløbet på denne behagelige måde, fandt damen det imidlertid passende at stå op igen,

hvorfor hun tilkaldte slavinderne og lod dem være behjælpelig ved påklædningen. Da denne var fuldført, forfriskede de sig atter med vin og bagværk, badede derpå ansigt og hænder i vellugtende vande og beredte sig så til opbrud, idet Jancofiore sagde til Salabaetto:

"Hvis du ikke har noget imod det, vil jeg være lykkelig ved at se dig til aften, og du kan også godt overnatte hos mig."

Salabaetto, som var aldeles beruset af hendes dejlighed og besnæret af hendes søde lader, bildte sig ind, at hun elskede ham som en del af sig selv, og svarede:

"Dyrebare frue, hvad der er et ønske hos jer, bliver en lov for mig. I aften og altid siden skal jeg bestræbe mig for at være jer til behag i alle måder og gøre mig umage for at opfylde ethvert af jeres forlangender."

Jancofiore tog nu hjem, gjorde sit hus i stand, pyntede stuerne med sin fineste stads, lod et pragtfuldt aftensmåltid rette an og satte sig så til at vente på Salabaetto. Så snart mørket faldt på, begav købmanden sig hen til sin elskede, hos hvem han fik en hjertelig modtagelse, og de satte sig nu til bords med hinanden og spiste i fryd og gammen, mens slavinderne vartede op. Efter måltidet gik de ind i hendes soveværelse, hvor der duftede dejligt af aloebark. Sengen var et helt pragtstykke med søjler af udskåret træ, og på knagerækkerne omkring i værelset hang mængder af kostbare klædninger. Hver enkelt af disse ting for sig, og det hele til sammen, måtte nødvendigvis bibringe Salabaetto den tro, at hans elskede var en fornem og rig dame. Han havde nok hørt rygter om et og andet, der kunne tyde på det modsatte, men i sin blinde forelskelse lånte han ikke folkesnakken øre, og selv

om han ikke var utilbøjelig til at tro, at hun måske nok havde moret sig lidt med letsindige dumheder, var han dog aldeles overbevist om, at hun aldrig ville indlade sig på noget sådant overfor ham. Tryg og lykkelig tilbragte han da natten hos hende, og jo mere han nød sin kærligheds glæder, jo varmere blev hans forelskelse. Den næste morgen gav hun ham et nydeligt bælte af sølv og en pung og sagde:

"Min søde Salabaetto, jeg beder dig bevare mig i venlig erindring, for ligesom min person står til din uindskrænkede rådighed, således må du også betragte alt andet, hvad her findes, som din ejendom."

Salabaetto iagttog med inderlig glæde, hvor hengiven Jancofiore var ham, og efter at have kysset og omfavnet hende til afsked gik han bort med fred og tillid i sindet og begav sig derhen, hvor købmænd plejer at holde til.

Efter dette første møde sås Salabaetto i den følgende tid ret ofte sammen med sin hjertenskær, uden at det nogensinde kostede ham en soldo, og stadig blev han mere og mere forelsket. Imidlertid fik han også solgt sine varer mod kontant betaling og med en ret god fortjeneste, og dette kom snart til Jancofiores kundskab – ikke igennem ham selv, ganske vist, men det gjorde jo mindre til sagen, når hun blot fik det at vide. Som Salabaetto nu en aften var hos hende, var hun ganske usædvanlig heftig i sine kærtegn, kyssede og klappede ham, spøgte med ham på alle mulige måder og teede sig i det hele taget så forelsket og beruset af sin elskov, at det næsten så ud til, at hun skulle himle i hans arme. For at sætte kronen på værket ville hun endda forære Salabaetto to meget kostbare, sølvbaldyrede stykker klæde, som hun havde liggende, men

denne gave ville han dog ikke modtage, eftersom han allerede tidligere ved flere forskellige lejligheder havde fået lignende ting forærende af hende, ofte genstande til en værdi af over tredive guldfloriner, uden at hun en eneste gang havde villet tillade ham at give den mindste smule til gengæld. Da hun nu havde ildnet ham dygtigt op ved sin foregivne kærlighed og gavmildhed, blev hun pludselig kaldt ud af en af slavinderne, som naturligvis i forvejen havde måttet lære den rolle, der var hende tiltænkt. Jancofiore gik ud, blev borte en passende tid og kom så tilbage badet i tårer. Med alle tegn på dyb sorg kastede hun sig næsegrus på sengen og brød ud i så fortvivlede klager, som kun en kvinde kan få over sine læber. Salabaetto ilede forskrækket til, tog hende i favn og spurgte med deltagende stemme om grunden til hendes fortvivlelse.

"Min sjæls skat," sagde han til hende, "sig mig dog, hvad der er sket. Hvad er grunden til denne bitre smerte? Fortæl mig, hvad der piner dig, min søde engel."

Således bad han længe forgæves, men endelig gav hun ham dette svar:

"Ak, min hjerteven, jeg ved ikke, hvad jeg skal sige eller gøre. Lige nu har jeg fået et brev fra Messina, hvori min broder skriver til mig, at om jeg så skal sælge og pantsætte alt, hvad jeg har, må jeg senest i løbet af otte dage sende ham tusind guldfloriner, da han i modsat fald vil blive halshugget. Jeg aner ikke, hvorledes jeg på den korte tid skal få samlet så stor en sum. Havde jeg endda fjorten dage at løbe på, kunne jeg vel få pengene inddrevet fra et sted, hvor jeg har en del mere til gode, eller også kunne jeg sælge en af mine ejendomme, men nu da

det ikke kan lade sig gøre, vil jeg ønske, jeg var død. Å, hvor det også var en forfærdelig tidende!"

Med dette klagende udråb hengav hun sig atter til sin sorg, og intet syntes at kunne standse tårernes væld.

Salabaetto, som i sin tåbelige kærlighed havde mistet både sans og samling, troede at hendes gråd var lige så ægte som den sorg, han selv følte ved at se hende lide, og da han heller ikke tvivlede om sandheden af hendes ord, talte han således til hende:

"Ja, kære frue," sagde han, "tusind floriner kan jeg ikke hjælpe jer med, men hvis fem hundrede kan gøre det, og hvis I kan betale mig dem tilbage inden fjorten dage, er jeg villig til låne jer dem. Jeg var netop i går så heldig at sælge mine varer, ellers ville jeg ikke have kunnet tjene jer med en hvid."

"Å, så har du vel manglet penge, stakkels ven?" udbrød Jancofiore. "Hvorfor har du ikke bedt mig om hjælp? Har jeg end ikke tusind floriner hos mig, kunne jeg dog nok have hjulpet dig med et hundrede eller to. Blot fordi du aldrig har villet henvende dig til mig om den slags ting, tør jeg slet ikke modtage den tjeneste, som du nu tilbyder at vise mig."

Sådanne ord havde kun den virkning på Salabaetto, at han blev endnu mere opsat på at komme af med sine penge.

"Kære frue," sagde han, "af den grund må I endelig ikke afslå at modtage min hjælp, for jeg forsikrer jer, at hvis jeg havde trængt til penge, således som nu I, ville jeg sandelig ikke have undset mig for at bede jer om dem."

"Å, min kære, kære Salabaetto," sagde så Jancofiore, "jeg kan nok forstå, hvor sand og trofast din kærlighed må være, siden du således, uden at jeg engang har bedt dig om det, tilbyder at

låne mig alle de penge. Selv uden at du havde vist dig så ædelmodig, ville jeg tilhøre dig med liv og sjæl, men nu holder jeg måske endnu mere af dig, og aldrig skal jeg glemme, at jeg skylder dig min broders liv. Gud skal vide, at jeg kun nødigt tager disse penge af dig. Du er jo købmand, og jeg ved nok, at købmændene har god brug for deres penge selv, men da jeg nu er i denne pinlige forlegenhed, og da jeg bestemt håber at kunne betale dig tilbage inden ret længe, vil jeg alligevel modtage dit tilbud, og viser det sig, at det kniber med at rejse penge inden forløbet af fjorten dage, kan jeg jo altid pantsætte mine ejendele."

Med disse ord skjulte hun grædende sit ansigt ved Salabaettos bryst, men han trøstede hende af bedste evne og holdt hende med selskab hele natten. Om morgenen skyndte han sig uopfordret af sted og hentede de fem hundrede floriner, som hun modtog med leende hjerte og tårefyldte øjne. Om nogen kvittering for beløbet var der naturligvis ikke tale. Salabaetto stolede fuldt og fast på sin elskedes ærlighed.

Næppe havde Jancofiore fået pengene, før hendes opførsel med ét slag forandredes. Mens det tidligere havde været således, at Salabaetto havde haft aldeles uhindret adgang til sin elskedes hus, når det end faldt ham ind at søge hende, blev det nu således, at tjenestefolkene havde hundreder af påskud for at nægte ham adgang, og de seks gange af syv gik han forgæves. Kom han endelig ind, blev han aldrig modtaget på samme måde som før, aldrig mere med det samme yndige smil, med de samme kærtegn eller med de samme varme kys. Imidlertid gik der en måned over den tid, da han efter aftale skulle have haft pengene tilbage, og der gik to, men så tabte den unge mand

tålmodigheden og forlangte sit tilgodehavende. Alt, hvad han fik, var tomme ord. Under disse forhold gik det efterhånden op for Salabaetto, at han var kommet i lag med en modbydelig, falsk kvinde, og at han selv havde båret sig inderlig dumt ad. Såsom han hverken havde noget skriftligt bevis eller nogen tilståelse fra Jancofiore for, at hun havde modtaget beløbet, kunne det jo ikke nytte, at han stod på sin ret. Hendes ord vejede lige så meget som hans. I det hele taget holdt han slet ikke af at omtale denne sag for nogen. Dels var der jo folk nok, som havde advaret ham på forhånd, dels var han bange for at blive alt for meget til latter, når man fik at vide, hvor tåbeligt han havde handlet. Men i sit stille sind bar han på den bitreste ærgrelse over sin tankeløse dumhed. Da han på samme tid fra det hus, han rejste for, fik brev efter brev med opfordring til at indsende regnskab med veksel på beløbet, og da det var ham umuligt at opfylde sine forpligtelser, bestemte han sig til at drage bort, for at hans forseelse ikke skulle blive opdaget. Han gik om bord i et skib, der sejlede – ikke til Pisa, hvor han egentlig skulle have været hen – men til Napoli.

I Napoli levede på den tid vor landsmand Pietro dello Canigiano, skatmester hos kejserinden af Konstantinopel, en dygtig, højt begavet mand og en nær ven af Salabaetto og hans familie. Efter at have opholdt sig i byen nogle dage aflagde Salabaetto besøg hos denne mand, fortalte ham sin sørgelige skæbne og bad ham om hjælp og råd for, hvorledes han skulle finde på udvej til at opholde livet i Napoli, idet det var hans faste beslutning aldrig mere at vende tilbage til Firenze. Canigiano tog den unge købmand dygtigt i skole for hans letsindighed og sagde blandt andet til ham:

"Du har handlet såre ilde; du har båret dig dumt ad; du har været ulydig imod dine foresatte; du har brugt for mange penge til at more dig for, men dette er nu alt sammen sket og kan ikke gøres om. Vi må derfor tænke over, hvorledes der kan rådes bod på den skade, som sket er."

Som den erfarne mand, han var, tog det ikke lang tid for ham at finde på råd. Han fortalte Salabaetto, hvad der var at gøre, og Salabaetto syntes godt om det givne vink, som han besluttede at følge. For de penge, han endnu havde tilbage, og for dem, Canigiano lånte ham, lod han lave en hel mængde vareballer, som blev bundet til og forseglet med den største omhu, og desuden købte han tyve oliefade, som han lod fylde. Med denne ladning indskibede han sig atter til Palermo. Ankommet dertil overleverede han toldbetjentene en fortegnelse over varerne og en prisliste og lod hele beholdningen indskrive på sit navn. Derpå bragte han sit gods i sikkerhed i pakhuset og lod sig forlyde med, at han ikke ville udtage nogen part af det, før der var indtruffet en ny ladning, som han ventede.

Da Jancofiore fik dette at høre, og da det samtidig blev hende fortalt, at det lager, han allerede lå inde med, var godt og vel to tusinde guldfloriner værd, foruden at det, han ventede, ville andrage mindst tre tusind, da hun, som sagt, fik dette at vide, tænkte hun straks, at hun havde haft for lidt fortjeneste af en sådan guldfugl, og hun besluttede derfor at give ham de fem hundrede floriner tilbage for ved given lejlighed at plukke ham for en større del af de fem tusind. Hun sendte bud efter ham, og Salabaetto, som nu var ikke så lidt klogere end første gang, fulgte villigt opfordringen til at besøge hende. Jancofiore, der naturligvis tilsyneladende var ganske uvidende om, hvad

Salabaetto havde bragt med, tog imod ham med strålende henrykkelse og gav ham en glimrende velkomst. I samtalens løb lod hun falde en bemærkning om, at han måske havde været lidt vred på hende, fordi han ikke havde fået sine penge i rette tid. Så snart hun kom ind på at tale om dette, afbrød Salabaetto hende med disse ord, som han fremførte med et forelsket smil på læben:

"Ja, kære frue, jeg var vel nok ked af at vente, for jeg vidste jo med mig selv, at jeg ville have slidt hjertet ud af livet for at skaffe de penge, men af det, jeg nu vil fortælle jer, håber jeg, I skal forstå, at min vrede ikke havde noget alvorligt på sig. Min kærlighed til jer er så stærk, at jeg har ladet størstedelen af mine ejendele sælge, og for den indvundne kapital har jeg købt et stort varelager til to tusind floriners værdi og venter yderligere for henved tre tusind. Med denne beholdning agter jeg at oprette et fast depot her i byen for altid at kunne være i jeres nærhed, for jeg elsker jer højere, end nogen anden mand kan elske nogen kvinde."

Dertil sagde Jancofiore:

"Å min egen Salabaetto, hvor jeg er glad over, at du altid vil blive hos mig. Du er jo den, jeg elsker højere end mit liv, og når du aldrig drager bort mere, håber jeg, at vi skal opleve mange lykkelige timer med hinanden. Mens vi taler om vort mellemværende fra gamle dage, må jeg også bede dig om ikke at være vred, fordi du så ofte fandt døren låst, når du kom og ville besøge mig, og fordi du undertiden fik en mindre hjertelig modtagelse, end du var vant til, og endelig fordi du ikke fik dine penge til den tid, jeg havde lovet. Jeg skal sige dig, at den gang var jeg frygtelig nedtrykt og bedrøvet, og når man er sådan til

mode, er det næsten lige meget, om man holder aldrig så meget af et menneske. Man kan dog ikke vise folk det samme venlige ansigt, den samme kærlige opmærksomhed, som de er vant fra lykkeligere tider. Du må jo også kunne forstå, hvor besværligt det er for en kvinde at skrabe tusind floriner sammen. Man bliver holdt hen med løgn og snak, alle mennesker snyder en og bryder deres løfter, og så bliver man selv nødt til at lyve og snakke sig fra det. Ene og alene af den grund måtte jeg holde dig for nar i al den tid, men kort efter din afrejse fik jeg endelig pengene, og havde jeg blot kendt din adresse, ville jeg have sendt dig dem på stående fod. Nu måtte jeg nøjes med at gemme dem til dig."

Derpå kaldte hun på en af slavinderne, lod sig bringe en pung, hvori der lå fem hundrede floriner (de selv samme, som Salabaetto i sin tid havde lånt hende), lagde pengene i hans hånd og sagde:

"Tæl efter om der er, hvad der skal være."

Salabaetto havde aldrig været så glad, som han blev, ved at se sig besiddelse af disse penge, hvis tab havde bragt ham så mange kvaler på halsen. Da han havde talt dem efter og set, at Jancofiores opgivelse stemte med beløbets størrelse, puttede han dem til sig og sagde:

"Ja det er i sin orden, frue. I har behandlet mig fuldt ud hæderligt, og skulle det en anden gang ske, at I kom til at trænge til en håndsrækning, kan I trygt disponere over mig og det, som mit er. Lad mig nu først få ordnet mine sager her i byen, så vil I snart få lejlighed til at dømme om min kærlighed efter den offervillighed, jeg udviser."

Efter at de med sådanne smukke talemåder på ny havde indledet en intim forbindelse, blev Salabaetto atter en meget flittig gæst hos den lumske dame. Jancofiore viste ham nu bestandig en smigrende opmærksomhed og en hengivenhed, som syntes varm nok til at være ægte, men som alligevel kun var fremgået af smudsig beregning. Salabaetto havde imidlertid ingen anden tanke end at straffe hendes list med en lignende, og da hun en skønne dag havde indbudt ham til aften og til at blive hos sig om natten, begav han sig hen til hende med påtaget dyb sorg og sort fortvivlelse i alle miner. Jancofiore kyssede og klappede ham og spurgte, hvorfor han var så bedrøvet. Efter en stund at have ladet sig nøde, svarede han endelig:

"Jeg er fortabt. Det skib, som skulle bringe mig de ventede varer, er taget af sørøverne, der forlanges en løsesum af ti tusind floriner, hvoraf jeg skal yde de tusind, og jeg ejer ikke en soldo, for de fem hundrede floriner, I gav mig, dem sendte jeg straks til Napoli som betaling for et parti linned, jeg havde bestilt. Hvis jeg skal sælge mine andre varer nu, får jeg ikke nær det for dem, som jeg ville have fået, hvis jeg kunne have ventet til et belejligt tidspunkt, og endnu er jeg ikke så kendt her på egnen, at jeg kan ty til andres hjælp. Nej, det er en rædsomt kedelig historie. Sender jeg ikke pengene med det samme, bliver ladningen ført til Monaco, og så ser jeg aldrig mere en stump af den."

Jancofiore blev meget nedslået over at høre dette, for det tegnede jo nu til, at hun helt ville tabe sit spil. Det gjaldt først og fremmest om at forhindre, at varerne gik til Monaco. For at prøve sig frem talte hun da således:

"Himlen skal vide, at jeg er meget ked af det for din skyld, men det hjælper intet, at vi hengiver os til ørkesløse klager. Havde jeg blot de penge, skulle jeg ikke tøve et øjeblik med at give dig dem, men ulykken er, at jeg ingen har. De fem hundrede floriner, som du fik forleden dag, havde jeg lånt mod en rente af tredive procent. Det synes jeg er optrækkeri, men når pengene må skaffes til veje, er der vel intet andet at gøre end at stille den forlangte sikkerhed. For mit vedkommende vil jeg gerne pantsætte alt, hvad jeg ejer og har, ja, mig selv, om du ønsker det, og om det kan være dig til nytte, men hvad kan du sætte i pant for den manglende sum?"

Salabaetto forstod godt, hvorledes Jancofiore havde opstillet sit regnestykke, og at det i virkeligheden var hende selv, der skulle yde hele lånet. Han takkede for hendes tjenstvillighed og erklærede i øvrigt, at da nødvendigheden bød det, ville han ikke vige tilbage for at give endog en meget ublu rente. Som sikkerhed tilbød han at lade de varer, der henstod på toldboden, indskrive på långiverens navn, men nøglen til pakrummet måtte han selv beholde for at kunne fremvise sit lager til eventuelle købere og for at være vis på, at varerne ikke blev fjernet eller beskadiget. Jancofiore fandt, at dette tilbud var antageligt, og at enhver kunne være tilfreds med en sådan sikkerhed. Den næste dag sendte hun da bud efter en mægler, som hun havde ubegrænset tillid til, og efter at have sat ham ind i sagen gav hun ham tusind floriner, som han atter lånte til Salabaetto, hvorpå denne lod sine varer indskrive på mæglerens navn. Da alt således var ordnet på tilbørlig vis, indskibede Salabaetto sig skyndsomst med sine femten hundrede floriner og vendte tilbage til Pietro dello Canigiano i Napoli. Derfra

sendte han afregning til det handelshus, i hvis tjeneste han stod, da han første gang var i Palermo. Canigiano og sine øvrige kreditorer betalte han ærligt og redeligt og opholdt sig derefter endnu en tid hos skatmesteren, med hvem han fordrev mangen ledig time ved lystige beretninger om sit sammentræf med den skønne sicilianerinde. Senere slog han sig ned i Ferrara efter at have opgivet rejselivet.

Da Jancofiore kom under vejr med, at hendes ildfulde elsker ikke mere var at finde i Palermo, blev hun straks noget forbavset og begyndte at nære mistanke. I to måneder ventede hun troligt på ham, men da han var og blev borte, lod hun mægleren åbne magasinet. Først undersøgte de tønderne, der jo skulle være fulde af olie. Det viste sig, at de indeholdt søvand med lidt olie oppe ved spunshullet. Og da ballerne åbnedes, så man, at kun to af dem indeholdt tøjer, mens alle de andre var fyldte med værk og blår. Hele ladningen var ikke hundrede floriner værd. Jancofiore, som nu ikke længere tvivlede om, at hun var blevet bedraget, udgød strømme af tårer af sorg over de penge, hun havde sat til, først de fem hundrede, som hun for et syns skyld havde tilbagebetalt, så de tusind, som hun selv havde lånt for at låne Salabaetto dem. Ofte sagde hun til sig selv:

"Den, der vil give sig i lag med en toscaner, må have mere end et par øjne i hovedet."

Som hun nu sad og sørgede over sit tab og over Salabaettos snedige list, forstod hun endelig, at man skal være forsigtig med at holde andre for nar, for den, man vælger til sit offer, er hyppigt lige så klog som synderen selv.

Da Dioneo vær færdig, vidste Lauretta, at hendes herredømme dermed var til ende, og idet han udtalte nogle rosende ord om Pietro dello Canigiano, som jo var den, der udkastede den snedige plan, og om Salabaetto, som satte planen så snildt i værk, rejste hun sig op, tog laurbærkransen af sit hoved og satte den på Emilia med disse behagelige ord:

"Ædle frøken, vel ved jeg ikke, hvor huld en dronning vort selskab vil få i jer, men i hvert fald er det en *skøn* kvinde, hvis herredømme vi herved lover at underkaste os. Lad da jeres handlinger svare til jeres ydre."

Lauretta satte sig atter på sin plads, og alles blikke rettedes mod Emilia, som stod rødmende midt i kredsen. Om det nu var var, fordi hun følte sig tynget af den høje værdighed, der blev lagt på hendes skuldre, eller om det var af undseelse over at blive berømmet for det, som er alle kvinders lønlige ønske, det kan ingen med vished sige, men sikkert er det, at hendes kinder blussede af den samme sarte rødme, som kaster sit skær over en rosenknop, der udfolder sig under den opgående sols lysgyldne stråler. Rødmen svandt dog atter af hendes åsyn, efter at hun en kort stund havde sænket sit blik mod jorden. Da hun således havde overvundet sin forlegenhed, tilkaldte hun hushovmesteren og gav ham de fornødne befalinger med hensyn til selskabets opvartning, og derefter talte hun på følgende måde til sine undersåtter:

"Elskværdige damer! Enhver af os har ofte set, hvorledes man, når okserne har trællet under åget en tid af dagen, slipper dem løs for resten og lader dem strejfe om efter behag i skovene. Vi ser også, at de haver, som er beplantet med træer af mange sorter, er langt mere tiltalende at skue end en lund, hvor

der for eksempel ikke vokser andet end egetræer. Og når jeg nu betænker, at vi har tilbragt alle de forløbne dage med at fortælle historier over bestemt opgivne emner, så falder det mig ind, at det måske kunne være både morsomt og hensigtsmæssigt at stille jer mere frit, for at I kan samle kræfter til at gå under åget igen i overmorgen. Jeg agter derfor ikke at sætte nogen ramme for morgendagens fortællinger, men enhver skal have lov til at berette om hvad som helst, der synes ham egnet til at afgive stof til en underholdende fortælling. Jeg er vis på, at afveksling i emnerne for en gangs skyld vil bidrage nok så meget til den almene morskab som den bestandige talen om et og det samme. Den, som overtager regeringen efter mig, kan da med mere styrke atter tvinge os ind bag lovens skranker."

Dermed gav hun enhver af selskabet fri til spisetid.

Alle syntes godt om dronningens forslag, der forekom dem at rumme en fornuftig tanke. Selskabet rejste sig derpå og morede sig på forskellig vis, indtil der skulle spises til middag. Damerne fik tiden til at gå med at binde kranse og lege tagfat, herrerne med at spille og synge. Middagen indtog de under almindelig munterhed, siddende omkring det smukke springvand, og efter måltidet fornøjede de sig, som skik var, med sang og dans. For at følge sine forgængeres eksempel gav dronningen sluttelig Panfilo befaling til at synge en sang, skønt flere af de andre efter egen tilskyndelse allerede havde sunget flere smukke viser. Panfilo begyndte lydigt således:

Hvor skønt at skue, nu kommer våren.
Skoven knoppes. Alt omkring os skifter.
Et lyshav vælder gennem skyens rifter.

Solen skinner, græsset grønnes,
himlen højt sin kuppel hvælver
vemod af et smil forskønnes,
tungsind selv af livslyst skælver,
græsset grønnes, solen skinner,
kåde kilder rastløs rinder,
kvirrevit fra træ og tue!
Fremtidsdrøm og fortidsminder
stråle med forklaret lue.

Over enge, over agre
op og ned i luften flagre
mælkehvide, safrangule,
blå og røde sommerfugle.
Over agre, over enge
toner som et væld af strenge,
for vor fod de blomster søde,
rosa, lilla, lyserøde,
synes smyrnatæpper bløde.

Blancas øjne, Blancas blikke
aldrig såre, aldrig stikke.
Som to flinke små insekter
kækt sig gennem verden fægter
Blancas blikke. Blancas øjne
kun vil styrke, kun vil højne,
kun vil lys og lykke sprede,
dulme sorg og dæmpe vrede.
Hende tør jeg trygt tilbede!

Den kolde vinter svandt. Nu kommer våren.
Marken grønnes. Midt fra sø det vifter.
Vårsolen funkler gennem skyens rifter.

Da Panfilos sang var til ende, befalede dronningen, som bemærkede, at damerne og herrerne var trætte, at selskabet skulle gå til hvile.

9. **dag**

Da den ottende dag af Dekameron var til ende, begynder den niende, på hvilken der under Emilias regimente tales om, hvad enhver har mest lyst til at fortælle.

Den strålende dagning havde sejret over nattens dunkle skygger, himmelrummets lyse azur havde allerede antaget en mørkere farvetone, og blomsterne ude på engen begyndte igen at løfte deres spraglede små hoveder op imod lyset og solen, da Emilia, som fandt, at nu var der sovet tilstrækkeligt, kom og kaldte på det øvrige selskab og gav signal til opbrud. Så snart de unge mænd og kvinder var samlet, gik man med langsomme fjed hen i en lille egelund, hvor råbukke og kronhjorte – i disse pestens dage, da ingen jæger mere forstyrrede stedets idylliske fred – græssede roligt, og uden frygt lod skaren komme ganske nær ind på livet. Selv da man klappede i hænderne og gjorde mine til at ville fange dem, blev de smukke, tamme dyr slet ikke bange, men løb kun et lille stykke bort og blev så atter stående stille og gav sig igen i ro og mag til at græsse, som om intet var hændt.

Men da solen steg højere op på himlen og dens stråler begyndte at brænde, syntes alle, at det var bedst atter at vende kursen hjemad. Kranset med egeblade og med brogede blomster og duftende urter i hænderne vendte selskabet, sladrende og spøgende, langsomt tilbage til slottet, hvor alt var parat, og hvor man, efter at have vasket sine hænder, satte sig

til bords og spiste i den fornøjeligste stemning. Efter måltidet blev der i nogen tid danset og spillet på lut, hvorpå man efter dronningens befaling gik hen og hvilede sig en smule for at blive frisk og oplagt til dagens gerning. Men da den sædvanlige samlingstid var kommet, mødtes man igen på det vante sted for at fortælle historier.

Filomena gjorde, på dronningens vink, begyndelsen med leende at tage til orde som følger:

1. fortælling

Fru Francesca, der elskes af Rinuccio og Alessandro, men ikke bryder sig om nogen af dem, skaffer sig dem omsider fra halsen ved at forlange en bedrift af dem, som begge erklærer sig villige til, men som dog ingen af dem magter at udføre.

Yndefulde damer! Det er ofte fremgået af vore fortællinger, med hvilken sælsom styrke og uimodståelig, alt overvindende magt elskovsguden forlener sine lykkelige udkårne, men emnet er dog endnu langt fra udtømt, og jeg tror ikke heller det vil blive det, selv om vi blev ved ustandselig at tale om det et helt år i træk. Jeg har derfor lyst til at fortælle jer endnu en lille historie, der viser, hvad kærlighed kan få os mennesker til, når vi give os den i vold, og som samtidig passer ind under denne dags ramme ved at dreje sig om en kæk og kløgtig dame, der på en kvik måde forstod at skille sig af med to tilbedere, hvis kur i længden blev hende til byrde.

I den lille by Pistoia levede der engang en meget smuk og elskværdig enkefrue, hvis skønhed havde vakt ømme følelser hos to unge mennesker fra Firenze, Rinuccio Ralermini og Alessandro Chiarmontesi, der hver for sig, hinanden uafvidende, brændte af samme lidenskab, og som i al stilhed begge gjorde deres bedste for at tækkes fru Francesca de' Lazzari – således hed den smukke enke. Gentagne gange havde de skriftligt og mundtligt tolket hende deres følelser, og hun havde været uforsigtig nok til ikke altid at vise dem bort med

den kulde, som hun i virkeligheden på bunden af sit hjerte nærede for dem, men til sidst blev hun dog for alvor enig med sig selv om, at det var bedst at blive dem helt kvit, og hun besluttede i den hensigt at stille en eller anden urimelig fordring til dem, for at hun derved kunne få påskud til at trække sig helt tilbage.

Netop som hun havde fattet dette forsæt, kom skæbnen hende til hjælp på følgende måde: Samme dag hun havde besluttet at skille sig af med de besværlige bejlere, var der der i byen død en mand, som, skønt han var af fornem art, havde haft et rygte som en slagterhund, og som tilmed i legemlig henseende havde været så vanskabt og hæslig at se til, at skikkelige folk formelig var helt bange for at møde ham. Hans lig var blevet nedsænket i en gravhvælving i uindviet jord, og da fru Francesca fandt, at der herved tilbød sig en lejlighed til at få opnået, hvad hun ville, kaldte hun på sin pige og sagde til hende:

"Du ved, hvorledes disse to forelskede florentinere, Rinuccio og Alessandro, dagligt plager livet af mig med deres påhæng, og for at få dem grundig på døren har jeg besluttet at sætte dem på en prøve, som jeg er sikker på, de ikke vil gå ind på. Hør nu hvorledes: Du har nok erfaret, at man i morges har begravet den skrækkelige Scannadio, hvis blotte syn i levende live indgød selv modige mænd den største rædsel. Gør mig nu den tjeneste at gå hen til Alessandro, hils ham venligt fra mig, og sig til ham, at nu er der en lejlighed for ham til at komme i besiddelse af mit hjerte, som han så længe har sukket efter at eje. Af en grund, som han nok senere skal få at vide, skal Scannadios lig bringes hjem til mig i nat, men da jeg gyser ved tanken om at

skulle huse en så skrækkelig gæst, vil jeg bede Alessandro om ved midnatstid at gå hen til graven, løfte Scannadio op, iføre sig hans klæder, lægge sig ned i kisten i hans sted og vente roligt, til der kommer nogen og henter ham for at bære ham hjem til mig, hvor han vil blive modtaget med åbne arme og få lov til at skalte og valte ganske, som han vil. Hvis han lover at være mig til behag i dette punkt, så er alt godt, men hvis han kommer med udflugter og vægrer sig, så kan du hilse ham fra mig og sige, at han kan skyde en hvid pind efter min kærlighed, og at han aldrig må understå sig at sætte sine ben mere hos mig, samt at jeg forbyder ham på det strengeste oftere at besvære mig med sine dumme skriverier, siden han ikke engang kan gøre det for mig, som dog må være en ren bagatel for en mand, der virkelig mener at være grebet af det, man kalder den store lidenskab. Derefter skal du opsøge Rinuccio Palermini og sige til ham, at han godt kan få det med mig, som han vil, i fald han er villig til i gerning at vise, at han nærer en oprigtig godhed for mig. Hvad jeg forlanger, er kun, at han i aften ved midnatstid skal gå hen til den gravhvælving, hvor Scannadio ligger begravet, og i al stilhed tage liget på nakken og bære det hjem til mig. Jeg skal nok siden fortælle ham grunden til mit lidt besynderlige ønske, men gør han indvendinger, er det færdigt mellem os to for evigt, og han må aldrig oftere understå sig at lade høre fra sig hverken med bud eller breve."

Pigen gik de ærinder, hun skulle, og fik begge steder det svar, at man var rede til at springe i en afgrund, ja endog ned i selve Helvedes dyb, når det gjaldt at vinde fru Francesca. Dette svar blev bragt fruen, som nu var spændt på at se, om de forelskede narre virkelig også var dumme nok til at gøre alvor af det.

Da det var blevet mørkt, gik Alessandro, med så få klæder på kroppen som muligt, ud til graven for at indtage Scannadios plads, men undervejs påkom der ham en så heftig frygt, at han var på et hængende hår nær ved at vende om og smøre haser.

"Å," tænkte han, "hvilket fæ jeg dog er! Her går jeg! og hvad kommer der så ud af det? Måske render jeg lige i løvens gab. Hvem ved, om ikke hendes slægtninge, for at hindre, at vi bliver gift, har tvunget hende til at lokke mig ud til graven, for at de kan komme til at tage livet af mig på en så nem måde som muligt. Det kan jo også være, jeg har en eller anden rival, som hun elsker, og som nu ligger og lurer på mig derude. Men selv om det nu også forholder sig rigtigt, at det virkelig er Scannadios lig, der skal bæres hjem til hende, så er det naturligvis ikke for at lægge det i hendes arme, men for rigtigt at mishandle det, fordi den skurk, mens han levede, rimeligvis har spillet en eller anden af de pågældende et slemt puds. Det er nemt nok at sige, at jeg ikke må mukke, hvad de så end gør ved mig, men skal jeg mon også tie stille, når de giver sig til at stikke øjnene ud på mig, trække mine tænder ud eller slå arme og ben itu på mig, skal jeg så også tie stille og lade, som om det hele ikke kom mig ved? Og hvis jeg, på den anden side, begynder at skrige op og giver mig til kende, kan jeg jo skyde en hvid pind efter fru Francesca, som så naturligvis vil sige, at jeg har brudt mit løfte, og at hun derfor ikke mere vil se mig for sine øjne."

Angsten for at blive lokket i en fælde var så stor, at han et øjeblik tænkte på at opgive det hele, men frygten for at falde i unåde hos den, han elskede som sine øjestene, drev ham dog videre til graven. Han åbnede den, steg ned, klædte Scannadio

af, lagde den døde hen i en krog og tog selv ligdragten på, lukkede derpå atter indgangen og lagde sig tilrette i kisten. Men så faldt det ham ind, hvad Scannadio havde været for et væmmeligt utyske. Alt, hvad han havde hørt om spøgeri tog tag i ham, hårene rejste sig på hans hoved, og tænderne klaprede i munden på ham af skræk for, at Scannadio skulle komme styrtende og skære struben over på ham. Hans elskovsfulde følelser for fru Francesca indgød ham dog så megen sjælsstyrke, at han betvang sin rædsel og blev liggende og afventede, hvad der ville ske.

Ved midnatstid gik Rinuccio ud til graven, skønt også han pintes af stor vånde ved tanken om, hvad der kunne hænde, og mere end en gang var han på nippet til at tage benene på nakken og løbe tilbage til sit hjem. Når han blev antruffet med Scannadios lig på ryggen, kunne han jo nemt risikere at blive slæbt for retten og blive dømt til bålet som troldmand, eller også ville det vække så stor forargelse, at han ikke mere ville blive tålt i byen. Men på den anden side syntes han ikke, det gik an at stille sig afvisende overfor den første bøn, som hans hjertes udkårne rettede til ham, i særdeleshed, når det, det drejede sig om, var en udtrykkelig betingelse for at vinde hendes gunst. Altså skød han resolut alle betænkeligheder til side og fortsatte med faste skridt sin vandring ud til graven, som han med stor lethed fik åbnet.

Da Rinuccio hørte nogen komme, sprang angstens sved ud af alle hans porer, men med opbydelsen af hele sin energi lykkedes det ham dog at bekæmpe sin paniske skræk, så at han blev liggende ganske stille. I den tro, at det var Scannadios lig, greb Alessandro fat i hans ben, halede ham hurtigt ud af kisten,

smed ham om på ryggen som et fedtlam og styrede, så rask han kunne, hen imod fru Francescas bolig. I mørket, der var så rugende tæt, at han næsten ikke kunne se en hånd for sig, tumlede han snart mod det ene hjørne og snart mod det andet. Allerede var han nået hen til døren og skulle lige til at smutte ind, da byvagten, som netop den dag tilfældigvis lå på lur efter en landsforvist, lagde mærke til Rinuccios besværlige, vraltende gang, tog en lygte frem, råbte "Halløj! Hvem der?" og begyndte at rasle med spyd og skjolde. Da Rinuccio mærkede, at det var vagten, lod han øjeblikkelig Alessandro dumpe ned på jorden og stak i løb, det bedste, han havde lært. Også Alessandro kom i en fart på benene, svøbte den lange ligdragt op om sig og satte af sted hurtigere end hjorten og hurtigere end østenvinden, der driver regnskyerne på flugt.

Fru Francesca, der stod ved vinduet, og som ved skæret af vagtens lygte havde set Rinuccio komme slæbende med Alessandro, undredes såre over de to tossers mandhaftighed, men måtte dog le højt, da hun så Alessandro blive smidt af og derpå kile af sted med Scannadios ligklæder kiltret op om sig. Glad over det skete, takkede hun Gud, der havde skaffet hende fri for de to påtrængende mennesker, og trak sig derpå atter tilbage til sit soveværelse.

Rinuccio var imidlertid kun løbet et stykke bort og havde gemt sig i en krog, og da han fra sit smuthul så, at vagten var gået igen, vendte han tilbage til stedet, hvor han havde sluppet liget, men da han ikke kunne se det noget sted, tænkte han, at vagten måtte have taget det, og gik slukøret hjem. Hvad Alessandro angår, havde han fået en sådan angst i kroppen, at han først standsede, åndeløs og med bankende hjerte, oppe i sit

sovekammer, det eneste sted i hele verden, hvor han følte sig nogenlunde sikker.

Den følgende morgen, da folk bemærkede, at Scannadios gravkammer stod åbent, og da man ikke så noget til liget, som Alessandro havde slængt hen i en krog af graven, vakte begivenheden almindeligt røre i Pistoia, og der var dem, som var dumme nok til at tro, at Fanden selv havde været på færde og bortført den døde.

De to uheldige bejlere var dog ikke mere forknytte, end at de hver for sig aflagde fru Francesca regnskab for, hvorledes de, rigtignok uden held, havde søgt at være hende til behag, og på ny bad om den smukke dames gunst og kærlighed, men hun lod, som om hun ikke troede, hvad de fortalte, og affejede dem med den besked, at hun ikke brød sig en smule mere om dem, siden det jo var åbenbart, at de ikke havde villet – eller måske ikke havde kunnet – udrette, hvad hun havde stillet som en udtrykkelig betingelse for, at hun mere ville have noget med dem at gøre.

2. fortælling

En abbedisse farer op midt om natten for at gribe en nonne på fersk gerning, men da hun har en præst hos sig, tager hun fejl i skyndingen og kaster præstens bukser på hovedet i stedet for sit slør. Da den brødefulde nonne bliver klar over fejltagelsen og gør sin foresatte opmærksom på det, slipper hun fuldstændig for straf og kan uforstyrret fortsætte samlivet med sin elsker.

Filomena tav, og den snilde måde, hvorpå fru Francesca havde rystet sine påtrængende friere af ærmet, vakte almindeligt bifald, mens derimod de tåbelige unge mænds dumdristighed af alle stempledes som mere beslægtet med vanvid end med kærlighed. Dronningen henvendte sig nu til Elissa og sagde:

"Tag du nu ordet, Elissa!"

Og denne fortsatte ufortøvet som følger:

Allerkæreste damer! Jeg skal fortælle jer en morsom historie om en abbedisse, der kom galt af sted, da hun ville optræde som moralprædikant, og om en klog lille nonne, der ved skæbnens hjælp og et godt indfald, hun fik, undgik en overhængende fare.

I må altså vide, at der i Lombardiet findes et for fromhed og gudsfrygt meget berømt kloster, hvor der engang opholdt sig en fornem og smuk ung nonne. Hun hed Isabetta, og da hun en dag var gået ned til talegitteret, hvor en af hendes slægtninge stod og ventede på hende, blev hun forelsket i en ung mand, der var fulgt med ham, og som – ved synet af hendes skønhed og af den længsel, der flammede i hendes øjne – øjeblikkelig såredes

dødeligt af elskovsgudens søde pil. I lang tid hentæredes de begge af utilfredsstillet lidenskab, men omsider lykkedes det dem dog ved forenede bestræbelser at bryde alle hindrende skranker, og den første vellykkede sammenkomst, de havde, efterfulgtes af flere, der i lige grad opfyldte begges hjerter med stor tilfredshed og salig lykke.

Imidlertid hændte det en nat, da han tog afsked med sin elskede og sneg sig bort, at han blev set af en nonne, der betroede, hvad hun havde opdaget, til sine kammerater. Deres første indskydelse var straks at sladre af skole til abbedissen, som gjaldt for en særdeles hæderlig og from dame, men ved nærmere overvejelse fandt de dog, at det var bedst at indrette det sådan, at abbedissen selv kunne få syn for sagen, så det ville blive Isabetta aldeles umuligt at nægte sin brøde. De beholdt derfor foreløbig deres viden for sig selv og stillede sig skiftevis på lur, uden at hverken Isabetta eller hendes elsker anede noget som helst om det, og en nat, da nonnerne så ham smutte ind til sin hjertenskær, delte de sig i to lejre, en, som stillede sig på vagt udenfor døren, og en, som løb hen til abbedissens værelse og bad hende ufortøvet stå op, eftersom man var kommet under vejr med, at en ung mandsperson opholdt sig inde i Isabettas celle. Netop denne nat havde abbedissen besøg af en rar præst, som hun jævnligt lod bringe til sig i en kasse, og da hun hørte, der blev kaldt så ivrigt på hende og blev bange for, at nonnerne i deres nidkærhed skulle sprænge døren, stod hun skyndsomt op og klædte sig på, så godt hun kunne i mørket. Men i den tanke, at hun havde fået fat i sit slør, snappede hun præstens bukser, som hun slog over hovedet, og hun gik derpå ud og spurgte, idet hun lukkede døren i lås efter sig:

"Hvor er hun henne, det forbandede utyske?"

I følge med nonnerne, der var så forhippede på at blamere Isabetta, at de slet ikke lagde mærke til, hvad det var for et underligt klædningsstykke, abbedissen havde på hovedet, ilede hun hen til cellen. Ved forenede kræfter lykkedes det på et sekund at få døren sprængt, og da selskabet stormede ind, fandt man, som man havde ventet og håbet, de to elskende i hinandens arme. På abbedissens befaling blev straks den smukke synderinde grebet uden barmhjertighed og ført til kapitlet. Så snart den larmende flok var vel ude af døren, stod den unge mand – efter at have sundet sig en smule ovenpå forskrækkelsen – ud af sengen og gav sig nogenlunde fattet og rolig til at afvente sagens udfald, men dog fast bestemt på at skamfere alle de nonner, han kunne få fat i, hvis man vovede at gøre hans elskede fortræd.

Imidlertid begyndte abbedissen efter at have taget sæde i kapitlet, i overværelse af alle nonnerne, der fortsat blot havde øje for den skyldige, at overfuse Isabetta med bebrejdelser og skældsord, fordi hun havde udsat klosterets anerkendte ærbarhed for at komme i vanry, og hun tilføjede en sådan regn af trusler, at den stakkels unge nonne, der var sig sin brøde bevidst, slet ikke kunne finde på, hvad hun skulle svare, så at hendes kammerater allerede begyndte at føle lidt medlidenhed med hende.

Ganske tilfældigt slog den unge pige, under abbedissens vedvarende tordentale, øjnene op og lagde mærke til den strenge dames hovedbedækning, idet nemlig buksebændlerne hang ned til begge sider. Hun så straks, hvad det var, og blev øjeblikkelig rolig:

"Undskyld, frue," sagde hun, "men bind for Guds skyld først jert huebånd og sig mig så, hvad det er, I vil."

Abbedissen, der ikke forstod det, svarede forundret og harmfuld:

"Hvad for en hue? Jeg tror, du vrøvler, væmmelige tøs! Vover du oven i købet at komme med vittigheder?"

Men Isabetta lod sig ikke forbløffe og gentog ganske roligt sin opfordring, der havde til følge, at flere af nonnerne kom til at se hen på abbedissen, og da denne nu selv gav sig til at undersøge sagen, blev sammenhængen opklaret. Da abbedissen så, at hun var opdaget, holdt hun straks op at skænde og sagde ganske sagtmodigt, at vi jo alle her i verden er svagheds børn, og at det er umuligt selv med sin bedste vilje altid at værge sig imod kødets anfægtelser, så at hun derfor fandt det rimeligt, om enhver ligesom hidtil i hemmelighed søgte at skaffe sig den hygge, der var at få. Isabetta slap således helskindet ud af klemmen og vendte fornøjet tilbage til sin elsker, ligesom abbedissen til sin præst. Adskillige af nonnerne følte sig misundelige, men abbedissens afgørelse lod sig ikke omstøde, og de, der endnu ikke havde nogen elsker, sørgede af bedste evne for, så snart som muligt, at skaffe sig det fornødne i så henseende.

3. fortælling

Bruno, Buffalmacco og Nello jager Calandrino skræk i blodet ved at få mester Simon til at indbilde ham, at han er frugtsommelig. Calandrino rykker ud med kalkuner og penge til spasmagerne og slipper for yderligere svangerskab.

Da Elissa havde fuldendt sin fortælling, og alle havde takket og prist Himlen, fordi nonnen var sluppet helskindet ud af den rottefælde, som hendes misundelige kammerater havde stillet for hende, gav dronningen ordet til Filostrato, der fortsatte, som følger:

Skønne damer! Jeg ville i går have fortalt jer en historie om Calandrino, men opsat er ikke altid opgivet, og jeg skal derfor i dag indhente det forsømte.

En tante af Calandrino gik hen og døde og efterlod ham i kontant arv to hundrede lire. Følgelig fik Calandrino straks travlt med at fortælle, at han ville købe en gård, og gav sig til at tinge og underhandle med alle de mæglere, der fandtes i Firenze, ret som om han i det allermindste havde haft ti tusind floriner at sætte over styr, men så snart der blev tale om at lægge pengene på bordet, trak køberen sig øjeblikkelig tilbage, og der blev ikke noget af handlen. Bruno og Buffalmacco, der fandt, at han gjorde sig helt latterlig, havde gentagne gange fat i ham, og foreholdt ham, at det ville være meget fornuftigere, om han brugte pengene til fælles morskab i stedet for at spekulere på at blive grundejer, men det hjalp ikke alt det, de

prækede for ham. Han ville ikke engang unde dem så meget som et måltid, og der var slet ikke noget at stille op med ham.

En dag da de sad sammen med maleren Nello og udtalte deres fortrydelse over Calandrinos stædighed og uhørte nærighed, udfandt de, ved at lægge deres kloge hoveder i blød, et godt middel til at bringe fæet til fornuft, og den følgende morgen, da Calandrino gik sin sædvanlige spadseretur, passede de ham op, og Nello gik hen og hilste på ham, idet han gloede stift på ham, og med et forundret udtryk i ansigtet. Calandrino blev helt ilde ved det og spurgte, hvad det var, han stirrede på.

"Jeg synes, du ser så dårlig ud," svarede Nello, "har du været syg i nat? Du er jo næsten ikke til at kende igen."

"Hvorledes det?" spurgte Calandrino og begyndte allerede at føle sig helt ængstelig. "Ser jeg virkelig ud, som om jeg var syg?"

"Å nej, det er måske for meget sagt," svarede Nello, "jeg synes blot, du ser lidt bleg ud, men det har måske ikke noget at betyde."

Og dermed gik han. Calandrino, der nu havde fået noget at spekulere over, gik videre, men da Buffalmacco, som stod i nærheden, så ham skilles fra Nello, gik også han hen og hilste på ham med en deltagende mine og spurgte, om han var syg.

"Det ved jeg ikke," svarede Calandrino. "Jeg har lige talt med Nello, der sagde, jeg så så forandret ud, måske der er et eller andet i vejen."

"Ja, det må der være," sagde Buffalmacco, "du er jo bleg som et lig."

I samme øjeblik kom Bruno til.

"Men hvad er det med dig, Calandrino?" udbrød han, "hvad fejler du dog? Hvad er der på færde? Gud, hvor ser du bleg ud!"

Calandrino tvivlede nu ikke længere om, at han virkelig var blevet alvorligt syg, og spurgte forskrækket:

"Hvad skal jeg gøre? Det er dog forfærdeligt! Hvad råder I mig til at gøre?"

"Det eneste, du har at gøre," svarede Bruno, "er at gå sporenstregs hjem og lægge dig og dække dig godt til, og så skal du straks sende en prøve af dit vand hen til mester Simon, som du ved, er en god ven af os. Han vil sikkert kunne sige dig, hvad du fejler, og give dig et godt råd. Vi andre skal nok se hjem til dig og hjælpe dig med, hvad vi formår."

De to skalke fulgte nu Calandrino hjem, hvor han nåede helt udmattet og forpustet og bad sin hustru om endelig at hjælpe ham gesvindt i seng, da han var meget syg. Derpå sendte han en rendetøs af sted med en lille flaske urin til mester Simon, som hun traf i hans laboratorium "*Den Gyldne Melon*" på Gammeltorv. Bruno bad Buffalmacco og Nello, der nu også var kommet til, om at blive hos patienten, mens han selv løb hen og snakkede med lægen og gjorde forsøg på muligvis at få ham med sig tilbage.

"Ja, gør endelig det, kære ven," sagde Calandrino med svag røst. "Det er vist rent galt fat med mig. Jeg kan slet ikke rigtig sige, hvordan det er, jeg har det."

Bruno skyndte sig af sted og fik mester Simon i tale, en god stund inden pigen kom med urinprøven, som doktoren undersøgte omhyggeligt, hvorpå han sagde:

"Vil du hilse din herre og sige til ham, at han skal holde sig godt varm. Jeg skal nok komme hen og se til ham og give nærmere ordrer."

Pigen gik hjem med den besked, og kort efter kom også Bruno og doktoren til stede. Mester Simon tog plads ved sengen, følte patienten på pulsen og sagde efter nogen tids forløb i konens påhør:

"Hør nu, min ven, mellem os sagt, så fejler du ikke en smule andet, end at du er frugtsommelig."

Var det ikke galt før, så blev det det nu, og Calandrino blev ikke til at styre.

"Å, jeg elendige, stakkels menneske," klynkede han. "Det er også din skyld, Tessa, fordi du altid har villet ligge ovenpå … Sagde jeg det ikke nok!"

Konen, der var et anstændigt fruentimmer, slog øjnene ned og gik dybt rødmende ud af stuen. Men Calandrino blev ved at vånde sig og skrige himmelhøjt:

"Ve mig arme, ulykkelige stakkel? Hvad skal jeg dog gribe til? Hvordan skal jeg bære mig ad med at føde? Det kan jo aldrig komme ud! Min kones tossede indfald lægger mig i graven. Gid hun må få en ulykke, det skarn! Bare jeg var så rask, som jeg ville ønske, jeg var, så skulle hun min sandten få kærligheden at føle, så at hun ikke kom til at dø i synden, skønt jeg jo i grunden har fået løn som forskyldt, fordi jeg var så tosset at ligge underst. Men slipper jeg denne gang levende fra det, skal hun aldrig i evighed mere få lov at ligge øverst, det sværger jeg på!"

Calandrinos fortvivlelse var i den grad komisk at se, at Bruno, Buffalmacco og Nello måtte bide sig i læben for ikke at le, men mester Simon kunne derimod slet ikke beherske sig, og han brast i en sådan latter, at han formelig måtte holde sig på maven for ikke at sprække. Da han havde fået luft og sundet sig en smule, sagde han til den ustyrlige patient:

"Vær nu bare rolig og skab dig ikke, som om du havde en kniv i halsen. Det skal med Guds hjælp ordne sig alt sammen i løbet af få dage. Men du må ikke sky nogle udgifter, for jeg vil sige dig på forhånd, at helt gratis bliver det ikke."

"Nej, selvfølgelig, kære doktor," svarede Calandrino, "men det har heller ikke noget at sige. Jeg har to hundrede lire, som jeg havde tænkt at købe en gård for, men kan jeg slippe for at føde, hvad jeg aldrig tror, jeg slipper levende fra, så må du såmænd gerne tage dem alle sammen. Når kvinderne skal til det, gør de jo et farligt spræl, selv om de er indrettet på det, så det må vist være slemt at gå igennem, men skal jeg, der slet ikke er skabt til sligt, ligge i barselsseng, er jeg vis på, at jeg kommer ikke levende op."

"Å snak," svarede lægen, "det er ikke så farligt. Nu skal jeg nok give dig en drik, der smager godt, og som på tre dage skal opløse det hele, så at du bliver frisk som en fisk. Men så må du også love mig at være fornuftig og aldrig mere indlade dig på den slags narrestreger. Til at lave drikken må jeg have seks ekstrafede kalkuner og endvidere for fem lire af noget småtteri, som en af dine venner kan købe og bringe hen til mig i mit laboratorium, så skal jeg med Guds hjælp i morgen tidlig sende dig drikken. Det er bedst, du begynder med et stort glas ad gangen på fastende hjerte."

Calandrino, der var henrykt over udsigten til at komme sig, sagde Ja og Amen til alt, og gav straks de fornødne penge til Bruno, som lovede at besørge alt.

Lægen gik hjem og lavede en dunk kryddervin, som han sendte til Calandrino, mens Bruno gik ud og købte kalkuner, og hvad der ellers behøvedes til et gilde, og de tre skalke og mester

Simon fik sig en glad aften, som de længe havde godt af. Calandrino drak kryddervinen tre morgener i træk, og den fjerde dag, da doktoren kom og følte hans puls, erklæredes patienten fuldstændig rask.

"Tak du din Gud, at du slap sådan fra det," sagde mester Simon. "Du er nu så rask, som du nogensinde har været, og har slet ikke nødig mere at holde sengen."

Calandrino, der nu igen følte sig som karl for sin hat, stod straks op og gik til sine forretninger, og alle, som han mødte, måtte høre, hvad mester Simon dog var for en mageløs dygtig mand, siden han således havde kunnet befri ham for fødselsveer på tre små dage. De tre spasmagere godtede sig over, at de havde spillet den gerrige Calandrino et så glimrende puds, men fru Tessa, der ikke var tabt bag af en vogn, holdt et farligt hus med sin mand, fordi han havde ladet sig spille så skammeligt på næsen.

4. fortælling

Cecco Fortarrigo bortspiller i Buonconvento ikke alene alle sine egne, men også sin herres, Cecco Angiulieris, penge; derpå løber han i bar skjorte efter denne sidste og siger, han har plyndret ham, og lader bønderne gribe ham. Endelig iører han sig hans klæder, sætter sig på hans hest og farer af sted, mens den anden stakkel bliver tilbage i det blotte linned.

Calandrinos åbenhjertige afsløringer fra ægteskabets allerinderste mysterium vakte stormende munterhed, men da latteren holdt inde, begyndte Neifile på dronningens vink straks at fortælle følgende sære historie:

Ædle damer! Hvis det var lige så let at tale visdomsord og holde tand for tunge som at være åbenmundet og pjattet, ville meget se anderledes ud i denne verden, og mange mennesker ville undgå den skæbne, der rammer dem, fordi de ikke kan dy sig for ved tosset tale at gøre ondt værre. For at blive helbredt for den sygdom, som han i sin dårskab var dum nok til at tro på, havde Calandrino således ikke haft nødig at buse ud med sin kones hemmelige morskab. Jeg er imidlertid derved kommet til at tænke på en historie af helt modsat art, om en ondskabsfuld karl, der spillede en ganske fornuftig mand et slemt pus, og den skal jeg nu fortælle jer.

For ikke ret lang tid siden levede der i Siena to yngre mænd, som begge hed Cecco til fornavn, men den enes efternavn var Angiulieri og den andens Fortarrigo. De var meget forskellige

både i levevis og karakter, og harmonerede kun i én henseende, nemlig deri, at de begge nærede et grundigt had til deres respektive fædre, og af den grund kom de hyppigt sammen og omgikkes som gode venner.

Da nu Angiulieri, som var en smuk og statelig mand, fandt, at han hverken kunne leve eller dø af den smule penge, hans gamle gniepind af en fader undte ham, og da han erfarede, at der til markgrevskabet Ancona var kommet til en kardinal, som han kendte fra tidligere tid, besluttede han at rejse derhen i håb om af forbedre sin stilling. Da han fortalte, hvad han havde i sinde, til sin fader, udbetalte denne ham på en gang, hvad han ellers plejede at give ham i seks måneder, for at han kunne være i stand til at klæde sig pænt, købe sig en hest og i det hele taget optræde nogenlunde standsmæssigt. Han ville meget gerne have en tjener til at ledsage sig, og mens han søgte efter en, han kunne bruge, meldte Fortarrigo sig og bad om at blive taget i betragtning. Han skulle opvarte ham og holde ham med selskab og forlangte ikke anden løn end at få rejseomkostningerne dækket. Angiulieri gav først et afvisende svar og sagde, at han ganske vist ikke tvivlede på hans dygtighed, men at han alligevel ikke turde tage ham med, da det desværre var en kendt sag, at han var forfalden til spil og jævnligt drak sig fuld. Men da Fortarrigo lovede, at han skulle være skikkelig, og tiggede og bad om at måtte komme med, blev Angiulieri til sidst blød om hjertet og gav nølende sit samtykke.

En morgen tog begge afsted og nåede ved middagstid Buenconvento. Det var meget lummert, og da de havde spist, gik Angiulieri op og lagde sig, for at sove et par timers tid, inden de red videre. Fortarrigo var derimod slet ikke søvnig, og

for at forslå tiden gik han hen på en vinstue, hvor han gav sig til at drikke, og hvor han kom i snak med nogle folk. De gav sig til at spille, og i løbet af en lille halv time tabte han hele sin beholdning af penge og desuden de klæder, han havde på kroppen. Opsat på at vinde sit tab tilbage, sneg han sig i bar skjorte op til det kammer, hvor Angiulieri lå og sov, fik fat i hans pung, tog alle de penge, der var i den, og vendte tilbage til spillet, hvor han imidlertid stadig var uheldig, så at det ikke varede længe, førend han igen blev blanket fuldstændig af.

Imidlertid var Angiulieri vågnet og var stået ud af sengen, og da han havde klædt sig på, gav han sig til at kalde på Fortarrigo, som imidlertid ikke kom, og han tænkte derfor, at han vel sagtens havde drukket sig fuld og lå og sov rusen ud et eller andet sted. Han besluttede at lade ham ligge, som han havde redet, lod sin hest sadle og tænkte, at det nok skulle lykkes ham at få fæstet en anden tjener i Corsignano. Men da han skulle betale værten, kunne han ikke finde sine penge, hvorover der blev stor alarm, og hele værtshuset kom i oprør, da Angiulieri råbte, at han var blevet bestjålet, og truede at lade hele molevitten arrestere og føre til Siena. Således stod sagerne, da Fortarrigo pludselig kom farende i bar skjorte for at snuppe klæderne, ligesom han havde snappet pengene. Da han så Angiulieri stå rejseparat, råbte han til ham:

"Hvad for noget, Angiulieri? Skal vi allerede afsted igen? Vent blot et øjeblik, det haster vel ikke så farligt! Der kommer straks en mand, som jeg har givet min vams i pant for tredive soldi, og jeg er vis på, han lader os få den igen for syvogtyve, når han kan få pengene straks."

Han havde endnu ikke talt ud, da der kom en mand og fortalte, hvad Fortarrigo nylig havde tabt i spil, hvilket netop var den sum, som Angiulieri var bestjålet for, og han tvivlede derfor ikke om, at det var Fortarrigo, der havde ranet pengene. Den frække streg oprørte Angiulieri i hans inderste; han kunne have slået ham ihjel med det samme, så rasende var han, og når det ikke havde været af frygt for følgerne, ville han sikkert have gjort det uden betænkning, og desuden fandt han også, at Fortarrigo havde båret sig ad som en så foragtelig usselryg, at han næppe gad røre ved ham. Han lod sig derfor nøje med at skælde ham huden fuld og svang sig til hest, idet han truede ham med, at han nok skulle skaffe ham hængt eller i det mindste landsforvist.

Som om det slet ikke var til ham, der blev talt, men en ganske anden, svarede Fortarrigo slet ikke på den salut, men blev indtrængende ved at gøre Angiulieri forestillinger.

"Men så hør dog, kære menneske," sagde han, "det er dog for galt, jeg skal stå her og præke for døve øren. Det er nok værd at lægge mærke til, at vi kan få vamsen tilbage for syvogtyve soldi, når vi indløser den straks, men venter du til i morgen, afstår han den aldrig i evighed under de tredive soldi, han har lånt mig på den – hvilket han i øvrigt kun gjorde af lutter venlighed for at give mig lejlighed til at vinde tilbage, hvad jeg havde sat over styr. Herregud, tre soldi er da også penge, og hvorfor skal vi ikke spare, hvad vi kan?"

Ved at høre denne galmandssnak, var Angiulieri ikke langt fra at springe i flint, så meget mere som han lagde mærke til, at han blev mønstret af dem, der stod rundt omkring, og som åbenbart syntes at mene, at det nok ikke var Fortarrigo, der

havde spillet hans penge bort, men at det tværtimod var ham, der havde gjort det med Fortarrigos. Med en stemme, der skrattede af harme, gav han slubberten en ny overhaling og råbte:

"Hvad har jeg med din vams at gøre? Jeg vil se dig hængt, din elendige tyveknægt, som ikke alene har plyndret mig og spillet mine penge bort, men nu oven i købet forsinker min rejse og vover at holde mig for nar?"

Men Fortarrigo blev fremdeles ved, som om denne tordentale aldeles ikke angik ham:

"Det er virkelig en skam, du ikke vil lade mig spare de tre soldi! Er du måske bange for, jeg skal narre dig for dem, så du ikke får dem igen? Hvorfor har du sådan et grueligt hastværk? Vi har jo god tid og kan magelig nå Torrenieri, inden det bliver mørkt. Vær nu ikke så karrig, og ryk ud med skillingerne! Jeg får aldrig en vams, der sidder så pænt og passer mig så godt, og det er virkelig for galt at tænke sig, at jeg skal miste den, når jeg kan få den tilbage, ikke for tredive, men for lumpne syvogtyve soldi, hvilket er langt under halv pris, for den er som rigelig det dobbelte værd, for ikke at tale om, hvad jeg måtte give for den, hvis jeg skulle købe den fra ny!"

Angiulieri opgav helt ævred overfor denne tyveknægt, hvis galimatias ikke var til at standse, og for at få en ende på det lod han være at svare, smurte på hesten og travede bort. Men Fortarrigo, der var lige så ondskabsfuld som udspekuleret, lod ikke så let sit offer slippe ud af hænderne og gav sig til at kile efter ham i bar skjorte, og da de på denne måde havde tilbagelagt et par kilometer, i løbet af hvilke den ene stadig tiggede om vamsen, mens den anden for at blive for at blive fri

for al den dårekistesnak, red så skrapt til som muligt, fik Fortarrigo øje på nogle bønderkarle inde på en mark, der lå lige ved vejen, og gav sig til at råbe af fuld hals:

"Stop ham! Stop ham!"

Bønderne greb deres spader og høtyve, løb ud på vejen og stillede sig truende foran Angiulieri i den tro, at han måtte have udplyndret den stakkels fyr, der kom susende efter ham i bar skjorte. Lidet hjalp det Angiulieri, at han begyndte at fortælle, hvem han var og hvordan det hang sammen, for ikke så snart var Fortarrigo kommet til, førend han igen begyndte at skråle op som en forfulgt uskyldighed, der har lidt den skammeligste overlast:

"Skurk!" råbte han, "du fortjente, jeg slog dig ihjel, din røver der har stjålet mine ejendele fra mig! Se engang, godtfolk, i hvilken forfatning han har efterladt mig efter først at have stjålet alle mine penge fra mig og spillet dem op i kroen. Det var da en lykke, jeg traf jer, så at jeg nu kan få tilbage, hvad der tilhører mig."

Angiulieri forsøgte at komme til orde og fik også anført adskilligt til sit forsvar, men hans ord blev bare ikke hørt. Med bøndernes bistand halede Fortarrigo ham ned af hesten, trak klæderne af ham og tog dem selv på, svang sig i sadlen og red bort, mens Angiulieri blev stående tilbage i det blotte linned og på bare ben.

Da Fortarrigo kom tilbage til Siena, fortalte han til alle, han traf, at han havde vundet Angiulieris hest og klæder fra ham i spil. Angiulieri, der havde håbet at fremstille sig for sin protektor i Ancona på en standsmæssig måde, måtte nu i bar skjorte traske tilbage til Buonconvento, hvor han efter at have

lånt nogle klæder satte sig på den hest, som Fortarrigo havde ladet blive tilbage, og red hen til sine slægtninge i Corsignano, hvor han opholdt sig, til der kom ny understøttelse fra faderen.

Således forpurrede den ondskabsfulde Fortarrigos sin såkaldte vens prisværdige planer, men det er troligt nok, at Angiulieri ved tid og lejlighed ikke undlod at lade den falske slubbert føle vægten af sin berettigede vrede.

5. fortælling

Calandrino forser sig på et skørt og betror sig til Bruno, der giver ham en amulet, som også viser sig at have den tilsigtede virkning, men hans kone bliver vidne til gavtyvestregerne og måler ham skæppen fuld.

Da Neifile var færdig med sin korte fortælling, som selskabet havde skænket skyldig opmærksomhed, gav dronningen ordet til Fiammetta, der svarede: "Gerne!" og derpå uden et øjebliks tøven begyndte på følgende måde:

Hvad siges kan, er sagt, hvad skrives kan, er skrevet; at sige noget nyt er snart blevet for sent! Men alligevel finder jeg mig dog ikke beføjet til at tie stille, eftersom det jo er en given ting, at der findes emner, der aldrig udtømmes, men som snarere vinder i interesse, jo mere man uddyber dem – forudsat, vel at mærke, at den, som taler om det, virkelig har noget på hjerte, som er værd at høre på, så at det gammelkendte stilles i et nyt og skarpere lys. Selv om derfor Calandrinos dumheder har været et yndet samtaleemne imellem os, vover jeg dog ligefuldt at møde frem med en fortælling, der atter drejer sig om dette tema.

Der er næppe nogen af os, der ikke har hørt tale om rigmanden Niccolo Carnacchini. Han lod engang opføre et smukt hus i Camerato, som Bruno og Buffalmacco skulle dekorere for ham. Da der var meget arbejde ved det, tog de Nello og Calandrino til hjælp. Et par af værelserne var fuldt færdige, men der var ellers ikke andre, som til stadighed

opholdt sig i huset, end en gammel tjenestepige, så at Niccolos ugifte søn, Filippo, der var en lystig svend, benyttede bygningen til en slags aftrædelsesværelse og for sin fornøjelses skyld af og til tog pigebørn med derud, som han beholdt hos sig i nogle dage, inden han fik nok af dem og sendte dem af gårde.

Engang kom Filippo derud med et pigebarn ved navn Niccolosa, som var meget forfløjen og let på tråden, men køn og velskabt, og som havde et ret dannet væsen. En dag ved middagstid, da hun, iført hvidt underskørt og med håret bundet op om hovedet, var gået hen til en brønd i gården for at vaske sig, mødte hun Calandrino, der nikkede venligt til hende. Hun besvarede hans hilsen, og gav sig til at se på ham, ikke fordi hun følte sig særlig tiltalt af ham, men fordi hun fandt, han var en pudsig fyr. Han på sin side tog heller ikke øjnene til sig og gav sig god tid, men turde dog ikke at tale til hende. Niccolosa mærkede nok, hun faldt i hans smag, og udstødte for morskabs skyld et lille suk, så at Calandrino blev helt væk i hende og stod som forstenet, indtil han igen blev kaldt ind til Filippo. Da Calandrino vendte tilbage til sit arbejde, lod han høre det ene suk efter det andet, så at Bruno (der stadig havde stor moro af at have ham i kikkerten) lagde mærke til det og spurgte:

"Hvad pokker går der af dig, menneske? Du puster jo som en blæsebælg!"

"Å ja, Gud bedre det," svarede Calandrino. "Bare jeg dog vidste én, der ville være så flink at hjælpe mig, så skulle jeg snart få det godt."

"Hvad skal det sige?" spurgte Bruno.

"Ja, når jeg kan stole på, du vil tie stille, skal jeg gerne betro dig det," svarede Calandrino. "Du må nemlig vide, at jeg har truffet et prægtigt pigebarn, som er så lynende forelsket i mig, at hun hverken kan stå eller gå af bare kærlighed. Jeg opdagede hende først lige nu, da jeg var nede at hente vand."

"Bare du ikke gør i nælderne, Calandrino," sagde Bruno, "det er vist Filippos kone, du har fået kig på."

"Det kan såmænd gerne være, for han kaldte på hende, og hun gik ind til ham, men hvad bryder jeg mig om det! I den slags sager kender jeg ikke til skrupler, om det så var Vorherre selv, jeg gik i bedene. Og jeg vil ærligt tilstå, at jeg er i den grad væk i hende, at det slet ikke ville kunne nytte noget, om jeg forsøgte at slå mig til tåls."

"Ja, når så er," svarede Bruno, "skal jeg gerne give dig en håndsrækning, og hvis det viser sig, at det er Filippos kone, skal jeg i hast få det hele ordnet, da jeg kender hende ret godt og ved, hvordan hun skal tages. Men hvordan skal vi bære os ad for at hindre, at Buffalmacco mærker, der er ugler i mosen? Han klistrer sig altid op ad hende, når hun og jeg har noget at sige hinanden."

"Buffalmacco bryder jeg mig pokker om, men jeg er derimod bange for Nello, der er i slægt med Tessa, og som derfor godt kunne falde på at blive lidt ondskabsfuld, hvis det stak ham."

"Det kan du have ret i," svarede Bruno, men i sit stille sind pønsede han på, hvordan han skulle få rigtig mange løjer ud af den historie. Så snart han traf Nello og Buffalmacco, sagde han til dem, hvad Calandrino havde betroet ham, og lagde råd op med dem om, hvad der var at gøre. Dernæst fortalte han også Filippo og Niccolosa, hvad Calandrino var for en mærkværdig

snegl, og overlagde med dem den rolle, de hver for sig burde spille for rigtig at få moro af Calandrinos forelskelse. Da han så igen traf den forelskede nar, sagde han til ham:

"Jo, det er ganske rigtigt hende, og vi må derfor gribe sagen fint an, for hvis Filippo fik færten af, hvad vi har i sinde, vil ikke alt det vand, der flyder i Arno, kunne forslå til at vaske os rene. Men hvad vil du have, jeg skal sige til hende, hvis jeg træffer hende?"

"Du kan sige hende," svarede Calandrino ivrigt, "at jeg ønsker hende et helt hav fuld af den saft, der gør frugtsommelig, og at jeg stiller mig til tjeneste, hvis hun vil have lidt. Er du med?"

"Ja, udmærket; stol bare på mig," sagde Bruno.

Da det blev fyraften, og de kom ud i gården, var Filippo og Niccolosa der, og i stedet for at skynde sig hjem, gav de sig god tid og blev stående. Calandrino blev aldeles tosset, da han så Niccolosa, og lagde sine varme hensigter så tydeligt for dagen, at selv en blind måtte have forstået, hvad meningen var. Hun på sin side teede sig med vilje så fjantet, at hun gjorde ham endnu mere konfus, end han var i forvejen, mens Filippo, der så det hele, godtede sig kosteligt, selv om han lod, som om han var optaget af at tale med de andre. Calandrino havde gerne stået der evig tid, men måtte dog pænt følges med sine kammerater, da disse brød op og begav sig hjemad. Undervejs sagde Bruno til Calandrino:

"Du har ret i det, hun er lige ved at dåne, når hun ser dig. Prøv engang at tage din citer med og syng nogle elskovsviser for hende, så skal du se løjer! Hun kaster sig såmænd gerne ud af vinduet, for at kunne falde i dine arme."

"Tror du virkelig, jeg skulle tage min citer med?"

"Ja, gør endelig det," sagde Bruno.

"Der kan du selv se," fortsatte Calandrino. "Du ville nok ikke rigtig tro mig i morges, men jeg fik dog ret alligevel. Jeg kender mig selv, skal jeg sige dig, og ved, hvad jeg indeholder. Der var nok ikke mange, der ville have gjort mig det efter, at få et vildfremmed fruentimmer til at blive helt forfjamsket bare ved at se mig i fem minutter. Hvor mange af disse vigtigpråse, der render rundt og skryder med deres uimodståelighed, kunne vel have præsteret noget lignende? Vent bare, til jeg får fat i min citer, så skal du se! Du tror vist i grunden, jeg er meget ældre, end jeg er, men *hun* har set klarere, og det skal hun såmænd også få at føle, det søde lamseben, når jeg får slået klo i hende. Jeg skal sådan snurre hende rundt for en høg, for en gøg, for en kukkukkuk, så hun skal komme til at springe efter mig, ligesom føllet efter hoppen."

"Ja, jeg tror det gerne," svarede Bruno, "jeg ser i ånden, hvordan du sætter dine tænder i hendes trutmund og i hendes runde kinder, der svulmer som et par roser, og begynder at spise af hende, lige til der ikke er mere tilbage."

Calandrino blev, ved at høre dette, endnu mere strålende fornøjet og gav sig til at hoppe og springe og le og tralle, som om der ikke var en tøddel forstand tilbage i hele hans dumme krop.

Den næste dag mødte han med sin citer og sang flere viser til stor moro for selskabet. Selvfølgelig undlod den skønne ikke at komplimentere ham og gjorde ham derved endnu mere kulret, end han var i forvejen. Kort sagt, Niccolosa optog ham så stærkt, at han lod penslen tørre i potten og ikke bestilte andet end at løbe snart til vinduet, snart ned i gården for at få et glimt

at se af hende, og pigen, der var godt instrueret, forstod stadig at holde ham i ånde på forskellig måde. Bruno fungerede som *postillon d'amour* og fabrikerede undertiden selv de breve, hvis modtagelse satte Calandrino i den syvende himmel. Når den smukke pige var borte, kom han jævnligt med breve fra hende, i hvilke hun gav sin tilbeder det bedste håb og fortalte ham, at hun var hjemme hos sine forældre, hvor hun desværre ikke kunne modtage ham. Bruno og Buffalmacco godtede sig kosteligt over det forelskede fæ, der hyppigt måtte rykke ud med små gaver til den elskede såsom elfenbenskamme, pengepunge, lommeknive og lignende småting, og til gengæld fik den arme mand falske ringe og andet juks, som han imidlertid var umådelig henrykt over at modtage. Desuden fik de to gavtyve ham også til at traktere med flotte måltider som løn for deres gode hjælp.

På denne måde holdt de ham hen i et par måneder, og landstedets dekoration nærmede sig sin afslutning. Calandrino begyndte derfor at blive ængstelig for ikke at nå målet for sin kærlighed, før arbejdet var til ende, og han gav sig til at tigge og bede Bruno om dog endelig at hjælpe ham med at opnå et resultat.

"Jeg indrømmer, at du har grund til at være bekymret," svarede Bruno, "for det lader jo virkelig til, at hun trods alt pønser på at trække sig helskindet ud af spillet, men hvis du vil lytte til mit råd, skal hun nok komme til at give køb, hvad enten hun vil eller ej."

"Hvordan det?" spurgte Calandrino; "lad mig endelig høre, hvad du mener, der er at gøre."

"Jeg mener," svarede Bruno, "at det eneste rigtige ville være, om du prøvede at berøre hende med en talisman. Har du noget imod at gøre forsøget?"

"Nej, ikke det mindste, tværtimod, det er vist udmærket."

"Ja, så vil jeg bede dig skaffe mig et stykke nyt pergament, en levende flagermus, tre gram røgelse og en indviet vokskerte. Så skal du i øvrigt bare lade mig om resten."

Den følgende aften fo'r Calandrino omkring med et net, indtil det endelig lykkedes ham at indfange en flagermus, som han bragte Bruno sammen med de andre ting, der skulle bruges. Bruno kradsede noget uforståeligt vås og nogle kruseduller op på pergamentet, som han derpå gav Calandrino og sagde til ham:

"Så snart du berører hende med denne trylleformular, vil hun øjeblikkelig falde til føje og følge dig, hvorhen du ønsker. Når Filippo en dag er ude af sigte, skal du ganske roligt gå hen og pirke lidt ved hende med papiret, og så skal du gå ind i høladen herhenne ved siden af, som er det bedste sted, da der aldrig kommer en kat, så skal du se, hun kommer løbende ligesom en lille mus, og hvad du så har at gøre, det behøver jeg vel ikke at sige dig."

Calandrino, der strålede over hele ansigtet som en nyslået dukat, stak trylleskriften til sig og sagde med en sikker mine:

"Lad bare mig!"

Nello, som ikke uden grund var Calandrino en torn i øjet, fik nu af Bruno det hverv at tage til Firenze og opsøge fru Tessa. Hun blev glad over at se ham, men mistede helt humøret, da hun fik at høre, hvad han havde på hjerte.

"Kære Tessa," sagde han til hende, "du kan nok huske de ganske ufortjente prygl, du fik af Calandrino den dag, da han kom hjem fra Mugnone, og kender jeg dig ret, klør dine fingre efter gengæld. Har jeg imidlertid taget fejl af dig, så er det fra nu af forbi mellem os to, og jeg vil slet ikke have noget mere med dig at gøre. Jeg skal nemlig betro dig, at din mand er blevet aldeles væk i et simpelt fruentimmer deroppe i Camerato, hvor vi har fået arbejde. Hun er sjofel nok til at lukke sig inde sammen med ham, og nu har de igen aftalt et stævnemøde. Derfor er det bedst, du straks følger med, griber ham på fersk gerning og giver ham hans varme mad."

Tessa blev fyr og flamme og råbte:

"Den ærkeslyngel! Jeg skal kradse øjnene ud af hovedet på ham! Lad os straks komme derhen."

Hun skyndte sig nu at tage et sjal om sig og trippede af sted ved siden af Nello lige så hurtigt, hendes ben kunne bære hende. Bruno opdagede dem i det fjerne og hviskede det til Filippo, der sagde det så højt, at Calandrino kunne høre det:

"Jeg må straks ind til Firenze. Lad mig se, I arbejder flinkt imens."

Derpå gik han hen og skjulte sig på et sted, hvorfra han kunne se alt, hvad der gik for sig.

Så snart Filippo var ude af sigte, smuttede Calandrino ned i gården og gav sig i snak med Niccolosa, som vidste, hvilken rolle hun skulle spille og var endnu mere imødekommende end sædvanlig. Calandrino, som havde tryllepapiret parat, strøg hende lidt med det og gik derpå hen imod laden og ind ad døren. Niccolosa fulgte troligt efter som en lille hund, og da hun var kommet indenfor, lukkede hun efter sig, slyngede

armene om halsen på ham, væltede ham om i høet, satte sig overskrævs på ham, stemmede hænderne imod hans skuldre, så at han ikke kunne komme hende nær, og udbrød, idet hun stirrede henrykt på ham, som fortæret af en mægtig længsel:

"Å, min egen, dejlige, søde Calandrino, min skat, mit liv, min perle, hvor længe har jeg dog ikke higet efter at eje dig således og sukket efter at trykke dig i mine arme! Din lækre skikkelse har lokket alle trådene ud af særken på mig, og mit hjerte er, af lutter henrykkelse over din skønne citer, blevet helt forandret. Er det virkelig dig, som ligger der, min lille, søde bassedreng!"

Calandrino, der lå som i en skruestik og næppe engang kunne dreje halsen, bad om at få et kys, men Niccolosa blev ved at stirre henrykt på ham og svarede uden at opfylde hans bøn:

"Ikke så hastig, kære ven. Lad mig først mætte mine øjne med rigtig at beskue dit yndige ansigt."

Bruno og Buffalmacco var imidlertid listet hen, hvor Filippo stod, og de blev nu alle tre vidne til det kostelige syn. Netop som Calandrino ville trykke Niccolosa ned til sig og kysse hende, fo'r døren op, og Nello og Tessa kom styrtende ind. Pigebarnet skyndte sig at tage benene på nakken og forsvandt ud af laden, mens Tessa ligesom en gal kat sprang lige i ansigtet på Calandrino, dunkede ham midt i synet, kradsede ham til blods med sine negle og rev store totter hår ud af hovedet på ham, idet hun råbte:

"Din gamle, liderlige kanin, skammer du dig ikke at bedrage mig således til løn for al den kærlighed, jeg har båret til dig! Synes du ikke, der er nok at gøre hjemme, siden du skal have mere at more dig med ude af huset? Jo, det er såmænd en dejlig kavaler, man har til mand! Hvad bilder du dig ind, din pjalt?

Ved du da ikke selv, hvad du er for en elendig gammel knogle? Om man så pressede al saften ud af kroppen på dig, ville det jo ikke engang kunne dække bunden af en tallerken! Denne gang er det da ikke Tessas skyld, hvis du går hen bliver frugtsommelig, skulle jeg mene! Det er nok en anden, ikke sandt? Der må såmænd appetit til for at binde an med sådan et gammelt pusterør! Det skarnsmenneske, der løb ud ad døren, er sandelig ingen kostforagter, når hun kan være slikken efter så sejt et stykke kød, som du har at byde på, din modbydelige gamle udhaler!"

Calandrino sagde ikke et ord til sit forsvar, men lod sig ganske roligt mishandle og skælde ud. Da Tessa endelig tav stille, bad han hende bønligt om for Guds skyld ikke at skrige så højt, da den kvinde, han havde forløbet sig med, var gift med selve manden i huset, så at det var hans liv om at gøre, at der blev holdt tand for tunge.

Bruno og Buffalmacco, der fandt, at de havde moret sig tilstrækkeligt, kom nu til og søgte at formilde konen, hvilket også nogenlunde lykkedes. De gav Calandrino det gode råd at forlade Firenze, for at ikke Filippo, hvis han fik nys om, hvad der var sket, skulle gøre en ulykke på ham. Calandrino, det stakkels fjog, sjokkede hjem sammen med konen, der fra nu af ikke lod ham dø i synden, men hånede og hundsede ham tidligt og sent, så at han følte sig helt under tøflen og slet ikke mere turde tænke på at genoptage den afbrudte elskovsleg, der havde skaffet hans kammerater, det pokkers pigebarn og Filippo så megen moro.

6. fortælling

To unge mænd, Pinuccio og Adriano, bliver gæstfrit modtaget af en brav mand og overnatter hos ham. Pinuccio kryber over i sengen til datteren, mens Adriano af en fejltagelse får konen til sengekammerat. Pinuccio lægger sig bagefter af vanvare op i sengen hos manden og fortæller ham rub og stub i den tanke, det er vennen, han taler til. Det kommer til spektakler, men konen søger nu at rette på, hvad der er sket, ved at liste over i sengen til datteren, og herfra lykkes det hende ved forstandig tale at stille alle parter nogenlunde tilfreds.

Calandrinos dumhed, der så ofte før havde bragt damerne til at trække på smilebåndet, vakte også denne gang stor munterhed.

Da de omsider havde leet ud, gav dronningen ordet til Panfilo, der begyndte på følgende vis:

Dydsirede damer! Ved at høre navnet på Calandrinos udkårne er jeg kommet i tanker om en anden Niccolosa, hvis snarrådighed afværgede en stor og uoprettelig skandale.

Ude på Mugnonesletten levede der for nogle år tilbage en rigtig rar og skikkelig mand, som for gode ord og betaling gav de rejsende, der kom, mad og drikke og, hvis det kneb hårdt, også nattely – dog ikke hvem som helst, men kun folk, han kendte. Han havde en køn kone, der havde skænket ham to børn. En sød ung pige på seksten år og en lille dreng, der fik bryst. Pigebarnet havde vakt ømme følelser hos en ung mand af god familie her fra byen, og hun, som var stolt over at have

fundet nåde for en så fin kavalers øjne, syntes på sin side også om ham og gjorde sit bedste for at beholde hans kærlighed. Det var vistnok også blevet til alvor imellem dem, hvis ikke Pinuccio (således hed den forelskede yngling) havde været bange for at udsætte både sig selv og pigen for at komme i folkemunde. Men da deres lidenskab voksede sig større og stærkere for hver dag, der gik, pønsede Pinuccio på at få lov til at overnatte hos faderen i håb om, at det nok skulle lykkes ham at komme nærmere ind på livet af pigebarnet, end han hidtil havde vovet at forsøge på. Og ikke så snart havde han fattet denne plan, førend han ufortøvet satte den i værk.

Sammen med en god kammerat, Adriano, der var indviet i hans ømme følelser, lejede de en sen aften to klepperter og lagde et par store vadsække over krydset på dem, og de to venner red nu en omvej ud på Mugnonesletten, hvor de drejede af og styrede kursen mod kroen, som om de var kommet fra Romagna. Værten kom selv og lukkede op og var straks meget venlig, da han kendte dem begge og vidste, det var pæne folk.

"Hør," sagde Pinuccio til ham, "du må skaffe os herberg i nat. Vi tænkte, vi kunne have nået Firenze i aften, men vejen var meget længere, end vi troede."

"Ja, du ved jo nok, Pinuccio," svarede værten, "hvor lidt jeg er indrettet på at modtage standspersoner, men vil du nøjes med forholdene, som de er, og finde dig i, hvad jeg byder, skal jeg gerne tage imod jer, så godt jeg kan."

De to kavalerer steg af, og da de havde fået hestene under tag, spiste de sammen med værten den mad, de selv havde været så forsynlige at medbringe.

I kroen var der kun et eneste soveværelse med tre senge, og da to af disse var anbragt på den ene side af kammeret, og den tredje stod lige over for på den anden side, blev der akkurat så meget rum tilbage, at man lige kunne knibe sig igennem. Den bedste af sengene blev gjort i stand til de to rejsekammerater, der hurtigt kom af klæderne og gik til ro, og noget efter, da værten formodede (men med urette), at gæsterne sov, lod han sin datter lægge sig i den ene af de tiloversblevne senge, og lagde sig selv i den anden sammen med sin kone, der stillede vuggen med barnet hen ved siden af den seng, hvor hun og manden lå. Pinuccio, som havde mærket sig dette, listede lidt efter, da alt var stille, ud af sengen og krøb over til datteren, der på en gang blev glad og bange over, at han kom, men hvis ængstelse det snart lykkedes ham at forjage, så at de nød en fortryllende stund sammen. Til alt uheld væltede missekatten pludselig et eller andet i stuen ved siden af, så at konen vågnede og stod op for at gå ind og se, hvad galt der var sket. Lidt efter vågnede Adriano af visse grunde og krøb ligeledes ud af sengen. Da han ikke kunne komme frem for vuggen, tog han uden videre og flyttede den, og så snart han havde forrettet sit ærinde, lagde han sig igen og glemte at sætte vuggen tilbage, hvor den havde stået. Konen, som imidlertid havde forvisset sig om, at katten ikke havde anrettet den ødelæggelse, hun straks frygtede for, kom beroliget ind igen i sovekammeret, og uden at tænde lys, hvad hun mente var overflødigt, famlede hun sig frem til sengen, hvor hendes mand lå, idet hun brummede indvendig over den afskyelige kat, der også altid var på færde. Men da hun ikke fandt vuggen der, hvor hun havde ventet, tænkte hun, at hun var gået fejl, og gik nu videre, til hun fik fat i

vuggen, og lagde sig derpå roligt ved siden af Adriano i den tro, at det var manden.

Adriano, som endnu ikke sov, blev behageligt overrasket og gav gentagne gange i al stilhed, til konens største fornøjelse, sin glæde over det velkomne besøg et særdeles levende udtryk. Mens disse to på bedste måde nød godt af hinandens selskab, blev Pinuccio bange for at ligge og falde i søvn ovre hos datteren, som han ikke foreløbig trængte til at udveksle flere følelser med, og han stod da op for at begive sig hen, hvor han hørte hjemme, men vuggen bragte ham på vildspor, så at også han tog fejl og lagde sig dér, hvor konen skulle have ligget, og derved vågnede manden op og vendte sig i sengen.

Pinuccio, der trængte til at meddele sig, og som mente at ligge hos sin gode ven Adriano, lagde sin mund tæt ind til hans øre og hviskede til ham:

"Du gør dig ingen idé om, hvad det er for en storartet sød pige! Jeg har aldrig drømt om, at det var muligt at føle så sød en lykke! Vil du tænke dig, at jeg i den korte tid har været ikke mindre end seks gange i lag med hende, og du aner ikke, hvor det var dejligt!"

Da værten hørte denne tidende, som just ikke var glædelig, blev han med ét lysvågen og udbrød rasende:

"Hvad pokker er det, du fortæller, Pinuccio? Er du rent fra sans og samling? Hvilken skammelig streg! Men du kan rigtignok stole på, min ven, at du skal få det betalt!"

I stedet for at trække i land og komme med undskyldninger blev Pinuccio, der var en temmelig kejtet og enfoldig fyr, helt forfjamsket over denne skylle og spurgte betuttet:

"Hvad er det, du vil betale mig? Hvad har du i sinde at gøre ved mig?"

Konen, som stadig troede at ligge hos sin mand, hviskede til Adriano:

"Hvad er det, de snakker om derovre? Er de oppe at skændes?"

"Det kan gerne være," svarede Adriano ganske naturligt, "men lad dem om det. Det kommer jo ikke os to ved."

Konen kunne straks høre, at det ikke var mandens stemme, og skyndte sig uden at sige et ord, at komme ud af sengen, løftede vuggen op og flyttede den på lykke og fromme hen foran datterens leje, hvor hun lagde sig, og ret som om hun først var vågnet ved at høre manden skænde, spurgte hun tørt og roligt, hvad det var, han og gæsten lå og snakkede om.

"Ja, det er en rædsom skandale, dette," svarede manden. "Vil du tænke dig, kære Niccolosa, Pinuccio ligger og fortæller mig, at han har været ovre hos vores datter."

"Hvad for noget snak!" råbte konen, "det har han såmænd nok ladet være med, for jeg har ligget her ovre hos hende hele tiden. Han må have drukket for meget i aftes, eller også er det nok dig, der har fået en tår over tørsten. Men hvad ligger han dog ovre hos dig for? Hvorfor bliver han ikke i sin egen seng?"

Adriano, som studsede over, hvor snildt konen forstod at dække over sin egen og datterens skam, besluttede at komme hende til hjælp og udbrød med en åndsnærværelse, der gjorde ham megen ære:

"Hør, Pinuccio, har jeg ikke de tusinde gange sagt dig, at du skal vænne dig af med den stygge vane, du har, at fare rundt om natten og snakke vildt. Det ender nok med en forskrækkelse

dette her, hvis du ikke lærer at holde dig i skindet og lægger dit fordømte søvngængeri på hylden. Kom nu gesvindt herhen igen, og se så at ligge roligt resten af natten."

Manden var nu ikke længere i tvivl om, at han havde med en søvngænger at bestille. Han greb Pinuccio kraftigt fat i skuldrene, ruskede i ham og råbte:

"Vågn dog op, menneske, og gå over i din seng, hvor du hører til!"

Pinuccio begyndte nu på søvngængervis at lade munden løbe ustandseligt med det værste vås af verden, indtil han endelig lod, som om han vågnede, kaldte på Adriano og sagde:

"Hvorfor vækker du mig? Er det da allerede dag?"

"Ja vist så," svarede Adriano, "kom nu blot her og lad os være fri for din snak!"

Pinuccio blev i sin rolle og tumlede tilsyneladende søvndrukken hen til sin ven Adriano, lagde sig ved hans side og begyndte straks at snorke af alle kræfter.

Om morgenen, da alle var stået op, gjorde manden løjer med Pinuccio og hentydede i al gemytlighed til den slemme vane, han nok havde, ikke at kunne ligge roligt om natten. I bedste lune steg de herrer til hest, drak afskedsbæger med værten og red ad Firenze til, yderst fornøjede med det gode udfald, deres eventyr havde fået.

Pinuccio fandt senere andre udveje til at komme i berøring med pigebarnet, som på sin side forsikrede moderen, at der ikke var sket det allermindste.

Og moderen, som havde Adrianos fyrige omfavnelser i frisk minde, tænkte ved sig selv, at så måtte hun nok være den eneste, der havde været vågen.

7. fortælling

Talano di Molese drømmer, at en ulv sønderriver hans hustrus ansigt. Han beder hende være på sin post, men hun tager intet hensyn til hans advarsel, og drømmen går i opfyldelse.

Da Panfilos fortælling var til ende, og den rådsnare krokones taktfulde optræden havde vundet alles bifald, kom turen til Pampinea, der straks havde sin historie parat og begyndte, som følger:

Vi har allerede adskillige gange, smukke damer, bragt drømme på bane og drøftet, hvorvidt man bør tillægge det, man oplever i søvne, nogen betydning eller ej. Selv om altså emnet ikke har nyhedens interesse, kan jeg dog ikke afholde mig fra at fortælle jer, hvor galt det i sin tid gik en af mine naboersker, som lod hånt om en varseldrøm, hendes mand havde haft.

Jeg ved ikke, om nogen af jer har hørt tale om en meget agtværdig mand ved navn Talano di Molese. Han havde giftet sig med en ung pige, der hed Margarita, og som var meget køn, men samtidig også meget lunefuld og egensindig, så at hun aldrig ville føje sig efter nogen og stadig fandt, at alle andre havde uret. Der var ingen, der kunne gøre hende tilpas, ikke engang Talano, hvilket var drøjt nok for ham, men da der ikke var noget at stille op, fandt han sig i, hvad der ikke lod sig ændre.

En sommer, mens Talano og Margarita opholdt sig på en ejendom, han havde ude på landet, drømte han livagtigt, at han

så sin kone gå og spadsere i en ungskov et stykke fra gården, og at der pludselig kom farende en glubsk ulv, som bed sig fast i hendes strube, væltede hende om på jorden og ville slæbe hende bort. Hun råbte om hjælp, men da det endelig var lykkedes hende at undslippe vilddyrets angreb, var hendes hals og ansigt skambidte og flængede til blods.

Da han med et gisp vågnede op af den grufulde drøm, følte han sig ganske ilde til mode, og den følgende morgen stod det hele så lyslevende for ham, at han sagde til sin kone:

"Kære Margarita, din lunefulde og genstridige karakter har for længst tilintetgjort ethvert håb hos mig om at leve lykkeligt sammen med dig, men jeg holder dog ligefuldt så meget af dig, at det ville gøre mig inderligt ondt, om du kom noget til. Følg derfor mit råd og hold dig kønt hjemme i dag."

Og nu fortalte han hende, hvad han havde drømt. Men Margarita lo ham lige op i ansigtet og svarede:

"Stygge drømme om natten opstår gerne af stygge tanker om dagen. Du lader kun, som om du er opfyldt af omhu for mit velfærd, for i virkeligheden ville du nok hellere end gerne ønske, at jeg kom galt af sted, så at du blev mig kvit for bestandig. Vær imidlertid ganske rolig, min gode Talano, jeg skal både i dag og for fremtiden vogte mig vel for at skaffe dig den glæde at høre, at der er tilstødt mig noget ondt."

Talano, der havde vænnet sig til at tåle alt, lod sig heller ikke denne gang anfægte af hendes sårende ondskab, men trak på skuldrene og sagde:

"Dit svar undrer mig aldeles ikke. Utak er verdens løn, og i hvert tilfælde af dig har jeg for længst opgivet at få anden påskønnelse end den største utaknemmelighed, men du kan nu

tro mig, om du vil, eller ej, så gentager jeg, at det min overbevisning, at du vil stå dig bedst ved at holde dig inde i dag, og at du i hvert fald bør vogte dig for at gå ud i skoven."

"Tak, nu har jeg hørt det," svarede konen og slog foragtelig med nakken, men i sit stille sind tænkte hun:

"Det er dog en mærkelig idé af ham, at jeg ikke må gå ud i skoven. Der må sikkert stikke noget under. Rimeligvis har han sat et eller andet forfløjent pigebarn stævne derude og vil nødig risikere at forstyrres. Sikken et fæ han dog er, at han kan tro, jeg lader mig binde sligt på ærmet! Nu vil jeg netop derud, og om jeg så skal blive der hele dagen, skal jeg nok skaffe mig at vide, hvad der stikker under."

Talano var ikke så såre ude af døren, førend Margarita fik travlt med at komme af sted, og uden at nogen så hende, ilede hun ud i skoven, hvor hun gemte sig i det tætteste buskads, der var, stadig lyttende og ivrigt spejdende efter, om der ikke skulle komme nogen. Ulven, som hendes mand påstod, han havde set i drømme, tænkte hun aldeles ikke på, men pludselig, mens hun stod og lurede og lyttede på denne måde, brød der ud fra krattet, lige ved siden af hende, en forfærdelig stor ulv, og næppe havde hun fået set den og råbt "Herre Jesus!" førend det glubske utyske fik tag i hendes strube og begyndte at slæbe af sted med hende for at æde hende inde i sin hule. Rovdyret ville ufejlbarligt også have gjort det af med hende, hvis ikke nogle hyrder, der havde hørt hendes skrig, i yderste øjeblik var kommet til og havde tvunget Gråben til at slippe taget og luske af.

Den bevidstløse og skrækkeligt tilredte kvinde blev nu med stor omhu båret hjem til gården, hvor man straks tilkaldte en

læge, som endelig efter lang tids forløb erklærede hende uden for fare, men Margaritas ansigt, halsen og den øverste del af brystet var blevet i den grad skamferede af ulvens bid, at hun ikke var til at kende igen og afgav et ligefremt hæsligt skue. Hun, som før havde været så sikker og overmodig, blev fra nu af helt menneskesky og begræd bittert, at hun havde været så ufornuftig og genstridig, skønt det dog ville have kostet hende så lidt at rette sig en smule efter Talanos velmente advarsel.

8. fortælling

Snyltegæsten Biondello narrer sin kollega Ciacco, men denne forstår ikke spøg og betaler ham igen med renter.

Pampineas fortælling gav anledning til en livlig diskussion, og det var den almindelige mening, at Talanos varseldrøm langt snarere måtte kaldes en åbenbaring, eftersom det man ser i søvne, aldrig plejer at gå så bogstaveligt i opfyldelse, som det her var sket. Da man i nogen tid havde talt om dette, og emnet synes uddebatteret, gav dronningen ordet til Lauretta.

Skønne damer, begynder hun; der er næsten ingen, som i dag har bragt noget egentlig nyt på bane, og det må derfor sikkert også være mig tilladt at fortælle en historie, som jeg kom i tanker om i går ved at høre Pampinea berette om, hvor grusomt den forsmåede student hævnede sig på den unge enke.

I Firenze levede engang en lækkersulten kavaler ved navn Ciacco, hvis indtægter ikke tillod ham at leve så flot, som han gerne ville, men da han forstod at føre sig og var et ganske morsomt og vittigt hoved, blev han ret hyppigt indbudt til gæst hos byens rige familier, hvor han, selv uden at være bedt, var temmelig sikker på at være velkommen. Dette gjaldt også en af hans samtidige ved navn Biondello, der ligeledes sad småt i det og også holdt meget af at fylde sin vom på andres bekostning. Det var en fin lille person, lige så pillen som et æg, med en glatkæmmet frisure, som han passede med så megen omhu, at der ikke var et hår, der ikke sad, som det skulle.

En morgen i fasten, da Biondello var gået hen på fisketorvet for at købe et par lampretter til en mand ved navn Vieri de' Cerchi, fik Ciacco øje på ham og kom nysgerrigt hen og spurgte, hvem der skulle have de lækre fisk.

"Det skal såmænd den rige Corso Donati," svarede Biondello, "han fik tre af samme slags, men endnu større, i går aftes og desuden en prægtig stør, men det viste sig at være for lidt, og han har derfor anmodet mig om at købe et par stykker til. Der skal være fint selskab hos ham i aften. Kunne du ikke have lyst til at gå derhen?"

"Jo, det kunne jeg nok have lyst til," svarede Ciacco, og dermed gik han, med tak for underretningen.

Da det begyndte at skumre, gik Ciacco hen til Corso Donati, hos hvem han ganske rigtigt traf en kreds af naboer og gode venner. Selskabet var endnu ikke gået til bords. Da værten spurgte, hvad Ciacco ville, svarede han smilende, at han, skønt uindbudt, håbede at være en velkommen gæst.

"Ja gudbevares," sagde Corso høfligt, "du kommer netop udmærket tilpas, vi skulle lige til at spise."

Kort efter gik man til bords, og den første ret viste sig at være ærter og saltede sild, den anden stegte småfisk fra Arno. Det var det hele.

Ciacco, der nu forstod, at han var blevet holdt for nar, var lige ved at sprække af harme og svor at hævne sig. Det varede heller ikke ret mange dage, førend han igen mødte Biondello, der øjensynlig var i perlehumør, og som med et lunt smil kom hen og spurgte ham, hvad han syntes om lampretterne hos Corso Donati.

"Tak for venlig forespørgsel," svarede Ciacco, "inden otte dage skal du nok få at vide, hvordan de smagte. Farvel!"

Og dermed gik han. Kort efter opsøgte han en gammel, snu bissekræmmer, der for gode ord og betaling tidligere havde været ham behjælpelig, gav ham en tom flaske, fulgte ham hen til Cavicciulis søjlesal og viste ham en stor og stærk adelsmand, der hed Filippo Argenti, og som var bekendt for at være meget hidsig og opfarende og i det hele taget en vanskelig herre at have med at gøre.

"Gå hen til ham, du kan se derhenne," sagde han, "vis ham flasken og bed ham fra Biondello om at være så flink at farve den med lidt god rødvin til at hælde i nogle fyldebøtter, som han venter i aften. Men pas endelig på, du ikke kommer ham for nær, da du kan vente dig en ordentlig dragt, og desuden vil så min plan gå i vasken."

"Var der ellers noget?" spurgte bissekræmmeren.

"Nej," svarede Ciacco, "så snart du har afleveret din besked, kan du komme her tilbage med flasken, så skal jeg betale dig, hvad jeg har lovet."

Bissekræmmeren gik straks hen og forebragte sit ærinde, og ikke så snart havde mester Filippo, der var koleriker på en hals, og som blev fornærmet for et godt ord, hørt, hvad buddet sagde, førend blodet steg ham til hovedet, og han var lige ved at springe i flint.

"Hvad Satan er det for noget forbandet farve-sludder!" brølede han. "Vil du hilse Biondello fra mig og sige, at jeg bryder mig pokker om ham og hans fyldebøtter, og at jeg vil ønske både ham og dig og dem allesammen Fanden i vold!"

Og med det samme langede han armen ud efter bissekræmmeren for at give ham en omgang, men den anden, der var advaret, dukkede sig i tide, tog benene på nakken og løb ad en omvej hen til Ciacco. Denne, der på afstand havde været vidne til det hele, erklærede sig meget tilfreds og afgjorde straks sit mellemværende med bissekræmmeren, hvorpå han ufortøvet opsøgte Biondello og spurgte ham, om han nylig havde været i Cavicciulis søjlehal.

"Nej," svarede Biondello, "det har jeg ikke, men hvorfor spørger du om det?"

"Fordi jeg har hørt, at Filippo gerne vil tale med dig."

"Godt," svarede Biondello, "så vil jeg straks gå derhen."

Og dermed gik han, fulgt på afstand af Ciacco, der var nysgerrig efter at se, hvordan det ville spænde af.

Ikke så snart fik hr. Filippo øje på Biondello, førend han øjeblikkelig slog ham med knyttet næve lige midt i synet. Biondello kom til at stå på hælene og kunne lige akkurat fremstamme:

"Hvad i al verden skal det betyde?"

Men i stedet for at svare gav den anden sig til at ruske ham i håret, rev huen af ham, flåede hans kappe i stykker og dunkede løs på ham af alle kræfter, imens han råbte:

"Din usselryg! Jeg skal rigtignok lære dig, kan du tro! Kommer du til mig og snakker om farve og fyldebøtter? Jo, du er mig en dejlig kammerat! Men det skal jeg nok vænne dig af med, din slubbert!"

Og han fortsatte med sine jernnæver at hamre løs og ruske hårtotter ud, knuste næsebenet på ham og slog hans fortænder ind, væltede ham om i snavset og trampede på ham, så at den

ulykkelige Biondello var mere død end levende, da han endelig blev befriet af nogle tililende, som desuden var så venlige at fortælle ham, hvorfor han havde fået en så hård behandling, samtidig med at de bebrejdede ham den hensynsløse måde, hvorpå han havde drevet gæk med hr. Filippo, da han jo dog måtte kende denne opfarende herre og vide, at han ikke var til at spøge med. Biondello, der tudskrålede, så man næppe kunne høre, hvad han sagde, klarede for sig så godt, han kunne, og blev ved at forsikre, at han virkelig aldrig havde sendt noget bud til hr. Filippo, og historien med den tomme flaske, der skulle fyldes, måtte være opfundet af ondsindede mennesker, der ville ham til livs.

Efter at blevet pudset en smule og have fået blodet og det værste snavs tørret af, sjokkede den stakkels fyr, der nok tænkte, at Ciacco stod bag ved det hele, yderst modfalden og ulykkelig hjem, hvor han boede. Der gik lang tid hen, inden han igen blev rask nok til at gå ud, og et af de første mennesker han mødte, var såmænd Ciacco, der strålede over hele ansigtet, spurgte ham, om han havde været tilfreds med traktementet hos Filippo.

"Å ja," svarede Biondello, "jeg ville blot ønske, du var blevet trakteret lige så godt hos Corso!"

"Ja, nu kan vi jo se," sagde Ciacco, "det beror kun på dig selv, om du ønsker, jeg skal skaffe dig flere invitationer af samme slags, eller om du helst vil være fri."

Biondello, som følte, at der var en uoverstigelig afgrund mellem hans vilje til at skade Ciacco og hans evne, og som frygtede for på ny at trække det korteste strå, bad bønligt om forlig og vogtede sig vel for oftere at have Ciacco til bedste.

9. fortælling

Kong Salomo spørges til råds af to unge mænd, af hvilke den ene gerne vil vide, hvordan han skal opnå at blive afholdt, mens den anden ønsker et middel til at tæmme sin ustyrlige hustru, den første får til svar, at han må beflitte sig på selv at elske, og til den anden bliver der sagt: "Gå til Gåsebroen og bliv vis!"

Efter at damerne havde leet hjerteligt over historien om de to snyltegæster og beklaget den stakkels Biondello, der var blevet så hårdt straffet for et ret uskyldigt puds, begyndte dronningen (da Dioneo jo én gang for alle havde fået lov til at være sidste mand) med et yndefuldt smil på følgende måde:

Elskværdige damer! Uden at ville forringe mit eget køn synes det mig unægtelig klart, at mændene af naturens hånd er blevet således udrustet, at de med rette kan gøre fordring på ærefrygt og underdanig lydighed fra kvindekønnets side. Navnlig gælder dette den gifte kvinde, som aldrig bør glemme den lydighed, hengivenhed og troskab, hun skylder sin mand. Af naturen har kvinderne et fint og skrøbeligt legeme, et frygtsomt og modtageligt sind, en spæd stemme, kort sagt, deres hele konstitution henviser dem til at søge støtte hos mændene, som i alle retninger er dem langt overlegne, og som de derfor ubetinget bør være så fornuftige at underkaste sig. Gør de det ikke, da går det dem galt. Et eksempel på dette var Pampineas fortælling om Talanos egensindige hustru, som Gud sendte den tugtelse, hendes mand ikke havde karakterstyrke nok til selv at

give hende. Jeg skal nu fortælle om et godt råd, som engang blev givet af den vise Salomo, og som med held kan benyttes overfor alle kvinder, der er så tåbelige ikke at ville tage imod fornuft.

Da rygtet om Salomos vidunderlige visdom havde spredt sig over den ganske verden, strømmede der til ham en mængde mennesker, som bønfaldt ham om at give dem et godt råd, der kunne hjælpe dem ud af deres nød. Blandt dem, der tørstede efter at øse af hans visdomskilde, var der en velhavende. Og fornem ung mand ved navn Melisso fra byen Lajazzo. På turen til Jerusalem traf det sig, at han en mils vej fra Antiochia mødte en anden ung mand ved navn Josef, der havde samme mål, og de blev begge enige om, at det var bedst at følges ad. Undervejs fortalte Josef, at han agtede at søge råd hos Salomo for, hvorledes han skulle bære sig ad med at styre sin kone, der var en sådan arrigtrold, at man aldeles ikke kunne have med hende at gøre. Derpå spurgte han Melisso, hvor han kom fra, og hvad han ville.

"Jeg er fra Lajazzo," svarede denne, "og jeg føler mig ikke mindre trykket end du. Jeg skal nemlig betro dig, at jeg bruger en stor del af min betydelige formue til at traktere mine medborgere både med gaver og flotte måltider, men jeg kan alligevel godt mærke, at der er ingen af dem, der kan lide mig, og jeg har nu i sinde at spørge kong Salomo, hvordan jeg skal bære mig ad for at få folk til at holde af mig."

Da de to rejsekammerater kom til Jerusalem, blev de efter tur ført frem for kongen, som, så snart Melisso havde forebragt sit ærinde, gav ham dette svar:

"Kærlighed søger ikke sit eget. Elsk selv, hvis du vil elskes!"

Dermed var han færdig, og nu kom turen til Josef, som fortalte, hvor ulykkelig han var, og bad om et råd.

"Gå til Gåsebroen og bliv vis," sagde Salomo.

Med dette svar måtte Josef lade sig nøje, og da han kom udenfor, traf han Melisso, som han fortalte, hvad Salomo havde sagt, men hans kammerat kunne lige så lidt som han selv finde spor af sund sans i det mærkelige svar, og i en skuffet stemning tiltrådte de hjemrejsen ad en anden vej end den, de havde fulgt, da de drog ud.

Et par dagsrejser fra Jerusalem nåede de en flod, over hvilken der førte en bro, og da en stor karavane med en mængde belæssede heste og mulæsler i det samme red over den, måtte de vente, til passagen blev fri. Næsten hele karavanen var allerede kommet over, da et mulæsel blev stædigt og ikke på nogen måde ville røre sig af pletten, hvorfor en af driverne gav sig til at prygle løs på dyret med en stok, i begyndelsen ret lempeligt, men senere, da mester Langøre blev ved at skyde ryg og stritte imod, tog han fat for alvor og svang kæppen af alle kræfter. Melisso og Josef følte sig oprørte over denne mishandling og tilråbte driveren:

"Men menneske dog, skammer du dig ikke? Du tager jo livet af det stakkels kræ! Prøv dog hellere med det gode."

"Å snak," svarede driveren, "lad bare mig om det, jeg ved nok, hvordan bæstet skal have det."

Og derpå begyndte kæpperyggedansen på ny, så at dyret til sidst gav tabt og satte i rask luntetrav over broen. De to rejsefæller drog nu videre, og ganske tilfældigt spurgte Josef en skikkelig mand, der sad ved broenden, hvad stedet hed.

"Vi kalder det Gåsebroen," sagde manden, og da Josef hørte dette, gik der et lys op for ham, og han sagde til Melisso:

"Ved du hvad, min ven, Salomos råd var vist ikke så helt tosset. Jeg begynder at forstå, at det er prygl, min kone mangler."

Rejsekammeraterne fandt så stort behag i hinandens selskab, at Josef ved Antiochia bad Melisso blive hos ham et par dage for at hvile ud, og tilbuddet blev modtaget med glæde. Josefs kone bød den fremmede gæst velkommen med særdeles sur mine og blev yderligere gnaven, da Josef overlod til Melisso at bestemme, hvad de skulle have til aften. Melisso sagde, hvad han ønskede, og på trods gjorde konen nu omtrent lige det stik modsatte af, hvad der var blevet sagt. Josef oprørtes over hendes uforskammede adfærd og udbrød:

"Hørte du ikke, kone, hvordan måltidet skulle være?"

"Jo," svarede konen, "men jeg gør, hvad jeg har lyst til. Synes du ikke om maden, kan du jo lade den stå."

Melisso sagde ikke noget, men man kunne se på ham, hvad han tænkte. Josef derimod var ikke så skånsom.

"Jeg kan nok mærke", sagde han, "at du er den samme ustyrlige trold, du altid har været, men du kan stole på, dit asen, at det skal blive anderledes herefter."

Derpå henvendte han sig til Melisso og sagde:

"Nu skal vi prøve, hvad Salomos råd duer til. Du er nok så god ikke at gøre bemærkninger over, hvad der sker. Husk, hvad driveren svarede, da vi ynkedes over hans æsel."

"Selvfølgelig er du herre i dit hus," svarede Melisso, "og jeg agter ikke at blande mig i, hvad du foretager dig."

Nu hentede Josef en myg egekæp, gik ind i sovekammeret, hvor konen havde trukket sig tilbage for at surmule, greb hende fat i håret, kastede hende uden videre om på gulvet og begyndte at prygle løs. Hun gav sig til at hvine, og da det ikke hjalp, begyndte hun at true, men da heller ikke dette bar frugt, vidste hun ikke bedre end at trygle om nåde og lovede i Himlens navn, at hun aldrig, aldrig mere ville sætte sig op imod sin kære mands vilje. Men Josef havde fået blod på tanden og blev ved at tærske løs på hende med stigende voldsomhed, indtil han mærkede, at kræfterne begyndte at svigte ham. Så holdt han op og vendte tilbage til Melisso, til hvem han sagde helt forpustet:

"Det var en ordentlig omgang, kan du tro! I morgen får vi se, om kong Salomo havde ret eller ikke, da han rådede mig til at gå til Gåsebroen."

Efter at have hvilet sig en smule efter den anstrengende motion, han havde taget sig, vaskede Josef sine hænder og satte sig til bords med Melisso. De to venner spiste med god appetit, og efter at have snakket lidt sammen, gik de til ro. Hvad den arme kone angik, da var hun så mørbanket, at hun lige akkurat kunne krybe ind i sin seng, hvor smerterne holdt hende vågen hele natten. Tidligt næste morgen stod hun op og kom ind til sin mand og spurgte pænt, hvad han ville have at spise, og da Melisso og han kort efter kom ned til frokostbordet, fandt de ordren udført til punkt og prikke, hvilket de følte sig meget tilfredse med, samtidig med at de ikke glemte at sende den vise Salomo en venlig tanke.

Efter nogle dages behageligt ophold hos Josef, der efter pryglescenen var blevet fuldstændig herre i sit hus, begav Melisso sig hjem til Lajazzo, hvor han meddelte en forstandig

mand, han kendte, det vink, kong Salomo havde givet ham. Den adspurgte så alvorligt på ham og sagde:

"Du kunne aldrig have fået et bedre råd, kære Melisso. Du må jo nemlig indrømme mig, når du ret for alvor gransker dit hjertes dyb, at du i grunden ikke bryder dig om nogen anden end dig selv. Når du er gæstfri og viser folk tjenester, er det egentlig slet og ret af ren forfængelighed. Gør derfor, som Salomo har sagt, og bestræb dig for at nære virkelig interesse for dine medmennesker, så vil du få at se, at de også ville komme til at føle interesse for dig."

Melisso gik i sig selv og fik senere ligesom Josef ofte lejlighed til at indse, hvilken ypperlig rådgiver kong Salomo havde været.

10. fortælling

På Pietros anmodning indvilliger Donno Gianni i at omskabe hans hustru til en hoppe, men da heksemesteren skal sætte hale på hende, hindrer Pietro fuldbyrdelsen af hans forehavende og ødelægger derved hele besværgelsen.

Dronningens fortælling faldt ikke i rigtig god jord hos de kvindelige tilhørere, der alle som en gav deres misfornøjelse til kende, mens de unge mænd smilede spydigt og fandt, at det var en udmærket god historie at få forstand af. Da der atter var blevet stille i kredsen, tog den utrættelige skælmsmester Dioneo ordet og sagde med alvorsfuld mine:

Yndefulde damer! Når en ravn dukker frem mellem en flok hvide duer, bliver disses blændende skønhed ikke forringet, men netop endnu større. På samme måde forhøjes indtrykket af egenskaber som begavelse, viljestyrke og ærlighed ved at sidestilles med deres modsætninger: dårskab, vankelmod og falskhed. I bør der ikke beklage jer, men tværtimod være glade over, at en dristig galning som jeg har fået indpas i jeres midte, eftersom den besindighed og kløgt, I råder over, netop ved min nærværelse først rigtigt kan komme til sin ret og blive vurderet efter fortjeneste. Når jeg altså taler frit ud og ikke stikker noget under stolen, må I høre mig med tålmodighed og uden forargelse i bevidstheden om, at mit kåde frisprog er en heldigt virkende kontrast til den adstadige alvor, I selv bærer til skue. Jeg skal nu fortælle jer en ganske kort, morsom historie, der viser, hvor forsigtig og påpasselig man må være, når man giver

sig i kast med den sorte kunst, og hvorledes selv den ringeste forsyndelse fra de pågældendes side kan fordærve alt, hvad besværgeren har udrettet.

For nogle år siden levede der i Barletta en præst, der hed Gianni di Barolo, og hvis menighed var så forarmet, at han for at kunne opholde livet måtte ty til den udvej at drage rundt med en hoppe og drive forretninger på de forskellige markeder i Apulien. På en af disse rejser traf han en mand fra Tresanti ved navn Pietro, som ligeledes ernærede sig ved købmandshandel, og som drev rundt med et æsel. De kom i snak sammen og blev snart så fortrolige venner, som om de havde kendt hinanden lige fra barnsben. Når Pietro nu og da kom til Barletta, boede han altid hos præsten, der var yderst gæstfri og gjorde alt for at vise sig så venlig som muligt. Pietro, der var endnu fattigere end præsten, ejede i Tresanti en lille hytte, hvor der næppe nok var plads til ham, hans æsel og hans kone, men han blev dog altid glad, når Donno Gianni gjorde ham den ære at komme på besøg, og hædrede ham altid efter bedste evne. Da han kun havde en eneste seng til sin rådighed, var han desværre ikke i stand til at byde den kære gæst et så godt natteleje, som han gerne ville, men Donno Gianni tog til takke med forholdene, som de var, og fandt sig med fornøjelse i at ligge på nogle knipper halm ude i stalden ved siden af sin hoppe. Pietros kone, som vidste, hvor godt præsten altid modtog hendes mand i Barletta, havde flere gange foreslået at gå hen og tilbringe natten hos en nabokone ved navn Zita Carapresa di Giudice Leo, så at præsten kunne komme til at dele leje med hendes mand, men Donno Gianni ville aldeles ikke vide af det at sige, og da hun en gang blev ved at trænge ind på ham, for at han dog

endelig skulle tage imod tilbuddet, svarede han hende smilende:

"Bryd jer aldeles ikke om mig, smukke Gemmata; jeg lider aldeles ingen nød. Så ofte jeg synes, omskaber jeg min hoppe til en lille køn lille pige, som jeg sover hos, og om morgenen lader jeg hende blive til hoppe igen, så jeg på den måde har både i sæk og i pose."

Gemmata undrede sig nok over, at sligt kunne lade sig gøre, men betvivlede dog ikke rigtigheden af det, og fortalte det en dag til sin mand, idet hun tilføjede:

"Hvis præsten virkelig holder så meget af dig, som han siger, så kan jeg sandelig ikke forstå, hvorfor han skulle vægre sig ved at lære dig, hvordan han bærer sig ad. Tænk engang, hvor det ville være udmærket for os, om du kunne forvandle mig til en hoppe, så at du fik både æsel og hoppe i din forretning, der jo på den måde ville blive dobbelt så indbringende som før. Når vi så kom hjem fra markedet, kunne du jo igen gøre mig til kvinde, så at jeg altså skiftevis blev dig til nytte i dine forretninger og til glæde i dit hjem."

I Pietros enfoldige sjæl fandt disse ord en frodig jordbund, og da han igen traf Donno Gianni, bad han ham indtrængende om dog endelig at lære ham hemmeligheden ved den besynderlige forvandlingskunst, Gemmata havde fortalt ham, men præsten havde åbenbart ikke rigtig lyst til at lære kunsten fra sig, og først efter at have gjort sig dygtigt kostbar, gav han endelig køb og sagde:

"Siden du er så forhippet på at lære mit kunststykke, skal jeg gerne føje dig. Når vi står op i morgen tidlig før daggry, som vi plejer, skal jeg vise dig, hvordan jeg bærer mig ad. Det

vanskeligste ved historien er, som du vil erfare, at få sat halen på."

Pietro og Gemmata lukkede næsten ikke et øje hele den nat af lutter spænding, og så snart det gryede ad dag, kaldte de på Donno Gianni, som kort efter kom ind til dem i natdragt og sagde:

"Det skal ske, som I ønsker, kære venner, selv om jeg ellers holder strengt over min hemmelighed og ikke for aldrig det ville betro det til noget menneske på jorden. Men, hvis I vil have, forsøget skal falde heldig ud, må I tjene mig i at gøre ganske, som jeg siger."

De lovede begge at vise blind lydighed, og nu tog præsten et lys, som han rakte Pietro og sagde:

"Se vel efter, hvad jeg gør, og læg nøje mærke til, hvad jeg siger, men hvad du end hører og ser, må du ikke kny, for du risikerer ellers, at al min møje bliver spildt – og glem så ikke at bede Gud om, at halen må blive rigtigt anbragt."

Pietro lovede at være stille som en mus, og præsten lod nu Gemmata klæde sig splitternøgen af og lægge sig ned ligesom en hoppe med hænder og fødder støttede imod gulvet, og idet han endnu en gang indstændigt pålagde hende endelig ikke at mæle et ord, hvad der så end skete, begyndte han at stryge hende ned over ansigtet og sagde: "Dette skal blive et smukt hoppehoved." Dernæst lod han sin hånd glide hen over hendes hår og sagde: "Dette skal blive en smuk hoppemanke." Endelig strøg han hende ad armene og sagde: "Dette skal blive smukke hoppeforben." Da han derpå kom til brysterne, som han fandt faste og runde, var der én, som ingen havde haft bud efter, der var så dristig at rejse sig, men Donno Gianni fortsatte

besværgelsen og sagde: "Dette skal blive en smuk hoppebringe," og ligeledes gjorde han ved maven, ryggen, hofterne, lårene og læggene. Til sidst, da der ikke manglede andet end halen, løftede han sin kjortel op fortil og stak hurtigt den plantestok, som han altid førte med til sligt brug, ind i den dertil bestemte skede, idet han sagde: "Og dette skal blive en smuk hoppehale."

Da Pietro, som hidtil havde været en tavs og opmærksom tilskuer, så denne uventede manøvre, som unægtelig ikke faldt i hans smag, glemte han rent, hvad han havde lovet, og råbte:

"Donno Gianni! Jeg vil ikke have nogen hale på hoppen!"

Den livssaft, der bringer alt levende til at spire, havde allerede flydt, da Donno Gianni, ved at høre Pietros protest, igen trak sin plantestok ud af furen og brummede ærgerlig:

"Men kære ven, hvor kunne det dog falde dig ind? Sagde jeg dig ikke, at du skulle tie bomstille, hvad du så end så? Hoppen var jo næsten færdig, men nu har du ved din tåbelige afbrydelse fordærvet det hele for os, og i hvert tilfælde i dag kan det ikke nytte at begynde forfra."

"Det er kedeligt nok," svarede Pietro, "men jeg vil ikke have den hale! Hvorfor bad du ikke også mig gøre det? Jeg havde virkelig gjort det langt bedre, for du satte den jo alt for lavt på."

"Det havde slet ikke kunnet nytte, om jeg havde overladt halens anbringelse til dig," svarede Donno Gianni, "førend du selv havde set, hvordan jeg bar mig ad, ville det dog ikke være lykkedes dig at stikke den på, som den skulle."

Gemmata havde imidlertid rejst sig op og sagde for ramme alvor til sin mand:

"Du er da også et godt fæ, Pietro! Har du nogensinde set en hoppe uden hale? Gud skal vide, du er en fattig stymper, men

du burde rigtignok være det i endnu højere grad, om der skete dig din ret!"

Mismodig og fortørnet iførte hun sig sit tøj, og Pietro klædte sig nu også på og sjokkede slukøret afsted med æslet som sædvanlig, men han bad aldrig senere Donno Gianni om at gentage den interessante tryllekunst, som han dog havde været så forhippet på at lære at kende.

Dioneos hoppe-historie forstod damerne bedre, end fortælleren måske ønskede, men da han tav, og solen allerede var begyndt at dale stærkt i horisonten, tog dronningen kransen af sin tinding og fæstede den på Panfilos krusede lokker, idet hun smilende sagde til ham:

"Kære Panfilo! En vanskelig opgave påhviler dig. Min fejl og de øvriges, der har beklædt herskersædet, tilkommer det nu dig at rette, og jeg ønsker inderligt, at Gud i sin nåde vil skænke dig fornøden styrke til at lede os i det rette spor og på rette måde."

Efter at have takket Emilia for hendes gode ønsker gav Panfilo hushovmesteren sine ordrer og sagde derpå:

"Hulde damer! For at skåne vore kræfter var Emilia så hensynsfuld at give os frie hænder til at fortælle, hvad vi ville, så at det har været en dejlig nem dag for os, men nu må vi have hvilet os tilstrækkeligt, og jeg synes derfor, det er bedst, vi genoptager den gamle regel, og at enhver forbereder sig til i morgen at anføre eksempler på folk, som i kærlighed eller andet har vist højmod eller ædelt sindelag. Jeg tvivler ikke på, at jeres kække sjæle vil opildnes ved at beskæftiges med bedrifter, der viser menneskets højere bestemmelse og hæver det op fra

dyrenes klasse til en sfære, hvor den rene luft er let og befriende som Herrens ånde."

Det ophøjede emne vandt hele selskabets udelte bifald, og med den nye konges tilladelse handlede nu enhver efter sit eget hoved og fordrev tiden på bedste måde. Ved aftensmåltidet herskede en fortrinlig stemning, der var i stadig stigen, og som yderligere forhøjedes under de påfølgende muntre viser og yndefulde danse. Til sidst bad kongen Neifile synge en elskovssang, og den skønne dame lod sig ikke nøde, men begyndte straks med let skælvende stemme følgende sang, hvis smeltende toner i den stjerneklare sommernats stilhed var af stor virkning:

Min harpe jeg griber. Straks toner en streng.
Det klinger så trist og vemodig
om Eros, den yndige, vingede dreng,
som blindebuk leged blandt blomster på eng,
men hviler nu hisset i Atropos' seng,
så stille, så bleg og så blodig.

Hans øjepar lyste som stjerner i høst –
hvor var han dog yndig at skue!
Jeg knugede krøltoppen ind til mit bryst
og bæved af kærligheds salige lyst …
Ak! aldrig jeg mere skal høre hans røst
og se ham som gæst i min stue.

Hvor bisværme summer, blandt blomster i flor,
bag stenhøjen ude i haven
blev nedsænket båren. Frimodigt i kor
småfuglene pipped. Med sorg uden ord
på kisten jeg kastede tre skuffer jord
og ønskede selv mig i graven.

Ad kinden ustandseligt tårerne gled:
"Du dejligste dreng iblandt drenge,
sov sødt under muld! Gud skænke dig fred!"
Det er, som en hugorm i hjertet mig bed –
fra harpen min hånd synker kraftesløs ned.
End klinger de klagende strenge …

Hele selskabet udtalte deres tilfredshed med Neifiles stemningsfulde sang og smukke foredrag, hvorpå kongen, af hensyn til den fremrykkede tid, fandt det rigtigst at befale sine dyrebare undersåtter at gå til hvile, for den følgende dag at kunne begynde igen med nyt mod og friske kræfter.

10. dag

Dekamerons niende dag er til ende, og den tiende og sidste begynder, på hvilken der under Panfilos forsæde fortælles om folk, der i kærlighedsforhold eller på andre områder har vist højmod og ædelt sindelag.

Småskyerne i vest skinnede endnu med et svagt rødligt skær, mens derimod fra de østlige skyers rande udstråledes en blændende guldglans, da Panfilo rejste sig fra sit leje og kaldte på sine fæller. De kom snart til stede, og da man havde aftalt, hvorhen morgenturen skulle gå, brød selskabet op i ypperlig stemning. Efter et par timers forfriskende spadseretur vendte de atter tilbage til slottet, hvor de drak af den klare kilde og udhvilede sig under træernes venlige skygge. Da man havde spist og sovet til middag som sædvanlig, samledes selskabet ved kilden, og kongen bød Neifile åbne fortællingernes række. Med et fornøjet smil tog den smukke dame således til orde:

1. fortælling

En ridder, der tjener i den spanske hær, finder, at han ikke påskønnes tilstrækkeligt, men kongen svarer ham, at det er skæbnen, der er skyld i det, og beviser ham det på en snild måde, hvorpå han sender ham bort med rige gaver.

Ædle damer! Ligesom solens glans bringer alle stjerner til at blegne, således synes enhver dyd kun forholdsvis ringe, når den sammenlignes med den største af dem alle: Højmodighed. Jeg skal i denne anledning fortælle jer en lille historie, som I vil have fornøjelse og udbytte af at høre.

Blandt de ypperlige riddere, som for mange år siden levede i vor by, var Ruggieri de' Figiovanni måske den tapreste og bedste. Da han kendte sit eget værd og tvivlede på at komme til sin fulde ret i Toscana, fattede han den beslutning at drage til Spanien og tilbyde sin tjeneste til kong Alfonso, hvis tapperhedsry på den tid overstrålede alle andre europæiske monarkers. Prægtigt udruset med våben, heste og følge, begav han sig på vej, og da han nåede sit bestemmelsessted, blev han særdeles vel modtaget ved det spanske hof, hvor han ved sin standsmæssige optræden og ubestridelige tapperhed og dygtighed i våbenfærd hurtigt kom til at indtage en fremskudt stilling.

Da han imidlertid bemærkede, at kongen med rund hånd, men ganske i flæng og ofte til helt uværdige personer, bortskænkede godser og slotte, mens han selv stadig intet fik, følte han sig krænket og tilsidesat, og i sin ærgrelse besluttede

han sig til at rejse hjem, og bad om orlov. Kongen viste sig tilsyneladende særdeles imødekommende overfor dette ønske og forærede ham et prægtigt muldyr, som han bad ham benytte på den lange rejse, men i virkeligheden anede han grunden til Ruggieris' misfornøjelse, og for at blive sikker i sin sag pålagde han en tro og klog tjener, han havde, at følges med Ruggieri, uden at denne i begyndelsen måtte have mindste mistanke om, at han var udsendt af kongen. Først senere skulle han kaste masken og i majestætens navn give ridderen befaling til på ny at indfinde sig ved hove. Tjeneren passede nu nøje på, og næppe var Ruggieri kommet et stykke uden for byen, førend han red hen til ham, gav sig i snak med ham og foreslog ham, at de skulle følges ad, under foregivende af, at også han havde rejseærinde til Italien. Ruggieri var glad for følgeskabet og under livlig passiar nåede de ved nitiden en lille kro, hvor de gjorde holdt for at bede og for at lade dyrene puste og stalde. De pissede også alle sammen undtagen muldyret, der ikke gav så meget som en dråbe fra sig. Kort efter red de videre og kom nu til en flod, hvor muldyret gav sig til at pisse af hjertens lyst, mens det stod og drak sammen med de andre dyr.

"Gid pokker havde dig!" sagde Ruggieri, da han så det. "Du og den, jeg har fået dig af, er nok to alen af et stykke!" Hans rejsekammerat bed mærke i ytringen, men da han resten af dagen ikke hørte Ruggieri ymte noget ondt om kongen, antog han sin mission for endt og meddelte ham den følgende morgen den kongelige tilbagekaldelsesordre, som ridderen straks erklærede sig villig til at lystre.

Andendagen derefter stillede han til audiens hos majestæten, der spurgte ham med en munter mine, hvad meningen var med

den udtalelse, han havde ladet falde, da muldyret pissede i floden.

"Jeg mente kun, nådige herre," svarede Ruggieri, "at Deres Majestæt ligesom muldyret er påholdende i utide og ødsel på urette sted."

Kongen blev slet ikke vred, men svarede roligt:

"Det kan nok se sådan ud, Ruggieri, men i virkeligheden er det jer onde skæbne, der har skylden, og ikke mig, hvilket jeg ret straks skal vise jer."

"Nådige herre, jeg er aldeles ikke pengebegærlig," gensvarede Ruggieri, "og når jeg beklager mig over, at I intet har givet mig, er det kun, fordi jeg synes, at min tapre og tro tjeneste havde været en smule anerkendelse værd. Deres Majestæt skylder mig aldeles ikke regnskab, men jeg er selvfølgelig rede til i et og alt at lade Deres Majestæt råde."

Kongen førte ham nu ind i en sal, hvor der stod opstillet to store tillukkede kister, og udtalte derpå i manges påhør:

"I den ene af disse kister ligger min krone, mit scepter og rigsæblet samt en mængde kostbare ædelsten og smykker, mens den anden er fyldt med almindelig muldjord. Vælg nu, hvilken I vil, Ruggieri, og I vil få at se, om det er mig eller skæbnen, der ikke mener jer det godt."

Ruggieri traf sit valg; kisten blev åbnet, og ganske rigtigt, det var den, der var fyldt med jord.

"Ja, der kan I selv se," sagde kongen og lo. "Det er skæbnen, der er jer på nakken, men eftersom jeg synes, I er for god til stadig at være en bold for lykkens onde luner, skal jeg række jer en hjælpende hånd. Da jeg ved, at I ikke ønsker at tage fast ophold i Spanien, vil jeg ikke give jer gods eller slotte, men

derimod den kiste, I ikke valgte, for at I kan tage den med jer hjem og vise den til jeres landsmænd som bevis på, i hvor høj grad jeres udmærkede egenskaber er blevet påskønnet ved kongen af Spaniens hof."

Ruggieri tolkede majestæten sin inderlige tak, modtog glædestrålende den belønning, der blev ham tilbudt, og vendte fornøjet tilbage til Toscana.

2. fortælling

Røverhøvdingen Ghino di Tacco tager abbeden af Cluny til fange, kurerer ham for et maveonde og frigiver ham. Abbeden vender tilbage til Rom, hvor han opnår, at Ghino får pavens tilgivelse og bliver udnævnt til hospitaliterridder.

Hele selskabet og navnlig kongen udtrykte stor tilfredshed med Neifiles smukke fortælling, hvorpå Elissa, der udpegedes til at fortsætte, straks begyndte på følgende måde:

Skønne damer! At kongen viser sig højsindet over for en flink og tro tjener, er al ære værd, men hvad skal man sige, når en præst – hvis stand (som vi jo har set af mangfoldige eksempler) synes at være en svoren fjende af alt stort og ædelt – lægger et ophøjet sindelag for dagen? Præsterne, der ved enhver lejlighed præker om tilgivelse og forsoning, er, som bekendt, mere hadske og hævngerrige end alle andre, men netop derfor kan det være interessant at høre, at en gejstlig mand har vist egenskaber, som man skulle forsværge at finde hos en klasse mennesker, der ellers gennemgående er værre end de værste.

En for sin grusomhed og rovbegærlige karakter ilde berygtet mand ved navn Ghino di Tacco, der havde vist opsætsighed mod pavestolen i Rom, var blevet forjaget fra Siena, men havde slået sig ned i nærheden af staden som fører for en flok røvere, der gjorde omegnen usikker. Bonifacius den Ottende var på denne tid den romerske kirkes overhoved, og ved det pavelige hof opholdt sig en tid lang abbeden af Cluny, der ansås for at være

en af de rigeste præster i verden, og som ved at tage godt til sig af retterne fra det pavelige køkken fordærvede sin mave i den grad, at lægerne tilrådede ham at forsøge en badekur i Siena, hvilket de antog ganske sikkert ville hjælpe. Paven gav ham lov til at rejse, og med et stort optog af heste, lastdyr og tjenerskab begav han sig til Siena uden at bekymre sig om den fare, der truede enhver, som nærmede sig byen. Ganske rigtigt fornægtede Ghino heller ikke denne gang sin natur og omringede på et snævert sted af vejen prælaten og hele hans følge, hvorpå han lod en af sine røvere gå hen til abbeden og opfordre ham til at tage ind som gæst i Ghinos borg. Abbeden blev rasende forbitret over denne uforskammethed og svarede, at han ikke kendte Ghino og ikke ønskede at lære ham at kende, og at han nok gad se den, der vovede at hindre ham i at fortsætte sin rejse.

"Højærværdige herre," svarede sendebuddet i en særdeles høflig tone: "I er kommet til et sted, hvor pavelige bandstråler ikke respekteres det bitterste, og det bedste, I kan gøre, er at føje Ghino, hvis I ikke vil have, det skal gå jer galt."

Abbeden, der så, at han var fanget, og at al modstand ville være unyttig, bed i det sure æble og begav sig med hele sit følge op til røverborgen. Her blev han på Ghinos befaling spærret inde i et trangt og mørkt kammer, mens alle de øvrige fik det særdeles bekvemt, og rejsetøjet og hestene bragtes i forvaring. Derpå gik Ghino ind til abbeden og sagde:

"Højærværdige herre! Den mand, hvis gæst I er, beder jer være så god at sige ham målet for og øjemedet med jeres rejse."

Abbeden var fornuftig nok til at aflægge ethvert spor af hovmod og sagde ham det. Ghino takkede for underretningen

og gik nu bort igen, spekulerende på, hvordan det skulle lykkes ham at få abbeden rask igen ved de midler, han rådede over. Den næste morgen kom han igen med to skiver ristet brød og et stort glas cornigliavin og sagde:

"Højærværdige herre! Da Ghino var yngre, studerede han lægekunst og mener at kende det bedste middel til at kurere en dårlig mave. Her har I en prøve til en begyndelse, og I vil snart spore dens heldbringende virkning."

Abbeden, der var for nødlidende til at indlade sig på ordstrid, spiste og drak med en bister mine og fik derpå hurtigt munden på gled og gav sig til at snakke både om det ene og det andet, men fremfor alt forlangte han at få Ghino i tale. Denne, der lod de fleste af abbedens ord gå ind af det ene øre og ud af det andet, svarede meget høfligt og forsikrede, at Ghino nok skulle indfinde sig, når han fik tid og lejlighed dertil. Derpå gik røverkaptajnen og blev borte indtil den følgende morgen, da han atter indfandt sig med to ristede brødskiver og et glas cornigliavin. Sådan holdt han det gående nogle dage, indtil han opdagede, at abbeden ikke havde forsmået at spise en pose tørrede bønner, som han engang havde stillet fra sig og tilsyneladende glemt at tage med sig, da han gik. Han undertvang et smil og spurgte deltagende, hvordan det gik med maven.

"Jo tak," svarede abbeden, "maven er der ikke mere noget i vejen med, men jeg savner min frihed. Bare jeg dog var ude af det umenneskes kløer!"

Ghino lod nu indrette et smukt værelse og tilberede et prægtigt gæstebud. Derpå gik han hen til abbeden og sagde:

"Højærværdige herre! Siden I føler jer bedre tilpas, er det vist på tide, I forlader sygestuen."

Han tog nu sin fange ved hånden og førte ham ind i værelset, som var sat i stand til at modtage ham, og hvor hans eget følge allerede havde indfundet sig. Derpå gik han bort for at give sit tjenerskab besked med hensyn til gæstebuddet. Abbeden blev, som man kan tænke sig, overordentlig glad over at gense sine gamle folk. Han fortalte dem, hvordan han havde haft det, og blev meget forundret ved at høre, hvor godt der i alle måder var blevet sørget for dem i modsætning til den tarvelige behandling, han selv havde fået. Da taflet var serveret, satte abbeden og hans folk sig til bords og beværtedes med herlige spiser og fortræffelige vine, uden at Ghino endnu fandt tidspunktet kommet til at give sig til kende.

Således forløb det meste af en uge, da Ghino en skønne dag lod abbedens samtlige sager bringe ind i en stor sal og alle hans heste føre ind i borggården. Derpå gik han ind til abbeden, spurgte, hvordan han befandt sig, og om han var stærk nok til at kunne tåle at ride. Abbeden svarede, at han nu var fuldstændig rask, at hans mave ikke mere fejlede det mindste, og at der kun var én ting, han savnede: Friheden. Ghino førte nu abbeden ind i salen, hvor alle hans sager lå ophobede, og hele hans tjenerskab var forsamlet, og efter at have ført ham hen til vinduet, hvorfra han kunne se alle hestene, som stod opsadlet nede i gården, sagde han til ham:

"Højærværdige herre! Jeg vil nu ikke længere skjule for jer, at det er mig, der er Ghino. Jeg er ikke noget slet menneske, og kun forholdenes ugunst har tvunget mig til at blive stratenrøver og en fjende af den pavelige stol. Jeg har det indtryk af jer, I er

en hædersmand, og jeg kan godt lide jer. I har ganske vist måttet døje nogen tids fangenskab, men til gengæld er I blevet kureret for jert maveonde, og jeg håber, I skænker mig fuld tilgivelse, når jeg herved sætter jer på fri fod igen og overgiver jer i uskadt stand såvel jeres heste som alt det gods, I bragte med."

Abbeden studsede; al hans vrede svandt, og han udbrød:

"Sandelig, jeg ville have tålt endnu større uret, end der er sket mig, siden jeg derved har opnået at få til ven en så ypperlig mand, som du åbenbart må være."

Derpå tog han kun fra sine sager det allernødvendigste, lod Ghino beholde resten og vendte tilbage til Rom.

Paven, som allerede havde erfaret, at abbeden var faldet i røverhænder, skjulte sin viden og spurgte, hvorledes badene havde bekommet ham.

"Hellige fader!" svarede abbeden og lo. "Jeg traf på nærmere hold end Siena en dygtig læge, der kurerede mig fuldstændig."

Og nu fortalte han om opholdet på røverborgen, hvilket paven morede sig kosteligt over. Derpå udbad abbeden sig en nådesbevisning, og paven lovede på forhånd ubetinget at opfylde hans bøn:

"Hellige fader!" fortsatte nu abbeden, "jeg har i sinde at bede jer om atter at lade jer nådes sol skinne på min dyrebare læge, Ghino di Tacco. Han er nemlig efter min formening et ypperligt menneske, og det er sikkert mere skæbnens skyld end hans egen, når han ser sig nødsaget til at kæmpe imod lov og ret. Hvis I vil forbarme jer over ham, er jeg overbevist om, at Deres Herlighed snart vil få lige så gode tanker om ham som jeg."

Paven, hvis ædle hjerte rørtes ved abbedens skildring, gav gerne sit minde til, at Ghino måtte komme til Rom. Denne indfandt sig da også under lejde ved pavehoffet, hvor han hurtigt blev en så velset gæst, at Hans Hellighed ikke alene gav Ghino sin tilgivelse og forsonede sig med ham, men oven i købet gjorde ham til hospitaliterridder og skænkede ham et storpriorat, en værdighed, som ikke senere blev taget fra ham, ligesom han altså indtil sin dødsdag vedblev at være en god ven af abbeden af Cluny og den romerske kirkes nidkære og tro tjener.

3. fortælling

Natans rundhåndethed gør Mitridanes syg af misundelse, og han beslutter at ombringe genstanden for sine hadefulde følelser. Han møder ham uden at kende ham, aftaler sin mordplan med ham og træffer ham ganske rigtigt, som aftalt var, i en kratskov, men nu kender han ham, går i sig selv og tilbyder ham sit venskab.

Det forekom alle højst besynderligt, at højmodige følelser havde kunnet opstå hos en gejstlig mand, men da de smukke damers samtale desangående var til ende, gav kongen ordet til Filostrato, der begyndte:

Skildringen af den spanske konges rundhåndethed har opfyldt os alle med beundring, og fortællingen om abbeden af Clunys højmod har næsten forekommet os at grænse til det ufattelige, men jeg er dog sikker på, at I vil blive endnu mere forundrede over det nærmest usandsynlige og ligefrem overmenneskelige eksempel på højsindethed, som jeg nu skal anføre.

Hvis man tør fæste lid til, hvad genueserne beretter, levede der fordum i Catai en hovedrig og fornem mand ved navn Natan, som på sine gamle dage havde ladet opføre et pragtfuldt palæ, hvor alle og enhver blev modtaget og opvartet af en talrig tjenerskare. Herved havde han erhvervet sig et ry, der nåede viden om og også kom en ung mand, der hed Mitridanes, for øre. Denne, der selv var meget velhavende, blev grebet af

misundelse, og for ikke at stå tilbage, lod han ligeledes opføre et pragtfuldt palads, hvor alle, der indfandt sig, modtoges med den mest glimrende gæstfrihed, således at også han opnåede at blive omtalt i vide kredse som et lysende eksempel til efterfølgelse for alle, der rådede over midler til at vise gavmildhed mod næsten.

Imidlertid skete det en dag, at en stodderske, mens Mitridanes gik omkring i slotsgården, kom ind gennem en af portene og bad om en almisse, som hun også fik. Men straks efter kom hun ind ad en anden port, tiggede på ny og blev atter bønhørt, og sådan blev det nu ved tolv gange i træk. Endelig, da hun kom igen den trettende, kunne Mitridanes ikke dy sig for at sige:

"Jeg synes snart, du må have fået nok, min gode kone."

Alligevel rakte han hende på ny en almisse, men ved at høre hans bemærkning blev hun rasende opbragt og sagde:

"I Natans slot er der ligesom i dette to og tredive porte, og jeg gik ind gennem dem alle, men aldrig lod han sig mærke med, at han kendte mig, og hver gang skænkede han mig en almisse, men her, hvor jeg kun kommer for trettende gang, bliver jeg genkendt og spottet."

Tiggerskens ord vakte i Mitridanes misundelige sind en så stærk harme, at han blev aldeles ude af sig selv.

"Jeg ulykkelige!" udbrød han, "hvorledes vil jeg kunne gøre mig håb om at tage kampen op mod Natans gavmildhed i store ting, når jeg, selv om det gælder småting, må indrømme, at jeg er ham langt underlegen. Sandelig, den mand lægger mig i graven, og der er ikke andet for, end at jeg må rydde ham af vejen, hvis jeg vil have fred i mit sind."

Med disse ord ilede han hen til stalden, uddelte sine ordrer, steg til hest med et lille følge og nåede efter et par dages forløb Catai, hvor Natan boede. Han befalede sine ledsagere at lade, som om de ikke kendte ham, og at skaffe sig herberg, hvor de bedst kunne. Selv begav han sig henad aften til sin dødsfjendes bolig, hvis beliggenhed han imidlertid ikke rigtigt kendte, og da han tilfældigt mødte en mand, steg han af hesten og gik hen og spurgte ham om vejen. Den adspurgte var imidlertid ingen anden end Natan selv, der svarede meget venligt:

"Den oplysning, I beder mig om, er der ingen her på egnen, som bedre vil kunne give jer end netop jeg."

Mitridanes takkede ham, men tilføjede, at det var ham magtpåliggende ikke at blive set af Natan, og denne svarede smilende, at han nok skulle sørge for, det ikke skete.

De fulgtes nu ad, og da de kom til palæet, lod Natan en staldkarl tage sig af hesten, idet han hviskede ham i øret, at han endelig straks måtte pålægge alle i huset, at ingen måtte røbe overfor den fremmede, at han var den, han var. Derpå førte han Mitridanes ind i et prægtigt værelse og lod anrette for dem begge et aftensmåltid, som i ingen henseende lod noget tilbage at ønske. I samtalens løb kunne Mitridanes ikke bare sig for at spørge, hvem han var, og hvilken stilling han indtog der i huset.

"Jeg er kun tjener," svarede Natan, "og har været her lige fra barnsben, men er aldrig nået videre, så at det ikke er så underligt, om jeg er lidt utilfreds med Natan, der jo ellers roses af alle."

Mitridanes spidsede øren og fattede håb om, at han måske kunne få en forbundsfælle i den anden, så at hans usle plan lettere kunne sættes i værk, og da nu Natan venligt spurgte

ham, hvad der førte ham derhen, og om han kunne være ham behjælpelig med et eller andet, tog han derfor ikke i betænkning lidt efter lidt at åbne sit hjerte for ham og fortælle ham hele sammenhængen.

Natan havde al sin selvbeherskelse nødig for at høre niddingens tale til ende, men det lykkedes ham dog at dæmpe sit sindsoprør, og han svarede i en rolig tone:

"Din fader var adelsmand, Mitridanes, og det gør din slægt ære, at du har sat gavmildhed mod næsten som dit højeste mål. Jeg dadler ikke heller den misundelse, du nærer mod Natan. Netop derved viser du, at du ikke er en af disse slavesjæle, som det vrimler af her i verden. Du har gjort vel i at betro dig til mig og jeg kan ikke give dig noget bedre råd end følgende: To kilometer herfra ligger en lille lund, hvor Natan hver morgen går alene ud, og hvor han spadserer temmelig længe. Der er du sikker på at træffe ham og kan gøre med ham, hvad du vil. Når du har slået ham ihjel, skal du ikke gå samme vej tilbage, men hellere følge vejen til venstre. Den er mindre god, men til gengæld sikrere og nærmere ved din hjemstavn."

Mitridanes takkede for den gode underretning, og efter at han havde givet sine ledsagere meddelelse om, hvor de kunne træffe ham den næste formiddag, lagde han sig til hvile. Natan, der aldrig før havde svigtet sit ord, gjorde heller ikke denne gang en undtagelse fra reglen og begav sig, som han havde sagt, alene og våbenløs den følgende morgen ud i lunden. Lidt efter kom Mitridanes, væbnet fra top til tå, ridende bagfra hen imod ham og råbte, idet han greb ham i nakken:

"Nu er du dødsens, gamle!"

"Som Vorherre vil," svarede Natan roligt.

Men da Mitridanes hørte røsten og så ham i ansigtet, opdagede han, at den, han ville dræbe, var den samme mand, der havde taget så venligt imod ham, og i samme nu blev hans raseri til intet, og al den vrede og misundelse, han havde huset i sin barm, forvandledes til skam. Han slængte sværdet bort, som han allerede havde draget for at hugge ham ned, steg af hesten og kastede sig grædende for Natans fødder, idet han udbrød:

"Sandelig, jer ædelmodighed overgår min forstand, og jeg takker Gud, der har åbnet mine af misundelse forblindede øjne. Jeg er en ussel synder og overlader til jer selv at tage den hævn over mig, som jeg fortjener."

Men Natan tog venligt Mitridanes ved armen, rejste ham op og sagde:

"Unge mand! Du skal slet ikke bede mig om tilgivelse; jeg forstår så godt, at ærgerrighed har været drivfjeder til den gerning, du havde i sinde. Netop højtstillede mennesker bringer trangen til at gøre sig gældende ofte i strid med moralens love."

Mitridanes slog skamfuld blikket mod jorden og fremstammede sin forundring over, at Natan havde turdet vove at lægge sit liv hans hænder, men Natan svarede:

"Der er endnu aldrig kommet nogen hjem til mig, hvis ønsker jeg ikke af al magt har beflittet mig på at opfylde, og da jeg hørte, at du begærede mit liv, ville jeg lade dig få det, for at du ikke skulle være den eneste, der havde henvendt sig til mig med uforrettet sag. I firs år har jeg nydt livets goder, og jeg kan under alle omstændigheder ikke have langt igen. Mit liv er i mine egne øjne ikke meget værd, men er det det i dine, så tag det! Det er dig vel undt."

"Gud forbyde, at jeg eller nogen anden skulle nære nogen formastelig tanke," svarede Mitridanes. "Langt hellere gad jeg forlænge jeres leveår med nogle af mine egne."

"I så fald," svarede Natan, "vil jeg foreslå, at du bliver i mit hus og antager mit navn. Så vil jeg tage hjem til dig og kalde mig Mitridanes."

Mitridanes svarede:

"Gerne vil jeg tage mod tilbuddet, hvis jeg følte, at jeg var jer plads voksen, men da jeg er vis på, at jeg kun på en dårlig måde ville udfylde den, kan jeg ikke gå ind på jert forslag."

De vendte nu begge, efter Natans ønske, tilbage til paladset, hvor Mitridanes beværtedes med stor gæstfrihed og bestyrkedes i de gode forsætter, der var vågnet hos ham. Da han omsider fik lov til at vende hjem, havde han opgivet enhver tanke om nogensinde at overstråle Natan, samtidig med at bevidstheden om det ikke efterlod ringeste bitterhed i hans sjæl.

4. fortælling

Catalina opvækkes fra de døde af sin forsmåede bejler, som tager hende hjem med sig og i flere måneder plejer den elskede i sit hus for derefter at overgive hende og det drengebarn, hun har født, til hendes ægteherre, Niccoluccio Caccianimico.

Det var alles mening, at Natan ved sin højmodige færd langt havde overstrålet både kongen af Spanien og abbeden af Cluny, og efter at der var blevet talt adskilligt og tilstrækkeligt om dette, tilkendegav Panfilo, at han ønskede, Lauretta skulle fortsætte, hvilket også straks skete.

Skønne damer, begyndte Lauretta, der er af dem, der hidtil har haft ordet i dag, blevet fortalt os så forskelligartede træk om ædle, selvforglemmende mennesker, at vi, der endnu er tilbage, næppe har anden udvej end at fremdrage eksempler på opofrelser i kærlighed. Ganske vist er opofrende dåd på dette område ret almindelig, men til gengæld er det rent utroligt, hvad et forelsket menneske formår at udrette. Kærlighed er jo en sådan stormagt, at man for dens skyld ikke betænker sig på at bortødsle store skatte, glemmer både godt og ondt, vover sit liv, ja endda udsætter sin ære og sit gode navn for tusinde farer blot for at komme i besiddelse af den elskede genstand.

Der boede altså i den ædle stad Bologna i Lombardiet en ung, fornem og anset ridder ved navn Gentile Carisendi, hvis hjerte var taget til fange af Niccoluccio Caccianimicos hustru, den smukke Monna Catalina, men da hans følelser ikke besvaredes

efter ønske, tabte han helt modet og modtog posten som podesta i Modena. Nu hændte det imidlertid, at Catalina, der var i omstændigheder, og som opholdt sig på et landsted et par mil fra byen, pludselig, mens hendes mand var bortrejst, blev syg og sank hen i en dødlignende tilstand, over for hvilken de tilkaldte læger stod ganske rådvilde og magtesløse, så at de til sidst erklærede, at alt liv var udslukt, og da hendes nærmeste kvindelige pårørende fortalte, at de havde hørt hende sige, at hun kun havde været frugtsommelig i ganske kort tid, betragtedes det som håbløst at gøre forsøg på at redde barnet, og Monna Catalina blev altså med fosteret under sit hjerte højtideligt bisat i en gravhvælving under en nærliggende kirke.

En god ven af Gentile fortalte denne, hvad der var sket, og hvor karrig med sin gunst Monna Catalina end havde været imod ham, gik hendes død ham dog såre nær til hjerte, og han tænkte, at om han ikke havde opnået et eneste kærligt blik af hende, mens hun levede, så skulle han dog have et kys nu, da hun var død. Han steg i denne hensigt samme aften til hest, lod en tjener følge med, tog uopholdeligt vejen til gravstedet, åbnede gitteret, steg ned i hvælvingen og kyssede under en strøm af hede tårer mangfoldige gange det afsjælede legemes mund og øjenlåg. Men da den, som elsker, altid har ondt ved at sætte grænser for sit begær, påkom der ham en heftig lyst til at berøre hendes skønne hvide barm, og da han, besejret af denne attrå, stak sin hånd ind på hendes bryst og lod den hvile der en tid lang, kunne han med ét mærke, at den dødes hjerte begyndte ganske sagte at banke. Han studsede, men blev ikke bange og opdagede snart med salig fryd, at der ikke var noget sansebedrag, men at Catalina virkelig endnu var i live og

langsomt begyndte at drage ånde. Efter at have hidkaldt sin tjener, bar han hende med dennes bistand forsigtigt op af graven, lagde hende varsomt på hesten foran sig og førte hende i al hemmelighed til sit hjem i Bologna, hvor hans moder, en forstandig dame med hjertet på rette sted, rørtes af medfølelse og bragte hende i bad. Catalina kom nu ret hurtigt nogenlunde til sig selv, og efter at have udstødt et dybt suk, slog hun øjnene op og spurgte:

"Hvor er jeg?"

"Vær ikke bange, du er på et rigtig godt sted," svarede den fortræffelige dame og klappede hende blidt på kinden.

Da Catalina fuldstændig havde genvundet sin bevidsthed og så hr. Gentile stå foran sig, spurgte hun ham og hans moder, hvordan det var gået til, at hun befandt sig hos dem. Og nu fortalte Gentile hende alt fra først til sidst. Skønt skildringen af, hvad der var sket, gjorde hende meget bedrøvet, glemte hun dog ikke derfor at takke sin ædle redningsmand, samtidig med at hun besvor ham, at han for Guds og den kærligheds skyld, han bar til hende, ikke måtte gøre hende noget, der kunne skade hendes egen eller Niccoluccios ære, men at han endelig måtte tjene hende i næste morgen tidlig at føre hende tilbage til hendes eget hjem.

"Vær kun rolig, Monna Catalina," svarede Gentile, "jeg har ikke i sinde at behandle jer anderledes end som en kær søster, og jeg er Gud alt for taknemmelig, fordi han har ladet *min* kærlighed gengive jer livet, til at selv den mindste syndige tanke over for jer skulle kunne opstå mit bryst. Den velgerning, jeg i nat har vist jer, fortjener dog en belønning, og jeg håber derfor, at I ikke nægter mig en gunst, som jeg vil bede jer om."

Monna Catalina erklærede sig rede til at opfylde hans bøn, forudsat at den ikke oversteg hendes kræfter eller stred imod velanstændighedens bud. Hr. Gentile beroligede hende i begge henseender og svarede:

"Hele jeres slægt og alle i Bologna antager jer for død, så at I ikke ventes af nogen, og jeg vil derfor bede jer om at blive her hos moder, til jeg kommer tilbage fra Modena. Grunden til min anmodning er den, at jeg har i sinde at overraske jeres mand med en værdifuld gave."

Monna Catalina, der indså, hvor megen tak hun var ridderen skyldig, og som ikke fandt noget stødende eller upassende i hans ønske, besluttede, trods den længsel hun følte efter sine kære, dog uden indvendinger at gøre, som hr. Gentile bad hende og gav ham sit ord på det. Og næppe havde hun talt ud, førend hun mærkede, at veerne begyndte at melde sig, men hr. Gentiles moder var en flink kone, der hjalp hende godt, så at hun snart og uden synderlig store smerter til alles store glæde bragte et dejligt fuldbårent drengebarn til verden. Efter at hr. Gentile og hans elskværdige moder havde truffet aftale om, hvordan alt skulle ordnes, ønskede han Monna Catalina alt godt og rejste tilbage til Modena.

Da hans embedstid her var omme, og han atter indfandt sig i Bologna, foranstaltede han samme formiddag et stort og herligt gæstebud til ære for flere af byens ansete mænd. Blandt de indbudte var også Niccoluccio Caccianimico, der indtog en hædersplads ved bordet. Midt under måltidet rejste hr. Gentile sig op og sagde:

"Aldrig har østerlandene givet os nogen skønnere gave end det eksempel, hvormed de har foregået os med hensyn til

overholdelse af venskabets pligter. I Persien hersker en prisværdig skik, som består i, at når man vil hædre sin ven, byder man ham hjem til sig og viser ham det kæreste og dyrebareste, man har, idet man tilføjer, at man dog endnu hellere end alt det, han får at se, ville vise ham sit hjerte. Denne smukke skik agter jeg nu at indføre her i Bologna, hvor jeg håber, den vil finde en taknemmelig jordbund. Som et tegn på den glæde jeg føler over mine kære gæsters nærværelse, har jeg nemlig i sinde, på persisk vis at lade jer se det dyrebareste, jeg har eller nogensinde vil kunne håbe at få her i verden. Men forinden vil jeg forelægge jer et spørgsmål, som jeg ikke selv ser mig i stand til at besvare: En mand har en tro tjener, som falder i en hård sygdom. Manden lader ham bære ud på gaden og bekymrer sig ikke mere om ham, men så kommer der en fremmed, som ynkes over den syge, bærer ham hjem til sig og får ham med omhu og bekostning atter bragt på fode. Nu gad jeg høre jeres mening, om denne fremmede kan beholde ham med frelst samvittighed i sit brød, og om han kan nægte at udlevere ham, selv om tjenerens forrige herre melder sig og gør krav på at få ham tilbage?"

Det mærkelige spørgsmål fremkaldte en ivrig diskussion, hvorpå forsamlingen overdrog Niccoluccio Caccianimico, der var en øvet og behændig taler, at tage ordet på alles vegne. I smukke vendinger udtalte denne, at han bestemt måtte hævde, at den, som så hjerteløst havde sendt sin syge tjener ud af huset, ikke mere havde ret til at gøre noget som helst krav gældende, mens derimod den anden ved sine velgerninger havde erhvervet sig fuld berettigelse til at handle, som han fandt for godt.

Niccoluccios udtalelser blev modtaget med bifald af samtlige gæster, hvorpå hr. Gentile tog ordet og sagde, at besvarelsen ganske stemmede overens med hans egne anskuelser, og at han nu fandt tidspunktet passende til at hædre sine gæster efter persisk skik. Han hidkaldte to af sine tjenere, hviskede nogle ord til dem, og et øjeblik efter trådte Monna Catalina, i pragtfulde klæder og kosteligt smykket, med sin lille søn på armen, ind i salen og tog sæde i kredsen, mens hr. Gentile atter begærede ordet og sagde:

"Der, kære gæster, ser I det, som er mit dyrebareste eje på jorden. Døm nu, om jeg har ret til at forblive i besiddelse af det."

Derpå lod han, som om han havde noget at varetage, og gik ud af stuen.

Gæsterne hviskede indbyrdes, at en så bedårende kvinde sikkert måtte være ridderens kærlighed værd, og at han gjorde vel i ikke at skille sig ved en skat, som han utvivlsomt havde ret til at beholde, men jo længere de så på den smukke dame, jo mere studsede de ved at bemærke, hvor påfaldende hun lignede Niccoluccios afdøde hustru. Navnlig var Niccoluccio lige ved at stirre øjnene ud af hovedet på sig, og til sidst kunne han ikke dy sig for at henvende ordet til hende og spurgte, hvem hun var, og hvor hun kom fra. Catalina havde hele sin selvbeherskelse nødig for at tie stille, og hun svarede heller ikke de andre herrer, der spurgte, om det var hendes barn, og om hun var gift med hr. Gentile eller måske i slægt med ham.

Da hr. Gentile lidt efter kom tilbage, sagde en af gæsterne til ham:

"Det er sandelig et herligt klenodie, I der besidder. Kun skade, at hun er stum."

"At hun tier stille," svarede Gentile, "synes mig ingen fejl, snarere ser jeg deri et bevis på hendes dyd."

"Kan vi da ikke få at vide, hvem hun er?" spurgte en anden.

"Jo, med fornøjelse," svarede Gentile, "men så må I love mig, at ingen af jer rører sig af pletten, før min fortælling er til ende."

Da alle havde lovet at forholde sig fuldstændig rolig og at lytte i tavshed til, hvad han havde at sige, fortsatte hr. Gentile:

"Kære gæster! Den ærlige og tro tjener, jeg nylig sigtede til, er ingen anden end denne dame, for efter at hun af sin egen slægt var blevet sendt ud af huset som en værdiløs og besværlig genstand, blev hun ved min omhu og bistand så at sige tilbageerobret fra dødens rige, og med Guds hjælp sidder hun nu lyslevende iblandt os. Jeg skal nærmere forklare mig."

Og nu fortalte han til stor forbavselse for de tilstedeværende, alt, hvad der var hændt, hvorpå han tilføjede:

"Jeg skønner altså ikke bedre end, at denne dame er min retmæssige ejendom, med mindre I måske – og særligt hr. Niccoluccio – har ændret mening, mens jeg talte."

Ingen svarede, men alle ventede med spændt opmærksomhed på, hvad der ville ske. Niccoluccio havde tårer i øjnene, og flere andre, også Catalina, græd af rørelse, men hr. Gentile rejste sig op, tog det lille barn på armen og damen ved hånden, førte dem hen til Niccoluccio og sagde:

"Glæd dig, Niccoluccio; for en stor lykke er faldet i din lod. Jeg skænker dig herved denne kvinde og hendes lille søn, som du er fader til, men som jeg har holdt over dåben og givet navnet Gentile. Vær god imod hende, og skøn ikke mindre på hende,

fordi hun i et par måneder har opholdt sig under mit tag, for ved den levende Gud, som har vækket hende fra de døde, har hun aldrig nogensinde levet mere kysk og ærbart end hjemme hos min moder."

Derpå henvendte han ordet til Catalina og sagde:

"Monna Lina, nu kan I frit tale og handle, som I vil."

Og med disse ord lagde han både hende og barnet i Niccoluccios favn og trak sig tilbage til sin plads.

Niccoluccio, der havde betragtet sin hustru og det barn, hun bar under sit hjerte, som evigt tabte, udgød taknemmelige glædestårer og tog med ubeskrivelig fryd sin Catalina med sig hjem. Endnu længe efter så hele Bologna op til hende med undrende ærefrygt som til et væsen, der var opstanden fra de døde, og hr. Gentile æredes fra nu af ved alle lejligheder af Niccoluccio, Monna Catalina og hele deres slægt og omgangskreds som en kær ven, hvis troskab havde stået sin prøve.

5. fortælling

For at blive hr. Ansaldo kvit, forlanger fru Dianora, at han ved midvinterstid skal forære hende en sommerhave. Da hr. Ansaldo ved at forskrive sig til en troldmand viser sig i stand til at opfylde hendes ønske, forlanger hendes mand, at hun skal holde sit løfte. Denne højsindethed bringer hr. Ansaldo til at frafalde enhver fordring, og troldmanden følger hans smukke eksempel ved ligeledes at give afkald på den pengesum, som var ham lovet.

Det var alles mening, at hvor meget man end måtte beundre en konge, der bortskænkede krone og scepter, en abbed, der forsonede en misdæder med paven, og en olding, der frivilligt gav sig i sin fjendes vold – var dog alt dette for intet at regne i sammenligning med hr. Gentiles højmodige afståelse af den kvinde, der i åringer havde været genstand for hans ømmeste begær.

Efter at den ædle ridders selvbeherskelse og bravhed var blevet hævet til skyerne af samtlige tilstedeværende, gav kongen ordet til Emilia, som med øjne, der tindrede af lyst til at fortælle, begyndte sådan:

Oppe i den kolde, men for sin naturskønhed berømte egn, Friaul, levede der engang en dejlig adelsdame ved navn Dianora, der var gift med en rig, køn og indtagende mand ved navn Gilberto. Strålerne fra hendes bedårende øjne var imidlertid af en så fængslende virkning, at en fornem og anset baron ved navn Ansaldo Gradense følte sig i den grad betaget af

elskov til hende, at han slet ikke kunne tænke på andet og spekulerede nat og dag på, hvorledes han skulle vinde hendes genkærlighed, men alle de skridt han foretog i denne hensigt, mødtes med den største ligegyldighed og kulde.

Baronens påtrængende bejlen faldt damen mere og mere til byrde, og da han, skønt han blev afvist gang på gang, alligevel ikke ophørte at bestorme hende med elskovsbønner, besluttede hun, for at blive ham kvit, at stille en fordring til ham, som han på ingen mulig måde kunne opfylde, og sagde derfor en dag til den rendekone, der idelig bragte hende små billetter fra hr. Ansaldo:

"Du har ofte forsikret mig, at baronen elsker mig over alt i verden, og som bevis derpå har du i hans navn tilbudt mig herlige gaver, som jeg har afslået, da jeg stadig tvivler på, at han virkelig elsker mig så højt, som han siger. Kunne jeg derimod blive overbevist om, at hans hengivenhed var ægte, ville jeg ikke tage i betænkning at bønhøre hans ønsker og skænke ham min gunst."

"Og hvad begærer I da, han skal gøre for at vinde jeres tillid?" spurgte konen.

"Jeg begærer, at han til januar, her i nærheden af byen, skal skaffe mig en have med grønne plæner, smukke blomster og løvklædte træer akkurat som i maj måned. Kan han ikke det, må jeg bede ham om aldrig mere at komme for mine øjne eller lade høre fra sig, da jeg i modsat fald ser mig nødsaget at fortælle, hvordan han bærer sig ad, til min mand og mine slægtninge, der hidtil ikke har fået noget at vide om hans plagerier."

Da konen kom tilbage med denne besked, var baronen lige ved at opgive alt håb, i den grad syntes det ham umuligt at

tilfredsstille den fordringsfulde dames ønske. Alligevel besluttede han dog at gøre sit bedste og sendte bud til mangfoldige riger og lande for at prøve, om der ikke var nogen, der kunne hjælpe ham råd og bistand. Endelig lykkedes det ham virkelig at opspore en sortekunstner, der for gode ord og høj betaling tilbød at løse den vanskelige opgave, og hr. Ansaldo imødeså med glad forventning det fastsatte tidspunkt.

Skønt sneen dækkede jorden, og isen hang i tapper alle vegne, formåede troldmanden natten mellem 1. og 2. nytårsdag på en eng i nærheden af byen at fremtrylle den skønneste have, man kunne se for sine øjne, med saftigt græs, duftende, spraglede urter og herlige, skyggefulde træer, plukkede straks en stor buket af de smukkeste blomster, der fandtes og lod dem overrække til fru Dianora, idet han indbød hende til at tage haven i øjesyn. Da damen modtog den strålende buket og hørte fortælle om vidunderhaven, blev hun hed om ørene og tænkte et øjeblik på at lade som intet og holde sig derfra, men som alle kvinder var hun ikke fri for at være nysgerrig, og enden på det blev, at hun gik derud sammen med nogle veninder. Da hun havde set den blomstrende plet, slog hun hænderne sammen af beundring, men glæden var kun af stakket varighed, og hun vendte hjemad med tungt hjerte ved tanken om, hvad hun havde lovet. Og så stor var hendes smerte, at hun ikke formåede at skjule den, så at hendes mand anede uråd og straks forlangte, at hun skulle sige ham, hvad der var i vejen. Hun ømmede sig svært ved at skrifte, hvad der er sket, men til sidst gik der hul på posen, og hun fortale uforbeholdent hele historien.

Gilberto blev rød i kammen og skulle lige til give ondt af sig, men da han indså, at Dianora ikke havde handlet i nogen ond hensigt, og at hun bittert fortrød sin letsindighed, bed han harmen i sig og sagde med rolig stemme:

"Kære Dianora! Du har ikke alene handlet meget uforstandigt, men i det hele taget båret dig ad, som om du ikke vidste, hvad man med rette kan forlange af en velopdragen og sædelig kvinde. Da jeg imidlertid ikke er blind for, at du har ment det godt, og at din usømmelige adfærd nogenlunde kan undskyldes ved dine hensigters renhed, vil jeg ved denne lejlighed ikke gå i rette med dig, men tillade dig, hvad måske ikke mange ville have givet lov til i mit sted. Når jeg finder, at du bør indløse dit løfte, er det ikke udelukkende af pligtgrunde, men også, og ikke mindst, af frygt for, at hr. Ansaldo, hvis han bliver bedraget, ved troldmandens hjælp skal kunne tilføje os noget ondt. Jeg mener derfor, at du bør gøre, hvad du har lovet. Kan det lykkes dig at bevare din kyskhed, er det godt; hvis ikke må vi trøste os med, at det kun er dit legeme, du overlader ham, og ikke din sjæl."

Ved at høre sin mand tale således brast Dianora i heftig gråd og ville på ingen måde modtage et så urimeligt offer, men Gilberto lod sig ikke rokke og fordrede, hun skulle gøre, som han havde sagt.

Den følgende morgen tidlig gik altså damen, ledsaget af en kammerjomfru, hen til hr. Ansaldo, der studsede over en så uventet ordholdenhed og sagde til troldmanden, der var hos ham:

"Det er bedst, du bliver og ser, hvilken lykke din snilde kunst har skaffet mig."

Derpå gik han Dianora i møde og lod hende høfligt og ærbødigt træde ind i en opvarmet stue. Hun var øjensynligt i stærkt sindsoprør og havde næppe taget sæde, førend hun gav sig til at græde og sagde:

"I må ikke tro, hr. Ansaldo, at det er med min gode vilje, jeg kommer her. Når I ser mig, er det ene og alene af lydighed mod min mand, der har forlangt, at jeg skal holde mit ord og rette mig efter jert ønske."

Der foregik en mærkelig omvæltning i hr. Ansaldos hjerte, hvis følelser pludselig forvandlede sig fra elskov til medlidenhed:

"Ædle frue," svarede han, "det være langt fra mig i nogen henseende at ville træde jeres ære for nær. Jeg ønsker intet hellere end, at jeg fra nu af må betragte jer som en kær søster. Hils jer højsindede mand hjerteligt fra mig, og sig til ham, at jeg ville blive inderlig glad, hvis han ville skænke mig sit broderlige venskab."

Dianora strålede af glæde, takkede ham rørt og priste forsynet, der så uformodet havde vendt alt til det gode. Derpå brød hun op og ledsagedes med ære hjem til sin mand, hvem hun fortalte alt, hvad der var sket. Gilberto modtog øjeblikkelig den hånd, hr. Ansaldo rakte ham, og de blev fra nu af de bedste venner.

Hvad troldmanden angik, da følte han sig så mægtigt påvirket af den højmodige kappestrid, han var blevet vidne til, at han slet ikke ville tage imod betaling, og efter et have tryllet haven bort igen, tog han afsked med hr. Ansaldo der ønskede ham Gud i vold og aldrig senere følte anfægtelser af sin strafværdige lidenskab for fru Dianora.

6. fortælling

Karl den Gamle, med tilnavnet Den Sejrrige, bliver heftigt forelsket i en purung jomfru, men går hurtigt i sig selv og sørger for at få både hende og søsteren godt gift.

Emilias fortælling blev anledning til en ivrig ordstrid, idet damerne var meget uenige indbyrdes om, hvem der havde vist det største højmod, Gilberto, Ansaldo eller troldmanden, men da kongen i nogen tid havde lyttet til diskussionen, påbød han tavshed og gav ordet til Fiammetta, der straks havde sin fortælling parat:

Kære veninder! I har sikkert alle hørt tale om kong Karl den Gamle, hvis glimrende sejre blev årsag til ghibellinernes fortvivlelse og guelfernes tilbagekomst til Firenze. Heraf blev følgen, at en ghibellinsk ridder ved navn Neri degli Uberti forlod byen med hele sin familie og alle sine skatte og drog til Castello da Mare for her, fjernt fra strid og had, i fred og ro at ende sine dage. I omtrent et bueskuds afstand fra byen lod han opføre et smukt anlæg og anlægge en køn have med en fiskedam i midten. Mens han ved omhyggelig pasning stadig søgte at gøre den smukke plet endnu skønnere, hændte det, at kong Karl kom der til egnen for at holde sommerferie og fik lyst til at se Neris have, der af alle omtaltes som noget ganske enestående. Vel vidende, at ridderen var hans politiske modstander, tog han sig i agt for at såre ham og lod forinden forespørge, om han turde håbe at være velkommen. Hr. Neri svarede, at det ville være ham en stor ære at se kongen hos sig,

og tog den følgende aften med stor venlighed imod sin høje gæst, der ledsagedes af fire adelsmænd.

Efter at kongen og hans følge havde set sig om og rost både huset og haven i høje toner, tog majestæten plads ved et af de borde, der var opstillet ved bredden af dammen. Dernæst bad han sin yndling, grev Guido de Montfort, sætte sig ved sin venstre side, hr. Neri ved den højre og befalede sine tre andre ledsagere at sørge for opvartningen. Medens majestæten af hjertens lyst lod sig de udsøgte retter og fine vine herligt smage og øjensynlig var i ypperlig stemning, kom pludselig to yndige, hvidklædte småpiger i femtenårsalderen ind i haven. Deres lyse lokker, der smykkedes med en krans af grønne blade, bølgede som gyldne tråde, og deres ansigtstræk var så fine og skønne, at de lignede et par engle. Den, der gik forrest, bar i sin venstre hånd et fiskenet og i den højre en lang stang; hendes ledsagerske havde i den ene hånd en stegepande, et lille bundt kvas og en trefod, og i den anden et kar med olie og en brændende fakkel. Efter at have nejet dybt for majestæten gik de smukke ungmøer hen til dammen; pigen, som bar stegepanden, lagde denne og sine øvrige sager fra sig og greb stangen, som den anden holdt, hvorpå de begge vadede ud i dammen lige til bæltestedet. En af ridder Neris tjenere tændte ild i kvaset, satte trefoden og på denne igen stegepanden, hvori han kom olie, og ventede på fangsten. Den ene af pigerne kom nu til at røre med stangen på de steder, fiskene plejede at søge, mens den anden holdt sit net derhen imod, og således fangede de til stor fornøjelse for kongen, der ikke havde sine øjne fra dem, i løbet af kort tid en stor mængde fisk. Nogle slyngede de hen til tjeneren, der kom dem næsten levende på panden, og

andre, som syntes dem særlig smukke, kastede de hen på bordet, hvor kongen sad, og denne morede sig over det og kastede flere af dem tilbage til jomfruerne. Således fortsattes legen en tid lang, og majestæten var endvidere så nådig at smage på nogle af de stegte fisk, som han erklærede var en herreret. Da de små havfruer havde fisket tilstrækkeligt, steg de op af dammen igen, tog deres sager med sig og gik.

Hele selskabet havde med stor opmærksomhed betragtet de smukke najader, men navnlig havde kongen følt sig aldeles betaget. Da de steg op af vandet, var øjnene lige ved at trille ud af hovedet på ham, og han slugte deres under det lette klædebon tydeligt aftegnede legemsformer med så stort velbehag, at om man havde stukket ham med en spids nål, ville han ikke have mærket det, og der vågnede i hans sjæl en sådan attrå efter at komme ungmøerne på nærmere hold, at han havde møje med at bevare sin anstand. Hvem af dem, der havde gjort mest indtryk på ham, kunne han næsten ikke afgøre, i den grad havde de begge taget hans sanser fangen. Omsider blev han dog nogenlunde herre over sig selv og spurgte hr. Neri, i en tone, som lød ret behersket, hvem de unge piger var.

"Det er mine tvillingdøtre," svarede denne. "Den ene hedder Ginevra, og den anden Isotta."

Kongen spurgte ham nu, om han ikke tænkte på at få dem gift, men hr. Neri svarede hertil, at der ingen bejlere hidtil havde meldt sig. Da måltidet lakkede mod slutningen, kom tvillingsøstrene tilbage, iført henrivende smukke dragter og bærende store sølvfade fulde af frugt, som de satte for kongen. Derpå trak de sig lidt tilbage og gav sig til med dejlige, klare og

smeltende bløde stemmer af istemme en sang, der begyndte således:

> Ret som en husmoder blid, der lyser velsignelse over
> hjemmet, hvorfra hun med sorg må drage til dødsrigets
> port,
> således solen sank ned i havet bag rødmende skyer.
> Strålerne lyste som guld, langt ud i den kølige luft.
> Bølgerne skylled mod strand, de sagtelig rullende vover
> nynned en dyssende sang, mens hen over dybet de gled.

Havde det været galt før, blev det nu meget værre. Den gamle konge følte sig som i paradiset og var ikke langt fra at glemme både sin alder og hensynet til sin værdighed. Da sangen var til ende, nejede småpigerne og forsvandt, men deres bortgang huede ikke majestæten, som straks fik tre rynker i panden og kort efter brød op med sit følge og vendte tilbage til staden.

En tid lang gemte kongen sine upassende følelser hos sig selv, men det nyttede ikke, at han søgte at glemme den smukke Ginevra, og hendes søster, som han næsten var lige så forelsket i, var også idelig i hans tanker, så at han for hver dag, der gik, blev viklet mere og mere i elskovsgudens garn. Under alle slags påskud vedligeholdt han forbindelsen med hr. Neri og aflagde hyppige besøg i dennes have i håb om at få et glimt at se af Ginevra og hendes smukke søster. Til sidst tog hans lidenskab i den grad overhånd, at han for ramme alvor pønsede på at bortføre begge pigebørnene, men inden han tog nogen endelig bestemmelse, gjorde han grev Guido til sin fortrolige. Denne, som var en udpræget retskaffen mand, frarådede ham indtrængende at iværksætte sit forehavende.

"Nådige herre!" sagde han til kongen; "hvad I der siger, undrer mig i højeste grad, og jeg han ikke fatte, hvorledes I, der altid har ført et sædeligt liv, nu pludselig, nær gravens rand, bliver bold for en slet lidenskabs luner. Jeg begriber ikke, at I kan tænke på sligt, mens I endnu lever på krigsfod med et nyligt erobret folk, hvis svig og træskhed hvert øjeblik kan vriste jer sejren af hænde! Hvorledes er det muligt, at I kan give en letfærdig kærlighed rum i jer sjæl, når dog så meget andet af den mest alvorlige betydning kræver anspændelse af hver eneste nerve. Onde tanker kommer, men må ej huses, og jeg fatter ikke, at en ærværdig, gråhåret konge vil indlade sig på noget, som man til nød kunne tilgive en varmblodig, letsindig ungersvend, men sandelig ikke en mand i jeres fremrykkede alder. Og var der så endda kun dette hensyn at tage! Men glem ikke, at den mand, hvis døtre I vil rane, har vist jer en udstrakt gæstfrihed og næsten har ladet jer se pigebørnene nøgne i tillid til, at det var højsindet konge, han havde besøg af, og ikke en hæslig, rovbegærlig ulv. Husk, at det var Manfreds letfærdige og brutale optræden over for kvinder, der åbnede jer adgang til dette rige! Hvilken manende advarsel bør dette ikke være for jer? Og hvorledes kan I nænne at lønne det venskab, hr. Neri har vist jer, ved at plette hans ære og berøve ham hans kæreste eje? Hvilken respekt kan I have for jer selv, og hvilken agtelse kan I vente af andre, hvis I krænker den gæstfrihed og misbruger den tillid, som en hædersmand har vist jer? Det nytter ikke, I skyder jer ind under, at han er jeres politiske modstander; tværtimod bør netop denne omstændighed være jer en grund mere til at handle som en mand af ære. Den, som overvinder sig selv, er større end den, som indtager en stad, og jeg vil indstændigt

tilråde jer at tøjle en tåbelig lidenskab, der vil kunne få uberegnelige følger, hvis I giver efter for den. Styr sindet, besmit ikke jeres møjsommelig tilkæmpede hæder med en plet, som måske aldrig vil kunne afvaskes, og giv jer ikke til pris for en dårlig elskov, hvis tilfredsstillelse bringer jer til at hvile som en æreløs mand i jer grav."

Disse alvorsfulde ord ramte kongen lige i hjertet, og idet han drog et dybt suk, svarede han med en stemme, hvis oprigtighed ikke lod sig betvivle:

"Kære Guido! I har ved jeres uforbeholdne udtalelser åbnet mine øjne, og jeg erkender, at jeg var i færd med, ikke blot at handle som en dåre, men som et slet og foragteligt menneske. Tak, fordi I har talt så åbent til mig, og vær overbevist om, at jeg ret snart skal vise jer, at jeg ikke alene er i stand til at erobre en stad, men også til at beherske mine lidenskaber."

Og ganske rigtigt gik der kun få dage, førend kongen – dels for at undgå på ny at falde i fristelse, dels for at lønne ridderen for den gæstfrihed, han havde vist ham – besluttede at formæle begge jomfruerne, ganske som om det havde været hans egne døtre, hvor tungt det end faldt ham at overlade til andre, hvad han selv brændte af attrå efter at besidde. Efter at han, med hr. Neris tilladelse, havde skænket dem et glimrende udstyr, gav han Ginevras hånd til Maffeo da Palizzi og Isottas til Guglielmo della Magna, begge ædle riddere og høje baroner. Derpå drog han til Apulien, hvor han efter adskillige anfægtelser og tilbagefald omsider faldt fuldstændig til ro og levede resten af sine dage som en hæderlig og agtet mand.

7. fortælling

Kong Pietro besøger den elskovssyge Lisa og taler venligt til hende. Derpå formæler han hende med en fornem ung mand, kysser hende på panden og kalder sig siden altid hendes ridder.

Kong Karls højmod lovpristes i høje toner, skønt et par af damerne, der var ghibellinske, ikke rigtig ville indrømme, at den gamle guelfers selvovervindelse virkelig fortjente navn af heltedåd.

Kongen gav nu ordet til Pampinea, der begyndte således:

På den tid, da franskmændene blev jaget bort fra Sicilien, boede der i Palermo en fra Firenze udvandret apoteker ved navn Bernardo Puccini. Han var en velstående mand og fader til en voksen datter, som var meget smuk. Efter at have gjort sig til herre på øen, fejrede kong Pietro en prægtig fest, ved hvilken der opførtes spansk turnering, og Bernardos datter, Lisa, som sad ved et vindue med nogle veninder, fandt et så vidunderligt behag i den unge konges skikkelse, at hun ikke kunne få sine øjne fra ham og forelskede sig i ham af hele sin sjæl. Da dystløbet var til ende, syntes det hende, som om solen var gået ned, og hun var fra nu af aldeles prisgivet til den dumdristige kærlighed, der havde taget bolig i hendes bryst. Hvad der smertede hende mest, var erkendelsen af den ringe stand, hun tilhørte; det stod hende ganske klart, at der ikke kunne være tale om håb, men alligevel mægtede hun dog ikke at bortjage denne skønne konges billede af sit hjerte, og tanken om, at han

ikke engang anede hendes tilværelse, endsige ofrede hende en kærlig tanke, bragte hende til en sådan grad af fortvivlelse, at hun hverken kunne spise eller sove og i løbet af kort tid tæredes hen som en skygge. Forældrene sørgede inderligt over dette og søgte på alle måder at opmuntre og trøste hende, men alt, hvad de gjorde og sagde, viste sig fuldstændig frugtesløst, og Lisa lagde heller ikke skjul på, at hun selv inderligt ønskede ved dødens komme at blive befriet fra sine lidelser. Endelig en dag, da faderen trængte ind på hende og forsikrede, at der ikke var det ønske på hele jorden, som hun ikke skulle få opfyldt – hvis det da ellers beroede på ham – faldt det hende ind, at den, for hvis skyld hun hentæredes, dog burde vide, hvad han (om end uforvarende) havde på sin samvittighed, og hun bad i denne hensigt sin fader om at sende bud efter sangeren og lutspilleren Minuccio d'Arezzo, som kong Pietro satte stor pris på og gerne så ved hoffet. Bernardo, der med glæde havde ofret hele sin formue for at frelse datterens liv, havde næppe hørt dette ønske, førend han øjeblikkelig lod sende bud efter sangeren.

Minuccio var en mand med hjertet på rette sted, og så snart han havde hørt, hvad det drejede sig om, greb han sin lut og begav sig hen til den syge pige, sagde hende et par venlige ord og søgte at opmuntre hende først ved sit spil og senere ved en smeltende sang; men langt fra at blive beroliget herved, blev Lisa åbenbart endnu mere syg og bad sine forældre med døende stemme om at måtte få en samtale med Minuccio under fire øjne. Hendes ønske blev øjeblikkelig opfyldt, og da hun var alene med sangeren, sagde hun til ham:

"Minuccio! Du og ingen anden skal høre mit hjertes hemmelighed, som jeg vil betro dig i tillid til, at alt, hvad jeg

siger dig bliver imellem os. Jeg har nemlig den tanke, at du er den eneste, som vil kunne hjælpe mig og lindre min kvide. Du må vide, at den dag, kong Pietro fejrede sin tronbestigelse, blev jeg, ved at se ham i dystløbet, grebet af en så heftig elskov til ham, at jeg siden da ikke har haft blund i mine øjne. Jeg erkender, at min kærlighed til vor herre og konge ikke alene er håbløs, men ganske upassende, og jeg har besluttet ikke at leve længere med en følelse, der har taget magten fra mig, og som fylder mig med skam og blusel. Døden vil imidlertid, synes jeg, miste en stor del af sin brod, hvis jeg kan lukke mine øjne med den bevidsthed, at han har fået at vide, hvilken brændende kærlighed jeg har næret til ham. Det er den tjeneste, jeg vil bede dig om, Minuccio. Du kender jo kongen og er afholdt af ham, så at det vel ikke kan være så vanskeligt. Og når det er sket, må du endelig lade mig det vide, for at jeg kan dø rolig."

Sangeren studsede over den stakkels piges højsindede tænkemåde og ynkedes inderligt over hendes, nagende hjertesorg.

"Trøst dig, kære Lisa," sagde han kærligt til hende, "og vær uden bekymring. Du skal ikke forgæves have henvendt dig til mig, og jeg lover dig af al magt og så godt, jeg formår, at udføre det hverv, du betror mig. Om få dage skal du høre fra mig, og jeg håber, at du vil blive tilfreds med de nyheder, jeg bringer."

Lisa trykkede taknemmelig hans hånd, lovede at vente tålmodigt så længe og ønskede ham Gud i vold.

Minuccio, der allerede havde sin plan fiks og færdig, gik efter besøget hos Lisa sporenstregs hen til en af byens mest kendte lejlighedspoeter, Mico fra Siena, og overtalte ham til at digte følgende sang:

Hvor skovduer kurred, nu ravnene skrige,
som natlige skygger sig dagene snige;
i lunden, hvor fuglene fløjted og sang,
nu toner tungsindige ligklokkers klang.

Du kendte din svaghed! dog stadig dit hjerte
sysler med tanker, der voldte dig smerte.
Som blomsten, der falmer, du sygnede brat;
nu sover du sødt i den evige nat.

Ak! aldrig du mere vil vende tilbage
til ungdommens skyldfri og sollyse dage;
aldrig du mere, i skovenes ly,
vil føle dig genfødt og juble på ny.

Du var dine venners og slægtninges glæde;
nu monne de alle så bitterlig græde.
Men begge de gamle fortæres af sorg
ved tomten al lyse forhåbningers borg.

Hvor skovduer kurred, nu ravnene skrige,
som natlige skygger sig dagene snige;
i lunden, hvor fuglene fløjted og sang,
nu toner tungsindige ligklokkers klang.

Til disse rørende ord satte Minuccio en blid, vemodig melodi, der passede til indholdet, og et par dage efter indfandt han sig ved hoffet.

Kongen, der sad ved taflet, blev glad over at se ham og bad ham spille og synge. Skjalden greb straks sin lut og istemte kvadet om Lisas kvide med så smeltende røst, at alle hoffets

herrer lyttede åndeløse til, men især syntes kongen stærkt betaget, og da sangens og luttens sidste dirrende toner døde hen, spurgte han Minuccio, hvad meningen var med den mærkelige sang, og hvorfra den skrev sig.

"Nådige herre," svarede skjalden, "det er kun få dage siden, at såvel teksten som melodien blev til, men ønsker I nøjere besked, må I skænke mig en samtale i enrum, da jeg kun overfor jer tør udtale, hvad der er blevet mig betroet."

Dette svar havde til følge, at kongen øjeblikkelig hævede taflet og gik ind i sit gemak med Minuccio, der i få ord fortalte alt, hvad der var at sige. Majestæten ynkedes såre over den stakkels pige, der havde fattet en så håbløs lidenskab, og bad Minuccio ufortøvet gå hen til hende og trøste hende med, at den, hun elskede, endnu samme aften ville aflægge hende besøg.

Henrykt over at kunne bringe Lisa en så glædelig efterretning, gik Minuccio straks hen til hende, fortalte hende, hvad der er sket, og foredrog visen for hende på sin lut. Det glade budskab havde en så vidunderlig virkning på Lisas syge sind, at hun straks følte sig meget bedre og nu kun med ængstelig længsel afventede majestætens besøg.

Hen ad aften indfandt kongen sig hos apotekeren, bad om at måtte se hans have, der gjaldt for at være meget smuk, og spurgte i samtalens løb, hvor hans datter var henne, eftersom han havde hørt, hun var en sjældent sød ung pige, og gerne ville se hende.

"Ak, nådige herre," svarede Bernardo, "min datter er desværre meget syg. Netop nu i dag er der indtruffet en forandring til det bedre, men vi har ellers ikke megen tro til, at hun kommer sig."

"Hvad hører jeg," udbrød kongen, "det var da synd og skam, om et så kært lille væsen skulle blive berøvet verden! Jeg vil virkelig selv gå ind og besøge hende."

Apotekeren havde intet at indvende imod dette, og de gik nu sammen ind til den syge, der lå og ventede med blussende kind på den, som var målet for alle hendes tanker. Kongen gik nu hen til sengen, tog pigens hånd i sin og sagde:

"Hvad er dog dette, jomfru? I, som er ung og skulle være jeres omgivelser til glæde og trøst, bør dog ikke således lade jer overvælde af sygdom og synke sammen i fortabthed. Vær ved godt mod, lille jomfru, og glæd dem, der holder af jer, ved snart at blive rask."

Da Lisa mærkede det varme tryk af dens hånd, som hun elskede over alt i verden, følte hun sig gennemstrømmet af paradisisk salighed, og hun svarede med undselig, skælvende røst:

"Ét er, at en torn har såret min fod, et andet, at verden mig går imod, men siden jeg har set jer, høje herre, og mærket, at I omfatter mig med venlige følelser, tænker jeg nok, jeg skal blive frisk igen."

Kongen, der kendte hendes hjertes hemmelighed, ynkedes over den stakkels pige, der havde fattet en så håbløs kærlighed og idet han atter trykkede Lisas hånd, talte han hende værdigt og opmuntrende til og søgte en tid lang at trøste hende så godt, han kunne. Derpå trak han sig tilbage, fulgt af apotekeren, der savnede ord til at udtrykke, hvor glad og smigret han følte sig over majestætens store nedladenhed og venlige interesse.

På Lisa havde kongens besøg den virkning, at hun følte sig bedre for hver dag, der gik, og til sidst blev mere blomstrende

og skøn end nogensinde. Da kongen havde hørt, at hun igen var blevet rask, besluttede han, efter samråd med dronningen, at hædre hende, som hun fortjente, og red en dag sammen med sin gemalinde og et stort følge af hofdamer og høje herrer hen til apotekeren og bad om at få hans datter i tale. Da Lisa kom, førte majestæten ærbødigt hendes hånd til sine læber og sagde:

"Smukke jomfru! Den store kærlighed, I har båret, og den ædle strid, der er blevet udkæmpet i jeres hjerte, vil nu få en belønning, som vi håber, I vil blive tilfreds med. Vi har nemlig i sinde at skænke jer en livsledsager, som i alle måder fortjener at eje jeres hånd, omend vi stadig agter at forblive jeres ridder uden dog at kræve andet bevis for jeres kærlighed end et kys."

Den uskyldige unge pige, der var nær ved at dø af blusel, rakte ikke desto mindre panden frem til kys og svarede med sagte stemme:

"Nådige herre! Hvis min kærlighed rygtedes, ville de fleste sikkert stemple mig som en stakkels sindssvag tåbe, men Gud, som gransker hjerterne, er mit vidne, at jeg ikke et øjeblik har tabt bevidstheden om jer høje stilling og min egen ringhed, men det er jo en kendt sag, at kærlighed ikke er en fornuftshandling, men en stærk vilje, som det er såre få givet at værge sig imod. Jert ønske er mig en lov, og jeg vil ikke vægre mig ved at modtage den ægteherre, som I måtte udvælge til mig. At have en konge til ridder synes mig rigtignok en alt for stor ære, men også på dette punkt agter jeg at vise blind lydighed mod min høje herre. Gud velsigne jer og vor nådige dronning og belønne jer, som I fortjener."

Lisas svar behagede dronningen, der sagde hende et par nedladende ord og måtte indrømme, at hun virkelig var en

sjældent sød og fornuftig ung pige. Men kongen lod Lisas forældre kalde, og da disse havde udtalt deres tilfredshed med, hvad han agtede at gøre, vinkede han ad en ung, men fattig adelsmand ved navn Perdicone, gav ham to ringe og lod ham trolove sig med Lisa. Kongen og dronningen skænkede bruden en mængde kostbare ædelstene, og brudgommen forlenedes med indbringende godser. Brylluppet blev fejret med pomp og pragt, og det fortælles, at kongen siden hen altid kaldte sig Monna Lisas ridder og var stolt af at bære hendes farver ved de turneringer, han deltog i.

8. fortælling

Sofronia mener at være Gisippos' hustru, men er i virkeligheden gift med Titus. Gisippos kommer elendig og forarmet til Rom og opsøger Titus, men denne synes ikke at kende ham, og i sin fortvivlelse herover erklærer han sig skyldig i manddrab. Titus genkender ham, og for at redde vennen tager han forbrydelsen på sin egen kappe, men nu melder den virkelige morder sig, og Octavian frifinder alle parter. Titus giver Gisippos sin søster Fulvia til ægte og deler sit gods med ham.

Navnlig hos den ghibellinske del af selskabet modtoges skildringen af kong Pietros højmod med varmt bifald, hvorpå Filomena begyndte sådan:

At en konge også i moralsk henseende føler forpligtelse til at hæve sig op over almindelige dødeliges sfære, hører ingenlunde til sjældenhederne. Når I alligevel synes begejstrede over Pampineas historie, kan jeg ikke tro andet end, at følgende fortælling om to højsindede borgere i mindst lige så høj grad vil vinde jeres bifald.

På den tid, da Octavianus Cæsar endnu ikke bar navnet Augustus, men styrede det romerske rige som triumvir, levede der i Rom en velstående borger ved navn Publius Quintius Fulvus, som sendte sin søn Titus til Athen, hvor han skulle lære filosofi og bo hos faderens gamle ven, Chremes. Denne havde en søn, der hed Gisippos, og de unge mennesker blev begge sat i lære hos filosoffen Aristip, hos hvem de studerede i tre år og

gjorde gode fremskridt, samtidig med at de blev uadskillelige venner og kun befandt sig vel i hinandens selskab.

Nu hændte det, at gamle Chremes blev syg og døde, en sorg, der i lige grad ramte både Titus og Gisippos, og denne sidste blev et par måneder efter af sine nærmeste indtrængende opfordret til at gifte sig. Han havde heller ikke noget at indvende mod slægts og venners almindelige ønske, og valget faldt på den smukke, femtenårige jomfru Sofronia. Titus havde aldrig set hende, og en dag da Gisippos forestillede ham for sin trolovede, gjorde hendes skønhed og ynde et så stærkt indtryk på ham, at han blev dødelig forelsket; men den ærbødige hengivenhed, han havde næret for gamle Chremes og det varme venskabsbånd, der knyttede ham til sønnen, syntes ham at rejse en uoverstigelig mur imellem ham og genstanden for hans heftige kærlighed, og han gjorde alt, hvad han kunne, for at forjage den skønne elskedes billede af sit hjerte. Men det ville ikke lykkes ham. Tanken om Sofronia lod ham ingen ro hverken nat eller dag, og han søgte nu at få sig selv tro, at det i grunden ikke var så slemt at nære elskov til sin vens brud, eftersom man jo ofte havde hørt om fædre, der elskede deres døtre, brødre deres søstre og stedmødre deres stedsønner, hvilket dog måtte siges at være langt afskyeligere end den brøde, han selv havde på sin samvittighed.

"Desuden er jeg en ung mand," tænkte han, "og ungdommen er underkastet kærlighedens love. Når man bliver ældre, gør fornuften sit krav gældende, men i min alder har Amor ret til at trone som hersker. Det er jo slet ikke, fordi hun tilhører Gisippos, at jeg har fattet lidenskab for hende. Nej, jeg ville have elsket hende, hvis brud hun end havde været. Det er skæbnen,

som har skylden ved at skænke hende til min ven og ikke til mig."

Således svingede han hver time på døgnet mellem modsatte tanker og følelser, indtil han hverken kunne sove eller spise og blev så svag og ussel, at han måtte gå til sengs.

Gisippos havde ikke kunnet undgå at bemærke, at vennen følte sig trykket af et eller andet, og da han så, at hans melankoli fik form af en ligefrem sygdom, tog han plads ved hans leje, talte opmuntrende til ham og spurgte ham gentagne gange, hvad det var, der havde taget humøret fra ham. Titus svarede længe undvigende, men til sidst brast han i gråd og sagde:

"Å, jeg ulykkelige menneske! Gid jeg var død! Skæbnen har lagt en byrde på mine skuldre, som jeg ikke formår at bære. Min sjælsstyrke har ganske svigtet mig. Jeg foragter mig selv, og jeg vil tusind gange hellere dø end fortsætte en tilværelse, som er en uafbrudt lidelse."

Og nu tilstod han for vennen, at han hensygnede af en fortærende kærlighed til Sofronia, og at han var så opfyldt af skam over sin syndige lidenskab, at han kun ønskede, han måtte dø.

Titus' tårer bragte også Gisippos til at græde, og han svarede:

"Det gør mig ondt, at du så længe har holdt dine følelser skjult for mig. Ingen var jo nærmere end jeg til at kende dine tanker. Men til sagen! At du elsker min trolovede, undrer mig ikke. Hun er så sød og så smuk, at det snarere ville undre mig, om du ikke gjorde det. Heldigvis er hun og jeg endnu ikke så fast forbundet, at båndet imellem os ikke kan løses, og vort venskab, kære Titus, ville i sandhed være værdiløst, om jeg ikke i

en sag, der angår din velfærd, gjorde din vilje til min. Ganske vist er Sofronia min trolovede, og jeg elsker hende højt og har med længsel imødeset vort bryllup, men siden din store kærlighed til hende – og min til dig – krydser mine forhåbninger, giver jeg dig hende gerne. Vær derfor glad og gør dig fri for syg melankoli! Lad de sorte sommerfugle flyve, og glæd dig til at høste lønnen for en kærlighed, der sikkert vil gøre Sofronia langt mere lykkelig end den, jeg kunne byde hende."

Titus blev både glad og skamfuld over dette højmodige tilbud.

"Kære Gisippos," svarede han og trykkede rørt vennens hånd, "dit ædle, egennyttige venskab lader mig ikke i tvivl om, hvad jeg har at gøre. Gud forbyde, at jeg nogensinde skulle tage din retmæssige brud fra dig. Nyd i glæde frugten af dit valg, og bryd dig ikke om mig dåre, der ligger på mine gerninger. *Kan* jeg klare det, så meget desto bedre, hvis ikke. bliver der nok snart ende på mine kvaler."

Hertil svarede Gisippos:

"Min beslutning er fattet, og vil du ikke godvilligt gøre, som jeg har sagt, skal jeg nok alligevel mage det så, at Sofronia bliver din. Dit liv er i min hånd, og jeg vil ikke have, det skal fortabes. Den følelse, du nærer for Sofronia, er utvivlsomt den store kærlighed, mens derimod jeg med lethed vil kunne vende min hu til en anden. Hvis det var lige så nemt at finde en hustru som en ven, ville jeg betænke mig to gange på at lade min trolovede slippe mig af hænde, men da der *må* bringes et offer enten til den ene eller anden side, vil jeg dog langt hellere afstå *hende* end miste *dig*. Lad mig nu se, du er fornuftig, kære ven! Betænk dig

ikke på at sige ja, og bered dig til at nyde den fryd, dit hjerte higer efter."

Titus gjorde endnu nogen modstand, men til sidst sejrede vennens indtrængende forestillinger i forbindelse med den lidenskab, der havde taget magten fra ham, og han svarede:

"Ja kære Gisippos, siden du trænger så stærkt på, tør jeg vel nok modtage dit ædelmodige tilbud. Gud give, at jeg engang må få lejlighed til at vise dig min taknemmelighed."

"Det glæder mig, at du ikke skubber lykken fra dig, kære ven," svarede Gisippos. "Hør nu, hvad jeg har tænkt at gøre. Som du ved, er forbindelsen mellem Sofronia og mig frugten af lange forhandlinger, og hvis jeg nu uden videre gik hen og sagde, at jeg ikke ville have hende, ville det tage sig meget stygt ud, og jeg ville få både hende selv og hele hendes familie på nakken. Og hvis det så endda kunne føre til, at hun blev din, ville jeg gerne lægge ryg til; men jeg er meget bange for, at familien skal overlade hende til en anden, og så er det offer, jeg bringer, jo ganske spildt. Derfor tror jeg, det er bedst at lade som ingen ting, således at det bliver ved bestemmelsen, og at jeg holder bryllup med hende, men, når natten kommer, er det dig, der overtager brudgommens rolle. Når sammenhængen opklares, bliver der jo nok et farligt hus; men gjort gerning er ikke til at ændre, og Sofronia og hendes slægt vil nok finde sig i, hvad der ikke kan være anderledes."

Titus havde ikke mere at indvende, og da han igen var kommet til kræfter, gjorde Gisippos, som han havde sagt. De to venners værelser lå umiddelbart ved siden af hinanden, og så snart Gisippos havde slukket lysene, gik han stille ind til sin ven, og sagde til ham, at han skulle stige op i brudesengen og

lægge sig hos Sofronia. Titus fik et nyt anfald af skamfølelse, men atter denne gang kunne han ikke i længden stå for sin egen brændende lyst og vennens varme overtalelser, og han gik ind på at spille Gisippos rolle. Da han holdt bruden omslynget, spurgte han hende spøgende, om hun ville være hans i liv og død.

"Ja, det vil jeg!" svarede hun uden at ane uråd.

"Jeg vil også være din," hviskede Titus og satte en ring på hendes finger.

På denne måde fuldbragtes ægteskabet, og Sofronia hengav sig gerne til den fryd, hun troede at dele med Gisippos. Uden at det blev opdaget, trak Gisippos sig således tilbage hver nat og overlod sine rettigheder til Titus, men da dennes fader, Publius, afgik ved døden, fik han skrivelse om ufortøvet at vende tilbage til Rom for at overtage arven og ordne sine affærer. Nu blev gode råd dyre, og han blev enig med Gisippos om, at der ikke var andet at gøre, end at gå til bekendelse overfor Sofronia. Som sagt så gjort, og med stor åbenhjertighed betroede de nu den unge kone, hvilket bedrag hun havde været offer for.

Sofronia oprørtes i sit inderste og brast i heftig gråd. Hun ville aldeles ikke høre tale om forsoning, men løb straks hjem til sine forældre og fortalte, hvad der var sket. Både Gisippos' og Sofronias slægt følte sig meget forargede over, at Gisippos havde kunnet bære sig så lumsk ad og dadlede ham i de hårdeste udtryk. Selv mente han imidlertid at have handlet fuldstændig hæderligt og hævdede, at Sofronia burde takke ham, fordi han havde skaffet hende en mand, som hun i alle måder kunne være udmærket godt tjent med. Titus tog sig alt dette meget nær, men da han vidste, at grækerne

gennemgående er nogle feje hunde, der kun vove at gø ad den, der tier stille, besluttede han at binde munden på dem ved at tage til genmæle. En dag, da han vidste, at Gisippos og Sofronias slægtninge var forsamlet i et tempel, gik han derhen i følge med sin ven og sagde til dem:

"Mange filosoffer mener, at alt, hvad der sker her i verden, er forudbestemt, mens derimod andre indskrænker sig til at hævde, at forudbestemmelsen kun hidtil har holdt stik, og at man derfor aldeles ikke skal ærgre sig over fortiden, men kun tænke på at gøre fremtiden så lys som muligt. Gjort gerning skal man prise, og man bør vogte sig vel for at agere klogere end de udødelige guder, der sikkert nok ved, hvad der tjener til vort bedste. I skal derfor aldeles ikke græmme jer over Sofronias skæbne. Guderne ved nok, hvad de gør, og når de har givet hende til Titus, er det med velberåd hu. Når I dadler Gisippos, er I på vildspor. Tværtimod må I beundre ham, fordi han på en gang har båret sig ad som en klog mand og som en ærlig ven. Venskabets væv er som nervernes fine tråde, og dets bånd langt inderligere end blodets. I valget af venner er man stillet frit og har derfor over for disse langt større forpligtelser end overfor slægten, som man ikke har valgt. At Gisippos lagde større vægt på at bevare mit liv end på at tækkes jer, kan derfor ikke undre nogen. Og har han desuden ikke handlet langt klogere end I? I gav hende til en yngling, som næppe kendte hende og end mindre nærede elskov til hende, mens derimod Gisippos skænkede hende til en mand, der elskede hende af hele sin sjæl. Den som dadler, at Sofronia er blevet gift med en fornem ung romer, ved ikke, hvad han gør, og gør ikke, hvad han skal. "Men," vil I måske svare, "Sofronia beklager ikke, at hun er gift med

Titus, men kun den fordægtige måde, hun er blevet det på." Sligt er hændt før, og kan ingenlunde kaldes noget særsyn. Jeg sigter ikke til de kvinder, der flygter bort med deres elskere, og som i svangerskab vandrer til brudeskamlen, for sligt er ikke overgået Sofronia, hvis renhed ingen tør vove at drage i tvivl. En anden og mere berettiget indvending ville være den, at Sofronia er blevet gift med en mand, som ingen adkomst havde til at dele hendes leje. Men herregud, er en sådan formfejl ikke den ligegyldigste ting af verden, når blot enden er god? Resultatet viser, at Gisippos har haft en heldig hånd, og hvis I frygter for, at hans dristighed ikke altid ville få et lige så lykkeligt udfald, kunne I jo på en pæn måde lægge ham på sinde en anden gang at være mere forsigtig. Hvad mig selv angår, bebrejder min samvittighed mig intet som helst, og jeg er rede til at stå til ansvar over for enhver, der kræver mig til regnskab. Jeg nærmede mig hende ikke som boler, men som bejler, og tog hende først i besiddelse, da hun selv godvilligt havde modtaget min fæstering. Føler hun sig alligevel ført bag lyset, er det sandelig hendes egen fejl. Hvorfor så hun sig ikke for? Hvorfor var hun så rask til at svare ja? Efter min mening er det hele en bagatel, som ikke er en bønne værd, og jeg begriber ikke, at I kan være bekendt at gøre så mange ophævelser for den sags skyld. Hvorom alting er, tager jeg nu tilbage til Rom, og Sofronia gør mig følgeskab. Det bør I virkelig glæde jer over, for havde jeg haft mindre reelle hensigter, ville jeg være rejst min vej alene og have blæst både hende og jer et langt stykke. Sofronia er min uomtvistelige ejendom, som jeg under ingen omstændigheder giver slip på, og det kan ikke nytte, I vil forsøge at snappe hende fra mig, ligesom det også er meget

urigtigt af jer at dadle Gisippos for, hvad han har gjort. Jeg vil give jer det oprigtige råd at slå koldt vand i blodet og smukt finde jer i, hvad der ikke kan være anderledes, for jeg kan lade jer vide, at enten I nu rynker på næsen eller ej, så vil I dog til syvende og sidst komme til at bide i det sure æble. Jeg agter nemlig at tage Gisippos med mig til Rom, og Sofronia skal snart få lov at følge efter. Det lader ikke til, at I har gjort jer klart, hvad en *romer* er i stand til, når han med liv og sjæl sætter alt ind at forfægte sin ret."

Efter at have talt disse harmfulde ord greb Titus Gisippos ved hånden og forlod templet uden at vente på svar. Titus' fornuftgrunde og navnlig den trussel, han udslyngede, undlod ikke at gøre indtryk på de tilbageblevne, der efter nogen rådslagning besluttede at gøre gode miner til slet spil og skyndte sig at lade Titus vide, at de ikke mere agtede at sætte sig imod den forbindelse, han havde indgået. Sofronia, der var en forstandig kvinde, gjorde en dyd af nødvendigheden, overførte på Titus den kærlighed, hun havde næret til Gisippos, og drog med sin ægteherre til Rom, hvor hun blev modtaget med store hædersbevisninger.

Gisippos blev i Athen, men alle så dårligt til ham, og der var ingen, som mere ville have noget med ham at gøre, så at han gik omkring som et skumpelskud. Nogen tid efter udbrød der politiske stridigheder i byen, som havde til følge, at han selv og alle hans pårørende blev landsforvist. I stor nød og elendighed flakkede han om fra sted til sted, og da det blev værre og værre for ham, besluttede han at søge tilflugt hos Titus og drog til Rom. Vennen havde her svinget sig op til en sådan stilling, at han hørte til de mest ansete blandt byens borgere, og for ikke at

synes påtrængende tog Gisippos beskedent plads foran hans hus i håb om at blive bemærket. Titus kom en stund efter ud, men skænkede ham næppe et blik, og i fortvivlelse over, at vennen ikke ville kendes ved ham, rystede Gisippo støvet af sine fødder og ilede bort fra staden for i enrum at begræde verdens ondskab og utaknemmelighed. Ved mørkets frembrud kom den pjaltede og sultne stakkel til en øde klippeegn, og da han var ved at segne om af udmattelse, gik han ind i en hule og lagde sig til at sove på den bare jord.

Hen ad morgenstunden vågnede han ved at høre højrøstet skænderi.

Det var to tyveknægte, der ikke kunne enes om byttets deling. Til sidst blev de så hidsige, at de gav sig til at slås, og den ene stak den anden ihjel. Morderen flygtede, og Gisippos mente nu at have fundet en måde, hvorpå han kunne komme af med livet, og blev roligt på pletten, indtil rettens folk, der havde fået nys om drabet, kom og arresterede ham. Han blev underkastet et forhør og tilstod at være skyldig, hvorpå prætoren Marcus Varro dømte ham til at korsfæstes.

Ganske tilfældigt kom Titus hen i retssalen og forfærdedes, da han i den dødsdømte forbryder genkendte sin ven Gisippos. Efter nogle sekunders betænkning stod det ham klart, at vennen kunne frelses, hvis han selv erklærede sig skyldig i drabet. Med hævet pande trådte han frem for prætoren og råbte i mange vidners påhør:

"Marcus Varro! Den anklagede er uskyldig. Det er *mig*, der har mordet på min samvittighed, som jeg ikke yderligere vil bebyrde ved at lade en anden bøde for min brøde."

Varro studsede og var meget ærgerlig over det skete, men skandalen var for åbenlys til at kunne dysses ned, og retten måtte gå sin gang.

"Anklagede!" sagde han til Gisippos, "hvorledes forholder det sig? I går tilstod du dig skyldig, og i dag kommer Titus Quintius Fulvus og siger, at det er ham, der har begået mordet. Hvad har du at anføre til det?"

Gisippos så godt, at Titus nu ville gengælde den tjeneste, han tidligere havde gjort ham, og svarede grædende:

"Det er virkelig mig, der er den skyldige. Titus har aldeles ikke noget med den sag at gøre."

Titus gjorde opmærksom på, at Gisippos ingen våben havde haft, da man fandt ham, og tilføjede:

"Kan I da ikke indse, at den stakkels græker er fortvivlet over tilværelsen og higer efter at komme af med livet? Giv ham fri, og lad mig, der tilstår min brøde, få den straf, jeg har fortjent."

Varro blev mere og mere forbavset, og det begyndte at gå op for ham, at de rimeligvis var uskyldige begge to. Mens han endnu grundede over en måde, hvorpå han kunne frifinde dem, kom et ilde berygtet ungt menneske ved navn Publius Ambustus, der havde mange skændige gerninger på sin samvittighed, ind i retssalen og sagde:

"Prætor! Hør mig! Ingen af disse to er skyldig. Den dræbte var min kammerat, som jeg slog ihjel i en tvekamp, da vi var kommet op at nappes om byttets deling. Titus trænger ikke til min retfærdiggørelse. Hvad grækeren angår, da så jeg godt, han lå og sov inde i hulen, mens vi sloges. Giv derfor begge fri, og lad mig undgælde i følge lovene, for hvad jeg har forbrudt."

Triumviren Octavianus havde allerede fået nys om det hele og lod dem alle tre kalde for sig. Hver især gjorde nu rede for de forskellige grunde, der havde tilskyndet dem til at erklære sig skyldige i ugerningen: Fortvivlelse, taknemmelighed og samvittighedsnag. Octavianus tilgav både skyldige og uskyldige, og Titus tog Gisippos med sig hjem, hvor han blev modtaget som en broder af den grædende Sofronia. Ufortøvet lod Titus sin ven iføre prægtige klæder og delte alt sit gods med ham. Senere gav han ham sin søster Fulvia til hustru og overlod til hans eget valg, om han ville blive hos ham i Rom eller vende tilbage til sin hjemstavn. Gisippos, som var bandlyst i Athen og følte sig inderligt knyttet til sin trofaste ven, foretrak at blive romer og levede længe lykkelig i kærligt samliv med sin Fulvia, under samme tag som Titus og Sofronia.

9. fortælling

Sultan Saladin hædres af Torello d'Istria. Senere bliver Torello taget til fange af Saladin og ført til Alexandria, hvor han giver sig til at opdrætte falke, og derved bliver han genkendt af sultanen, som giver ham oprejsning for, hvad han har døjet. Torello bliver syg af angst for, at hans hustru Adalieta skal have giftet sig igen, og føres ved trolddomskunst til Pavia, hvor han genkendes af Adalieta, som er i færd med at indgå et nyt ægteskab, men som nu kaster sig i Torellos arme og følger med ham hjem.

Da Filomena havde sluttet sin fortælling om det højmodige vennepar, var der kun Dioneo og kongen tilbage. Denne sidste, der ikke ville gøre brud på Dioneos forret til at være i baggrunden, tog derfor ordet og begyndte som følger:

På kejser Frederik den Førstes tid foretoges et korstog med det formål at generobre det hellige land. Sultan Saladin fik nys om det og besluttede med egne øjne at følge de kristnes rustninger for bedre at kunne træffe de fornødne forberedelser til den kamp, der var i vente.

Forklædt som købmand og kun fulgt af et par gode venner og tre pålidelige tjenere, drog han igennem mange kristne lande, og en aftenstund, da han var omtrent midtvejs mellem Milano og Pavia, traf han en adelsmand fra denne sidste by, hr. Torello d'Istria, som med tjenerskab, hunde og falke var på vej ud til sit landsted. Det anede Torello, at de ret tarveligt klædte fremmede

var standspersoner, og da Saladin spurgte, om der endnu vor langt igen til Pavia, og om han kunne få anvisning på et godt herberge, svarede Torello, at staden meget snart ville være i sigte, og tilbød at lade en af sit følge ledsage herrerne og anvise dem et godt gæstgiversted. Torello kaldte nu en af sine tjenere afsides, gav ham de fornødne ordrer og lod ham ledsage de fremmede, hvorpå han selv drog videre til sit landsted. Efter at han her havde ladet anrette et prægtigt måltid ude i haven, tog han plads i porten og ventede.

De fremmede herrer var imidlertid af tjeneren ad en omvej blevet ført til landstedet, og da Torello fik øje på dem, bød han dem smilende velkommen og bad dem træde indenfor. Saladin indså straks, at det var et fif af ridderen for at få dem til at tage imod hans gæstfrihed, og sagde:

"Sandelig, hvis høflighed ikke var en så sjælden fugl, at man altid må være glad over at møde den, kunne vi næsten fristes til at beklage os over, at I ved jeres gæstfrihed har forsinket vor rejse."

"Undskyld min dristighed," sagde Torello, "men jeg har handlet i en god mening, da jeg er overbevist om, at I vanskeligt havde kunnet finde et bedre herberge end det, som I vil få hos mig."

Torellos tjenere kom nu ilende til og bragte det fremmede herskabs heste under tag, hvorpå Saladin og hans ledsagere førtes indenfor og beværtedes med forfriskninger. I samtalens løb gik det mere og mere op for Torello, at han havde at gøre med meget fornemme folk, og han sendte straks en af sine tjenere ind til sin hustru i Pavia og bad hende sørge for den følgende dag at arrangere et glimrende gæstebud. Derpå førte

han de fremmede ud i haven og spurgte overordentlig høfligt, hvem de var.

"Vi er købmænd fra Cypern," svarede Saladin, "og agter os til Paris i forretninger."

"Da ville jeg sandelig ønske," svarede Torello, "at der i vort land var mange adelsmænd, som lignende købmændene på Cypern."

De gik nu til bords og indtog et måltid, der i ingen henseender lod noget tilbage at ønske, hvorpå Torello førte sine gæster til soveværelserne og ønskede dem en god rolig nat.

Den næste morgen, da Saladin bad Torello anbefale et godt herberge i Pavia, lød svaret:

"Det lader sig nemt ordne. Jeg skal selv derind i dag, så at vi kan følges ad."

De red nu af sted sammen og nåede Pavia ved nitiden, men i stedet for at føre sine ledsagere til et herberg, lod Torello dem træde ind i sit eget hus, hvor allerede et halvt hundrede af byens bedste borgere havde forsamlet sig og med høflighed hilste på de nyankomne. Saladin studsede, men fattede snart, hvordan det hang sammen, og sagde:

"Kære hr. Torello! Dette er virkelig mere, end vi kan tage imod. I har allerede hædret os nok og burde nu have ladet os skøtte os selv."

"Med hensyn til i går", svarede Torello, "var det snarere skæbnen end mig, I kan takke, og hvad i dag angår, vil tværtimod alle disse herrer og jeg selv være jer meget forbundne, hvis I beærer os med at blive."

Denne smigrende hyldest kunne Saladin og hans ledsagere ikke modstå, og efter at have lagt sit rejsetøj fra sig og nydt

nogle forfriskninger trådte de ind i spisesalen, hvor de opvartedes med en så overdådig pragt, at sultanens kræsne tænder løb i vand.

Efter måltidet trak herrerne fra Pavia sig tilbage for at gå til hvile, og Torello blev alene med sine tre fremmede gæster, som han lod træde ind i en pragtfuld sal, idet han sendte en tjener hen til sin hustru og bad hende komme. Smuk, velvoksen, iført en kostbar klædning, trådte fru Adalieta, fulgt af sine to sønner, ind i salen og hilste på herrerne med anstand og ynde. Saladin og hans ledsagere udtrykte deres glæde over at se hende og hendes to smukke børn, og hun ønskede nu at vide, hvem de var og hvorhen de skulle, og fik samme svar, som Torello havde fået.

"I så fald," udbrød hun glad, "har jeg vistnok været heldig med de gaver, jeg har tiltænkt jer."

Og hun lod nu en kammerpige bringe en kurv ind, hvori der fandtes et par kåber til hver, den ene foret med pelsværk, den anden med klæde, samt tre fine lærredskjortler.

"Jeg håber, de gode herrer ikke vil forsmå min foræring," sagde hun. "Kåberne har min mand fået akkurat mage til, og de andre bagateller vil sikkert komme jer til nytte på den lange rejse, I skal foretage."

Ved synet af de kostbare klædningsstykker blev de fremmede herrer ængstelige for, at Torello havde gennemskuet deres forklædning, og Saladin svarede, idet han takkede for gaverne:

"Det er sandelig alt for fine sager, I forærer os, frue, og hvis I ikke var så uimodståelig, ville vi have betænkt os på at modtage jeres overvældende elskværdighed."

Torello bad dem blive hele dagen, og den næste morgen, da de skulle stige til hest, fandt de i stedet for deres egne

udmattede klepperter tre prægtige gangere og lige så mange friske ridedyr til deres tjenere.

Saladin var aldeles ude af sig selv af forbavselse over al denne godhed og kunne ikke finde ord til at udtrykke sin erkendtlighed. Torello ledsagede dem et stort stykke vej uden for staden, og da de endelig skiltes, ytrede Saladin, at han inderligt ønskede, den tid måtte komme, da han kunne gengælde den gæstfri modtagelse, han havde fået.

Efter at Torello havde udtalt håbet om, at deres veje atter måtte mødes, vendte han tilbage til Pavia og grublede længe over, hvem de fremmede egentlig havde været, uden at dog hans granskninger førte til noget resultat.

Da sultan Saladin havde gennemrejst hele Europa, vendte han tilbage til Alexandria og rustede sig til forsvar imod korsfarerne.

Trods Adalietas bønner og tårer var Torello fast bestemt på at deltage i kampen mod de vantro, og så snart han havde ordnet alt til afrejsen, sagde han til sin hustru:

"Kære Adalieta! Når jeg har besluttet mig til at sætte mit liv i vove for kristendommens sag, er det både af hensyn til den jordiske ære, jeg håber at vinde, og med min sjæls evige salighed for øje. Jeg overlader altså til dig omsorgen for mit hus, mine børn og min ære, men såsom ingen ved, hvad fremtiden bærer i sit skød, vil jeg bede dig om – i fald du ikke får pålidelig underretning om, at jeg har ophørt at leve – at du da vil vente et år, en måned og en dag, inden du indgår et nyt ægteskab."

"Kære Torello," svarede Adalieta grædende, "enten du lever eller dør, kan du være vis på, at jeg i livet som i døden vil vedblive at være din."

"Tak for din kærlighed." Svarede Torello, "men selv om jeg ikke tvivler på, at du, så vidt det står til dig, vil blive ved at være mig tro, frygter jeg dog, at du ikke i længden vil kunne modstå dine brødres og slægtninges overtalelser til at gifte dig igen, og det er derfor, jeg indtrængende beder dig om at bortvise enhver bejler, til den nævnte frist er gået."

Adalieta omfavnede hulkende sin mand, tog en ring af sin finger og gav ham den, idet hun sagde:

"Hvis jeg dør, Torello, inden du vender tilbage, beder jeg dig gemme denne til erindring om mig." Han modtog ringen og drog af sted med sit følge til Genua, indskibede sig her på en galej og nåede snart efter Acre, hvor han forenede sig med de kristnes hovedstyrke.

Et par dage efter udbrød der pludselig en ondartet pest i byen, og mens denne rasede, lykkedes det sultan Saladin at omringe og besejre hele kristenhæren næsten uden sværdslag. Blandt fangerne var også Torello, som førtes til Alexandria. For ikke at omkomme af sult og nød gav han sig til opdrætte jagtfalke, hvilket han var en stor mester i, og vakte herved Saladins opmærksomhed, så at denne tog ham ud af fængslet og beholdt ham hos sig som falkoner. Torello, som af sultanen aldrig blev kaldt andet end "den kristne", og som hverken selv genkendte Saladin eller blev genkendt af denne, tænkte tidligt og silde på sin hustru og sine børn, og da nogle genuesiske sendebude indfandt sig hos sultanen for at løskøbe en del fanger, fik han en af dem til at besørge et brev, han havde skrevet til sin hustru (hvori han fortalte, at han var i live, og at han håbede snart, ved flugt eller på anden måde, at komme

hjem igen), og bad buddet overlevere brevet til hans farbroder, abbeden i San Pietro i Pavia.

Nogen tid efter, da han – under en samtale med Saladin om sine falke kom til at smile, fik han et karakteristisk træk ved munden, som sultanen havde lagt mærke til, da han i sin tid gæstede ham i Pavia. Saladin kom derved pludselig til at tænke på Torello d'Istria, og idet han betragtede ham skarpt, spurgte han ham, hvor i Europa han havde hjemme.

"Nådige herre," svarede Torello beskedent, "jeg er kun en ringe borger fra den italienske stad Pavia."

Uden at mæle et ord mere, tog sultanen Torello ved hånden, førte ham ind i et værelse, hvor hans garderobe hang, og bad ham se efter, om der ikke fandtes en eller anden dragt, han havde set før. Torello syntes nok, at en af kåberne lignede dem, som hans hustru i sin tid havde skænket de fremmede købmænd, men at det virkelig var de samme, forekom ham ganske usandsynligt, og han svarede:

"Nej, herre, jeg kender ingen af disse dragter, skønt der er et par af dem, som synes mig at have en vis lighed med nogle kåber, som min hustru engang forærede tre fremmede købmænd, der besøgte mig i Pavia."

Saladin bredte armene ud, tog ham hjerteligt i favn og sagde:

"I er Torello d'Istria, og jeg er en af de tre købmænd, som I traf på vejen til Pavia, og som I og jeres hustru overøste med gæstfrihed og gaver. Det glæder mig, at jeg nu får lejlighed til at vise en smule gengæld."

Torello blev ved disse hjertelige ord både skamfuld og glad til mode, men Saladin lod ham iføre en fyrstelig klædning, forestillede ham for sine vasaller og befalede, at alle, der kom

den vantro giaur nær, skulle bøje sig for ham og hylde ham med samme ærbødighed som selve de troendes behersker.

Al denne virak steg Torello en smule til hovedet. Han var ikke langt fra at glemme både hustru og børn, og når han tænkte på dem, beroligede han sig med den tanke, at brevet til farbroderen måtte være kommet denne i hænde. Nu ville skæbnen imidlertid, at samme dag, som Torello d'Istria blev taget til fange af Saladin, døde der af pesten i de kristnes lejr en provençalsk riddersmand ved navn Torello di Dignes, som ikke var meget kendt, og da det rygtede sig, at hr. Torello var død, troede alle, at det var den kendte Torello d'Istria, hvilket havde til følge, at mange italienske korsfarere vendte hjem med denne tidende, og enkelte dristede sig endda til at påstå, at de havde set ham dø og været til stede ved hans begravelse. Torellos hustru og familie blev meget nedbøjede over det sørgelige budskab, men da Adalieta havde tilbragt nogle måneder i stadig græmmelse og atter begyndte at drage vejret friere, var der mange højtstående mænd, som bejlede til hende, og hendes brødre og øvrige pårørende tilskyndede hende ivrigt til at gifte sig igen. Hun stred længe imod, men til sidst gik hun dog ind på at bøje sig for det almindelige ønske, idet hun dog stillede den fordring at forblive ugift, så længe hun havde lovet Torello.

Tiden gik, og der manglede kun en uge, til fristen var udløbet, da Torello en dag på gaden i Alexandria traf en tyrker, der var rejst af sted sammen med de genuesere, som var kommet for at løskøbe kristne fanger, og han spurgte dem nu, om galejen havde haft en god rejse til Genua.

"Nej, desværre," svarede denne, "jeg hørte på Kreta, hvor jeg selv gik i land, at stormen havde drevet galejen ind på nogle

sandbanker, og at alle omkom, deriblandt mine to brødre, som var med om bord."

Ved at høre dette, blev Torello aldeles ude af sig selv af fortvivlelse, og hans angst for, at Adalieta skulle gifte sig igen, inden han kom tilbage, tog i den grad overhånd, at han blev dødssyg og hverken ville spise eller drikke.

Da Saladin, der elskede ham som en broder, erfarede grunden til hans fortvivlelse, bad han ham være ved godt mod og lovede ham, at han skulle komme tilbage til Pavia i rette tid. Han skulle nok senere sige ham hvordan. Sultanen skikkede nu bud til en af sine dygtigste troldmænd og pålagde ham at sørge for, at Torello kom tilbage til Pavia på en eneste nat. Derpå gik Saladin tilbage til Torello og sagde til ham:

"Jeg havde glædet mig til, at vi skulle leve sammen i lang tid som gode venner, men jeg forstår godt, at længslen efter jeres smukke hustru og angsten for at miste hende gør jer opholdet her til en pine, og jeg skal derfor ved min dygtigste troldmands hjælp allerede i morgen nat sende jer tilbage til Pavia."

Torello takkede sultanen og bad ham endelig sørge for, at troldmanden skyndte sig så meget som muligt, da den frist, han havde givet sin hustru, udløb den følgende dag.

Saladin lod nu rede et prægtigt leje af kostbare, guldstukne hynder, og Torello blev iført en dragt, der var så rig og skøn, at ingen nogensinde havde set dens mage, hvorpå sultanen tog ham kærligt i favn og forlod ham. Kort efter kom en læge ind til Torello med en mikstur, som han påstod ville styrke ham, men i virkeligheden var det en sovedrik, han gav ham. Næppe var Torello slumret ind, førend Saladin lod ham bære hen på den kostbare seng og anbragte på en af hynderne en funklende

guldkrone med inskription, der tilkendegav, at det var en gave fra sultan Saladin til Torellos hustru. Dernæst satte han på Torellos finger en karfunkelring, der lyste som ild og var af umådelig værdi. Endvidere lagde han ved hans side en krumsabel med diamanthæfte, et perlespænde, hvis lige aldrig var set, og to store fade fulde af dukater, perler og ædelstene. Endvidere anbragte han ved siden af den sovende en mængde pragtfulde bælter, armbånd, ringe, perlenet og mangfoldige andre kostbare smykker. Endelig trykkede han et sidste afskedskys på Torellos pande og gav troldmanden tegn til, at øjeblikket var kommet, og i samme nu hævedes sengen, som båret af usynlige hænder op i luften og forsvandt.

Den følgende morgen tidlig, da sakristanen ved San Pietro kirken i Pavia kom ind for at ordne alt til den forestående gudstjeneste, blev han som lamslået af forfærdelse ved at se midt på gulvet en stor seng, der strålede af guld og silke, og hvori der lå et menneske og sov. I en fart tog han benene på nakken og skyndte sig bort.

Ved at se ham flygte således over hals og hoved ud af kirken blev abbeden og de øvrige munke meget forbavsede og råbte til ham, at han skulle standse og fortælle, hvad der var i vejen. Sakristanen, der var helt forpustet og rystede som et espeløv af angst, havde ikke så snart meddelt sin foresatte, hvad han mente at have set, førend denne skammede ham ud og hånede ham, fordi han således så syner ved højlys dag. For at overbevise sakristanen om, at det, han troede at have set, i virkeligheden slet ikke eksisterede, gik han nu selv ind i kirken med alle sine munke og deres forbavselse kendte ingen grænser, da de så sengen og den sovende ridder.

De vovede ikke at nærme sig, og betragtede på afstand det forunderlige syn, men i det samme ophørte dvaledrikken at virke, og Torello vågnede og drog et dybt suk. Munkene blev for alvor bange og kappedes om at nå døren, men Torello, der nu var helt vågen, rejste sig over ende i sengen, kaldte abbeden ved navn og bad ham ikke være bange for sin egen brodersøn. Abbeden var, ligesom alle andre i Pavia, overbevist om, at Torello var død, men han mandede sig dog op, gjorde korsets tegn og kom tøvende nærmere.

Trods Torellos lange skæg og tyrkiske dragt, kunne han ikke længe være i tvivl om, at det virkelig var brodersønnen, han så, og efter en hjertelig velkomsthilsen sagde han til ham:

"Du må ikke undre dig over vor forskrækkelse, men vi troede alle sammen, at du var død, og jeg må sige dig, at din hustru Adalieta har givet efter for sin families forestillinger og endnu i dag skal vies til en anden."

Torello fortalte nu sin farbroder alt, hvad der var hændt ham og tilføjede:

"Førend nogen får nys om min hjemkomst, vil jeg gerne se, hvilken holdning min hustru indtager ved festen. Det er jo skik og brug, at gejstlige indfinder sig ved den slags gæstebud, og jeg vil derfor foreslå jer, kære farbroder, at I tager mig med, og at vi følges ad derhen."

Abbeden svarede, at det ville han gerne, og lod straks rette vedkommende vide, at han agtede at indfinde sig ved festen i følge med en god ven.

Da de indfandt sig ved bryllupsgildet, var alle gæsterne meget optaget af at se på Torello, som med sit lange skæg og i sin tyrkiske dragt var fuldstændig ukendelig. Adskillige spurgte

hviskende abbeden, hvem den fremmede var, og fik til svar, at det var en saracener, som skulle til Paris med fredsforslag fra sultan Saladin. Ved bordet fik Torello plads lige overfor bruden, der syntes alt andet end glad, og som et par gange så over på sin genbo med et adspredt blik. Da Torello havde betragtet hende en tid lang, kaldte han på en af de opvartende pager og sagde til ham:

"Vil du gå hen til fru Adalieta og sige til hende, at det i min hjemstavn er skik, når en fremmed deltager i et bryllupsgilde, at bruden lader den fremmede gæst drikke af sit bæger og derpå selv tømmer det."

Da pagen havde overbragt fruen denne besked, lod hun et gyldent bæger fylde med vin og bringe til Torello. Denne havde imidlertid puttet Adalietas mindering i munden, og imens han drak, lod han ringen glide ned i bægeret, der derpå bragtes til bruden, som, idet hun ville tømme bægeret, opdagede ringen og genkendte den – og i samme sekund også den formentlige fremmede.

Som grebet af pludseligt vanvid sprang hun op fra sin plads, styrtede som en furie igennem salen og kastede sig til alles målløse forbavselse om halsen på den fremmede gæst, idet hun kyssede ham ustandseligt og råbte:

"Lovet være Gud! Nu har jeg dig igen, min elskede Torello!"

Torello bad hende fatte sig og være rolig og fortalte nu selskabet alt, hvad der var hændt ham, idet han sluttede med at bede brudgommen om ikke at blive fortørnet, fordi han så hovedkulds havde forstyrret hans lykke. Brudgommen, der var en forstandig mand, bed i det sure æble og svarede høfligt, at

der jo intet var at gøre ved det, hvorpå hele bryllupsselskabet begav sig til Torellos hus og fortsatte gildet.

Til de folk, som havde bekostet brylluppet, forærede Torello en stor del af sine prægtige juveler, ligesom abbeden og mange andre fik kostbare gaver, men sultan Saladin lod han ved afsendinge underrette om sin lykkelige hjemkomst, og han levede fra nu af i mange år i frydefuldt samliv med sin fortræffelige hustru.

10. fortælling

Markgreven af Saluzzo gifter sig med en fattig bondepige ved navn Griselda, får to børn med hende og bilder hende ind, at han har ladet dem dræbe. Senere lader han, som om han er blevet ked af hende og har taget en anden hustru, og jager Griselda bort i det blotte linned. Men da han trods alt finder hende tålmodig og from, får han hende mere kær end nogensinde og hædrer hende atter som sin retmæssige hustru.

Da kongen havde sluttet sin fortælling, som alle fandt meget smuk, begyndte Dioneo, som nu var den sidste, der var tilbage, på følgende måde:

Elskværdige damer! Da næsten alle fortællinger i dag har handlet om konger, sultaner og lignende højtstillede personer, agter jeg at blive i samme ophøjede sfære og skal nu fortælle jer om en markgreve, som dog ikke bar sig ædelt, men derimod meget stygt ad, selv om alt til sidst vendte sig til det gode – heldigvis for ham, for han fortjente det sandelig ikke, og jeg vil fraråde alle og enhver at følge hans eksempel.

Engang i længst forsvundne dage var markgreverne af Saluzzos overhoved en ung mand ved navn Gualtieri, der fordrev tiden med jagt og fuglefangst, og som slet ikke tænkte på at tage sig en hustru, af hvilken årsag han af de fleste ansås for overmåde forstandig. Hans vasaller var imidlertid af en anden mening og opfordrede ham indtrængende til at gifte sig, idet de lovede ham, at de i fornødent fald nok skulle finde en

hustru til ham, som han kunne være tjent med. Men Gualtieri svarede dem:

"Det gør mig ondt, at I vil tvinge mig til noget, som jeg havde besluttet aldrig at indlade mig på, da jeg ved, hvor vanskeligt det er at træffe den rette, og i hvor høj grad den er at beklage, som lever et ulykkeligt ægteskab. Man er aldrig sikker på at vælge rigtigt, og er det først sket, kan det ikke gøres om. Siden I imidlertid så indtrængende forlanger, at jeg skal gifte mig, vil jeg rette mig efter jeres ønske, men kun på den betingelse, at jeg selv kårer mig en hustru, og at I, hvem hun end bliver, i fuldeste mål respekterer mit valg."

Hermed erklærede vasallerne sig overmåde tilfredse og lovede højtideligt, at de fremtidig ville afholde sig fra enhver bemærkning, når han blot ville tjene dem i snart at gifte sig.

Gualtieri havde i længere tid følt sig tiltalt af en fattig bondepige ved navn Griselda fra en nærliggende landsby, og efter at have ladet hendes fader, fårehyrden Giannucole, kalde, betroede han denne i al hemmelighed, at han havde i sinde at gifte sig med hans datter. Derpå lod han sine vasaller komme og sagde til dem:

"Jeres ønske om at se mig gift er nu i færd med at gå i opfyldelse, men I må ikke glemme, at I har lovet mig fuldt at respektere mit valg. Det er lykkedes mig her i nærheden at finde en kvinde, som tiltaler mig, og som jeg har i sinde at hjemføre som brud om få dage. Sørg nu for, at bryllupsfesten bliver vellykket, og vis mig, at jeg har handlet rigtigt i at stole på jeres ord."

Vasallerne erklærede sig på forhånd fuldkommen tilfredse med den vordende markgrevinde og lovede til punkt og prikke

at stå ved deres ord. Der blev nu truffet forberedelser til en prægtig bryllupsfest, og Gualtieri lod sy en mængde kostbare dragter, idet stedets skrædder tog mål af en ung pige, der havde samme skikkelse som Griselda.

Da den dag kom, han havde berammet til brylluppet, steg Gualtieri til hest og begav sig, ledsaget af sine vasaller og sit følge, ud til den landsby, hvor Griselda hørte hjemme. Da de nåede Giannucoles hytte, traf de pigen, som i stor hast kom løbende med vand fra brønden for at få sin gerning hurtigt fra hånden, så at hun kunne komme hjemmefra tidsnok til at få bryllupsfesten at se. Gualtieri kaldte hende ved navn og spurgte, hvor hendes fader var. Hun svarede rødmende, at han var inde i huset, og markgreven svang sig nu af hesten, og fulgtes med hende ind til Giannucole, til hvem han sagde:

"Jeg er kommet hertil for at bede om din datters hånd, men først vil jeg forelægge hende nogle spørgsmål."

Han spurgte hende nu, om hun, hvis han tog hende til ægte, ville være en lydig og underdanig hustru og om hun ville love aldrig at vredes på ham eller sætte sig op imod ham, men stedse rette sig efter ham og stræbe efter at være ham til behag. Da Griselda havde svaret ja hertil, tog han hende ved hånden, førte hende udenfor, lod hende i overværelse af sine vasaller og hele sit følge klæde nøgen af og iføre en af de dragter, han havde ladet skære til hende, hvorpå han lod sætte en prægtig brudekrans på hendes hoved og sagde til de omkringstående herrer, der ikke kunne skjule deres forundring:

"Her er den kvinde, som jeg har i sinde at gøre til min hustru, hvis hun selv vil det."

Og han fortsatte, idet han henvendte sig til pigen, der var rød som et dryppende blod:

"Vil du have mig til mand?"

"Ja, nådige herre!" svarede hun.

"Og jeg vil have dig til kone," svarede han.

Trolovelsen var nu fuldbyrdet i alles påhør og i prægtigt optog vendte markgreven hjem med sin fæstemø, der samme dag blev viet til ham med stor højtidelighed og under afholdelsen af glimrende festligheder.

Griselda, der havde et dejligt ansigt og den herligste skikkelse, man kunne se for sine øjne, var i besiddelse af så megen naturlig anstand og ynde, at ingen, der ikke vidste det, skulle have anet, at hun var datter af en fattig fårehyrde. Samtidig viste hun sin mand så stor hengivenhed og ærefrygt, at Gualtieri anså sig for det lykkeligste menneske under solen, og desuden var hun så venlig og god mod alle, der kom hende nær, at mange, der i begyndelsen havde ment, at Gualtieri havde båret sig ufornuftigt ad ved at gifte sig så langt under sin stand, nu samstemmede i, at han måtte være en usædvanlig skarptseende og klog mand, siden han havde formået at se den fine og ædle sjæl, som gemtes bag en fattig bondepiges pjalter.

Få måneder efter brylluppet blev Griselda svanger og fødte i behørig tid et velskabt pigebarn, som Gualtieri udtrykte stor glæde over. Men kort tid efter påkom der ham den sælsomme tanke på forskellige måder at sætte sin hustrus tålmodighed på prøve. Han forandrede pludselig hele sit væsen, talte hende hårdt til og bebrejdede hende tidligt og sent, at han måtte høre ilde af sine vasaller, fordi han havde giftet sig med en slet og ret bondepige og nu oven i købet havde fået en datter med hende.

Griselda hørte roligt på hans bebrejdelser og svarede sagtmodigt, at hun ikke et øjeblik havde glemt, hvem hun var, og hvad hun skyldte ham, og at han måtte gøre ganske, som han syntes, med hende selv og det barn, hun havde bragt til verden. Gualtieri glædede sig over hendes beskedenhed, men skånede hende dog ikke for de prøvelser, han havde tiltænkt hende, og gav et par dage efter sin kammertjener befaling til at gå ind til Griselda og tage barnet fra hende. Den gamle, tro tjener fremstillede sig, dybt rystet, for hende og sagde:

"Nådige frue, jeg må lystre min herres befaling. Han har pålagt mig, at jeg skal tage jeres datter, og at jeg ..."

Mere fik han ikke sagt, men Griselda gættede straks, at Gualtieri havde befalet ham at ombringe hendes barn, og hun tog det ufortøvet op af vuggen, kyssede det og lagde det, trods den fortvivlelse hun følte, uden at fortrække en mine, i tjenerens arm, idet hun sagde:

"Tag barnet og gør, som din herre har sagt, men jeg beder dig drage omsorg for, at det ikke bliver fortæret af vilde dyr og rovfugle, med mindre han udtrykkeligt har pålagt det."

Griseldas eftergivenhed rørte Gualtieri, men han kendte stadig ikke til skånsel og sendte straks tjeneren med barnet til en slægtning i Bologna, greven af Pagano, som han pålagde at give den lille en omhyggelig opdragelse, men aldrig at lade hende vide, hvis datter hun var.

Nogle år efter blev Griselda atter svanger og fødte i behørig tid en søn, hvilket Gualtieri syntes overmåde fornøjet med, men han fandt dog fremdeles, at hun ikke var blevet prøvet tilstrækkeligt, og sagde en dag til hende med et vredladent ansigt:

"Siden du har født mig denne dreng, Griselda, kan jeg aldeles ikke nære mig for mine vasaller, der ikke på nogen måde ville finde sig i, at en dattersøn af fårehyrden Giannucole skal komme til at herske over dem efter mig. Jeg er derfor bange for, at jeg bliver nødt til, hvad jeg allerede én gang har måttet gøre, og det er endog meget muligt, at jeg også tvinges til at forstøde dig og tage mig en anden hustru."

Griselda hørte rolig på ham og svarede kun:

"Tænk blot på, hvad der tjener til dit eget bedste og bryd dig ikke om mig; når *du* er tilfreds, er jeg det også."

Få dage senere tog Gualtieri sønnen fra hende på samme måde, som han havde taget datteren, og lod også ham sende til Bologna og blive opdraget der. Hverken i ord eller mine røbede Griselda den smerte, hun følte, og Gualtieri, der vidste, hvor uendelig meget hun havde holdt af de små, kunne næsten ikke fatte, at hun virkelig havde været i stand til at vise en så rørende selvbeherskelse. Der var ingen, der tvivlede på, at han havde ombragt børnene, men Griselda svarede dem, der beklagede hende, fordi hun var gift med et sådant uhyre, at hun var fuldkommen tilfreds med sin mand, og at hun i ingen henseende følte sig forurettet.

Femten år var forløbet siden datterens fødsel, og nu fandt Gualtieri øjeblikket kommet til at underkaste sin hustru en sidste prøve. Han fortalte til hende selv og til alle, der ville høre på ham, at han fortrød sin ungdoms letsindighed, og at det var hans agt at indhente pavens tilladelse til at forstøde Griselda og indgå et nyt ægteskab. Griselda fandt sig i alt og beredte sig sagtmodig til atter at vende hjem til sin faders hytte og vogte får som i gamle dage, mens en anden levede i ægteskab med

ham, som hun elskede af hele sin sjæl. Efter at have ladet udfærdige et falsk pavebrev meddelte Gualtieri sine vasaller, at han havde fået tilladelse til at forstøde Griselda og gifte sig med en anden, og i manges påhør sagde han til hende:

"Da paven har givet sit samtykke til vort ægteskabs opløsning, er det mit ønske, at du vender hjem til din faders hytte med den medgift, du bragte mig, mens jeg i dit sted hjemfører en anden kvinde, som synes mig egnet til at blive min hustru."

Med stor vanskelighed lykkedes det Griselda at holde sine tårer og sin fortvivlelse tilbage, og hun svarede med oprejst pande og rolig stemme:

"Nådige herre! Jeg har aldrig glemt, hvor langt jeg står under jer i alle henseender, og hvad I har skænket mig, har jeg altid betragtet som et lån og ikke som en gave. Her er den fæstering, I skænkede mig! Tag den! Endvidere er det jeres ønske, at jeg skal drage herfra med den medgift, jeg bragte. Dette vil være en let sag, da det ikke kan være gået mig af minde, at I fik mig ganske nøgen, og hvis det synes jer sømmeligt, at dette legeme, som har født jeres børn, bliver set af nogen, skal jeg atter gå nøgen herfra. Dog beder jeg jer, at I – til løn for den jomfruelige uskyld, jeg bragte jer, og som jeg ikke kan tage med tilbage – vil skænke mig blot et eneste stykke linned til at dække min nøgenhed."

Gualtieri, der havde gråden i halsen, tvang sig til at bevare en streng mine og svarede hårdt, at hendes bøn skulle blive opfyldt. Alle de omkringstående bad ham i det mindste at skænke hende en kjole, men deres bønner var frugtesløse, og Griselda måtte barfodet og næsten nøgen, velsignet og beklaget

af alle, der mødte hende, vende hjem til sin fader, Giannucole, der altid havde tænkt, at markgreven en skønne dag ville blive ked af datteren og forstøde hende, og som derfor var forberedt på at modtage hende, opbevarede endnu de pjalter, hun havde haft på den morgen, hun blev formælet med Gualtieri. Hun iførte sig sin gamle klædning, overtog atter sine pligter i faderens hus og bar uden at knurre sin hårde skæbnes tunge byrde.

Gualtieri lod imidlertid bekendtgøre, at han stod i begreb med at ægte greven af Paganos datter, og mens forberedelserne til bryllupsfesten var i fuld gang, lod han Griselda kalde og sagde til hende:

"Da jeg gerne vil have, at min brud skal få så godt indtryk som muligt af mit nye hjem, vil jeg bede dig sørge for værelsernes udsmykning og i det hele taget ordne alt, hvad der er fornødent. Jeg ved, hvor flink du er til sligt, og venter, at du vil gøre dit bedste. Endvidere vil jeg bede dig indbyde de damer, du synes, og modtage dem som husets frue. Når brylluppet er forbi, kan du igen gå hjem, hvor du hører til."

Skønt hvert af disse ord virkede som et knivstik i Griseldas hjerte, hvis ydmyge trofasthed aldrig tidligere var blevet sat på en så grusom prøve, kom der dog ikke et eneste bebrejdende ord over hendes læber. Hun svarede kun, at hun var villig og beredt til at handle efter hans ønske, og begyndte straks at feje og gøre rent, ophænge tæpper og brede hynder, ordne og indrette alt både ude og inde, som om hun havde været en ringe tjenestepige. Så snart hun havde fået huset bragt i den stand, hun ønskede, sendte hun i Gualtieris navn indbydelser til alle omegnens fruer og frøkener, og da de indfandt sig, modtog hun

dem i sin tarvelige bondedragt, men med en adelig dames anstand og ynde.

Gualtieri havde imidlertid sendt bud til sin slægtning i Bologna og bedt ham indfinde sig i Saluzzo med begge børnene, idet han pålagde ham at give møde med et stort følge og lade det få udseende af, at datteren var den brud, som han påstod var i vente. Hans frænde fulgte forskriften til punkt og prikke og begav sig med jomfruen, hendes broder og et stateligt følge til Saluzzo, hvor alle bryllupsgæsterne var forsamlet for at modtage Gualtieris nye gemalinde. Griselda, der stadig bar sin bondedragt, kom den unge pige venlig i møde og ønskede hende velkommen. Derefter gik alle til bords, og Griselda var stadig lutter elskværdighed over for bruden og hendes lille broder.

Gualtieri, der kendte sin hustru og vidste, hvilket overmål af selvbeherskelse det kostede hende at gøre gode miner til den ydmygende rolle, hun måtte spille, fandt nu omsider øjeblikket kommet til snart at lade masken falde og spurgte hende smilende, hvad hun syntes om hans nye gemalinde.

"Nådige herre," svarede Griselda, "jeg synes såre godt om hende, og hvis hun er lige så god og forstandig, som hun er skøn, tvivler jeg ikke på, at I vil blive lykkelig ved hendes side. Dog beder jeg jer indstændigt om at spare hendes unge hjerte for de stik, som den anden, der fordum var jeres, stadig måtte døje, for jeg tror ikke, hun vil kunne bære det, dels fordi hun er så ung, og dels fordi hun har levet i så gode forhold, at hun ikke råder over den samme modstandskraft som den anden, der fra sin barndom af var vant til arbejde og nøjsomhed."

Ved at høre hende tale så kærligt og behersket, fik Gualtieri tårer i øjnene, og han sagde til hende:

"Kære Griselda, det er på tide, at du nyder frugten af din dyd, og at de, som har anset mig for en vanvittig tyran, nu indser, at jeg har handlet med fuldt overlæg, og at jeg ikke et eneste øjeblik har tabt mit mål af syne, nemlig at lære *dig* at være hustru; de mænd, som er her til stede, at vælge en sådan – og at skaffe mig selv fuld vished om, at jeg fuldt ud kan stole på dig, og at du aldrig vil svigte dine pligter som hustru. Jeg vil derfor nu give dig det tilbage, som du troede at have mistet, og skænke dig så megen lykke, at du pludselig vil få oprejsning for alt, hvad du har lidt. Jomfruen her, som du antog for min brud, og hendes lille broder er dine og mine børn, som jeg nu giver dig tilbage, og jeg er din husbond, som elsker dig over alt i verden, og som vil hellige resten af sit liv til at værne om din lykke."

Med disse ord trykkede han Griselda, der græd af glæde, fast ind til sit bryst og kyssede hende kærligt gang efter gang.

Derpå gik de sammen hen til datteren, der sad ganske målløs over, hvad hun så og hørte, og omfavnede ømt både hende og broderen. Under almindelig jubel førte flere af damerne Griselda ind i et kammer og iførte hende her en af hendes egne smukke dragter, hvorpå hun atter viste sig i salen og blev modtaget med ærbødig hyldest af alle. Festen begyndte nu først for alvor og varede i flere dage. Gualtieri ansås af nogle for at have båret sig klogt ad, omend han unægtelig havde spændt buen lovlig stramt, mens derimod alle uden undtagelse ikke kunne finde lovord stærke nok til at berømme den forstandige og beskedne Griselda.

Efter at Gualtieri havde taget sin svigerfader Giannucole til sig, viste han ham, lige til han døde, på alle måder opmærksomhed og ærefrygt, og han levede fra nu af fredelig og lykkelig sammen med sin trofaste Griselda, der aldrig oftere fik anledning til at beklage sig over hans optræden.

Da Dioneo var færdig med sin fortælling, havde hver især sin bemærkning at gøre, og alle udtalte den største beundring for Griselda, mens derimod den tyranniske Gualtieri fik læst og påskrevet – der var endda adskillige som mente, at markgreven kun havde fået løn som forskyldt, hvis Griselda, da han jog hende bort i den bare særk, havde givet sit smukke legeme til pris for en eller anden rigmand og på den måde skaffet sig både oprejsning og velvære. Men da kongen bemærkede, at solen var ved at dale ned i horisonten, henvendte han ordet til sine undersåtter og sagde:

Smukke damer! Som I ved, er det i morgen fjorten dage siden, vi af hensyn til vor sundhed og vort liv forlod det pestbefængte Firenze for i disse smukke omgivelser, fjernt fra rædslerne i vor fædreby, i nogen tid at nyde livet i godt og behageligt selskab. Det forekommer mig, at vi har båret os fornuftigt ad, og at vi har grund til at føle os tilfredse, for, skønt vi har hengivet os til bordets glæder, fortalt mange dristige historier, danset og sunget, har vi dog stadig både i ord og i miner iagttaget en ulastelig anstand og ikke et øjeblik glemt agtelsen for os selv og vore omgivelser. Alligevel synes jeg dog, det er bedst, vi holder op, mens legen er god, og i morgen tidlig alle sammen vender tilbage til Firenze. Hvis mit forslag ikke behager jer, kan vi jo godt blive, og jeg har i så fald allerede

truffet bestemmelse om, hvem jeg synes, der skulle være min efterfølger på tronen.

Kongens ord vandt ikke straks fornøden anklang, men efter at have drøftet forslaget i nogen tid blev man efterhånden enige om, at det i grunden var det fornuftigste og bedste, man kunne gøre, at vende kursen hjemad. Da Panfilo havde givet hovmesteren ordrer med hensyn til opbruddet den følgende morgen, skænkede han selskabet fuld frihed indtil spisetid, og hver især morede sig nu på bedste måde.

Aftensmåltidet indtoges som sædvanlig i den muntreste stemning, hvorefter man forlystede sig med strengeleg og smukke danse. Til sidst anmodede kongen Fiammetta om at glæde selskabet med en vise, og uden at gøre sig kostbar begyndte hun at synge:

Solskiven synker med glødende farve
langsomt bag vuggende bølger i vest.
Klokkerne kimer. Fra plov og fra harve
trælbonden spænder sin mødige hest.
Køerne pisker med halen og stange,
efter de næsvise fluer og myg,
som for at rammes er slet ikke bange,
siddende sikkert på dyrenes ryg.
Fårene tripper langs hækken og bræger,
mens hunden og vogteren driver dem hjem.
Ydmyg ranunkelen lukker sit bæger
og sænker mod jorden det duggede gem.
Tusmørket falder; en svale bestryger
med vingen det længselsfuldt tørstende græs,
varslende venligt om kommende byger,
som snarlig vil engene stille tilfreds.
Havre og hvede, på afgrøde svanger,
vipper i brisen de bristende aks.
Frøen i kæret, mens fluen den fanger,
takker for mad med et hjerteligt kvaks.
Højt under løvet en spejdende krage
opfylder luften med hæslige skrig,
søgende efter sin savnede mage,
hvis troløshed giver signal til en krig,
som blodig vil blive, ifald man kan lide
på hævnerens hæse og truende røst,
med mindre rivalen forsvinder i tide
og river sig løs fra det dunede bryst.

Fiammettas sang efterfulgtes af mange flere, og den halve nat var allerede gået, da man endelig, på kongens bud, forføjede sig til hvile.

Så snart det gryede ad dag, vendte selskabet tilbage til udgangspunktet, Santa Maria Novella i Firenze, for her at skilles, hvorpå de unge mænd gik sammen ud i staden for at søge nye fornøjelser, mens damerne, da det syntes dem passende, bød hinanden farvel og begav sig hjem.

Forfatterens slutning

Kære læserinder! Det forekommer mig, at jeg har holdt, hvad jeg lovede i mit forord, men førend jeg lægger min pen til side, beder jeg om tilladelse til i al korthed at besvare nogle indvendinger, som jeg kunne tænke mig, at man vil rette imod mit arbejde, hvis fortrin jeg en gang før (i indledningen til fjerde dag) har søgt at hævde.

Det skulle ikke undre mig, om en eller anden iblandt jer vil gøre gældende, at jeg i mine fortællinger har tilladt mig en alt for stor frihed ved at lade kvinder tale om og høre på upassende ting. Hertil kan jeg bemærke, at der efter min mening ikke findes noget så uanstændigt, at det, fortalt med anstændige ord, kan vække anstød, og det forekommer mig, at jeg i så henseende stadig har taget tilbørligt hensyn til høviske øren, og at der ikke kan være noget upassende i at anvende ord, der jævnlig forekommer i daglig tale, såsom morter, støder, plantestok osv. Desuden påstår jeg, at en forfatter bør have lige så frie hænder som en maler, der har lov til at vælge et hvilket som helst emne, når han blot retter sig efter sin kunsts forskrifter. Endvidere må man erindre, at mine historier ikke er bestemt til at læses i kirken eller i skolen, hvor de absolut ikke hører hjemme, men derimod af folk, som er kommet til skelsår og alder, og som er tilstrækkeligt modne til ikke at tage nogen skade af det. Det sete afhænger af øjnene, der ser, og mine fortællinger kan ligesom alt andet her på jorden virke både til gavn og til skade. Der er ikke noget skadeligt ved at drikke vin, når man er rask, men har man feber bør man lade være. Har man derfor lov til at stemple vinen som et onde? Det samme

gælder ilden, der kan anrette store ødelæggelser og fortære huse og byer, men som dog i og for sig ikke kan betragtes som skadelig. Våben tjener både til selvforsvar og til overfald, men derfor er det dog ikke tilladt at sige, at våben er en ulykke for verden. Vanartede og fordærvede mennesker misforstår alt, men lige så lidt solen kan besmittes af rendestenen, lige så lidt kan et angreb fra en sådan kant besmitte mig.

Hvilke bøger, hvilke ord, hvilke bogstaver er mere ophøjede og ærefrygtindgydende end den hellige skrifts? Og dog findes der mangfoldige mennesker, som ved falsk fortolkning af Bibelen har styrtet både sig selv og andre i ødelæggelse. Enhver ting kan anvendes fornuftigt eller misbruges, og dette gælder netop i høj grad om mine fortællinger, der ikke kan værge sig imod tåbelige menneskers fordrejelser og misforståelser, men som i forstandige folks hænder turde være både til gavn og til glæde.

Jeg kunne endvidere tænke mig den indvending, at mit værk ville have været mere tiltalende, hvis nogle af fortællingerne havde været udeladt. Til min undskyldning vil jeg svare, at alt her på jorden er mangelfuldt og skrøbeligt, og at kun det af Gud frembragte bærer fuldkommenhedens præg. Ingen mark er så godt dyrket, at der ikke hist og her findes klinte iblandt hveden, og det må blive enhvers sag at skille ukrudtet fra den gode sæd.

Dernæst er jeg forberedt på at høre, at flere af mine fortællinger er alt for lange, men hertil må jeg bemærke, at den, som har andet at tage vare på, ville begå en dårskab ved at læse dem, om de aldrig var så korte. Jeg henvender mig ikke til folk, som har nok i deres gerning, men derimod til jer kvinder, der har næsten al den tid til jeres rådighed, som I ikke ofrer på

kærlighedens alter, og desuden er det også nødvendigt at udtrykke sig tydeligere og vidtløftigere til jer end til dem, som har skærpet deres åndsevner ved studieophold i Athen, Bologna eller Paris.

Heller ikke tvivler jeg om, at man vil bebrejde mig min letsindighed og forarges over, at en alvorlig og prøvet mand ikke har kunnet anvende sin tid til noget bedre, men med respekt for sådanne kritikeres nidkærhed og omsorg for mit gode navn og rygte, indser jeg dog ikke, at man, fordi man har haft en tung skæbne, behøver selv at blive tung, og hvad mig angår, nægter jeg ikke, at jeg er let som en nøddeskal, der flyder på vandet.

Hensigten med mine fortællinger har været at opmuntre sørgmodige kvinder – og skulle det være lykkedes mig ud over forventning, ved jeg i så tilfælde ikke bedre modgift end Jeremias' begrædelsesbog, Frelserens lidelseshistorie og beretningen om den bodfærdige Magdalene.

Endelig skal det ikke undre mig, om en eller anden ville lægge mig til last, at jeg hist og her har sagt munkene drøje sandheder. Jeg kan godt forstå, at mange føler sig forargede over dette, for munkene er jo gennemgående skikkelige folk, der sover og spiser godt og i al stilhed meler deres egen kage – at de dyrker Bacchus, kommer jo ikke nogen ved, men Venus synes jeg dog nok, de skulle holde sig fra. Det er ganske vist ikke umuligt, at jeg på dette område kunne have udtrykt mig noget mindre skarpt, men det er for resten ikke ret længe siden, at en af mine naboersker (jeg havde den gang skrevet de allerfleste af ovenstående fortællinger) netop roste mig, fordi jeg altid var et så medgørligt og omgængeligt menneske.

For min skyld må imidlertid enhver nu tænke og tale om mig efter behag. Jeg har ikke mere at sige og slutter mit værk, idet jeg ydmygt takker Gud, som har forundt mig efter en lang anstrengelse omsider at nå det attråede mål. Gid også I, smukke læserinder, må blive skærmet af den guddommelige nåde, og skulle gennemlæsningen af disse blade på en eller anden måde komme jer til nytte, beder jeg jer godhedsfuldt mindes den, som har skrevet dem.

Om "Dekameron"

Forfatter: Giovanni Boccaccio (1313-1375).
Førsteudgave: Boccaccio skrev *Dekameron* mellem (ca.) 1349 og 1352. Den tidligst kendte trykte udgave oplyser hverken årstal eller sted, men menes at være trykt i Firenze omkring 1470.
Denne udgave efter: Boccaccio: *Dekameron*. Paa Dansk ved S. Prahl. Chr. Flors Boghandel 1912.
Oversætter: Samuel Prahl (1863-1928).
Redigeret af: Vivi N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Lucian Zabel (1893-1936).

ISBN 978-87-7628-341-4
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-606-5.

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1: **Podesta:** dss. magthaver eller "stadens herre", en almindelig titel for den øverste styrende i mange af middelalderens små italienske republikker.

Note 2: **Julianus' fadervor:** Sankt Julianus er de vejfarendes skytshelgen; Julianus' Fadervor er den bøn, der rettes til ham.

Note 3: **Julianus' faders og moders sjæle:** Ifølge legenden var der spået den hellige Julianus, at han skulle dræbe sine forældre, og spådommen gik, uden hans egen skyld, i opfyldelse.

Note 4: ***dirupisti* eller *l'intemerata* eller *de profundis*:** Forskellige latinske salmer